

A close-up, artistic photograph of a woman's face, focusing on her eyes and hair. The image has a strong greenish-yellow tint, especially on the left side. The woman's hair is light-colored and slightly tousled. Her eyes are light-colored and looking directly at the camera. The right side of the image is overlaid with a dark blue vertical band containing text.

literatură universală contemporană

Julien Green

Tărâmburi
de departe
volumul I

roman

EDITURA

MI NERVA

Literatură universală
contemporană

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GREEN, JULIEN

Tărâmurî de departe / Julien Green ; trad.: Angela Cismaș. -

București : Editura Minerva, 2006

2 vol.

ISBN (10) 973-21-0757-X ; ISBN (13) 978-973-21-0757-7

Vol. 1. - ISBN (10) 973-21-0758-8 ; ISBN (13) 978-973-21-0758-4

I. Cismaș, Angela (trad.)

821.133.1-31=135.1

Copyright © Editions du Seuil, 1987

LES PAYS LOINTAINS

Copyright © Minerva 2006

Julien Green – **Tărâmurî de departe**

Toate drepturile asupra versiunii românești
aparțin editurii Minerva.

Redactor: Dan-Sorin Manea

DTP: Olga Cristina Matei

MINERVA S.A.

Redacția și sediul social

B-dul Metalurgiei nr. 32-44, cod 041833, sector 4, București,

O.P. 82 – C.P. 38

Tel.: (021) 461.08.08, 461.08.10; Fax: (021) 461.08.09

www.edituraminerva.ro

Tipărit la R.A. Monitorul Oficial

Julien Green

Tărâmurii de departe
vol. I

Traducere și note: Angela Cismaș

Dimwood

*În amintirea mamei mele,
fiică a Sudului*

Capitolul I

Elizabeth avea exact șaisprezece ani când, pentru prima oară, văzu plantația, în inima unei nopți de aprilie, răsunând toată de orăcăitul broaștelor și, la început, i-a fost teamă. Cu mâna în mâna mamei, care plângea, urcă timid treptele lungi ale verandei, încadrată de doi arbori de magnolia uriași. I se păru că o să urce la nesfârșit și că n-avea să ajungă niciodată la domnul în haine negre, însoțit de un servitor negru, care ținea o făclie. Înalt și drept, cu fața roză, mâncată de niște favoriți deși ce se îmbinau cu mustața, domnul își deschise brațele cu un zâmbet larg.

– Bun venit la Dimwood, exclamă el, apucând mâinile lui Mrs. Escridge într-ale sale și, aplecându-se spre Elizabeth, o sărută. Micuța noastră violetă din Anglia, o să-ți placă aici, în Sud, spuse atingând cu fața lui obrazii proaspeți ai fetei, care încerca să se ferească de gâdilatul celui păr.

Și deodată, în sala de la intrare, un soi de larmă veselă le întâmpină pe noile venite. Doamne în rochii albe se repezeau spre ele și, rostind mulțime de cuvinte, se sărutară la nesfârșit. Un fel de amețeală o cuprinse pe Elizabeth în fața acelor ochi strălucind de curiozitate, ce se aținteau asupra ei, încercuind-o parcă într-un ocol.

Se simțea în același timp fericită și pierdută într-un vis de neînțeles. Uneori vocea mamei ajungea până la ea, pierzându-se în văicăreli și explicații, în care recunoștea frânturi din povestirea călătoriei și a nenorocirilor lor de familie.

Azvărlită ca o pasăre de noapte în plină lumină, fata se pomeni aproape numaidecât într-o sală luminată de lămpi așezate pe console, în fața unor oglinzi mari, ce dezvăluiau până și mulurile cornişelor. O cuprinse dintr-odată ispita de-a fugi și se îndreptă spre o ușa deschisă, dar doi băiețandri veneau în fugă spre ea.

– Nu încerca să fugi, îi zise unul dintre ei, izbucnind în râs. Ești ostatica noastră.

Abia cu ceva mai înalt decât ea, părea un școlar cu părul ciufulit și nasul în vânt.

– Sunt vărul tău, Billy Stevens, îi spuse.

Și, fără fasoane, își puse pe obrazul Elizabethiei gura cămoasă și puțin umedă, făcând-o pe fată să tresară. Apoi, întorcându-se spre însoțitorul lui, mai puțin îndrăzneț, îl îndemnă:

– Hai, Fred, ce mai aștepti?

Fred se opri la câțiva pași de fată, privind-o cu o urmă de zâmbet. Pe fața lui frumoasă și îngustă, ochii cu pupile mari, de culoare deschisă, erau vizibil măriți de surpriză sau de admirație. Șovăi o clipă înainte de a se duce să-și întindă cu stângăcie gura spre nasul, urechea, pleoapele sau orice altă parte a celui mic chip înspăimântat, care să nu fie gura, și tocmai gura o atinse cu buzele lui, din greșeală. Roșiră amândoi, în timp ce, în spatele lor, doamnele o înconjurau pe Mrs. Escribge, cuprinsă de-o slăbiciune însoțită de multe lacrimi și cuvinte.

– Din cauza emoției, spunea ea întruna. Rușine să-mi fie! Niciodată nu m-am făcut de râs în halul ăsta.

Se auzi un concert de proteste politicoase și fu dusă spre o canapea largă și roșie, pe care se întinse.

Lăsase să-i cadă pălăria cu boruri mari, și bucle dese, negre și cenușii, se îmbulzeau împrejurul feței ei lungi, pe care cei patruzeci de ani bătuți pe multe desenau riduri timpurii, deși trăsăturile păstrau oarecare noblețe. Dar nasul mare, osos și proeminent, te făcea să ghicești în ea descendenta întârziată a unei rase stinse, în timp ce în ochii necuprinși și cenușii striga deznădejdea, ca din adâncul unei caverne.

– Am să vă povestesc tot, exclamă în timp ce-și potrivea cu un soi de furie cutele fustei ce lăsau să i se vadă picioarele. Lipsa de confort, drumurile desfundate, nesfârșitul coșmar al vaporului...

– Măine, se auzi vocea limpede a lui Mr. Hargrove, care veni și se opri în fața ei. Știm cu toții că ai suferit. Acum o să vă ducem pe dumneata în camera dumată și pe micuța Elizabeth în camera ei. Amândouă aveți nevoie de odihnă. Trebuie să mergeți la culcare.

– Când soțul meu a murit, continuă ea pe un ton agresiv, ca și cum n-ar fi auzit nimic, voiam și eu să mor. Îl iubeam. Lacrimile n-ar fi alinat cu nimic asemenea durere. Datoriile lui uriașe – oare ți-am spus la cât se ridicau datoriile lui? Întrebă deodată.

– Da, verișoară. Le știu cu de-amănuntul. O să vorbim mâine despre asta.

– Și casa noastră de la țară pe care am fost nevoită s-o vând... Așa că în ziua aceea, ultima zi, mi s-a frânt inima.

– O să uiți totul aici, la noi.

– Să uit! Niciodată. Am sărutat pereții fiecărei încăperi înainte de-a pleca de-acolo. Dar de plâns, nu plângeam. Nu sunt dintre femeile care plâng. Ci dintre cele care lasă plânsul pe seama bărbaților.

Cu un semn din deget, Mr. Hargrove îl chemă pe Billy și-i spuse câteva cuvinte la ureche. Băiatul se făcu numaidecât nevăzut.

Mr. Hargrove o luă atunci pe Mrs. Escridge de mână cu un amestec de blândețe și autoritate:

– Îngăduie-mi să te ajut să te ridici, spuse.

Dar ea îl respinse.

– Lasă, îi zise. Și, pentru numele lui Dumnezeu, nu mă mai întrerupe. Mi se pare că, dacă vorbesc, îmi iau tot chinul de pe suflet. Casa ipotecată de-atâtea ori, abia aveam din ce trăi împreună cu Elizabeth, așa că am cerut ajutor.

În clipa aceea îndreptă spre el o privire atât de rugătoare, al cărei înțeles lui Mr. Hargrove i se păru cât se poate de limpede, încât, întorcându-se spre cele câteva persoane rămase în jurul lui, și care erau numai ochi și urechi, arătă spre ușă cu un semn din cap. Avu loc o scurtă șovăială, se auziră șușoteli și se schimbă priviri, dar înțeleseră și se retraseră pe cât de demn le fu cu putință. Numai Elizabeth nu se clinti. Stătuse la o parte în timpul acestei scene, într-un colț al sălii celei mari, neluată în seamă de nimeni.

Mrs. Escridge își ascunse fața în mâini și șopti ca la spovedanie:

– Am cerut ajutor...

– Bine ai făcut, spuse în timp ce ușa se închidea.

– Dar scrisoarea... Scrisoarea pe care ți-am scris-o într-o cameră mizerabilă dintr-o pensiune întunecoasă și înghețată din Londra, o Londră neagră, abia știind ce fac, murind de rușine... cerșind! strigă deodată, da, eu cerșind!

– Verișoară Laura, te rog, făcu Mr. Hargrove. A cerși nu e cuvântul potrivit. Soțul dumitale era ruda mea. Ești din familie.

– Nu, se împotrivi ea cu sălbăticie. Nu fac parte din familia dumitale și îmi dai de pomană. Pomană, ce grozăvie!

Mr. Hargrove luă un scaun și se așeză lângă femeia aceea care aiura.

– Dragă verișoară... începui luându-i mâna.

Își desprinse numaidecât mâna, de parcă s-ar fi temut să nu i-o fure.

– Verișoară Laura, continuă el, pomana vine nu atât de la oameni cât din ceruri...

– A, nu! protestă ea, nu-mi vorbi de religie că plec.

– Și unde te-ai duce, biată verișoară?

Se năpusti asupra cuvântului cu o bucurie furibundă.

– Biată verișoară! Bine zici, Mr. Hargrove. Am să fiu ruda săracă, cea care e uitată sau a cărei prezență trebuie tolerată, cea care stingherește.

– Laura Escridge, strigă el, ridicându-se pe neașteptate, îngăduie-mi să-ți spun că ești insuportabilă.

Și, cu o voce tăioasă, adăugă:

– Îți poruncesc să taci!

Spre marea lui uimire, o văzu înălțând capul spre el și privindu-l cu un soi de admirație.

– Bine, spuse potolită dintr-odată, dar nu retrag nimic din cele ce-am spus și pretind să fiu lăsată în pace.

– O să fii lăsată în pace, îi răspunse el cu un soi de zâmbet silit ce se pierdu în desimea mustății. Acum să facem pace. Sudul e cunoscut pentru ospitalitatea lui. Ai să te ridici și am să te conduc în camera dumatăle. Nădăjduiesc să-ți placă, e una dintre cele mai confortabile din casă. Fii amabilă și ia-mi brațul.

Semeață, dar îmblânzită, dădu ascultare și-și înfipse o gheară de pasăre în brațul robust, îmbrăcat într-o mânecă de alpaca. Nu fără efort, o ajută să se ridice și se îndreptară amândoi spre ușă, ca pentru un bal.

– O să ai ca vecină pe încântătoarea dumatăle Elizabeth, îi spuse curtenitor. Presupun că a rămas lângă ceilalți. Am să dau poruncile cuvenite.

Un firicel de voce hotărâtă îl țintui locului.

– Sunt aici.

– Elizabeth, exclamă Mrs. Escridge, foarte rău ai făcut, te-ai ascuns ca să tragi cu urechea.

Cu un pas liniștit, fata străbătu sala cea lungă, iar oglinzile mari și atente numărau la trecerea ei toate Elizabethelor în fustă ecosez.

– Nu mă ascundeam, spuse, stăteam acolo într-un colț.

– Trebuia să ieși și tu, când i-ai văzut pe ceilalți plecând.

– Mă simțeam mai bine de una singură.

Cuvintele acestea rostite pe un ton hotărât puseră capăt întrebărilor.

– Bine, făcu Mr. Hargrove cu blândețe, o să vii după noi și o să-ți arăt camera duminică.

După alți câțiva pași, se pomeniră toți trei în josul unei scări ample în spirală, a cărei formă imita curba unei palete. Ca pentru a îmblânzi eleganța întrucâtva austeră a acestei intrări, fotolii capitonate în roșu păreau a aștepta de-a lungul plintelor, asemeni unor persoane așezate, ce-ar fi stat acolo răbdător și docil.

Mr. Hargrove bătu de două ori din palme, și un negru, apoi un altul se iviră numaidecât pe-o ușă, amândoi purtând livrele albastru-deschis și mănuși albe. Văzându-i, Mrs. Escridge nu-și putu stăpâni un ușor strigăt de spaimă.

– Nu vreau să se apropie de mine, șopti.

– Nu-ți fie teamă. Sunt niște copii.

Și, după ce-o instală într-un fotoliu, le porunci servitorilor s-o ducă la primul etaj. Cu ochii închiși, Laura se lăsa dusă dar, la fiecare treaptă, se auzea cum geme ușor de groază și cum repetă cu glas scăzut:

– În timpul traversării n-a fost mai rău, pot să jur... O, nădăjduiesc să ajungem odată...

– Deschide ochii, verișoară Laura, spuse Mr. Hargrove cu veselie după câteva minute, iată-ne sosiți.

Într-adevăr, pătrundeau într-o încăpere unde ultimele raze ale soarelui ce scăpăta răspândeau o blândețe întrucâtva melancolică, și fără îndoială că farmecul acelei lumini îndoielnice tulbura sufletul lui Mrs. Escridge, deoarece, în clipa în care Mr. Hargrove porunci să se aprindă lămpile, ea rosti câteva cuvinte ce trădau o intuiție subită și profundă.

– Așteaptă o clipă, spuse.

Încăpătoare, cu plafonul înalt, camera era luminată de două ferestre ce dădeau pe-o verandă, ale cărei coloane albe se ghiceau prin muselina perdelelor. Un pat cu baldachin ocupa mijlocul încăperii pe care jocul întunericului și al luminii ce se împușina o făcea să pară asemeni unui loc văzut în vis.

Mrs. Escridge își plimbă o clipă privirea între pereții aceia unde soarta o adusese, apoi făcu un semn din mână spre Mr. Hargrove.

– Se poate aprinde? întrebă acesta.

Ea încuviință dând din cap și curând o lampă cu ulei străluci pe o masă rotundă, acoperită cu un covor de India. Mobile de mahon luciră discret ici și colo. Impresiilor de vis de mai înainte le luă acum locul o atmosferă de prosperitate lipsită de ostentație, dar solidă.

Se lăsă o tăcere.

– Nădăjduiesc că nu-ți displace camera, spuse Mrs. Hargrove, dar dacă nu-ți convine ceva...

Mrs. Escridge nu răspunse. Cu o delicatețe plină de pudoare, Mr. Hargrove se aplecă puțin spre ea și rosti cu glas scăzut:

– Știi și eu ce înseamnă exilul.

Mai puțin spațioasă decât camera mamei ei, camera Elizabethiei dădea tot spre verandă, care făcea ocolul încăperilor de la primul etaj, ca și celor de la parter, dar fata cercetă încăperea cu priviri fermecate, deoarece o considera drept locuința aproape fastuoasă a unei doamne, în vreme ce până atunci nu stătuse decât într-o odaie modestă și banală, în care i se prelungea copilăria. Dintr-odată se simțea devenind om mare. În timp ce încerca această bucurie atât de nouă, le zâmbi negrilor, care-i răspunseră numaidecât cu o bună dispoziție atât de vădită, încât avu poftă să le spună ceva, dar nu găsi nimic și roși, în timp ce-și deschidea cufărul pe care ei îl pusese ră pe un scaun. Venind după smiorcăielile mamei ei de-a lungul unei nesfârșite călătorii, intrarea în Llumea Nouă, având ceva neașteptat aproape la fiecare pas, căpăta pentru Elizabeth toate culorile unei aventuri.

Capitolul II

O cină ușoară le-a fost servită câteva clipe mai târziu, într-un salonaș cu pereții pictați cu minunate peisaje din Italia, care o încântară pe Elizabeth, fascinată de vulcanii pe un fundal de cer azuriu, de vița-de-vie ai cărei ciorchini atârnavă ca niște ciucuri și de carele grele cu fân trase de boi cu niște coarne nemăsurat de mari, pe drumuri unde dansau băieți și fete, în timp ce Mrs. Escridge nu le aruncă decât o privire indiferentă, spunând dintr-odată că vrea să urce la ea în cameră să se culce.

– Nu vrei să ți se aducă ceva de mâncare sau de băut la dumneata în cameră? întrebă Mr. Hargrove.

Refuză printr-un gest, dar fără îndoială că încerca un oarecare sentiment de rușine la amintirea crizei de nervi pe care nu și-o putuse stăpâni, deoarece își dădea silința să pară drăguță, iar umbra unui zâmbet i se zări pe fața extenuată.

- Obosită, șopti, sunt obosită de moarte, înțelegi?
- Atunci o să fii urcată într-un fotoliu, verișoară Laura.
- Nu, spuse într-o tresărire de amor propriu, urc singură.
- Îngăduie-mi măcar să te însoțesc până sus.
- Nu, făcu din nou și, printr-un efort de voință, adăugă: dar îți mulțumesc pentru intenție și... da... pentru tot restul.

După ce ea plecă, Mr. Hargrove se așează într-un fotoliu, nu departe de masa la care stătea Elizabeth. Simțea că fata e groaznic de intimidată, și așa și era, din cauza lui în primul rând, dar și din cauza negrului cu haină albă care sta în picioare în spatele ei, din cauza argintăriei ce strălucea pe fața de masă orbitor de albă, a lumânărilor puse într-un mic sfeșnic lângă cotul ei, și chiar a scaunului pe care sta și-al cărui spătar, mai înalt decât ea, îi dădea impresia că e o regină.

Mr. Hargrove îi făcu semn servitorului să plece.

- Sunt mulțumit că am prilejul să-ți vorbesc, micuța mea Elizabeth, începu el pe un ton grav, care o îngrozi de-a binelea.

„Măcar de n-ar avea favoriții ăștia“, gândea fata. Pentru că din tot ce spunea, ea nu înțelegea decât frânturi de fraze: „...În timp ce-i cald... ca prezența mea să nu te împiedice... în seara asta o să fii lăsată în pace... toată lumea te iubește... clătite din făină de porumb...“

În acest ultim caz, explicațiile deveneau inutile. Mai multe din aceste delicatese aurite dispăruseră și, după ce spaima o părăsi puțin câte puțin, tânăra călătoare îl văzu pe Mr. Hargrove ieșind ca dintr-un nor.

- Apă, spunea el. Noi numai asta bem în timpul meselor, dar mai e și prăjitura cu migdale...

Acum, Elizabeth mânca nestingherită, iar prăjitura cu migdale se duse după clătite, dar o neliniște bruscă o cuprinse când băgă de seamă atenția cu care era urmărit jocul mâinilor ei. Cu coada ochiului, era supravegheat felul cum ținea furculița și cuțitul.

- Să eviți să le vorbești negrilor, urmă Mr. Hargrove, în afară de cazul când le-ai cere ceva de care ai nevoie, iar asta s-o faci întotdeauna cu drăgălășenie. Ceea ce-ți spun acum e foarte important. E absolut necesar să țină la tine. Pentru că nu sunt altceva decât niște copii, vezi, asta e. Vrei o fructă, o portocală? Nu? În cazul ăsta, am să-ți urez noapte bună, micuță Elizabeth. Urcă să te culci și odihnește-te cum se cuvine.

Se ridicară amândoi, iar el veni din nou și se aplecă spre fată, care încă o dată tresări și se înfioră, gădilată de hățişul ornamental al bărbii.

Învelită cu un cearșaf ce ținea loc de cuvertură, deoarece noaptea promitea să fie călduță, Elizabeth nu izbutea să adoarmă. Doar cântecul broscuțelor din copaci și ar fi fost de ajuns s-o țină trează, dar cum în cele din urmă urechea se obișnuie cu el, acesta se confundă cu tăcerea, a cărei voce lichidă părea a fi asemeni unui vâl sonor. Cu ochii deschiși, Elizabeth asculta totul, privind drept în fața ei. Cine știe ce fantasme se puteau ivi. Înainte de orice trebuia supravegheață marea întindere albă și fantomatică a muselinei ce atârna la fereastră.

În ciuda oboselii, era hotărâtă să nu închidă pleoapele ce se îngreuiau dar, undeva în adâncul minții ei, lucrurile se încălceau. O necuprinsă pășune englezească se întinse dintr-odată sub norii albi, se simți căzând într-o prăpastie neagră, apoi deveni iar stăpână pe sine. Se afla la ea în cameră, acolo, în Devonshire, soarele strălucea pe comodă. Mama ei se jeluia, golind sertarele, când, dintr-odată, zgomotul monoton al valurilor și legănatul corabiei alungau pe nepusă masă imaginile acestea. Se trezea din nou, temându-se mai cu seamă ca, prin întuneric, ceva să nu aștepte ca ea să fi închis ochii, apoi să dea târcoale patului și, câteva clipe, luptă, apoi alunecă fără să-și dea seama în abisul somnului.

A doua zi dimineată, în camera vrăjită de lumină, Elizabeth aștepta nehotărâtă, neîndrăznind să deschidă ușa. Un murmur îndepărtat, sec și continuu răsuna prin aerul de-afară, dar nu-și dădu seama de el. Trezită devreme, se întreba cum de-i putuse fi teamă între pereții aceia unde totul îi zâmbea, cu fabulosul fotoliu balansoar, darnic în vertijuri delicioase, și uriașa perdea de muselină, atât de neliniștitoare noaptea, atât de nevinovată ziua, la fel și oglinda cea mare, încadrată în auriu, în care se vedea acum. Se privea gândindu-se ce-ar trebui să facă fata aceea cu fustă ecosez care se uita la ea; incertitudinea nu ținu mult.

Se auzi o bătaie ușoară în ușă și o tânără fată intră râzând.

– Te-ai și îmbrăcat! Vin prea târziu?

Avea pe ea o rochie de vară albă cu dungi roz-palid și ducea pe braț o rochie albastru-deschis, pe care-o puse grijuliu pe pat, apoi, întorcându-se spre Elizabeth, o sărută zicându-i:

– Nu-ți fie teamă, sunt verișoara ta Minnie și-ți vin în ajutor. Biată Elizabeth, dar o să ți sufoci în lână asta din Highlands! N-auzi greierii?

– Greierii?

– O, nu știi? Sunt atâtea lucruri care trebuie să-ți fie explicate! Pentru numele lui Dumnezeu, hai, scoate-ți repede fusta asta drăguță.

În timp ce vorbea, umbla de colo-colo cu o sprinteneală ce-o amețea un pic pe Elizabeth, dar fiecare dintre mișcărilor ei erau pline de grație, iar ochii negri, strălucitori de veselie, păreau cu atât mai mari cu cât fața era micuță ca a unei fete, iar pielea palidă, bătând în negru, dovedea un ficat sensibil. Zâmbind întruna, lăsa să se vadă niște dinți de-o albeață admirabilă, de care, vădit lucru, era tare mândră. Părul dat pe spate alcătuia la ceafă un coc întunecat, cu reflexe roșcate.

O ajută pe Elizabeth să-și scoată fusta și să-și pună rochia bleu-palid, care se dovedi o idee cam largă peste piept, dar o mică pensă era de-ajuns ca totul să fie perfect, iar printre numeroșii ei locatari casa număra și-o foarte bună croitoreasă, domnișoara Souligou Trottereau, o bătrână mulatră franțuzoaică, ce nu-și uitase niciodată limba natală.

– Ai să vezi, spunea trăgând de pliurile rochiei, pe care apoi le bătea ușor, ca pentru a le pune la loc, aici la noi e, în mic, o întreagă lume. În primul rând familia: sus de tot, în vârf, e Mr. Hargrove, adică unchiul Hargrove, așa vrea el să-i spună cei tineri, om foarte bun, toată lumea e de acord în privința asta, apoi cei doi băieți ai lui, frații tatălui meu, care nu se mai află aici, și ai mătușii Laura. Îi cheamă Joshua, zis unchiul Josh, și Douglas, unchiul Douglas, cel mai mare, întoarce-te, însurați amândoi, ceea ce face să existe, întoarce-te iar, o droaie de veri și verișoare, ultimul dintre ei, Mikie, e teroarea doamnelor, care fug de el ca de diavol, pentru că totdeauna are mâinile murdare. Toate astea sunt tare încâlcite. La început o să te cam încurci, totdeauna e câte ceva care intră pe neașteptate. În orice caz, eu sunt verișoara ta Minnie. În sfârșit, sclavii, dar se spune servitorii, ține minte. Ia te uită, îți șade de minune în bleu. E rochia verișoarei tale Mildred, care e ceva mai plină decât tine. Nu-i așa că te simți mai bine? Firește, uită-te acum în oglindă, dar repede, aproape că a sosit ora, iar cine-l face pe unchiul Hargrove să aștepte stârmește trăsnetele.

Sala în care se lua micul dejun se vedea bine că e mai puțin spațioasă decât te-ai fi putut aștepta, dar casa, care data de la finele veacului al XVIII-lea, nu fusese clădită ca să adăpostească prea multă

lume. Într-atât de armonioase îi erau însă proporțiile și într-atât de juste, încât William Hargrove, ca un incorigibil om de gust, se împotriva s-o desfigureze prin adăugarea unei noi aripi. Drept urmare, cincisprezece persoane, fără a-l socoti pe Mr. Hargrove, se înghesuiau în jurul unei mese lungi și înguste, când Elizabeth își făcu intrarea împreună cu verișoara Minnie.

– Iertare pentru întârziere, imploră aceasta din urmă. Am ajutat-o pe Elizabeth să-și pună o rochie de-a lui Mildred, pentru că azi o să fie cald.

– Te scutesc de-o explicație care nu ți-a fost cerută, făcu Mr. Hargrove cu un aer olimpiu. Nu, mai adăugă el, n-o așeza acolo pe Elizabeth. Micuța mea violetă din Anglia o să ia astăzi micul dejun la dreapta mea.

Locul, într-adevăr, rămăsese gol. Roșind de emoție, violeta din Anglia veni să se așeze, având grijă să nu atingă pereții pe care se vedeau pictate scene mari cu personaje misterioase. Din nou inima i se strânse de spaimă când se văzu la un colț al mesei a cărei lărgime, pe tot cuprinsul ei, era ocupată de stăpânul plantației. Așezată atât de aproape de el, acesta i se păru a fi o uriașă masă de tusor* negru din care emanau efluvii de apă de colonie.

După ce-și aruncă îndelung privirea asupra sălii întregi, Mr. Hargrove se ridică încet și solemn și, ca la comandă, toți cei de față își vârâră nasul în farfurie. Și-atunci, cu o voce care nu era vocea lui obișnuită, dar care părea a ieși dintr-o catedrală îndepărtată, cu modulări ample, înăbușite și profunde, Mr. Hargrove aduse mulțumirile de rigoare, la care alătură mai apoi cortegiul cererilor personale și aparte. Cuvântă pe îndelete, copios, fără a uita ceva. Nimic nu fu lăsat la o parte, nici hatârul unei zile ce făgăduia a fi frumoasă, nici mulțumirea celor de pe plantație, nici purtarea aleasă a servitorilor, nici prosperitatea țării și înțelepciunea cărmuirii, fără a omite, dar aici tonul deveni ceva mai confidențial, o binecuvântare la adresa grațioasei sale Majestăți de peste mare, suverana lui Mr. Hargrove și a drăgălașei și micuței supuse nou-sosită sub acoperișul familiei, alături de mult-iubita ei mamă, pe care o ușoară indispoziție o făcuse să rămână la ea în cameră. Un *amin* general puse capăt acelei cuvântări ce-ți lăsa impresia că totul fusese aranjat în bună înțelegere cu Cerul privitor la soarta întregului glob.

*De la cuvântul hindus *nusah*: țesătură ușoară, de mătase (n.t.)

Ăst timp se răceau delicioasele și delicatele clătite din secară, după cum untul se topea în farfuriile de porțelan englezesc. Așa că avu loc o năpustire curtenitoare asupra a tot ce se putea înghiți cu decență. Cafetierele din argint păreau a zbura prin aer prinse de mâinile înmănușate în alb ale servitorilor care până atunci stătuseră într-o neclintire ca de statuie, iar acum alergau împrejurul mesei. Doar ceainicul masiv domnea în spațiul ce constituia domeniul lui Mr. Hargrove, care-și savura porția de ouă cu șuncă bând sorbituri de *Lipton tea*, mulțumit de el însuși și de Dumnezeu, pe cât se pare, deoarece, după o vreme, zâmbi larg ștergându-și mustățile.

– Scumpa ta mamă se reface după oboseala unei lungi călătorii, spuse în cele din urmă aplecându-se puțin spre Elizabeth. O, nu-ți fie teamă. Dar, mâine dimineată, îți vei afla locul printre tinerele persoane de vârsta ta. Va fi mai amuzant pentru tine. Astăzi însă, facem cunoștință, nu-i așa’?

– Da, îi răspunse dintr-o suflare.

– Da și mai ce?

– Da, Mr. Hargrove.

– O, nu, frumoasa mea. Da, unchiule Will. Spune tare, să aud și eu.

– Da, unchiule Will,

– E aproape bine, dar vom face progrese. Scumpul dumitale tată trebuie să-ți fi vorbit despre unchiul Will, adică unchiul Hargrove.

Fata tăcu.

– Ei hai, văd că tot mai ești timidă, micuța mea violetă din Anglia. Și-apoi, cred că persoana mea te și sperie puțin, nu-i așa? Păcat.

În clipa aceea, un servitor veni să-i șoptească ceva la ureche.

– Bine, făcu Mr. Hargrove cu glas scăzut, o să te duci s-o înștiințezi pe Miss Llewelyn, care se va ocupa de ea, dar vreau s-o faci desăvârșit.

Niciunul din cuvintele acestea nu-i scăpaseră mătușii Laura, fiica lui Mr. Hargrove. Stătea la stânga lui, pentru că Elizabeth, deși fără voia ei, îi ocupase locul, dreaptă și atentă, mușcând din feliuțele mici de pâine prăjită pe care abia de le atingeau, că le și puneau în farfurie. Cei patruzeci de ani nu păreau să fi atins o față de-o frumusețe clasică, în ciuda obrajilor ceva cam lungi, cusur răscumpărat de farmecul deosebit al unor ochi întunecați a căror blândețe avea ceva ce străpungea, căci ai fi spus că privesc departe, în lumea amintirii, un spectacol de-o melancolie încântătoare.

Seriozitatea și tăcerea ei contrastau cu jovialitatea celor doi fii ai lui Mr. Hargrove, ce se pierdeau în observații usturătoare la adresa unei neînsemnate campanii electorale ce se desfășura în regiune și pe care nici unul, nici celălalt nu părea s-o ia în serios. Simțai că sunt indiferenți din naștere față de treburile politice, în timp ce elocința tatălui lor devenea grandioasă de cum aria problemelor era mai cuprinzătoare.

Cât despre nevestele celor doi firați mucaliți, acestea schimbau impresii despre Elizabeth fără riscul de-a fi auzite în larma generală, socotind-o „adorabil de britanică“, ba chiar adorabilă pur și simplu. Prin șușoteli socotite discrete, își puneau apoi întrebări asupra lui Mrs. Escridge, care li se părea a avea o psihologie mult prea încâlcită și, prin însuși acest fapt, fascinantă. Cuvântul isterie ezita pe buzele lor înainte de-a răbufni cât mai confidențial cu putință, atunci când cele două profiluri trâncănitoare se apropiau, întoarse unul spre altul. Emma, cea mai surescitată dintre cele două doamne, era și cea mai drăguță. Prin finețea trăsăturilor și ovalul desăvârșit al feței, mai păstra încă, la aproape patruzeci de ani, ceva din grația tinerelor femei din Sud. Sub arcul prelung al sprâncenelor trase cu penelul, ochii de un negru adânc ardeau de patimi contenite, iar micuța gură cămoasă mai păstra ceva din jinduirile copilăriei.

Ceva mai în vârstă, interlocutoarea ei se despăgubea, dacă putem spune astfel, printr-un aer de majestate firească, ceea ce-o puneă pe veci la adăpost de poftele bărbătești. Epitetul de distinsă, ce-ți venea în minte, o hărăzea unei existențe mai calme decât cea a vecinei ei, făcută să semene dihonă în inimi. Într-adevăr, forma nasului, în cazul mătușii Augusta, îi dăruia un profil pe care toată lumea era de acord să-l califice drept regesc, impresie îndreptățită de mândria privirii și a ochilor de un verde admirabil, care nu clipeau decât rareori, ca ai unei acvile.

– Nu zic că n-ar fi de familie bună, spunea Emma, dar face în așa fel încât s-o știm.

– E drept că, fără a sufla o vorbă, tocmai asta lasă să se înțeleagă cu aerele ce și le dă...

– ...oferindu-ne spectacolul unei crize de nervi aristocratice, făcu micuța gură ca o cireșă.

Pasărea de pradă își înăbuși un strigăt:

– Trișează. Îi cunosc antecedentele, dar să vorbim încet. Mi se pare că trage cineva cu urechea la ce spunem.

– Nici nu cer altceva, exclamă Emma. Țin mult la verișoara Laura, dar îmi stârmește mila. Atât de nefericită...

– Atât de obosită după nesfârșita călătorie pe mare...

– Cu sufletul sfâșiat după ce și-a luat rămas bun de la pământul natal.

Ecoul acestor lamentări ajunse până la urechile lui Billy, mezinul dintre cei doi fii ai unchiului Douglas. Băiat mare de cincisprezece ani, roșu în obraji, își da la o parte, în timp ce vorbea, o șuviță din părul brun-roșcat ce-i gădila fruntea.

– Până la urmă or să se obișnuiască, își dădu el cu părerea. La urma urmei, se vor simți la fel de bine aici ca și-acolo.

– Băiete, zise Augusta, vorbești fără să prea știi ce înseamnă chemarea vechii patrii.

– O, dar nu-i vorba de vechea mea patrie, răspunse Billy, măturând cu putere șuvița rebelă.

– Odată și-odată ai să-ți schimbi părerea și ai să te duci acolo în chip de turist.

– Eu, niciodată, mătușă Augusta! N-am niciun chef. Și, printr-o mișcare a arătătorului, trimise la plimbare Anglia odată cu șuvița îndărătnică.

Emma îl vrăji cu un zâmbet.

– Sper că vei fi îndatoritor față de Elizabeth.

– Micuța de colo? N-o să arate rău într-o bună zi. Când o fi mare, o să ne ducem s-o consolăm.

– Rușine să-ți fie! exclamă Emma râzând. Aproape că-mi vine să te spun lui taică-tu.

Vocea uscată a Augustei pocni în aer:

– Merită să fie biciuit.

– Scuzele mele, mătușă Augusta, dar nu există bici pe plantație, făcu Billy cu o voce batjocoritor de sentențioasă.

Aceasta înălță spre cer o privire de martir și-i întoarse spatele cu ostentație.

– Iată ce înseamnă să le închizi pliscul. Admiră, șopti Billy la urechea vecinului lui.

Acesta, mai puțin roz, ceva mai puțin plăcut la vedere, mai grav, se mărgini să răspundă printr-un zâmbet. Între cei doi frați exista o complicitate firească, ce-și avea legile, uzanțele și interdicțiile ei. Spre

deosebire de frivolul Billy, Fred lua totul în serios, mai cu seamă rolul lui de frate mai mare. Făgăduia să ajungă rotofei, având de pe acum rotunjită partea de jos a feței înguste, de un alb smead, cu trăsături energice, cu nas puternic, cu buze subțiri și fălci cu care nu era de glumit. Ochii te izbeau prin inteligența lor, dar nu citeai în ei nicio duioșie.

– În locul tău, spuse în cele din urmă cu voce calmă, mi-aș supraveghea expresia feței. Altfel te expui la o mică predică din partea unchiului Will despre sacrosancta curtenie a Sudului. Mătușa Augusta obișnuiește să dea raportul și e ranchiunoasă.

– Ptiu! făcu Billy râzând, ție nu ți se întâmplă să te sature tot făcând pe gentlemanul din Sud cu nedeazămințitele lui purtări alese?

– Nu.

– Cum nu?

– Nu, pentru că așa e.

– Bine, bine. Nu discut, dar deseori am visat la neînfricatul Tomo-Cha-chi care a luat Savannah sub oblăduirea lui. Mi-ar fi plăcut să am sânge indian în vine.

– Ori poate negru.

– Nu-i deloc același lucru. Dacă spui asta ca să ai haz... Trimite dulceața prin părțile astea.

Fred se execută numaidecât.

– Uite găvanul de *Georgia Syrup* ca să mă împac cu frățiorul meu, întocmai ca Tomo-Cha-chi cu orașul Savannah. Iar dacă aș fi Tomo-Cha-chi al II-lea, i-aș zâmbi și i-aș face un mic compliment lui *squaw** Augusta, care mi se pare a fi pornit-o pe cărarea războiului.

– Mai bine moartea!

Ca și cum ar fi înțeles ce-și spuneau cei doi băieți, șoptind între ei, Augusta îi învălui într-o privire furioasă, apoi, încă o dată, le întoarse spatele.

– Nicio îndoială, suflă Billy la urechea fratelui lui, tremură dinainte pentru una dintre fetițele astea surescitate de-atâta mâncare. Ia uită-te la ele cum sar pe loc şușotind... Mă întreb prin ce minune a putut aduce pe lume pe cea mai drăguță dintre verișoare, pentru că mama nu e o Veneră.

– Are o ținută majestuoasă.

– Crezi că majestatea atrage bărbații?

* Femeie (soție) indiană (n.t.).

– Billy, prea te gândești mult la lucrurile astea. Îți curge foc prin vine.

– De acord cu focul, dar nu și cu restul.

Tinerele persoane în chestiune erau în număr de trei, iar bucuria cu care trăiau viața nu putea fi pusă la îndoială. Ca pentru a lua parte la sărbătoare, buclele tremurau împrejurul micuțelor lor creștete sporovăielnice și încântătoare. Blonda Mildred, fiica Augustei și a vărului Josh, se deosebea prin tonul fără replică al unei voci mai mult decât ascuțite și prin siguranța bățăioasă a pupilelor de culoarea florii de nu-mă-uita. Pe ea o găsea Billy cea mai interesantă, dar și despre celelalte două, care se întreceau în prospețime, spunea că aveau să fie acceptabile peste câțiva ani.

Dominând conversațiile, răsună deodată basul lui Mr. Hargrove, și toți tăcură dintr-odată.

– Micuțele domnișoare de colo, începu el, uitați că la masă copiii trebuie să fie văzuți, dar să nu li se audă nici măcar șoapta. Această neînsemnată încălcare a regulii va fi și cea din urmă, sau numele meu nu este William Hargrove! Dar ziua de azi nu-i o zi ca toate celelalte. O primim în mijlocul nostru pe verișoara voastră de peste mare. Arătați-i un pic împrejurimile casei, după toate legile ospitalității din Sud.

Cu încetineala ce-l caracteriza, Mr. Hargrove se ridică apoi, ca și cum ar fi făcut-o în etape, și rosti o rugăciune de mulțumire a cărei scurtime îi încântă pe toți, deoarece o cuvântare închinată Domnului era întotdeauna de temut.

Se auzi un hârșăit general de scaune trase pe marmură și toți cei de față se despărțiră într-un zumzet de voci leneșe și agreabile, pe care Elizabeth le auzea cu plăcere, deoarece i se părea liniștitor. Era obișnuită cu intonațiile mai limpezi și mai distincte din țara ei natală, iar soiul acela de muzică întrucâtva lunguroasă a vorbirii de aici o făcea să zâmbească. Le urmă pe noile ei tovarășe în rochiile lor ușoare bleu șters ori albe, stingherită cumva și totuși grațioasă în rochia ei ce mai trebuia un pic retușată, semănând fără să-și dea seama cu patru flori la plimbare, îndreptându-se spre intrarea de pe aleea cea mare.

Aici, privirea îi se pierdea între cele două șiruri de stejari gigantici, ale căror ramuri din vârf se împreunau într-o boltă. Din loc în loc, firave raze de soare străbăteau prin frunzișul întunecos, punând pete de

aur pe pământul cenușiu, ca pentru a măsura lungimea de necrezut a acelui tunel, a cărui ieșire zadarnic o căuta din priviri micuța englezoaică. Părea o plimbare de vis ce-ar fi ținut până la capătul lumii. Ai fi putut merge zile și zile întregi la adăpostul frunzișului aproape neclintit. Între ea și desișul acela în care colcăia imperceptibil viața, între trunchiurile uriașe și micuța persoană venită dintr-altă parte, exista o afinitate misterioasă pe care o simțea până-n străfundul ființei ei, fără a și-o putea explica.

Merșeră un sfert de ceas pe sub copaci, sporovăind toate deodată; totuși, Mildred glăsuia cu mai multă autoritate decât verișoarele ei.

– E cea mai frumoasă alee din împrejurimi. Unchiul Will a pus să fie smuls tot mușchiul, ca să fie exact ca o alee din Anglia.

– Dar și la noi în Anglia crește mușchiul, făcu Elizabeth cu vioiciune, și e foarte frumos, seamănă cu catifeaua.

Râsete întâmpinară protestul acesta.

– Mușchiul nostru nu-i câtuși de puțin ca al vostru. De altfel, ai să vezi.

Ajunse la o cărare ce se îndepărta de alee, luând-o printre ierburile înalte, fetițele se opriră, cu părere de rău parcă.

– Nu-i voie de mers mai departe, spuse Susanna.

– Pentru că drumeagul ăsta străbate toată pajiștea și-ajunge până la pădure.

– Nimeni nu se duce în pădure, făcu vocea timidă și ca de flaut a Hildei, care se înroși toată, de parcă ar fi dezvăluit o taină.

Pe un ton doctoral, Mildred preciză:

– Nimeni, în afară de unchiul Will, singur ori însoțit de Miss Llewelyn. El călare, ea în trăsurica trasă de un măgar. Îi e teamă de cai lui Miss Llewelyn. Dar nu umblă prea des prin părțile astea. Se lăsă o tăcere timp de câteva secunde, ca și cum ar fi fost atins un mister, apoi Mildred continuă: Dacă te uiți bine la dreapta, poți vedea pădurea, cenușie toată, aproape fără frunze.

– I se spune Pădurea blestemată, izbucni ascutit Hilda, nemaiputându-se stăpâni.

– Ai face mai bine să-ți ții gura, o apostrofă Mildred.

– De ce blestemată? întrebă Elizabeth.

Mildred dădu explicația pe loc, cu o voce săcăită.

– Negrii îi spun așa, nu se știe de ce, iar unchiului Will nu-i prea place să se vorbească despre asta. Să ne întoarcem acasă, Elizabeth, dacă vrei.

Încet, făcură cale-ntoarsă, mai puțin vorbărețe ca la venire, deoarece căldura sporea. Păsări schimbau apeluri îndepărtate, pe care spațiul dintre întrebare și răspuns le făcea oarecum melancolice.

Deodată, strigătul răzbunător al greierilor se înalță spre cerul albastru-palid.

Hilda oftă și atinse mâna Elizabethei.

– Ar fi trebuit să vii mai devreme, îi spuse. Acum trei săptămâni, zilele erau încă atât de răcoroase...

– Au sosit astă-noapte, spuse Mildred. Am auzit greierii dis-de-diminează, dar la apusul soarelui se vor liniști puțin. Așa e în tot Sudul, dar o să vă obișnuiți.

– O să ni se dea la masă tot felul de înghețată, zise Hilda. Înghețata mea preferată e de fistic. Dar a ta, Elizabeth, care e?

Elizabeth răspunse vag că nu prea știe. Pe măsură ce venea spre plantație, își ținea ochii ațintiți asupra casei, pe care n-o văzuse încă decât foarte de-aproape, ca să-și poată da seama cum arată, iar acum îi apărea la capătul aleii ca o locuință de-o grație feerică. La dreapta și la stânga, platani ce-i depășeau de două ori înălțimea, atingeau acoperișul cu ramurile lor monstruoase, făcând-o să pară minusculă. Clipă de clipă însă, pe măsură ce te apropiai, își dezvăluia, mărimdu-se din ce în ce, frumusețea desăvârșită a simplității ei. Albă pe de-a-ntregul, se reducea la un singur corp de clădire în formă de cub, căruia două verande îi dădeau ocol, una la parter, iar cealaltă, susținută de coloane delicate cu capiteli grecești, alerga de jur-împrejurul etajului de sus, care era și singurul.

Niciodată Elizabeth nu mai văzuse o asemenea casă, încât admirației ce-o resimțea i se adăuga și un sentiment confuz, pe care nu și-l mărturisea. Cea mai puțin vorbărească dintre tovarășele ei, Susanna cea cu bucle negre ca smoala, se apropie de tânăra străină. Înaltă și subțire, privea oameni și lucruri cu o seriozitate mai presus de vârsta ei, iar ochii, de un negru adânc, păreau aproape totdeauna nemișcați.

– Ești mulțumită, Elizabeth? o întrebă cu blândețe.

Răspunsul se lăsă așteptat.

– Păi... da.

– Mulțumită și în același timp un pic îngrijorată, nu-i așa'?

– O, aici totul e atât de diferit... Asta-i tot, va trebui să mă obișnuiesc.

– Toată lumea ține mult la tine... Dacă ți se întâmplă să ai vreun necaz oricât de neînsemnat, spune-mi-l. Se pare că în după-amiaza asta domnișoara Souligou trebuie să vină să-ți potrivească rochia, până când o să te duci la Savannah.

– Domnișoara Souligou?

– Da, croitoreasa, o bătrână mulatră foarte drăguță.

– Souligou e o vrăjitoare, făcu vocea fără drept de apel a lui Mildred, care prinsese ultimele cuvinte. Toate antilezele sunt niște vrăjitoare.

– Nu-i vrăjitoare, spuse Susanna, dar e curioasă, și nu prea trebuie să-i vorbești. Unchiul Will așa vrea. Și-apoi, vorbește atât de prost englezește...

– Amestecă franceza cu engleza, spuse Mildred, și până la urmă află ea ce vrea să știe. Știi franțuzește, Elizabeth?

– Nu, nicio boabă.

– O să trângănească pe limba ei. Părinții ei erau din Antile. Și o să pună întrebări.

– N-am să răspund.

Pe când trecea pe lângă arborele cel mare de magnolia, își puse pe furis gura pe una din florile a cărei mireasmă o făcu să zâmbească. Un gând îi trecu prin minte și nu îndrăzni să-l rostească cu glas tare:

„Cine știe dacă n-am să fiu fericită aici?,,

Capitolul III

Pentru că Mildred se hotărâse să dea o raită călare prin peisajul câmpenesc, sora ei, Susanna, se oferă să exploreze împreună cu Elizabeth cel puțin o parte din casă. Hilda voi să li se alăture, dar o îndepărtară cu ușurință.

Trecură fără să se oprească prin galerie, ale cărei oglinzi înalte și înguste atingeau ornamentațiile complicate ale cornișelor. Peste tot domnea un întuneric în care ochii nu deslușeau lucrurile decât într-un

soi de mister, deoarece comoara răcorii trebuia protejată încă de dimineață, trăgând storurile groase de un verde-închis. Așa că Elizabeth o ținea de mână pe Susanna, care-i călăuzea pașii vorbindu-i cu vocea ei joasă și liniștită.

– Puțin câte puțin, o să te obișnuiești cu semiîntunericul din camere. Ușa de lângă scară... încă n-o vezi prea bine, dar aici se află biroul unchiului Will. N-o să ai prilejul să intri prea des aici. Nimănui nu-i este îngăduit să-l deranjeze, în afară de o doamnă în cenușiu, care poate fi văzută uneori pe coridoare. Poate că te-ai și întâlnit cu ea, o femeie ceva mai în vârstă, cam trușă, dar care merge destul de repede.

– Era și ea la micul dejun? Era atâta lume!

– Nu. Niciodată nu ia masa împreună cu noi. E ceva cam mult de explicat, dar a fost aici dintotdeauna. Nu face parte din familie. Acum, o să urcăm. Vezi balustrada?

– Nu-i nevoie. Acum o văd. Camera mea e sus, la dreapta.

– Foarte bine, cu toate astea, am să continui să te țin de mână. O să trecem fără să facem zgomot prin fața ușii de la camera mamei tale, care e lângă a ta.

– Știu. Cred că mama doarme. Dimineață mi-a spus că se simte rău. În situații din astea, ia laudanum.

– Sper că nu ia prea mult.

– O, nu. Doza obișnuită pe care o recomandă totdeauna farmaciștii.

– Firește, e foarte obosită.

– E nefericită.

Simplitatea cu care fuseseră rostite aceste cuvinte păru să o impresioneze pe Susanna, pentru că nu mai spusese nimic. Sub pașii lor treptele scârțâiau atât de tare, încât cele două fete se opreau din când în când, ca și cum le-ar fi fost teamă să întrerupă liniștea.

Ajunseră în cele din urmă în susul scării, trecură prin fața ușii doamnei Escridge, apoi pe lângă următoarea și ajunseră în fundul unui coridor abia luminat de niște ferestre ce dădeau pe verandă.

– Ai zice că nu-i nimeni în toată casa, spuse Elizabeth. Nu se aude niciun zgomot.

– Pentru moment, nu prea e nimeni în partea asta. Aproape toate dormitoarele au ferestrele spre alea cea mare. Vi s-au dat camerele cele mai liniștite.

Poate că-i păru rău de fraza aceea în chiar clipa când o rostise. Pentru că numaidecât adăugă:

– ...Cele mai liniștite și cele mai plăcute.

Ajunseseră acolo unde coridorul o cotea în unghi drept.

– Vrei să dăm ocol prin verande? La ora asta toată lumea e jos. Ar fi mai nostim decât să ne plimbăm pe coridoare prin fața ușilor închise.

De la o vreme, Elizabeth nu mai înțelegea nimic din itinerarul pe care era călăuzită și, intrigată puțin câte puțin, încuviință.

– O să trecem prin camera mea, spuse Susanna. Cu siguranță că nu-i dereticată, dar n-are nicio importanță. Asta-i ușa mea. Cele două care urmează sunt ale lui Mildred și Hilda. Toate fetele pe-o parte, adăugă râzând.

– Și băieții? întrebă Elizabeth cu nevinovăție.

– Jos. La parter, alături de unchiul Will, spuse Susanna râzând și mai tare. Vrea să-i supravegheze. Te interesează?

– Cătuși de puțin, răspunse Elizabeth cu obraji în flăcări.

– Glumeam. Hai să intrăm.

Soarele nu bătea încă în partea aceea a casei, obloanele de la ferestrele cele înalte stăteau larg deschise, lăsând să intre lumina prin albul perdelelor. Cu multă delicatețe, Elizabeth își desprinsese mâna din mâna Susannei.

– Și-acum unde mergem? întrebă.

– Să vedem una din cele mai drăguțe camere de aici, iar când o să ajungem jos, o luăm la dreapta.

Pe pereți, la intervale regulate, niște personaje ținute în ramele lor aurite le priveau trecând din adâncul neantului lor, ca niște curioși ce-ar sta la fereastră. Mulți erau îmbrăcați după moda veche, cu peruci pudrate atârnându-le pe catifeaua de pe umeri. Unii purtau veșminte negre, cu capul învălătucit în falduri grele de mătase.

– Familia, spuse Susanna lugubru.

Elizabeth își încetini oarecum mersul în fața tuturor acelor necunoscuți atenți.

– O, spuse însoțitoarea ei, o să-i vezi atât de des... englezi cu toții. În cele din urmă ajung să te plictisească. Unchiul Will o să-ți vorbească despre ei.

– O, ia te uită la ăsta! exclamă Elizabeth deodată, oprindu-se. Găsesc că arată foarte bine. Tu nu?

– Nu-l admira atâta. În tinerețe era frumos, pe urmă a ajuns unul dintre judecătorii cei mai neîndurători din toată Anglia. Ceea ce se cheamă un jude de spânzurătoare.

– Oh!

– Da. Un văr îndepărtat. Își bătea joc de osândiți înainte de a-i trimite la spânzurătoare. Asta n-o să ți-o spună unchiul Will, dar în familie se știe.

– Unchiul Will pare atât de cumsecade, spuse Elizabeth cu o ușoară ezitare în glas.

Susanna o privi zâmbind.

– Liniștește-te, Elizabeth, unchiul Will e un om foarte bun.

– Dar n-am spus că mi-ar fi teamă de el, protestă Elizabeth, contrariată. Nu mi-e teamă de nimeni.

– Bineînțeles. Cine te vede e cât se poate de sigur de asta. Dar am ajuns.

Ajunseseră la capătul coridorului și se aflau acum în partea cea mai spațioasă de după el. Prin muselina perdelelor, lumina se cernea ca prin ceață, luminând din plin o ușă mai micuță decât toate celelalte și vopsită în verde.

În fața acelei uși se opri Susanna.

– N-o să spui la nimeni că te-am adus aici? întrebă ea, cu mâna pe butonul de aramă. Nu că ar fi chiar oprit să intrăm, dar unchiul Will preferă să nu se vorbească despre încăperea asta. Îmi făgăduiești?

– Făgăduiesc.

Intrară. Camera era ovală, de dimensiuni modeste, dar împodobită de sus până jos cu ramaje delicate de frunziș aurit, ce alerga de-a lungul cornișelor și încadra panourile în care abia mai străluceau oglinzile întunecate de timp. Nicio fereastră, doar în mijlocul plafonului o deschizătură rotunjită, astupată de un strat subțire de alabastru, iar în lumina galben palidă ce cădea de sus, se precizau încetul cu încetul amănuntele înfrumusețării.

Susanna închise ușa fără zgomot, apoi spuse cu glas tare:

– Ai putea striga între pereții ăștia, fără ca nimeni să te audă. Chiar dacă cineva și-ar lipi urechea de ușă.

Elizabeth își rotea privirile în jurul ei, cuprinsă de-o încântare mută; împărțită între un vag sentiment de nesiguranță și plăcerea de-a se aventura în mister, când o tresărire de bun simț îi inspiră o obiecție:

- S-ar auzi dacă ar exista o fereastră.
- Niciodată n-a existat vreo fereastră aici.
- Dar gaura cheii? Cineva ar putea asculta.
- Vezi tu că există gaura cheii?
- Ia te uită, nu. N-am băgat de seamă.
- Tăcerea vine din altă parte. E o taină la mijloc.
- Dar atunci la ce slujește încăperea asta micuță? întrebă după o

vreme.

- La nimic. Unchiul Douglas spune că tocmai de asta e atât de drăguță.

- Nu înțeleg.

- O, astea sunt lucruri pe care le spune unchiul Douglas, lucruri bizare.

- Și fiecare poate intra aici când pofteste? Doar să-și dea osteneala să deschidă ușa?

- Da, dar nimeni nu intră. N-ai putea sta aici nici măcar cinci minute.

Ochii Elizabethei începură să strălucească.

- Ah, e vorba de-o fantomă, poate?

Susanna izbucni în râs.

- Nu. O să fii dezamăgită, dar aici în casă nu-i nicio fantomă.

- Vreau să știu de ce nu poți sta în camera asta dacă vrei să stai.

- Tocmai pentru că n-ai vrea, asta-i tot ce-ți pot spune. Și-apoi, toată lumea știe de existența ei, cum bine îți închipui, încât nu mai prezintă interes pentru nimeni, atâta doar că nu se vorbește despre ea. Acum trebuie să ieșim. M-aș necăji dacă ar da cineva peste noi aici.

Ajungând pe coridor, merseară până la un loc unde acesta era întunecat de obloanele trase și-și încetiniră un pic mersul, de parcă ar fi pătruns în noapte.

- Soarele bate acum în partea asta, dar în casă o să fie răcoare până diseară.

După o ușoară incertitudine ce venea, desigur, de la efortul de a se obișnui cu întunericul, Susanna o apucă de mână pe Elizabeth și amândouă trecură ceva mai repede prin fața unei uși ce nu se deosebea prin nimic de cele mai multe dintre ele.

- Asta-i camera lui Miss Llewelyn, spuse Susanna. Duce o viață cam retrasă. Mesele i se aduc aici, înăuntru.

– Încă n-am dat ochii cu ea.

– O s-o vezi cu siguranță. E doamna în cenușiu despre care ți-am spus câte ceva. Să nu vorbești prea mult cu ea – de altfel, nici n-o să ai chef de-așa ceva.

– Nu prea pari s-o înghiți, făcu Elizabeth râzând.

– O, n-am nimic cu ea, dar, zău așa, n-o prea înghit.

– Nu? Și de ce?

– Nu prea știu nici eu bine. E o persoană cam aparte. Dar ce curioasă mai ești, Elizabeth!

– Iartă-mă.

Susanna izbucni în râs și-o sărută dintr-odată pe obraz.

– Simt că o să ne înțelegem bine, zise ea.

Elizabeth zâmbi politicoasă, fără a răspunde.

Avu loc o tăcere scurtă, în care timp Susanna își petrecu degetele prin buclele negre ce-i cădeau până pe umeri, potrivindu-și-le.

– Poate că am face bine să coborâm, zise. Fără îndoială că ceilalți se întreabă unde suntem. Mai ales mama. Totdeauna vrea să știe ce fac – ca și cum aș mai fi un bebeluș. E cam caraghios.

– Și mama se poartă tot așa cu mine.

– Oare n-ar trebui să te duci la ea?

– Cred că doarme.

– În locul tău...

– Bine, dar va trebui să mă duci până la ușa ei. M-aș rătăci prin toate coridoarele astea.

– O, o să te obișnuiești repede, vino.

Străbătură împreună în sens invers drumul făcut, dar fără a schimba o vorbă. Abia în fața ușii doamnei Escridge, Susanna deschise gura și șopti:

– Cred că mă găsești un pic cam... exagerată, Elizabeth, nu-i așa?

Elizabeth înălță sprcă ea o privire adâncă și serioasă, ce era privirea unui copil.

– O, nu, Susanna.

– E pentru prima oară când îmi spui Susanna.

– Zău? Nu mi-am dat seama.

– Ba da, așa e. Nu-mi lua darul ăsta drăguț.

– Un dar... Nu înțeleg.

– Uită ce ți-am spus. E felul meu de a vorbi. Toată lumea îmi dă de înțeles că nu sunt ca ceilalți. Aici, trebuie să fii ca ceilalți. Pe curând.

Și plecă repede, în timp ce, parcă ținută locului de mirare, Elizabeth ascultă zgomotul sec și aspru pe care-l scoteau treptele sub pașii ei.

Capitolul IV

Ciocăni în ușă de două ori destul de discret, cu nădejdea ascunsă că bătăile vor rămâne fără răspuns și că va putea coborî și ea, cu conștiința împăcată, dar nu trebui să aștepte prea mult. Mai aspră ca de obicei, vocea lui Mrs. Escridge îi porunci să intre.

Mai întâi, Elizabeth nu desluși nimic prin întuneric. Storurile trase nu lăsau să se prefireze decât o lumină slabă, din care o rază cădea la picioarele lui Mrs. Escridge, în papucii ei. Într-acolo pormi să se îndrepte și fata.

– Mămico, spuse ea.

– *Mămico*, o maimuță! Mrs. Escridge. Ne-am amintit că avem o mamă care se află aici. Sunt ceasuri întregi de când te aștept. Ce-i cu şușotelile astea conspirative pe care le-am auzit la ușa mea? Cu cine erai?

– Cu verișoara Susanna, care m-a condus prin toată casa.

– În timp ce eu agonizez de tristețe între pereții ăștia, ea se plimbă pe coridoare, tăifăsuind. Țin mult la tine, Elizabeth, dar ești o fată fără inimă.

– Iartă-mă; credeam că dormi.

– Am dormit.

– Ai luat ceva de dormit?

– Da, am luat ceva, cum spui tu, treizeci de picături. Asta nu înseamnă că în noaptea asta mama ta n-a trecut pe lângă moarte.

– Oh!

– Ei da, oh! Nu m-ai auzit strigându-te?

– Dormeam.

– Dormesai, bineînțeles. Nu-ți port pică. Ce stai așa, în picioare, să te zgâiești la papucii mei ca o toantă? Știu că sunt groaznici. Ia-ți un scaun. Vreau să-ți vorbesc.

Ochii fetei se obișnuiau cu lumina aceea îndoienică, văzu mobilele conturându-se puțin câte puțin în semiîntuneric, ca niște

epave: o comodă mare, cu nenumărate sertare, într-un colț, un pat cu coloane, împodobit cu un baldachin din pânză albă. După dramaticul rezumat făcut de mama ei despre noaptea ce-o petrecuse, se aștepta să vadă cearșafurile și cuverturile într-o mare dezordine, dar totul era la locul lui, iar cuvertura de deasupra patului întinsă cu grijă.

În sfârșit, descoperi un scaun greu, pe care-l aduse până la o distanță respectuoasă de impozantul fotoliu pe tălpici în care trona Mrs. Escridge printre pernițe.

– Vino mai aproape, spuse aceasta.

Elizabeth își trase scaunul.

Aplecându-se spre ea, Mrs. Escridge exclamă deodată:

– Ce-i cu rochia asta pe tine?

– Verișoara Minnie mi-a dat-o s-o pun din cauza căldurii.

– Din cauza căldurii! Du-te și ridică storurile, ca să văd și eu.

Cu inima strânsă de cele ce aveau să urmeze, Elizabeth se duse la fereastră și ridică puțin storurile, lăsând să treacă o firavă cantitate de raze.

– Mai mult, porunci Mrs. Escridge. Nu încerca să te ascunzi.

Micuțele mâini tremurătoare ascultară, iar lumina năvăli în cameră cu un soi de furie răzbunătoare.

Mrs. Escridge își cercetă fiica o clipă, fără a spune nimic.

– Fusta ecosez mi-ar fi ținut prea cald, făcu Elizabeth ca pentru a îmblânzi tăcerea neliniștitoare. Și adăugă: Mai trebuie ajustată un pic.

– Întoarce-te.

Fata ascultă, strângând în degete cutele din jurul taliei.

– Mai trebuie ajustată, repetă Mrs. Escridge printre dinți.

– O croitoreasă o să sosească îndată, șopti Elizabeth pe un ton plângăreț.

Se temea ca mama ei să nu pretindă să-și pună din nou fusta din lâna cea bună, britanică, solidă și călduroasă; dar o aștepta o surpriză.

– Nu-i rău, zise Mrs. Escridge pe un ton mai blând.

Se lăsă o tăcere, apoi oftă.

– Firește, nu puteai refuza.

– Mi-a fost dată cu atâta dragălașenie.

– Un act de caritate. Primul, Elizabeth. De acum înainte, totul ne va fi dat din milă. Cu tact, bineînțeles, dar asta nu schimbă cu nimic lucrurile. Din milă, până și cea mai mică îmbucătură de pâine.

– O, mămico!

– Niciun o, *mămico*, asta e și pace. Condescendența politicoasă a bogaților... Nici măcar ei nu-și dau scama. Ai să vezi. Și apoi, orgoliul tuturor celor din părțile astea, din Sudul lor.. Se simte așa cum simți mirosul pământului.

Trăsăturile feței cam prea lungi a lui Mrs. Escridge, încadrată de bandouri negre, se înăspriă, iar ea continuă să vorbească.

– Totdeauna să-ți spui că tu vii dintr-o familie mai veche decât a lor: cea a mamei tale, încât să nu te lași intimidată, atâta doar că suntem rudele lor sărace.

Având pe ea doar o cămașă de noapte care o fereca bine de la gât până-n tălpi, ar fi părut caraghioasă dacă amploarea acelei pânze albe n-ar fi făcut-o să semene întrucâtva cu o actriță de tragedie ce-și trecea în revistă nenorocirile.

Vocea îi deveni și mai înceată.

– Nu-ți ascund, continuă apoi, că nu-mi plac locurile astea. Mi se pare că sunt aici de ani de zile. Mă înăbuș. Auzi greierii? Să-ți pierzi mințile, nu alta. Oare nu se opresc niciodată? Totul e atât de straniu aici. Azi dimineață, o femeie neagră și grasă a venit să-mi facă patul. Numai văzând-o, și am înțeles că mi-ar reteza bucuros capul, de-ar îndrăzni, ca în Antile.

– În Antile?

– Lasă Antilele. După negresă, a venit o albă.

– Cu siguranță că unchiul Will a trimis-o.

– Solidă și scundă, cu labe late, făcând pe doamna, într-o rochie cenușie, dar e o ființă comună.

– Miss Llewelyn?

– S-a prezentat, dar numele ei mi-a ieșit numaidecât din minte. Ai văzut-o și tu?

– Nu, dar mi s-a spus câte ceva despre ea.

– Cine e?

– Nu știu. Nu face parte din familie.

– Așa sper și eu. Dar umbla pe la mine prin cameră ca la ea acasă, fără să mă slăbească din ochi. Mi-a spus că o să-mi trimită pe cineva să-mi aducă aici sus un mic dejun ca în Anglia. Nu-mi trebuie, și nici de ea n-am nevoie. La un moment dat a încercat să mă iscodească, punându-mi întrebări. Mie! Și are un fel de-a mă privi care-mi e nesuferit. Nu mai vreau să dau ochii cu ea.

Și luă un evantai din firunze de palmier de pe-o măsuță de lângă ea, pe care se mai aflau un pahar, o carafă cu apă și un flacon cu etichetă roșie. Cu gesturi repezite, începu să-și facă vânt.

– Ce mai evantai... Nu face decât să miște aerul cald. Trage storurile, trage-le bine de tot.

Elizabeth îi dădu numaidecât ascultare, nu fără oarecare dificultate, deoarece storurile greoaie se învârtteau încet asupra lor însele. Din nou întunericul se lăsă în cameră, iar fata se îndreptă pe dibuite spre fotoliul-balansoar, călăuzită de pata mare și albă a cămășii mamci.

– Poți să pleci, zise aceasta. Nu, nu mă săruta, sunt jilavă toată. Spune-le celor de jos să mă lase în pace.

– Dar dacă o să ai nevoie de ceva?

– N-am nevoie de nimic. Am tot ce-mi trebuie.

– Mămico, fii prudentă.

– De-ajuns, Elizabeth.

Pas cu pas, prin întuneric, fata plecă și se opri în sfârșit când puse mâna pe butonul de aramă al ușii. În tăcere, auzea zgomotul ușor făcut de evantaiul de palmier mișcat de mama ei, și-i veni gândul straniu că, vară de vară, până la sfârșitul zilelor ei, avea să audă pocnetul acela imperceptibil al unei frunze de palmier.

– Mai ești aici? întrebă deodată mama.

– Da. Plec.

– Nu te culca târziu. Să vii să mă săruți înainte de-a stinge lampa.

– Da, bineînțeles.

Închise ușa după ea cu infinite precauții, ca la camera unui bolnav, apoi începu să coboare somptuoasa scară în spirală care vorbea ea însăși limbajul opulenței. „Rude sărace“... Cuvintele acestea de neuitat o însoțeau pe fata pe care orice fleac o chinuia în viața ei cea nouă și, cu fiecare treaptă, îi venea să se scuze că pune piciorul pe covorul cel roșu.

Prima ei grijă fu aceea de a porni în căutarea unchiului Will, ca să-i spună că mama ei n-avea să se arate toată ziua. Îl găsi instalat într-unul din colțurile galeriei celei mari, îndărătul unui ziar desfăcut. După o clipă de șovăială, se îndreptă spre el.

Zidul de hârtie se năru și fu azvârlit la o parte, cu un zâmbet larg și drăgălășeniile obișnuite. Se petrecu apoi scena de care se temea micuța violetă din Anglia. Cu ochii închiși de groază, avu încă o dată impresia că fața îi dispare într-un tufiș înțepător.

Eliberată, își veni în fire și spuse pe nerăsuflăte:

– Mămica vrea să stea la ea în cameră toată ziua.

Tăcere. Mr. Hargrove dădu din cap cu un aer îngrijorat.

– Bine, fetiço. Am să-i dau de știre lui Miss Llewelyn. Cel mai bine pentru tine ar fi să te duci la micile tale prietene până când ne așezăm la masă. Le găsești peste tot.

Capitolul V

Prânzul (care era numit cină) se lua la ora două, într-o sală foarte largă și lungă, încât te ducea cu gândul la o galerie. Trase pe trei sferturi, storurile ferestrelor înalte nu dăruiau acestei încăperi decât exact atâta lumină de câtă era nevoie, plăcut cernută de impalpabila muselină a perdelelor. Pardoseala de marmură neagră întreținea o răcoare iluzorie, iar argintăria de pe fața de masă de damasc producea o impresie de sărbătoare și de magnificență.

Așa avu impresia Elizabeth. Obişnuită cu vechea locuință, mai modestă, în care-și petrecuse copilăria, rămase o clipă uluită pe pragul sufrageriei și trebui ca verișoara Minnie s-o ia de mână, ca s-o ducă la locul ei.

Acum, stând între Mildred și Hilda, arunca în jur priviri de animal prins în capcană, deoarece, dacă micul dejun o descumpănise, „cina,, se prezenta sub un aspect mai de temut. Tot fastul acela contribuia la senzația asta, dar se aflau și figuri noi. Mai întâi, un tânăr subțirel, îmbrăcat în negru, care o cerceta prin niște ochelari cu rame de oțel, plin de-o curiozitate atât de vădită, încât o făcea să se simtă prost. Sta la dreapta mătușii Augusta, avându-l, în consecință, ca vecin pe turbulentul Billy. În fața lui, pe latura unde stăteau fetele, o doamnă de vreo patruzeci de ani, serioasă și cu o expresie blândă, stătea cuminte pe scaunul ei, ca o persoană care nu dorește să fie remarcată. Decolteul sobru al rochiei albe lăsa să se vadă rotunjimea desăvârșită a gâtului și niște urechi foarte micuțe, în timp ce fața nu avea altă podoabă decât niște ochi negri în care strălucea o inteligență meditativă.

O ușoară animație domnea printre celelalte persoane prezente, care începură să vorbească aproape toate între ele. Ziarele din capitală abia

sosiseră. Elizabeth nu înțelegea nimic din cele ce se spuneau. Ochii ei cu naivitate orbiți se plimbau peste pietrele prețioase, smaralde și safire, ce scânteiau pe degetele femeilor, apoi se întreba de ce în fața fiecărui comesean plutea o bucătică de gheață pusă într-un pahar de cristal plin cu apă. Fiecare își avea paharul lui, iar micile cuburi se vedea bine că încep să-și micșoreze volumul și era amuzant.

Conversațiile încetară brusc în clipa când doi servitori în alb așezară în fața stăpânului o halcă de carne într-un mare platou de porțelan bleu și auriu. Mr. Hargrove se ridică atunci în picioare, ca pentru o ceremonie religioasă, luă un cuțit de o lungime impresionantă și, precum era îndatorirea și privilegiul stăpânului casei, începu să taie „nabila coastă de bou„ (*sirloin of beef*) cu o delicatețe și o pricepere de care familia încă se mai mira. Într-o străfulgerare a memoriei, Elizabeth i se păru că-l vede pe tatăl ei la capătul mesei înalte, făcând aceleași gesturi, cu aceeași gravitate, și simți ca pe-o lovitură cumplitul dor după țara natală.

– Eu vreau partea dantelată, se auzi vocea blândă a Laurei.

– Ca și cum n-aș ști, mormăi Mr. Hargrove.

Gusturile și pretențiile fiecăruia îi erau cunoscute, într-adevăr, dintotdeauna, și tăceau cu toții în timp ce se uitau la el, dar, când toată lumea fu servită, limbile se dezlegară la sosirea orezului aburind și de-o albeață de zăpadă, în bliduri de argint.

– Tată, făcu unchiul Douglas, ai văzut știrile? N-o să ajungem niciodată la o înțelegere cu palavragiile ăștia din Nord. A acționa înseamnă mai cu seamă pentru ei a ne face nouă morală.

– Lăsați-i să trâncâncască. Doar constituția veghează asupra drepturilor noastre, spuse unchiul Josh cu seninătate.

La rândul lor, femeile se făcură auzite.

– Uniunea, numai cuvântul ăsta îl au pe buze! exclamă Emma.

– De cincizeci de ani, Uniunea e bolnavă și cu siguranță că n-o să ajungă să vadă sfârșitul secolului, declară Augusta pe tonul ei fără replică.

Unchiul Josh înălță din umeri:

– La ce bun atâta emoție? Avem dreptul să ne retragem când ne-o plăcea. Tare aș vrea să știu ce ne-ar putea împiedica.

– Vor încerca s-o facă prin forță, spuse Douglas.

– Ce forță? Doar nu au armată.

Din nou Emma interveni în dezbateri, în timp ce-și tăia carnea:

– Carolina de Sud a și amenințat că se retrage din Uniune.

– Secesiunea, numai despre asta se vorbește în tot Sudul.

– Secesiunea! exclamă deodată Billy cu obrazii în flăcări. De ce nu? Eu unul sunt pentru secesiune!

– Billy, ține-ți gura! răcni Mr. Hargrove, care până atunci nu spusese nimic.

În tăcerea ce urmă acestei explozii neașteptate, se reapucă să taie felii de carne cu o încetineală întrucâtva majestuoasă, apoi, pe un ton calm, adăugă:

– Așa cum văd eu lucrurile, Uniunea mi se pare necesară. Să nu-mi spuneți că sunt englez și că văd lucrurile ca un englez... Augusta, încă o felie?... Nu? E puținel adevărat, ce-i drept, dar cu inima sunt de partea voastră.

– Sir, nimeni nu se îndoiește de asta, spuse unchiul Josh într-un murmur de aprobare.

Discursurile avântate erau una din slăbiciunile Sudului și ceva de felul acesta se simțea în vocea devenită ușor vibrantă a lui William Hargrove.

– În ciuda a tot și toate, continuă el, să ne închipuim secesiunea Georgiei. Cum ar putea înfrunța ea lumea de una singură?

Un urlet general îi răspunse:

– Nu singură! Tot Sudul împreună cu noi!

Mr. Hargrove nu se clinti, dar obrazii lui de obicei rozalii se făcură albi. Puse pe îndelete cuțitul lung în platoul cel mare și le spuse servitorilor, care stăteau în spatele lui:

– Duceți.

Apoi se așeză și începu să atace carnea din propria farfurie.

– Sincer să fiu, nu prea-mi plac cinele care se transformă în ședințe parlamentare. Sunt de părere să tragem folos acum de pe urma lucrurilor ăstora bune pe care Providența le-a pus în farfuriile noastre. Billy, am să-ți spun două vorbe la ora cinci la mine în bibliotecă.

– O să fiu acolo, dădu asigurări Billy cu o voce hotărâtă.

– Astăzi, urmă Mr. Hargrove cu un zâmbet pe care abia dacă-l ghiceai sub mustață, astăzi nu e o zi ca toate celelalte. E prima zi pe care-o petrece sub acoperișul nostru micuța Elizabeth și mă tem să n-o fi speriat cu strigătele noastre, dar o să încercăm s-o facem să uite și să

ne dăm silința să fie fericită printre noi. Mama ei nu se simte bine și ne lipsește de prezența sa. Îmi pare rău.

– Și nouă, se auziră câteva voci răzlețe.

Mr. Hargrove încuviință printr-un semn din cap, se întoarse spre doamna cu privirea liniștită, apoi spre tânărul serios cu ochelari încercuiți de metal și adăugă:

– Nimic nu-mi scapă. V-am admirat calmul, Miss Pringle, și dumitale, Mr. Stoddard.

– N-am niciun merit, făcu acesta cu modestie. Politica nu mă pasionează, preocupările mele sunt de altă natură.

– Nu uit și înțeleg acest lucru, făcu Mr. Hargrove, a cărui voce căpătă sonorități ușor clericale. Miss Pringle, atitudinea dumitale senină îți face cinste. E oarecum o lecție, adăugă el cu veselie.

– Mr. Hargrove, niciodată nu v-am ascuns că sunt din Nord.

Răspunsul, rostit cu o voce blândă și nazală, era așteptat de toți, și totuși avu efectul unui curent de aer venit dinspre Pol. Toată lumea știa că Miss Pringle era din Philadelphia și nimeni nu avea nimic să-i reproșeze acestei persoane demne și învățate, dar prezența ei la Dimwood rămânea o problemă. William Hargrove credea în apropierea celor din Nord și din Sud și avea felul lui politicos de a-și impune vederile. Nu putea fi împiedicat să rămână englez. Miss Pringle și Mr. Stoddard luau de obicei mesele în doi, la cererea lor, într-un micuț salon încântător, aflat la celălalt capăt al casei. Iar dacă astăzi fuseseră poftiți în sufragerie era pentru că stăpânul plantației avusese ideea destul de nefericită să-i adune pe toți ai casei ca să le ureze bun venit lui Mrs. Eschridge și micuței violete din Anglia. Faptul că ideea aceasta generoasă dăduse greș nu izbuti să-l convingă de nerozia ei și nici nu-l tulbură. Miss Pringle și Mr. Stoddard aveau sarcina ingrată de a face educația celor care încă mai erau numiți „copii”, și care în ziua aceea aveau liber.

Tortul ce veni la sfârșitul mesei să încoroneze acel soi de sărbătoare păgubită a fost apreciat până la ultima firimitură, după ce o porție generoasă fusese lăsată la o parte pentru bucătăreasă. De-a dreptul uriaș, era nevoie de doi servitori ca să-l ducă într-un blid de argint. Rotund și acoperit cu o glazură de zahăr alb, fu întâmpinat cu un murmur de admirație din partea tineretului.

– Pe legea mea, spuse unchiul Douglas, seamănă leit cu un tort de nuntă.

Observația stârni oarecare stânjeneală, pentru că în amintirea tuturor celor de față încă mai stăruia întâmplarea unei anumite logodne dureros rupte.

– Sau mai curând cu un tort ce-ar serba ziua de naștere a cuiva, spuse cu promptitudine Mr. Hargrove. Câți ani ai exact, Elizabeth?

– Șaisprezece, răspunse fata cu o voce gătită de emoție.

– Ei bine, sărbătorim cei șaisprezece ani ai Elizabeth, proclamă stăpânul casei, mânuind un cuțit ca de căpcăun.

– Hai, tată, s-o scurtăm, interveni unchiul Josh cu un răs silit, deoarece simțea că toată jovialitatea aceea suna fals. Suntem cu toții destul de lacomi și o știi foarte bine.

– Mă supun, făcu Mr. Hargrove, și începu să taie feliile în care fructele confiate, multicolore, străluceau într-un blat alb pe care-l ghiceai dens.

Un vin dulce și ușor fu servit în același timp cu tortul, atât de ușor încât tinerilor li se dădu tot atât cât și celor mari. Produs al acelor locuri, era făcut din plante medicinale după o rețetă al cărei secret era cu strășnicie păstrat din generație în generație și nu aducea cu niciunul din gusturile pe care până și cel mai exersat cer al gurii să-l poată recunoaște, dar din care oamenii mari băură politicoș un sfert de pahar, iar cei tineri mai cerură, dar nu li se dădu, de teamă să nu fie văzuți dând în darul beției, principiile lui Mr. Hargrove fiind tot pe-atât de robuste pe cât de puține erau virtuțile acelei băuturi.

Când socoti că a venit momentul potrivit, Mr. Hargrove se ridică parcă pentru a rosti o cuvântare, dar spuse numai aceste câteva cuvinte:

– Doamnelor, veți fi fericite să vă odihniți, sunt sigur. Josh și Douglas, n-o să refuzați să treceți cu mine în fumoar. Un vin de Porto care a dat ocol Capului Hateras mi-a sosit ieri și ne așteaptă. Mr. Stoddard, mi-ai face plăcerea să ni te alături?

– Vă mulțumesc, Mr. Hargrove. N-am deprins până acum obișnuința vinului de Porto și nici nu socot că o voi mai deprinde vreodată.

Răspunsul dat cu o voce neutră și politicoasă era tocmai cel sperat de Mr. Hargrove, care zâmbi cu un aer malițios.

– Mr. Stoddard, ai putea sluji drept pildă pentru mulți dintre confracții dumitale care au asupra acestui punct vederi teologice diferite.

Virtuosul Stoddard se înclină și dispăru printre doamnele care se îndreptau spre ușă.

– Copii, exclamă Mr. Hargrove pe tonul unui învățător, puteți să vă duceți unde vreți, dar să nu-mi faceți stricăciuni. Elizabeth, fetiță dragă, nu uita că înainte de masa de seară o să primești vizita domnișoarei Soulighou. Miss Pringle, ocupă-te puțin de scumpa copilă.

Capitolul VI

Fumoarul, având pereții căptușiți cu lemn întunecat, era luminat de-o fereastră mare cu vedere spre marea alee de stejari înverziți. Pe jumătate lăsate, storurile nu ascundeau decât puțin din frumusețea-i grandioasă, iar privirile se întorceau întruna spre ea când pătrundeai în această încăpere cu tavanul scund și potrivită ca mărime. O masă de mahon și patru fotolii masive, căptușite cu catifea vineție, alcătuiau tot mobilierul, fără a mai pune la socoteală un soi de băță ca de cioban, tot din mahon, pusă pe masă și slujind, ca în Anglia, să facă să circule sticla de Porto fără a fi nevoie să te ridici din fotoliu.

Vinul de Porto fu declarat fără pereche, iar fumul țigărilor de foi alcătuia rotocoale deasupra creștetelor celor trei bărbați, când William Hargrove deschise gura și începu:

– M-am gândit la cele petrecute mai adineauri. Izbucnirea aceea... A r trebui ca pe viitor să evităm a vorbi la masă despre treburile noastre de față cu servitorii.

– N-au priceput nimic, se repezi Douglas.

– Te înșeli, reluă Hargrove, sunt mai informați decât crezi. Cuvântul secesiune e cât se poate de supărător.

– Tată, mă prind pe ce vrei că până și cel mai inteligent dintre negrii noștri nu e în stare să spună ce înseamnă secesiune. Negrii sunt niște copii.

Rostită pe un ton liniștit, observația lui Josh fu urmată de tăcere.

– Poate, spuse în cele din urmă Hargrove, dar înțeleg ei că e vorba de ceva serios.

– Și chiar de-ar fi așa! De ce te-ai teme? întrebă Douglas.

William Hargrove își lăsă paharul de Porto și-și luă o înfățișare majestuoasă.

– Nu mă tem de nimic, băiete. Negrii vor sta liniștiți orice s-ar întâmpla.

– Asta o spune toată lumea din Sud, observă liniștit Josh. Nu va avea loc o revoltă a negrilor. Nu va avea loc o revoltă a negrilor, repetă el ca pentru a se liniști.

– Nimeni nu are nevoie să fie liniștit, spuse Mr. Hargrove cu o voce fermă, dar nu-i nevoie să ne astupăm ochii ca să nu vedem. Sclavia e un flagel.

– Fără îndoială, spuse Josh, dar nu-i vina noastră. Europa ne-a cadorisit cu ea, negustorii de sclavi din Franța și din Anglia.

– Știu, știu, reluă Mr. Hargrove, dar zău că aveam nevoie de negri ca să îndure clima noastră și să lucreze pe plantațiile de bumbac.

Josh înălță din umeri:

– Sclavia va dispărea puțin câte puțin. Acum e un soi de modă ca unii să-și elibereze sclavii... așa cum fac rușii cu robii lor. Peste douăzeci de ani n-o să mai vedeți niciun sclav prin părțile noastre.

Cuvintele acestea îl emoționară pe Mr. Hargrove, care ridică vocea:

– Dar trebuie să dispui de foarte multe mijloace materiale ca să-ți eliberezi negrii. Pentru mulți dintre plantatori, asta ar însemna ruina. Cunoaștem exemple foarte apropiate. Credeți că n-am încercat și eu să scap de negrii mei?

– Tată, spuse Josh, suntem convinși, dar negrii dumitale țin la dumneata, și o știi la fel ca toată lumea. Faci tot ce-ți stă în putință ca să le împlânzești soarta. Ai de întreținut o familie uriașă.

– Libertatea, ce-ar face cu ea? întrebă Douglas. Și unde s-ar duce? În Nord, ca să moară de tuberculoză?

Fața lui Mr. Hargrove se întunecă.

– E unul care a fugit acum trei ani. Era ca întruchiparea unui reproș.

La aceste cuvinte, cei doi fii nu se putură împiedica să nu râdă.

– Întruchiparea reproșului s-a întors după o săptămână! exclamă Douglas. Iar dumneata nu i-ai spus nimic.

– Chiar așa. I-am poruncit administratorului să-l lase în pace. Am fost învinuit de slăbiciune, pe când eu voiam să fiu uman.

Josh se aplecă spre el.

– Lasă lumea să spună ce vrea. Niciun negru n-a urmat exemplul fugarului. Ce dovadă în plus îți mai trebuie de credința lor?

– Așa e, făcu deodată Mr. Hargrove, întrucâtva agasat. Grijile mele personale n-au de ce să intereseze lumea. Să vorbim despre altceva. Nu vâ ascund că prezența lui Mrs. Escridge în casă îmi dă bătaie de cap. Va fi o persoană dificilă.

– E aici abia de-o singură zi, spuse Josh. Dă-i răgazul să se obișnuiască un pic cu totul.

– E încă plină de Anglia ei, făcu Douglas malițios. Ar trebui s-o înțelegi. Generozității dumitale datorează faptul că se află aici.

– O, de bine de rău, s-ar fi descurcat și la Londra, dar m-am gândit mai cu seamă la viitorul fetei. Tremuram s-o văd sub tutela acestei femei iresponsabile.

– În orice caz, acum te-ai liniștit dinspre partea asta, continuă Douglas zâmbind. Miss Pringle o va ajuta să facă primii pași în societatea din Sud.

Un mormăit de-al lui Mr. Hargrove sluji drept comentariu la fraza din urmă.

– Încetează cu gluma, Douglas. Știi bine că Miss Pringle nu-i de-aici.

– Dar asta nu-i o crimă! Nădăjduiesc numai să n-o molipsească de accentul ei din Nord.

– Eu unul vă prezic că micuța n-o să-și piardă niciodată accentul englezesc, spuse Josh cu gravitate.

Mr. Hargrove își stinse țigara de foi și se ridică.

– Păi atunci, cu-atât mai bine, spuse cu bună dispoziție. Îmi place la nebunie intonația ei din Devonshire. E aproape patru, mă duc să mă odihnesc la mine în bibliotecă. Ne vedem la masa de seară.

Zicând acestea, se îndreptă spre ușă cu pasul lui cam greoi și dispăru.

– Deloc mulțumit, spuse Douglas.

– Da, iar tu l-ai tachinat.

– Nu mă pot împiedica să văd ceea ce văd și să aud ceea ce aud.

– Eu la fel, Douglas, dar îmi țin concluziile pentru mine.

– Josh, am să-ți urmez nobilul exemplu, făcu Douglas izbucnind într-un râs puternic. Hai să ne odihnim și noi.

Capitolul VII

Fără nicio tragere de inimă, tânărul Billy își aminti că la ora cinci trebuia să se ducă la Mr. Hargrove în bibliotecă. Ispita de-a uita era mare dar, oricât de îndrăzneț ar fi fost, n-avea tupeul să-l înfrunte pe stăpânul plantației. Niciodată acesta nu ridica mâna împotriva nimănui. Doar muștrările-i erau de temut. Rostite cu o voce tăioasă și într-o limbă ce era un model de precizie clasică, inspirau victimelor dorința de-a intra în pământ. O ploaie de palme ar fi fost mai puțin umilitoare, dar nu era stilul acestui om, a cărui blândețe aparentă aducea cu o blândețe de fier. Gândul de-a apărea între pereții bibliotecii nu avea, așadar, nimic îmbucurător. Și totuși, Billy dădu la o parte cu mâna șuvița ce-i stătea pe frunte și, cu pas hotărât, o apucă pe coridorul ce ducea la ușa bibliotecii, dar se opri brusc.

Frânturi de voci ajungeau până la el, înăbușite întrucâtva de ușa bine capitonată pe dinăuntru, ce menținea liniștea în această încăpere unde, de obicei, nimeni nu avea voie să intre în afară de Miss Llewelyn.

Billy recunoscuse numaidecât accentul din Țara Galilor al acestei persoane privilegiate care striga ceva, dar aproape niciun cuvânt nu ajungea la urechile lui, în afară de câteva sunete răzlețe, printre care se repeta cuvântul *dovadă*.

Ascultând mai atent, deosebi un crâmpel de firază repetată cu o îndărătnicie furioasă:

– ...totdeauna dovezi... ce dovezi? Dumitale totdeauna îți trebuie...

Potopul ăsta de cuvinte pe care nimic nu părea a-l putea stăvili nu acoperea bubuitul continuu al unei voci joase, dar deodată se lăsă o tăcere mai îngrijorătoare decât tot restul. Cuprins de teamă, Billy făcu un salt îndărăt și-o porni pe coridorul pe care venise. Mișcarea asta dictată de instinct îi fu utilă, deoarece ușa bibliotecii se deschise brusc, iar William Hargrove se ivi pe prag, roșu la față.

– Billy! strigă el.

Cu viclenia vârstei lui, băiatul tocmai se întorcea îndărăt, nevinovat ca un înger.

– Poți să pleci, îi spuse Mr. Hargrove cât se poate de tăios. Sunt ocupat în clipa de față. Du-te să te plimbi pe alee. De data asta îți trec cu vederea, dar să nu te mai porți la masă așa cum ai făcut azi.

De cum fură rostite aceste cuvinte, ușa se trânti, iar Billy putu să plece mulțumit, deși cât se poate de intrigat.

În timp ce aveau loc toate acestea, o scenă cât se poate de diferită se petrecea la celălalt capăt al casei, într-o odaie mobilată cu o masă mare, de lucru, și cu două șifoniere grele, odihnind pe bile de lemn. Se mai aflau și două scaune drepte, pe care stăteau așezate, una în fața alteia, Elizabeth și Miss Pringle. Aceasta din urmă, îmbrăcată într-o rochie albastru-închis, se uita la fată zâmbind.

– Nădăjduiesc, spunea ea, că întrebările mele nu te stingheresc, dar pentru că nu ne cunoaștem încă așa cum trebuie, mă simt obligată...

– Întrebările dumneavoastră nu mă stingheresc deloc, dimpotrivă.

O tăcere scurtă se lăsă între ele, asemeni unui nou prag ce trebuia trecut.

– Poate că te simți singură aici, draga mea copilă?

– Da, așa e... și-atâta lume peste tot.

– Singură și înconjurată de-o mulțime de lume, spuse Miss Pringle, zâmbind din nou, ceva mai misterios. Pare o contradicție, dar te înțeleg. Am trecut și eu prin asta, până în ziua în care m-am gândit că niciodată nu sunt singură. Niciodată...

Spunând aceste cuvinte, făcea impresia că dă târcoale unui suflet. O învălui pe fată într-o privire adâncă.

– Am să-ți pun o altă întrebare, continuă apoi, aplecându-se puțin spre Elizabeth: citești din Biblie în fiecare zi?

– Firește, Miss Pringle. E de la sine înțeles.

– Din Biblia mamei dumitale, desigur.

– Nu. Când a murit tata, mi s-a dat Biblia lui... E tare frumoasă.

Miss Pringle se ridică.

– Atunci sunt cât se poate de liniștită, spuse. Dacă ți se întâmplă să nu înțelegi câte ceva, poți veni să mă cauți. Te las acum cu domnișoara Souligou, pe care o aud venind. E o femeie tare de treabă. Nu uita totuși sfaturile mele: nu pune nicio întrebare și dă cât mai puține răspunsuri la întrebările ce-ți vor fi puse, fără doar și poate.

Mai trecură câteva clipe, apoi, însoțită de zgomotul papucilor târșâiți pe marmură, se ivi o bătrână mititică, îmbrăcată într-o rochie de stambă înflorată. Încovoiată întrucâtva de vârstă, își ținea însă capul drept, dând la iveală o față pe care zbârciturile se întretăiau, alcătuind un soi de dantelă complicată în jurul unui nas ascuțit și-al unei guri

mari, alungită într-un zâmbet nemișcat. Pe fața palidă, de culoare închisă, străluceau două pupile negre, pe care curiozitatea le făcea s-alerge aproape întruna într-o parte și-ntr-alta, iar capul îi era îmbrobodit într-un batic gros, violet, ale cărui capete legate se ridicau ca două aripi victorioase în creștetul acestei persoane mărunte dar, pe cât se părea, mândră că este Joséphine Souligou, antileză și croitoreasă din Pointe-à-Pitre.

Când ajunse pe prag, se opri, iar ochii i se ținutură asupra Elizabethiei.

– Bună ziua, domnișoară Souligou, o întâmpină Miss Pringle nerăbdătoare, vino, nu sta acolo.

– Bună ziua, Miss Pringle, am sosit, precum vedeți.

Avea accent franțuzesc, iar vocea îi era blândă, cu inflexiuni aproape copilărești, care se spărgeau dintr-odată, asprindu-se. Înaintă, fără a o slăbi din ochi pe tânăra englezoaică.

– Miss Elizabeth e o rudă a domnului Hargrove, spuse Miss Pringle. De acum înainte va locui împreună cu noi, iar dumneata trebuie să-i potrivești rochia, care-i cam lungă. Elizabeth, domnișoara Souligou e croitoreasa casei. Sunt sigură că o să vă înțelegeți. Pe mâine dimineată, Elizabeth, dar mai înainte, dacă ai unele întrebări...

– Niciuna, răspunse fata.

– Eu, mii! exclamă antileza.

– Eram sigură, spuse Miss Pringle, dar rămâne pentru altă dată, domnișoară Souligou. Bună seara.

– Nu-i vorbăreață deloc Miss Pringle, observă domnișoara Souligou după ce rămase singură cu fata.

Rostit de ea, numele lui Miss Pringle rima întocmai cu *tringle*, ceea ce ar fi amuzat-o pe Elizabeth în alte împrejurări, dar în fața acestei femei cu înfățișare bizară se simțea descumpănită.

Antileza ghici numaidecât cum stau lucrurile.

– Nu-ți fie teamă, o liniști printr-un zâmbet și mai accentuat. Aici mi se spune Souligou cea bună pentru că totdeauna sunt gata să sar în ajutorul cuiva. Iar în seara asta vin pentru dumneata, să-ți potrivesc puțin rochia.

– Dar nu-i rochia mea, spuse fata nu fără o oarecare efortare, ca să-și domine tulburarea.

– Asta se vede. Domnișoara Minnie mi-a explicat totul. Ține mult la dumneata. Vrei să vii un pic spre mine... Așa, destul.

Engleza ei bolovănoasă dar rapidă o amuză pe Elizabeth până la urmă, încât își lăsă puțin capul în jos, ca să-și ascundă un zâmbet. Croitoreasa își dădu însă seama și exclamă vesel:

– Râzi, domnișoară Elizabeth. Dacă râzi, înseamnă că Souligou nu te mai sperie și o să putem fi prietene.

Elizabeth roși. Începutul ăsta de familiaritate o stingherea.

– Vă asigur că nu-mi bat joc, spuse ea cu repeziciune.

– Lasă, lasă, domnișoară Elizabeth, doar știu bine. Așa cum știu totul. Ești domnișoara englezoaică despre care se vorbește de câteva săptămâni: Chiar Mr. Hargrove ți-a anunțat sosirea.

– Am venit împreună cu mama, explică Elizabeth, ca pentru a diminua propria ei importanță.

– Și asta o știu foarte bine. Miss Liouline m-a pus la curent.

– Miss Liouline...

– Doamna în gri care se ocupă de ea.

– A, Miss Llewelyn!

– Spune cum vrei. Să fiu în locul dumitale, nu i-aș vorbi prea des lui Miss Liouline. Dar uite că nu-mi țin gura. Să ne apucăm de lucru. Rochia dumitale e o catastrofă.

Observația fu urmată de o tăcere consternată, în care timp nu se auzi decât foșnetul materialului între degetele osoase ale croitoresei.

– Nu-i mare lucru de făcut, zise în cele din urmă, doar dacă nu vrei s-o scoți ca s-o iau cu mine.

– Nu vreau s-o scot.

Tonul hotărât cu care fuseseră rostite cuvintele o făcu pe antileză să rădă ușor, cu subînțeles.

– Încăpățânată ca o englezoaică, șopti ea în franțuzește.

Apoi trase concluzia în engleză, cu voce tare:

– Păi atunci, domnișoară Elizabeth, o să încercăm să aranjăm totul pe loc, dar va trebui să te mulțumești cu un tiv mare la poale, pe când altminteri aș fi putut tăia din pânză și să te fac cochetă foc.

În timp ce trăncănea, scotoci în adâncul unui buzunar aflat între cutele fustei ei tărcate și scoase de-acolo o pereche de foarfeci puse în tocul lor și o cutiuță.

– Întoarce-te puțin. Ești răbdătoare din fire? Întrebă în timp ce ingenunche în fața fetei.

– Am să fiu.

Acele fură prinse acolo unde trebuia cu o repeziciune uimitoare.

– Întoarce-te... întoarce-te, porunca antileza ca la un joc și, cu fața ceva mai aprinsă, Elizabeth îi dădea ascultare, mușcându-și buzele.

Acum așa alerga prin inul bleu palid, iar croitoreasa își recăpătase limbușia.

– Se pare că o să fii dusă la oraș poimăine dimineață, la o anume doamnă Clémentine din Paris, chiar dacă ea n-a călcat niciodată pe pământul Franței cu piciorușul ei drăgălaș de hoțomancă, dar Parisul, înțelegi... iar oamenii de-aici sunt atât de – cum se spune în englezește – „neghiobi“?

– Nu știu.

– N-are a face. Are un număr de modele mai de doamne-ajută, despre care spune că sunt copiate după cele de-acolo. Mămica lui Billy trebuie să te ducă la Savannah în caleașcă, deoarece are o listă de cumpărături de făcut lungă cât un pomelnic. Am aflat astea de la Miss Susanna, care ține mult la dumneata, ca de altfel toată lumea de-aici, de la Dimwood. Sper că nu vor fi uitate nici cadourile.

– Cadourile? exclamă Elizabeth.

Cuvântul își păstra întreaga magie pentru urechile fetei ce mai era încă într-anumite privințe.

– Cum așa! Da' ce-ți închipui, că negrii nu așteaptă și ei un fleac acolo, din orașul cel mare? Nu toți, bineînțeles, dar pe rând au dreptul la un cadou. Lui Mr. Hargrove nu-i place să vadă fețe nemulțumite la Dimwood. Ultima oară, bătrâna Bessie a primit o rochie frumoasă de stambă din toate culorile și coșcogeamite pachetul de tabac de pipă, pentru că fumează-n draci. I se spune bunica plantației. Fii drăguță cu ea. Fii drăguță cu toți negrii și te vor iubi, îți vor zâmbi, dar dacă te ții cu nasul pe sus...

– Dar nu mă țin cu nasul pe sus, protestă Elizabeth, crezând că surprinde o umbră de mustrare în cuvintele antilezei.

– Nu te mișca, rogu-te, altminteri te înțep. N-am spus că te ții cu nasul pe sus, am spus: „Dacă“... Iar ceea ce-ți spun e important. Negrii or să te judece numaidecât.

– Cum adică, or să mă judece?

– Încearcă să mă înțelegi: își vor face despre dumneata o impresie bună sau proastă. Dacă n-au o impresie bună, vor fi respectuoși mai departe, dar n-o să-ți câștigi niciun loc în inima lor, iar dacă se

strecoară disprețul în inima unui negru, nu-i bine. Eu știu, sunt antileză, iar Mr. Hargrove știe și el.

Tăcu. Tăcerea ei i se păru Elizabethei la fel de neliniștitoare ca și potopul de cuvinte curmat dintr-odată. Ce se petrecea în creștetul acela bătrân, aplecat în fața ei? Cele două colțuri ale baticului violet, îndreptate în sus, nu mai păreau la fel de comice. Fata avu impresia că totul se schimbă în jurul ei și că o amenințare nedeslușită plutește asupra acestei plantații încă misterioase. Negrii... O speriau pe mama ei.

– Nu spui nimic, mititico? făcu vocea ceva mai blândă a croitoresei.

Elizabeth era prea tulburată pentru a-și da seama de trecerea de la „domnișoară” la „mititico”. Simțea nevoia unui cuvânt liniștitor. Croitoreasa îl avea gata pregătit.

– Aici, nu-i nimic de temut din partea negrilor, pentru că nu sunt jigniți. Mr. Hargrove e cât se poate de sever asupra acestui punct.

– Verișoara Susanna mi-a spus că e foarte bun.

– Bun? Firește. Bun pentru că e prudent. Toată lumea începe să fie prudentă prin părțile noastre. Asta-i. Am isprăvit. Întoarce-te. Mai mult. Nu-i chiar așa de rău. În orice caz, nu mai e caraghios.

– Eram caraghioasă? exclamă Elizabeth.

– Nu dumneata, copilă dragă, ci poalele astea care ți se zbăteau de călcăie.

Se ridică anevoie și se așeză pe-un scaun. După cum arăți, urmă apoi, în mai puțin de un an, o să se țină băieții după tine.

– Băieții?

Spuse asta așa cum spusese: „Cadourile?”

– Păi, da, băieții. S-ar zice că-ți vorbesc de niște lighioane curioase.

– Ba nu, vă asigur.

– Acolo, în Anglia, ai cunoscut băieți?

Elizabeth șovăi.

– Da, unul, spuse râzând. Un prieten din copilărie, din școală. Ne-am jucat împreună.

– Și te iubea?

– Hm, da. Și eu... în sfârșit, da.

– A plâns când ai plecat?

– Să plângă? Nu, ce idee, domnișoară Souligou! Un băiat nu plânge. Nu în Anglia.

– Uitasem. Dar fetele?

– Nici ele. Ar fi caraghios. Și-apoi, toate astea erau așa, ca să râdem!

– Aici, vei da, poate, peste băieți care te vor face să plângi, domnișoară Elizabeth.

– Tare aș vrea să-i văd!

– Știu eu cum stau lucrurile, fetișo. Uneori mă pricep să ghicesc.

Instinctiv, Elizabeth, care rămăsese în picioare, se dădu îndărăt cu un pas și se așeză și ea.

– Ai rude prin toate ungherele Sudului și veri de nici nu-i poți număra pe toți. Știai?

– Nu.

– Înseamnă că nu ți s-a spus nimic. Prin tatăl dumitale, te înrudești cu familia Siverac din Louisiana. Unii dintre ei vin câteodată pe-aici. Și mai vin și alții. Toate marile familii din Sud se înrudesc. Am văzut perindându-se tineri și bătrâni pe la Dimwood. Cei din familia Siverac au faima că sunt dintre cei mai chipeși.

– Cei mai chipeși, repetă Elizabeth ca un automat.

– Ah, va să zică, te interesează, domnișoară Elizabeth! Degeaba suntem englezoaică, mititico, inimă tot avem.

Această din urmă observație a fost făcută în franceză, cu un zâmbet larg întipărit pe toată partea de jos a feței. Ghicind o înțepătură, Elizabeth se înroși toată.

– Nu înțeleg, spuse.

– Dar știi un pic franțuzește.

– Tare puțin. Ce-am învățat la școală.

– Păi uite, dacă tânărul Siverac o să vină în vizită la Dimwood, o să te învețe câteva cuvinte. Toată familia lui a rămas franceză. Dar e periculos.

– Periculos! exclamă nevinovata Elizabeth. N-am niciun chef să-l văd pe domnul ăsta.

– O, dar nu-i un asasin! N-o să-ți facă niciun rău.

Acum, lumina ce slăbea lăsa loc unor mari porțiuni de întuneric pârând a coborî din tavan, încât fata aproape că nu mai deslușea trăsăturile antilezei.

Aceasta se aplecă puțin spre ea și-i spuse blând:

– O să fie adusă o lampă, iar eu o să plec, dar o să ne mai vedem,

iar dacă ceva nu merge, cere-i sfatul lui Souligou cea de treabă. Fii prudentă cu băieții. Ascultă. O să te învăț un cântecel franțuzesc ce mai putea fi auzit la curtea regelui Ludovic al XVI-lea.

Și, cu o voce ca de fetiță, cântă o arie după moda de demult, din care Elizabeth nu putu reține decât ultima strofă:

Voici la fin du jour
Et le loup vous guette,
Ma jolie fillette,
En son séjour.*

În înserare, cuvintele i se întipăriră în minte și, fără a ști de ce, simți cum i se strânge inima.

Capitolul VIII

„Supeul“ a avut loc la apusul soarelui și a fost mai scurt decât „dineul“ și totodată mai calm. Căldura zilei obosise întrucâtva pe toată lumea, încât lăncezeau, fără a le fi foame. Doar supa de legume cu broască țestoasă, dată rece la masă, le-a fost pe plac, tot restul rămase aproape neatins. Printr-o obișnuință la care nu renunța niciodată, Mr. Hargrove făcu rugăciunile de seară, care ținură mult, acompaniat de cântecul broșcuțelor ce salutau timid ivirea nopții.

Cu vocea ce-o rezerva acestor minute, mulțumi cerului cu asemenea prisos de cuvinte, încât deveneau până la urmă misterioase, datorită numeroaselor lor repetiții și, cu cât continua, cu atât vocea se auzea mai puțin, ajungând aproape plângătoare în fața tortului ce sta neatins și a celor cincisprezece persoane cu mâinile împreunate, încremenite toate în nemișcarea plictisului, pierdut fiecare în visările lui, ale inimii sau ale simțurilor.

* Pentru evitarea traducerii literale, propunem:

Apuse-al zilei soare,
Iar lupul stă la pândă,
Fetiță dulce, blândă,
'Ntr-a lui ascunzătoare. (n.t.)

În rochia ei scurtată de domnișoara Souligou, Elizabeth se simțea iarăși prost printre bărbații și femeile acelea îmbracate de seară cu o anume căutare, femeile în toaletă albă, bărbații în negru, cu gâtul prins în cerul gulerelor tari și al cravatelor grele de mătase. Și, de jur împrejurul mesei, giuvaerurile scânteiau în lumina împlânzită a lămpilor cu oglindă.

Amin-ul final îi eliberă pe comeseni, „copiii” se repeziră într-o fugă năvalnică spre ușă, doamnele, cu demnitatea lor obișnuită, se dușură în salon, în timp ce bărbații se îndreptau agale spre verandă, unde îi aștepta inevitabila conversație politică în fumul țigărilor lungi de foi.

Stând între cei doi fii, Mr. Hargrove tăcu o vreme, iar podeaua începu să scârțâie sub balansoare. Noaptea era întunecoasă, dar copacii de pe alea cea mare se conturau pe cer, unde scânteiau cele dintâi stele.

Aproape cu glas scăzut, Mr. Hargrove rosti numele lui Calhoun, ce răsună sinistru. Urmă o pauză lungă, apoi Douglas șopti:

– Îl admir, dar îl găsesc din ce în ce mai îngrijorător.*

Fraza nu primi niciun comentariu imediat, balansoarele continuară să se legene, iar broaștele să țeasă vâlul ușor al cântecului lor neîntrerupt. Ai fi spus că marea pace nocturnă voia să oprească vorbele pe buzele oamenilor.

– De ce îngrijorător? întrebă în cele din urmă Mr. Hargrove.

Cuvintele căzură în abisul întunecat al tăcerii ca pentru a se face uitate, dar fură scoase de-acolo de data asta de Josh, care puse încetișor întrebarea cumplită:

– Nu vezi că taie țara în două? Discursul lui din Senat era adevărată provocare.

– Apăra magnific drepturile noastre, făcu Mr. Hargrove după ce chibzui.

– Încă din 1811 a azvârlit America într-un război inutil cu Anglia, spuse Douglas ceva mai înviorat.

– Toate astea sunt departe, făcu Mr. Hargrove, iar vocea lui înăbușită făcea ca acest departe să fie încă și mai îndepărtat. Lucrurile se vor aranja pentru că trebuie să se aranjeze. Dar să vorbim despre altceva. Vedeți scutul lui Orion deasupra copacilor?

* Inadvertență cronologică din partea lui Julien Green: mai departe, Mr. Hargrove precizează că moartea lui Calhoun avusese loc pe 31 martie, cu câteva zile înainte de venirea lui Mrs. Eschridge și a fiicei sale la Dimwood (n.t.)

– Da.

– Ei bine, când călătoresc și mă gândesc la cei de-acasă, îmi spun: „Draga noastră Dimwood se află sub scutul lui Orion“.

– Mă întreb cum ar putea face altfel în noaptea asta, șopti Douglas, pe care sensibilitatea asta plângărească îl agasa.

– Ce spui tu, Douglas? întrebă Mr. Hargrove.

– Nimic, sir. Mă gândesc că într-adevăr Dimwood se află sub constelația asta.

Fie că-i mai era rușine de rochia ei din cauza judecății aspre a domnișoarei Souligou asupra acestei toalete de împrumut, fie că voia să fie singură ca să se poată gândi la tot ce-i spusese antileza, Elizabeth nu se alătură „copiilor“ care alergau spre alea cea mare.

Evitând salonul unde sporovăiau doamnele, făcu câțiva pași pe verandă, dar auzi deodată vocea gravă și înceată a lui Mr. Hargrove și intră numaidecât în casă. Nehotărâtă și nefericită, se pierdu până la urmă pe coridoare. Lucrul de care se temea cel mai mult, fără a îndrăzni să-l mărturisească, era să întâlnească vreun servitor negru, dar se mai temea și de clipa când ar fi trebuit să urce sus la culcare și să-și vadă mama.

După ce rătăci încolo și-ncoace o vreme, se pomeni în vestibulul cel mare și se refugie, ca și în seara din ajun, într-unul din ungherele cel mai puțin luminate. Acolo, încercă să-și amintească unele amănunte de peste zi. Avea impresia confuză că trecea dintr-o mână într-alta, de la o persoană la alta, fiecare dezvăluindu-i câte ceva din viața de pe plantație. Vocă un pic tristă a Susannei răsuna când și când, dar cel mai des și cu insistență numele de Siverac și cât de primejdios era acest om. I se părea că totul, de când plecase din Anglia, contraria în ea o nevoie nebună de fericire. Degeaba i se zâmbea. Îi era teamă aici, la Dimwood. Doar din amor propriu se stăpânea să nu izbucnească în plâns.

Minute în șir rămase nemișcată și parcă fascinată de tăcere și singurătate, în atitudinea cuiva care așteaptă, și deodată o cuprinse un fel de panică. Spaima se trezi în ea, acea spaimă care vine din neant și pune stăpânire pe orice ființă omenească într-un moment sau altul al trecerii ei pe pământ. În vârstă abia de șaisprezece ani, avu intuiția scurtă și fulgerătoare că lumea din jurul ei e cât se poate de iluzorie,

ascunzând altceva, o realitate cu neputință de pătruns, cu neputință de negat. Totul nu dură decât o clipă și păru nesfârșit. Voi să strige, dar rămase fără glas, cufundându-se numaidecât în somnul adânc al unei oboseli nespuse.

Un zgomot de pași o trezi și o văzu venind spre ea pe mătușa Laura. În rochia ei cenușiu-deschis și purtând pe cap o bonetă cu volănaș de dantelă, avea un aer de-o demnitate stranie și ar fi putut intimida dacă blândețea privirii n-ar fi atenuat impresia aceea.

Nu puteai spune că-i drăguță. Avea fața prea lungă și trăsăturile prea mari ca acest cuvânt să i se potrivească, dar nasul, drept, despărțea în două fizionomia aceasta serioasă, dându-i o regularitate perfectă în simetrie. O anumită lumină făcea ca uneori să pară frumoasă, iar alteori o lumină mai puțin indulgentă îi dădea o urâtenie aproape masculină, dar în niciun moment nu-ți puteai desprinde privirea de pe fața aceasta pe care strălucea o bunătate adâncă. Și totuși, rămânea persoana cea mai misterioasă de la Dimwood. Vorbea foarte puțin și cu toate că în timpul meselor stătea așezată la dreapta tatălui ei, nu se bucura niciodată fie și de cea mai mică atenție din partea lui. Acesta nu pretindea decât să se afle lângă el, dar rareori se întâmpla să schimbe câteva cuvinte cu ea. De multă vreme, împrejurările acestea atât de ciudate încetaseră să mai mire pe cineva. Erau acceptate fără niciun comentariu atât tăcerea ce despărțea cele două persoane, cât și locul lor la masă ce le apropia. Se prea poate ca mătușa Laura să fi suferit din cauza asta. Cât despre tatăl ei, nu se știa ce crede. Era judecat foarte sumar: un om bun și, pe de altă parte, de neînțeles în motivele ce-l făceau să procedeze astfel. Mătușa Laura era iubită, dar plutea în preajma ei o atmosferă de melancolie zâmbitoare și trăia într-o solitudine morală respectată în mod tacit de toți.

– Elizabeth, spuse râzând, te-am trezit! Iartă-mă, dar te căutam de-o bună bucată de vreme. Nu mă așteptam să te găsesc aici, adormită ca un pisoai într-un fotoliu. Ești obosită?

– A, nu, nu. Nici nu știu cum de-am adormit.

Nimic din cele petrecute înainte de-a adormi nu-i mai rămăsese în minte, în afară de-o inexplicabilă tristețe, și se uită grav la femeia aceea care-i zâmbea.

– Te frământă ceva? Întrebă mătușa Laura.

– Nimic, spuse Elizabeth, zâmbind la rândul ei. Cred că trebuie să fi visat.

– Dacă nu-i decât atât, nu-i mare lucru! O să alungăm noi visele astea cu o plimbare, vrei? Pe mine, însă, mă îngrijorează ceva. Am urcat până la mama ta, ca să văd dacă nu duce lipsă de nimic. Am bătut la ușă, dar n-a vrut să mă primească. Mi-a spus foarte răspicat că vrea să fie singură.

– Nu mă miră deloc. La fel mi-a spus și mie azi-dimineață.

– Mi se pare firesc să nu-mi fi dat voie să intru. Abia dacă m-a zărit ieri-seară, dar nu crezi că s-ar cădea să faci și tu o încercare? Îți mărturisesc că sunt un pic îngrijorată.

– Mama mi-a spus să trec pe la ea când mă duc la culcare. E zadarnic să discute cineva cu mama.

– Atunci nu mai stăruie. Hai să facem un tur pe verandă.

– Dar e Mr. Hargrove acolo, cu fiii lui.

– Știu, dar nu ne ducem în partea aceea. Și-apoi, tata nu trebuie să te sperie. Ține mult la tine.

– Nu mi-e teamă de Mr. Hargrove, spuse fata cu mândrie, dar nu vreau să-l deranjez. Cred că vorbește despre știrile din ziar...

– O, tot ținutul zumzăie de știrile astea, de treizeci de ani tot așa e. Oamenilor de prin părțile noastre le place să discute politică, să strige. Tot zgomotul din timpul prânzului... M-am simțit prost pentru tine, mi-a fost teamă să nu te sperii.

– Nu.

Mințea. Orgoliul o făcea să nu mărturisească adevărul.

– Foarte bine, spuse mătușa Laura. Sunt mândră de tine.

Tot sporovăind, străbătură vestibulul cel mare și ajunseră pe veranda dinspre nord. Aerul se răcorea și era înmiresmat.

– Suntem înspre partea grădinilor. O să respiri adierile grădinilor fără să le vezi prea bine... Dar și așa, tot o să-ți poți face o idee.

O apucă de mână, ca s-o poată călăuzi prin întuneric.

– Peste câteva minute se va vedea mai bine, adăugă, și merseră amândouă pe verandă.

Sprijinite în coate de balustradă, tăcură o vreme, apoi mătușa Laura spuse cu glas scăzut:

– Sunt atâtea flori acolo, încât parfumul lor se simte până la noi. Trandafiri, iasomie... Le simți?

– O, da, spuse Elizabeth, pe care miresmele acelea o făceau fericită, ca și cum scumpul ei ținut natal, Devonshire, i-ar fi fost dat îndărăt. Dar de ce grădinile sunt atât de departe?

– Da, așa e. Le vezi acum? Luna le luminează puțin, fără a le arăta și culorile cele frumoase. Totul pare foarte întunecat, o masă întinsă de verdeață.

– Aproape ai zice că-i o mică pădure.

– O mică pădure, chiar așa! Plantele ating o înălțime uimitoare și sunt alei în toate direcțiile. Te poți rătăci.

– Verișoara Susanna mi-a spus că o să mă ducă acolo înainte de cină, dar eu eram cu domnișoara Souligou.

Mătușa Laura rămase o clipă pe gânduri.

– Înainte de cină, spuse în cele din urmă. Când soarele e la scăpat și nu mai arde tare, e cel mai frumos. Dar mi-ar plăcea să mergi cu mine. Susanna e o fată încântătoare, dar eu cunosc mai bine decât ea florile, și sunt atâtea...

– Nu ne-am putea duce acum?

– Acum e prea întuneric și n-ai vedea aproape nimic. Și-apoi, nu mergi noaptea prin grădini. Tata nu vrea.

– Păcat! nu se putu împiedică să șoptească Elizabeth.

Exclamația rămase fără niciun comentariu.

– Vrei să ne ducem să ședem? întrebă mătușa Laura cu blândețe. O să ne simțim bine în fotoliile pe tălpici. Nădăjduiesc că-ți plac fotoliile noastre pe tălpici.

– Tare mult. Am și eu unul la mine în cameră și mă dau huța tot timpul.

Naivitatea acestei mărturisiri stârni râsul mătușii Laura.

– Ești ca o americană adevărată, spuse ea vesel. Așază-te aici, în fotoliul ăsta, lângă mine, și, uite, ține... Aerul încă mai e cald...

Îi întinse un evantai din frunză de palmier, căci se aflau peste tot pe verandă.

Cu energie, Elizabeth începu să miște evantaiul foarte aproape de fața ei, cu o plăcere copilărească. Neliniștea de peste zi pieri, încât totul i se părea acum plăcut și nou. Pentru prima oară de când sosise, încerca o bucurie misterioasă a unei încrederi nețârmurite într-o ființă omenească. Vraja mătușii Laura o învăluia într-atât încât ar fi vrut să-i împărtășească în același timp toate dezamăgirile și toate speranțele ei confuze, dar o pudoare instinctivă o opri. Ca pentru a răspunde acestei chemări mute a unei inimi pustii, vocea se auzi în întuneric:

– Aș vrea ca tu să fii fericită, așa cum eu una n-am fost.¹

Tăcu un timp, apoi continuă:

– Lumea e plină de cruzime, Elizabeth. Dar te voi apăra eu, de voi fi în stare.

– Dar, mătușă Laura, de ce trebuie să ne temem aici?

Șovăi o clipă, apoi, silindu-se să râdă, adăugă:

– Mamei îi e teamă de negri.

– De negri! Drăguța mea, nu de negri e vorba. Negrii sunt niște suflete simple. Dacă ții la ei, țin și ei la tine, și simt numaidecât acest lucru. Zâmbește-le. Fiecare dintre ei o să-ți spună cum îl cheamă. Dar va trebui să nu uiți. Dacă uiți numele unui negru, îl jignești. Îi cunosc bine. N-o să-ți facă niciun rău. Nu la negri mă gândeam eu.

– O, știi, mătușă, mie nu mi-e teamă de nimic! făcu vesel Elizabeth, devenind îndrăzneță pe măsură ce-i sporea încrederea.

– Vorbești așa cum vorbesc copiii de pe la voi. Ca mine când aveam vârsta ta. Amândouă suntem englezoaice. Ca mulți oameni de pe-aici. Dar cruzimea de care vorbesc o s-o întâlnești peste tot. Nu se mărginește numai la Dimwood. Lumea întreagă e primejdioasă.

– Primejdioasă... Se pare că avem și un văr în Louisiana care e primejdios.

Mătușă Laura tresări și păru îngrijorată.

– Cine ți-a spus asta, Elizabeth?

– Domnișoara Souligou.

– Ce prostie! Îl cunosc. E un om ca toți oamenii. Și-apoi, eu sunt aici. Vorbesc eu cu domnișoara Souligou.

Deodată se sculă din balansoar.

– S-a făcut târziu, Elizabeth. Se înalță luna și, de-aici, o să putem arunca o privire peste o bună parte din plantație. Acum se vede mult mai bine. Iar apoi, cred că ar trebui să te duci s-o vezi pe mama, nu-i așa?

– Aș fi preferat să stau mai mult cu dumneata, mătușă Laura.

– Drăguț din partea ta, dar o să ne vedem mereu.

Și, din nou, stând în picioare, își sprijiniră mâinile de balustradă. Lumina rece a lunii cădea pe o bucată întinsă de grădină, de pădure, de terenuri slab colorate de recolta ce încolțise pe ele până atunci, primăvara. În lumina aceea ce părea însăși expresia tăcerii, în opoziție cu soarele ce triumfa ziua într-o aureolă cu sonorități puternice, totul căpăta un aspect fantomatic, dar cu o precizie de desen în cerneală. La început nu puteai decât să taci, ca pentru a nu tulbura somnul unei lumi adormite, apoi, timid, cuvintele îți veneau pe buze.

– Câtă lărgime! șopti Elizabeth

– Da, mereu ceva mai mult decât în amintirile mele, și mai mult...
Se întrerupse și oftă.

– Mai mult ce? întrebă fata.

– Nu contează, fetiță dragă. Luna ne face să vedem totul mai altfel și ceva mai serios. Acum vezi bine grădinile.

– Da. Aleile cele lungi și spațiile înconjurate de copaci în cercuri. Peste tot iarbă și flori mari. Ce frumoase sunt!

– Negrii le udă la apusul soarelui. Pe urmă se simte o răcoare încântătoare. O să auzi în noaptea asta cântecul broaștelor. Urcă în copaci și vin din apă, de-acolo, vezi?

Elizabeth văzu într-adevăr un eleșteu lung, a cărui față lucea sub lună cu reflexe metalice. Chiparoși de-o magnificență funerară ieșeau din profunzimile încremenite.

– Copacii ăștia sunt atât de bătrâni că nici nu li se mai cunoaște vârsta, spuse mătușa Laura. Prin părțile astea au trăit indienii sioux.

– Cum de se știe?

– Se află pe-aici un copăcel al cărui trunchi a fost răsucit ca un ștergar de către o mână de om. Indienii făceau așa. Alegeau un copac foarte tânăr, abia înălțat din pământ, și-i dădeau forma asta. Pe urmă le slujea drept punct de reper în raitele lor prin ținut. Copacul creștea strâmb, fără a-și pierde vigoarea. O să-ți fie arătat pe lumina zilei.

– Dar îl văd foarte bine, e la capătul eleșteului, pe partea dreaptă. E tare urât. Ai zice că-i un pitic.

– Elizabeth, exclamă mătușa Laura cu voce schimbată și emoționată, ce ochi ai! Cum poți vedea atât de departe? E drept că, la vârsta ta, vedeam și eu la fel de bine.

Lăasă să treacă o vreme fără a spune nimic, apoi rosti blând:

– Acum s-a făcut târziu. O să intrăm în casă, iar tu să te duci să-ți spui noapte bună mamei tale.

– Da, dar mai întâi spune-mi, mătușă, ce-i pădurea aceea mare și întunecoasă?

Întrebarea nu era lipsită de prefăcătorie, deoarece recunoscuse *Pădurea blestemată*, ce-i fusese arătată de departe în chiar dimineața aceea.

– E Dimwood, spuse mătușa Laura la repezeală.

– Dimwood? Ca și numele casei?

– Da, numele a fost păstrat, nu știu de ce. Pădure întunecoasă. Nimeni nu se duce acolo. Și e foarte bătrână, dar copacii nu sunt frumoși. Ar trebui doborâți, de vreme ce nimeni nu se plimbă prin părțile acelea.

– Dar, mătușă Laura, sunt oameni pe sub copaci, îi văd cât se poate de bine.

Apucând-o deodată pe fată de mână, mătușa Laura începu să vorbească cu o voce înăbușită, nerăbdătoare:

– Nu-i nimeni acolo, Elizabeth, e o iluzie dată de fâșiile de mușchi care spânzură de copaci și pe care cea mai ușoară adiere de vânt le clatină.

– Da, dar văd și oameni care umblă de colo-colo.

Mătușa Laura scoase un mic strigăt de enervare și de spaimă:

– Fetiță dragă, dar îți spun că-i o iluzie. Toată lumea știe asta. Nu poate fi nimeni acolo. De treizeci de ani de când sunt pe plantație, nimeni n-a fost văzut acolo. Așa că, te rog, nu-mi mai vorbi despre asta și hai să mergem.

Fără o vorbă mai mult, plecară de pe verandă și intrară în casă, unde nu se auzea nici cel mai mărunț zgomot.

– S-au dus toți să se răcorească pe alea cea mare, spuse mătușa Laura. Vrei să te duci la ei sau urci la culcare?

Ghiceai că o îboldea dorința de a-și face uitată severitatea de mai înainte, deoarece, în timp ce vorbea, mângâia ușor părul Elizabeth.

– Prefer să mă culc, spuse aceasta. Mi-e somn.

– Atunci am să te însoțesc până la scară, ca să fiu sigură că nu te rătăcești. E un adevărat labirint...

Trecură prin mai multe încăperi mici, pe care Elizabeth nu le cunoștea, apoi prin vestibulul cel lung, unde dormise. Când ajunseră în josul scării, mătușa Laura rămase nemișcată și spuse pe un ton grav:

– Țin mult la tine, fetiță dragă, și dacă ți s-o întâmpla să treci prin clipe grele, așa cum auzi: clipe grele...

Fraza aceea neterminată răsuna ciudat în tăcere, iar fata își ridică chipul îngrijorat spre femeia aceea ai cărei ochi întunecoși străluceau de lacrimi.

– ...să vii la mine, spuse în cele din urmă vocea ei aproape rugătoare, dar pentru numele lui Dumnezeu, spune-mi totdeauna adevărul.

Roșeața coloră obrajii Elizabeth, ca și cum ar fi fost pălmuită. Înțelese numaidecât că mătușa Laura n-o crezuse când îi spusese despre oamenii de sub copaci.

– Totdeauna spun adevărul, rosti foarte repede.

Fără a răspunde, mătușa Laura o sărută ușor pe obraz, îi zâmbi și plecă.

Capitolul IX

De cum intră în cameră, Elizabeth se auzi strigată de mama ei.

Mrs. Escridge sta dreaptă în fotoliul pe tălpici și ținea în mână un evantai din frunză de palmier, pe care-l puse pe genunchi de cum își văzu fiica intrând. Pieptănată cu grijă și îmbrăcată într-o rochie de tafta de culoare închisă, pe care n-o punea decât la ocazii mari, rămase cât se poate de dreaptă și-o privi pe Elizabeth în tăcere.

– Ce-ai făcut astăzi, Elizabeth? întrebă cu o voce liniștită.

Emoția îi puse fetei un nod în gât, deoarece în purtarea mamei ei se ghicea ceva neobișnuit, care-o tulbura, dar își stăpâni emoția și povesti liniștită cum își petrecuse ziua, evitând capcana anumitor amănunte. În esență, totul fu spus: mesele, convorbirile, întâlnirea cu croitoreasa și scurta plimbare nocturnă pe verandă alături de mătușa Laura.

– Cine-i această mătușă Laura?

– E fiica lui Mr. Hargrove.

– Prin urmare, ea a venit să bată la ușă. Și-a spus numele. Puțin îmi pasă de numele ei. N-are decât să fie fiica stăpânului plantației, eu am dat poruncă să fiu lăsată în pace. Dar de ce stai în picioare ca o acuzată? Încearcă să te porți mai firesc cu mine. Nu-ți reproșez nimic. Hai, staijos.

Elizabeth luă un scaun și se așeză în fața mamei, care-o privea atent.

– Prin urmare, nu te-ai depărtat de casă decât ca să faci câțiva pași pe aleea cea mare, cum îi spui tu. Te-ai simțit fericită că ești aici?

– Sinceră să fiu, nu foarte fericită, dar cred că o să mă obișnuiesc.

– Eu n-am să mă obișnuiesc niciodată cu țara asta și mă simt atât de nefericită, că aș vrea să fiu moartă.

Cuvintele din urmă fură rostite ca un strigăt, apoi, brusc, Mrs. Escridge se ridică din balansoar. Stând nemișcată în rochia aceea de

gală, în timp ce în spatele ei scaunul se legăna singur cu un soi de furie, ce te ducea cu gândul la un animal gata să se repeadă, Mrs. Escridge începu să vorbească pe îndelete, fără a-și privi fiica, având ochii ținuiți asupra ușii.

– M-am gândit mult în timpul zilei, începu ea, zi care parcă nu se mai isprăvea. Marea mea greșală a fost să cred că vom regăsi ceva din țara noastră pe pământul ăsta care odinioară îi aparținea.

Într-una din mâini, ce-i atârna de-a lungul corpului, ținea o batistă cu care-și ștergea când și când colțurile gurii. În toată ființa ei era un aer de majestate întrucâtva înspăimântătoare, iar fiica se uita cu groază la femeia aceea pe care-o credea în pragul nebuniei și care era mama ei.

Mrs. Escridge continua să nu ridice tonul și să se exprime cu tot atâta precizie cât și măsură. I-ar fi putut da Elizabethiei impresia că spune pe de rost un text bine învățat, dacă frazele grijuliu articulate n-ar fi trădat haosul gândurilor.

– Am să mă întorc în Anglia, spuse răspicat. Am acolo nenumărați prieteni care vor fi cât se poate de fericiți să mă primească în casa lor. Și nu care cumva să-ți închipui ca o proastă că-mi pierd mințile. Țăsta va fi motivul invocat de ei ca să nu dea curs strădaniilor mele. Dar voi acționa de una singură și voi pleca. Vezi că în seara asta m-am îmbrăcat ca de sărbătoare. Îmi serbez cu anticipație fuga spre libertate, evadarea, Elizabeth. Pentru că de pe acum cei de-aici se poartă cu mine ca și cu o prizonieră. Femeia aceea în cenușiu cu cheile ei se ivește pe nepusă masă ca să mă supravegheze, și-apoi toate negresele astea care foșnesc pe lângă mine. Pe blide grele de argint, mi se aduc lucruri de care n-aș putea să mă ating pentru nimic în lume.

– Dar, mămico, toată lumea ar ține mult să cobori ca să mănânci împreună cu noi. Mr. Hargrove...

– Taci din gură și ascultă. Să n-ai încredere în William Hargrove. E un om plin de cruzime. Tatăl tău mi-a dezvăluit lucruri cumplite despre el. În Haiti... Dar să lăsăm asta. I-am scris numai pentru că intra în obligațiile lui să-mi vină în ajutor. Știu prea multe despre el, înțelegi? Și-acum, vezi sticluta asta?

– Da, mămico, ieri seară era pe jumătate plină.

– N-am nevoie de observațiile tale. Îmi trebuie încă una. Simt că sunt bolnavă. Dacă tot trebuie să mor, vreau ca măcar să mor în Anglia. Așa că să-mi faci rost de încă o sticlută ca asta.

– Laudanum...

– Da, laudanum, iar dacă o să mai spui că ieri seară sticluța era pe jumătate plină, te pălmuiesc. O să spui că mă doare capul de-mi plesnește. Prin urmare, vreau ca mâine dimineață să-mi mai aduci o sticluță. Ai înțeles?

– Îți făgăduiesc să fac tot ce pot.

– N-am ce face cu făgăduielile tale. Trebuie să mă ascuți și să-mi mai aduci o sticluță. Noaptea trecută, un negru a pătruns aici cu o sabie. N-a îndrăznit să mă atingă. L-am privit țintă în ochi și a dispărut, dar sunt în pericol. Vreau să plec. Cât despre tine... dacă ai inima să-ți lași mama să plece de una singură, nu te pot împiedica. Mai gândește-te.

– O, mămică, rămâi! exclamă Elizabeth.

– Nu încerca să mă convingi. Am hotărât să plec din țara asta îngrozitoare. Tu, una, gândește-te; îți las tot timpul de care ai nevoie. Dacă rămâi, o să fii crescută în lux, ca o micuță republicană din America, o să ți se găsească un soț plantator și o să trăiești înconjurată de negri, într-o climă înăbușitoare. Dar acum du-te la culcare. Poți să mă săruți.

Elizabeth schiță gestul de a se arunca la pieptul mamei ei, dar aceasta se mulțumi să-i întindă un obraz rece, zicându-i:

– Fără înduioșări. Să-ți faci rugăciunile. Ai citit din Biblie azi-dimineață?

– Nu. Verișoara Minnie a venit la mine în cameră...

– Nu știu cine e verișoara Minnie, dar te poftesc să citești un capitol întreg înainte de a te culca. Dacă n-o să faci cum îți spun, o să știu. Noapte bună.

Cuvintele din urmă fură rostite cu acea voce tăioasă pe care Elizabeth o cunoștea bine și care, departe de-a o jigni, îi redară încrederea, făcând-o să sperie că mama ei o să-și vină în fire. Dincolo de severitatea acestei femei se ascundea, într-adevăr, o dragoste nesăbuită pentru singurul copil pe care-l avusese de la un soț iubit cu patimă.

„Dacă ai inima să-ți lași mama să plece de una singură...” aici s-a trădat, se gândi Elizabeth cu o intuiție mai presus de vârsta ei, atunci când se află singură la ea în cameră.

Simțea cum îi dispare nodul ce i se pusese în gât, se dezbracă și azvârli departe de ea rochia bleu pe care începca s-o urască. Apoi,

având pe ea cămașa de noapte lungă ce-i acoperea picioarele aproape până-n pământ, se așează pe marginea patului și citi un capitol din Evanghelia, dar mintea îi zbura întruna.

După principiile învățate de la mama ei, căuta cuvintele ce i s-ar fi potrivit și pe care o lectură atentă i le-ar fi revelat, dar nu găsea nimic, în timp ce de obicei cartea vorbea inimii sale. Crucea aceea pe care trebuie s-o porți în fiecare zi nu era pentru ea, își spunea, pe când în realitate începuse să-i simtă greutatea, fără a o recunoaște. Doar versetul ce pomenea despre semnele vremurilor o izbi prin ciudățenia lui. Dacă mama ei ar fi întrebat-o a doua zi, ar fi putut cita pasajul ăsta.

După ce închise Biblia, îngenunche la căpătâiul patului și, luându-și capul în mâini, își vârî fața în așternut. Cu o voce înfundată rosti *Tatăl nostru* în engleza învechită ce-i sporea misterul: "...și nu ne duce pre noi în ispită..." Ce ispită?... „Și ne izbăvește de cel rău“. S-o izbăvească de cel rău? De ce s-o izbăvească? Să fi fost ea prizoniera răului? Iar cuvântul acesta întunecat ce-o înspăimânta ce voia să însemne? Nu îndrăznea să se întrebe pe cine anume desemna, dar o lungă ereditate credincioasă și chinuită se întreba în ea în orele de incertitudine și, de când părăsise Anglia, fata se simțea singură și îngrijorată. Mătușa Laura o liniștise o clipă, dar izbucniseră deodată cuvintele ei tăioase despre oamenii din pădure... Iar după asta, delirul solemn al mamei ei...

Se ridică, suflă în lampă și, cuprinsă cumva de panică, se vârî în așternut, ultim refugiu al copilăriei împotriva forțelor obscure pe care le închipuie în jurul ei și, trăgându-și cuvertura până peste cap, trecu aproape numaidecât în tărâmul viselor.

Se văzu dintr-odată pe un drum la marginea unei pășuni unde pășteau oi. Mielușei săreau în aer, făcând-o să râdă. Pe un cer de un bleu intens, nori mari și albi se deplasau cu o încetineală regească, și recunoscuseră dragul ei ținut Devonshire într-una din acele frumoase zile de vară în care bucuria pogoară pe pământ. Tatăl ei o ținea de mână și-i vorbea în timp ce mergeau, dar ea nu pricepea înțelesul niciunui din cuvintele lui. Casa continua să fie a lor, doar atât înțelegea, și aveau să se ducă acolo și să nu mai plece niciodată. Încă nu putea fi văzută. Se ascundea în spatele unei coline joase și prelungi, împădurită des cu copaci ale căror vârfuri abia de se clătinau la o adiere ușoară. Cu toate că nu simțea niciun fel de oboseală, i se părea că mergeau de ore

întregi, colina rămânea mereu la aceeași distanță și că aceiași miei zburdau veseli în jurul acelorași oi. Norii nici ei nu se clinteau, cu toate că se mișcau. Ceea ce o liniștea era blândețea mâinii ce-o ținea pe-a ei, iar uneori o strângea ușor. Numai tatăl ei avea felul acesta de a-i spune că o iubește prin mici strângeri de mână afectuoase. Era un soi de limbaj secret adoptat de el. Cuvintele erau de prisos. Pe urmă, vocea lui se făcu atât de nedeslușită, încât nici nu mai asculta, așteptând doar ca mâna să-i transmită un nou mesaj, și deodată înălță ochii spre el, dar nu zări pe nimeni, iar mâna ce trimitea unde de fericire în făptura ei, mâna aceea nu se vedea.

Se trezi scăldată în sudoare și azvârli așternutul de pe ea. Luna lumina jumătate din cameră și, în lumina aceea glacială și plină de tăcere, visul continua sub aparențele realității.

Cuprinsă de-o spaimă ce-o răscoli până-n străfundul ființei, Elizabeth rămase multă vreme nemișcată și parcă fascinată de teamă. Niciun efort de memorie nu-i putu înapoia minutele fericite din care se-nfruptase cu câteva clipe în urmă, pe drumul din Devonshire. Numai amintirea nedeslușită a mâinii celei blânde și puternice în care-și cuibărise propria ei mână îi mai rămânea.

Puțin câte puțin, dispăru senzația de-a fi ieșit dintr-o lume pentru a pătrunde într-o alta, de-un adevăr tangibil, și, o dată mai mult, se întrebă de ce se afla în locuința aceea unde niciun obiect nu îi era cunoscut, unde totul, într-un limbaj de-o precizie mută, îi spunea să plece. Pereții n-o voiau, nici mobilele, nici coloanele cele înalte și orgolioase. Zadarnic fețele îi zâmbeau și vocile deveneau mângâietoare, în spatele tuturor acestora plutea cuvântul nerostit: „străină“. „Ești iubită, toată lumea te iubește“. Era iubită, dar nu și acceptată. Ar fi fost și mai mult iubită de ar fi fost absentă... Gândul ăsta o făcu să râdă, în ciuda descumpănirii ei. De la mama ei și de la ascendenții acesteia moștenise o ironie necruțătoare ce-o ajuta să treacă prin momentele grele.

O ispiti dintr-odată gândul să știe ce se întâmplă în camera de-alături și dacă mama ei doarme sau nu, trează fiind, citește ori se ocupă de altceva. Să asculte la ușă îi dispăcea. De câte ori nu se spusese de față cu ea că obiceiul ăsta trebuia lăsat pe seama servitorilor! Și totuși, o făcu, lipindu-și urechea de canat.

Tăcere. Acesta fu umilitorul răspuns.

Fără cel mai mărunț zgomot, ajunse la ușa-fereastră ce dădea spre verandă și, cu inima zvâcnindu-i, împinse storul cu precauții nespuse. De-ar fi scârțâit oricât de puțin, ar fi murit de groază, dar nu scârțâi. Prudentă, făcu vreo doi pași și putu vedea, aplecându-se, fereastra de la odaia mamei ei; lumina străbătea printre jaluzele și chiar printr-o deschizătură a lor, deoarece Mrs. Escridge nu le trăgea de tot. Astfel, curiozitatea fiicei ei putu fi pe deplin satisfăcută, dar ce îndrăzneală îi trebui pentru a înfrunta o persoană zăvorâtă cu-atâta strășnicie în viața ei privată...

Elizabeth șovăi. Îi veni ideea că, dacă s-ar apleca din șale, ar risca mai puțin să fie văzută, dar și mai bine ar fi fost să se târască. Adoptă această ultimă soluție și, după un minut, capul ei se afla aproape la nivelul pământului pe care-l mătura cu buclele-i aurii, iar ochii scotoceau prin cameră.

Văzu mai întâi poalele rochiei de tafta de culoare închisă, pe care mama ei nu și-o scosese, dar un fior de spaimă o străbătu pe mica spioană când văzu că vârfurile de la botinele materne, depășind puțin poala rochiei, erau îndreptate spre ea. Buclele de aur dispărură fulgerător.

Se lăsă o tăcere prelungă de o parte și de alta și-o încremenire desăvârșită. Nu se auzeau decât sonoritățile cristaline ale broșuțelor ce se confundau cu tăcerea nopții, apoi un soi de foșnet al taftalei vesti că Mrs. Escridge se deplasa și, cum zgomotul se îndepărta, Elizabeth aruncă o nouă privire exploratoare prin cameră.

Ceea ce văzu de data asta mai mult o nedumeri decât o sperie. Stând în picioare în fața oglinzii celei mari, mama ei își puna pe cap o bonetă plină de horbote, ale cărei panglici i se lăsau pe umeri. Un zâmbet cât se poate de deslușit lumina fața aceasta de obicei atât de serioasă. Părea foarte atentă și-și potrivea cu degetele-i slabe părul negru sub marginea pânzei ușoare. Din când în când, întorcea capul într-o parte, părând a-i vorbi cuiva care nu se vedea, deoarece, dacă ea era scăldată pe de-a-ntregul în lumina lunii ce-o prefăcea într-un spectru, interlocutorul ei dispărea în întuneric sau poate că nu se afla nimeni, căci niciun sunet nu se desprindea nici de pe buzele uneia, nici ale altuia. Deodată, în sicomorii ce înconjurau casa, izbucni un râs puternic, batjocoritor și strident, ce-o făcu pe Elizabeth să simtă că-i stă inima-n piept de spaimă, iar pe mama ei să se întoarcă spre fereastră.

Fata abia avu timpul să dispară tremurând toată și, ajunsă la ea în cameră, să se azvârle pe pat. Trecură câteva clipe, apoi din nou croncănitul cel puternic și vesel răsună deasupra acoperișului. Cu capul vârat în așternut, Elizabeth își aminti că Susanna îi vorbise despre pasărea aceea sinistă ce putea fi auzită destul de des, fără a i se da vreodată nici cea mai mică importanță, în timp ce, pentru imaginația micii englezoaice vârată în adâncul patului, însemna începutul unor raite smintite prin toate spațiile nocturne.

Încercă să-și domolească bătaile inimii, rostind încet rugăciunea de seară, dar și acolo cuvintele stranii de izbăvire de cel rău nu făcură decât să-i sporească înfricoșarea, încât, istovită dintr-odată de povara emoției, își pierdu cunoștința.

O mână ce atinge ușor niște șuvițe din părul ei rămase afară o trezi încet dintr-un somn greu. Fără niciun motiv, ghici că e mama ei și nu se clinti. Departe de a tremura, simți cum o învăluie o revărsare de duiosie copilărească, așa cum nu mai simțise decât în anii de demult, petrecuți în Devonshire, și, în cea mai deplină tăcere, simți pogorând asupra-i aceste cuvinte șoptite trist:

– Biata și micuța mea Bessie.

Așa îi psunea și tatăl ei.

Se feri să se miște, așteptând ca mama să plece, pentru a-și înăbuși plânsul în pernă.

Capitolul X

În zori, cântecul păsărilor venind dinspre pădure era asemeni unei necuprinse chemări într-un delir de fericire. Întrecându-se care mai de care cu frenezie, miile de gătlejuri minuscule își trimiteau notele ce rămăneau distincte, iar toate laolaltă se pierdeau într-o amețitoare harababură ce încânta inima. Stând în fața ferestrei, Elizabeth asculta din răputeri, iar zgomotul acela miraculos i se părea a fi strigătul de dragoste al pământului îndepărtat trimis peste ocean. Prinzându-l din zbor cu urechea, recunoscă sunetele pe care le îndrăgea din primele zile ale vieții ei. Dar glasuri necunoscute se amestecau în acea preafericită larmă, iar acestea nu erau nici cel mai puțin frumoase, nici cel mai puțin captivante.

În sfârșit, aproape dintr-odată, zvonul din rămurișuri și glasurile tăcură, iar vraja încetă. Ca un copil dezamăgit, Elizabeth își începu ziua. După rugăciuni și lectura unei pagini din *Evangheliile*, își făcu toaleta, își puse umilitoarea rochie azurică și, când bătu de opt, se afla în fața ușii de la odaia mamei, lăsând să mai treacă un minut înainte de-a bate. Ce-avea să găsească acolo? Cuvintele auzite în timpul nopții într-o șoaptă plină de afecțiune nu le uitase, dar, deși își iubea mama, se și temea de ea. Și totuși, vocea liniștită care-i spusese să intre îi dădu curaj.

Culcată cuminte pe pat, cu spatele sprijinit pe trei perne și cu *Biblia* lângă ea, Mrs. Escridge îi răspunse la bună dimineața cu o voce liniștită. Camera încă nu fusese dereticată; totuși, rochia de taftă de culoare închisă, întinsă grijuliu pe canapea, ca o doamnă din lumea bună căreia i s-a făcut rău, era dovada unei atenții pline de considerație.

De cum intră, Elizabeth zări pe covor sticluța pe care-o știa atât de bine, dar eticheta era de-o altă culoare. Se prefăcu a nu fi văzut nimic.

– Presupun că ai dormit bine, spuse Mrs. Escridge. Vino mai aproape să te privesc. Bine. Fie ca și de-acum încolo fața ta să păstreze cât mai mult culorile astea din părțile noastre, de-un roz sănătos, în locul albeții ca de ceară ce se vede la frumusețile Sudului. Dar vino mai aproape. Pe legea mea, s-ar zice că ai ochii roșii, ca și cum ai fi plâns. Răspunde.

– Da, poate, un pic.

– Bine, treaba ta. Nu-i o crimă să plângi, afară de cazul când te-ai înduioșa de propria-ți soartă, ceea ce-i cât se poate de caraghios. Nu-ți pun întrebări. Iar acum să-mi spui adevărul. Vezi sticluța de lângă picioarele tale?

– O văd.

– Goală, bineînțeles. Tu ai pus-o astă-noapte pe noptieră la mine?

– Nici vorbă.

Mrs. Escridge își luă *Biblia* și-o puse pe așternut la îndemâna Elizabeth.

– Pune mâna pe *Biblie*. Dă-mi ascultare. Spune-mi din nou că nu tu ai adus sticluța de laudanum în timp ce eu dormeam.

Elizabeth își întinse toată palma pe coperta neagră a cărții. De câte ori nu făcuse gestul acesta, singurul care liniștea neîncrederea mamei...

– De vreme ce mi-o ceri, nu eu am pus sticluța aici. Și-apoi, n-am văzut încă o sticluță cu o etichetă albă ca asta. Oare niciodată n-o să-mi dai crezare, mămică? Nu sunt o mincinoasă.

– Știu, dar îmi place să fiu sigură. Sticluța n-avea decât vreo câteva picături. Abia de-ajungeau pentru doza obișnuită. Același lucru e valabil și pentru vinul de Porto, care, pe cuvântul meu, nu-i din cel care-a dat ocol Capului Hateras.

Printr-un gest disprețuitor al mâinii, arată spre o carafă elegantă de cristal, goală și ea, de lângă pat.

– Totul cu zgârcenie măsurat, ca pentru o bolnavă căreia din caritate i se dă cu prudență o doctorie. Păi, dacă n-ai fost tu, cine-a fost?

– Habar n-am.

– Să fie femeia care a bătut la ușă ieri după-amiază? Mătușa Laura, cum îi spui tu?

– Habar n-am.

– Atunci cine?

– Zău că n-am habar.

– Nu poți afla nimic de la nimeni în casa asta unde bântuie minciuna.

– Eu nu mint.

– Știu, știu, n-o mai spune întruna.

– Am să încerc.

Deodată păru să se răzgândească și continuă ceva mai rar, ca pentru a-și vorbi sieși:

– Și-apoi, de ce să vorbesc cu niște oameni care mă primesc în casa lor fără ca nimic să-i silească la asta? Ruda săracă n-are decât să tacă. Sunt bine crescuți. E ceva. Să mă scuzi pe lângă William Hargrove, Elizabeth. N-am să mă arăt nici azi, nici mâine. Prea obosită. Asta trebuie să le spui. Du-te să mănânci și să nu mă deranjezi toată ziua. Și-așa s-au perindat destui pe-aici toată noaptea.

– Destui, zici, mămico?

– Nu poți înțelege. Mă aflam acolo, departe, știu, sunt sigură. Nu, nu încerca să mă săruți. Nu-mi plac înduioșările. Să le ceri să-ți dea pentru mine hârtie de scrisori, cerneală și-o pană de scris. O pană cu vârf gros, ca în Anglia. Să mi le-aduci diseară. Și nu te uita așa la mine, ca la un monument public. Du-te, fetiço, dar mai întâi dă-mi evantaiul de jos, a căzut din pat. Să simt barem pe piele adierea răsuflării ăsteia ca de copil. Oare niciodată nu se stârnește furtună în infernul ăsta al lor? Du-te, du-te odată. Vreau să fiu singură, singură la nesfârșit.

Elizabeth întârzie câteva minute pe scară. Din mândrie, voia ca nimic din emoția atât de violentă pe care-o resimțea să nu i se citească pe față dar, dacă inima i se liniștea, teama o însoțea la fiecare pas.

În dimineața aceea, din fericire, micul dejun a fost mult mai liniștit ca în ajun. Elizabeth dădu glas micii fraze banale despre marea oboșală a mamei ei, iar Mr. Hargrove își exprimă regretul, apoi se porni pe rugăciune, care ținu neobișnuit de mult. Conversațiile ce urma să se remarcă prin amabila lor goliciune. În afară de vreo două glume de-ale lui Billy, retezate din fașă, nimic nu însufleți conversația, și nici măcar cuvântul „politică“ nu fu rostit. Trebuia să ai sufletul nevinovat al Elizabeth, ca să nu bănuie că subiectul ăsta, cel mai pasionant dintre toate, fusese interzis de către stăpânul plantației din motive precise, dar noua venită la Dimwood nu ținea să știe una ca asta.

În clipa când toată lumea ieșea din sufragerie, mătușa Laura se apropie de Elizabeth și-i spuse cu vocea aceea blândă, ce aducea cu o mângâiere:

– Copilă dragă, m-am gândit la tine ieri-seară, după ce ne-am despărțit. Poate că am fost prea ritoasă în cele ce ți-am spus despre pădurea aceea. N-o să-mi porți pică, pentru că ai o inimă de aur, și-apoi, o să ne vedem curând. Cred că tatăl meu vrea să-ți vorbească.

Zicând acestea, se depărtă repede, ca și cum, rămânând mai mult, ar fi săvârșit o greșală, căci, într-adevăr, Mr. Hargrove, care se îndrepta spre ea, îi azvârli o privire de-o răceală imperioasă. Încât mătușa Laura dispăru.

– Scumpa și micuța mea violetă de Anglia vrea să-mi facă cinstea unei conversații la mine în bibliotecă?

Și pe când se apleca spre ea, mirosul de apă de colonie rusească cu care-și parfuma favoriții o învălui pe fată, iar ea îi iertă lui Mr. Hargrove goliciunea fașoanelor cu care aborda tinerele persoane un pic cam prostuțe. În același timp răcoros și bărbătesc, mirosul acela o pune, într-adevăr, dintr-odată în prezența tatălui ei, care folosea colonia ca să-și dea pe mâini.

– Da, spuse cu un zâmbet.

Biblioteca unde fu dusă rămânea pentru toată lumea un soi de inviolabilă sfântă a sfintelor, cu excepția pușinilor aleși, a celor care se făceau vinovați de fărâdelegi, a lui Miss Llewelyn, din motive necunoscute, și a lui Job, servitorul negru, însărcinat să facă ceea ce era convenit a se numi curățenie.

Niciodată Elizabeth nu mai văzuse o asemenea încăpere și rămase o clipă mută de uimire, întorcând capul în toate părțile, în fața atâtor cărți.

Semănând cu niște pereți din piele întunecată, presărate cu minuscule litere de aur, cărțile acopereau tot spațiul dintre plinte și cornișe, producând un straniu efect de frumusețe înăbușitoare, în ciuda răcorii aerului, întreținute de storiile pe jumătate trase și a marelui stor al verandei. La drept vorbind, abia de se vedea, dar te obișnuiai repede cu acel clar obscur care, de altfel, înfrumuseța totul.

Mr. Hargrove o pofti pe Elizabeth să șadă într-un fotoliu cu spătarul rotunjit, așezându-se el însuși într-un jilț de-o formă ceva mai severă, ce te ducea cu gândul la catedrele de pe vremuri, și adoptă numaidecât un ton jovial.

– Iată-ne față în față pe amândoi, tânără domnișoară englezoaică, făcuți să ne înțelegem unul cu altul, nu-i așa?

– Desigur, spuse ea politicos.

– Nu fi prea mirată de toate cărțile astea și să nu-ți faci din cauza lor o idee falsă despre mine. Sunt ani de zile de când nu le mai citesc. Îmi place tovărășia lor, dar m-au învățat să mă lipsesc de ele. Înțelegi?

– Nu sunt prea sigură...

– Am să-ți explic toate astea într-o bună zi. În afară de-un raft restrâns de poezi din țara noastră și, firește, de Biblie. Sunt sigur că citești Biblia.

Oarecum sâcâită de întrebarea asta indirectă, Elizabeth o lăsă fără răspuns.

– Nu-i așa? o întrebă cu un zâmbet larg ce-i ridică colțurile mustăților.

– Bineînțeles, Mr. Hargrove.

– Să fie într-un ceas bun, dar, rogu-te, nu Mr. Hargrove, ci unchiule Will.

Tăcere.

– Nu-i așa? insistă din nou.

Un lucru straniu se întâmplă atunci cu fata aceasta de șaisprezece ani, atât de supusă cu o clipă mai înainte, o exasperare bruscă o prefăcu într-o altă ființă.

– O să mă supun, unchiule Will, izbucni ea pătimaș, de vreme ce așa doriți, dar, la rândul meu, pretind și eu: să nu mai fiu micuța dumneavoastră violetă de Anglia.

Un fulger de mânie străbătu ochii lui William Hargrove; fusese rănit în orgoliul lui, dar se stăpâni numaidecât, izbucnind în râs.

– Bine m-ai mai pus la punct! spuse. Îmi place revolta asta a dumitale și suntem cu-adevărat din aceeași rasă, Elizabeth. Iar acum, ascultă-mă. Știi de ce te afli aici?

– Pentru că mama v-a cerut-o. Știu toate astea.

– Din ce în ce mai bine. O să vorbim ca de la bărbat la bărbat.

– De ce ca de la bărbat la bărbat?

– Atunci, ca de la bărbat la femeie, dacă preferi. Am să fiu atent la ce-mi iese din gură. Dumneata și mama dumitale vă aflați aici pentru că facem parte din aceeași familie. Regret numai că ați sosit într-un moment când totul merge rău și amenință să meargă încă și mai rău.

– Strigătele acelea de ieri din timpul prânzului m-au făcut să presupun ceva de felul ăsta.

– Lucrul nu se va mai întâmpla, dar oare știi dumneata ce anume a stârnit spiritele? Ai vreo idee despre situația țării?

– Cătuși de puțin. Cum aș putea avea? Abia am sosit.

– Mama dumitale nu ți-a spus nimic?

– O, nimic. Niciodată n-am văzut-o ținând un ziar în mână.

Mr. Hargrove se sculă și, cu mâinile la spate, făcu vreo câțiva pași până la celălalt capăt al încăperii. Elizabeth putu să-l observe pe îndelete și remarcă eleganța costumului cenușiu-deschis, a cărui haină, tivită pe margini cu un delicat șiret negru, lăsa să se vadă dedesubt o vestă albă și, în ciuda iritării pe care i-o pricinuia bărbatul acesta cărunț și grav, îl admiră pentru subțirimea lui. Într-un anumit fel, acum îl privea pentru prima oară.

Veni spre ea și se așeză din nou.

– Am să-ți explic problema noastră – o, cât se poate de simplu.

Elizabeth avu o privire de fetiță:

– Am să mă străduiesc să înțeleg, spuse.

Deodată, Mr. Hargrove tăcu și o privi atent.

– Uneori, am senzația că nu prea mă simpatizezi, Elizabeth.

– O, niciodată n-am spus asta.

– Nu, dar cum suntem din aceeași rasă și puținel din același sânge, ne înțelegem pe tăcute.

Fata se mulțumi de data asta să-și îndrepte spre el fața nevinovată și-și aținti ochii lipsiți de orice gând în ochii negri și adânci ai interlocutorului.

– Cum poștești, spuse Mr. Hargrove. Am să-ți fac, așadar, un scurt expozeu ale cărui lipsuri le simt de pe-acum, dar iată: Nordul și Sudul, care alcătuiesc împreună Uniunea, sunt, în ciuda acestui fapt, despărțite, nu printr-o frontieră, slavă Domnului, ci prin climă. Și e ceva.

– Mai puțin cald în Nord, sper. Foarte, foarte cald aici.

– Cred că o să te obișnuiești, ca și noi, fetiță dragă. O să vezi cum casa asta rămâne răcoroasă chiar și în timpul celor mai mari călduri. Dimwood e un fel de refugiu.

Vorbea ceva mai rar, se simțea că e preocupat de cele ce avea să spună, își înclină capul într-o parte, își plecă ochii ca pentru a cerceta vârful pantofilor. Elizabeth îi urmări privirea și remarcă luciul desăvârșit al pielii și finețea piciorului. Se arătă curioasă față de amănuntele astea pentru că se plictisea.

– Bogăția Sudului se trage în mare parte de pe urma culturilor de tutun și bumbac. Nordul e industrial și are nevoie de ceea ce produce Sudul. Înțelegi?

– Oarecum, dar trebuie să spun că lucrurile astea nu mă interesează prea mult.

– Atunci, să mergem ceva mai repede. Pentru cultivarea bumbacului, e nevoie de negri, care suportă mai bine căldura decât albi. Negrii aceștia, care sunt din Africa, au fost aduși aici de către companiile de navigație franceze și engleze. Știi?

– Deloc. Niciodată în Anglia nu ni s-a vorbit despre lucrurile astea.

– E timpul s-o știi. Europa ni i-a vândut pe negri.

– Vândut!

– Da. Nu există alt cuvânt.

– Și dacă ei nu voiau să vină?

– Nu i-a întrebat nimeni. Au fost luați cu de-a sila. Nu exista altă cale. Obrajii Elizabethiei din roz se colorară în roșu.

– Ce rușine! exclamă.

– Păi da, făcu Mr. Hargrove cu un soi de avânt în voce, la fel socot și eu. Și mai socot că aproape toată lumea crede la fel și pe-aici. Nordul a cumpărat la rândul lui, dar i-a vândut apoi Sudului, din cauza climei, pe care negrii n-o suportau. Nordul a uitat asta. E multă vreme de când negoțul cu negri e interzis, dar ei se află aici și sunt coșmarul Sudului.

– Și-atunci, de ce să nu fie trimiși înapoi la ei?

– Totul ne îngăduie să presupunem că n-ar voi-o cu niciun preț.

Generațiile se succed, se leagă de pământul pe care-l cultivă. Muncesc, dar sunt bine hrăniți și îngrijiți dacă se îmbolnăvesc. Sunt supraviețuitori ca și copiii, pentru că asta și sunt, niște copii, și în cele din urmă ajung să țină la noi, dacă nu-i maltratăm. Sălbăticia din ei dispare trăind pe lângă noi. Toate astea se cheamă binefacerile civilizației. Religia noastră le e propovăduită și lor, și țin la ea. În multe cazuri, o adaugă religiei lor, adică a strămoșilor lor. Mă urmărești, Elizabeth?

– Adineauri vorbești mai pe înțeles. Nu mai văd unde e coșmarul.

– Coșmarul e visul lor de libertate. Libertatea pe care noi le-am luat-o. O să auzi oameni spunând că negrii n-o să se revolte, dar prea o zic mult, ca să nu se gândească întruna la asta. Nu izbutesc să se liniștească pe de-a-ntregul pe ei înșiși.

– Păi, atunci să le redea negrilor libertatea!

– Sunt și unii plantatori care procedează așa, și încă din ce în ce mai mulți. Dar pentru asta trebuie să fii foarte bogat. Eliberarea negrilor înseamnă ruina noastră.

Se opri. Se vedea bine că nu vrea să spună mai mult dar, parcă fără voia lui, prezența Elizabethi îl silea s-o facă. Îi ceruse să vină în încăperea asta, iar acum se întreba de ce, dar nici asupra acestui punct nu voia să-și pună întrebări.

Imaginea unui drum închis printr-o barieră îi venea întruna în minte, fapt ce i se păru caraghios.

Elizabeth însă rămânea neclintită și, pentru prima oară, avu intuiția că se află în fața unui om nefericit, a cărui bună dispoziție era prefăcută, iar autoritatea plină de sine doar o mască, dar presimțea toate astea într-un fel prea nedeslușit pentru a le putea prinde în cuvinte. Îl privi pe William Hargrove cu un sentiment vecin cu mila și-i zâmbi timid. Acesta tresări.

– De ce zâmbești, Elizabeth? o întreabă cu o bruscă severitate.

– V-am zâmbit? întreabă fata. Nici nu mi-am dat seama. Ce-i așa de rău în asta?

– Nu zâmbești fără motiv, și știi foarte bine că așa stau lucrurile. Din cauză că am spus ceva? Ceva caraghios? Vreau să știu.

– Nu înțeleg. Nu vă mai urmăresc deloc.

O privi cu un aer întunecat.

– Nu mai ești sinceră ca adineauri, spuse el rar. Nu mai ești aceeași persoană.

– Pot pleca? întrebă fata ridicându-se.

Văzând-o îndreptându-se spre ușă, i se păru că iese dintr-un vis.

– Elizabeth! exclamă, tc-am speriat fără să vreau. Rămâi, te rog. M-am exprimat greșit. Am crezut că-ți bați joc de mine din cauza celor spuse despre plantatorii care se ruinează eliberându-și negrii.

– Cătuși de puțin, răspunse ea sec. Dimpotrivă.

– Cum așa, dimpotrivă?

– Da, dimpotrivă, găsesc că e bine așa.

Zâmbi la rândul lui, aproape la fel de timid ca și fata, cu câteva clipe mai înainte.

– Stai jos, o pofti pe un ton blând. O să-ți spun ceva care o să te facă să înțelegi totul în puține cuvinte, fără să te țin mult. Ai casei s-ar putea întreba unde ești și să te caute peste tot, adăugă râzând ca de-o glumă, în timp ce fraza aceea ascundea tot ce voia să-și ascundă sieși.

Elizabeth nu păru să-i împărtășească veselia și se așeză la loc cu un aer răbdător.

– Nu departe de aici, continuă Mr. Hargrove, locuiește un om care trăiește în lipsuri sau, mai exact, în ceea ce se numește o sărăcie rușinoasă. Casa lui, odinioară foarte admirată, se dărăpănează din an în an, iar terenul ce-o înconjoară se reduce pe măsură ce vinde parcele din el ca să aibă din ce trăi. Locuiește împreună cu fiul lui în această veche reședință. Îl cheamă Armstrong.

– Ei bine, trebuie ajutat.

– Cred că nu te îndoiești că ne-am gândit și noi la asta, dar nici nu vrea să audă. Prea mândru. Un Armstrong nu acceptă pomană de la nimeni.

– Pomană! exclamă Elizabeth, amintindu-și de părerile mamei ei în privința asta.

– Ei da, pomană. Nu ne e pe plac cuvântul ăsta, dar pomana înseamnă întruchiparea creștinismului de la un capăt la altul. Dacă înlături caritatea, ce mai rămâne din Noul Testament?

Instinctiv, fata presimți că avea să înceapă o predică, și nu se înșela, deoarece discuțiile pe marginea religiei ușurau conștiința lui Mr. Hargrove în momentele critice.

– Și fiul lui? întrebă cu aprindere. Pentru că spuneți că are un fiu. Răspunsul veni numaidecât, sec și scurt.

– Fiul e o secătură.

– Nu poate întreprinde ceva?

– Ți-am spus că e o secătură, răspunse Mr. Hargrove puțin enervat. O să vorbim despre el altădată. Ceea ce țin cu tot dinadinsul să știi e că acolo unde locuiesc cei doi, pe vremuri prospera una din cele mai frumoase plantații din țară. Aproape o mie de negri o cultivau, când, într-o bună zi, sub influența unui ideolog...

– Un ideolog?

– Un fanatic, dacă vrei... Nebunul ăsta de Armstrong ia hotărârea să-și elibereze aproape toți sclavii dintr-odată, adică negrii. Banii luați pe bumbac i-au îngăduit să trăiască în înlesnire o vreme. Băiatul, care abia dacă era major, s-a slujit cu generozitate de ei pentru propriile-i plăceri și, într-o bună zi s-au văzut siliți să vândă chiar și pământul, bucată cu bucată. Trezit din nobilele lui imbolduri, Armstrong a văzut sărăcia îndreptându-se spre el, ca omul îmbrăcat în fier de care vorbește Biblia. Niciodată nu avusese simțul afacerilor, iar voința îi lipsea într-un hal fără de hal. Administratorul lui, devenit inutil, dar om capabil și rămas credincios, l-ar fi putut salva, fără îndoială, dacă orgoliul familiei Armstrong s-ar fi putut înclina în fața unui servitor. A fost concediat. Armstrong a preferat să capituleze în fața fiului său Jonathan, pe care-l adora. Dar mă întind atâta, că te plictisesc.

– Nicidecum. Câți ani are Jonathan?

– Iată o întrebare ciudată, Elizabeth. De ce vrei să știi?

– Asta face povestirea mai interesantă, spuse fata cu nevinovăție.

– Jonathan e un om lipsit de orice simț moral. A furat mai bine de jumătate din averea tatălui, prăpădind-o la joc și în distracții josnice. Orgoliul lui îl face de nesuferit tuturor familiilor din comitat. Lumea fuge de el, și pe bună dreptate. Îmi pare rău că-i sunt vecin. Fie ca drumurile voastre să nu se întâlnească niciodată.

Elizabeth își plecă privirea, șoptind:

– Așa nădăjduiesc și eu, de vreme ce e atât de rău pe cât spuneți.

– Voi avea grijă ca așa să fie, făcu Mr. Hargrove cu gravitate.

Din nou era William Hargrove cel cu voce măsurată, cu privirea serioasă și bună, un pic cam trist.

În clipa aceea, orologiul cel mare și îngust umplu încăperea cu zece bătăi adânci, la intervale bine măsurate. La ultimele vibrații, Hargrove puse ușor degetele pe creștetul Elizabeth. Fie că...

– Fugi, mititico, îi spuse. Prea ai stat mult aici.

Deschise ușa, apoi, după o șovăială, adăugă:

– Dacă vei fi întrebată de ce... spuse deodată. Dar nu, nimeni n-o să te întrebe nimic. Încearcă să-i găsești pe „copii”. Du-te acum.

Surprinsă oarecum de bruschețea cu care era expediată, fata își ridică asupra lui ochii de un albastru limpede, a căror nevinovăție n-o putu îndura.

– Repede, îi spuse, atingându-i umărul ca pentru a o împinge, repede!

Capitolul XI

De cum se închise ușa, se duse și se așeză la birou, luându-și capul în mâini.

Vocea înăbușită i se înălță în tăcere:

– Oh, Doamne! spunea întruna, oh, Doamne!

În rugăciunea aceea în care precumpănea spaima se mai afla și ușurarea de pe urma unei primejdii ce se îndepărta de el pe coridor cu pașii ușori ai Elizabethei.

Până atunci avusese despre el o părere destul de puțin măgulitoare, dar liniștitoare, în măsura în care se credea la adăpost de marile dezordini pasionale. Ispitele trecătoare nu izbuteau să tulbure un confort moral la fel de răbdător organizat ca un interior victorian. I se spunea într-atât de mult că e un om bun, încât în cele din urmă ajunsese s-o creadă, după cum se convingea pe sine că e și iubit. O dată sau de două ori pe lună, când ceea ce numea în taină impulsuri naturale ajungea să-i dezechilibreze dispoziția (sau buna dispoziție), dispărea de pe plantație și petrecea câteva zile la New York, unde totdeauna avea de făcut cumpărături pentru Dimwood, apoi se întorcea acasă mult mai calm și totdeauna cedând înclinării lui obișnuite de îndrumare pe calea cea dreaptă a aproapelui.

Și totuși, trei zile mai înainte, sosirea lui Mrs. Escridge și a fiicei ei stricase totul într-un fel dramatic. O caleașcă se dusesese să le întâmpine pe călătore la gara din Wilmington și, în lumina purpurie a apusului, primise un șoc din partea acelei fețe strălucitoare. În descumpănirea lui, uitase să coboare spre noile sosite, așa cum pretindea politețea cea mai elementară, dar uimirea îl țintuia locului, și,

cu o bucurie nemărturisită, se uita la victima aceea a destinului cum se îndreaptă spre el, asemeni unei prăzi oferită de niște forțe obscure. Atât de puternică era impresia asta, încât trebui să facă un efort pentru a-și îndrepta privirile spre Mrs. Escridge, aplecată din șale sub povara unei mari oboseli și urcând, de pe-atunci plină de hachițe, scara binefăcătorului ei. Întreg trupul ei de femeie umilită îi reproșa generozitatea excesivă ce-o copleșea cu darurile sale. Și ca într-o străfulgerare, întrevăzu infernul ce urca spre el în persoana acelor naufragiate, una la fel de temut ca și cealaltă, din motive straniu de diferite.

Iar acum, în singurătatea bibliotecii, se întreba cu groază de ce Dumnezeu îl ducea în ispită, pe când el nu voise decât să urmeze Evanghelia, ajutând o văduvă și o orfană.

Obiceiul de a vedea semne în toate cele făcu să-i bată inima puternic în fața primejdiei de-a fi încălcat voia cerului. Tot timpul cât durase convorbirea cu Elizabeth, pentru prima oară în viața lui simțise prezența a ceva sau a cuiva despre care nu se vorbea niciodată, deoarece nimeni nu mai credea în el. Nu s-ar fi priceput să zugrăvească ceea ce simțea, atâta doar că nu era singur cu fata aceea de șaisprezece ani. Din cauza asta copila îi stârnea teama. Niciodată n-ar fi bănuit că un om, în indiferent ce moment al vieții lui, poate tremura în fața neantului... Într-adevăr, ce alt nume ar fi putut da acelei bruște apariții a neființei? Abisul... nu. Era mai rău, deoarece nimic nu se clintea în decorul acela de cărți vechi cu pendula înaltă și îngustă, făcând răbdător socoteala minutelor ce mai rămăneau de trăit. Deodată, indescritibilul vid se afla peste tot în locul aerului... Ar fi fost mai puțin dureros să te afli în fața unui abis. O eternitate blestemată ce se instala acolo unde o clipă mai înainte curgea timpul.

În teologia monstruoasă pe care și-o alcătuisese de-a lungul anilor, centrată numai și numai pe teama de Dumnezeu, se credea apărat de diavol și la adăpost de mânia divină. Uita că Dumnezeu e bun. Ceea ce falsifica toate elucubrațiile religioase, fără a fi în stare să-și dea seama, deoarece niciodată nu fusese îndrăgostit. Soția lui, care-i dăruise trei băieți și-o fată, nu-i inspirase alt sentiment decât o indulgență întrucâtva mărginită. Ascultătoare și de înțeles, ținea casa bine. Nici nu-i cerea mai mult. Moartea ei subită nu-l întristase.

Doar prin forța unei imaginații bolnave, ajunsese să vadă un loc de groază în biblioteca aceea liniștită unde o fată ascultase ceea ce el

spunea. Nu îndrăznea să-și mărturisească izbucnirea în ființa lui a unei atracții pe care nu voia s-o înțeleagă. Mai cu seamă în clipa când Elizabeth îi zâmbise, fusese cuprins de furie împotriva a ceea ce luase drept o viclenie diavolească și-n care văzuse semnul necruțător a ceea ce-l aștepta pe cealaltă lume, dacă nu s-ar fi desprins de ea la timp. Văzu deodată în Elizabeth instrumentul unei voințe distrugătoare, și totul în jurul lui deveni o iluzie a simțurilor, ascunzând realitatea focului veșnic a cărui mușcătură i se părea a o simți în suflet.

Cât anume ținuse acest supliciu care fusese cât pe ce să-i ia mințile, n-ar fi putut-o spune. Intensitatea suferinței devenea măsura timpului, dar infinitul nu se măsoară. Printr-un soi de tresărire interioară, își venise în fire luând hotărârea. Numaidecât, infernul inventat de el pierise, obsesia domolindu-se, deoarece, precum am remarcat, uitase că Dumnezeu e bun.

După cină, în seara aceea, le ceru celor doi fii ai lui să-l urmeze într-un mic salon rezervat discuțiilor confidențiale. Era o încântătoare încăpere rotundă în stilul de la finele secolului al XVIII-lea, cu cornișe pe care se înfășurau ghirlande de flori într-o dezordine elegantă. Capodopera asta a stucaturii italiene contrasta întrucâtva cu fotoliile victoriene de culoare vineție și excesiv capitonate. Prin ferestrele înalte, cu perdele de muselină, se ghiceau copacii de pe alea cea mare.

Josh, cel mai bine ca bărbat dintre cei doi frați, purta, în ciuda căldurii, o haină de catifea neagră, ce-i scotea frumos în evidență talia, rămasă subțire, și pantaloni gri-șters, ultimul răcnet al modei masculine. Fața lui cu tenul colorat vorbea despre viața în aer liber și despre o digestie perfectă, cu mult mai mult decât de preocupări intelectuale sau politice, dar ochii albaștri străluceau de bucuria de-a trăi și, mai cu seamă, de-o nepăsare innăscută, ce stârnea buna dispoziție. Cu nasul cărn și dinții de-o albeață desăvârșită, își păstra înfățișarea unui student și-ți venea greu să crezi că ar fi tatăl unei fete de șaisprezece ani.

Douglas, mai mare decât el cu un an, avea o înfățișare severă și se arăta de obicei supărat, ca un om pe care l-ai deranja din gândurile lui. Fruntea ușor pleșuvă îi alungea fața îngustă cu pielea ștersă, întinsă pe o osatură de ascet, impresie accentuată de pupilele negre, lucind în adâncul orbitelor săpate de umbre, ce le prefăceau în niște caverne.

Înalt și de-o slăbiciune de om rasat, își ținea aproape totdeauna capul sus. Un costum negru bine croit îi desăvârșea aspectul de aristocrat al familiei, aspect ce se aștepta din parte-i ca pentru a corecta figura întrucâtva țărănească a fratelui mezin.

Între ei doi, William Hargrove părea un personaj prosper, purtându-și grijile cu o majestate apăsătoare, dar ceva dureros din privirea lui îl împiedica să pară banal. Tocmai ce citeau în adâncul ochilor lui căprui îi făcea pe fiii lui să-l iubească; în privința asta erau de acord. Numai ei bănuiau ce chin sfâșie sufletul acestui om ascuns, pe când părea atât de calm și de stăpân pe sine.

De aceea, după ce-i rugă să se așeze și începu să le vorbească, simplitatea cuvintelor lui îi impresionează în același fel.

– Am nevoie de sfaturile voastre, spuse cu o voce pe care emoția o înăbușea. De acum înainte, voi o să vă ocupați de micuța Elizabeth. Eu unul mă văd silit să recunosc că nu sunt în stare s-o fac. Mi se pare că-i inspir teamă. Nu e bine să-i vorbesc.

În clipa aceea, cei doi băieți schimbă o privire scurtă, în care se ghicea același gând.

– Ai și așa prea multe griji pe cap, spuse Douglas repede. E cât se poate de firesc ca noi să ne ocupăm de Elizabeth, nu-i așa, Josh?

– Sunt într-un tot de acord, răspunse Josh. Vom veghea asupra ei.

– Iată-mă scăpat de o mare povară și vă mulțumesc, dar vă datorez o explicație.

– Nu-i nevoie, înțelegem, exclamă prostește Josh, temându-se de un discurs.

William Hargrove se schimbă la față.

– Ce anume înțelegeți? întrebă el.

Douglas interveni numaidecât:

– Înțelegem că întreaga educație a fetei trebuie luată de la capăt și că trebuie obișnuită cu felul de a fi al Sudului. Ceea ce pretinde răbdare – și timp.

– O să vedeți că nu-i o persoană comodă, spuse Hargrove liniștit. Aerul ei cuminte ascunde o fire hotărâtă. Are ideile ei și știe să contrazică. În discuția mea cu ea, am înțeles că e o mică aboliționistă convinsă. Poate că nu cunoaște cuvântul, dar părerea ei nu lasă nicio îndoială în privința asta. Sclavia o revoltă.

– O s-o ducem la episcopul din Savannah, spuse Douglas.

Reverendul Elliot e cât se poate de tare în privința instituției noastre specifice. Se va pricepe să lumineze spiritul religios al acestei fete. Are argumente de prima mână.

– Dar nu mai e o fetiță, spuse Hargrove întorcând puțin capul. Vorbește ca o femeie.

Josh avu un elan de afecțiune poate nefericit.

– Tăticule, liniștește-te, spuse el. Doar nu-i proastă; o să se adapteze aproape de la sine, pentru că e drăguță și chiar fermecătoare, toată lumea o găsește astfel.

– Fermecătoare, repetă Hargrove cu o privire de martir.

Cam trufaș, Douglas lăsa să-i scape câteva considerații disprețuitoare.

– La vremea potrivită, o să-i găsim un soț cât se poate de prezentabil. Sudul e plin de băieți frumoși de neam bun.

– Nu oricine, exclamă Josh. E de familie la fel de bună ca și noi.

– Chiar mai bună, șopti cu tristețe Hargrove. Prin mama ei, a cărei familie e mai veche.

– Pentru că mai e și mama ei, făcu Douglas sentențios.

Hargrove gemu.

– Am avut oare dreptate chemându-le aici?

I se răspunse într-un glas:

– Nu puteai face altfel, după scrisoarea aceea.

– Ba da, i-aș fi putut trimite acolo, în Anglia, toți banii trebuincioși, ca să poată trăi în îndestulare. Am și iar am de unde... Resursele Sudului sunt nesecate, mulțumesc lui Dumnezeu, iar ea moare de dorul Angliei.

– Niciodată nu i-ai fi putut înapoia micul ei conac în stil Tudor, spuse Douglas cu glas răspicat.

– O facem noi să-și uite conacul ei Tudor, exclamă Josh. Înconjurând-o cu atenții și considerații...

– Josh, ești mai naiv ca de obicei în seara asta, spuse Douglas. Se plimbă întruna prin conacul ei. Laudanumul pentru asta e făcut.

– Nu sunt împotriva unei folosiri moderate, spuse Hargrove. Nu-i interzis.

– Chiar așa, Scripturile nu zic nimic despre asta, făcu Douglas pe un ton sarcastic.

– Douglas, îl apostrofă tatăl, vorbești ca un nerod... Femeia asta

suferă. Dacă află ușurare în câteva picături de laudanum, o să aibă ce-și dorește. Am luat și eu când eram acolo și mă aflu în clipe grele.

Se lăsa tăcerea. Soarele la scăpat, trimițându-și ultimele raze prin frunzișul copacilor, atinse chipul chinuit al lui William Hargrove, făcându-l să-și întoarcă fața. Josh se sculă și închise unul dintre obloane. În pădurea din apropiere, păsările cântau într-o întrecere disperată, ca pentru a opri ziua ce-ar fi putut dispărea pentru totdeauna, și o melancolie bruscă năpădi clipele acelea, odată cu năucitorul rămas-bun spus luminii. Hargrove se sculă din fotoliu.

– Să mă ajutați, spuse, fără a-și preciza într-un fel gândul, și, îndreptându-se spre ușă, le dădu bună seara fiilor lui.

Rămași singuri, cei doi bărbați se priviră o clipă fără un cuvânt.

– Nu mă așteptam la o mărturisire atât de limpede, spuse în cele din urmă Douglas.

– Ar fi într-adevăr pentru prima oară când se dă bătut. Văduvia nu-i prieste. Mititica asta străină l-a schimbat.

– Străină? făcu Douglas. La noi, în Georgia, o englezoaică nu-i o străină. Uiți în ce mare măsură orașul Savannah a fost marcat de Anglia. Încă i se mai resimte influența.

Josh făcu un gest de nerăbdare.

– Știu toate astea. În ciuda lor, Elizabeth nu-i de pe-aici. Vine din altă parte.

– Ca și tata, la drept vorbind. Și până la un anumit punct ca și noi, care ne-am născut în Antile. Și-apoi, ce vrei să spui cu asta? Suntem acceptați de cei de-aici sau nu?

– Acceptați, dacă asta vrei. Dar tatei nu i-a fost ușor. Acceptați, da. Dar adoptați, nu tocmai. Chiar nu simți lucrul ăsta?

– N-are nicio importanță, exclamă Douglas. În orice caz, pentru micuță, o căsătorie va aranja totul.

– Tata însă va rămâne într-o singurătate numai de el știută, alc cărei urmări le vom resimți și noi.

– Ei, exclamă Douglas, am devenit morocănoși. Hai să fumăm câte-o țigară de foi sub stejarii de pe alea cea mare.

Sub stejarii cei mari, cărora abia de le vedeau trunchiurile uriașe, un aer mai răcoros înfiora puțin frunzișul, și respirară cu plăcere

mirosul nopții. Căle spuse în întunericul de-acolo deveneau întrucâtva confidențiale. Nu spuneai aceleași lucruri ca-n plină zi.

– Admir curajul tatei, șopti Douglas ca și cum s-ar fi temut să nu-l audă cineva. A înțeles că trebuie s-o retez de scurt, altfel izbucnea scandalul. Iar o să sufere.

– Totdeauna am fost convins că asta e ocupația lui cea mai de seamă. Să sufere.

– Poate că ai dreptate. Conștiința... La câte chinuri nu l-a supus... Josh avu un râs viclean.

– Păcat că n-o poate adormi cu cloroform. „Conștiința ne prefăce pe toți în niște lași...”

– Ia te uită, încă îl mai citești pe Shakespeare.

– O, nu, spuse Josh scuzându-se. Vagi amintiri de pe timpul colegiului.

– Dar tata nu e un laș. Ci pur și simplu îi e teamă pentru plantație, îi e teamă de război și, mai cu seamă, îi e teamă de el însuși. Și ține piept, tu nu-l înțelegi.

– Ba da, dar își inventează un adevărat coșmar. Plantația e ceva sigur. Războiul nu-i cu putință, iar el însuși e stânca respectabilității – ceea ce nu-l scutește, de altminteri, bietul papa, de câteva scurte escapade la New York.

Răspunsul fu rapid și sec.

– Nu mă amestec în treburile personale ale tatei.

Josh izbucni într-un râs batjocoritor.

– Că repede îți mai sare țandăra! Iată-mă pus la punct de moralizatorul familiei. Doar n-o să ne ciondănim între noi când e așa de plăcut sub copacii ăștia uriași care se întreabă despre ce anume vorbim. Mai urgentă mi se pare problema Elizabethei. Te simți în stare să te ocupi de ea? Eu, sincer să fiu, câtuși de puțin.

– E mult mai ușor decât îți închipui. Te lași în seama bunului meu simț?

– Din toată inima, exclamă Josh.

– În cazul ăsta, am să-ți împărtășesc ideile mele asupra acestui punct și hotărârea pe care am luat-o ieri, fără să-l consult pe tata.

Restul convorbirii se pierdu în marele concert de voci cristaline ce răzbăteau din frunziș, salutând răcoarea nopții.

Capitolul XII

Pentru Elizabeth, ziua aceea nu însemnă decât o lungă încercare. De cum ieși din biblioteca lui William Hargrove, alergă să le caute pe verișoarele ei, ca să afle la ce oră trebuia să plece la Savannah, dar nici Mildred, nici Hilda n-o așteptaseră ca să se ducă în *tilbury** în pădurea cea mare și umbroasă ce se întindea în partea de nord a plantației. Acolo erau la adăpost de căldura ce se vestea puternică și tot acolo singurătatea se arăta prielnică micilor confidențe după care se prăpădesc fetele de vârsta lor.

Cât despre Billy, ahtiat de independență, plecase într-o doară pe mînzul lui roib cu o destinație necunoscută.

După ce exploră împrejurimile fără a îndrăzni să meargă prea departe, Elizabeth hotărî să se întoarcă în casă dar, înainte de-a urca treptele verandei, se opri o clipă lângă magnolia cea mare, ale cărei flori grele și albe răspândeau o mireasmă încântătoare, ca pentru a o opri în trecere pe drăguța fată cu fața dezamăgită și a o mângâia. Cu vârful degetelor atinse frunzele mari și lucitoare și, printr-o mișcare instinctivă, sărută ușor una din corole. Simțise între ea și copacul acela atât de frumos mirositor o inexplicabilă afinitate de cum pusese piciorul la Dimwood. Arborele de magnolia devenea o persoană. Mângâie scoarța ușor cu mâna și șopti trist pe tonul cu care vorbești în taină la urechea cuiva:

– M-au uitat.

Chiar așa, ce se alese de vizita la croitoreasa cea vestită din marele oraș a cărui eleganță era atât de lăudată? William Hargrove își dăduse încuviințarea, mătușa Laura trebuia s-o ducă acolo. Se pomenise chiar și de o caleașcă...

Își plecă ochii pe rochia ei azurie cu care-i era rușine, în ciuda retușurilor făcute de domnișoara Souligou, și-și înghiți lacrimile de necaz și umilință. Cu inima tristă, urcă treptele acelei case pe care începea s-o urască și ajunsese în vestibulul cel mare unde nu era nimeni și pe care-l străbătu fără a se opri. Poate că și ea era căutată în vreuna din camerele de la parter – sau în camera ei, dar nu se simțea în stare să riște o întâlnire cu mama, care-ar fi discusut-o la nesfârșit.

* Trăsură ușoară cu două roți, pentru două persoane (n.t.)

Ca de obicei la ora asta, casa era cufundată în întuneric, ca să păstreze până seara o răcoare cât se poate de relaxantă, și era ușor să te pierzi în ceea ce pentru Elizabeth rămânea un neliniștitor labirint. Își continuă însă mersul, oprindu-se în fața fiecărei uși, cu spaima de-a o vedea deschizându-se, în timp ce nu dorea nici ea altceva, dar avea tot mai mult senzația că s-a rătăcit într-un loc suspect, bântuit de o prezență invizibilă, ca pe vremuri în micul conac Tudor, unde anumite unghere și ascunzișuri trebuiau ocolite de cum se însera.

Pașii o duseră până la o verandă unde lumina se cernea prin storurile întredeschise. O privire fu de ajuns pentru a se încredința că în partea aceea nu se afla nimeni. Unde se vârăseră oare cu toții? În camerele lor ori departe de-acolo, la plimbare? Se simțea rău la gândul că e singură în tăcerea aceea ce devenea o a doua singurătate. Îi veni ideea să cheme pe cineva. Dar pe cine? Nu îndrăzni. Fără prea mare speranță, luă hotărârea să dea ocol întregului parter și, plecând de la fereastră, se întoarse spre spațiile întunecoase ale coridoarelor unde Susanna îi spusese că se află dulapurile cele mari cu rufărie. Știa că, dacă merge drept în fața ei, ajunge în vestibul și acolo, își spunea, stând într-unul din fotoliile cele mari, s-ar putea gândi. N-ar fi fost cătuși de puțin în stare să spună ce înțelege prin a se gândi, dar i se părea un lucru chibzuit, încât o porni curajos spre trecerea centrală, ceva mai mare, dar cufundată în beznă, la capătul căreia o lumină o călăuzea.

Abia făcu vreo trei metri într-acolo, că tresări și tipă. Cineva se afla în fața ei, cineva sau mai curând un șorț alb. Doar atât văzu la început, apoi numele ei fu rostit într-o șoaptă conspirativă:

– Don'soa'ă Lisbeth.

– Cine ești?

– Nu vă fie teamă, făcu șorțul cel alb. Sunt Betty.

În clipa aceea, Elizabeth deosebi o față neagră pe care se distingea mai cu seamă albul ochilor.

– Nu mi-e teamă, spuse. Caut pe cineva.

Teama instinctivă de negri o făcu să-i bată inima, știa că o negresă stă în fața ei, tăindu-i calea.

Betty, de vreme ce așa o chema, făcu vreo câțiva pași și deschise o ușă. Într-o dâră mare de lumină, cernută și aici ca peste tot, se ivi o femeie a cărei față cu pielea lucitoare avea culoarea întunecată a mahonului. Plină și rotundă, respira o bunătate dezarmantă.

Elizabeth nu putu decât să tacă sub privirile-i duioase ce se așezau asupra-i. Teama îi dispărea, lăsând-o uluită. Betty vorbi prima:

– Eu de'tic în came'ele don'șoa'ei Hilda și don'șoa'ei Mild'ed.

Elizabeth observă că într-adevăr avea o mătură în mână. Ceva mai înaltă decât ea, dar mai lată și mult mai puternică, trupul lui Betty se sprijinea pe două picioare solide, semănând cu două coloane, iar fusta roșie de bumbac lăsa să i se vadă pulpele puternice și picioarele goale în sandale. Din această persoană impozantă și greoaie ieșea o voce subțirică și de-o blândețe încântătoare.

– Don'șoa'ei Lisbeth nu t'ebe să-i fie frică de mine.

– Dar nu mi-e frică deloc, doar ți-am spus.

O scurtă tăcere, apoi auzi aceste cuvinte însoțite de un zâmbet ce descoperi niște dinți strălucitori.

– Am să vă zic un sec'et.

– Da? făcu Elizabeth intrigată.

– Da, pe mine mă cheamă Betty.

– Dar mi-ai mai spus-o!

– Da, da' v'eam să fiu sigu'ă că don'șoa'a Lisbeth a auzit.

Elizabeth sesiză numaidecât intenția.

– Bine, Betty, spuse.

Șovăi o clipă, apoi întrebă:

– Nu-i nimeni în casă?

– Ba da, toți, afa'ă de don'șo'u Billy, don'șoa'a Hilda și don'șoa'a Mild'ed.

Elizabeth se întrebă dacă se cădea să pună o întrebare, dar nu rezistă:

– Și-atunci, de ce nu se vede nimeni?

– Totdeauna e așa la o'a asta.

– De ce?

– Don'șoa'ă Lisbeth, spuse Betty, se odihnesc.

– Se odihnesc...

– Căldu'a, don'șoa'ă Lisbeth. Sunt obosiți.

Elizabeth nu mai insistă, dar alte întrebări pe care nu îndrăznea să le formuleze îi veniră în minte. O alese pe cea care o chinuia de mai bine de o oră:

– Nu se merge la Savannah astăzi?

– La Savannah? O, nu c'ed. Savannah e depa'te, ta'e depa'te.

Fetei i se puse un nod în gât.

– Cu caleașca?

– Nu cu caleașca. Mai întâi se ia t'enul la Macon. Caleașca pleacă ta'e, ta'e de dimineață și așteaptă acolo, la Savannah.

– Caleașca... repetă nervos Elizabeth.

– Caleașca e aici, don'șoa'ă Lisbeth, de ce sunteți t'istă?

Un geamăt de care-i fu rușine îi scăpă tinerei englezoaice, de obicei stăpână pe emoțiile ei:

– O, Betty...

Dar numaidecât își veni în fire.

– Mă duc să aștept în vestibul. O să vină cineva până la urmă.

– De ce nu aici, în came'a don'șoa'ei Susanna? Vă căuta adineau'i.

O să-i pa'ă bine.

Zicând acestea, se dădu la o parte din ușă, ca s-o lase să treacă pe Elizabeth, care șovăia. Fata se simțea prost, părând că dă ascultare unei sugestii, dar își înăbușea greu o curiozitate firească. O simplă privire aruncată așa, în treacăt, prin camera aceea nu i se părea ceva deplasat. Înaintă și stătu o clipă pe pragul unei camere pătrate, unde lumina îmblânzită de pe verandă mângâia pereții zugrăviți într-un roz ca de piersică și da mobilelor un soi de personalitate în același timp simplă și tainică. Patul cu mici coloane delicate o izbi în chip deosebit, sub baldachinul ușor și alb cu volănașe plisate, cuvertura crem lăsa să se vadă minuscule smocuri de bumbac cusute ici și colo, la intervale regulate. Oglinzi mari, în chenare de mahon, și un scaun-balansoar fu tot ce-și mai îngădui să vadă, într-o privire furișă, dar de-o mare precizie.

– Foarte frumos, spuse.

– Don'șoa'a Susanna v'ea ca totul să fie f'umos. Don'șoa'a Susanna adevă'ată lady.

Cuvântul din urmă sună straniu în auzul Elizabeth. Fu gata să spună ceva, se răzgândi și se mărgini să facă un imperceptibil semn din cap.

– Mă duc într-acolo, Betty.

– Am să-i spun don'șoa'ei Susanna că sunteți în vestibul.

– Nu te osteni, doar am să trec pe-acolo.

Și adăugă, părându-i-se că dăduse un răspuns cam retezat:

– Mulțumesc, Betty.

Singurul răspuns fu un zâmbet, dar atât de drăgălaș, încât se simți obligată să-i zâmbească și ea.

Așa cum se aștepta, vestibulul era pustiu, încât nu se opri acolo. Risca s-o vadă pe Susanna. Iar scurta privire aruncată prin camera ei îi dezvăluise ceva ce-o uluia, și simțea că fata aceea mare nu-i era pe plac, cu toate că ea dorea să-i placă. Faptul aducea cu o revelație, nejustificată de nimic, care contrazicea o primă impresie foarte favorabilă.

Cel mai bine era să se închidă la ea în cameră, implorând Cerul ca mama ei să n-o audă. Urcă scara cu mlădierea unei pisici și, ajunsă la ușa ei, apucă butonul de aramă pe care-l răsuci minute în șir. În sfârșit, se pomeni lângă patul ei, pe care se întinse și, cu fața cufundată în pernă, se lăsă în voia supărării, mototolindu-și cu plăcere rochia albastră-azurie pe care-o ura. Ușa de la camera lui Mrs. Escridge era închisă. Să se lase pradă hohotelor de plâns înăbușite însemna pentru Elizabeth un soi de satisfacție pătimasă, o jelanie asupra prostiei mamei ei care-o vârase într-o capcană. Odată cu lacrimile ce zguduiau micii ei umeri, se simți devenind o altă persoană, dezamăgită și hotărâtă, dar nu putea schimba cu nimic faptul că era ostatică pe plantația aceea, unde de zeci de ori i se spusese că avea să fie fericită, că avea să se obișnuiască și, fără să vrea, un strigăt înăbușit îi scăpă, parcă din străfundul ființei ei.

După ce criza trecu, i se făcu rușine. Perna era udă toată și luă un colț de cearșaf ca să se șteargă la ochi și pe obraji. Să chibzuiască, adineauri se întreba ce voia să zică asta, și iată că acum știa. Nimeni dintre toți cei de la Dimwood nu-i mai inspira încredere. În deznădejdea ei, dintr-un motiv pe care nu și-l explica prea bine, nu strălucea decât privirea acelei fiemei de culoare, Betty, care la început i se păruse absurdă și înspăimântătoare. Dar și aici putea fi vorba doar de-o iluzie. Greoaia făptură ce vorbea ca un copil i se părea a fi bună la inimă. Dar oare nu era și ea ca toți ceilalți, plini de amabilități și complimente? Mr. Hargrove nu făcea nici el excepție. Lui, fata își dorea să nu-i mai vorbească niciodată. Îi stârnea repulsie. De ce? Uite-așa... uite-așa era răspunsul lăuntric plin de furie ce-l da la tot.

Brusc, se întoarse. Stând în picioare în cadrul ușii, ca un personaj într-un tablou, mama ei o privea în tăcere. Din cauza căldurii pe care o suporta tot mai greu, era îmbrăcată într-o cămașă de noapte ce-o acoperea pe de-a-ntregul, ascunzându-i picioarele, dar, departe de-a părea caraghioasă, așa cum arăta dădea impresia unei năluciri. Părul răspândit pe umeri îi accentua aspectul neliniștitor. Începu să vorbească încet.

– Plângi, fetiço, și te înțeleg mai bine decât îți închipui, dar află că, în asemenea cazuri, o doamnă nu strigă. Ba da, ba da, te-am auzit. Eu însămi, în tăcere, am vărsat atâtea lacrimi că m-aș putea scălda în ele. Ce nu-i în regulă?

Elizabeth făcu o sforțare ca să se liniștească și să poată vorbi pe tonul obișnuit al conversației, dar simțea cum i se pune un nod în gât.

– Trebuia să fiu dusă azi la Savannah ca să mi se facă o rochie în locul ăsteia care nu-i a mea. Cred că m-au uitat.

– Nu văd nicio tragedie în asta. Viața e făcută din dezamăgiri. Ești vanitoasă, Elizabeth. Rochia asta nu-i urâtă. Un pic cam mototolită, pe cât îmi pare. Asta-i tot?

Elizabeth nu răspunse.

– Nu mai ai limbă? Întrebă mama. Povestește-mi totul, dar fără lacrimi, te rog.

Fata o privi în față pe femeia aceea ale cărei trăsături își păstrau noblețea în ciuda ravagiilor aduse de griji, și nu se putu împiedica să n-o admire.

– Nu-mi place la Dimwood, doar atât spuse.

– Ai ales să rămâi aici. Eu una mă întorc în Anglia. Vino la mine în cameră.

Elizabeth o urmă. Pe când mergea în spatele mamei, îi fu cu neputință să-și alunge o teamă subită la vederea aceluia păr greoi, negru și întunecat ce-i acoperea spatele pe toată lățimea cămășii, ca o perdea. N-ar fi știut ce anume îi stârnea senzația aceea neplăcută pe care nu și-o explica.

Odaia lui Mrs. Escridge fusese dereticată, ba chiar, s-ar fi zis, cu o grijă deosebită. Nimic nu zăcea pe mobile, nici pe pardoseala vopsită în negru, doar sticla de Porto stătea în același loc pe noptieră, lângă o sticlă de laudanum și lângă Biblie. Și totuși, o surpriză o aștepta pe Elizabeth: într-un colț, lângă fereastră, valiza de călătorie, ce fusese dusă de-acolo după ce se golise, se ivise iar și sta deschisă, având în ea rufărie și alte câteva lucruri.

Bănuiala că mama ei înnebunise îi trecu iarăși prin minte și rămase țeapănă, cu ochii ațintiți asupra valizei. Ai fi zis că Mrs. Escridge îi ghicise gândul, pentru că exclamă cu mânie:

– Nu te mai zgâi atâta la valiza aia, ca o proastă, și să nu-ți închipui că o să plec mâine. E acolo pentru că mă simt bine să știu că într-o bună zi o să fie plină și că va fi dusă la trăsura cu care-o să plec la gară. Sunt întreagă la minte, draga mea.

– Cred și eu, mămico! exclamă Elizabeth, liniștită întrucâtva de energia ultimei fraze.

– Stai jos.

Instalându-se la rându-i în balanșoar, Mrs. Escridge începu să se legene și spuse:

– Câteva scrisori pe care le-am alcătuit chiar în noaptea asta au și pornit, sper, într-acolo. I le-am dat Laurei, care mi-a făgăduit să le expedieze.

– Mătușă Laura a venit aici?

– Da, mătușă Laura, cum îi zici tu. Purtările ei frumoase și blândețea ei au biruit încetul cu încetul anume temeri din partea mea, încât i-am îngăduit să intre. Stătea acolo, pe verandă, și insista atât de politico, prin fereastra deschisă... M-am gândit că mi-ar putea fi de folos, vezi tu?

– E încântătoare.

– Încântătoare, repetă Mrs. Escridge pe un ton gânditor. Ați stat de vorbă?

– Da, ieri, pe terasă. Mi-a spus lucruri amuzante despre plantație, despre grădini.

– A adus cumva vorba despre religie?

– Nu... aproape deloc.

– Aproape deloc... Văd cât de delicată e, șopti Mrs. Escridge. Am vorbit și eu cu ea, dar nu despre grădină, nici despre plantație, ci tocmai despre religie. Mi-a făcut câteva confidențe. Elizabeth, trebuie să știi ceva în legătură cu femeia asta. E catolică.

– O! exclamă Elizabeth.

– Da. Nu face nicio taină din asta, vorbește cu discreție, cu tact. E o lady totuși, dar se duce la liturghie. Catolicii au o bisericuță de lemn în regiune, sunt tolerați. Mai era unul în familia tatălui său.

– Un catolic!

– Nu se vorbește despre el. Dar să nu mai pomenim despre asta. În ceea ce-o privește pe mătușă Laura, ea s-a născut în Antile și a fost crescută acolo, la călugărițe. Să te temi.

– Ce vrei să spui, mămico?

Mrs. Escridge încetă să se mai legene și rosti cu o voce cumplită:

– Vreau să spun că, mai curând decât să te știu catolică, aș vrea să te văd moartă, aici, la picioarele mele.

– Dar, mămico, nu-i cu puțință, exclamă Elizabeth foarte mișcată.

– Sper și eu. Dar pe oamenii ăștia totdeauna îi bântuie gândul să-i convertească pe ceilalți, și sunt pricepuți, insinuanți. Se spune că se află și catolici prin părțile astea. Dacă rămâi aici, fii atentă.

– Nu mai am niciun chef să vorbesc cu mătușa Laura.

– Să nu împingem lucrurile prea departe. E și ea creștină în felul ei.

– Idolatră, mămico.

– Să spunem mai curând că-i orbită de tenebrele superstiției. Nu-i stă în putință să scape de ele. Așa s-a născut. Dar e bună la suflet.

– Bună?

– Da, trebuie să recunosc. Față de mine s-a arătat bună. Și, cu toate astea, e periculoasă.

– O să fiu atentă.

O scurtă tăcere se lăsă între ele, ca pentru a le îngădui să-și tragă sufletul, deoarece discuția asta le împătimea. Elizabeth, stând pe un scaun cu spătarul mai înalt decât ea, se străduia să susțină privirea atentă a mamei, dar nu izbutea. Fără voia ei, ochii i se întorceau spre valiza deschisă ce vorbea pe limba ei mută despre fugă, și, tot uitându-se într-acolo, ajunse să și creadă.

– Mămico, izbucni deodată, plec și eu împreună cu dumneata!

Mrs. Escriidge întinse brațele spre ea.

– Fetița mea, te regăsesc. Așteptam strigătul ăsta. Tăcerea ta îmi făcea rău, pentru că totdeauna te-am iubit, și te vedeam lăsându-mă să plec fără un cuvânt, pe mine, mama ta.

Elizabeth se repezi spre ea și simți o gură rece punându-se pe obrazul ei fierbinte de fetiță emoționată.

– Acolo o să fim fericite, spuse mama. N-o să fim bogate, dar o să fim acasă la noi. Orice e mai bine decât să trăim ca niște rude sărace în casa unor bogați care ne fac pomană caritatea lor trufașă.

– Rochia asta veche pe care mi-au dat-o! izbucni Elizabeth furioasă.

– Dacă n-ar fi vorba decât de asta, copilă dragă!

Mrs. Escriidge căzu deodată pe gânduri.

– E vina mea, spuse dintr-odată plină de umilință. Am crezut că procedez bine, gândindu-mă la viitorul tău.

– Nu-mi doresc niciun viitor aici.

– Într-o bună zi, ai fi fost bogată, măritată...

– Nu vreau.

– Elizabeth, îți aduci aminte de pensiunea aceea în care am stat câteva săptămâni, pe una din străzile negre din Londra? Mesele, tocana de care ni se întorcea stomacul pe dos și care ne era dată zi de zi, în sufrageria jilavă și rece ca gheața?

– O, mămico, nu, nu! Nu-i cu puțință.

– Ba da, e cu puțință. Și-ți amintești de noaptea când plângeai la tine în pat pentru că ți-era frig? M-am ridicat și te-am învelit cu una din păturile mele, apoi m-am întors dârdâind în patul meu. Asta se petrecea tot în aceeași pensiune sinistră – „Preț de nimic, bucătărie ca acasă”, spunea prospectul. Se prea poate ca tu să nu-ți mai amintești, eu însă n-am uitat.

– Dar o să ne ajute cineva. Parcă ai scris niște scrisori.

– Vărului nostru, Joe Andersen, care e avocat. E cel mai cumsecade om din lume, dar nu-i bogat. Nașului tău, Philip Grey, arhitectul. Lui totul îi stă în puțință, a reușit în viață dar, fiindcă a pornit de la nimic, a rămas cu teama de sărăcie, așa că se desparte greu de ban. Va trebui să insistăm. Vrei să-ți mai pomenesc și de alții?

– Nu, răspunse Elizabeth cu o fermitate ce-o uimi pe mamă. Sunt sigură că o să se găsească cineva și vreau să revăd Anglia alături de tine.

– De mine?

– Dar firește.

– Așadar, tot mă iubești puțin, în ciuda severității mele?

Elizabeth o privi drept în față:

– Chiar nu știai? Întrebă.

Tulburată și mai emoționată decât voia să pară, Mrs. Escridge își întoarse fața.

– Fetița mea, spuse numai.

În tăcerea prelungă ce se lăsă, Mrs. Escridge începu să-și ridice și să-și lase vârful piciorului, ca să dea balansoarului legănatul potrivit cugetării și visării. Stând aproape în fața ei, Elizabeth încerca să-i citească pe chipul cu trăsături fără de cusur ceva din tandrețea violentă întrezărită cu câteva clipe mai înainte, ca într-o străfulgerare, dar fața aceea albă părea o absență, asemeni cu aceea a unei persoane adormite, ale cărei gânduri sunt într-altă parte. Privirea ochilor de culoare cenușiu-deschis fixa un punct deasupra Elizabeth, ca și cum ar fi căutat pe unul din canaturile ușii răspunsul la o întrebare grea.

Deodată, vorbi cu o voce blândă și îndepărtată pe care fata nu i-o cunoștea și care părea a continua cu glas tare o meditație tainică:

– Niciodată n-am fost cu-adevărat afectuoasă ca o mamă. Poate că-i dăruisem prea multă dragoste celui care ne-a lăsat. Dar te iubeam pentru că aveai în ochi luminița aceea pe care-o pândeam în ochii lui, în ultimele luni, setea de-a trăi...

– O am și-acum, spuse Elizabeth, într-o pornire pe care nu și-o putea stăpâni. Știu ce vrei să spui, mămico.

Mrs. Escridge încetă să se legene și îndreptă spre ea o privire în care se ghicea oarecare muștrare:

– Dar el nu mai e aici, șopti. Și totuși, când te afli aproape de mine, îi simt uneori prezența. Micuțo, nu trebuie să mă părăsești. Am făcut pentru tine tot ce-am putut. Dimwood, nu-i vina mea. O să ne croim un drum printre morți.

Elizabeth se ridică dintr-odată, cuprinsă de spaimă, ca atunci când văzuse valiza deschisă.

– Mămico! exclamă.

– Da, făcu liniștit Mrs. Escridge. Pleci?

– Prânzul... Dacă întârzii, sunt atât de nemulțumiți!

Îngăimă ceva și roși văzându-și mama aruncând o privire spre pendula ce arăta ora unu și un sfert.

– Astăzi n-o să întârzii, spuse mama cu un zâmbet ce-i destinse fața, dar pari foarte emoționată. Odihnește-te un pic la tine în cameră...

Și aproape numaidecât adăugă:

– Dar mai întâi, vino aici să te sărut pentru adineauri.

Fără să precizeze ce înțelegea prin adineauri, se întoarse spre Elizabeth și, luând-o în brațe, o strânse în tăcere la piept, apoi o sărută pe frunte, printre şuvițele aurii și ciufulite, apoi pe obraz, de mai multe ori, într-o pornire de duioșie.

Întorcându-se la ea în cameră, fata se așeză pe pat, în același timp uluită și tulburată. Efuziunea aceea maternă îi schimba cât se poate de straniu ideea pe care și-o făcuse despre o femeie de obicei atât de rezervată și stăpână pe sine. Elizabeth, iubitoare din fire, i se dezvălui pentru prima oară misterul ființelor și se simțea dusă ca de un val spre mama aceea pe care-o descoperea.

Acum era hotărâtă. Avea să plece de la Dimwood împreună cu ea, făgăduise, avea să-și țină cuvântul. Într-o bună dimineață, ușa de la

camera ei se va deschide, lăsând-o să plece pentru totdeauna. „Pentru totdeauna...” Cuvintele astea pe care și le repeta cu glas scăzut îi schimbau viața. Ochii ei albaștri începuseră să învăluie totul în jur cu priviri de adio, ceea ce transfigura într-un fel de nespuse pereții, mobilele și tot decorul acela cu care, după o ședere de trei zile, nici măcar nu începuse să se obișnuiască, și, printr-o vrajă secretă a lucrurilor, camera dobânda o frumusețe nemaicunoscută.

Îi veni bănuiala că pe nesimțite începe să îndrăgească locurile acelea pe care-și închipuia că le urăște și fu cuprinsă de îngrijorare, ca și cum, căzută într-o capcană, vedea cum aceasta se închide asupra-i.

Minutele treceau. Mai avea aproape o jumătate de oră. Se duse să se pieptene în fața unei oglinzi și-și citi în ochi teama. Cuvintele din *Tatăl nostru* îi veniră în minte, pline de înțeles: „Și ne apără pe noi...” Le spuse cu glas tare, apoi își astupă numaidecât gura cu mâna, printr-un gest copilăresc, ca pentru a le lua îndărăt înainte ca mama ei să le fi auzit, deoarece ușa ce da spre camera ei rămăsese foarte puțin întredeschisă.

Ascultă. De obicei ajungea până la ea geamătul pardoselii sub tălpile lungi ale balansoarului, dar de data asta nu auzi nimic.

Curioasă și cu inima bătându-i mai tare, se strecură până la ușoara deschizătură a ușii și-și văzu mama îngenunchată în fața patului, cu fața vârată în așternut. Pe rufăria albă, revărsarea valului întunecos al părului negru se întindea mai neliniștitor decât un strigăt de deznădejde. Repede, fata plecă de-acolo, ca și cum ar fi văzut ceva ce nu se cuvenea să vadă, apoi se duse și se așeză într-unul din colțurile îndepărtate ale camerei.

Sfâșietor de nehotărâtă, se întreba asupra celor ce trebuia să facă, dar nu avu mult de așteptat. După câteva clipe, ușa se deschise cât era de largă și-și văzu mama ivindu-se. Fața ei prelungă și palidă avea frumusețea unei furii din Antichitate. Ochii măriți de-o emoție violentă o căutau pe Elizabeth, pe care n-o vedeau. Vocea răgușită și înăbușită lăsa să-i scape aceste două cuvinte:

– A plecat...

– Ba nu, mămico! exclamă fata, îndreptându-se spre ea.

– Elizabeth, făcu Mrs. Escridge, fii atentă la mine. Îți cer, de față cu Dumnezeu care mă ascultă, să uiți pentru totdeauna ce ți-am spus mai înainte. Dacă, din slăbiciune, mi-aș schimba hotărârea, să-mi

amintești de legământul meu. Rămâi aici. Singura ta șansă de fericire e aici, pe plantație. Lucrul ăsta nu ți se pare cu puțință acum, dar într-o bună zi va fi. Îmi făgăduiești să nu încerci să vii cu mine atunci când voi pleca?

Elizabeth o privi năucită. Prea multe gânduri ce se băteau cap în cap i se învâртеbeau prin minte, ca să mai fie în stare să rostească un singur cuvânt. Încetineala cu care vorbea mama ei, gravitatea aceea aproape religioasă o prefăceau într-o persoană care intimidă, venită de pe alt tărâm, înlăturând orice idee de demență. În același timp, prin închipuirea fiicei ei se perindau cu o precizie halucinantă toate pajiștile, copacii, florile, râurile țării de departe, de-al cărei dor se prăpădea. Atât de puternică era lovitura ce i-o dădeau cuvintele acelea poruncitoare, încât simți că amețește și trebui să se sprijine de spătarul unui scaun.

– Mămico...

Mrs. Escridge așteptă o clipă într-o neclintire ce da fiori.

– Dacă șovăi, spuse în cele din urmă, dacă nu vrei, voi pleca noaptea, pe ascuns. Într-o bună dimineață, o să intri la mine în cameră și n-o să mă mai găsești.

O scrută în tăcere, apoi spuse:

– Am să plec singură.

Oricât de tulburată ar fi fost, Elizabeth observă înțeptoșarea privirii ce-o învăluia pe de-a-ntregul, cu violența mută a unui rămas bun.

– Aștept făgăduiala ta că vei rămâne aici, spuse mama cu un glas hotărât.

Minutul ce se scurse fu pentru Elizabeth un soi de agonie. Găsi puterea să-și înfrâneze lacrimile și spuse în cele din urmă:

– Făgăduiesc să încerc.

Spre marea ei mirare, Mrs. Escridge îi adresă un zâmbet straniu:

– Ești într-adevăr fiica mamei tale. Nu te înduplecă omul cu ușurință. În orice caz, voi fi făcut ce-mi va fi stat în puțință. Și acum, du-te la masă. O să întârzii.

Elizabeth izbucni într-un strigăt:

– Lasă-mă să te sărut, mămico!

– Deseară, înainte de culcare, dar nu vreau lacrimi.

– Bine, deseară, se auzi o voce gătuită.

Pe când fata se pregătea să deschidă ușa, mama o opri:

– Să mă scuzi pe lângă Mr. Hargrove. Nu-l iubesc pe omul ăsta, dar i se datorează respect.

După ce închise ușa în urma ei, Elizabeth fu nevoită să se sprijine cu spatele de perete, ca să nu cadă. O nouă senzație de amețală o făcu să închidă ochii și trebui să rămână așa câteva minute, nemișcată și cu pieptul zgâlțâit de bătaile înfundate ale inimii.

Deodată, din camera lui Mrs. Escridge ajunse până la ea un sunet cumplit, asemeni unui urlet înăbușit. Mai auzise o dată strigătul ăsta, în seara când murise tatăl ei.

Capitolul XIII

Toată lumea se adunase, în afară de Mr. Hargrove, când sosi ea, un pic cam zburlită, deoarece, în emoția ei, uitase să se pieptene. „Din fericire, se gândi, unchiul Will nu se află încă aici.,,

– Întârziata! Întârziata! strigă vesel Billy.

– Billy, n-o mai tachina, îl potoli unchiul Douglas. Abia ne-am așezat. N-ai întârziat, Elizabeth, dar numai pe tine te mai așteptam pentru rugăciune. În lipsa tatălui meu, eu o spun.

– Scurtă, nădăjduiesc, zise unchiul Josh.

Un murmur de aprobare făcu ocolul mesei.

– Am s-o fac după propria mea inspirație, răspunse sec unchiul Douglas.

– Și cea a Domnului, poate, adăugă unchiul Josh cu o voce de pastor.

Douglas îi azvârli o privire furioasă și se ridică. După ce făcu o sforțare ca să se reculeagă, luă tonul grav ce se cuvenea. Toate capetele se aplecară, iar el făcu o rugăciune de-o lungime rezonabilă.

După ce se așeză, spuse cu o voce săcâită, în timp ce-și despătura șervețelul:

– Când e de răs e de răs și când e cazul să fim serioși e bine să fim; spun asta pentru toți cei de față.

– Groaznic, făcu unchiul Josh, începi să vorbești ca tăticu, ca să-l înlocuiești cu adevărat.

Douglas se stăpâni și spuse calm:

– Nimeni nu-l poate înlocui și, întâi de toate, că nu e mort.

Pe furiș, mătușa Laura își făcu semnul crucii.

– Hai, Douglas, nu te supăra. Știi bine că nu mă pot stăpâni să nu glumesc. Și-apoi, rugăciunea ta a fost exact cum trebuie. Și sunt serios atunci când trebuie. Iar astăzi e mai puțin cald. Și viața e frumoasă. Și mai ce?

– Ajunge! Ajunge! protestară glasuri vesele din toate părțile. Să mâncăm odată.

Cei doi negri care umblau acum prin jurul mesei cu platouri zâmbeau arătându-și toți dinții, pentru a participa la buna dispoziție generală. Scoborâte foarte jos, stururile cufundau sufrageria într-un clarobscur aurit ce părea să înfrumusețeze totul: mai albă ca zăpada fața de masă, mai strălucitoare argintăria, dar mai cu seamă mai drăguțe Hilda și Mildred, și încă și mai drăguță Elizabeth. Puțin cam zăpăcită de însuflețirea aceea, ținea cu stângăcie furculița și cuțitul, fără a izbuti să-și taie carnea. Nu avea poftă de mâncare, dar simțea că sporovăiala din jur o scotea cu încetul din atmosfera dramatică din preajma mamei ei, și încerca să urmărească cele ce se spuneau, fără a izbuti. Vocea limpede a unchiului Douglas se înălță iarăși:

– Cu tot respectul pe care-l datorez tatălui meu...

– ...Care e atât de bun și pe care-l iubim... spuseră în cor unchiul Josh și toate femeile, în afară de mătușa Laura.

– Ce v-a apucat? întrebă unchiul Douglas exasperat.

– Nu așa spui tu întotdeauna când te apuci să-l critici?

Întrebarea asta pusă pe un ton nevinovat îl irită la culme pe Douglas, căruia i se împietriră numaidecât trăsăturile.

– Dacă voi continuați, eu am să tac, spuse rece.

– Vai, Douglas, exclamă fratele lui, oare nu vezi că astăzi, „cu tot respectul și celelalte“, ne purtăm ca niște școlari când lipsește învățătorul? Râzi și tu un pic împreună cu noi. Doar te tachinăm în mod drăguț.

Unchiul Douglas își călcă pe inimă.

– Ei bine, spuse cu un râs forțat, în clipa când am fost întrerupt în mod atât de grosolan, eram pur și simplu pe cale să fac observația că acela al cărui loc e gol paralizează întrucâtva conversația. Ceea ce înseamnă că puteți vorbi liniștiți despre război.

– Dar cum nu va fi război, replică unchiul Josh, ar fi mai interesant să vorbim despre altceva. Ce înseamnă, de pildă, dispariția asta bruscă a lui tăticu?

Veșnic majestuoasă până și în felul cum intona, mătușa Augusta rosti aceste cuvinte neliniștitoare:

– De obicei ne înștiințează întotdeauna, nu prea îmi e pe plac misterul ăsta.

Mătușa Emma începu să freamăte din capul ei micuț și încântător, iar bucelele-i brune păreau că țopăie de fericire la ideea năstrușniciilor ce aveau să-i iasă din gură:

– Sper că nu i s-a întâmplat aceeași aventură ca lui Mr. Armstrong. Mă cutremur când mă gândesc.

– Atunci nu trebuie să te gândești la asta, spuse unchiul Josh.

Vocea limpede a lui Mildred se înălță din fundul sălii:

– Ce i s-a întâmplat lui Mr. Armstrong, mătușă Emma?

Unchiul Douglas lăsa să-i scape un mormăit.

– Doar n-o să te-apuci să ne servești întâmplarea asta veche, Emma. O să-i sperii pe copii.

– Dar îmi plac la nebunie întâmplările care stârnesc teama! exclamă Mildred.

Hilda și Susanna spuseră într-un glas:

– Și mie!

Elizabeth deveni dintr-odată foarte atentă. În adâncul ei, era mulțumită că Mr. Hargrove nu se află acolo, și încă și mai în adâncul ființei ei dorea să nu se mai întoarcă niciodată. Timid, șopti:

– Și mie.

Mătușa Emma își luă un aer disprețuitor:

– Dacă povestea asta îi poate speria în plină zi, înseamnă că avem de-a face cu o generație de fricoși.

– Nu există oameni fricoși în Sud! exclamă Billy.

– Oho, binișor! îl potoli tatăl lui. Emma, arzi de nerăbdare să povestești întâmplarea aceea. Nu te pot împiedica, dar măcar spune-o corect.

Orezul aburind era adus chiar în clipa aceea, iar negrilor ce-l serveau le pierise zâmbetul. Pe fețele lor de copii se citea oarecare neliniște, iar sub mânușile albe de bumbac mâinile le tremurau ușor.

Mătușa Emma începu pe un ton doct:

– Era în 1825...

Cu un zâmbet, unchiul Josh rectifică:

– 1823.

Un oftat de nerăbdare, și povestitoarea continuă:

– Așadar, într-o seară de primăvară a anului 1823, tânărul Armstrong cina cu tatăl lui în această casă în care ne aflăm noi acum, locuită de un secol de familia lui și-a cărei restaurare tocmai o termina. Stârnea admirația multor plantatori din regiune, și însuși Mr. Armstrong era mândru de noua lui locuință.

– Avea și de ce, observă unchiul Josh. E opera unuia dintre cei mai buni arhitecți englezi.

– Mândru, dar îngrijorat, continuă Emma. Nu, nu vreau orez pe-o căldură ca asta. Îngrijorat, da...

– De ce îngrijorat? întrebă unchiul Josh.

– Din cauza unei crize de conștiință. Se spune că trecea deseori prin așa ceva.

– Cam vag, observă unchiul Douglas. Și-apoi, nimic mai plictisitor decât crizele de conștiință. Dar continuă.

– La mijlocul mesei, un servitor veni să-i spună că cineva îl așteaptă pe tânărul domn în vestibul. Acesta din urmă, fără a întreba cine e, fără ca măcar să rostească un singur cuvânt, dar având întipărită groaza pe față, se ridică și ieși din sufragerie.

Aici, Jonas, unul dintre negrii care dădeau la masă, lăsă platoul pe masă și se îndreptă spre ușă.

Mătușa Augusta nu-și putu stăpâni indignarea.

– Douglas, ai văzut? Jonas! Ce obrăznicie! Fă ceva.

– N-am să fac nimic, răspunse unchiul Douglas, iar Jonas n-o să primească nicio mustrare.

Unchiul Josh îi aruncă Emmei o privire din cele mai ironice:

– Iată ce înseamnă să bagi în sperieți personalul! Sapi edificiul nostru social chiar de la temelie.

Replica porni ca o săgeată:

– Edificiul nostru social e cel mai solid din lume, dar, dacă mă săcăiți, nu mai continui.

La cuvintele acestea, patru capete tinere întinse înainte rostiră într-un singur strigăt:

– Oh, mătușă Emma! Ba da, continuă!

Emma, bosumflată, lăsă să treacă o vreme, apoi continuă:

– În vestibul se afla un bărbat înalt, înfășurat într-o mantie neagră ce-i ascundea fața până la ochi.

Jeremie, al doilea servitor, care se ținuse tare până atunci, găsi cu cale să-și închidă ochii.

– Tânărul Armstrong nu-i puse nicio întrebare necunoscutului, dar când acesta, fără o vorbă, întoarse spatele și ieși, el îl urmă. Nu i-a mai văzut nimeni, niciodată.

Se lăsă o scurtă tăcere.

– Asta-i tot? întrebă Billy.

– Nu-i de-ajuns?

– În orice caz, e tot ce se știe, conchise unchiul Douglas. De obicei, povestitorii mai experimentați adaugă că necunoscutul înfășurat în mantie neagră avea priviri de jăratec.

– Am uitat ochii de jăratec.

– Bine-ai făcut, deoarece, dacă era așa, nimeni nu i-a văzut în afară de Mr. Armstrong. Ce mai, ți-ai decepționat tânărul auditoriu.

La capătul mesei, „copiii” se priveau în tăcere și cu gura căscată.

– Cu ochi de jăratec! exclamă Billy; și totuși, cineva i-a văzut: servitorul care a deschis ușa.

– Foarte adevărat, băiete, și cred că-ți dai seama că i s-au pus întrebări, dar a avut o criză de nervi și-a fost lăsat în pace. Și niciodată n-au izbutit să-l facă să vorbească despre vizitatorul cu mantie neagră.

– Era... (lungă tăcere)... diavolul, declară mătușa Emma cu voce hotărâtă.

Ascunzându-se aproape, mătușa Laura făcu din nou semnul crucii.

Unchiul Douglas bătu din palme:

– Sunt de părere să terminăm cu gluma asta și să trecem la desert. Jeremie, tu ești mai viteaz decât Jonas. Dacă poți ajunge la bucătărie fără să leșini, du-te și adă-ne înghețata, repede.

Jeremie dispăru.

Mătușa Emma se simțea păgubită de succesul așteptat, încât luă iarăși cuvântul, cu speranța să-și scoată părleala:

– După un an de cercetări zadarnice prin ținut, familia a renunțat să-l mai caute. Mr. Armstrong murise între timp de durere.

– S-o scurtăm, făcu Douglas pe un ton rapid și autoritar. Casa a rămas în stăpânirea familiei Armstrong până în 1827. Se dărăpăna pe nesimțite, așa cum se întâmplă cu casele care nu sunt îndeajuns de iubite. Tata, care sosise de curând din Antile...

În clipa aceea, mătușa Laura se ridică și spuse aproape pe șoptite:

– Vă rog pe toți să mă scuzați, căldura mă obosește, mă duc la mine în cameră să mă odihnesc.

– Ești palidă de tot, spuse unchiul Josh, ridicându-se și el. Nu vrei să te însoțesc?

Laura zâmbi și clătină din cap, apoi se îndreaptă spre ușă. În rochia ei de bumbac vinețiu, părea că umblă fără a atinge pământul, că lunecă mai curând decât merge.

– Sunt sigur că face un ocol pe la bucătărie, ca să vadă ce se întâmplă, spuse unchiul Josh.

– Și de ce nu mai vine odată înghețata aia? adăugă mătușa Augusta.

– Ori dacă negrilor nu li s-a făcut rău, mai curând asta ar fi motivul care s-o îndemne să dea pe-acolo, continuă unchiul Josh.

În clipa aceea, vocea batjocoritoare a lui Billy răzbătu ca o săgeată prin aerul ce devenea mai greoi:

– S-ar zice că fermecătoarea noastră verișoară a fost pieptănată de-o furtună.

Sângele năpădi obrajii Elizabeth, care tresări și-și puse înnebunită amândouă mâinile pe părul răvășit.

Unchiul Douglas făcu un gest de enervare.

– Billy, ești prost crescut. Las-o-n pace pe Elizabeth. Emma, ar trebui să-i vorbești băiatului tău.

Billy protestă pe un ton ascuțit:

– Dar mi-am plasat observația printr-un compliment. Elizabeth e o fată foarte drăguță.

– Ce obrăznicie! exclamă mătușa Augusta. Totdeauna am spus că băiatul ăsta ar trebui biciuit.

– Mătușă Augusta, n-aș icși viu din mâinile dumitale, de-ar fi să te ocupi cu pedepsirea mea, numai că pedepsele corporale sunt interzise pe toată plantația Dimwood. Și dumneata știi foarte bine lucrul ăsta.

Izbind sec, unchiul Douglas își lovi degetele de masă.

– Vă cer să tăceți. E cald și asta ne irită pe toți, dar începând din seara asta panca* intră în funcțiune. Măine, pentru Elizabeth va fi o zi ceva mai plăcută, fratele meu o s-o ducă la Savannah.

Un strigăt întâmpină noutatea:

– Savannah!

* De la englezescul *punkaw*, provenit din limba hindi și desemnând un ventilator (pânză suspendată în tavan) acționat manual. (A se vedea mai departe) (n.t.)

Unchiul Douglas se întoarce spre fundul sălii:

– Cum așa, Elizabeth, nu știai?

– Am uitat să-i spun, zise unchiul Josh. Călătoria asta a fost amănata de-atâtea ori... Emma, vii cu noi, o să avem nevoie de sfaturile tale.

În ochii negri ai mătușii Emma străluci numaidecât o luminiță de triumf, dar se stăpâni și-și luă un aer smerit:

– Încântată să vă pot fi de folos. Credeam că mătușa Laura trebuie să...

Unchiul Douglas îi reteză vorba:

– Tata n-a vrut. S-a răzgândit dintr-odată.

– Așa? Și de ce, mă rog?

– Fără întrebări, Emma. Nu știu să-ți spun mai mult, și-apoi, pentru că negrii tot nu sunt aici, vă amintesc că niciodată nu trebuie să vorbim despre diavol, nici despre isprăvi diavolești de față cu ei. Există motive temeinice pentru asta, Emma, regret că ai spus întâmplarea aceea. Ar fi trebuit să nu te las dar, degeaba o știu pe dinafară, și azi tot îmi mai stârnește interesul.

– Cu atât mai mult, spuse mătușa Emma pe un ton dramatic, cu cât faimoasa cină întreruptă a avut loc chiar aici unde ne aflăm.

Unchiul Douglas o corectă cu blândețe:

– Eroare. Pe vremea aceea, sufrageria se afla în sala cea mare, unde a fost instalat biliardul... chiar din motivul ăsta.

– Nu știam.

– Sunt multe lucruri referitoare la plantație pe care nu le știi.

Cuvintele astea răsunară într-o tăcere deplină, apoi Billy, nemaiputând răbda, observă la rândul lui:

– Și eu găsesc că desertul se lasă așteptat.

Abia de rosti aceste cuvinte că obiectul râvnit se și arată, o înghețată voluminoasă de un roșu-închis, înconjurată de felii de ananas, care o apărau ca niște contraforturi. Pusă într-un platou mare de argint cu toarte masive, era dusă de către Jeremie, a cărui față, având de obicei culoarea mahonului, părea acum cenușie, din cauza groazei.

– Pune desertul în fața mea și du-te, îi porunci unchiul Douglas. Dar mai întâi: unde e Jonas?

– Jonas nu se simte bine, Masa* Douglas.

– Spune-i să stea liniștit. Am să vin numaidecât să vă vorbesc.

* Deformare de la englezescul *master*, stăpân (n.l.)

Cu mâinile nesigure, Jeremie așează platoul cel mare în fața unchiului Douglas și fugi ca un animal hăituit. Câteva clipe, unchiul Douglas se uită la înghețată cu un aer năucit, apoi împinse platoul spre fratele lui, care stătea vizavi.

– Josh, servește-ne tu, te rog. Prea sunt neîndemânatic. Farfuriile vor circula unele după altele. Va fi ca pe vremea când eram copii. Dar vă iau pe toți drept martori că sunt subiecte despre care nu trebuie să pomenim niciun cuvânt de față cu negrii. Emma, sunt la fel de vinovat ca și tine.

Ridicându-se în picioare, unchiul Josh începu să taie înghețata, iar mătușa Augusta, cea dintâi servită, căpătă o felie de-o grosime rezonabilă.

– Nu înțeleg cum de negrii noștri sunt atât de temători, spuse mătușa Emma, care-și primi porția de înghețată numaidecât apoi.

Unchiul Douglas păru că șovăie și spuse în cele din urmă:

– Nu trădez niciun secret. Cei doi sau trei negri veniți din Antile cu tata le-au otrăvit mințile.

– Antilele!

Strigătul, venit de la celălalt capăt al mesei, răsună ca o explozie și, în același timp, fața unchiului Douglas se întunecă.

– Antilelor le șade bine acolo unde sunt, rosti pe un ton sever. Să vorbim despre altceva.

Spre mirarea tuturor, Billy își spuse părerea pe un ton sentențios:

– Copiii nu trebuie speriați.

– De ce te bagi unde nu-ți fierbe oala, Billy?

– Sir, am citit o carte foarte interesantă despre Antile, de unde aflu tot ce se întâmplă acolo, cu poze cu tot. Sunt unele pasaje care-ți dau fiori.

– Ei bine, ține-ți pentru tine toată știința asta de două parale. Nu știu ce mă oprește să te lipsesc de desert, ca pe un copil de șase ani.

– Nu te mai osteni. Și-a primit porția și-a și hăpăit-o. Știi cât e de lacom.

Unchiul Douglas se stăpâni ca să nu ridice glasul, dar rosti mânios foc aceste cuvinte usturătoare:

– Billy, sunt foarte nemulțumit de tine.

– Îmi pare rău, Sir.

– Să nu-ți închipui că ai scăpat numai cu-atât. De unde ai luat cartea asta?

- Din biblioteca din salon.
- Ce greșeală că nu-i închisă cu cheia! oftă unchiul Josh.
- Să pui cartea la loc numaidecât.
- Am și pus-o. Am citit-o astă-noapte.

Cei doi frați schimbă o privire.

- Cine i-o fi dat ideea asta? mormăi Douglas printre dinți.

Unchiul Josh ridică din umeri.

- Cum ai vrea să-i împiedici pe negri să trângănească între ei, iar pe Billy să tragă cu urechea fără să pară a o face? Veșnic același lucru când tăticu pleacă de la plantație. Totul o ia razna, razna...

- Vă încredințez că nu trag cu urechea la negri, spuse Billy simțindu-se călcat pe coadă. Dar te ciocnești peste tot de ei prin casă. Trebuie să fii surd ca să nu prinzi în trecere frânturi din poveștile lor.

Unchiul Douglas își luă tonul plin de autoritate al unui cap de familie.

- Bine, bine, să lăsăm toate astea. Măine dimineață – auzi, Elizabeth? – mătușa Emma se duce la Savannah împreună cu tine...

- Și cu mine! făcu Billy.

- Cu tine? Dar n-a fost deloc vorba de tine.

- Dar eu vreau să vină, spuse Emma. O să am nevoie de băiat, cu toată alergătura și cumpărăturile pe care o să le fac. Țin foarte mult să vină.

- Și eu la fel, spuse Billy. Voi fi prezent. E nevoie de un bărbat ca să vegheze asupra Elizabeth.

Unchiul Douglas se întoarse spre fratele lui:

- Un bărbat! Îl auzi? Dar nu discut, de vreme ce Emma ține morțiș... Să vă sculați de dimineață. La ora opt plecați cu cabrioleta la gara din Wilmington. Micul de jun la ora șapte. Mătușa Laura o să aibă grijă de tot. Îmi pare rău că nu vin și eu cu voi, dar ideile tatei... O să dormiți peste noapte acolo, sunt reținute camere la cel mai bun hotel, De Soto. Și vă întoarceți poimâine după-amiază.

Dintr-odată, Billy sări în picioare, cu ochii strălucitori, cu gura deschisă, gata să vorbească.

- Taci și stai jos, îi porunci tatăl lui. Firește, va veni cineva să vă aștepte la gară. Mr. Charles Jones.

- Charles Jones! făcu Emma ca un ecou vesel.

Mătușa Augusta își înălță bărbia.

– Ce personaj! E cel mai britanic dintre toți supușii reginei Victoria.

– Într-adevăr, explică unchiul Douglas, ține, pe cât se pare, să fie primul care s-o salute pe tânăra lui compatriotă...

Elizabeth se uită în jurul ei cu un aer năuc și roși, pentru a doua sau a treia oară, dar de data asta mai tare decât dățile trecute, deoarece toate privirile se întorceau spre ea, ca și cum exact din clipa aceea începea să existe la Dimwood, și-și dori cu disperare să se vâre sub masă.

Cum ultimele rămășițe din înghețata de căpșuni dispăruseră din farfurii, ca și din platou, unchiul Douglas se ridică și făcu o scurtă rugăciune, imitând pe cât putu tonul tatălui său, apoi propuse ca toată lumea să se odihnească, sfat întrucâtva ritual și cât se poate mai de prisos.

– Elizabeth, adăugă el, mătușa Laura se va ocupa de tine și de pregătirile trebuincioase scurtei tale călătorii. De cum se va simți mai bine, va veni la tine în cameră să te vadă.

– O, nu la mine în cameră, exclamă Elizabeth.

– De ce?

– Ca să n-o deranjeze pe mama. Aude tot.

Josh și Douglas schimbă o privire întrebătoare.

– Ce-i drept, mereu uităm că se află aici, șopti unchiul Douglas încruntându-se.

– Dar ar putea tot atât de bine să fie și-n Anglia, de vreme ce a luat hotărârea să nu dea ochii cu noi.

Mătușa Augusta, care ciulise urechile, rosti cu vocea ei bine articulată:

– Să nu vă înșelați. Mrs. Escriidge se află aici într-un fel... obsedant. Simțim cu toții acest lucru.

– Obsedant e o impolitețe, sări repede unchiul Josh, mai cu seamă de față cu fiica ei. Nu stingherește pe nimeni.

– Bine, retrag „obsedant“, rosti mătușa Augusta pe un ton regesc.

În timp ce avea loc această discuție, Hilda și Mildred o hărțuiau pe Elizabeth ca să le poștească și pe ele s-o însoțească la Savannah, încât fata nu auzi nimic.

Unchiul Douglas se întoarse spre capătul mesei și-și luă un ton afectuos:

– Micuța mea Elizabeth, sunt sigur că una dintre verișoarele tale ar fi fericită să te odihnești în camera ei.

– La mine! strigă Susanna cu autoritate.

– La mine, la mine! cerură și glasurile lui Mildred și Hilda.

– Sau la mine, făcu blând mătușa Laura, ivindu-se deodată în prag.

Sub boneta de pânză fină, fața îi rămânea palidă, dar păstra o expresie de-o desăvârșită seninătate. Luând-o înaintea oricărui întrebări posibile, spuse numaidecât:

– Cred că i-am liniștit pe negri, dar ar fi bine să nu mai vorbim anumite lucruri de față cu ei. Mă ocup eu de Elizabeth. Sunteți de acord, Josh, și tu, Douglas?

Un mare oftat de ușurare fu răspunsul lui Josh.

– Din toată inima, exclamă el râzând.

– De acord, făcu Douglas. Ne cerem scuze că platoul ăsta mare s-a golit tot, Laura, dar știi că înghețata nu așteaptă.

Cu vocea ei măsurată și liniștită, mătușa Laura răspunse:

– Nu-mi trebuie absolut nimic. Elizabeth, ești drăguță să vii cu mine?

În tăcerea generală, Elizabeth privi deznădăjduită în jur, ca și cum ar fi chemat în ajutor, dar nu întâlni decât un zid circular de fețe zâmbitoare, ce-o sfătuiau să dea ascultare. Numai fața aprinsă a lui Billy transmitea un îndemn mut la revoltă.

Avu o scurtă șovăială și o urmă pe mătușa Laura.

Capitolul XIV

În semiîntunericul de pe coridor, mătușa Laura o apucă de mână pe tânăra englezoaică și începu să vorbească cu glas scăzut, de-ai fi zis că nu vrea să tulbure nici liniștea, nici întunericul.

– Camera mea e în celălalt capăt al casei, ferită de toate celelalte. Ceea ce înseamnă că mă bucur de oarecare singurătate. Nu te aștepta să dai peste rafinamentul pe care o să-l găsești în altele. Aducându-te la mine în cameră e un fel de-a mă lega de tine, oricât de tânără ai fi, prin afecțiune. Înțelegi?

Elizabeth răspunse într-o doară, deoarece nu voia s-o jignească pe femeia aceea la care nu izbutea să țină, în ciuda efuziunilor ei din ajun, de pe terasă. Și-apoi, era și ceea ce-i dezvăluise mama ei: o catolică...

Ajunsă în dreptul camerei, mătușa Laura răsuci cheia în broască și deschise ușa cât era de mare. Intrară. Elizabeth avu surpriza să descopere o încăpere încântătoare, cu pereții înveliți într-un tapet de pânză înflorată. Privirile îi se pierdeau în toate varietățile posibile de trandafiri, maci, liliac, ca și printre nenumăratele nu-mă-uita și margarete. Fata zâmbi cu încântare.

– Îți place?

– E mult mai drăguț decât la mine în cameră... mai vesel.

– E altceva. Când eram mică, în Anglia, mama voia ca totdeauna să am flori în fața ochilor. Acum nici nu le mai observ, tot văzându-le atât. Uneori, când mă gândesc la copilărie, se ivesc și ele, ai zice că din pereți.

„E nebună“, se gândi Elizabeth, dar în sinea ei se corectă: „Nu, e englezoaică“.

Și, întorcându-se spre mătușa Laura, îi zise:

– Aș fi vrut să am o cameră ca a dumitale, mătușă.

– Cu condiția să fii fericită. Ceea ce n-a fost cazul cu mine.

Întrebarea „de ce?“ șovăi o clipă pe buzele fetei, dar n-o rosti și, plimbându-și privirile-n jur, observă scaunele de paie, masa de lemn alb și un scaun-balansoar mare, dintr-un lemn negru, strălucitor și, un aspect nou pentru ea, cu un spătar ce i se păru uriaș, din nuiiele împletite și răsfrânt ca o frunză uriașă de palmier.

– Da, spuse mătușa Laura drept răspuns la o întrebare nerostită, vine de-acolo. E al mamei, iar ea mi l-a lăsat moștenire mie. Sosită aici, nu s-a bucurat deloc de el, a murit după un an și jumătate. Nu-i plăcea la Dimwood. Iar aici, înconjurat din toate părțile de perdele albe ce-l ascund în întregime, e patul meu.

Elizabeth făcu un pas spre cubul acela mare și înzăpezit ce ocupa un colț al camerei, dar vocea blândă a mătușii Laura o împiedică să meargă mai departe:

– Nu da perdelele la o parte, fetișo.

Însuflețit și scurt, răspunsul nu se lăsă așteptat:

– N-aș fi făcut-o fără îngăduința dumitale, mătușă.

– Știu. Iartă-mă.

Și, fără nicio legătură, adăugă:

– Măine, o să te duci în caleașcă la Savannah. N-o să luați trenul. Nu-i foarte departe: ajungeți în două ore. Domnul acela care o să vă

aștepte e o persoană care-ți merge la inimă de cum îl vezi. Poate un pic cam sigur de el. E unul dintre cei mai de vază negustori din oraș.

– Un negustor...

– Trebuie să ne-nțelegem. La Savannah, un negustor de importanța asta e egalul unui senior. O să vă copleșească. Nu primi tot ce ți se oferă...

Micuța voce nerăbdătoare a Elizabethei întrerupse fraza asta:

– Dar știi toate astea. Mama mi-a zis de-atâtea ori în Anglia: „O lady nu primește niciodată...”

– Bine, bine. Sfatul meu e zadarnic, ar fi trebuit să bănuiesc. O să fii dusă la cea mai bună croitoreasă din Savannah. Mătușa Emma o să te ajute în alegerea ta. Ferește-te de culorile prea țipătoare, de tot ce ți se va spune că vine de la Paris...

– De la Paris!

– Da, de la Paris, dar e îndoielnic că-i așa. Și-apoi, Parisul...

– Tata a fost la Paris. Și eu o să mă duc.

– Când o să fii mare, poate, dar astea nu sunt decât niște vise.

– Oh, aș da orice...

– Până atunci, să te mulțumești cu Savannah, care trece drept orașul cel mai elegant din Sud...

Șovăi o clipă, apoi adăugă fără tragere de inimă:

– ...după Charleston din Carolina de Sud. Dar să lăsăm asta. Am făcut o listă completă cu tot ce ai nevoie. Lista e lungă. N-ai nimic. De ce te uiți așa la mine?

– Vorbești ca și mama, mătușă. Nu avem de nici unele...

– Observația mea nu are nimic jignitor. Tata e cât se poate de fericit când se ivește prilejul să dea, să dea totul. E de o generozitate fără margini – în privința banilor.

De la o vreme, spusele mamei ei despre rudele sărace umblau întruna prin mintea Elizabethei, ca un refren, și se simți incapabilă să pună frâu acestor cuvinte pe care nu voia să le rostească:

– Și, dacă îți place să nu datorezi nimănui nimic, ca mama... sau ca mine?

Emoția o făcu să tremure puțin văzând privirea uluită și consternată a mătușii Laura, care tăcea. În cele din urmă, aceasta întrebă doar atât:

– Și-atunci cum vreți ca Dumnezeu să v-ajute, dacă nu prin mâna oamenilor?

Elizabeth nu răspunse. Nici una, nici alta nu se slăbeau din priviri și trecură așa câteva secunde, apoi mătușa Laura spuse cu o voce fără timbru:

– Și eu am fost la fel de mândră ca și tine, ani în șir. Până la urmă, cedezi. Accepți.

– Accepți ce?

– Totul. Viața... Trebuie să știi să te pleci.

Chipul uluit al Elizabethiei păru s-o impresioneze și se strădui să vorbească blând:

– Fii înțeleaptă și totul va fi mai simplu. Toți cei de-aici țin la tine și ai toate șansele să fii fericită.

Deodată, adăugă:

– Speram să vin cu tine în oraș, dar va fi pentru altă dată. Măine dimineață să te scoli cu un ceas mai devreme. O să luați micul dejun în cămăruța unde mănâncă Mr. Stoddard și Miss Pringle. Fără îndoială că vor fi și ei de față. Cred că țin mult să te vadă. Acum, te las să pleci, iar eu rămân aici, te-am ținut prea mult. Vrei să mă săruți?

– Firește, șopti fata.

Dar cum rămânea neclintită, mătușa Laura se aplecă puțin spre ea și, cu fața ei lipsită de culoare, atinse obrazul roz ce nu se dădu în lături.

Capitolul XV

După ce închise ușa în urma ei, Elizabeth se întrebă ce-o să facă. Prea tulburată de pe urma conversației cu femcia acca pe care n-o înțelegea, voia mai cu seamă să fie singură, să se refugieze într-un colț al plantației, unde să n-o găsească nimeni, și se îndreptă spre ușa casei, dar le văzu ivindu-se dintr-odată pe Hilda și Mildred, mai drăguțe ca oricând în rochițele lor, una albă, cealaltă liliachie, și cu fețele nespuse de însuflețite sub borurile mari și suple ale pălăriilor de pai.

Vorbau amândouă deodată și se bălbăiau, într-atât de multe lucruri aveau să-și spună.

– Elizabeth, vii cu noi în pădurea de lângă râu.

– Două trăsură pleacă mâine. Două! Încearcă să afli ce va să zică asta.

– Mama ne împrumută cabrioleta ei. Nu sta aici cu aerul ăsta mohorât. Hai, vino!

Și o apucară fiecare de câte-o mână.

Se lăsă dusă până în josul scărilor, dar când se află lângă arborele de magnolia, păru să se împotrivească. Din masa aceea înaltă, întunecoasă și lucitoare din care florile mari și albe păreau să iasă ca niște fețe curioase, își închipuia că vede venind spre ea și oprind-o o putere drăgăstoasă și cu blândețe tutelară.

– De ce te oprești? întrebă Mildred.

Cu vârfurile degetelor, Elizabeth atinse o frunză de magnolie.

– O, îți place magnolia asta! La toți ne place. Grădinarul spune că nici nu știe câți ani ar putea avea.

– Poate că se afla aici înaintea casei. Ținem mult la ea.

Cuvintele o dezamăgiră pe Elizabeth, care voia numai pentru ea dragostea celui arbore.

– Hilda, spuse Mildred, dă fuga și caută o pălărie frumoasă de pai pentru Elizabeth. Susanna are o mulțime.

– O să vrea să vină cu noi.

– O, nu, nu trebuie să vină! Elizabeth e numai pentru noi două, făcu Mildred cu convingere. Spune-i ce vrei. Ea totdeauna cedează.

Hilda se repezi pe treptele peronului.

– Și-ntâi de toate, că nici nu încap bine mai mult de trei persoane în cabrioletă, strigă ea în timp ce dispărea.

Rămasă singură cu Mildred, lângă magnolie, Elizabeth, consimțind pe jumătate, voi totuși să fie corectă față de Susanna, pe care n-o iubea deloc, dar care-i dovedise afecțiune.

– Susanna e foarte drăguță, spuse ea dintr-odată.

– Da, drăguță, bineînțeles, dar plictisitoare. Și-apoi, nu mai are vârsta noastră.

– Adevărat. A și început să vorbească la fel cu ceilalți.

Ceilalți... cuvântul îi desemna pe toți adulții, până și pe cei mai ramoliți, cei de neînțeles, de neascultat.

– Chiar așa! exclamă Mildred. Ceilalți. Ce inteligentă ești! Închipuiește-ți că avem un chef nebun să mergem și noi la Savannah, Hilda și cu mine, pentru că la Savannah sunt magazine. Asta lipsește aici la plantație, magazinele. Înțelege?

Elizabeth înțelegea cumva. În satul ei de lângă castelul tatălui său, în materie de magazine, nu-și amintea decât de brutărie și de băcănie, iar cele din Londra îi veneau în minte învăluite într-o lumină ca de coșmar.

– E minunat să discuti omul cu tine, urmă Mildred, pentru că tu înțelegi tot. Așa că numai un cuvânt va trebui să-i spui lui tăticu, ca să ne ia și pe noi alături de voi, de vreme ce sunt două calești.

– Două calești plus o căruță din cele mici! exclamă Hilda, care auzise ultimele cuvinte și sosea fluturând o pălărie mare, împodobită cu o panglică verde. Cu greu i-am smuls-o. Voia și ea să vină – cu pălăria! Cabrioleta n-a sosit?

– Precum vezi.

– Pun prinsoare că Tommie a adormit iar. Cu greu se face omul ascultat. Iată ce înseamnă să le vorbești frumos negrilor, așa cum ne cere bunicul. Îți vine să turbezi, nu alta.

În clipa când își dădea firău liber furiei, un zgomot de roți se auzi dinspre colțul casei și curând se ivi o cabrioletă elegantă, trasă agale de o iapă bătrână și placidă ce părea gata să ațipească.

Se opri la câțiva pași de cele trei fete, fără ca măcar să i se spună: „Prtr!” Tommie coborî de pe capră și-și scoase pălăria de pai, ale cărei boruri se deșirau. Îmbrăcat în haine albe de bumbac, abia de părea ceva mai treaz decât iapa, dar stătea în fața celor trei domnișoare cu o demnitate firească ce-o izbi pe Elizabeth. Părul lui cărunț și creț îmblânzea asprimea trăsăturilor și zâmbi în timp ce le dădu bună ziua celor trei fete.

– Bună ziua, Tommie, spuse Mildred și, întorcând capul spre Elizabeth, adăugă scurt: Elizabeth, uite-l pe Tommie.

Fără îndoială că micuța englezoaică fu sensibilă la umiliința bătrânului care sta în fața lor cu creștetul descoperit, deoarece îi zâmbi și-i spuse:

– Bună ziua, Tommie.

Răspunsul veni numaidecât și o surprinse:

– Mulțumesc, don'șoa'ă Lisbeth.

– Tommie, făcu Hilda, ce-i cu mârțoaga asta bătrână de Grannie pe care ne-ai adus-o? Eu l-am cerut pe Tapageur.

Tapageur era un ponei fremătător și viguros care o lua la galop de cum îl atingeai ușor cu șfichiul.

– Masa Douglas a spus că Tapageu' e pe'iculos, n-a v'ut.

– Insuportabil, făcu Hilda, unchiul Douglas e atât de prudent, că ne ia drept niște țânci. Bine, Tommie, nu mai avem nevoie de tine.

Bătrânul se înclină, își puse pălăria și plecă, nu mai înainte de a arunca o privire spre Elizabeth.

– De ce mi-a mulțumit? o întrebă aceasta pe Mildred.

– O, așa sunt negrii. Nu se aștepta, l-ai cucerit, dar să nu uiți că-l cheamă Tommie, când o să-l vezi. Altfel, n-o să te iubească.

– Și ce dacă? zise Hilda săcâită. Ce mare nevoie avem să ne iubească?

– Bunicul crede că-i important. Hai, Hilda, urcă. Tu ții hăturile. Elizabeth, urcă, tu stai între noi două.

Se instalează toate trei în cabrioleta elegantă, cu canapea de piele neagră capitonată, dar fu nevoie de-o ploaie de bice pentru a o convinge pe Grannie s-o ia din loc. Începu atunci să meargă cuminte la trap pe un drum ce tăia drept printre pajiști.

Nu ajunseseră prea departe, când o căsuță roz din cărămidă atrase atenția Elizabeth. Așezată aproape la marginea grădinilor, părea izolată anume, în ciuda obloanelor verzi și a unui acoperiș roșu de olane ce-i dădeau o înfățișare plăcută.

– Aici locuiește Joe Dickinson, administratorul, explică Mildred. Nu prea ne prăpădim după el.

Hilda insistă și ea numaidecât:

– Își dă aere pentru că e din Carolina de Sud, dar e un tip teribil de comun. Doar unchiul Douglas vorbește cu el. Mildred, un bici zdravăn, altfel n-o să mai ajungem niciodată.

Biciul intră în acțiune, iar Grannie mișcă din urechi, făcu un mic efort care-o duse câțiva metri mai departe, apoi își relua mersul ei obișnuit, iar Hilda oftă adânc a nerăbdare:

– Cu Tapageur am fi ajuns până-acum! Îl bănuiesc pe Tommie că ne-a turnat la bunicul.

– Nu-i aici.

– Ai dreptate. E în zilele când dispare. Niciodată nu știi unde, nu spune nimic. Ai nevoie să-i spui ceva, te duci la el în cameră, și când colo, camera goală.

Un sfert de ceas sporovăi cu Mildred, având-o între ele pe Elizabeth, care nu scotea un cuvânt. Neîncetat, fetei îi venea în minte strigătul de deznădejde pe care-l auzise în urmă cu două ore și pe care agitația din timpul prânzului o făcuse să-l uite. Acum, cu ochii la brazdele ogoarelor însămânțate, a căror regularitate o fascina, i se părea că-l aude din nou, ca pe un adio sfâșietor, același adio ca la moartea tatălui ei, încât era cât pe ce să le spună tovarășelor ei că vrea să se întoarcă, dar o frază rostită de Mildred o opri:

– Eu una nu mă mir deloc de disparițiile astea. E ceva care ține de obiceiurile casei...

Își dădu seama că Elizabeth o ascultă și tăcu.

– O s-o speriem pe verișoara noastră, observă apoi.

– Ba nu, o contrazise aceasta întrucâtva iritată. Nu mi-e teamă.

– Întâmplarea povestită de mătușa Emma...

– Știu o groază de felul ăsta.

Și, într-o bruscă răbufnire de orgoliu național, adăugă:

– La noi, aproape toate casele au câte ceva.

– Fantome, vrei să spui?

Elizabeth înălță din umeri.

– Asta sau altceva, spuse cu un aer superior.

Mildred se aplecă puțin înainte, spre Hilda, și amândouă se priviră cu aceeași expresie de curiozitate amestecată cu neliniște. Dintr-odată, Elizabeth nu se mai gândi la mama ei. O amuza să le înspăimânte pe domnișoarele astea din Sud, atât de mândre, cu plantația și sclavii lor.

– Spune, hai, spune, o imploră Hilda. Mildred, arde un bici bun, pădurea se zărește, o să fie minunat să ascultăm toate astea la umbră.

Într-adevăr, lunga masă neagră ce astupa zarea se apropia pe nesimțite.

– Ce vrei să vă povestesc? Sunt o groază de întâmplări...

Hilda luă operația în mâinile ei.

– Tatăl tău avea un castel.

– Nu prea-mi place să vorbesc despre castelul nostru.

– Fă-ne, te rog, pe plac, vrei? Cu siguranță că avea un blazon deasupra porții...

– Vrei să spui armoarii? Da, abia se mai zăreau, atât de vechi era castelul. O ușă zăbreliată.

– Ce-i aceea o ușă zăbreliată?

– O, bineînțeles, cum ai putea să știi? O ușă mobilă din țepușe de fier, care se afla în fața podului suspendat.

– Un pod suspendat! O, Mildred, dă-mi biciul, iapa asta doarme pe ea.

– Nici prin minte nu-mi trece! Ai ucide-o.

– Doi lei înălțați pe picioarele de dinapoi se uitau unul la altul, stând de fiecare parte a ușii zăbreлите, continuă liniștit tânăra englezoaică.

– Și, bineînțeles, castelul vostru era bântuit de stafii, spuse Mildred.

– Groaznic.

– Și le-ai văzut și tu?

– Bineînțeles.

Răspunsul acela atât de scurt, dar cuprinzând în el atâta spaimă, fu întâmpinat printr-o tăcere grea, pe care niciuna dintre cele două verișoare nu îndrăznea s-o rupă, cu toate că întrebarea care le umbla prin minte era aceeași. În sfârșit, Mildred izbucni:

– În orice caz, la Dimwood nu există așa ceva.

Priceputa Elizabeth făcu o deosebire tulburătoare:

– Unii văd, alții nu văd, ceea ce nu înseamnă că n-ar fi nimic.

– Ai văzut ceva prin casă? întrebă Mildred cu o voce care începea să tremure.

– Când văd ceva, nu încep să bat toba. E un semn de foarte proastă creștere să faci confidențe de felul ăsta oamenilor.

– Hilda, la noapte dorm la tine în cameră; Elizabeth, cred că prefer să nu știu.

– Proasto! exclamă Hilda, o să ne sperie și-o să fie minunat în pădure.

Elizabeth o contrazise scurt:

– N-o să fie minunat pentru că n-o să vă spun nimic.

În clipa când rostea cuvintele acestea, stejarii de la marginea pădurii le învăluiră pe de-a-ntregul în umbra lor și, instinctiv, fetele tăcură. Chiar și pentru cele două verișoare care cunoșteau bine locurile, impresia că pătrund într-o împărăție a tăcerii continua să aibă o forță magică. Acolo începea o altă lume. Arborii cei mari își amestecau ramurile ce se întindeau ca niște brațe gigantice, încărcate de un frunziș des prin care soarele nu pătrundea, iar șirurile de chiparoși sporeau și mai mult întunericul. Pe măsură ce cabrioleta înainta, lumina venită dinspre drum se topea încetul cu încetul în noaptea aceea, unde nu stăruia decât lumina caracteristică adâncurilor pădurii, de o blândețe prea încărcată de mister pentru a nu stârni o vagă neliniște.

Iapa se opri, iar Hilda sări jos ca să lege hățurile de trunchiul unui sicomor.

Fetele o apucară pe un drum ce ducea într-un luminiș unde de multă vreme zăcea un copac doborât de trăsnet. Fără îndoială că nici

nu încăpea vorbă să fie clintit din loc, deoarece o potecă îi da leneș ocol de-o parte și de alta. Se așezară pe trunchiul rămas fără scoarță și, printr-un gest necugetat, se luară de mână pentru a se liniști, deoarece niciun zvon de pasăre nu se auzea la ora aceea. Orice zumzet de insectă le-ar fi fost pe plac în locul acelei încremeniri masive a aerului și a spațiului din jurul lor, deoarece o prezență de-o realitate covârșitoare emana din vegetația aceea multiseculară. Ca în toate locurile unde timpul pare a fugi și-a se ascunde, aici domnea groaza față de lucrurile de demult, iar cele trei zăpăcite își simțiră deodată sufletul bătrân de când lumea.

Stăteau înmărmurite, neîndrăznind să deschidă gura, iar sângele le zvâcnea în urechi.

După o vreme, li se făcu rușine de spaima lor, neîndreptățită la prima vedere, încât Mildred își luă inima-n dinți și vorbi:

– Astăzi, spuse ea, pădurea nu-i ca-n alte zile.

– Poate, făcu Hilda pe-același ton, din cauza celor ce-am spus adineauri despre fantome.

O tăcere scurtă sluji drept comentariu acestei explicații, apoi, cu o voce destul de calmă și ușor sarcastică, Elizabeth vorbi și ea:

– Și totuși, spuncai că ar fi minunat să ascultați aici întâmplări cu strigoi. Nu-i așa?

Își desprinse ușor mâinile din mâinile lor și așteptă câteva clipe, sperând într-un răspuns, apoi spuse drăgălaș:

– M-am răzgândit. Dacă vreți să vă povestesc...

– Prefer altă dată, spuse Mildred.

Cam stingherită, Hilda încercă o diversiune:

– Poate că ar fi mai amuzant să ne plimbăm în partea dinspre râu...

Elizabeth râse ușor și liniștit.

Dintr-un salt, Mildred fu în picioare.

– Da, trebuie să vezi râul. Hilda, tu să ne călăuzești.

– Nu-i greu, nu trebuie decât să ținem drept cărarea, dar nu vă răzlețiți. Te poți rătăci cu ușurință, și-atunci...

– Și-atunci? întrebă Elizabeth.

– O, nu știu, dar nu trebuie să ne hazardăm prea departe, n-am mai putea fi găsite.

Elizabeth nu mai insistă, dar pădurea aceea care la început o intimidase o atrăgea acum prin toate tainele ei ascunse și adulmecă

ceva ce fetele nu voiau să-i spună. Începu să meargă în tăcere în spatele tovarășelor ei. Acestea, din drăgălășenie, încercau să dea la o parte din calea ei ferigile uriașe care se aplecau până în dreptul creștetelor lor, atingându-le blând pe obraji.

Elizabeth rămânea în urmă cu bună știință și, la un moment dat, Mildred își dădu seama că nu se mai află în spatele lor. Cuprinsă de îngrijorare, strigă:

– Oprește-te, Hilda, Elizabeth nu mai e.

Hilda se întoarse și amândouă începură să strige:

– Elizabeth, unde ești?

Un pic cam pițigăiată și cam îndepărtată, o voce ajunsese până la ele, străbătând toată verdețea ce alcătuia ca un perete despărțitor:

– Aici sunt.

– Unde „aici,,?

– Aici unde sunt și vreau să știu unde ajungem dacă mergem prea departe.

– Nu știm.

– Ba știți foarte bine, iar dacă nu-mi spuneți, plec de-aici de unde sunt într-altă parte. Și dacă încercați să dați de mine, o șterg numaidecât.

Cele două verișoare se priviră cu ochii cășcați de spaimă.

– Hilda, spune-i orice-ți trece prin minte.

Cu mâinile pâlnie la gură, Hilda rosti aceste cuvinte:

– Se ajunge la un cerc de copaci bătrâni, iar din crengile lor cad șerpi peste tine când treci.

Urmă o tăcere bună, apoi vocea cu intonații de peste Atlantic călători până la ele:

– Găsesc că-i foarte interesant, dar se poate foarte bine ca și aici unde ne aflăm să ne cadă șerpi pe spate. Doar e aceeași pădure. Așa că spune-mi ce se află acolo unde copacii stau în cerc?

– Rău ai făcut că ai pomenit despre copacii în cerc, spuse Mildred.

– Atâta pagubă. Elizabeth, dacă juri că vii la noi, o să-ți spunem.

– Nu jur, dar vă făgăduiesc.

– Bine, avem cuvântul tău.

– De englezoaică! strigă Mildred pentru a întări printr-o garanție serioasă acordul acesta verbal.

Drept orice răspuns, auziră mai întâi un foșet slab, apoi un zgomot din ce în ce mai deslușit, în sfârșit, ferigile cele înalte începură să se clatine și se despărțiră brusc, pentru a o lăsa să se ivească pe Elizabeth, cu hotărârea zugrăvită pe chip.

– Iată-mă, zise ea. Spuneți-mi repede despre ce-i vorba.

– Aici? Ar fi mai bine lângă râu, aici nu-i bine, stăm în picioare printre toate plantele astea.

– Acum și aici, altfel dispar. Nu știți cu cine aveți de-a face.

– Hilda, începe tu.

– Ba tu. Ție ți-a povestit Souligou.

– Păi, atunci, uite despre ce-i vorba, făcu Mildred cu un oftat. Se pare că destul de departe de aici, în inima pădurii, copacii alcătuiesc un cerc mare, stejari uriași acoperiți cu perdele de mușchi cenușiu.

– Mai curând verde, o corectă Hilda.

– În fine, perdele de mușchi cum ai să vezi peste tot, iar la mijloc nimic, ierburi.

– Asta-i tot?

– Nu. În anumite zile, se aude răzbătând din pământ un zgomot înfundat. Nu se știe ce e. Bunicul l-a auzit, dar nu vrea să vorbească despre el. Ne interzice să ne ducem în partea aceea. Și-apoi, e singurul care știe drumul.

– Mi-ai spus că Souligou a auzit și ea zgomotul acela înfundat.

– Așa zice ea. După câte spune, poți desluși un strigăt; veșnic același. Știe o groază de povești de felul ăsta. Sigur e însă că aici au fost uciși o mulțime de indieni cherokezi, acum mai bine de o sută de ani, când au sosit albi. Englezi...

Elizabeth nici nu clipi.

– Continuă, spuse. De ce te-ai oprit?

Hilda interveni cu autoritate:

– Englezi, americani, francezi. Indienii îi scalpau pe prizonieri, apoi îi ucideau cu toporișca.

– Cu tomahawk-ul, preciză Elizabeth.

– De unde știi? Întrebă Mildred.

– Ne credeți tâmpiți? Am învățat la școală toate astea. Războaiele coloniale...

Zădărnă de biciul ăsta, Mildred continuă:

– Bine. Atunci un măcel. Tot tribul a fost căsăpit, iar de-atunci se

aude ce v-am spus, strigătul ăsta din pământ. Toate pădurile de-aici erau pline de indieni. Nu se băteau la loc deschis, pe pajiști. Trăgeau cu săgeți din spatele copacilor. Aici, ne aflăm la ei acasă, în pădurile lor.

Elizabeth o privi cu un zâmbet drăguț:

– Dragă Mildred, peste tot sunteți la ei acasă.

– la te uită, exclamă Hilda, vorbești la fel ca unchiul Josh. Se prăpădește după indieni.

Și, ca să schimbe vorba, adăugă:

– N-am nicio idee cât e ceasul, dar am impresia că se înserează.

Abia ne mai rămâne timp să vedem râul.

În tăcere, începură iarăși să urmeze cotiturile potecii de pământ roșcat. Deodată, se auzi vocea Elizabethiei.

– Mildred, ai uitat de șerpui care cad peste cei ce trec. Nu se află decât în copaci?

– A, nu, colcăie prin ierburi.

Răspunsul păru mulțumitor, deoarece Elizabeth tăcu și curând ajunseră într-un loc unde copacii se dădeau la o parte, descoperind cerul cenușiu. Susurul râului ajungea până la ele și puteau simți mirosul zambilelor care, în tufe dese roz și albastre, străluceau printre tufișuri.

La vederea florilor, inima tinerei englezoaice începu să bată și alergă până la malul apei, scoțând un strigăt de încântare. Râul mărginit de sălcii curgea într-o încălceală de valuri verzi, întunecoase, de-o încetineală leneșă, scoțând o misterioasă sporovăială șoptită.

Mildred și Hilda i se alăturară și se extaziară la rândul lor. Mildred, închizând ochii, își vârî botișorul drăgălaș în florile de iasomie, spunând că avea să moară de plăcere, în timp ce Hilda își lua un aer grav în fața crinilor sălbatici, a căror frumusețe regească împodobe singurătățile.

Mai simplu, Elizabeth oftă:

– De ce nu m-ați adus numaidecât în paradisul ăsta, decât să mă purtați fără rost prin plicticoasele alea de ferigi?

În timp ce vorbea, întorcea capul când la dreapta, când la stânga, ca pentru a vedea totul deodată și a lua totul cu ea. Orhideele de-un galben-palid se cățărau pe trunchiurile brazilor și de-a lungul lianelor, presărând prin umbră pete de lumină mov. Viguroase și cotropitoare, azaleele roșii și albe creșteau cât copacii de mari, răsfrângându-se în bolți și alcătuiind un întuneric de un roșu adânc, în care strălucea albul.

Elizabeth inspira până la amețală mirosul de iasomie ce-i reda toate grădinile din Anglia și Scoția și-o învăluia într-o tristețe rafinată. Emoția o făcu să se culce ușor în iarbă și începu să râdă de parcă ar fi plâns.

Mildred îngenuche numaidecât lângă ea.

– Ești fericită, exclamă ea. Eram sigură. Să stăm aici toate trei. Hilda, vino!

Hilda le privi cu ochii ei mari, negri și pătrunzători ce-o vesteau pe femeia de mai târziu, apoi, părăsindu-și crinii, veni să se-așeze lângă ele. Mildred, emoționată foarte, se aplecă asupra Elizabethei și-o sărută pe obraz.

– Sper, spuse într-un elan de afecțiune, că te-ai împăcat un pic cu Sudul nostru. Se pare că aveai de gând să fugi...

Elizabeth nu răspunse, dar Hilda cuvântă în locul ei.

– O să fie cucerită de-a binelea de Savannah când o vedea încântătoarele case de-acolo...

– Și încântătoarele magazine! adăugă Mildred. Au de ce să-ți sucească capul.

– O să-ți arătăm noi totul, mai bine decât mătușa Emma, care o s-o țină tot într-o vizită pe la prieteni și neamuri, că avem cu duimul pe-acolo. Mildred și cu mine o să-ți prezentăm orașul, de vreme ce a doua caleașcă e pentru noi, care te însoțim.

Ca în vis, vocea Elizabethei rosti încetișor:

– Dar mătușa Laura n-a spus că veniți și voi.

Cele două verișoare avură același impuls iritat de protest:

– O, las' c-o știm noi pe asta! Totdeauna e contra noastră și se amestecă în toate cele.

– Nu trebuie să faci nimic altceva decât să-l rogi pe tăticu. Te adoră. Toată lumea te adoră, dragă. Așa că n-ai decât să-l rogi pe el.

Hilda își luă un ton autoritar:

– Cere. Obții tot ce vrei de la unchiul Josh.

– Mai curând decât de la mătușa Emma. Tăticu totdeauna se lasă înduplecat. În orice caz, nici pomeneală s-o rogi pe mătușa Laura. Dacă aș fi în locul tău, m-aș feri de ea.

– De ce, Mildred? Mămica ține mult la ea.

– Mămica ta n-o cunoaște cum o cunoaștem noi. E ciudată.

– N-ai observat, strecură Hilda, că ea și cu bunicul nu schimbă niciodată o vorbă?

– Nici măcar la masă, adăugă Mildred.

La drept vorbind, Elizabeth nu avusese timp să vadă totul.

– Ei nu, spuse. Nu-și vorbesc chiar deloc?

– Deloc. Și nu te sfătuiesc să-i întrebi de ce. E una din întrebările care aici nu se pun niciodată.

Elizabeth râse puțin forțat.

– Ce misterioase sunteți amândouă!

– Misterioase! Auzi, Hilda? Eu și misterioasă!

Se culcă pe spate în iarbă lângă Elizabeth și-și ridică în sus un picior, cochet încălțat.

– Uită-te la pantoful ăsta drăguț din piele roșie. O să ți se ofere și ție la fel la Savannah. Nu găsești că-i frumos?

Fără să vrea, Elizabeth se uită la piciorușul care se fandosea și, cu toate că gestul i se părea vulgar, admiră pantoful.

– Nu-i rău, admise.

– Nu-i rău! Cred și eu. E din piele rusească, fetiço.

Hilda se strădui să-și ia o poză ceva mai lunguroasă...

– E cât se poate de simplu, îi spuse Elizabeth, la Savannah n-o să ai decât de ales, ți se dă tot ce poțestești, tot ce poțestești.

Cuvintele acelea rostite cu un soi de lenevie fastuoasă avură un efect straniu asupra tinerei străine. Ceva se schimba în adâncul ei. Zadarnic se simțea întrucâtva șocată, devenea atentă.

Fără a-și coborî piciorul, Mildred își răsuci puțin poala rochiei.

– Dacă tot stau cum stau, vreau să-ți arăt dantela de la pantalonașii mei.

Elizabeth tresări și, fără să se poată opri, rosti o frază ce i se păru ridicolă chiar în clipa când o rostea:

– Dar nu se face!

Hilda își înălță capul ca să schimbe o privire cu Mildred.

– Neștiutoarea, șopti ea.

Rosti acest cuvânt ca și cum ar fi avut cincizeci de ani. Ochii mijii păreau a-i trimite un mesaj verișoarei ei.

Aceasta izbucni în râs:

– Vorbești ca părinții noștri, scumpă Elizabeth. O doamnă nu trebuie să-și arate glezna. Ai să vezi tu mai târziu, la bal, când o să fii îmbrăcată în rochie cu crinolină, iar crinolina o să valseze prin aer, dacă n-o să ți se dezvelească dantela de la pantalonași. În orice caz, dantela mea e din cea fină, care se face la Malines.

Trasă și mai jos, poala rochiei scotea într-adevăr la iveală un volan de-o finețe dumnezeiască. Elizabeth se înroși toată. Piciorul se lăsă în jos.

Pe un ton doct, Hilda comentă:

– Femeile de-acolo care brodează lucrează în niște pivnițe, ceea ce dă firului o calitate aparte.

– Și, bineînțeles, făcu Mildred într-o doară, își pierde vederea.

Cu o voce stinsă și cu ochii închiși, adăugă dintr-odată:

– Florile, toate florile astea, Elizabeth, le respiri mirosul? Nu te simți fericită că ai venit cu noi în grădina asta tainică?

– Unde nu vine nimeni, preciză Hilda.

Elizabeth se mulțumi să zâmbească. De câteva clipe începuse să bănuie în mod nedeslușit că se afla alături nu de niște fete mai mici decât ea, ci de niște adulte, din motive care-i scăpau. Singur cuvântul „neștiutoare“, prins din zbor, o lumina cu licărul lui îndoielnic. Mildred și Hilda, Hilda mai cu seamă, știau lucruri pe care ea nu le știa, și nu se simți bine gândindu-se la asta.

Orhidee ale căror tije spânzurau agățate ca lianele, de la un arbore la altul, o atraseră pe Elizabeth. Admira ghirlandele lor și, apropiindu-se, respiră un miros delicat de vanilie. Erau stranii florile acelea cu petale de un portocaliu palid punctat cu roșu, care se deschideau larg în jurul unui pistil de culoare închisă.

Hilda urmări privirea tinerei străine.

– Te interesează orhideele astea? În Anglia n-ai văzut niciodată așa ceva?

– Nu, niciodată.

– O, ai noroc. Vezi fluturile acela drăguț, albastru și auriu, care bate din aripi deasupra unei flori? Îl vezi?

– Unde? Aici. O, da! E încântător, ai zice că dansează.

Fluturile descria cercuri, atinge pistilul.

– Uită-te, o îndemnă Hilda. Uită-te! Nu mai mișcă, pare că se topește, ca și cum s-ar preface într-un lichid.

– Dar e dezgustător! exclamă Elizabeth îngrozită.

– Și asta nu-i tot, petalele se strâng încet.

– Hilda!

– Orhideea asta e carnivoră. Așteaptă o pradă.

Și, întorcându-și spre Elizabeth fața serioasă pe care străluceau ochii cei negri, preciză:

- Prada ei, înțelegeți?
- Găsesc că floarea asta e oribilă.

Hilda zâmbi misterios.

- Și totuși e frumoasă, șopti.

Se însera pe nesimțite. În tăcerea ce urmă, auzi cântecul îndepărtat al unei păsări. Se ascundea pesemne în adâncul pădurii și, după vreo două-trei note melancolice, tăcea, apoi, peste o clipă, da iarăși glas câtorva note rare, triste:

– Sturzul, șopti Mildred, ca și cum s-ar fi temut ca vocișoara plângărească a sturzului-pustnic să nu tacă.

- Nu cântă decât în tăcere, spuse Hilda, are nevoie de singurătate.

Elizabeth asculta, cu toată ființa ei încordată spre chemarea aceea timidă.

- Vestește apusul soarelui, șopti Mildred. Trebuie să plecăm.

Se ridicară toate trei fără a rosti un cuvânt. Se plimbară o clipă prin fața orhideelor și a crinilor ce păreau mai viu colorați în lumina ce se împuțina. Apa continua să-și vorbească încet ei înseși. Întreaga vrajă a înserării încerca să le oprească până în pragul nopții. Sturzul tot mai cânta, cu ezitări visătoare. Apoi alte păsări începură să cânte, mult mai aproape, acoperindu-i glasul.

Plecară gânditoare, mult mai puțin vorbărețe decât la venire. Încă o dată își croiră drum printre ferigile uriașe care le pălmuiau, și găsiră curând cabrioleta și pe răbdătoarea Grannie, clătinând din cap într-un somn neclintit.

Hilda apucă hățurile și, bineînțeles, biciul, pe care începu să-l fluture cu o mână răzbunătoare, dar nu trebui să-l folosească mult, deoarece iapa cea bătrână știa de minune drumul din pădure spre Dimwood și începu s-o ia sprinten la trap, îndreptându-se spre preafERICITU-I grajd: Hilda o făcu fătarnică, șuierându-i biciul pe la urechi.

Mildred râdea. Elizabeth nu spuse nimic.

– Ai căzut pe gânduri, zise Hilda. Nu ești mulțumită de cum ți-ai petrecut ziua?

- Se gândește la dragostea ei.

- Taci din gură, Mildred. Spui prostii.

– Dar nu-i un păcat, drăguță verișoară! Într-o bună zi, îți vor fi prezențați băieți drăguți în uniformă, care-ți vor face curte.

- Poate că puțin îi pasă, insistă Hilda.

Din nou tulburată fără să știe de ce, Elizabeth luă hotărârea să râdă.

– Proastelor! Mă uitam la nori.

În zare, cerul începuse să capete o culoare galben-roșcată, învârstându-se cu nori prelungi, cenușii, ce se învinețeau cu încetul, întunecând pajiștile. Numai roșul viguros al pământului de pe drum continuă să strălucească.

Deodată, răsună o detunătură puternică și înfundată. Elizabeth scoase un strigăt și-și privi însoțitoarele. Hilda izbucni în râs:

– Nu te teme. E corbul.

– Cum corbul?

– Corbul care vestește ploaia, spuse Mildred.

– Nemaipomenit corb! Nu seamănă deloc cu cel de pe la noi.

– Al nostru nu se aude decât în Sud. Se umflă, face „bum!” și pleacă.

– În noaptea asta o să fie furtună, vesti Hilda. Ceea ce o să ne aducă o răcoare ca de aprilie pentru câteva săptămâni. Ne sufocam, nu-i așa, Elizabeth?

Răspunsul fu scurt și prudent, deoarece Elizabeth nu știa niciodată încotro bat asemenea observații.

– Da, ne sufocam.

Deodată, Mildred declară:

– Elizabeth are un suflet azuriu, ca și rochia ei.

– O, lasă în pace sufletul meu. Cât despre rochie, n-o pot suferi.

– O să ți se ofere rochii minunate la Savannah. Există o întreagă gamă de rozuri nemaipomenite. Te văd în roz abia bătând spre mov.

Vocea surescitată a lui Mildred răsună numaidecât ca un clopoțel în vântul ce începuse să adie de câteva clipe:

– Ba nu, Hilda, nu! Mai curând un verde palid. Cu părul ei auriu, îi va sta uimitor de frumos. Dar ne vom afla și noi acolo, ca să-ți călăuzim alegerea, Elizabeth.

– Cred cât se poate de serios că sunteți nebune, spuse Elizabeth. O să aleg de una singură. Și nu-i deloc sigur că veți veni și voi mâine.

– Răutăcioaso! exclamă Mildred.

– Nu. Drăgălaș răutăcioasă, o corectă Hilda. Sunt sigură că o să aranjeze totul cu tatăl tău.

Exasperată în ciuda acestor cuvinte drăguțe, Hilda cadorisi iapa cu o lovitură de bici furioasă, ceea ce-o făcu pe Grannie cea de treabă s-o pornească într-un galop neașteptat.

Fără a o spune, se întrebau toate trei dacă vor apuca să ajungă acasă înainte de căderea nopții. În copacii ce alcătuiau la dreapta lor un zid înalt și negru, greierii țeseau un văl sonor cu cântecul lor ascutit.

Se scurse o bucată bună de timp, Grannie înțeleapta o ținu în trap molcom pe drumul ce-i era obișnuit, iar fetele își dădură seama că singura lor speranță de-a ajunge mai devreme sau mai târziu la Dimwood depindea de bătrâna iapă și de instinctul ei. Biciul sta liniștit. Un felinar mare, fixat în partea din față a cabrioletei, le-ar fi fost de folos, dac-ar fi luat cu ele o cutie de chibrituri, dar când plecaseră se gândeau la cu totul alte lucruri, încât acum tăceau. Mildred tremura rușinos. Deodată, șopti:

– Elizabeth, vezi drumul?

– Nu văd nimic și nu-mi pasă de nimic, răspunse Elizabeth cu răceală. Tu și cu Hilda m-ați luat cu voi în trăsurica asta. Sper ca Grannie să se mai înviioreze.

Mildred gemu:

– O, Elizabeth, uneori ești atât de britanică!

– Ba deloc, exclamă Hilda, are dreptate. O să vedeți.

Și învârtind biciul prin aer, plesni din toate puterile spinarea iepei, care necheză și făcu un efort pentru a se cabra, apoi se liniști și rămase nemișcată. Bicele începură să plouă, dar ea nici nu se clinti. Urmă o tăcere plină de spaimă.

Vocea calmă a Elizabethei se auzi din nou:

– Nu faceți nimic cu ea. Le știu eu pe dobitoacele astea. E o catârcă. Și moare de osteneală.

– Ce ne facem? întrebă Mildred.

– Să așteptăm ori să ne întoarcem pe jos.

– E o oră de mers, spuse Hilda, și abia dacă se vede.

Mult mai scurt decât în Europa, crepusculul lăsa brusc locul nopții. În același timp, totul păru imens în jurul celor trei copile. Instinctiv, Mildred și Hilda se cuibăriră la pieptul Elizabethei, care se zbătu zadarnic.

De când plecaseră din „paradis“, și una, și cealaltă îi făceau o impresie din cele mai proaste. Le vedea ca pe două micuțe căpcăune dintr-o poveste cu zâne. Îi displicuse mai cu seamă strania exhibiție a rufăriei de dantelă, cu un scop ce nu-l înțelegea. Și unde mai pui că ei i se împuiase capul cu purtările alese ale Sudului.

– Nu mă mai împingeți așa! le spuse dintr-odată. Și nu vă fie teamă. Cu siguranță că vor trimite pe cineva după noi. Așa că stați liniștite, fricoaselor!

– Nu suntem fricoase!

Cuprinsă de-o răutăcioasă dorință de-a le tachina, Elizabeth întrebă cu nevinovăție:

– Dacă tot așteptăm, vreți să vă povestesc despre o descoperire misterioasă?

Imprudenta Mildred exclamă:

– O, da!

Hilda tăcu.

– M-ați întrebat adineauri dacă Dimwood e bântuit de ceva. Am șovăit să vă răspund. E bântuit.

– O, Elizabeth, zise Hilda pe un ton de reproș. Nu trebuia s-o spui.

– Însământător, gemu Mildred și adăugă numaidecât, plină de înțeles: Ai văzut cu ochii tăi?

– Nu-i nimic de văzut. E peste tot. Urcă din pământul pe care-i clădită casa. Au fost lupte pe-acolo...

Auzise povești de felul acesta în Anglia și le servea un sos după placul ei, ca să le învețe minte – cine știe? – să-și păstreze pentru ele taina rufăriei cu dantelă.

– Gândiți-vă, continuă ea, un câmp de luptă... fără să mai punem la socoteală indienii pe care i-ați măcelărit...

Așteptă câteva clipe să vadă efectul ce-l produceau vorbele ei, dar nu avură succesul pe care-l spera. În întunericul aproape total, cerul părea mai înalt, iar ogoarele necuprinse. O auzi pe Mildred smiorcăindu-se încetișor, apoi Hilda șopti:

– Ne-ai stricat plăcerea de-a locui la Dimwood pentru totdeauna.

Elizabeth înțelese numaidecât și nu-și putu opri cuvintele ce-i ieșiră din gură:

– Iertați-mă!

Își întinse mâinile la dreapta și la stânga. Stânga fu apucată de Mildred, care o strânse convulsiv, în timp ce dreapta nu fu băgată în seamă.

– Prea ieftin, șopti Hilda.

Elizabeth simți întreaga umilire a aceluia răspuns. Dar o căutase cu lumânarea, așa că prefieră să-și țină gura. Cu totul altfel decât verișoara ei, Mildred trăda o inimă generoasă, încât tânăra englezoaică fu mișcată, dar

i-ar fi plăcut să fie mai puțin plângăreată, și dădu drumul mâinii ei după ce-o strânse afectuos. Acum, trebuia să mistuie afrontul Hildei și-i venea greu. Cântecul aspru și sec al greierilor părea de acord cu operația asta.

Deodată auzi un zvon îndepărtat de zurgălăi, iar pe drum se ivi o luminiță tremurătoare. Trebuiă să treacă vreo două-trei minute pentru ca, în sfârșit, să audă tropotul calului:

– Vine cineva de la plantație! exclamă Mildred printre lacrimi. E pentru noi.

Și se șterse la nas.

Trei perechi de ochi începură să scruteze din răspureri întunericul până ce, deodată, se ivi o căruță micuță ce păru că răsărise din pământ, într-atât de bruscă îi fu apariția. Un cal cu hamurile împodobite cu clopoței se opri la câțiva metri de Grannie, iar bătrânul Tommie coborî de pe capră.

– Tommie! exclamă Elizabeth, aplecându-se spre el.

Tommie înălță o față pe care zâmbetul împlânzea urâtenia, deoarece lumina lanternei îi prefăcea creșturile în niște dăre pline și apăsate.

– Don'soa'a Lisbeth, la cei de-acasă le e fică. Se înt'ebă unde sunteți toate t'ei.

Pe un ton acru, Hilda îi dădu explicația:

– Suntem aici pentru că nesuferita ta de Grannie se încăpățânează să nu se clintească din loc. Am să cer să fie omorâtă.

– O, nu, don'soa'a Hilda!

Și, fără a da drumul hăturilor, făcu doi pași spre iapă și-i luă capul în mâini. Iapa nu se clinti.

– G'annie, spuse, tu acum d'ăguță. Eu te leg de că'uță, iar tu me'gi după ea. Tu, bună, G'annie, tu d'ăguță.

– Tommie, să isprăvim odată, porunci Hilda.

Pe furiș, Tommie își lipi obrazul de botul iepei și se urcă în căruță. Întorcerea se efectuează cu prudență și, după ce hăturile cabrioletului fură legate de partea dindărăt a căruței, aceasta porni în sfârșit la pas. Redevenită de-o docilitate exemplară, Grannie tropăia în spatele căruței.

– N-o să ajungem niciodată, oftă Hilda. Nu-mi place negrul ăsta bătrân. Elizabeth, te sfătuiesc să eviți familiaritățile cu negrii.

Observația asta îi atrase un răspuns glacial:

– Mulțumesc, știu să mă port cu servitorii, micuța mea Hilda.

Urmă apoi o tăcere apăsătoare, ce făgădui să țină până la cea din urmă învârtitură a roții, în timp ce Elizabeth, fără a-și descleșta gura,

se războaia cu Mildred care încerca să-i apuce mâna și, de fiecare dată când credea că a izbutit, mâna furioasă se desprindea. Încât erau câteșitrele aproape certate când ajunseră acasă.

Unchiul Josh le aștepta pe treptele verandei și le certă cu un zâmbet:

– Domnișoarelor, un pic de mai trecea și ne făceați pe toți să întârziem de la cină.

Hilda se grăbi să-l întrebe dacă atât de mulți indieni fuseseră măcelăriți la Dimwood, încât spiritele lor urcau chiar din pământul pe care era clădită casa și că, pe deasupra, mai băntuia și „ceva“ între pereții ei.

– Eu am susținut asta, spuse Elizabeth pe un ton liniștit, ce contrasta cu debitul repezit al celei care dădea raportul.

Unchiul Josh pricepu numaidecât cum stau lucrurile:

– Nu sunt îndeajuns de scoțian ca să văd cui să simt prezența a „ceva“ în casa noastră, dar, dragă Elizabeth, ținutul a fost un câmp de bătaie secole întregi. Trăim pe un cimitir.

– Tăticule, dar e groaznic! exclamă Mildred.

– Liniștește-te, se obișnuiește omul cu toate. În ceea ce privește pieile-roșii, cărora pur și simplu le-am smuls pământul strămoșilor lor, noi, americanii, ar trebui să ne mărturisim vinovați, numai că înaintea noastră au fost spaniolii, urmași de englezi și de francezi. Acuzarea rasei albe de către nobila rasă indiană este un vast și tulburător subiect de reflecție, iar în următoarele zece minute vreau să văd trei tinere domnișoare cu mâinile curate lună la masa din sufragerie. Înțeles?

Cu un gest al mâinii, arată spre ușa de la intrare și, năucite, fetele se năpustiră într-acolo.

Capitolul XVI

Cina a fost ceva mai scurtă ca de obicei, iar pieile-roșii stătură discret la o parte.

La sfârșit, când toată lumea pleca, Hilda îi făcu semn Elizabethi că vrea să-i vorbească.

– Urmează-mă, îi spuse. E important.

Curioasă, Elizabeth o urmă pe coridorul luminat cu gaz și, în timp

ce mergea în spatele micuței persoane cu pas hotărât, admiră fără să vrea întreaga autoritate a aceluia spate îngust și a capului cu semeție dat pe spate.

Locul ales de Hilda era salonul oval unde bărbații se închideau de obicei ca să-și fumeze țigările de foi, departe de doamne, dar în seara aceea unchiul Josh și unchiul Douglas își anunțaseră intenția să facă un tur pe alea principală.

După ce închise ușa, Hilda trase perdelele pe jumătate la ferestrele cele înalte și stinse luminile.

– Se vede destul de bine și așa, spuse, și o să fim lăsate în pace.

– De ce tot misterul ăsta, Hilda?

– Răbdare.

Se așezară la oarecare distanță una de cealaltă.

„Ce copilărie! se gândi Elizabeth. E și mai puștoaică decât credeam. Unde vrea să ajungă?”

O lumină slabă venea dinspre cerul plin de nori negri și, în acest clarobscur dramatic, vocea joasă și precisă a Hildei se auzi:

– Verișoară Elizabeth, ne-ai spus în toate felurile că ești englezoaică. Foarte bine. Despre mine s-ar putea spune că am în vine tot sângele scoțian al familiei.

– Foarte bine. E rândul meu s-o spun.

– Mulțumesc. Oare învățați la școlile voastre că regele Angliei l-a trimis pe așa-numitul gâde din Hanovra să căsăpească armata noastră de patrioți, armata Tânărului Pretendent?

– La Culloden*. Bineînțeles. Ca să-mi spui asta m-ai adus aici?

– O, nu, ci doar ca să-ți amintesc că atunci când urâm, urâm cu sete.

– Hilda, ai înnebunit? Ce înseamnă toată povestea asta?

– O să te ajut să mă înțelegi.

– Nu-i greu. Nu mă poți suferi. Plec.

– Nu așa repede. Adineauri, pe drum, ne-ai spus că bântuie ceva pe-aici.

* Prin bătălia de la Culloden (1746) și victoria lui Wilhelm-August, duce de Cumberland, asupra tânărului pretendent scoțian Charles-Edouard Stuart, nepotul lui Iacob al II-lea, se pune capăt pretențiilor și încercărilor iacobine de a recâștiga tronul Angliei pentru familia Stuart. Ferocitatea cu care a purtat represiunile i-a atras ducelui de Cumberland porecla de călău. Julien Green îl confundă însă pe acesta din urmă cu *Ernst-August*, duce de *Cumberland* și de *Hanovra* (1845-1923) (n.t.)

– Da, dar nu-mi stârnește teamă.

– Pentru că nu știi tot. Eu una bănuiam că e ceva. Bunicul spune că astea sunt scorneli băbești și, până la urmă, am crezut și eu că are dreptate. Și a trebuit să vii tu, ca să ne sperii din nou, pe Mildred și pe mine, din răutate.

– Ba deloc. Nu sunt rea.

– Ba da. Îți închipui că ești bună pentru că citești *Biblia* și-ți faci rugăciunile. Mi s-a spus. Pe când despre mine se crede că sunt rea, iar eu nu sunt.

Cuvintele din urmă fură rostite pe un ton atât de straniu, încât Elizabeth se aplecă înainte ca s-o vadă mai bine, dar nu desluși nimic pe feișoara ei de un alb ca de piatră decât strălucirea minunată a ochilor mari și negri.

– Hilda, spuse Elizabeth cu blândețe, uiți că v-am cerut iertare la amândouă.

– N-ai avut încotro, dar ceea ce ai spus, spus rămâne, iar eu una nu uit. Mătușa Emma nu ți-a povestit totul. Dacă vrei să afli întâmplarea în întregime, n-ai decât s-o întrebi pe Souligou, și n-ai să mai poți dormi la Dimwood.

Lăasă să treacă o vreme, apoi continuă cu o voce ceva mai aspră:

– Ți-am cerut să vii aici în seara asta ca să-ți spun că n-am să vorbesc cu tine o lună de zile.

Elizabeth nu se putu împiedica să nu râdă:

– Mă pedepsești, pe cuvântul meu!

– O, îți bați joc de mine pentru că eu am treisprezece ani, iar tu șaisprezece, dar eu știu mai multe decât tine. Să tac, iată felul meu de a pedepsi oamenii.

Era atâta seriozitate în cuvintele acestea naive, încât veselia Elizabeth se prefăcu brusc în compătimire.

– Hilda, se prea poate ca într-o bună zi să mă întorc în Anglia cu mămica. Și-atunci n-o să mai supărăm pe nimeni de la plantație. Ne e dor de țară.

Cuvintele căzură în tăcere. Elizabeth, care nu slăbea din ochi micuța persoană așezată în fața ei, i se păru că vede curgând două lacrimi pe obraji lipsiți de culoare, apoi o voce timidă izbucni deodată, și era vocea copilăriei:

– Nu vreau să pleci, Elizabeth.

Elizabeth căută ceva de spus, și nu găsi nimic. Fără să știe prea bine cum, se simțea confruntată cu un mister și, printr-un brusc salt îndărăt al memoriei, clipele petrecute în „paradisul“ de la marginea apei îi apăruă sub o altă lumină. Adulmecă prezența unei taine al cărei înțeles profund îi scăpa, cu toate că era pe punctul de-a o înțelege, la fel precum un nume îți fuge din minte tocmai atunci când îți umblă prin ea. Cuvântul „neștiutoare“ îi sări în ajutor, dar zadarnic: părea la fel de straniu ca și tot restul.

Deodată, îi veni o idee care crezu că o poate scoate din încurcătură. Își puse degetul pe buze și spuse cu un zâmbet:

– Uită de pedeapsă, o lună de tăcere.

Atunci Hilda îi aruncă o privire în care se revărsa, ca într-un val din adânc, deznădejdea; întorcând capul, se îndreptă repede spre ușă și dispăru.

Descumpănită, Elizabeth se hotărî să urce la ea în cameră și să-și pregătească valiza, făcând cât mai puțin zgomot cu putință. Dacă mama ei o s-o audă, îi va vorbi. Îi va vorbi despre ce? Iată încă un domeniu în care nu știa să se descurce. O să bage bine de seamă ce-o să-i spună dar, dacă ar vorbi, i-ar face bine.

Pe scări, nehotărârea o opri aproape la fiecare treaptă. Era primejdios să vorbească. Micuța Hilda cu ochi negri, cum de era cu puțință ca o fetiță atât de mică să poarte în ea atâta întuneric? Ce se ascundea sub cuvântul „neștiutoare“? De ce în fumoar stinsese lampa și trăsese perdelele? Adulții aveau asemenea capricii. Hilda se purta ca o persoană adultă, ca un om mare... Mai bine era să-și țină gura în legătură cu toate astea.

Când pătrunse la ea în cameră, avu surpriza s-o găsească acolo pe Betty, aplecată asupra unei valize pe care-o pusese pe pat. Zâmbetul ei larg, ce-i descoperi dinții albi, îi dăruî Elizabethei întreaga pace. Simțea nevoia ca o față omenească să-i vorbească despre bunătate, iar fața aceea neagră i se părea că împrăștie enigmele printre care se zbătea de o oră.

– Betty, spuse ea vesel, nu mă așteptam să te gălesc aici.

– Eu sunt acum slujnica dumneavoastră, don'șoa'ă Lisbeth. Acum nu mai faceți nimic. Betty, ea face tot pent'u don'soa'a Lisbeth.

– Dar de ce atâta rufărie? Doar nu plec la capătul lumii.

Miss Lau'a a zis: fă valiza don'soa'ei Lisbeth pent'u Savannah.
Două zile la hotel.

La hotel!

Îi trebuiră câteva clipe pentru a-și imagina un hotel fabulos, cu flori împodobind camerele și cu servitori care alergau grăbiți în toate părțile.

– Cunoști Savannah, Betty?

– Da, don'șoa'ă Lisbeth. Betty cumpă'ată la Savannah.

– Ce tot spui acolo?

– Da. La doisp'ezece ani, cumpă'ată la Savannah.

– De cine?

– De Masa William.

Elizabeth o privi, cuprinsă de-o adâncă și nedeslușită senzație de rău, ca și cum, părăsind în legătură cu Hilda o lume de neînțeles, recădea într-o alta, la fel de întunecată și incoerentă. Deodată, avu impresia că femeia cea neagră din fața ei nu era ființă omenească, ci un obiect. Ideea asta smintită abia de-i trecu prin minte, că încercă să se stăpânească. Oare nu știa că toți negrii de pe plantație fuseseră cumpărați? Cuvântul cumpărat, tocmai asta o tulbura.

– Betty, doar atât spuse.

Poate că femeia neagră ghici că fata venită dintr-altă parte se chinuia.

– Masa William foa'te d'ăguț cu noi toți, neg'ii.

După o ezitare, deoarece știa că anumite întrebări nu sunt îngăduite, Elizabeth întrebă:

– Dar ceilalți?

De mirare, Betty înălță din sprâncene și răspunse grav:

– Toată lumea foa'te d'ăguță cu noi.

Și adăugă cu același zâmbet de mai înainte:

– Mai cu seamă Miss Lau'a.

– Mătușa Laura?

– Da. Ne iubește pe toți neg'ii. Când ești bolnav, Miss Lau'a vine la tine.

Mărginindu-se la aceste cuvinte de laudă la adresa mătușii Laura, Betty se îndreptă spre dulapul de mahon, îl deschise și scoase din el micuța fustă ecosez.

– O, nu! exclamă Elizabeth.

Betty se întoarce, ținând fusta la capătul brațului, ca pe un trofeu. Din toată persoana ei greoaie emana în același timp o mare blândețe și o autoritate de mamă de familie.

– Miss Lau'a a zis d'ăguță fustă pent'u călăto'ie. La Savannah, multe, multe luc'u'i fumoase pent'u dumneavoastră, don'șoa'ă Lisbeth. Pent'u călăto'ie, luați. Sunteți d'ăguță, puneți 'ochie frumoasă.

– Bine, spuse Elizabeth.

Fusta ecosez i se părea un pic absurdă, dar va fi mulțumită să scape de odioasa rochie azurie. Și-apoi, Savannah n-avea oare să-i ofere tot ce-și putea închipui mai de soi, în materie de eleganță? Doar numele acestui oraș necunoscut, și începea să-i ia mințile.

– Bine, spuse din nou, cu o undă de nerăbdare.

– Da, don'șoa'ă Lisbeth, da' nu se vede nimic.

Întinericul, într-adevăr, învălui dintr-odată camera și bubuitul unui tunet încă îndepărtat ajunsese până la ele, așa cum s-ar auzi pe un drum carele de război ale unei armate biblice.

Elizabeth se uită la Betty, dar nu-i văzu decât albul ochilor.

– Ți-e teamă? o întrebă.

– Nu, don'șoa'ă Lisbeth. Da' dumneavoastră?

– Bineînțeles că nu, dar trebuie aprinsă lampa.

În camera aceea ce nu-i era încă îndeajuns de familiară, nu-și mai amintea bine unde se afla lampa și, cu precauții ca de pisică, se îndreptă într-o direcție greșită, când auzi un zgomot înfundat ce-o făcu să ciulească urechile.

– Betty, ai răsturnat ceva?

– Nu, don'șoa'ă Lisbeth.

– Știi unde e lampa?

– Nu. Eu ap'oape deloc pe-aici.

– Nu îndrăznesc s-o scol pe mama. De obicei sub ușa ei se zărește totdeauna o dâră de lumină, niciodată nu stinge lămpița.

În timp ce pipăia cu mâna prin aer, simți peretele sub degete, dar teama de-a răsturna vreo măsuță ori de-a se ciocni de vreo mobilă o opri să se ducă mai departe, și fu cuprinsă de-o vagă îngrijorare. Puțin câte puțin, spaima atât de puternic încercată în copilărie puse stăpânire pe ea, spaima aceea de întuneric care ne leagă de timpurile preistorice.

Chemă:

– Betty!

C'am nesigură, o voce îi răspunse:

– Da, don'șoa'ă Lisbeth.

Deodată, camera toată se ivi în strălucirea unui fulger cu neputință de îndurat, o lumină scăpărătoare ce dezvăluia totul, de la amănuntele cornișelor la liniile parchetului.

Elizabeth avu timpul s-o vadă pe Betty îngenunchată și cu fața îngropată în mâini, foarte aproape de masa pe care se afla lampa. Numaidecât noaptea se lăsă iarăși peste tot în jurul lor, iar fata țipă de parcă ar fi fost într-un naufragiu:

– Nu-ți fie teamă, Betty! Nu-i niciun pericol.

Un bubuit asurzitor sluji drept comentariu acestor cuvinte, iar tunetul umplu cerul cu o prelungă revărsare răzbunătoare.

Fără să șovăie, fata se îndreptă spre lampa pe care-o situa acum cu destulă precizie, dar degeaba calculă direcția fiecăruia dintre pași, izbi dintr-odată unul din genunchii lui Betty, care scoase un urlet animalic.

– Nu-ți fie teamă, Betty, eu sunt, ~~o~~ liniștit. Dacă te miști, o să răstorni lampa.

Ceva mai târziu, lumina blândă a lămpii cu ulei dădu camerei o înfățișare liniștită, tulburată doar de dramatica atitudine a lui Betty.

În clipa aceea, o ușă se deschise, iar Mrs. Escridge, îmbrăcată în cămașa ei lungă de noapte, întrebă cu o voce liniștită:

– Ce se întâmplă aici? Am auzit un țipăt, Elizabeth!

– Nimic, mămico. Betty îmi face valiza...

– În genunchi? Ce curios.

– Plecăm la Savannah mâine dimineață.

– Știu. Verișoara Laura m-a pus la curent, dar n-am să cred în călătoria asta decât atunci când veți fi plecat. Până una-alta, închide fereastra numaidecât.

– Nu, eu, făcu Betty deodată.

Rușinându-se întrucâtva sub privirile reci ale doamnei englezoaice, Betty se ridică și se îndreptă spre fereastra cea mare, închizând-o.

– Elizabeth, continuă Mrs. Escridge, după ce pregătirile astea...

Un nou fulger vizită încăperea în toate colțurile și colțișoarele, izolând fiece lucrușor într-o lumină apocaliptică, inventar cutremurător ce ținu cât ai clipi din ochi.

Betty se trânti pe pat, cerând ajutorul lui Dumnezeu. Livide și

neclintite ca niște moarte, Elizabeth și Mrs. Escridge așteptară tunetul. Veni ceva mai târziu decât prima oară, dar la fel de amenințător.

După ce se lăsă tăcerea, Mrs. Escridge își continuă vorba de-acolo de unde-o lăsase:

– ...după ce pregătirile astea de călătorie se vor fi terminat, să vii un pic la mine în cameră.

– Numaidecât, mămico. Betty, furtuna se îndepărtează. Fă valiza și lasă rochia albastră în dulap.

De cum pătrunse în cameră la mama ei, picăturile de ploaie începură să răsună pe acoperișul verandei. Mrs. Escridge zâmbi, așa cum Elizabeth n-o mai văzuse zâmbind de la plecarea din „vechea țară”.

– Auzi? făcu ea visătoare. Ploaia. Aerul a și început să se răcorească, o să putem respira. Ți amintești de mirosul pământului, acolo, în grădina noastră, după furtună?

– O, m-am gândit și eu, mă gândesc la toate astea de când suntem aici. Mămico, ai primit răspuns la vreuna din scrisorile dumitale?

– E încă prea devreme, fetiço. Mi s-a spus că durează cel puțin trei săptămâni, dacă cei în cauză nu vor să mă facă s-aștept. Dar sunt la fel de nerăbdătoare ca și tine. Oare se va sfârși vreodată timpul? Mi se pare că a trecut un an de când suntem aici.

– Cred că am să plec împreună cu dumneata.

– Nu.

– Dar, mămico, sunt clipe când mă simt aici tot atât de nefericită ca și dumneata.

– Se prea poate, dar să rămâi. Plimbărica asta la Savannah o să dreagă lucrurile. Întâi și întâi, că Savannah a rămas un oraș englez, pe cât se pare. Aristocratic, ha, ha!

– Dar aici, la plantație, e prea trist.

– Va fi mai puțin trist când o să ai tot ce-ți pofteste inima. Nu uita însă că totul îți este dat din milă.

– Tocmai asta e. Detest pomana lor.

– Ascultă, fetiço. De cumva o să ajung acolo, n-am să trăiesc decât din pomană, la rândul meu, dar prefer pomana de la noi de-acasă decât pe asta, a celor de-aici! Tu, însă, vei trăi în confort și bogăție.

– Mai curând săracă, dar să fiu acolo.

– Nu vorbi ca o proastă. Ai uitat de pensiunea aceea sordidă și de

tocana pe care ne-o dădeau la cină? Refuzată de șase doamne în vârstă și de un octogenar care se hrănea cu medicamente, ajungea până la noi...

„Dumnezeule mare, gândi Elizabeth, de fiecare dată o s-aducă vorba de tocana asta, care de fiecare dată va fi ceva mai grețoasă...”

– ...îngroșată cu făină multă și înmulțită cu bucăți de slănină, și-abia încălzită...

– Mămico, te implor...

– Bine, văd că înțelegi, așa că n-o să mai vorbim despre asta, dar când o să ajungi acolo, în orașul lor de aristocrați, să-mi procuri două flacoane de laudanum, ca o fetiță bună ce ești. Iar în seara asta, să nu mă sărui. Nu sunt într-o dispoziție sentimentală. Și-mi iau la revedere de la tine chiar acum. Formalitatea a fost îndeplinită. Măine dimineață, să pleci încet, fără să mă trezești, asta-i tot. Nu, trage perdelele să nu mai văd fulgerele astea, care mă sâcăie. Și lasă-mă. Am să ascult ploaia.

Câteva clipe mai târziu, când se culcă, Elizabeth ei i se păru că toată bucuria acelei călătorii la Savannah îi pierise. O întrista mai cu seamă sinistrul refren al mamei ei despre tocana de seară și perspectiva înspăimântătoare a unei existențe pline de lipsuri dusă în Anglia. Pentru a o vindeca de dor, i se oferea darul otrăvit al unei vieți lipsite de griji materiale într-o țară care nu-i plăcea. Cu câteva ore mai înainte, numele de Savannah încă mai strălucea în ochii ei, dar tonul sarcastic cu care mama îi vorbise despre oraș arunca o umbră asupra lui. Mai cu seamă cuvântul „aristocrați” o uimea la culme. Cum ar fi putut fi americanii aristocrați?

Betty îi făcuse valiza încântător de bine. Așteptase sfioasă ca Elizabeth să apară, ca să-i ureze noapte bună. În lumina lămpii, stătea zâmbitoare și tăcută și, dacă fata ar fi dat ascultare imboldului din sufletul ei, s-ar fi repezit să-i ia mâna, într-atât de mare nevoie simțea de afecțiune, dar imperativele educației o opriră, și se mulțumi să-i zâmbească negresei, care plecă.

Ploaia căzu toată noaptea, bătând darabana puternic pe acoperișurile verandei. Elizabeth ascultă așa cum ascultă o întâmplare lungă. Când și când, fulgere se strecurau prin despicătura draperiilor și spintecau întunericul în două cu un tăiș de oțel, iar tunetul bubuia, îndepărtându-se. Deodată, Elizabeth visă că se prăbușește într-o prăpastie.

Capitolul XVII

În zori, tot mai ploua încetișor. Cele două calești așteptau în fața casei. O uluiră pe Elizabeth prin eleganța lor. Lungi și spațioase, semănau cu niște nacele puse pe roți mari, vopsite în verde-deschis. Un poclit apăra canapeaua din spate de ultimele picături de ploaie. Cai negri, niște animale minunate cu păr lucios, cu încheieturile picioarelor delicate, își scuturau mândru coamele, și simțeau că sunt mulțumiți de felul cum arată și de îngrijirile ce li se dădeau ca să arate atât de frumos.

Vizitiul își pusese o manta ușoară peste livrea albastru-închis tivită cu auriu și umbrele uriașe, verzi, se duceau și veneau de la intrarea casei la scările trăsurilor. Avu loc și o veselă ciondăneală printre călători, când fu vorba de locul pe care fiecare voia să-l ocupe. Soarele răzbătea din spatele stramelor de nori și deodată umbrele devenite inutile pocniră, închizându-se. Se hotărî ca mătușa Emma să călătorească în prima trăsură, alături de Elizabeth, iar unchiul Josh să vină în cea de-a doua, împreună cu Billy, care ar fi preferat tovărășia Elizabeth, dar i se închise gura. În spatele celor două trăsură luxoase venea o căruță solidă, trasă de un cal musculos.

Nici vorbă nu mai era să se ducă să ia trenul la Wilmington sau la Macon. Planul se schimbase, cum deseori se întâmplă în Sud. Elizabeth îl auzi pe unchiul Josh spunându-i mătușii Emma că vor trage acasă la Charlie Jones. „Mi-a transmis un mesaj ieri-seară. Nici pomeneală să tragem la hotelul De Soto, o să descindem la el acasă. Așa că drept spre Savannah.“

Unchiul Douglas sta sub verandă împreună cu mătușa Laura, care zâmbea cam trist și-și flutura mâinile așa cum trebuie, dar, de la primele învârtituri de roți, atenția Elizabeth fu atrasă de una din ferestrele de la sufragerie, unde, îndărătul geamului, zări micuța față albă și serioasă a Hildei, care, cu ochii ei negri, o privea muștrător.

Își aminti atunci nu fără un șoc lăuntric că uitase să-i ceară unchiului Douglas ca Hilda și Mildred să vină și ele la Savannah, și-i fu ciudă pe ea însăși, dar, la urma urmei, oare nu se simțea mai bine fără tovărășia celor două fete întrucâtva stranie?

Trăsurile o luară pe aleea cea mare, iar mătușa Emma, stând lângă Elizabeth, sporovăia vesel cu capul vârat într-o fermecătoare bonețică de pai cu bride liliachii, care făcea să nu înțelegi nimic din ce spune,

doar dacă-ți vorbea drept în față. Temându-se de picăturile de apă ce-ar fi putut cădea din copaci, ținea o umbreluță de mătase verde, pe care o mișca la întâmplare cu mâna. Elizabeth avea pe genunchi uriașa pălărie cu boruri suple și ușoare, pe care trebuise să i-o smulgă îndureratei Susanna, văduvită și ea de escapada în orașul cel mare. Cu părul în vânt, respira aerul curat așa cum bei apă proaspătă și se amuza de zgomotul complicat al copitelor care vorbeau în felul lor despre un viitor lipsit de griji materiale, iar tocana din pensiunea londoneză îi veni iarăși în minte cu o ironic feroce, dar în același timp, printr-o asociație de idei, o amintire și mai recentă o făcu să tresară, aducându-o cu asprime la realitate. Cu puțin înainte de-a se crăpa de ziuă, la ceasul beznei celei mai adânci, un fulger o trezise, sfâșiind noaptea, și auzise vocea mamei ei în camera de-alături, o voce care implora și șoptea rugăciuni. Oare niciodată nu dormea? Elizabeth ascultase o clipă, surprinsă, oarecum neliniștită, apoi adormise la loc, și iată că acum, în soarele ce străbătea firunzișul acelei alei orgolioase, vocea de obicei atât de tăioasă părea a veni până la ea, dar tristă și rugătoare, pentru a o opri, poate? Într-atât o izbi lucrul acesta, încât nici nu băgă de seamă mâna mătușii Emma, înmănușată în alb, care-i arăta ceva la stânga lor. Întorcând în cele din urmă capul, văzu un șir lung de colibe cu pereții tencuiți și văruiți, la oarecare distanță una de alta, și prevăzută fiecare cu câte-o micuță grădină doldora de flori.

– Cartierul sclavilor, spunea mătușa Emma, dar amintește-ți că noi nu le spunem niciodată altfel decât servitori sau *darkies* (persoane cu pielea întunecată). Mătușa Laura se îngrijește de ei, iar ei o adoră. O să te ducă în locuințele lor.

– În locuințele lor! exclamă Elizabeth fără urmă de entuziasm.

– Da, da. E necesar să te vadă, să te iubească. Sunt ca o mare familie de negri aflată în grija noastră. Dar o să vezi. Sunt foarte drăguți.

Aceste din urmă cuvinte fură rostite tare, în speranța că vor ajunge la urechile de bronz delicat tivite și aflate cu doi metri mai sus de ele, dar, pe cât se pare, se pierdură în pocnetele învingătoare ale biciului, iar tânărul vizitui mulatru ce stătea țeapăn în costumul lui albastru bine strâns pe talie nu-și schimbă cu nimic atitudinea țațoasă.

Mătușa Emma se apropie de Elizabeth în așa fel încât părea că vrea să ia ostatică fața roză și răvășită între borurile bonetei ei:

– Nimic de temut din partea lor, îi spuse ea pe un ton confidențial, niciodată nu se vor revolta.

– Știu, spuse Elizabeth, trăgându-se puțin îndărăt, mi s-a spus totul.

Chestiunea fiind rezolvată odată pentru totdeauna, mătușa Emma se trase la loc în colțul ei și admiră peisajul. Plantația rămăsese departe, îndărăt. Aproape la marginea drumului, o pădure deasă de pini gigantici îți îngăduia să-i vezi adâncimile tenebroase. Mătușa Emma făcu un gest cu mâna:

– Totul e al nostru, spuse într-o doară.

Purtată de vânt, o mireasmă amețitoare răzbătea din frunzișul înalt, dispus de-a lungul trunchiurilor de culoarea ruginii. Elizabeth închise ochii cu delicii.

– Și sunt, sunt la nesfârșit, făcu vocea ce ieșea din pălăriuța-bonetă. Ai zice că nimic nu le poate opri invazia.

„De ce să fie oprită?” se gândea Elizabeth.

Dar caleașca mergea în goana mare și curând priveliștea se schimbă, pinii se răriră, lăsând locul unor ierburi ce se întindeau cât vedeai cu ochii spre alte păduri ce închideau orizontul cu o dără prelungă și neagră. Și deodată, ochii Elizabeth se deschiseră cât erau de mari: departe de drum, zări o uriașă pânză de apă de o culoare neclară, nici cenușie, nici negricioasă, având înfipte în ea niște monstruoase cioturi de copaci uscați într-o dezordine preistorică, ce făcea ca malurile bălții să fie inaccesibile în acest colț blestemat de natură. O puternică și fascinantă impresie de tristețe și jale se răspândea din locul acela în care singurătatea avea ceva malefic.

Din boneta mătușii Emma ieși un cuvânt sinistru:

– Primejdios, apoi adăugă: șerpi, friguri, țăntari, vizuină de răufăcători fugiți.

Își duse la năsuc o batistă parfumată și spuse cu o voce înfundată:

– Plaga comitatului.

Dar Elizabeth găsea că e interesant și regreta că vizitiul, cu un plescăit din limbă, îndemnase caii s-o ia la trap. Ar fi voit să mai întârzie, să se îmbete cu poezia neliniștitoare și aproape infernală a acelor locuri.

În jumătatea de oră ce urmă, rămase pradă aceluia peisaj insolit, dedându-se contemplării lăuntrice a acelei ape pline de taine. Toată pietatea ancestrală din ea abia dacă slăbea cu ceva atracția unui

supranatural îndoielnic, în care triumfau superstițiile scoțiene. Printr-unul din acele misterioase capricii ale memoriei, cu cât se îndepărta mai mult de pânza cea mare de apă, cu atât mai bine îi deslușea însușirile tulburătoare și, întâi de toate, oricât de greu ar fi fost de descris, senzația unei enorme singurătăți. Apoi venea oroarea. Căci ce cuvânt să folosești pentru ceea ce se situa nu dincolo, ci dincoace de limbajul omenesc? Presimțirea unor zone interzise, fără a ști nici de ce, nici cum erau interzise.

Vocea un pic agasată a mătușii Emma o făcu să-și vină în fire:

– Ce ai, Elizabeth? Sunt cinci minute de când îți tot vorbesc. Parcă ești pe altă lume. La ce visezi?

– La nimic, mătușă. N-am auzit.

– Ia uită-te la mine. Ești albă la față. Ți-e rău?

– Te asigur că nu.

– Am trecut prin două sate. Savannah nu-i prea departe. Din nefericire, o să vedem cocioabe.

– Cocioabe?

– Fetiță dragă, nu ești ca de obicei. Se întâmplă ceva cu tine.

Întoarse una spre alta, se priviră cu atenție pentru prima oară de la sosirea Elizabethci la Dimwood și, sub boneta cu bride liliachii, vechea neștiință a acelei încântătoare mutrișoare o izbi pe fată ca o revelație asupra unei lumi întregi. Se întâmpla ceva, într-adevăr. Roțile se învâртеau cu mare zgomot, caii frământau puternic drumul, iar soarele se azvârlea din nou asupra pământului pentru a-l devora.

Deodată, Elizabeth se simți devenind altcineva, un om în toată firea.

2

Savannah

Capitolul XVIII

Cufundată în gânduri ce-o absorbeau întru totul, nu era atentă la cele spuse de mătușa Emma, când, deodată, își înăbuși un strigăt văzând ivindu-se cocioabele despre care pomenise cu o clipă mai înainte. Pământul din ce în ce mai nisipos silea trăsura să meargă mai încet, încât putu cerceta în voie dărăpănăturile ce mărgineau drumul. Zugrăvite în toate culorile, ca pentru a mai înveseli o mizerie fără speranță, făceau să i se strângă inima tinerei englezoaice uluite, care nu-și putu reține o exclamație văzând copiii alergând la trecerea trăsurii. Trupurile lor descărmate erau acoperite ca vai de lume de niște zdrențe, și-și înălțau spre călători fețele pe care foamea cerea de pomană pe tăcute, pe limba ei în care mocnea pizma. Peste tot îndărătul lor, îmbrăcați în haine zdrențuite de pânză ori prost peticite, bărbați și femei de toate vârstele, murdari și mohorâți, priveau fără a deschide gura, într-o nemișcare impasibilă.

– Și eu care credeam că Sudul e bogat! exclamă Elizabeth.

– Foarte bogat! spuse mătușa Emma și, arătând spre cetele de curioși, explică: dar ăștia sunt rebutul, albi săraci.

De data asta, Elizabeth scoase un mare strigăt de indignare:

– Rebutul! De ce, mă rog, rebutul?

În emoția ei, se ridicase în picioare, plimbându-și privirile peste toate fețele acelea mirate de mirarea ei, și deodată îl auzi pe tânărul vizitiu azvârlindu-i aceste cuvinte pe un ton din care răzbătea insolența:

– Uite-așa, don'soa'ă. 'ebutul albilu' să'aci!

– Jehu, exclamă mătușa Emma, nu-ți cere nimeni părerea. Mână acolo, dar mai repede.

Și, apucând-o pe Elizabeth de braț, o sili să stea jos, apoi își apropie din nou boneta de fețișoara răscolită a fetei.

– Trebuie să știi, fetiță dragă, că oamenii ăștia care nu au de niciunele sunt disprețuiți până și de negri. Până și numele lor e o insultă în societatea aleasă. Prescurtat, li se spune PWT*.

Elizabeth se feri să-și spună părerea în legătură cu cele auzite, care o tulburau mai mult decât cele ce vedea. După cum nu înțelegea mai

* PWT, adică *Poor White Trash*, scursori de albi săraci (n.a.)

bine nici de ce în mijlocul acelei umanități albe dezmoștenite circulau negri în culori țipătoare, printre care domina albastrul, dar nici roșul și verdele nu lipseau. Umblau cu toții care încotro, cât se poate de liberi, cântând și sporovăind cu însuflețirea caracteristică rasei lor, în timp ce albi din jur păreau a nu-i vedea și nici nu se clinteau.

„Iată-ne, se gândi Elizabeth, în plin mister.“

Ideile ce-i fuseseră comunicate zilele din urmă la Dimwood erau cât se poate de straniu răsturnate, dar tabloul se schimba repede.

Câteva minute mai târziu, cocioabele nu se mai vedeau, iar nisipul dispăruse, deoarece acum copitele cailor răsunau vesel pe o stradă largă, pavată cu cărămizi roz. Începea încântarea, ștergând impresia dezagreabilă de mai înainte. La dreapta și la stânga, sicomori uriași se întindeau, ca pentru a-și amesteca frunzișul, alcătuind o boltă de nepătruns.

Din nou, mătușa Emma apelă la portavoce, adică se întoarse spre Elizabeth și-i strigă:

– Am intrat în oraș prin poarta Ogeechee: numele ăsta nu-ți spune nimic pentru că ești cu mintea aiurea, dar eu ți-am arătat în depărtare râul Ogeechee acum zece minute, dar nu erai atentă. Cred că ești surdă.

– Da, da, răspunse fata la voia-ntâmplării.

Ochii îi umblau când la dreapta, când la stânga, neostenind să tot privească la casele cu fațade albe ori de un roșu intens, cotropite de caprifoi. Având de-o parte și de alta balustrade din fier forjat, frumos lucrate, vreo zece-douăsprezece trepte duceau la o ușă de o simplitate elegantă, ornament principal al acestor locuințe retrase de la stradă, ca și față de curiozitatea lumii, dar, pentru a împlânzi distanța asta ce-ar fi putut părea necuviincioasă, tufe dese de flori zâmbeau celor care se plimbau: azalee, rododendroni, hortensii.

O auzi slab pe mătușa Emma dându-i cu o voce ascuțită lămuriri vizitiului, iar numele de Whitaker și de Broughton izbiră auzul fetei, readucând-o în Anglia, după ce o clipă trecuse prin ținuturi indiene, și, într-adevăr, la țara ei se gândea când, într-un soi de uluire, traversă o piață în care case cu coloane fine, albe, alcătuiau un pătrat uriaș. Despărțite unele de altele prin grădini micuțe ce semănau cu niște buchete de flori, stejari centenari le țineau laolaltă sub umbra lor pașnică, parcă pentru a le apropia. Fiecare se deosebea prin perfecțiunea sobră a fațadei, toate exigențele rafinamentului

concentrându-se asupra ușii de la intrare, ornamentată cu un ușor fronton triunghiular, sau chiar cu un peristil aerian, alcătuit din cinci colonete dispuse în cerc.

Vocea mătușii Emma luă tonul didactic ce-i era pe plac:

– Cred că ți se par drăguțe vilele astea, atât de mândre că se află aici. Un băiat de prin părțile tale le-a făcut. Amintește-ți de numele lui. Avea douăzeci și trei de ani și-l chema... îl chema... Ce enervant! I-am uitat numele, dar o să ți-l spună Douglas...

– Douăzeci și trei de ani! exclamă Elizabeth în zăpăceala ei. Era frumos?

– Auzi întrebare! Habar n-am. Uneori mă întreb dacă nu ești nebună.

Și deodată exclamă:

– Jay! William Jay. Ține minte numele ăsta.

– N-am să-l uit niciodată, zise Elizabeth, nemaștiind bine ce spune.

De un sfert de oră se simțea transportată de bucurie. Amintirea plantației Dimwood dispărea puțin câte puțin din orizontul ei mintal, începând a face parte dintr-un trecut straniu de îndepărtat. Plantația, cu orcle ci de chin și lacrimi, se spulbera ca un coșmar, lăsând locul deliciilor clipei de față ce-i arăta în mijlocul pieței, pe o promenadă umbrită, între niște peluze necuprinse, doamne în toalete de culoare deschisă, de o uimitoare diversitate de tonuri, unele mai delicate decât altele, verde-tei, liliachiu, galben-palid, cu capul acoperit de niște pălării cu boruri largi, semănate cu minuscule buchețele de flori. Grijulii să nu le ardă soarele, elegantele acestea țineau cu o mână înmănușată în alb ori în mov o umbrelă ridicol de micuță, pe care o mișcau lenevos, iar murmurul sporovăielii lor presărate cu râsete ajungea până la urechile Elizabeth, ca însuși cântecul nepăsării și al fericirii. Ar fi voit să coboare și să li se alăture, dar cele două trăsură ieșiră din piață, îndreptându-se spre răsărit. Desluși numele de Abercorn pe care mătușa Emma făcu o sforțare pentru a-l răcni, când cea de-a doua caleașcă îi depăși, iar din ea răsună vocea unchiului Josh:

– Am sosit!

Spațioasă, pavată cu cărămizi roz, pe care șiruri de sicomori aruncau o umbră mișcătoare, strada răspândea mireasmă de caprifoi,

ce împodobeau casele, și de iasomie, din care se puteau vedea numeroase tufe plantate la nivelul trotuarului.

Izolată față de vecinele ei, locuința lui Charlie Jones avea o verandă împodobită cu fier forjat, la care ca să ajungi urcai vreo cincisprezece trepte. După o primă privire, Elizabeth nu mai observă nimic altceva, deoarece aproape numaidecât se dezlănțui zăpăceala veselă a sosirii, aducând cu o răzmeriță. Negri în livrele de culoarea verde a migdalei, firetuite fin cu un auriu ce bătea în roz, săriră treptele câte patru, cu pulpanele în vânt, în timp ce călătorii coborau din trăsuri scoțând exclamațiile de rigoare. Din înaltul verandei, un bărbat îmbrăcat în negru se repezi spre noii sosiți cu mâinile întinse și râzând în hohote.

– De o oră vă așteptăm! exclamă el. Am crezut că cherokezii se amuză și vă scalpează. Salut, flăcăule! Salut, Emma! Salut, afurisitule de Billy! Unde e tânăra mea compatriotă?

Elizabeth nu ieșise încă din fundul caleștii, intimidată de domnul acela care i se păru una din cele mai chipeșe persoane pe care le văzuse vreodată, atât prin eleganța lui înăscută, cât și prin armonia trăsăturilor, dar mai cu seamă datorită strălucirii ochilor lui mari, de un albastru adânc.

Văzând-o nemișcată, se prefăcu a se repezi spre ea cu o ușurință de dansator și o cuprinse în brațe. Elizabeth nu se împotrivi, roșind numai.

– Nădăjduiesc că nu ți-e teamă de sperietoarea englezească, verișoară Elizabeth, îi spuse.

Fata îngăimă:

– Nu mi-e teamă de nimic.

– Atunci iau cuvintele astea drept o îngăduință ca să te sărut.

Simți pe fața ei obrazul acela ce răspândea miros de colonie și închise ochii ca să n-o vadă cât de emoționată e.

– Charlie, exclamă unchiul Josh, după ce termini cu interpretarea de două parale a rolului lui Romeo, ocupă-te de invitații tăi.

Dar mâinile negre apucaseră bagajele și le duceau sus, pe verandă. Charlie glăsui:

– Aminadab, peste cinci minute, *mint juleps*-urile să fie în salonul verde. Emma, ia-mi brațul ca să te ajut să urci treptele, Octavia o să te ducă în camera dumată, unde te poți odihni.

Sprijinindu-se de el în timp ce-și susținea crinolina, mătușa Emma lăsa să străbată prin portavoce niște amabilități ininteligibile.

– Cât bun-simț în tot ceea ce spui! făcu Charlie Jones, care nu auzise niciun cuvânt. E o bucurie să te asculte omul.

Mătușa Emma întoarse spre el o față încapișonată pe care strălucea un zâmbet:

– Charlie Jones, ești un vrăjitor, declară ea, și nu știu dacă se cade să cred ceea ce spui.

El protestă și, tot vorbind așa, ajunseră la ușa uneia din cele mai agreabile camere, generos împodobită cu oglinzi și care da spre grădini.

Scăpat de mătușa Emma, alergă spre Josh, care o ținea pe Elizabeth de mână, urmându-i supuși pe servitorii încărcăți cu valizele grele din piele groasă. Charlie deschise el însuși ușa camerei rezervate compatriotei lui.

Aceasta intră și nu-și putu opri un strigăt de încântare. Fără îndoială, camera merita să te minunezi, având pereții tapetați cu un moar bleu-palid și mobile drăguțe capitonate cu cinz înflorat pe fond negru. Într-unul din colțuri, dispărea sub niște perdele albe un pat cu delicate coloane canelate, iar un stor de pânză de culoare nisipie apăra balconul cel larg, cernând lumina. Ceva mai la o parte, un portret prins de pcrete într-o ramă neagră alcătuia un contrast cu delicatețea ansamblului, dar nu atrase chiar de la început atenția fetei.

– Iată, spuse Charlie Jones vesel. Asta va fi camera Elizabethei ori de câte ori va veni la Savannah.

– Cameră demnă de-o prințesă, observă unchiul Josh.

– Neprimind vreodată la mine în casă o prințesă, nu sunt în măsură să analizez părerea asta. Iar acum, vrei să vezi jalnica vizuină pe care ți-am hărăzit-o ție? Elizabeth, nu fugi. Tu, Billy, ai răbdare. Cred că și pentru tine s-a găsit o gaură de șoarece în casa asta.

– O gaură de șoarece! exclamă Billy indignat.

– Nu cârti, băiete, la vârsta ta poți dormi și pe-o bancă.

În timp ce-i tachina cu o jovialitate nesecătuită, își conduse oaspeții de-a lungul unui coridor spațios, pe fiecare în camera lui. Josh protestă în timp ce pătrunse în odaia lui. Pe cât de confortabilă era camera fetei, pe-atât de sobru-bărbătească era aceasta, prezentând toate garanțiile lipsei de confort britanic, îngemănate unei demnități de mare stil: jilțuri masive de o vechime venerabilă, pat regesc – era de-ajuns o singură privire ca să-ți dai seama că-i tare ca marmura.

Singura concesie făcută moliciunii omenești, un somptuos fotoliu pe tălpici, împodobit cu perne moi, bine umplute cu fulgi.

– Eram sigur că minți când mi-ai pomenit de-o vizuină, spuse unchiul Josh râzând.

– Mostră a ipocriziei noastre naționale, spuse Charlie Jones modest. Acum te las o clipă. Billy, ține-te bine. Vino!

Cu nasul bățaios și încruntat, Billy dădu ascultare fără un cuvânt, dar gata să spună obrăznicii, de cumva gaura de șoarece și-ar fi meritat cu-adevărat numele.

Nu avu de așteptat. Chiar în fundul coridorului, văzu o ușă având prinsă în bolduri o foaie de hârtie pe care se putea citi scris cu litere groase următorul anunț:

REȘEDINȚA PRIVATĂ A LUI WILLIAM HARGROVE
JUNIOR, ZISĂ: GAURA DE ȘOARECE

INTRAREA STRICT INTERZISĂ, SUB PEDEAPSA
EXECUȚIEI CAPITALE IMEDIATE

Charlie Jones intră primul și se dădu la o parte ca să-l lase să treacă pe Billy, care căscă gura și rămase mut.

Camera era înaltă, spațioasă și pătrată. Pe pereții zugrăviți în ocră se vedeau în rame aurite serii de gravuri colorate, unele oferind persoanelor dornice să se instruiască toate fazele unei lupte de box cu un realism feroce, altele o vânătoare cu gonaci, unde triumfa roșul stacojiu al tunicilor, cornurile de vânătoare și crupele lucitoare ale cailor de rasă. În altă parte, o gravură minunată înfățișa agonia unui mare velier în luptă cu valurile furioase, dar ceea ce stârnea cel mai mult uimirea lui William Hargrove junior era o pirogă lungă, indiană, agățată de tavan. Frânhii cu scripeți îngăduiau să cobori ambarcațiunea prevăzută cu pagaie.

Charlie Jones urmări privirea băiatului și făcu niște precizări:

– În întregime din piele de bivol și la dispoziția amatorilor, dar recomand mai curând cursurile mici de apă liniștită decât nobilele fluvii îndrăgite de aligatori.

– Oh! spuse Billy cu încântare, voi fi atent, fiți sigur.

– Să fii la fel de atent și cu domnișoarele pe care o să le vezi prin oraș. Te înțeleg, am avut și eu vârsta ta. Aligatorul are, precum știi,

optzeci de dinți, domnișoarele nu au mai mult de treizeci și doi, dar în ambele cazuri zâmbetul e suspect. Înțeles?

– *Yes, sir.*

– Nu-mi spune *sir*. De-acum înainte voi fi pentru tine unchiul Charlie.

– Bine... unchiule Charlie.

– Noaptea, când o să te întorci, nu prea târziu și înainte de-a cânta cocoșii, dacă-i cu puțință, vei putea să-ți odihnești ciolanele frânte aici.

Cu un gest, arată spre un pat de stejar negru, de un stil sever, îngust ca un pat de oștean, pus într-un colț întunecos.

– Mulțumit? întrebă unchiul Charlie.

– Oh! da, făcu Billy, cu un entuziasm cam silit, deoarece la Dimwood dormea între patru coloane prevăzute cu perdele.

– Peste câteva minute, va veni un negru să te conducă în salonul cel mic, unde vom pune la cale planul de bătălie. Ne așteaptă o zi grea.

Abia rosti aceste cuvinte și dispăru, lăsându-l în cameră pe Billy, uimit și încercând să-l înțeleagă pe Charlie Jones și ironia lui; răzbătea din ea un soi de complicitate tainică, în care băiatul se străduia să vadă o subtilă îngăduință de a-și face de cap cu prudență, deoarece viața de plăceri din Savannah nu cra lipsită de răsunet în ținut. Considerațiile astea adânci îl preocupară până în clipa când un negru în livrea veni după el să-l conducă în salonul verde.

Elizabethi îi plăcea la nebunie camera ei și se așeza pe rând în toate fotoliile, apoi se apleca în balcon și respira mirosul florilor, deoarece mireasma lor urca până la ea. La început, portretul în ramă neagră nu obținu din parte-i decât o privire distrată, apoi deodată, trecând prin fața lui, se opri. Pictura aceea cam naivă îi arăta un tânăr de vreo douăzeci de ani, îmbrăcat în negru, cu gâtul înfășurat într-o eșarfă albă, meșteșugit înnodată. Fața lui era de-o frumusețe ce-ți sărea în ochi. Vedeai furtuna în ochii aceia de un albastru ce bătea în negru, dar pe buzele-i pline plutea umbra unui zâmbet puțin batjocoritor. Așa cum era, o emoționă pe fată, prefăcând-o dintr-odată într-o îndrăgostită.

Timp de câteva minute, nu știu să spună dacă suferința sau, dimpotrivă, bucuria făcea să-i bată inima mai tare și, când servitorul veni să-i bată în ușă, se simți atât de tulburată, încât îl rugă să aștepte. Ceea ce o chinuia mai mult chiar decât o admirație pătimașă ținea de

cel mai iritant dintre mistere. I se părea, într-adevăr, că îl cunoscuse pe personajul ce-și bătea joc de ea din rama lui învechită, și până și rama aceea îi spunea: „Te îndrăgostești de cineva care nu mai există. Lasă-i în pace pe morți“.

În cele din urmă își veni în fire și, alergând spre ușă, îl urmă pe servitor.

Rămas singur la el în cameră după plecarea lui Charlie Jones, unchiul Josh aruncă un ochi critic în jur și fixă patul cu o privire de cunoscător:

– Interesant, șopti el. De un gust desăvârșit. Aș zice că-i de pe la 1600 și a venit de-a dreptul dintr-o reședință princiară, dacă nu chiar regală, dar am să cer să se pună deasupra o saltea groasă din păr, ba chiar două.

Și adăugă ceva mai tare:

– Veșnic o răutate în atențiile acestui farsor. Ia să vedem fotoliul ăsta.

Instalându-se în fotoliul pe tălpici, se legănă câteva minute cu un zâmbet fericit.

– Merge, făcu el, ba chiar foarte bine. Charlie al nostru a rămas omenos, în ciuda izbânzii lui.

Brusc, se sculă din balansoar și continuă explorarea întregii camere cu o curiozitate pedantă, până în clipa când se auzi bătând la ușă.

– Cobor, strigă el. Nu trebuie să mă aștepti, știu drumul.

Capitolul XIX

Salonul verde în care se adunară cu toții o clipă mai târziu se deosebea prin rafinamentul unei simplități extreme, accentuat de delicatețea mulurilor aurite și de aspectul schimbător și discret al perdelelor de tafta având culoarea violetei de Parma.

Împodobită cu o impunătoare bonetă din dantelă, mătușa Emma se așeză într-un fotoliu încăpător, în timp ce stăpânul casei o pofti pe Elizabeth să se așeze la dreapta lui, pe o canapea, căptușită cu mătase de culoarea lavandei.

– E împotriva oricărei bune-cuviințe din Sud ca un domn să stea alături de o domnișoară pe o canapea, declară el cu un zâmbet, dar

nădăjduiesc ca invitata noastră de onoare să nu meargă departe și că va voi să se înfrupte laolaltă cu noi dintr-un *julep*, în chip de bun sosit.

Pe când rostea aceste cuvinte, trei negri îmbrăcați în alb își făcură apariția, purtând platouri pline cu pahare mari, împodobite cu tradiționala firunză de mentă vârată în gheață pisată.

– Charlie, exclamă mătușa Emma, nu crezi că Elizabeth e prea mică pentru a bea un *julep*? Nici măcar nu știe ce-i asta.

– Liniștește-te, Emma, am pregătit eu însumi *julep*-ul ei. Și-apoi, o englezoaică nu se dă în lături de la nimic, nu-i așa?

– De la nimic! făcu Elizabeth ca un ecou, dar roșea fără voia ei și se simțea prost din cauza rochiei azurii, care contrasta violent cu tonurile acelei încăperi elegante.

Ca și cum i-ar fi ghicit chinul, Charlie Jones adăugă:

– O sorbitură din băutura asta, și lumea ți se va părea alta, făcându-te să zâmbești clipei de față. Paiul îți va fi de folos.

Unchiul Josh, care stătea în picioare în mijlocul salonului, fu de părere ca Elizabeth să fie lămurită asupra naturii a ceea ce avea să bea.

– Îi explic eu, sări Billy deodată, arzând de dorința de a spune ce-i stătea pe limbă. Am preparat o groază de *julep*-uri pentru prietenii mei.

– Bine, să vedem, făcu Charlie Jones cu indulgență, dar ține seamă că vorbești în fața unor experți.

Cu o mână ușor nervoasă, băiatul își zburli părul, ca să-și țină cumpătul.

– Pentru fiecare pahar, un pumn de frunze de mentă, începu oratorul.

– Un pumn! Dar știu că nu se zgârcește! zise mătușa Emma.

– Nu-l întrerupeți, făcu Charlie Jones. E clocotitorul fiu al Sudului care nu face nimic pe jumătate. Așa că, dragă profesoare, iată-te cu menta în mână, ce faci cu ea?

– O pisez, o fac pulbere.

– Așa cum zdrobești dușmanul într-o bătălie, sugerează unchiul Josh.

– Exact. După ce-o pun pe fundul unui pahar, îl umplu până sus cu gheață pisată.

– Pisată chisăliță, ca și menta, nefericita de ea, șopti cu perfidie unchiul Josh.

– Ba deloc. Pisată normal, asta-i tot.

Charlie își luă atunci un aer nevinovat.

– Lucrurile merg cum nu se poate mai bine. Și acum vine clipa cea mare, a romului pe care-l torni deasupra.

Billy scoase un strigăt scandalizat:

– Rom, unchiule Charlie! Cum poți să spui una ca asta? Coniac, ce naiba!

– De acord, dragă băiete, dar sunt atâtea feluri de coniac.

Boneta mătușii Emma dădu semne de nerăbdare.

– Oh! Oricare! Și să isprăvim odată. Nu vreau să beau înaintea tuturor, dar mor de sete.

– Firește că nu oricare, făcu Billy sentențios. Orice gentleman știe că bourbonul e singurul nimerit.

– Bravo, spuse Charlie Jones, dar de unde oi fi știind toate astea? Mă întreb dacă, în ciuda vârstei tale fragede, n-ai cumva experiență în direcția asta. Dar să trecem. Ai terminat?

– Nu încă. La urmă se pune zahărul.

Nouă exclamație a mătușii Emma:

– O, nu mult, pentru Dumnezeu! Zahărul îmbată.

Billy își fulgeră mama cu sclipirea albastră a ochilor lui:

– Și ce altceva ai vrea să facă, mămico?

– Logic gândind, are dreptate, își dădu cu părerea Charlie Jones, dar există o măsură în toate, dragă băiete.

– Nu pot suferi măsura! se repezi Billy, din ce în ce mai zburlit.

Unchiul Josh avu un zâmbet viclean ca o vulpe.

– Pe legea mea, să juri, nu alta, că profesorul a băut un *julep* pregătit la bucătărie.

– Sir, nu umblu prin bucătărie.

Unchiul Charlie interveni:

– Josh, taci din gură. Îl tulburi pe specialistul nostru. Continuă, Billy.

– Înfîg o frunză de mentă deasupra gheții, ca un steguleț.

– Și iată, bineînțeles, punctul final, zise cu prefăcătorie unchiul Josh. Nu mai rămâne decât să-ți bei *julep*-ul tău fără cusur.

Billy ridică mâna:

– Ești prea grăbit, unchiule Josh. Trebuie să stea peste noapte la gheață.

Charlie Jones izbucni în râs:

– Perfect, băiete dragă. Josh, a ocolit toate micile noastre capcane. Să judecăm acum rezultatul. Elizabeth (și făcu o pauză), beau pentru fericirea *ta*.

– Pentru fericirea Elizabethei și pentru viitor, adăugă unchiul Josh.

Paharele fură ridicate foarte discret și paiele intrară numaidecât în funcțiune. Se lăsă o scurtă tăcere, apoi unchiul Josh spuse simplu:

– Delicios.

– Întocmai, făcu Charlie Jones. Elizabeth, tu ce spui?

– Găsesc că-i destul de bun.

– O auziți? exclamă Charlie Jones. Urmează marea tradiție literară a expresiei temperate, care urăște superlativul vulgar.

– Ce-i cu păsăreasca asta? făcu Billy, care golise o treime din pahar și căruia i se învârtea capul. Nu-i place *julep*-ul meu?

– Potolește-te, spuse Josh. Întâi de toate, că nu-i *julep*-ul tău. A fost pregătit aici ieri-seară. Și-apoi, s-o lăsăm pe Elizabeth să se obișnuiască cu gustul lui.

Cu ochii închiși, fata părea pe altă lume. Metodic, sorbea conținutul paharului, încât trebui să-i fie luat din mâini cu blândețe.

– Nu așa de repede, fetiță dragă, spuse Charlie Jones, trebuie să înveți să savurezi pe îndelete lucrurile bune din viață.

– Dar mă simt foarte bine, spuse fata cu un zâmbet extaziat și, cu o voce ceva mai nesigură: Dați-mi paharul.

Vocea ascuțită a Emmei se făcu auzită:

– Am spus eu că nu e bine să ai încredere în zahăr.

Și-și potrivi puțin boneta cea amplă, care lunecase într-o parte.

– Dar recunosc, adăugă apoi, că *julep*-ul ăsta e dintre cele mai bune pe care le-am băut.

Charlie Jones se ridică.

– Propun să ne luăm paharele în sufragerie. Elizabeth, îți găsești paharul la locul tău.

După ce șovăi un pic, mătușa Emma se ridică și își întinse paharul unui servitor.

– Charlie, spuse, dă-mi brațul.

Ieșiră împreună din salon, urmași de Elizabeth, pe care Josh o ținea zdravăn de mână, și în sfârșit, de Billy, ai cărui ochi străluceau mai tare

ca de obicei. Glumeau și râdeau cu toții, înainte chiar de a se instala la masă, și domnea o confuzie plăcută ce prevestea o masă veselă. De pe-acum vorbeau cam tare.

Sufrageria, de formă ovală, era decorată cu boazerie de culoare deschisă, simulând coloanele plate cu caneluri fine, în cel mai pur stil neoclasic al Regenței engleze. Presărate pe fața albă de masă într-o dezordine studiată, flori de toate nuanțele dădeau un aer sărbătoresc acestui decor cam sever.

Elizabeth, care simțea cum i se învârtește capul, găsea un soi de sprijin în contemplarea lui Charlie Jones. Acesta o așezase la stânga lui, iar ea nu se putea stăpâni să nu-l admire, atât pentru profilul lui desăvârșit, cât și pentru prospețimea obrazilor de un roz aprins, ca și cum ar fi galopat prin Devonshire, într-o frumoasă dimineață de iarnă. Nu înțelegea prea bine cele ce i se spuneau, dar era fericită.

Unchiul Josh o striga de cealaltă parte a mesei, voind să știe dacă se simțea bine. Drept orice răspuns, fata îi zâmbi; îi venea să zâmbească la toată lumea, fără a băga de seamă că *julep*-ul îi fusese înlocuit prin apă colorată cu mentă.

I se păru că toată lumea vorbește deodată, făcând un zgomot cât douăzeci de persoane. Servitorii ce se mișcau în jurul mesei treceau ca niște umbre, iar ochii lor se opreau asupra tinerei străine. O minunată senzație de irealitate punea stăpânire pe ea, în ciuda prezenței unchiului Charlie, care spunea cu voce tare programul zilei, iar fata tresărea uneori auzind rostindu-i-se numele, deși nimic nu conta în clipele acelea plăcute. Deodată, o mână înmănușată în alb îi puse încetișor dinainte o farfurie cu supă rece, din care duse o lingură la gură, imitându-i pe ceilalți, dar fără a recunoaște gustul a ceea ce înghițea. În clipa aceea, unchiul Charlie se aplecă foarte aproape de ea și-i șopti la ureche:

– Supă de broască țestoasă. Îți place?

Dădu la întâmplare din cap și-i zâmbi.

Încet, încet, își venea în fire și-și luă privirea de pe fața lui Charlie Jones, dându-și seama că Billy, care stătea lângă ea, o privea de la o vreme. Deodată, îi dădu un cot și-i spuse în ceea ce-și închipuia el a fi o șoaptă:

– Pur și simplu sunt pe cale să te îmbrace după bunul lor plac. Nu ascuți ce spun?

– Ce spun? Nu...

– Mămica îți alege rochii ca pentru babe. Potrivit, numai cuvântul ăsta le iese din gură. Unchiul Josh e nemaipomenit și el.

– Nemaipomenit?

– Nemaipomenit de învechit. Din fericire, unchiul Charlie insistă să faci cum te-o tăia capul pe tine. Așa că, bagă de seamă. Am să mă aflu lângă tine ca să-ți spun cum se îmbracă tinerii.

– O, da! făcu Elizabeth venindu-și în fire de-a binelea.

– Dacă nu te zbârlești, au să te îmbrace ca pe-o cucoană în toată firea. E ca și cu rochia de pe tine, între noi fie vorba, e...

– Groaznică! exclamă Elizabeth cu glas tare. Dar n-am să mă las. Deodată, se lăsă o tăcere ciudată.

– A spus ceva, zise mătușa Emma.

Ai fi crezut că un soi de minune se întâmplase.

– Nicio grijă, făcu unchiul Josh. Se simte cât se poate de bine.

Ridicându-se în picioare, ca pentru a spune un lucru important, Charlie Jones luă cuvântul:

– Să facem în așa fel ca astăzi să fie pentru Elizabeth cu-adevărat prima ei zi fericită în Sud. Să aleagă chiar ea ceea ce-i place dintre toate lucrurile care-i vor fi oferite. Să-i tolerăm capriciile, să n-o necăjim cu sfaturile noastre bune, s-o răsfățăm...

Murmure se auziră dinspre partea oamenilor mari, dar Billy își îngădui să-și manifeste entuziasmul:

– Uraaa! aprobă el.

Charlie Jones îi aruncă o privire ca de gheață și continuă:

– ...deoarece noi ghicim că e îndeajuns de rafinată ca să știe unde se află misterioasa limită.

– Ce limită? întrebă Billy.

– Îți explic eu toate astea într-o zi, între patru ochi, zise Charlie Jones cu blândețe. Pentru moment, să nu ne gândim decât la lucruri vesele.

– Încerc să-mi închipui ce mutră ar face tata dacă ar fi aici să te-audă.

Observația lui Josh o tulbură pe Elizabeth, care adulmecă un pericol.

– La ce te gândești?

– La aparențe. Ține nemaipomenit de mult la ele când e vorba de îmbrăcăminte.

– Va accepta tot ce-o poate încânta pe Elizabeth.

Unchiul Josh oftă fără să răspundă.

– Lasă, spuse Charlie Jones, nu-ți lua aerul ăsta trist. Îl cunosc pe Willie Hargrove mai bine decât tine, da, mai bine decât tine, fiul lui.

Mătușa Emma își luă înfățișarea ei prefăcută care-i era obișnuită atunci când își vâra în cap să aducă puțină spaimă în conversație, ca să se amuze.

– Găsesc că-i foarte bizar să lipsească atât de mult de la Dimwood.

– Nu te teme, se întoarce el, o liniști unchiul Charlie.

– Așa? Și dacă din întâmplare nu s-ar mai întoarce?

– Emma, interveni Josh, o iei razna. Hai să schimbăm vorba.

Fără să se lase descumpănită, mătușa Emma continuă cu o voce liniștită:

– N-ar fi pentru prima oară când cineva părăsește plantația și nu se mai întoarce niciodată.

De la o vreme, Elizabeth ciulea urechea, ascultând cu o intensitate ce-i înăsprea fața și, deodată, o întrebare îi țâșni de pe buze ca un strigăt:

– Unchiul Will nu se mai întoarce?

Emoția aceea subită stârni uimire, iar unchiul Josh o liniști numaidecât pe față; numai Charlie Jones o privi cu atenție: nu spaima strigase în ea, ci mai curând speranța nemărturisită.

– Verișoară Emma, spuse el în cele din urmă, nu vezi că o sperii pe Elizabeth cu poveștile tale? Să lăsăm toate astea, nu vreți? Și să onorăm jambonul de Virginia, patatele dulci și clătitele din făină de porumb.

Un blid fu pus dinaintea lui Charlie Jones, care se sculă din nou, ca pentru a saluta nobilul preparat din carne a cărui culoare amintea de roșul intens al celor mai frumoase case din oraș. Zahăr caramelizat aurea pe alocuri masa aceea frumos mirositoare ce stârni un murmur de admirație și de satisfacție generală, punând capăt oricăror disensiuni.

În timp ce opera cu un cuțit lung și cu o îndemânare uimitoare, unchiul Charlie trăgea cu coada ochiului la tânăra lui vecină.

– Elizabeth, spuse el, jambonul ăsta vine de-a dreptul dintr-un orașel din Virginia, modest și totuși de-o reputație aproape mondială. Se numește Smithfield și am să te duc într-o bună zi acolo. Ai să vezi un hambar uriaș, întunecos și misterios ca o pădure, iar înăuntru te vei

putea plimba prin mirosul lor savuros la umbra a sute și sute de jamboane atârnate de grinzi. O să ți se pară că te rătăcești prin pădurea mâncăilor, unde totul e oferit apetitului, dar nu poți pune mâna pe nimic, nu însă și eu, care am ales pentru tine cu mâinile mele tot ce era mai bun.

Unchiul Josh îl întrerupse brusc:

– Charlie, spuse el, ne e foame. Sfârșește odată cu laudele astea, pentru Dumnezeu.

Fără să se tulbure, Charlie Jones continuă să taie cu pricepere felii mari și răspunse printre dinți:

– Fără doar și poate că micul meu discurs ți se pare frivol.

– Mi se pare încântător, dar cât se poate de prisos.

Aproape fără să fie auzit, cu capul aplecat spre cuțit, Charlie Jones șopti:

– Și totuși, ar trebui să știi că nu fac nimic fără un motiv temeinic.

Isprăvi de tăiat în timp ce rostea aceste cuvinte, iar servitorii întinseră una după alta farfuriile mari de Meissen tivite cu albastru-închis, atât de fierbinți că te frigeai atingându-le, și curând se alăturară jambonului și clătitele din făină de porumb, sub formă de turtișoare rotunde, ca și patatele dulci tăiate în lamele roz din care picurau stropi aurii.

Îmbătați de hrană așa cum fuseseră de *julep*, comesenii se dedau cu plăcere bucuriei de-a sporovăi, în clinchetul furculițelor ce se atingeau de porțelan. Elizabeth fusese îmbrăcată de mai multe ori în toate nuanțele curcubeului, în pânză, în mătase, în bumbac, având rochia când scurtă, când până la jumătatea pulpei, împestrițată de flori, de panglici, de panglicuțe zburătoare. Din pudoare, nu se pomenea de franjurii de dantelă ce-ar fi împodobit eventualii pantalonași, iar Billy, care încercase să-și spună părerea asupra acestui capitol, fusese pus la punct cu asprime de cei trei adulți. Interesata nu scoase o vorbă de la început până la sfârșit. Mâncă în tăcere și nu mai luă din niciun fel.

Unchiul Charlie se aplecă spre ea.

– Elizabeth, pari îngrijorată. Nici nu te-ai atins de vinul ăsta foarte ușor din pahar. Ți displace ceva?

– Nicidecum, unchiule Charlie, te asigur.

Îl privi zâmbind, apoi, dintr-odată, îl întrebă:

– Pot să-ți pun o întrebare?

– Nu șovăi nicio clipă.

– Poate că nu-i un semn de bună creștere să mă arăt atât de curioasă, dar aş vrea să ştiu cine e domnul al cărui portret se află la mine în cameră.

Charlie izbucni în râs.

– Asta te-a făcut să cazi pe gânduri?

Fata se înroşi toată.

– Niciodată nu vorbesc mult, ştii, îi las pe ceilalţi să vorbească. Au atâtea de spus!

– Nu-i aşa? Şi de obicei nu te alegi cu nimic. Dar mi-ai pus o întrebare, iar la întrebarea mea n-ai răspuns. Domnul acela al cărui portret l-ai văzut la tine în cameră...

– Oh! simt că n-ar fi trebuit să întreb...

– Ba da. Ce crezi despre el?

– Găsesc că e un portret frumos.

– Fetiţă dragă, nu încerca să-l păcăleşti pe unchiul Charlie. Ai fi voit să-l cunoşti pe domnul ăsta.

– N-am spus asta.

– Poate. Dar n-ai să-l cunoşti niciodată.

– A murit?

– Nu tocmai. Sunt eu când aveam douăzeci de ani.

Elizabeth tresări, apoi râse nervos. Era atât de vădit dezamăgită, încât până şi Charlie fu şocat şi se priviră amândoi câteva secunde, apoi Charlie Jones râse la rândul lui cu o bună dispoziţie prefăcută.

– Omul se schimbă repede cu vârsta, Elizabeth. Nu şi doamnele – care rămân veşnic tinere -, ci numai noi, bărbaţii. Îţi înţeleg mirarea.

Fata ghici că, fără voia ei, îl rânise în amorul propriu, atât de sensibil la bărbaţi, şi căuta cu disperare cuvântul care să sufle peste rană.

– Nicio mirare, răspunse ea cu vioiciune, te-am recunoscut numaidecât.

– Elizabeth, zise atunci unchiul Charlie cu o sclipire de duiosie în ochii lui albaştri, încă nu ştii să minţi.

Furioasă, fata exclamă:

– Nu mint niciodată.

– O să fii învăţată s-o faci şi va fi păcat.

Deodată, omul acela îi fu nesuferit, pentru că într-adevăr îl minţise, dar printr-un soi de tulburare a inimii, îl admira fără să vrea. Cum să

nu recunoști asemănarea dintre portretul de la ea din cameră și fața aceea roză cu trăsături regulate, care o privea drept în ochi?

– Te-am cam iritat, îi spuse el cu glas scăzut. Sper să nu-mi porți pică. Am să fac totul ca să fii fericită aici.

Elizabeth se mulțumi să încline ușor din cap, în chip de mulțumire.

– Numaidecât, trăsura te va duce la domnișoara Clémentine, urmă el. A primit instrucțiunile mele ca să-ți satisfacă toate fanteziile. Domnișoara Souligou i-a transmis măsurile tale. Asta o să-i ușureze mult munca.

– Souligou, făcu Elizabeth, cum ar face cineva care-și amintește de un vis și, dintr-odată, se văzu din nou la Dimwood. Nu vreau să mă întorc la plantație.

Unchiul Charlie nu răspunse numaidecât și începu să bată darabana cu degetele pe masă. Fața i se întunecă:

– Poți să-mi spui de ce? întrebă el cu blândețe.

Fata clătină din cap.

– Poate mai târziu?

Cu o sforțare a întregii ei ființe, fata îl țintui în ochi.

– Cum să am încredere în cineva care nu mă crede?

Fraza asta rostită simplu nu avu efectul așteptat de ea. Fără urmă de împotrivire, Charlie se mărgini să-i zâmbească:

– Înțeleg, înțeleg cât se poate de bine, dar mi se pare că suntem ascultați.

Într-adevăr, o tăcere deplină se lăsase de la o vreme în jurul lor, iar vocea cu accent întrucâtva didactic a mătușii Emma urcă în efluviile prânzului.

– Vere Charlie, spuse ea, găsesc oarecum nedrept ca dumneata și scumpa noastră Elizabeth să vorbești încet de-atâta vreme, încât niciunul din cuvintele voastre să nu ajungă până la noi. Sunt sigură că v-ați spus lucruri pasionant de interesante.

Roșeața din obraji i se accentuase și, fără să-și dea seama, boneta mare de dantelă îi lunecase spre unul din umeri. Unchiul Josh drese acest neînsemnat incident al toaletei ei, apoi apucă cu o mână hotărâtă o minunată sticlă din cristal făcând conținând prețiosul Gruaud-Larose pe care Billy încerca să pună mâna.

– Charlie, spuse Josh ridicându-se, dacă ești de acord, propun să oprim aici această delicioasă masă și să ne ducem în oraș fără întârziere. Avem o după-amiază tare încărcată.

– Și odihna mea? întrebă mătușa Emma.

– Și desertul? protestă Billy.

Unchiul Charlie avu zâmbetul lui bun care aranja totul în asemenea cazuri:

– Cum vrei, zise el. S-o lăsăm mai întâi pe mătușa Emma să se odihnească un pic pe canapeaua din salon, cât despre căpșunile cu frișcă și alte consolări de acest fel, le vom găsi aici la întoarcere, în chip de gustare.

Cu un semn, îl chemă pe unul dintre negri:

– Du-te și spune-i lui Azor să înhame caii.

– Azor, zise unchiul Josh după ce servitorul plecă. Iată un nume pe care nu l-am mai auzit din tinerețe, pe când mă aflam la Paris, într-o vacanță, dar era un nume de câine.

– Josh, sunt eu vinovat dacă pe vizitiul meu îl cheamă Azor? Așa au vrut părinții lui. Dar dacă reverendul Ebenezer Tucker, scumpul nostru pastor de culoare s-ar afla aici, te-ar sfătui să recitești *Noul Testament*, unde, rușinându-te, ai să dai de numele Azor.

– Asta-i bună! exclamă unchiul Josh. Chiar am să mă uit.

– Să știi că și eu m-am uitat. *Biblia* e plină de surprize. Până atunci, s-o ajutăm un pic pe mătușa Emma să se ridice.

– Mătușa Emma nu simte cătuși de puțin nevoia să fie ajutată, zise aceasta cu acreală și, agățându-se zdravăn de masă, apoi de jilțul în care stătuse și în cele din urmă de brațul unui servitor, izbuti să se țină pe picioare.

Cu o mișcare iute, își înfoie crinolina și se îndreptă spre ușă cu o încetineală plină de demnitate și, cu toate că mergea drept, părea că nu se mișcă decât cu sprijinul clopotului cu volănașe mov, care o trăgea înainte ca o mașinărie.

Capitolul XX

După o jumătate de oră, cele două trăsurile ale unchiului Charlie se îndreptau spre cartierele comerciale. Mai la modă decât trăsurile unchiului Josh, rămase la grajduri, prezentau un contrast aproape tipător între negrul de jais al nacelei și galbenul strident al spițelor de la roțile mari, care se învâneau ca niște sori. Cocoțat pe capră și

purtând o elegantă redingotă bej-deschis, vizitiul Azor plesnea întruna din bici fără niciun motiv. Simțea că e mândru de el după felul cum purta, pusă aproape pe ochi, o pălărie cilindrică, ce-i stătea bine murei lui insolente, de culoarea bronzului.

A doua trăsură era în grija lui Jehu, unul dintre vizitii unchiului Josh, același care le adusese pe Elizabeth și pe mătușa Emma la Savannah. Se întrecea în îngâmfare și pocnete de bici cu colegul lui, dar, mulatru fiind, se simțea cu mult mai presus decât acesta. Nasturii de aramă străluceau pe redingota albastru-deschis, dar mai cu seamă cizmele-i negre cu căpute de culoarea piersicii și răsfrânte îi sporeau îngâmfarea, și se știa admirat tot pe-atât cât și minunații cai murgi, de-o frumusețe de-a dreptul senzuală, cu forme zvelte și picioare subțiri. Un soi de nerușinare era afișată de cele două echipaje și exista ceva provocator în felul cum răsunau copitele cailor pe caldarâmul pietruit.

În acea parte populată a orașului, admirația și pizma priveau la parada acelei vanități, iar din pricina asta cei din trăsură resimțeau o anume stinghereală greu de explicat. Elizabeth nu știa ce se citește pe fețele celor care se plimbau, dar se socotea vinovată într-un chip de neînțeles, încât ar fi voit să se ascundă. Cât despre mătușa Emma, ea se temea. Cu toate că era obișnuită cu bogăția, nu-i plăcea să atragă atenția celor de pe stradă asupra persoanei ei, în acea etalare a opulenței. Lui Billy însă, de-o alcătuire ceva mai simplă, îi venea să scoată limba la curioși.

Ca și data trecută, sta lângă unchiul Josh. Acesta se prefăcea că nu vede nimic din interesul stingheritor cu care erau priviți el și însoțitorii lui. Oamenii mărunți care-i urmăreau din priviri nu întotdeauna făceau o taină din gândurile rele pe care li le trezea luxul bătailor la ochi al celor din înalta societate. Și totuși, trebuia ca marile familii să-și țină rangul. Nici nu se discuta un principiu atât de riguros încercat de timp. Faptul că în ținut se aflau bărbați și femei trudind ca să-și câștige pâinea, iar alții netrăind decât din pomeni – era una din tainele destinului. Asupra acestui punct, unchiul Josh era aproape întru totul de acord cu ideile primite de-a gata, dar mai era încă ceva, mai tulburător. Nici omul de pe ogoare ce-și cultiva pământul, nici, la oraș, prăvăliașii și meșteșugarii nu contau pentru descendenții aristocrației engleze: cei care munceau alcătuiau ei singuri o clasă, a așa-numiților *crackers*, termen de insultă. Coborai cu mult mai jos în categoria celor

lipsiți de bogăție, când ajungeai la adevărații săraci, la cei în zdrențe și cu fața neliniștitoare. Aceștia alcătuiau rebutul, numiții *Poor White Trash*^{*}, disprețuiți pe față până și de negri, și iată de ce, ca și mătușii Emma, dar din motive diferite, unchiului Josh îi era teamă. Nu că s-ar fi temut de revoltă și de violență; atâta doar că se întreba cât timp mai puteau ține lucrurile așa. Dar nu mergea mai departe cu cugetările lui.

Curând, cele două trăsurii pătrunseră pe o stradă umbrită de sicomori. Nu mai era strada principală, iar casele nu aveau decât două etaje, dar magazinele ei îi creaseră faima unui bun gust exemplar. În vitrine puteai vedea obiecte rare venite din Europa, uneori mobile de mare stil; mai multe librării de ocazie ofereau celor interesați, legate în scoarțe vechi, opere renumite a fi niște rarități. La sfârșitul după-amiezilor frumoase, cei care se plimbau se opreau în fața lor, iar umbrele de soare ale doamnelor din lumea bună alcătuiau o ușoară împeștrire ce sporea farmecul acestei străzi liniștite. Încât zgomotul caleștilor îi făcu pe cei de-acolo să întoarcă privirea și numai decît fură recunoscute trăsurile familiei Jones. Nimeni nu se miră să le vadă oprindu-se în fața magazinului de mode, pe care sta scris cu litere mari numele domnișoarei Clémentine din Paris. Numai vitrina și ocupa, la dreapta și la stînga ușii, aproape toată lățimea casei, ultima din lungul șir al străzii.

În încăperea mare de la parter se aflau vreo șase manechine din lemn, îmbrăcate după moda femeiască a zilei, dar cu o anume patină care venea de altundeva, în care ochiul exersat al unei parizience ar fi recunoscut poate stilul din capitală. Corsajul îndrăzneț decoltat era acoperit cu un baticuț din dantelă, ascunzând astfel ceea ce părea cu neputință a fi altfel prezentat. Talia cumplit de strînsă lăsa să se desfășoare triumfător fastuoasa crinolină. Numai imaginația și-ar fi putut închipui picioarele, ca pe niște limbi ale aceluia clopot monstruos. Pentru a veni în ajutorul visului, capetele de ceară de deasupra trupurilor acelor doamne neclintite ofereau trecătorilor o față răpitoare cu un zâmbet de prostie radioasă.

Billy nu era insensibil la acel artificiu și regreta numai faptul că nu se scoteau la vedere și brațele goale, mânecile erau însă o adevărată revărsare de in brodat, ce venea să-și dea duhul pe încheietura încântătoare a unor mâini micuțe, înmănușate în piele.

* Vezi anterior nota autorului (n.t.)

Dinspre partea ei, Elizabeth rămânea orbită de splendoarea taftalelor în culori bogate și profunde, de tonurile delicate ale țesăturilor de vară cu volanc, ce trebuia să fi fremătat în vârtejul balului, pentru că, într-adevăr, de baluri era vorba... Ea nu-și dorea însă decât să intre acolo în chinuitoarea ei rochie azurie și să iasă apoi în oraș îmbrăcată ca toată lumea.

Mătușa Emma o îmbrânci puțin, luându-i-o înainte, ca să intre în salonul de la primul etaj.

Spațios și mobilat în stilul franțuzesc de pe timpul lui Ludovic al XVI-lea, salonul nu avea nimic dintr-un atelier. Ghiceai dorința hotărâtă de-a izgoni orice neglijență și de-a face să domnească distincția. Zugrăviți în roz, pe care erau imprimate ovale de mărimea unui ou, pereții prezentau avantajul că îmbujorau clientela – după cum se întâmpla și în ziua aceea – când storiile pe jumătate trase cerneau lumina. Venite drept de la Paris, gravuri de modă colorate se străduiau să pună un zâmbet pe decorul un pic cam sever.

Domnișoara Clémentine îi întâmpină pe vizitatori cu o politețe vădită. Ba chiar o gratifică pe mătușa Emma cu o reverență discretă. Destul de înaltă și bine strânsă într-o rochie cenușiu-deschis, înfrunta cei cincizeci de ani cu un fard ce însuflețea obrații unui chip drăguț și obosit. Ușoară precum un nor de dantelă, o bonetă îi împodobește creștetul, al cărui păr negru cădea în bandouri chiar deasupra unor urechiușe încântătoare, de care simțea că e mândră, dar ceea ce te izbea mai întâi erau ochii de un negru cald și adânc sub niște pleoape vineții. Născută, pe cât spunea, în Louisiana, făcea deseori aluzii la descendența ei creolă. Vocea foarte blândă suna plăcut auzului, dar era renumită pentru autoritatea tonului ei. Clienților din societatea aleasă le rezerva anume modulații deosebit de studiate, din cele pe care le puteai auzi în mediile aristocratice.

Își dădea ea oare seama de contrastul dintre persoana ei și punerea în scenă, imaginată atât de grijuliu pentru a-și juca rolul? Fotoliile cu spătarul foarte drept, acoperite de-o țesătură cuminte, de un albastru palid, absența oricărui ornament de prisos și rochia ei cenușie, de o eleganță severă, fără cel mai neînsemnat volan, nici cea mai modestă crinolină pentru a-i umfla pliurile?

În timp ce ea respira o violență înfrânată, aduldmecai patima ce străbătea trupul acela mare și sălbatic, din care se desprindea un soi de căldură animală. Cu mai puțină ușurință decât domnii, înclinați spre indulgență, doamnele îi treceau și ele cu vederea în privința asta, ca și-n multe altele, datorită uimitorului ei talent de croitoreasă.

De unde venea? Din ce ungher al imensei Louisiane? Nu se știa, iar ea n-o spunea. De unde luase banii cu care să se stabilească într-un oraș atât de susceptibil ca Savannah? Protecții misterioase acționaseră. Lumea prefera să nu știe, iar ea se afla acolo cu mâinile ei de aur.

În clipa aceea sta în picioare, împotriva luminii, pentru a ascunde câteva riduri, iar vizitatorii, așezați în fața ei, așteptau nu se știe ce oracol despre felul cel mai nimerit de a o îmbrăca pe noua clientă, pe care domnișoara Clémentine o cerceta în tăcere cu o atenție oarecum nemiloasă. Cu obrații mai împurpurați ca de obicei, Elizabeth îndura greu povara acelei priviri tenebroase și simțea cum clocotește în ea indignarea. I se părea că e pipăită, cercetată astfel din creștet până-n tălpi, iar atunci când, cu o voce întrucâtva cântătoare, i se ceru să se ridice în picioare, avu o clipă de revoltă și nu se sculă. Unchiul Josh fu nevoit să-i explice cu blândețe că trebuia s-o ajute pe domnișoara Clémentine în munca ei, și atunci se ridică, fără niciun chef.

Și așa, în picioare de față cu toată lumea, în nesuferita ei rochie azurie, Elizabeth îi aruncă o privire disprețuitoare acelei femei înalte și indiscrete, care îi dădea târcoale ca unui monument, oprindu-se, pe gânduri, la fiece pas. Și, în tăcerea ce domnea, aceasta din urmă fu auzită șoptind în franceză:

– Souligou, Souligou, mai ai încă mult până la croitoria de lux.

Unchiul Josh dădu atunci replica în aceeași limbă:

– Domnișoara Souligou nu are pretenția că e o croitoreasă de mare clasă ca dumneata, domnișoară Clémentine.

– Vorbiți englezește, vă rog, sări mătușa Emma. Parcă aș fi dată pe ușă afară când vorbiți franțuzește.

Domnișoara Clémentine se întoarse spre ea:

– Scuzați-mă, doamnă, sângele meu de emigrantă vorbește în mine.

Apoi continuă în englezește:

– Rochia lui Miss... Miss...

– Elizabeth, spuse unchiul Josh cu nerăbdare, credeam că vi s-a spus. Domnișoara Clémentine se înclină cu un zâmbet și continuă:

– Rochia lui Miss Elizabeth e încântătoare, dar nu-i stă bine cu ea, sunt încredințată că voi face ceva mai bun.

Spunând acestea, îndreptă spre tânăra englezoaică o privire întrebătoare. Vădit lucru, își punea întrebări în legătură cu nou-venita, despre care nu știa aproape nimic, decât că, împreună cu mama ei ruinată, fuseseră luate în casa lui Mr. Hargrove. Din milă, explicau prin oraș persoanele bine informate.

Din milă... Lăudabilă faptă, dar Elizabeth să fi provenit oare din categoria albilor săraci, scursoarea aceea? Altfel spus, micuța era o lady sau o persoană de rând? Fiind ea însăși de origine modestă, nu putea fi sigură, îi lipsea instinctul caracteristic celor care printr-un singur cuvânt sunt recunoscuți a avea calitate, instinct – curios lucru – ce funcționa fără greș în cazul negrilor, care judecau omul de la prima vedere. Pe când ea, Clémentine, nu avea picătură de sânge negru în vine, venea de altundeva, ținut pe care nu-l dezvăluia. Fără să vrea, punea degetul pe rana vie a unei întregi societăți: faimoasa aroganță a Sudului care exaspera Nordul.

În incertitudinea ei, îi veni o idee. Ridicând tonul, strigă:

– Dorcas!

O ușă se deschise numaidecât și se ivi o mulătră. Îmbrăcată aproape în întregime într-un șorț lung de lucru din pânză cenușie, care nu-i ascundea cu nimic grația trupului, Dorcas avea o față ce te izbea prin delicatețea trăsăturilor. Ca un câine de rasă aflat în prezența unui vânat rar, Billy o țintui numaidecât cu o privire lacomă.

– Billy, porunci unchiul Josh cu glas scăzut, încetează!

– Da, unchiule, făcu Billy fără a-și lua ochii de la fată.

Acoperind acest scurt dialog cu o voce blând-autoritară, domnișoara Clémentine întrebă:

– Dorcas, e gata repede?

– Încă o oră, și totul e gata. Dar una e terminată, domnișoară.

Caldă, un pic cam trăgănată, vocea îl tulbură de-a binelea pe adolescent, în ciuda privirii imperioase a unchiului Josh, care încerca să-l cheme la ordine.

– E mult o oră, făcu domnișoara Clémentine. Adu-mi numaidecât rochia Elizabethei.

Dorcas dispăru și în aceeași clipă cuvintele acestea izbîră urechea croitoresei ca un dos de palmă:

– ...lui Miss Elizabeth, dacă nu vă e cu supărare.

Prin gura Elizabeth, calitatea își spunea cuvîntul.

Un zâmbet cumva viclan și tainic aprobator lumină fața domnișoarei Clémentine: acum știa cu cine are de-a face.

– A lui Miss Elizabeth, bineînțeles, spuse.

Dintr-odată, toate privirile se întoarseră spre fată, mirate puțin, dar admirative și, pentru prima oară, aceasta avu sentimentul de-a fi depășit un anumit cerc și de-a fi adoptată. Privirea încă îi mai ardea de-o indignare ce-o înfrumuseța. Billy îi făcu un mic semn complice, ca și cum ar fi descoperit-o brusc.

Din nou ușa se deschise și rochia se ivi purtată pe brațe de Dorcas. Linou verde-palid, un material aproape aerian, făcut încă și mai ușor de trei volane ondulate.

Unchiul Josh și Billy scoaseră un murmur de cunoscători. Mătușa Emma tăcu.

– Culoarea asta deschisă merge de minune cu auriul părului, spuse domnișoara Clémentine. Vă place, Miss Elizabeth?

Fără a se putea împiedica s-o socoată încântătoare, fata găsi cu cale să-și domolească laudele:

– Nu-i rău.

– În cazul ăsta, ați putea-o proba chiar acum. Dorcas, în salonaș.

Mulatra se îndreptă spre o ușă din celălalt capăt al camerei, urmată de domnișoara Clémentine și de Elizabeth, devenită dintr-odată mai docilă, deoarece ardea de nerăbdare să-și scoată rochia azurie și să se vadă în toaleta aceea interesantă.

Urmă o scurtă tăcere după plecarea ei, apoi unchiul Josh își dădu cu părerea:

– Sunt atât de obișnuit s-o văd în rochia ei albastră, încât mă aștept la o surpriză – o surpriză plăcută. Ce zici, verișoară Emma?

– Nimic. Aștept.

– Eu, spuse Billy, sunt sigur că o să fie perfect. De n-o fi cumva prea lungă.

Unchiul Josh îi aruncă o privire ironică.

– Nu, zău? Cu tine, niciodată nu-i greu să urmeze omul calea nobilului tău gând. Apropo, o faci să se simtă prost pe tânăra persoană cafenie cu insistența privirilor tale. Un gentleman nu procedează așa.

- Dorcas nu părea să se simtă prost, unchiule.
- Ia te uită, îi și spui pe nume. Sunt cu ochii pe tine, băiete, nu uita.
- O, i-am reținut numele pentru că mi se pare drăguț. Asta-i tot.
- Recunosc că e fermecător. Aduce a mitologie greacă.

La cuvintele acestea, mătușa Emma avu un fel de tresărire.

- Josh, oare niciodată nu citești Biblia? Dorcas n-are nimic mitologic. Era o femeie cucernică din preajma sfântului Pavel.

- Așa? Cred că am uitat.
- De cumva ai știut vreodată. Și-ți amintești ce meserie avea?
- Habar n-am. Meseria de femeie cucernică, presupun.
- Croitoreasă, dragul meu.
- Ia te uită!
- Și făcea veșminte pentru săraci.
- Minunată Dorcas.

- Iar poalele crau îndeajuns de lungi, poți fi sigur de asta.

- Emma, te cred pe cuvânt. Dar iată persoana preocupărilor tale.

Ușa se deschise, într-adevăr, și tânăra englezoaică se ivi, strălucind de plăcere în noua ei rochie. Accentuat de tonul verde-palid, părul înconjura ca o diademă luminoasă o față ce-și regăsise prospețimea copilăriei. Făcu câțiva pași înainte și se opri în mijlocul încăperii, cuprinsă de-o timiditate subită, ca o actriță la primul ei rol.

- Delicioasă! exclamă unchiul Josh.
- Oh! da, delicioasă, făcu Billy, într-un ecou plin de căldură.

Mult mai stăpână pe reacțiile ei personale, mătușa Emma spuse numai:

- Să se întoarcă un pic.
- Dacă vreți, Miss Elizabeth, făcu domnișoara Clémentine. Elizabeth ascultă. Verdictul nu sosi numaidecât.
- Pe vremea mea, începu mătușa Emma, nu s-ar fi îngăduit...

Unchiul Josh o întrerupse fără menajamente:

- De pe vremea dumitale și până acum, moda și moravurile s-au schimbat, nu glumă, draga mea cumnată. Și-apoi, unchiul Charlie a hotărât ca astăzi Elizabeth să se bucure de libertatea de-a face după placul ei. Elizabeth, spune-ne dacă ești mulțumită.

Un zâmbet radios sluji drept răspuns.

- Trebuie spus, observă domnișoara Clémentine, că Souligou nu s-a înșelat nici cu un milimetru când i-a luat măsurile.

Atunci, o voce liniștită dar hotărâtă se făcu auzită:

– Josh, spuse mătușa Emma, trimite-i vorbă lui Jehu să mă ducă acasă. Nu vă însoțesc în oraș.

– Ne pare rău la toți, zise unchiul Josh, ajutând-o să se ridice din fotoliu. Jehu așteaptă jos cu trăsura. Am să cobor cu dumneata.

Boneta de dantelă făcu un „nu“ energetic.

– Iertare pentru că te-am repezit un pic adineauri, îi șopti Josh.

Fără a răspunde, Emma ajunse la ușă, dar toată ființa ei părea a-și rosti nemulțumirea furibundă. Sub șalul de un mov delicat, umerii turbau.

După ce dispăru, pe toate fețele se zugrăvi vreme de câteva clipe o consternare politicoasă, apoi unchiul Josh zise vesel:

– Nu ne mai rămâne decât s-o felicităm pe domnișoara Clémentine și s-o pomim prin magazinele din Savannah.

– I-am arătat lui Miss Elizabeth vreo patru-cinci rochii, zise domnișoara Clémentine. Iar ea a ales una dintre ele după șovăieli care arată un simț plin de pricepere al culorilor și al modei.

– Nu mă puteam înșela, toate erau fermecătoare, spuse Elizabeth politicos.

– Trimiteți-le pe toate cinci acasă la Mr. Charles Jones, spuse numaidecât unchiul Josh.

– Le veți primi după-amiază, veni numaidecât răspunsul.

Înainte chiar de-a avea timp să mulțumească, Elizabeth o văzu intrând pe Dorcas, ducând o cutie mare învelită în hârtie roz și legată cu o panglică verde.

Fața i se întunecă. Ghicea prea bine conținutul cutiei.

– Ah! rochia azurie, zise unchiul Josh. Uitasem de ea.

– Dorcas o va pune în trăsura, spuse domnișoara Clémentine.

– Să coborâm. Elizabeth, mergi înainte. Tu, Billy, după mine.

Urmă atunci o scenă scurtă și mută. Billy, dintr-o ipocrită intenție politicoasă, o lăsă pe Dorcas să treacă înainte, cu intenții mult prea limpezi pentru ca tânăra mulatră să nu le ghicească, și fata așteptă. Cu pleoapele lăsate, nu voi să vadă ochetele pe care Billy i le trimitea. Deodată, se auzi o tuse discretă, iar Billy își reluă, călcându-și pe inimă, locul în spatele unchiului. Domnișoara Clémentine își supraveghea personalul.

Capitolul XXI

Caleașca mânată de Jehu tocmai dispărea cu mătușa Emma, iar ei urcară în cea în care trona Azor, și Billy spera să stea lângă Elizabeth, dar unchiul Josh aranjă lucrurile cum credea el de cuviință.

– Alături de mine, dragă băiete, ca Elizabeth să-și poată întinde dragălașa ei rochie fără s-o șifoneze.

Și, aplecându-se spre nepot, îi încredință pe un ton confidențial:

– Să vorbim ca de la bărbat la bărbat. Scumpa ta mămică e o femeie adorabilă, dar vezi, are obiceiul ăsta că un deget de vin o face să se înveselească...

– Un deget! protestă Billy. Aproape jumătate de sticlă, dragă unchiule.

– Haide, haide! În orice caz, pe urmă o apucă un regret inexplicabil – ca și cum ar fi săvârșit o greșeală – și dă în melancolie. Și-atunci se întristează și vede păcatul peste tot.

– Nu și eu.

– Să lăsăm asta. Voiam numai să explic severitatea ei de adineauri. Conștiința, înțelegi? Bunicul tău are aceleași scrupule.

– Ah, bunicul... Toată lumea știe. Tot timpul te-mpiedici de conștiința lui.

– Tăcere! Îți interzic să vorbești pe tonul ăsta despre tăticu. Elizabeth, de vreme ce acum ești din părțile noastre, e timpul să-ți spun câte ceva din istoria orașului nostru. Azor, drept înainte și nu prea repede.

Ieșind de pe strada cea lungă, comercială, pătrunseră curând într-un alt scuar, unde câțiva sicomori atingeau cu umbrele lor fațadele caselor albe, la temelia cărora se înălțau mase de flori. Valul lor îmbălsămător urmărea cu toate parfumurile lui trăsura, încât fata se ruga să oprească, dar unchiul Josh se mulțumea să râdă:

– Elizabeth, am sta tot timpul pe loc dacă trandafirii și iasomia ne-ar opri la fiecare învârtitură de roată. Savannah e alcătuit aproape în întregime din piețe mari, pătrate, care sunt ca niște adevărate paradisuri. Se succed în linie dreaptă și treci de la una la alta prin bulevarde totdeauna umbrite. Copaci și iar copaci o să vezi peste tot. I se spune Savannah, adică orașul-pădure. Și flori... Acum regreti că ai venit aici?

Ca într-o mărturisire de dragoste, fata răspunse:

– Aș vrea să locuiesc aici și să nu mai plec niciodată.

Vocea lui Billy o scoase din vis ca un sunet de trâmbiță:

– Chiar așa! strigă el. Să plecăm de la Dimwood. Nu te distrezi decât la Savannah.

– Te sfătuiesc să supui proiectul ăsta bunicului, îi spuse unchiul Josh pe un ton sarcastic.

– O! bunicul e departe. Trebuie să se fi săturat și el de Dimwood.

– Într-una din zilele astea o să se întoarcă.

– Da? întrebă Elizabeth cu nevinovăție.

– Dar bineînțeles. Trebuie. Și-apoi, Dimwood are farmecul lui.

– Nu ca Savannah, șopti Elizabeth.

Unchiul Josh avu o ușoară mișcare de nerăbdare.

– E altceva. Dar îmi dau seama că am devenit liric vorbindu-ți despre orașul nostru. Sunt însă și realitățile dezagreabile ale istoriei. Toate scuarurile astea erau pe vremuri mici forturi a căror formă au păstrat-o în mare.

Fraza din urmă o dezamăgi pe Elizabeth.

– Au fost bătălii pe-aici?

– Nu împotriva indienilor. S-au găsit doi oameni providențiali care să împiedice vărsarea de sânge. Mai întâi, generalul Oglethorpe, venit din Anglia ca să fondeze o colonie și să ofere un refugiu celor rămași fără lucru în imperiu, dar și cadeților de familie bună, care la ei acasă n-aveau niciun viitor*. Ceea ce înseamnă o groază de lume. Nu destulă, spuneau Companiile oficiale, și atunci au fost deschise și porțile închisorilor.

– Bravo! exclamă Elizabeth.

Unchiul Josh se întoarse spre ea și o privi curios.

– Ia te uită, făcu. Încet, încet, descopăr o Elizabeth pe care n-o cunoșteam. Dar condamnării trimiși în Lumea Nouă nu erau criminali înrăiți. Ci doar datornici.

– Atunci cu-atât mai bine, spuse fata cu emoție în glas. Nu aveau bani ca să-i plătească pe oamenii în negru care-ți vin în casă cu hârtii... Am văzut asta la tată.

Unchiul Josh o apucă de mână.

* În virtutea dreptului de *primogenitură*, primul născut moștenește întregul avut al familiei (n.l.)

– Trebuie să încerci să nu te mai gândești deloc la lucrurile astea, îi spuse el blând. S-a terminat cu clic, înțelegi? N-o să-i mai vezi niciodată pe oamenii în negru. Să continui, ce zici?

– Da, unchiule, exclamă Billy. Nici urmă de oameni în negru, Elizabeth!

– Oglethorpe a sosit în Carolina de Sud, la Charleston, în 1733.

– Sclifosiți, cei din Charleston, observă Billy.

– Te poftesc să taci, zise unchiul Josh. Prin urmare, la Charleston, în 1733. Englezii se și aflau acolo.

– Bineînțeles, șopti Billy.

– Observația ta e nepoliticoasă la adresa Elizabeth și, pe deasupra, prostescă. Englezii se aflau acolo de pe timpul lui Carol al II-lea, adică cu aproape optzeci de ani în urmă. Și, cu mult înaintea lor, fuseseră spaniolii lui Filip al II-lea. Englezii i-au alungat.

Deodată, povestitorul tresări și strigă:

– Azor, căruța!

Azor încetini puțin și răspunse peste umăr:

– A 'ămas în fața magazinului don'șoa'ei Clémentine.

– E vina mea, spuse unchiul Josh, am uitat-o de-a binelea. Mare necaz. Toți servitorii așteaptă cadouri. Adevărată tragedie...

– Da, Masa, zise Azor cu gravitate.

– Mergi drept înainte până la Broughton Street și oprește-ne la magazinul cel mare. O să întârziem acolo o bucată bună de vreme, dacă previziunile mele sunt exacte. Întoarce-te la domnișoara Clémentine și apoi vino să ne aștepți cu căruța.

– O, da, Masa.

Sub panama cu boruri largi, ce-i umbrea întreaga parte de sus a feței, Josh privi în gol cu o expresie îngrijorată și continuă ceva mai încet:

– Moralizatoriiăștia din Nord, care ne reproșează întruna instituția noastră specifică, aș vrea eu să-i văd, ca pe noi, cu trei duzini de familii pe cap. Într-o bună zi, dar nu acum, am să vă povestesc ce i s-a întâmplat străbunicii noastre, care a uitat de cadoul bucătăresei...

– O, de ce nu acum? strigară într-un glas Elizabeth și Billy.

– Am spus nu și gata. Unde-am rămas?

– La spanioli, făcu Billy cu o voce resemnată.

– A, dar înaintea lor, francezii. Au dat o raită prin părțile astea, au

schimbat denumirile indiene cu altele franceze, apoi au plecat destul de repede – lipsă de interes – și s-au întors peste doi ani... Un pic mai repede, Azor.

– A, da! un pic mai repede, unchiule! exclamă Billy.

– Obrăznicătură ce ești! S-au întors, s-au instalat și-au fost alungați de spanioli. Aceștia din urmă s-au dovedit de-o cruzime de neiertat față de indieni, pe care voiau să-i convertească cu de-a sila. Adoratori ai soarelui, nefericiții de indieni au admirat la început recuzita somptuoasă a clerului catolic, procesiunile, soarele purtat sub un baldachin și însoțit de cânturi...

– Soarele? întrebă Elizabeth. Catolicii adoră și ei soarele? Eram sigură că mătușa Laura îmi ascunde ceva!

– Nu. Ceea ce eu numesc soarele lor e un obiect mare din aur, cu raze, în fața căruia se închină. Una din superstițiile lor preferate. Englezii au venit, precum v-am spus, au făcut ordine în toate astea și au instalat un avanpost. Cu toate că o șterseseră, spaniolii au continuat însă să dea târcoale prin țară.

– Foarte bine, comentă Elizabeth. Am să-i spun toate astea mătușii Laura.

– Fetiță dragă, o domoli unchiul Josh luându-i mâna, te sfătuiesc să taci și să nu te angajezi niciodată într-o discuție cu catolicii. Ei au răspuns la tot.

– Vorbești exact ca mama, unchiule Josh.

– Se prea poate. În sfârșit, sosește Oglethorpe cu o sută douăzeci de coloniști. Plecând din Charleston, e hotărât să caute ceva mai la sud un teritoriu favorabil intențiilor lui cât se poate de filantropice, și se oprește în regiunea în care ne aflăm, ca să-și fondeze colonia ideală. Ideală!

Zicând aceste cuvinte, își înalță privirile la cer.

– Deoarece exista un visător gingaș în generalul ăsta întreprinzător. Din capul locului, izgonea din colonia lui două flageluri: whisky-ul și sclavia, la care-i adăugă, spune-se, pe evrei și pe catolici. Și-a avut parte de toți. Dar am sosit.

Într-adevăr, o rumoare intensă vestea o lume de-o realitate agresivă. Broughton Street, pe care trecea acum trăsura, era cu tristețe lipsită de poezia ce împodobește cartierele frumoase ale orașului. Cu casele ei cu trei etaje și magazinele de alimentație, cu fierăriile,

negustorii de vopsele, farmaciile și micuțele-i bănci, o șocă pe fată, pierdută în visele ei fericite. Niciun rând de copaci pentru a împlânzi cu umbra lor banalitatea acestei străzi mari, comerciale. Oamenii umblau încoace și-ncolo ceva mai grăbiți decât în altă parte, în zgometul trăsurilor și-n larma continuă de glasuri.

Aplecându-se spre Elizabeth, unchiul Josh făcu acest comentariu:

– Ceea ce vezi e ceea ce se cheamă lumea modernă în toată vulgaritatea ei. Marele magazin la care te duc era pe vremuri cel mai elegant din Savannah și încearcă să mai rămână astfel, păstrându-și vitrina de acum douăzeci și cinci de ani, cu renovări în interior care se silesc să țină pasul cu gusturile zilei. Ai înțeles ce-am vrut să spun?

– Nu, zise Elizabeth. N-am auzit nimic.

Josh oftă:

– Atâta pagubă. De altfel, o să vezi și singură. Am ajuns.

Confirmând cele spuse de unchiul Josh, marele magazin apărat de storiuri își etala pe o lungime impozantă vitrinele înrămate în lemn negru, ornamentate într-un stil străvechi și cam naiv. Ramaje firave se târau, urcau și coborau de-a lungul unor suprafețe uniforme, dintr-un lemn mai deschis la culoare. Ochiul cunoscător recunoștea fără greutate frunza de dud, amintire a primelor timpuri în care domnea viermele de mătase, detronat mai târziu de Regele-Bumbac...

De cum se opri caleașca, Elizabeth sări pe trotuar și alergă spre magazin, urmată de Billy și, ceva mai încet, de unchiul Josh, care striga:

– Măcar admiră în trecere, zăpăcită mică! Billy, vezi să nu se piardă. Am să vă ajung din urmă la mânuși ori eșarfe.

De la primii pași în magazin, Elizabeth rămase ținută de locului. Văzuse magazine la Londra, dar nu chiar ca acela. Prima încăpere, care i se păru imensă, dădea într-o a doua, și ea tot spațioasă. Cu plafoane înalte, nu primeau de la soare decât o lumină împlânzită de storiuri, dar îndestulătoare ca să lumineze tejghelele cele masive, ce-și urmau unele altora ca niște redute de-a lungul pereților. Aveai, într-adevăr, impresia că clientela cea elegantă lua cu asalt vânzătoarele, care apărau valuri de materiale prețioase, mătăsuri, catifele, dantele. Într-o primă incertitudine, Elizabeth începu să alerge într-o parte și-ntr-alta, amestecându-se mulțimii de doamne. Oricât de distinsă le-ar fi fost persoana, acestea nu se sfiau să zbiere și o înghionteau cu ferocitate pe

tânăra domnișoară hotărâtă să se strecoare printre ele. Fu nevoie de mâna energică a lui Billy pentru a o trage spre spații cu mai puțină înghesuială.

– Ce vrei exact, Elizabeth?

– Nu știu, răspunse ea năucită. Totul – în sfârșit, aproape. O eșarfă, pantofi, mănuși.

– La pantofi nu mă pricep, nu vin niciodată aici. Pentru mănuși, unchiul Josh o să ne ajute, uite-l că vine.

Un pic roșu de stinghereală, acesta sosea, într-adevăr, făcându-și vânt cu pălăria.

– Mătușa Emma n-ar fi trebuit să ne părăsească, gemu el. Am venit de mai multe ori aici cu ea, dar nu cunosc prea bine locurile. Îmi amintesc doar că mănușile sunt pe-aici.

Și, făcându-și drum până la raionul de mănuși, unde era mai puțină lume, obținu ca o vânzătoare să se ocupe de capriciile Elizabeth, care își pierdu capul numaidecât. Incapabilă să aleagă ceva, își vârî micuțele mâini delicate în zeci de perechi de mănuși de toate nuanțele imaginabile, de la alb la cenușiu, bej, galben șters și verde de culoarea apei. Și încă nu era vorba decât de mănuși de bumbac, pentru că le veni rândul și celor de piele, ușoare și fine, iar aici se cufundă în visări și ezitări ce-l făcură pe Billy să spumege de enervare.

– Oh! femeile! mormăi el încet.

Micuța-i pălărie din pai tare îi cădea aproape pe nas, dându-i înfățișarea unui foarte tânăr licean. Încât unchiul Josh schimbă un zâmbet ușor de complicitate cu vânzătoarea, o femeie coaptă cu ochii cenușii palizi, apoi zise râzând:

– Dragă băiete, ai toată viața înainte ca să afli cum sunt femeile.

Și, dintr-odată, rosti cu voce răspicată:

– Ca să isprăvim cu dificila problemă a mănușilor, doamnă, vă cer să trimiteți câte două duzini din fiecare serie acasă la Mr. Charles Jones. Domnișoara se va hotărî acasă, în liniște. E mai mult ca sigur că va păstra totul.

Încântată, Elizabeth își luă totuși un aer fals șocat:

– Totul, unchiule Josh? Crezi?

– Da, fetișo, cunosc eu firea omenească, sunt chiar sigur.

În clipa aceea, Elizabeth se aplecă pe deasupra teșghelei spre doamna cu ochi cenușii palizi și-i șopti câteva cuvinte. Un scurt dialog

conspirativ avu loc și, după câteva clipe, o nouă pereche de mănuși își făcu apariția. Din piele fină, ceva mai mari decât cele ale Elizabeth, erau de-o firumoasă culoare vineție cu o ușoară nuanță de mahon. Elizabeth îl întrebă din priviri pe unchiul Josh.

– Și astea? Firește. Am înțeles.

Când pleacă de la tejgheaua aceea, o mare oboseală îi cuprinsese pe unchiul Josh și pe Billy la ideea a ceea ce-i aștepta, dar Elizabeth continua să fie vioaie și surescitată.

– Și acum, întrebă unchiul Josh, încotro?

Răspunsul veni numaidecât:

– Eșarfele mai întâi, pe urmă, pălăriile, pantofii și...

Șovăi. Clienții treceau atât de-aproape pe lângă ei, încât puteau auzi totul, și i se păru că unii dintre ei întârzie anume. Întorcându-i spatele lui Billy, se înălță un pic pe picioare spre unchiul Josh și-i șopti:

– ...indescriptibili.

Unchiul Josh nu se putu împiedica să nu rădă la acel ecou al pudicii Anglii.

– Bineînțeles. Dar mătușa Emma ți-ar fi putut da sfaturi mai bune decât noi.

– N-am nevoie de sfaturile mătușii Emma, spuse Elizabeth înțepată. Știu foarte bine ce vreau.

– Cu festoane drăgălașe de dantelă, sper, făcu Billy.

Și adăugă cu un râs parșiv:

– Dacă-ți închipui că n-am ghicit!

Îi azvârli o privire furioasă și se pregătea să răspundă, când unchiul Josh îi luă mâna:

– Să ne păstrăm cumpătul, zise, trăgând-o cam pe unde-ar fi trebuit să se afle eșarfele, călăuzit de o vagă amintire a escapadelor lui cu mătușa Emma.

Aerul devenea și mai greoi odată cu năvala doamnelor. Un miros animal plutea, deoarece până și cele mai distinse dintre clientele miroseau la fel de tare ca și celelalte, sub efectul implacabil al căldurii din Sud.

– Aici, șopti unchiul Josh, vorbindu-și lui însuși, deosebiriile dintre clase se confundă în miasmele primitive ale omenirii.

– Eșarfele astea nu mai pot aștepta? gemu Billy. Într-altă zi...

– Nu, zise Elizabeth.

Unchiul Josh își tamponă fruntea cu o batistă mare, din care se desprinsese un miros de colonie proaspătă, minunată, și flutură pătratul de pânză albă așa cum ai răspândi binecuvântări. Fețe recunoscătoare se întoarseră spre el.

În cele din urmă, ajunseră la raionul cu eșarfe, iar neobosita și micuța englezoaică își putu cufunda degetele într-un curcubeu de linouri diafane. Un gust instinctiv o călăuzi în alegerea culorilor și-și exprimă preferința pentru cele intermediare, dar acestea o făcură să nu se poată hotărî, încât se răzgândi până-i veni amețea. Și, ca de obicei, unchiul Josh reteză brusc, făcând comanda pentru un lot întreg de douăzeci și cinci de eșarfe care să fie trimise acasă la Mr. Charles Jones.

Stingherită, dar delicioasă la culme, Elizabeth îi adresă unchiului Josh cel mai frumos zâmbet și-i ceru cu un glăscior de fetiță s-o ducă la pălării. Billy scoase un strigăt de revoltă:

– Pălăriile! Dar sunt cu grămezile acasă.

Cu o încăpățănare liniștită, fata răspunse:

– Tot ce se poate, dar în grămezile acelea nu-i niciuna potrivită pentru mine.

– Cât se poate de adevărat, oftă unchiul Josh. Și-apoi, Charlie vrea ca Elizabeth, astăzi, să facă exact așa cum o taie capul. Încât această ultimă cerere e acordată.

– Pot să plec? întrebă Billy.

– Bineînțeles. Du-te și vezi dacă Azor e acolo cu căruța și așteaptă-ne în trăsură.

– Păi da, vezi, mai e și căruța de umplut!

– Da, dar am lăsat în scris toate instrucțiunile convenite ca totul să se facă după-amiază. Mătușa Laura a făcut lista.

– Nimeni n-o să fie uitat? întrebă Elizabeth.

Unchiul Josh o privi curios.

– Stranie întrebare, fetișo. Te interesează lucrurile astea? Pesemne că ai trăncănit cu mătușa Laura. De obicei, în sarcina ei cade corvoada asta, dar în anul ăsta tata n-a vrut s-o lase la Savannah.

Elizabeth îndreptă spre el o privire îngrijorată:

– Mr. Hargrove? O să se întoarcă?

– Ei, Doamne, Elizabeth! De ce-ți iei mutrișoara asta tristă? Cu siguranță că într-o bună zi o să se întoarcă. Doar nu-i mort.

Fata își plecă privirea, dusă pe gânduri, și se lăsă îndrumată până la raionul cu pălării, într-o încăpere alăturată. Lumina zilei se împuțina, unele persoane pleaseră și, printr-o misterioasă înțelegere, vocile deveneau mai înăbușite pe măsură ce lumina scădea.

Pălăriile ocupau un întreg colț, unde oglinzi mari, ovale, rețineau ultimele reflexe ale soarelui, cernute de storuri. În lumina aceea blândă, totul i se părea Elizabethei că se îndepărtează de la realitatea obișnuită. Se uită la diferitele modele de pălării expuse pe ciuperci și, la început, nu-și exprimă nicio preferință.

– Iată-te tare cuminte, spuse unchiul Josh. Vrei ca doamna să te ajute să alegi?

Vânzătoarea, o fată înaltă, brună și zveltă, o cerceta de-o bucată de vreme pe tânăra nehotărâtă, întrebându-se cine poate fi nou-venita la Savannah.

– Ceva cu boruri mari ca să vă apere fața, spuse luând o pălărie amplă, de-un galben-palid, cu lungi panglici verzi.

Elizabeth clătină din cap.

– Încearc-o măcar, o îndemnă unchiul Josh. Vara se vestește călduroasă, încât o să fii mulțumită să-ți aperi de soare rozul gingaș al obrazilor.

Era primul compliment pe care i-l făcea unchiul Josh și, din roșie, se făcu stacojie. Acceptă docilă și, curând, în profunzimile unei oglinzi ovale își văzu chipul sub aripile de pai, suplu ca fața unui portret, și din nou avu senzația tulburătoare că pătrunde într-o altă lume. Să fi fost din cauza dezrădăcinării? Cu două luni mai înainte se afla în Anglia, iar acum era la Savannah. De ce Savannah? Auzea vocea cam monotonă a unchiului Josh, apoi pe cea mai repezită a vânzătoarei și nu înțelegea nimic din ce spuneau. Pălăria cea mare dispăruse și, cu mii de precauții, fusese înlocuită numaidecât printr-o alta, cu totul diferită. Mai micuță, îngustă și plină de panglici, îi venea să râdă văzând-o, dar râsul îi îngheță pe buze.

– Prea serioasă, spunea unchiul Josh. Peste vreun an-doi, poate...

Prinse cuvintele acelea și i se părură sinistre. Peste un an-doi să fie încă aici...

Alte modele urmară, așezate cu-aceeași grijă, ca și cum ar fi fost vorba de-o coroană, iar unele erau încântătoare, împodobite cu flori, una dintre ele având chiar o pană de struț care cădea pe spate, regească – asta era cuvântul folosit de vânzătoare.

– Regească!

– Poate, spunea unchiul Josh pe un ton sceptic.

După douăzeci de minute, Elizabeth nu putuse ori nu voise să aleagă, iar unchiul Josh, cu glas obosit, ceru să fie trimise la Mr. Charlie Jones douăsprezece din modelele propuse. Elizabeth nici nu deschise gura dar, pe când se îndrepta spre ieșire împreună cu unchiul Josh, avu ca o tresărire de politețe și șopti:

– Mulțumesc.

– Unchiului Charlie trebuie să-i mulțumești, fetiço, dar hai, trăsura ne așteaptă.

Îi aștepta, într-adevăr, iar pe perne aștepta și Billy, morocănos, picior peste picior și cu mâinile întinse într-o atitudine insolentă.

– Dă-te jos, îi strigă unchiul Josh, și las-o pe Elizabeth să se urce. Te dai în spectacol în plină stradă.

Billy ascultă fără crâcnire, iar fata se așeză lângă unchiul Josh.

– Ești mulțumită? o întrebă Billy.

Îl privi ca și cum nu-l mai văzuse niciodată și iar o cuprinse senzația aceea stranie, sentimentul că jur împrejurul ei lumea dispărea. Printr-un efort de voință, se închise într-o muțenie deplină, de teamă să nu se audă spunând cuvinte fără noimă. Deasupra ei, în înălțimi, vocea unchiului Josh se depăna gravă și măsurată și, din timp în timp, revenea câte-un nume straniu și numai acela îi atrăgea atenția:

– Tomo Cha-chi.

Bizareria sunetelor îi stârni curiozitatea, făcând-o să revină la nivelul realităților obișnuite.

– O să vezi numaidecât, continua unchiul Josh. Chiar în fața Palatului de Justiție. Aici a fost pus, ca o cheazășie de veșnică fidelitate.

Trăsura trecea pe sub stejarii-plută ai unui bulevard cu case din cărămidă roșie, iar în penumbra amurgului miresmele grădinilor năpădeau în valuri, dar ici și colo se aprindeau felinarele de pe stradă și vraja aceluia ceas se spulbera.

Când ajunseră în piața Palatului de Justiție, fata învălui totul din jur într-o privire pe care se străduia s-o facă atentă, dar nu se putea sustrage unei fascinații lăuntrice a unui gând din ce în ce mai limpede. O făceau să trăiască un soi de poveste cu zâne. Îi împlineau dorințele mai mult decât ar fi îndrăznit să spere în visele ei. Așa se face că dărnicia aceasta o tulbura și, într-un anume fel, o trezea. Din cauza

asta, lumea exterioară, așa cum îi apărea ei în ultimele douăzeci și patru de ore, i se părea de-un adevăr iluzoriu și fragil.

De aceea, fațada cea mare cu șirul ei de coloane fine și albe o lăsa indiferentă. Poate că văzuse prea multe coloane albe ca să se mai mire, să mai poată admira.

– Uită-te, hai, uită-te!

Își veni în fire și-și îndreptă privirea spre locul ce-i era arătat cu o mână nerăbdătoare și, de mirare, tresări. La câțiva pași de trăsură, văzu o stâncă de dimensiuni uriașe, colțuroasă, fățuită de bine, de rău ca pentru a civiliza ceea ce era sălbatic și neîmblânzit în ea, și totuși se afla acolo, imagine a unei realități înverșunate, față în față cu eleganța fragilă a unui palat englezesc de pe vremuri.

– Indienii au adus-o aici, cherokezii, a căror căpetenie, Tomo Cha-chi, era o persoană însemnată. Împreună cu unii dintre vitejii lui războinici, minunat îmbrăcați, l-au întâmpinat pe generalul Oglethorpe fără urmă de ostilitate, astfel că războiul a fost evitat.

– Atunci, întrebă Elizabeth, de ce toate fortulețele astea, a căror formă o mai păstrează piețele voastre cele mari?

– Au fost construite din ordinul lui Oglethorpe, mai târziu. Om prevăzător, se gândea la o posibilă invazie fie a spaniolilor, fie a francezilor. În fapt, i-a zdrobit pe spanioli dintr-un capriciu de cuceritor, nu departe de Savannah, în bătălia de la Balta-Sângeroasă. Mr. Stoddard îți va povesti toate astea.

– Aș fi vrut să-mi povestești despre Tomo Cha-chi. Ai face-o mai bine decât Mr. Stoddard, unchiule Josh.

– Sunt convins că nimeni nu ține la indieni tot pe-atât cât mine, dar uite că se lasă noaptea și suntem așteptați. Așa că lăsăm pentru altă dată. Azor, du-ne acasă.

Capitolul XXII

Întorși acasă la unchiul Charlie, se mirară că nu găsesc pe nimeni. Întrebară pe un servitor, care le răspunse scurt că toată lumea se odihnește.

– E una din ocupațiile favorite ale Sudului, explică unchiul Josh, întorcându-se spre Elizabeth, și cred că am să fac și eu același lucru,

până la ora cinci. Dacă-ți dă inima ghes, dă o raită prin sufragerie. Unchiul Charlie v-o fi pregătit ceea ce el numește „consolări“.

Rămas singur cu Elizabeth, Billy o luă de mână și o duse în sufragerie. În încăperea cea mare și răcoroasă, tacâmurile străluceau într-adevăr pe fața de masă lungă și albă, dar nimic altceva. Billy făcu o mutră nerăbdătoare și bătut din palme. Se scurse un minut, apoi un negru cam adormit se ivi.

– Unde-s căpșunile? întrebă Billy cu un aer poruncitor. Și frișca...

– Totul a fost pus la 'ece, Masa William. Vi se aduc 'epede.

Billy se prăbuși într-un fotoliu și declară:

– Lecțiile astea de istorie sunt ucigătoare. Unchiul Josh și indienii lui... Ar trebui să scăpăm de toți oamenii ăștia dintr-odată și să se termine! Nu vîi să te așezi lângă mine? Până când vin răcoritoarele...

Elizabeth îi aruncă o privire neîncrezătoare:

– Nu, spuse. Sunt moartă de oboseală. Am să mă odihnesc în salon, pe canapea.

– Atâta pagubă... Eu unul rămân. Mi-e o foame cumplită, dar pentru că tot am rămas și noi singuri o dată...

Și, zicând acestea, se întinse leneș într-un fel care o jenă pe fată, fără să-și dea seama de ce. În semiîntuneric, îmbrăcat în alb, băiatul i se păru uriaș. Elizabeth nici nu se clinti.

– Ți-e teamă de mine? o întrebă pe-un ton batjocoritor.

– Teamă? Ești nebun. Teamă de tine?

Billy începu să râdă.

– Teamă de băieți.

Simți un val de mânie năpădindu-i fața și se pregătea să răspundă, când un negru intră aducând un sfeșnic de argint cu patru lumânări, pe care-l așeză pe masă, și aproape numaidecât se ivi un alt servitor cu un platou mare, pe care se afla o farfurie cu căpșuni și o ulcică de frișcă.

Lumina liniștită părea să mângâie fața roză și batjocoritoare a lui Billy. „Un copil“, gândi fata, liniștindu-se brusc, și plecă din cameră însoțită de râsetul ușor al lui Billy și de zgomotul unei linguri în farfurie.

În salon, o lampă cu ulei strălucea în mijlocul unei măsuțe, fără a înlătura umbrele cele mari de pe tavan, nici a scoate complet în evidență mobilele, dar găsi repede sofaua cea lungă din catifea roșie și se întinse acolo.

Prea multe lucruri o tulburaseră în după-amiaza aceea și nu mai simțea în ea nici urmă din fericirea încercată în cursul dimineții. Îngrijorată și dezamăgită în același timp, lăsă privirea să-i rătăcească spre pereții pe care ramele aurii străluceau slab. Portrete se aliniau la distanțe egale, dar aproape că nu deosebeai nimic în afară de albul fețelor, întrucâtva fantomatic.

Întrebarea pe care și-o puneă întruna din ajun îi veni iarăși în minte. Ce căuta ea în orașul ăsta straniu? Ceea ce semăna cu enigma propusă de un necunoscut suspect.

Oboseala de peste zi îi închidea pleoapele pe jumătate și, pe când luneca din starea de trezie în somn, văzu trecând un bărbat îmbrăcat în negru, care traversa salonul cu o încetineală grijulie. Ajuns în dreptul Elizabethei, o privi o clipă, își urmă drumul până la ușă și ieși asemeni unei umbre.

Abia după ce dispăru îl recunoscu cu un geamăt de spaimă ce o smulse din somn. Îl văzuse pe William Hargrove.

„A murit, se gândi fără nicio șovăire. Și-acum băntuie.“

Sudoarea i se scurgea pe față și se șterse cum putu cu o batistută pe care-o ținea în mână. Niciodată până atunci nu mai văzuse o nălucă și, de spaimă, începu să tremure, dar deodată auzi venind dinspre sufragerie zăngănitul unei linguri izbindu-se de porțelan și-i fu recunoscătoare lui Billy pentru zgomotul acela liniștitor.

– Mort, spuse ca într-o șoaptă. Eram sigură.

Se sculă, făcu câțiva pași și luă de pe o măsuță un evantai din frunză de palmier. „S-a sfârșit, își spuse în timp ce-și făcea vânt, a plecat. N-au vrut să mi-o spună.“

Voia cu orice preț să iasă din camera aceea și să se plimbe în grădină, dar n-o ispitea gândul să dea ochii cu Billy și-i făcea silă s-o apuce pe ușa pe care dispăruse mortul. Pe unde intrase oare? Dar parcă avea nevoie de-o ușă ca să intre și să băntuie? Așteptase ca ea să se întindă pe sofa ca să vină s-o privească. Gândul ăsta o înfricoșa și mai mult.

În cele din urmă îi fu rușine de-atâta lașitate. Dacă nu-i dădea inima ghes să iasă pe-aceeași ușă ca și strigoii, cel mai simplu era să iasă prin sufragerie.

Înălțându-și capul din farfurie, Billy ~~ex~~clamă văzând-o:

– Ai venit! Ce-i cu tine?

– Nimic. Am ațipit un pic.

– Ești galbenă ca ceara. Ia uită-te un pic cum arăți.

– N-am niciun chef. Mă duc să iau aer în grădină.

– Vin și eu cu tine.

– Nu, spuse, mânuind evantaiul cu dezinvoltură, așa cum le văzuse făcând pe fetele mai mari decât ea, vreau să fiu singură, îți mulțumesc.

– O, degeaba faci pe doamna, zise băiatul jignit, într-o bună zi o să fii mai puțin sălbatică, atunci când o să ți se facă curte.

Cu lingura în mână, în fața unei grămăjoare de căpșuni înecate-n frișcă, aducea și mai mult a copil decât adineauri, dar cu toate poftele lăcomiei întipărite pe față.

Fără a răspunde, fata ieși în grădină, unde se simți ispitită să se-așeze și să asculte păsările. Era ceasul când toate laolaltă cinsteau ultimele licăriri ale zilei, și copila încerca să regăsească strigătele și cântul ce-i erau cunoscute, dar din rămurișul acela asurzitor se răspândeau neștiute note stranii despre care-și închipuia că vin din pădurile virgine atât de apropiate. Abia dacă deslușea aleile între revărsarea aceea de flori cufundată în întuneric, dar miresmele adiind în aerul ceva mai răcoros o țintuiau locului. Ar fi vroit să rămână acolo ca să se îmbete la nesfârșit, când vocea obraznică a lui Billy se făcu auzită din sufragerie, scoțând-o din visare:

– Nu fi prea supărată pentru ce ți-am zis. Nu arăți deloc rău și-mi place la nebunie accentul tău englezesc.

Cuprinsă de teamă la ideea că ar putea veni după ea, își făcu drum până la peron și intră în casă pe ușa cea mare. Lămpi cu gaz luminau scara și-și găsi camera fără nicio greutate, dar acolo o aștepta o surpriză. Înfășurate în hârtie liliachie, cutii mari erau stivuite peste tot prin colțuri, iar pe pat stăteau întinse două din rochiile alese de ea.

Le admiră îndelung și rămase descumpănită. Privirile i se întoarseră spre frumosul tânăr din rama cea ovală, ca pentru a-i cere sfatul, dar el murise, ba mai rău, trăia și purta pecetea vârstei. În cele din urmă, sună. Asta cel puțin era ceva simplu. O fâșie lungă de tapiserie brodată atârna de perete, terminată printr-un inel de aramă.

După o vreme, se ivi o servitoare negresă cu șorț alb, legată la cap cu un batic verde. În ciuda vârstei, schiță o mică reverență. Niciodată până atunci Elizabeth nu văzuse o față atât de neagră. Conturul trăsăturilor se pierdea în masca aceea lucitoare, dar în adâncul ochilor recunoșteai bunătatea negrului și tragedia lui dorință de-a iubi.

Bătrâna spuse cu o voce blândă:

– Masa Cha'lie mi-a zis să am ma'e g'ijă de dumneavoast'ă. Mă cheamă No'a.

Un zâmbet îi dezveli dinții încă albi. Elizabeth, care la început o socotise întrucâtva înspăimântătoare, simți dintr-odată un elan instinctiv spre ea, așa cum simțise și față de Betty.

– Nora, spuse ea.

– Da, Masa Cha'lie mi-a spus să vă ajut la îmb'ăcat.

– O! dar mă pot îmbrăca și singură.

– Pent'u cină?

– Păi... da, am să-mi schimb rochia, asta-i tot, și-apoi, încă nu-i vremea cinei.

– Peste o o'ă. Veți să vă a'anjez luc'u'ile cele noi în comoda dumneavoast'ă?

– Comoda mea?

– N-ați văzut? Masa Cha'lie a dat po'uncă să fie adusă aici în timp ce e'ați în o'aș.

Și, străbătând încăperea, se duse să-și așeze o mână mare de abanos pe o comodă din lemn de arțar, lipită de un perete din fund. Lungă și grea, mobila avea trei sertare prevăzute cu mânere de aramă.

– Masa Cha'lie a spus: „Aici, o să fie came'a don'soa'ei Lisbeth“.

Și-și trecu mâna pe deasupra netezimii comodei. Elizabeth ghici că avea chef să trăncănească, și încă mult.

– Da, făcu Nora ca pentru a confirma această intuiție, așa a spus Masa Cha'lie.

– Dar, Nora, eu locuiesc la Dimwood. E departe de-aici.

– Știu, don'soa'ă Lisbeth, cunosc plantația Dimwood, da' el v'ea să locuiți și la Savannah. Să pun luc'u'ile în se'ta'e?

– Dar va trebui să le iau la Dimwood.

– Păcat, don'soa'ă Lisbeth. Aici, v-ați fi simțit bine.

– De ce spui asta? Cunoști bine plantația Dimwood?

– O, da! Foa'te bine. Eu, opt ani la Dimwood. Pe u'mă, Masa Ha'g'ove m-a vândut lui Masa Cha'lie.

– Te-a vândut! exclamă Elizabeth indignată.

– Păi da. E'am a lui. Voiam să vin la Savannah. Masa Cha'lie foa'te d'ăguț.

– Ca și Mr. Hargrove, nu-i așa?

– Foa'te d'ăguț, foa'te bun Masa Ha'g'ove, da' nu-mi plăcea la Dimwood.

O tăcere scurtă urmă acestei fraze. Brusc interesată, Elizabeth șovăia totuși să pună întrebări... Nu se face să-i pui întrebări unei servitoare. Un cuvânt îi ardea totuși buzele, până la urmă îl rosti:

– De ce?

– Don'soa'ă Lisbeth, da' n-o să spuneți?

– Ei, Doamne, Nora, bineînțeles că nu.

– Nu-mi place Dimwood.

– S-au purtat rău cu tine acolo?

– O, nu! Nimeni. Toată lumea d'ăguță cu No'a.

– Păi atunci, Nora?

– Nu știu.

– Nu știi de ce nu-ți place la Dimwood?

– Don'soa'ă Lisbeth, știu că nu-mi place Dimwood.

– Păi atunci, dacă nu vrei să-mi spui nimic, nu trebuia să aduci vorba despre asta.

Nora luă o înfățișare deznădăjduită.

– Don'soa'a Lisbeth nu-i mulțumită de No'a?

– Ba da, dar nu vrei să-mi spui tot pentru că n-ai încredere în mine.

Una în fața alteia, se priviră o clipă în tăcere, ca și cum fiecare ar fi așteptat ceva de la cealaltă. În ochii Norei, Elizabeth i se păru că citește o îngrijorare ce aducea a spaimă și, cuprinsă de milă, îi zâmbi. Încurajată fără îndoială, bătrâna zise numai:

– No'ei îi e teamă de Dimwood.

Zâmbetul îngheță pe fața Elizabeth. I se păru că înaintase prea departe într-o zonă periculoasă. Cuvintele Norei avură efectul s-o lumineze asupra ei înseși. Un adevăr cu care, de zile întregi, ea însăși se lupta i se dezvălui în toată evidența: și ei îi era teamă de Dimwood, dar ei îi era frică să afle de ce.

– Bine, spuse, înțeleg, Nora, înțeleg foarte bine și n-am să spun nimic despre asta.

Atunci, o umbră de dezamăgire trecu prin privirile Norei. Fără îndoială că sperase să i se pună întrebări care i-ar fi îngăduit să spună tot ce ținea în ea, dar acum, când se lăsase noaptea, siluetele lor se profilau mărite pe perete în lumina lămpii, iar fata simțea o spaimă copilărească la ideea unor dezvăluiri tulburătoare.

Alta dădă, spuse ea, o să-mi vorbești despre Dimwood.
Și adăugă râzând ușor, ca pentru a-și bate joc de ea însăși:
Când o să fie ziua.

Nora, descumpănită, se prefăcu și ea că râde.

Acum poți să-mi pui rochiile în sertare. Am să aleg una pentru discară.

Fără un cuvânt, bătrâna scoase dintr-un buzunar al șorțului o pereche de ochelari cu ramă de metal, ce-i dădură dintr-odată un aer pătrunzător, și despachetatul începu. Una după alta, cu o grijă religioasă aproape, rochiile fură mai întâi întinse pe pat, pentru ca Elizabeth să poată alege, apoi puse cu un soi de respect în sertarele cele mari, ca și cum ar fi fost vorba de niște persoane. Tocmai asta o stingherea pe Elizabeth, teama Norei de a nu fi îndeajuns de meticuloasă în supunerea față de stăpâni. „Ai zice că-mi înmormântează rochiile“, se gândi ea.

În cele din urmă, alese rochia cea mai lungă, de un albastru acvamarin, și începu să se dezbrace, când îi scăpă un strigăt: cum de uitase să-și cumpere lenjerie de corp, „indescriptibili“? Și nu voi ca Nora s-o vadă în niște pantalonași făcuți după un model foarte sobru, cusuți chiar de mama ei.

– Să te întorci cu spatele în timp ce-mi pun rochia, îi spuse cu blândețe. Nu, nu te uita la mine. Am strigat așa, în glumă. Hai, întoarce-te.

Nora îi dădu ascultare, dar o văzu nedeslușit făcând un gest straniu, ca pentru a îndepărta o nenorocire. Cunoștea gestul acela, fără a-și putea aminti unde-l mai văzuse făcându-se. O superstiție de-a negrilor, neîndoielnic.

În mai puțin de două minute, își puse rochia acvamarină, ale cărei cute le înfoie în jurul taliei, apoi îi spuse Norei că se poate întoarce cu fața:

– Foa'te f'umoasă 'ochie, don'soa'ă Lisbeth, și lungă.

– Special am ales-o, ca să fie un pic mai lungă.

Își amintea, într-adevăr, de cele ce-i spusese Mildred despre lenjerie, că se vede în vârtejurile valsului, și nădăjduia din adâncul inimii să nu se valseze, dar nu se știe niciodată. Și-apoi, mai era și nelipsita mătușă Emma...

Se duse în fața oglinzii celei mari, dar nu văzu aproape nimic.

– Vino cu lampa mai aproape, Nora.

Bătrâna luă lampa și străbătu camera, plimbând astfel umbre mari până prin ungherele tavanului, unde păreau a căuta pe cineva. Ajunsă lângă Elizabeth, stătu drept, cu lampa în mână.

– Foa'te frumoasă 'ochie, repetă ea.

Fără a și-o mărturisi, fata aștepta altceva. Un compliment asupra persoanei ei. Îndoieli o încercau uneori. Billy îi strigase că nu era făcută tocmai rău, asta era tot. Ea însăși se găsea drăguță, dar nu mai mult decât fetele de vârsta ei. Îi era admirat mai ales părul cu reflexe aurii și prospețimea tenului, a obrazilor roz. Ea ar fi voit să fie radioasă. Fiind prea nevârstnică, nu discernează pe micuța ei figură neliniștită făgăduiala unui farmec de nespus, mai perfid decât atracția banală a unei frumuseți desăvârșite. Cu toate acestea, se privi o clipă cu îngăduință. În sfârșit, se vedea și ea elegantă, ca și celelalte. Coșmarul rochiei azurii se terminase.

După ce toate lucrurile de îmbrăcăminte au fost rânduie în comodă, urmă o mare înșiruire de eșarfe, ceea ce-i stârni Norei mici strigăte de admirație, în timp ce Elizabeth le cerceta cu o privire întrucâtva blazată. Se obișnuia repede cu luxul, începând a avea reacțiile unui om bogat. Cu un gest nepăsător, își azvârli pe spate una din acele fâșii de mătase aproape imateriale și se întoarse spre Nora, care-o privi în tăcere, cu gura ei cărnăsoasă căscată și ochii lucitori îndărătul ochelarilor. Ți-o închipuiai astfel în fața vreunui idol din cine știe ce colț al Africii.

– Ce zici, Nora? întrebă Elizabeth într-o doară.

– Oh! Don'soa'ă Lisbeth, foa'te, foa'te d'ăguță.

– Pot coborî așa pentru cină?

– O, da, numaidecât. Sunteți foa'te bine, foa'te d'ăguță...

– Nu te întreb dacă sunt drăguță, făcu ipocrita încântată, ci doar dacă sunt aranjată cum trebuie... Ah! mânușile. Să-mi pun mânuși?

Din proprie inițiativă, bătrâna dădu fuga să-i caute o pereche de mânuși micuțe, albe, abia bătând spre bleu-palid. Alegerea i se păru delicioasă Elizabeth, cu inima nespus de încălzită de complimentul naiv, în sfârșit obținut.

– De unde ești, Nora? o întrebă cu bunătate, dar aproape numaidecât îi fu rușine de această condescendență copiată după tonul anumitor doamne din Sud.

– Eu, don'soa'ă Lisbeth? Masa Hargrove m-a cumpărat în Virginia, dar mămica mea e antileză.

Umilința acestui răspuns o descumpăni de-a binelea pe Elizabeth.

– Cumpărată, repetă fata. Cumpărată împreună cu mama ta?

– Nu, mama a 'ămas acolo. Nu vândut împ'eună.

– O, Nora, cum e cu putință? Ați fost despărțite?

– Da, don'soa'ă Lisbeth.

– Și tatăl tău?

– Păi, zău dacă știu, nu l-am văzut niciodată. Mama spunea: „tăticu' tău e foa'te depa'te“.

Întorcându-să dintr-odată, fata se îndreptă spre fereastra ce dădea spre grădină. Fusese șocată de dialogul acela și voia să-și ascundă emoția. Vocea Norei se auzi oarecum plângăreață:

– Nu mulțumită de No'a, don'soa'ă Lisbeth?

– O, nu, Nora e tocmai cum trebuie, foarte drăguță. Acum poți pleca. Vine cineva să mă ia la ora cinei?

– Da, o să bată clopotul.

– Așa? bine. Bună seara, Nora.

– Bună sea'a, don'soa'ă Lisbeth.

Rămasă singură, Elizabeth aruncă o privire spre cer, unde se înălța luna. De obicei, urmărea înălțarea aceea înceată minute în șir, dar în seara asta nelinești nedeslușite o stăpâneau. Voia să se întoarcă în Anglia.

Camera ei drăgălașă i se părea sinistră la lumina lămpii. Bucăți mari de umbră se întindeau ca niște draperii prin colțurile tavanului, iar în mijlocul camerei măsuța de lângă balansoar se scălda într-un soi de lac galben-deschis, decor banal ce invita la odihnă sau la lectură, sau la plictis. Curând, desigur că avea să bată clopotul, iar cineva va ciocăni în ușă. Avea oare chef să coboare, să cineze?

Se duse din nou la fereastră și se sprijini în coate. Și atunci ajunseră până la ea niște șoapte ce se apropiau, și recunoscu vocile unchiului Josh și ale lui Charlie Jones.

Unchiul Josh vorbea cu însuflețire, dar vocea calmă a lui Charlie Jones îi întrerupea politicos frazele. La început nu înțelese nimic, deoarece conversau în interiorul casei, încât primul ei gând fu să se retragă: dacă la uși nu era îngăduit să ascuți, la ferestre se cuvenea să tragi cu urechea? Nu se clinti: numele ei tocmai fusese rostit de Charlie Jones. Un murmur urmă, apoi Charlie Jones rosti ceva mai tare:

– Hai să fumăm o țigară de foi în grădină, o să discutăm mai comod decât în salonul ăsta, unde toată lumea ne poate auzi.

În întuneric, Elizabeth roși, dar nu plecă de-acolo.

– Fac întocmai ceea ce mi s-a cerut, continuă Charlie Jones, dau ascultare ultimelor dispoziții ale unui testament.

– Nu poate fi vorba de un testament, de vreme ce nu există mort. Găsesc inumană această clauză a înțelegerii.

– Eu la fel.

– Și-atunci?

– Și-atunci dau totuși ascultare, pentru că așa sunt eu. Liniștește-te, Josh. Chiar nu vrei o țigară de foi?

– Nu, mulțumesc, nu le pot suferi.

Charlie Jones râse ușor amuzat.

– Eu îți sunt nesuferit în clipa de față.

– Nu fi nerod. Toată povestea asta îmi stârnește indignarea. Se abuzează de generozitatea ta cu un cinism... Cheltuiești o sumă uriașă.

– Pardon, el plătește un sfert din total.

– Fără să dispună de mijloace la fel ca ale tale, ar fi putut fi mai generos. Suntem departe de-a fi săraci.

– Se prea poate, dar dacă lumea ține morțiș ca eu să fiu omul cel mai prosper din Savannah, atunci obrazul subțire cu cheltuială se ține. Și-apoi, discuțiile astea despre bani sunt ucigătoare, nu găsești?

– Știu, dar nu uit că ai în cârcă nu mai puțin de douăzeci și trei de familii sărace. Acum mai ai încă una.

– Scutește-mă de pretensele mele binefaceri. Să vorbim mai curând despre familia ta. Dacă aș fi în locul fratelui dumitale, Douglas, l-aș supraveghea pe armăsarul ăsta nestăpânit de băiat.

– Billy!

Numele acesta avu asupra Elizabethei un efect electric. Plecă de la fereastră și se ascunse într-unul din ungherele cele mai îndepărtate ale camerei. Inima îi bătea cu putere. În panica ce-o cuprinsese, îi veni să se arunce pe pat și să-și vâre fața în pernă, dar teama de a-și șifona rochia îi înfrânse pornirea asta, încât rămase în picioare. Oricum, așa trebuia să rămână dacă voia ca pliurile să stea frumos. Chiar dacă se așeza numai, și era riscant.

Neclintită într-un colț, nu mai auzea decât un murmur nedeslușit de cuvinte și, începând să se gândească, se socoti proastă. Se poate să-i fie teamă de Billy? Billy cel mânjit la gură de căpșuni... Ce prostie!

Altceva o tulbura, ceva ce nu-și mărturisea. Pe timpul când era bogat, tatăl ei avea grajduri de cai; ea călărea și știa ce-i acela un armăsar. Numai cuvântul în sine și era îngrozitor. Iar rostit de Charlie Jones, o stingherea îngrozitor.

Când se simți ceva mai liniștită, se rușină de timiditatea ei și-și reluă postul la fereastră. Curiozitatea era mai tare decât scrupulele ce și le făcea. Întunericul în care era cufundată grădina trezi în ea imaginea unui puț. Nu deosebea decât punctul roșu făcut de țigara de foi a lui Charlie Jones. Ascultă.

– În situația mea de-acum, spunea unchiul Charlie, îți dai seama că nu pot. Tu o să deschizi balul.

Unchiul Josh izbucni în râs.

– Dacă îți închipui că știu să dansez...

– Nu... Ce mai, o să încerci.

– Charlie, gândește-te la ce spui.

– Atunci o să se deschidă singur, te rog să mă crezi, și încă fără nicio dificultate, după șampanie.

– Să sperăm.

– Crezi că viața la Savannah o să-i placă Elizabethei?

– Te obișnuiești cu toate, spuse unchiul Josh ceva mai liniștit. Cu excursiile, vizitele la vecini, balurile, poate, într-o bună zi.

Aici, Charlie Jones dădu frâu liber vocii lui joviale și exclamă:

– Baluri, cred și eu. Voi duceți o viață de familie un pic cam prea serioasă, dacă îmi îngădui observația asta. Nu vreau să spun că traiul pe plantația voastră e... mohorât...

– O, spune-o liniștit! Îți închipui cumva că eu nu știu? Te plictisești la Dimwood.

– Păi, atunci, e nevoie de animație, de veselie, Josh, de petreceri. Vrei să lași pe seama mea treburile astea? Tineretul trebuie să se simtă fericit... și toate persoanele astea să se căsătorească. Doi băieți și patru fete, fără să mai vorbim de Elizabeth.

– A, și ea, bineînțeles.

La acel punct al convorbirii, interesata făcu două mișcări aproape simultane: se dădu îndărăt, apoi se aplecă înainte, cu riscul de a fi văzută.

– E drăguță, zise Charlie Jones.

– Destul de drăguță, admise Josh.

- Mă pricep foarte bine, va fi o fată atât de drăguță, încât îi va înnebuni pe băieții din vecini. Parcă îi și văd.
- Nu și eu, dar vom avea grijă s-o așezăm la casa ei.
- Se va sluji de arma asta neloială care e farmecul. Nu-l simți?
- Farmecul nevinovăției, poate, dar o să treacă înainte ca ea să poată face ravagii.
- Eroare. Va mai păstra ceva de pe urma lui. Până și tatăl tău, cât de rigorist e el, i-a căzut victimă, din câte mi-a spus Emma adineauri.
- Oh! să nu vorbim de lucrul ăsta penibil. Toată lumea vedea, toată lumea înțelegea, toată lumea știa – afară de ea.
- Nu sunt chiar atât de convins ca tine. Astăzi, în timpul prânzului, i-am vorbit despre el, ca să văd dacă într-adevăr...

Sfârșitul frazei nu ajunsese la urechile Elizabethei. O cuprinsese amețeala și trebui să se agațe de draperie înainte de-a putea pleca de la fereastră. Mr. Hargrove...

Se duse la balansoar și se lăsă să cadă în el, cu riscul de a-și șifona rochia. Colo jos, în grădină, cei doi vorbeau despre bărbatul îmbrăcat în negru pe care-l văzuse trecând prin salon. Câteva minute nesfârșite, auzi murmur de voci într-un viril miros de țigară de foi, ce urca până la ea în cameră. Să-și revadă mama, să plece împreună cu ea... Gândul ăsta o obseda întruna.

Deodată, clopotul începu să sune, discret, dar limpede și vesel, parcă ar fi fost carilonul unui orologiu. Vocile încetară. Printr-un efort de voință, Elizabeth se ridică și se duse să se uite în oglindă.

„Destul de drăguță“...

Șopti cuvintele astea trist, ca pe-o confidență.

„Foarte drăguță“, răspunse oglinda.

În ușa se auziră două-trei bătăi atât de ușoare, încât ai fi zis că sunt ca o scuză. Deschizând, se pomeni în fața unui negru uriaș, în livrea roșie cu nasturi aurii.

Tresări și clătină din cap.

– Am să cobor singură, știu drumul.

Negrul se înclină și dispăru.

Da, știa drumul. La capătul coridorului, la doi pași de ușa ei, o aștepta frumoasa scară în spirală, cu lungile-i trepte de marmură cenușiu-deschis și feneriile-i complicate. Un lampadar cu gaz, fixat în pereți, răspândea o lumină ca la teatru, ce o făcu să clipească, și se sprijini cu mâna de balustradă când, deodată, îl văzu pe Billy venind spre ea.

Un elegant costum negru îi scotea în evidență talia zveltă și toată persoana lui agitată. Sub părul cumițit de pieptene și perie, fața îi strălucea de maliție și exclamă:

– După cum vezi, alerg în întâmpinarea ta. Ți-ai găsit la magazin indicibilii, ori inombrabilii, ori indescris...

Îl palmui din toate puterile, încât băiatul fu cât pe ce să se prăvale peste balustradă. Și unul, și celălalt se priviră în culmea stuporii. Elizabeth ei se păru că mâna îi zburase prin aer fără voia ei. Billy, cu gura căscată, nu-și revenea de pe urma repeziciunii gestului, și izbucniră dintr-odată în râs ca niște copii.

– Știam că așa o să se întâmple, exclamă băiatul pufnind; da iuți mai sunteți de mână acolo, în Anglia!

– Asta pentru că suntem oameni dintr-o bucată, și-apoi, e mult de când o căutai cu lumânarea. Aranjează-ți cravata.

– Cravata? Dar ce are?

Elizabeth se aplecă înainte și, delicat, îi potrivi legătoarea de mătase albă înnodată cu artă, dar care se strâmbase într-o parte. Degetele ei dădură de pielea băiatului și îi le trase iute.

– O să fie multă lume la cină? îl întrebă.

– Poate. Bărbați și femei, plictis sigur, dar o să fie bine. La unchiul Charlie totdeauna e bine. Cravata e cum trebuie acum?

– Perfect.

– Atunci, mulțumesc, oricum. Obrazul tot mă mai arde. Se vede? E roșu?

– Adică ai un ten minunat pe una din laturile feței.

Își răcori puternic cu mâna obrazul lovit.

– Harpie! zise râzând. Ce mutră o să am?

– Mutra unui domn palmuit pentru impertinența lui.

– Bine. Să facem pace și să coborâm. Zău că nu-ți stă rău în rochia asta bleu.

– Acvamarină, îl corectă fata pe un ton resemnat.

– Așa? Un pic cam lungă, nu? Nu se văd picioarele. Și ai picioare drăguțe, știi...

– Billy, termină. Și coboară odată! Se aude rumoare de voci.

– N-ai un evantai? Toate fetele au evantai.

– O, eu n-am, și-apoi, la ce-ar sluji?

– Ca să-i scoți din sărite pe masculi, dar atâta pagubă. Și-apoi, lasă, arsura mi-a mai trecut. Ce-i cu prăjina asta galonată?

Servitorul cu livrea roșie, pe care Elizabeth îl văzuse o clipă mai înainte, se îndrepta într-adevăr spre ei și se opri în josul scărilor.

– Ce dorești? întrebă Billy.

– Masa Cha'lie mă 'oagă să vă spun că sunteți așteptați, don'soa'ă Lisbeth și Masa Willie.

– Sosim. Cum te cheamă?

– Ebenezer.

– N-am să-ți uit numele niciodată, făcu Billy batjocoritor.

Elizabeth, necăjită, îl privi pe negru:

– Ebenezer e un nume foarte frumos.

Negrul zâmbi, dezvelindu-și toți dinții.

– Mulțumesc, don'soa'ă Lisbeth.

Capitolul XXIII

Sufrageria, mult mai spațioasă decât cea unde prânziseră, era zugrăvită în întregime într-un verde șters, de culoarea migdalei, până la tavanul de un verde ceva mai apăsător. Totul dădea o senzație de răcoare și contrasta puternic cu livrelele roșii ale servitorilor în număr de șase, care stăteau țepeni, pătrunși de somptuozitatea lor vestimentară, în timp ce invitații sporovăiau în gura mare, savurându-și *julep*-urile.

Erau atât de mulți, încât fata șovăi pe pragul ușii, necunoscând pe nimeni în mulțimea aceea. Cuprinsă de amețală, nu mai deosebea decât livrelele roșii, fracurile negre și rochiile deschise, încât vreme de câteva clipe îl căută disperată pe însoțitorul ei, dar Billy dispăruse, deoarece îi dispăcea să facă prezentările, și avu presimțirea că se va prăbuși, când o voce îi vorbi la ureche, caldă și adâncă, în timp ce o mână o susținea de mijloc.

– Atât de emoționată pentru atât de puțin lucru...

Era Charlie Jones în persoană, care se aplecă spre ea, învăluit într-o mireasmă de țigară de foi și apă de colonie.

– Știam că o să fii un pic tulburată, de asta te așteptam. Cum te simți?

Rușinându-se de slăbiciunea ei, fata făcu un efort:

– Bine.

– Perfect. Ia-mi brațul și stai cât se poate de dreaptă. N-am să te prezint tuturor invitaților mei, or să tot vină până în zori. Știi toți cine ești. Am să te duc până la locul unde o să te așezi numaidecât, lângă unchiul Josh. Nu-ți fie teamă.

– Dar nu mi-e teamă!

– Atunci zâmbește. Ai un zâmbet încântător.

În treacăt, își aminti de tânărul cu ochii de culoarea furtunii din camera ei. Dacă i-ar fi putut spune cuvintele astea... Și totuși, el era cel care prin toată larma aceea de glasuri o ducea de-a lungul unei mese ce părea nesfârșită. Musafirii se dădeau în lături la trecerea lor, cu exclamații de bună dispoziție, iar fata înțelese că de ea era vorba în replicile lui Charlie Jones și în salaturile discrete care o făceau să roșească până la rădăcina părului. Din toate acele fețe înclinate spre ea nu deosebea nimic, doar niște pete albe, semănând toate între ele, ca într-un nesfârșit vis în stare de trezie.

Când în cele din urmă se pomeni lângă unchiul Josh, îi veni să-l sărute, dar privirea uimită în care acesta o învălui o trezi la realitate.

– Ești roșie toată, fetiço. Ce te tulbură așa?

– Nimic, poate căldura.

– Ventilatoarele vor fi puse în curând în mișcare. Ți se va oferi un julep. Să-l refuzi. Încă nu ești obișnuită. Ai întâlnit persoane interesante? Toată lumea bună din Savannah se află aici, întrucâtva în cinstea ta.

Elizabeth scoase un strigăt:

– Oh, nu!

– Cum așa? Oh, da!... Nu-ți face plăcere?

– Unchiule Josh, ascultă. Aș vrea mai curând ca nimeni să nu-mi dea vreo atenție.

Unchiul Josh își puse pe masă paharul de *julep* pe jumătate plin.

– Elizabeth, îi spuse, doar n-ai de gând să ne faci de rușine. Ești o tânără lady din Anglia care ne face hatârul să vină să locuiască în casa noastră din Sud și o să te porți ca o lady.

Atinsă în amorul ei propriu, se repezi:

– Dar firește!

– Bravo! Îmi place cu mult mai mult sclipirea asta mânioasă din ochii tăi decât aerul speriat de adineauri.

Și unchiul Josh, în fracul lui negru de-o croială minunată și cu eșarfa vaporosă ca zăpada, priceput înnodată sub bărbie, în două mici colțuri, ca niște minuscule aripi, păru dintr-odată cineva în ochii tinerei englezoaice, biciuită în orgoliul ei.

– Aproape toți cei de-aici, continuă el, descind din străvechi familii englezești, nepoți ai cadeților veniți să-și caute norocul în coloniile Coroanei. La drept vorbind, o să te afli întrucâtva în ceea ce încă se mai numește vechea țară. Ți se vor face complimente. Nu le da prea mare crezare. Asta ține de politețea Sudului. Ce zgomot fac toți oamenii ăștia! Trebuie să strigi ca să te faci înțeles. Ai auzit ce ți-am spus?

– Aproape nimic, ceva ca o șoaptă, răspunse forțându-și vocea, dar fii liniștit. Am să mă port așa cum trebuie. Doar n-am fost crescută într-o curte de fermă.

Unchiul Josh o privi cu un aer scandalizat.

– Într-o fermă! exclamă. Mama ta nu ne-a spus asta niciodată.

În clipa aceea, un tânăr de vreo douăzeci de ani se apropie de ei. Favoriți negri ce-i coborau până la bărbie încercuiau o față slabă ai cărei ochi albaștri-cenușii, mari și blânzi, se opriră asupra Elizabethei. Unchiul Josh îl prezintă numaidecât.

– Alexander Moreland, unul dintre tinerii noștri arhitecți, mare prieten cu Charlie Jones, pentru care lucrează. Alexander, tânăra noastră verișoară Elizabeth Escridge e din Devonshire, de unde se trage și familia ta.

Elizabeth îi întinse mâna, pe care el o luă înclinându-se, fără a slăbi din ochi micuța față cu ten roz ce părea pe punctul de a zâmbi. Oricât de scurtă ar fi fost tăcerea ce urmă, n-a fost mai puțin stingheritoare. Josh hotărî să-i pună capăt.

– Elizabeth nu s-a temut de călătoria asta lungă, ca să vină până la noi.

– Să nădăjduim că se va simți atât de bine încât nu va mai voi să plece, făcu Alexander Moreland cu o voce oarecum gravă.

– O, sper să nu fie așa, exclamă Elizabeth la întâmplare.

Se temea să nu fi auzit rău și se întrebă dacă n-a răspuns aiurea.

Tânărul zâmbi spre unchiul Josh.

– Accentul, spuse. Ce muzică încântătoare ne vine de-acolo.

– Da, închide ochii și te vei crede în vechea țară.

– În cazul de față, nu-ți vine deloc să închizi ochii.

Fraza din urmă fusese rostită rar, privirea tânărului ațintită în privirea Elizabeth, care se strădui să nu clipească. Încerca să înțeleagă ce voia să spună băiatul, dacă era vorba de-o obrăznicie sau de un compliment. Oricum ar fi fost, nu trebuia să crâcnească, dar cuvintele *destul de drăgușă și deloc rău făcută* îi umblau prin minte, încât șovăia între neîncrederea și fascinația pe care drăguțele pupile albastru-cenușiu o exercitau asupra-i. Câtă duiosie își închipuia că citește în ele... Simțea că îl iubește.

Niciodată nu mai cunoscuse acea bucurie amestecată cu neliniștea, niciodată nu i se vorbise astfel, și voi să răspundă, să spună indiferent ce și să zâmbească, dar fața îi rămase împietrită, iar ea se chinuia atât de plăcut – stranie fericire – când un domn înalt izbuti să se strecoare între cei doi tineri, fără a părea nelalocul lui, deoarece se scuza cu politețuri rafinate.

– Ar trebui ca nepoțiștilor de felul meu să nu li se dea voie înăuntru, spuse cu o voce melodioasă, fără îndoială că întrerup o plăcută intimitate.

– Admițând că aveți dreptate, ce știre bună aduceți ca să vă faceți iertat?

– Niciuna. Negocierile continuă.

– Totul se va sfârși printr-un compromis, ca și ultima oară, spuse unchiul Josh.

– Trebuie neapărat, altfel...

– Nu există un „altfel“ care să țină, întrerupse Josh cu fermitate. Congresul va găsi o soluție, ca totdeauna. Lasă, Harry, nu veni să semeni îngrijorarea în inima tinerei mele verișoare care vine din Anglia ca să locuiască la noi. Elizabeth, ți-l prezint pe prietenul meu Harry Longcope, una din marile speranțe ale baroului nostru. Miss Elizabeth Escridge.

Harry Longcope se înclină ceremonios:

– Miss Escridge, spuse, având grijă să intoneze cât mai frumos, câtă vreme vă veți afla printre noi, nu veți cunoaște decât blândețea păcii în poezia Sudului.

Elizabeth nu înțelese aproape nimic din vorbăria aceea, tonul personajului o călca pe nervi, dar observă frumusețea trăsăturilor, ce erau de-o regularitate clasică. Găsi totuși că seamănă supărător de mult cu mlajele din ghips ale sălilor de desen de la școala unde învățase.

Nimic nu citeai pe fruntea aceea netedă și pe gura desăvârșit conturată. În schimb, ochii de un albastru-deschis străluceau de mărginire.

Îi plăcea cu mult mai mult fața arhitectului, pe care i se părea că surprinde o blândă mustrare. Începuseră complicațiile sentimentale. Fură brusc întrerupți de sosirea unui tânăr militar, îmbrăcat într-o uniformă severă, albastru-închis, luminată de două rânduri de nasturi de aramă. Gulerul înalt și tare îl silea să-și țină capul sus, din care pricină o expresie severă și hotărâtă se întipărise pe întreaga-i fizionomie.

Elizabeth simți un șoc văzându-l și un fior de plăcere îi străbătu ceafa. Băiatul avea cam vreo douăzeci de ani și i se păru că respiră curajul. Ai fi zis că plutește o atmosferă de pericol și îndrăzneală în jurul acelor umeri ce nu se vedeau și a întregii lui persoane, chipeș îmbrăcată în postavul guvernului, bine croit de un meșter bun. Era oare frumos? Elizabeth nu-și dădea seama, era orbită, remarcă numai părul roșcat, tăiat scurt ca peria.

– Și armata, acum! oftă unchiul Josh, luând mâna fetei. Elizabeth, vino să stai jos, adăugă pe un ton poruncitor.

Momentul fusese ales cum nu se poate mai bine. Vocea lui Charlie Jones începuse să se ridice, limpede și puternică, deasupra zumzetului general, rugându-i pe invitați să ia loc, ceea ce se petrecu într-un soi de confuzie plină de amuzament. În hohote de râs, toți își căutau numele scris pe niște cartonașe drăguțe împodobite cu flori, iar *julep*-urile băute fără măsură nu le ușurau căutarea, dar după câteva minute fiecare se așeză, și livrelele roșii începură să aducă mâncărurile.

Candelabrele de argint răspândeau pe fața de masă de un roz șters largi pete de lumină difuză, iar în vase micuțe de cristal se aflau violete. Unul din aceste buchete era pus chiar în fața Elizabeth, și-i atrase atenția fără să știe de ce, și se uita la el ca la un lucru văzut în vis când, dintr-odată, își aminti că Mr. Hargrove îi spune micuța lui violetă din Anglia, încât avu impresia că parcă i-ar fi șoptit: „Sunt aici”. Câteva clipe încercă aceeași spaimă resimțită cu trei ore mai înainte, când îl văzuse străbătând salonul pe bărbatul îmbrăcat în negru, a cărui privire poposise asupra ei.

Instinctiv, atinse brațul vecinului ei din stânga, unchiul Josh, care-i zâmbi, apoi o întrebă deodată:

– Ce-i cu tine, fetiço? Nu te simți bine?

Își ținu cumpătul și încercă la rândul ei să zâmbească:

– Mi-e cam cald, asta-i tot.

– Ai să vezi: nu peste mult timp, aerul o să se răcorească. Și-apoi, un sfat: nu mânca prea mult. Ți-e foame?

– Deloc.

– O să ni se aducă șampanie. Bea și tu o înghițitură-două, dar nu mai mult, o să-ți facă bine.

Sunetul acelei voci și banalitatea celor spuse o liniștiră un pic. Profitând de faptul că unchiul Josh îi vorbea unei doamne, dădu buchetul ceva mai încolo.

La dreapta ei, un tânăr încerca zadarnic să intre în vorbă cu ea, dar ea se prefăcea că nu aude deoarece băiatul avea lornion. Avea în schimb mâini foarte frumoase, fine, una din ele sta așezată pe fața de masă roz ca un obiect prețios, chiar lângă tacâmul Elizabethei, ca pentru a se face admirată, și-i spunea pe limba ei: „Uită-te la mine, recunoaște că sunt rasată“. Dar atenția fetei era îndreptată într-altă parte. Ochii ei îi căutau în același timp pe tânărul arhitect și pe militar, dar nu-i găsi numaidecât, pentru că se pierdeau în valul de rochii deschise ce alternau cu fracurile și uniforme. În schimb, zări nu departe de ea speranța baroului din Savannah, care-i făcu un ușor semn din cap ce rămase fără răspuns. La drept vorbind, încă nu se simțea în largul ei, pentru a observa așa cum ar fi voit toată lumea aceea. Cei de față o priveau mult, fără a părea că o fac. Deodată, văzu un tânăr ofițer, apoi un altul, și simți cum i se urcă sângele în obraji. De enervare, sfârâmă cu degetele coaja chiflei pusă lângă farfuria ei. Timiditatea îi juca feste ce-o descumpănneau. Era furioasă că roșește fără motiv. Ca pentru a-și bate joc de slăbiciunea ei, o mânecă stacojie din care ieșea o mână înmănușată în alb își făcu apariția lângă cotul ei, iar o farfurie îi fu pusă în față. O boare de supă de legume îi urcă în nări și deodată avu senzația că i se vorbește.

– Elizabeth, îi spunea Charlie Jones, despărțit de ea de mătușa Emma și unchiul Josh, nu te lăsa impresionată de toate părerile astea care se bat cap în cap. Marea pasiune a Sudului e să vorbească la nesfârșit și să facă declarații zgomotoase.

– Eu una nu înțeleg nimic, făcu Elizabeth, străduindu-se să strige, se vorbește prea tare.

– Lasă, că-i mai bine așa, zise mătușa Emma, care acum zâmbea, odihnită, radioasă, importantă.

Stând între cumnatul ei Josh și Charlie Jones, ocupa, într-adevăr, locul de onoare. O fastuoasă bonetă dintr-un material vinețiu tivită cu dantelă îi acoperea creștetul și, ceva mai sus de urechea stângă, o minusculă pană de struț era prinsă printr-o broșă bătută în rubine, vibrând la cea mai mică mișcare. Îmbrăcată într-o rochie bogată de tafta de culoare închisă, mătușa Emma își juca atent rolul de mare doamnă. Când văzu că Elizabeth o privește, își fremătă ușor degetele în semn de prietenie condescendentă spre tânăra străină.

Elizabeth se prefăcu a nu vedea acest mic salut protector și, continuându-și explorările în jurul mesei, îl descoperi pe Billy aplecat spre o domnișoară în roz, cu aceeași expresie de lăcomie ca în fața căpșunilor. Socoti că e prost crescut, fără a-și putea înăbuși o ușoară înțepătură de gelozie. În hărmălaia de cuvinte din jur, tonul urca și deosebi numele de California rostit întruna.

Se aduse șampania.

– O sorbitură, îi spuse unchiul Josh Elizabeth, ridicând degetul.

În clipa aceea, Charlie Jones se întoarse spre fată:

– Josh îți îngăduie o sorbitură, zise râzând, mai poți adăuga una din partea mea, niciodată vinul din Champagne n-a făcut rău nimănui. Acesta vine de la Epernay, din Franța, și mi-a fost adus agale de către navele marinei comerciale. Înțelegi despre ce se vorbește în clipa de față? Nu? Bineînțeles, dar n-are importanță.

– Nu șampania o să-i potolească, observă unchiul Josh. O să-i auzi strigând numaidecât.

– Ei, nu prea tare totuși, din cauza doamnelor.

– Ești nebun, Charlie, doamnele o să le țină isonul. Nu-i așa, Emma?

– Doamnele vor spune ceea ce au de spus, zise Emma pe tonul cel mai doctoral cu putință.

Ceva din vocea ei vestea furtuna. Punându-și jos cupa golită pe jumătate, se uită la Josh și la Charlie rînd pe rînd, cu ochii strălucind de efectul șampaniei, apoi deodată:

– Cred că Elizabeth ar trebui să fie pusă la curent.

– Da, dar mai târziu, exclamă Charlie, prevăzând un dezastru.

Mătușa Emma puse pe masă un arătător de împărțiteasă:

– Ba acum, spuse.

– Ce-o fi apucat-o? îl întrebă unchiul Josh pe Charlie într-o șoaptă înspăimântată. La Dimwood nu se poartă deloc așa. Mă tem că alcoolul nu-i face bine.

Charlie îi aruncă o privire malițioasă și-i șopti la ureche:

– Dar acasă la voi ce bea?

– De obicei, apă ori ceai.

– Atunci asta e, dar în seara asta va trebui să prevenim stricăciunile, împiedicând-o să vorbească. Ridică-te și spune ceva, indiferent ce. Propune un toast, de pildă.

– Asta, stăpânul casei se cuvine s-o facă. Hai, Charlie, sus și curaj!

– Am să ți-o plătesc eu, zise Charlie într-un șuierat batjocoritor, apoi, ridicându-se în picioare, își luă un aer binevoitor și strigă cu o voce de stentor:

– Cer cuvântul!

– În sfârșit! exclamă mătușa Emma, care agita evantaiul energic.

– Întâi de toate, propun un toast pentru multiubitul nostru Sud.

Asurzitor, un urlet se revărsă asupra tăcerii, însoțit de vajnicele eforturi ale convivilor de-a sta în picioare.

– Urraa pentru Sud!

Elizabeth stătu mai departe așezată. Petrecerea lua o întorsătură neplăcută. Avu presimțirea că de-acum încolo avea să urmeze ce-i mai rău.

Charlie Jones continuă:

– Cer un gând amical pentru cel absent.

Cel absent... Inima Elizabethei începu să zvâcnească. Nu putea fi vorba decât de-un mort. Și, ca pentru a-i confirma presimțirile, murmure afectuoase se auziră în jurul mesei, ca o hulă molcomă și mângâietoare.

– Dragul nostru Willie Hargrove... Ne lipsește în seara asta...

Îl revăzu, în amintire, trecând prin salon și prin fața ei și privind-o îndelung și trist, dar la oroarea acestei viziuni de dincolo de mormânt se adăuga un indiscutabil sentiment de ușurare, de care-i fu rușine. I se părea că stăpânul de la Dimwood vine să cineze împreună cu ea. Nu avu însă răgazul să stăruie asupra acestei halucinații, văzându-l pe Charlie întorcându-se spre ea cu un zâmbet larg:

– Și acum, rosti articulând fiecare cuvânt, vă propun un toast de afectuos bun venit pentru Miss Elizabeth Escridge.

Se stârni numaidecât o rumoare zgomotoasă printre convivi. Toți în picioare, încercau s-o vadă pe Elizabeth, până atunci un pic cam neglijată și, deodată, un soi de răcnet umplu sala:

– Pentru Elizabeth!

Fără să știe ce face, fata se ridică și ea și, înnebunită, se întoarce spre vecinul ei din dreapta. Acesta își scosese lornionul și, uluit, o privea. Fiecare părea să caute refugiu la celălalt împotriva emoției, iar Elizabeth abia avu timpul să vadă o față care-i păru a unui înger. Băiatul, neștiind ceea ce se așteaptă din partea lui, își pierdu capul și o sărută.

Un bubuit de aplauze salută elanul acela neașteptat. Iar fata își flutură mâna spre toate fețele pe care le vedea într-un vertij de timiditate.

Cu îndărătnicia unui talaz, păreau a se apropia de ea, apoi se retrăgeau dintr-odată, ca iarăși să înainteze din nou. Își încleștă mâna stângă de mâneca unchiului Josh și înălță spre el o privire jalnică, dar el se mulțumi să-i strângă brațul și-i spuse:

– Stai cât poți de dreaptă, să putem fi mândri de tine.

Fraza o atinse în amorul ei propriu și i se păru că aude, dând-o de rușine, vocea uscată și precisă a mamei ei: „Nu te da în spectacol de față cu străinii!”

Printr-o bruscă tresărire de orgoliu, își înăbuși spaima, dar amețeala tot n-o părăsi. Între timp, începuse să-i deslușească mai bine pe comeseni, fețele lor, rochiile de culoare deschisă ale femeilor alternând cu fracurile negre, și chiar și cravatele de mătase albă innodate sub bărbia bărbaților, dar toată lumea aceea continua să se apropie și să se depărteze la fel ca mai înainte, cu deosebirea că acum părea să danseze un cadril uriaș, cu o aplecare înainte plină de ardoare, apoi o retragere majestuoasă, urmată de o nouă revărsare biruitoare, încât, cuprinsă de veselie, își înălță cu un gest mașinal cupa. Strigăte politicoase de „ura” salutară gestul. Vocea unchiului Josh ceru de astă dată să se facă tăcere.

– Acum, când scumpa noastră Elizabeth e adoptată de Sud, să-i dăm, dragi prieteni, o idee generală despre criza prin care trece.

Un murmur ușor străbătu asistența, ca un zumzet de albine, iar o doamnă îndrăzni să întrebe cu voce hotărâtă:

– De ce?

Era frumoasa Mrs. Harrison Edwards, văduvă și proprietara uneia dintre cele mai înfloritoare plantații din ținut. Rochia ei de tafta cenușiu-deschis îi puneă în valoare strălucirea pielii, de un alb catifelat, din care lăsa să se vadă cât mai mult cu putință, fără a încălca decența, datorită unui decolteu de o îndrăzneală prudentă, vagă

amintire a îndrăznelilor pariziene. Blândețea mângâietoare a ochilor ei imenși și negri era celebră, făcând-o să fie comparată cu o regină în exil. Din grijă față de bunele maniere, abia dacă se atinsese de un pateu în crustă, lăsând să fie luat restul, nu fără părere de rău, deoarece era lacomă, dar ovalul feței era amenințat să se rotunjească. Mulți bărbați îi dădeau târcoale.

– Întâi de toate, adăugă ea, că nu e nicio criză.

– Găsiți? exclamă mai multe voci.

Dar ea continuă cu o voce liniștită și suverană:

– Întrucât izbutesc palavragiile ăștia din Congres să ne tulbure viața și confortul? Uitați-vă în jur. Sudul e în măsură să facă față indiferent cărei crize. Resursele Sudului sunt inepuizabile. Ce țară se mai poate lăuda cu același lucru?

– Dar, Lucile, interveni Charlie Jones, e vorba de o criză politică. Netulburată, aceasta răspunse:

– Crizele politice se aranjează totdeauna, pentru că trebuie să se aranjeze. De asta e Congresul acolo unde e.

Cu o voce cât se poate de răbdătoare, în care se ghicea exasperarea, Charlie Jones declară:

– Rezumatul acesta luminos merită unele lămuriri suplimentare. Elizabeth, pe vremea când Anglia domnea asupra întregii Colonii, nu se vorbea despre Nord și despre Sud decât într-un mod general, dar chiar și atunci se iveau contestații în legătură cu limitele de teritoriu care alcătuiau provinciile. Între Pennsylvania și Maryland, de pildă, frecuşurile acestea nu se mai isprăveau.

În timp ce se rosteau aceste fraze, negrii, în livrelele lor roșii, circulau în jurul mesei purtând salatiere grele din porțelan alb și auriu. Pusă pe un strat de pere avocado și de ciuperci negre, salata de homar îi smulse un strigăt de încântare frumoasei Mrs. Harrison Edwards, neputincioasă să-i reziste:

– Sălbatic condimentată!... Divină!

Oratorul era ascultat destul de vag, în timp ce vinul curgea în pahare, iar paharele în guri cu un soi de regularitate ce-o fascina pe fată. Toate astea întrețineau întrucâtva o animație ce-o împiedica să se plictisească. Neatentă de-a binelea, nu urmărea deloc cursul acela de istorie al lui Charlie Jones, avea impresia că se află într-o clasă nedisciplinată și se amuza din pricina șușotelilor din jurul ei:

– Dacă n-a ajuns decât la dominația engleză, când o răsări soarele abia dacă o să fie la Războiul de Independență.

Un domn bătrân cu mustață albă, judecătorul Pilgrim, ridică mâna și o ținu în aer până când se făcu liniște. Cu o voce slabă și foarte politicoasă, luă cuvântul:

– Îmi pot îngădui să-i amintesc demnului și respectabilului meu prieten că balul trebuie să se deschidă curând, deoarece mi se pare că-i aud pe muzicanți acordându-și instrumentele în salon, nu? Nu ar putea grăbi întrucâtva majestuosul curs al marelui fluviu al Istoriei? Nerăbdătorul tineret...

– Nu vă mai osteniți, Înălțimea voastră, voi sări peste ani.

Nimeni nu auzise nici cel mai mic acord, iar nerăbdătorul tineret își rumega așteptarea bând zdravăn, însă onorabilul judecător Pilgrim voia să se ducă la culcare. Charlie Jones continuă pe un ton egal:

– Ca să se pună capăt pretențiilor teritoriale ale provinciilor, s-a făcut apel la doi englezi, funcționari la cadastru: Mason și Dixon.

– Urrea pentru Mason și Dixon! exclamă invitații într-un singur glas.

Charlie Jones, cu fața împietrită, continuă cu o voce vădit autoritară:

– Era pe la 1730. Aceștia au tras pe harta țării o linie lungă de la vest la est, marcând limita dintre Nord și Sud. Asta le-a luat treizeci de ani și, cum nu erau prea tari la geografie, linia era dreaptă acolo unde ar fi făcut mai bine să meargă în zigzag. O frontieră.

Spre mirarea tuturor, Elizabeth, devenită dintr-odată atentă, lăsă să-i scape un strigăt:

– Da? Și de ce?

Vocea ei limpede străbătu aerul înăbușitor și, o clipă, domni stupoarea. Cu obraji și fruntea năpădite de roșeață, fata se întoarse spre unchiul Josh. Acesta spuse calm:

– Găsesc că exclamația asta e plină de bun simț. Nimic mai periculos pentru pace decât o frontieră rău întocmită. Însuși marele Jefferson, imediat după victoria asupra Angliei, a prevăzut un război între statele ce alcătuiau Uniunea.

La cuvintele acestea, onorabilul judecător Pilgrim se ridică în picioare și spuse:

– Dragi prieteni, pentru un om de vârsta mea, se face târziu și am să vă cer îngăduința să plec dar, înainte de-a pleca, vă rog să vă amintiți

că, în urmă cu treizeci de ani, ne-am crezut de-a binelea la un pas de război cu Nordul. Și asta din cauza intrării în Uniune a statelor Maine și Missouri, Maine fiind un stat liber, iar Missouri sclavagist. Și totuși, țara a dat dovadă de bun simț. Un mare om, Clay, a propus și a obținut un compromis. Missouri și-a luat locul în Sud, ca stat sclavagist, iar statul Maine a pătruns în Nord, în calitate de stat liber, încât o generație întreagă a trăit în pace și bună vecinătate. La fel și de data asta, din cauza intrării Californiei în Uniune, care face dificultăți, va avea loc un compromis, nu va fi război, dar frontiera are utilitatea ei. Vă doresc o seară veselă și o noapte bună.

Zicând acestea, cu o gravitate impozantă, se pregătea să iasă din sală, când Billy îi tăie deodată calea, un Billy cu părul zburlit și fața roșie de vin și mâncare.

– Și dacă ar fi fost război, Înălțimea voastră, ce-ați fi făcut?

Judecătorul se opri brusc și-l țintui cu ochii lui albaștri ca oțelul:

– Dragă băiete, îi răspunse liniștit, află că nu se cade să pui asemenea întrebări unui om de felul meu, dar, de vreme ce vrei să știi, află că aș fi alergat să-mi iau pușca, fie că Sudul avea ori nu dreptate.

O tăcere neobișnuită întâmpină declarația asta. Ai fi zis că o prezență nevăzută trecea pe deasupra capetelor acelor bărbați și femei în lumina candelabrelor. Bătrânul ieși din sală, ținându-se drept, în fracul lui negru și lung.

După un minut ce păru nesfârșit, Charlie Jones luă cuvântul:

– Nu încape nicio îndoială că o frontieră rău trasată e un pericol. În cazul cu Missouri și Maine, s-a văzut cum statul din Sud a format o enclavă în Nord, iar statul din Nord, o enclavă în Sud.

Un domn de vreo patruzeci de ani se întoarse spre Charlie Jones. Avea fața foarte brună, iar trăsăturile lui un pic cam aspre trădau vigoarea oșteanului.

– Mr. Jones, spuse cu o curtenie studiată, vă stimăm cu toții ca pe unul de-ai noștri, și ați știut să ne câștigați prietenia...

– Nădăjduiesc, făcu Charlie Jones răbdător.

– ...dar sunteți englez.

– Așa cum și familia domniei voastre e de două secole, maior Crawford.

– De acord, dar eu sunt din Sud și niciodată nu se va putea evita ca, bine sau rău trasată, frontiera aceasta să treacă prin inima tuturor alor

noștri. Pe când dumneavoastră veniți din vechea țară, pe care noi n-o renegăm, dar, cu tot respectul ce vi se datorează, tot din altă parte veniți.

– Vin, într-adevăr, dintr-un orașel aflat între Shropshire și Țara Galilor. Nu-i un mister pentru nimeni. Dar domnia voastră unde vreți să ajungeți, maior Crawford?

Întrebarea fusese pusă pe o voce din ce în ce mai puternică și din ce în ce mai răbdătoare, în timp ce nările lui Charlie Jones se deschideau tot mai mult.

Răspunsul veni cu o nuanță de politețe ceva mai apăsată:

– La aceasta, Sir, că nimic nu vă îndreptățește vreodată să încercați aceleași sentimente ca noi, când e vorba de onoarea națiunii noastre. Cel ce vă vorbește e un soldat călit în campania din Mexic de acum treisprezece ani. Fie că linia lui Mason și Dixon e bine ori rău trasată, o vom trece în mai puțin timp de cât e nevoie ca s-o spunem, de se va ivi prilejul.

– Nobile cuvinte, maior Crawford, dar, la rândul meu, pun și eu o întrebare. Când orașul Savannah m-a numit cetățean de onoare și mi-a încredințat aceleași răspunderi ca și celorlalți trei negustori care-i asigură prosperitatea, credeți, maior Crawford, că s-a îndoit de sentimentele mele sudiste?

Fața brună a maiorului Crawford se coloră într-un frumos stacojiu cald ce-i dădu o străfulgerare de tinerețe, dar declară pe un ton hotărât:

– Nu mă clintesc de pe pozițiile mele, Charlie Jones, dar nu era nici urmă de ofensă în intenția mea.

Placid și aproape imperceptibil ironic, Charlie Jones răspunse:

– Dacă ofensa dispăre, părerea pe care o aveți despre sentimentele mele devine pentru mine neînsemnată; vă înșelați, dar suntem cu toții supuși greșelii, e în natura noastră, e aproape un drept ce ne este hărăzit. Cât despre frontiere, ele sunt ca șerpii, e mai bine să fie lăsați să doarmă dacă ne lipsesc mijloacele să-i stărpim pe loc.

Rostind aceste cuvinte, își luase puțin câte puțin un aer de majestate disprețuitoare, ce-l transforma în statuie. Pe fața lui marmoreană nu se mișcau decât minunații lui ochi de culoarea furtunii, ce se plimbau încet de la dreapta la stânga, ca în căutarea unui obiectiv pe care să-l doboare. În clipe ca acestea, se ivea confratele „nemaipomeniților companioni”, cum i-a descris Thackeray pe negustorii *richissimi* ai

orașului pe care-l administrau. Ascultându-l, aveai atunci impresia că devine mai lat în spete și că, într-un fel inexplicabil, tot trupul lui își mărește volumul. După câteva secunde de-o tăcere stingheritoare, trăsăturile i se destinseră și-și reluă tonul jovial.

- Elizabeth, spuse, cred că nu înțelegi mare lucru din ce vorbim noi aici.
- Nimic.

Charlie Jones izbucni în râs.

– Îmi plac răspunsurile pe șleau, dar e timpul ca în două vorbe să-ți descriu situația. Întâi de toate însă, desertul. Hai, li se adresează el negrilor deveniți din ce în ce mai atenți la cele ce se spuneau, strângeți repede de pe masă și aduceți ceea ce urmează.

Servitorii se grăbiră numaidecât să-i dea ascultare și, ca și cum cuvântul desert ar fi avut rezonanțe magice, se iviră unul câte unul tineri în uniformă care la început se strecurau pe lângă pereți, apoi stătură în picioare în spatele doamnelor, pentru a conversa discret, pe șoptite. Erau elevi de la un prytaneu* din împrejurimi. Charlie Jones îi poftise la balul ce-avea să urmeze și, știind foarte bine ce fac, ei veniseră mai devreme.

Capitolul XXIV

În afară de străbunice, împopoțonate în funebrele lor taftale de culoare închisă, aproape toate femeile ofereau privirii o față blândă și zâmbitoare, care trecea în ochii lumii drept însăși imaginea Sudului, deopotrivă cu întreg farmecul unei societăți fragile și rafinate. La delicatețea trăsăturilor se adăuga o voce cu modulații leneșe, uneori minunate. O asemănare misterioasă făcea să aibă toate același aer de familie, ce nu se explica prin forma frunții, conturul obrazilor sau modelul gurii, ci printr-o bănuială de trufie în felul de a privi de sus și, în adâncul ochilor, o mândrie liniștită. Ceea ce lipsea acestei grații feminine era doar culoarea tenului, dar albeața pielii făcea ca ochii, în adâncul cărora domnea focul, să strălucească și mai viu. În ciuda unei zburdălnicii de fete și a trănănelilor întrerupte de răsete nebune, rămăneau straniu de distante.

* Școală militară (n.t.)

Cu pomeții roz, Elizabeth se simțea cam de la țară și era furioasă pe robustețea ei înfloritoare de țărancă. Până și vioiciunea ei o supăra, căci îi lipsea acea undă languroasă în accent și în atitudini, care trăda rasa, în timp ce în străfundul ființei ei clocotea orgoliul familiei din care se trăgea.

În ciuda a tot și a toate, le admira eleganța firească și compara în gând toate rochiile ei noi ce dormeau în sertarele de la ea din cameră cu toaletele spumoase, mov, albe, verde-palid, roz, ale acestor flori însuflețite care binevoiau să ducă la dinții lor aristocratici bucăți de carne crudă. Când și când, un semn vesel din mână îi venea dinspre ele, însoțit de un zâmbet plin de bunătate. Iar ea turba în singurătatea ei nemărginită. Ceea ce o scotea din sărite era faptul că se vedea cât de colo că domnișoarele astea se străduiesc să se poarte simplu cu ea, să se coboare la nivelul ei, în timp ce odinioară, pe castelul tatălui ei, un blazon împodobește poarta mare de la intrare, iar blazonul lor unde se afla, mă rog?

Această ușoară febră nobiliară trecu repede și fata se socoti caraghioasă, dar neînstare să-și afle locul într-o societate atât de închisă asupra ei înseși, și începu să caute din priviri o umanitate mai accesibilă printre militari.

Acum erau o mulțime. În uniformă lor severă, înstelată cu nasturi de aramă, îi găsea tot pe-atât de decorativi ca și privilegiatele sexului ei. Loialitate, sinceritate un pic cam aspră, iată ce citea pe fețele lor deschise, remarcând cu o plăcere la fel de mare încântătoarea stângăcie a politeții lor. Stând în picioare, se înclinau țepeți asupra umerilor femeilor frumoase, șoptind lucruri ce stârneau riposte și crize de veselie sau, dacă stăteau așezați lângă ele, începeau să manevreze cu mâinile lor puternice spre câte-un braț lipsit de apărare serioasă. Dar nimeni nu lua aminte la asemenea lucruri, pentru că oriunde ți-ai fi întors ochii, bărbații se purtau cam la fel, în afară de clanul matroanelor și al domnilor cu favoriți albi. O bună dispoziție generală și zgomotoasă aranja totul, punând un văl asupra gesturilor indiscrete. Elizabeth privea cu mare interes, întrebându-se dacă și ea avea să fie plictisită cu complimente. Vecinul ei din dreapta era atât de liniștit...

Brusc, își aminti de el și-și întoarse capul într-acolo. Avu o surpriză: băiatul o cerceta grav, cu ochii lui blânzi de miop. Lomionul îi atârna la capătul unei cordeluțe negre. Din cochetărie, desigur, nu și-l

mai pusese după ce-l luase o clipă de la ochi. Ceea ce romancierii numesc o tristețe interesantă era răspândită pe fața lui de-o regularitate desăvârșită. Masa neagră și ondulată a părului îi înconjura fruntea bombată, făcând din el un tânăr romantic, și până și vederea-i slabă părea a fi un farmec în plus, dăruind anume mister privirii. Nu știai dacă te vede sau se gândește la altceva, dar gura roșie și senzuală dezmințea cu un soi de violență poezia părților superioare ale acestei fețe nemișcate.

– Domnișoară, spuse după o ezitare, eu știu cine sunteți, dar dumneavoastră nu știți cine sunt eu.

– Nu, zise Elizabeth.

– Mă numesc Francis Brooks.

Elizabeth zâmbi politicos, urmă o pauză, apoi băiatul continuă:

– Poate că vă mirați văzându-mă la un loc cu toată lumea asta bună.

Așa a vrut Mr. Charlie Jones.

Uimită întrucâtva, fata spuse cu răceală:

– Foarte bine.

Obrajii băiatului se înroșiră.

– Prefer să știți: nu aparțin unei mari familii.

O spuse cu asemenea simplitate, încât Elizabeth simți pentru el o duioșie repede înăbușită.

– Ei și? făcu ea.

– Tatăl meu e croitor într-un orașel din Virginia.

– În Virginia... Nu știu unde se află Virginia.

– Mai la nord și departe de-aici, dar tot de Sud ține.

Cu totul fără voia ei, atenția fetei se îndrepta asupra felului în care se mișcau buzele lui umede și, dintr-odată, își întoarse privirea, ca și cum ar fi văzut ceva ce nu se cădea să vadă. Dar continuă să-i răspundă:

– Asta înseamnă că nu ești de-aici, dar tot din Sud ești, ca toți cei din Savannah.

– Întocmai, dar prin părțile noastre lumea e mai puțin... agitată.

Fără să știe prea bine de ce, fata era tulburată. Băiatul vorbea cu o încetineală plăcută, iar vocea îi era frumoasă, deși cam subțire. Așteptă ca Elizabeth să facă vreo observație dar, cum nimic de felul acesta nu se întâmplă, continuă:

– Mr. Jones are multe proprietăți în Virginia. Una din ele e construită pe un fost teren de curse. Mi-am petrecut acolo câteva din vacanțele de Crăciun și de vară.

– Ține mult la dumneata.
– Cred că da. A luat pe spezele lui studiile mele. E un om foarte bun.

– Ce meserie vei avea?

– Arhitect.

Fata tresări.

– Știu că mai este unul, șopti ea.

– Oh! sunt mai mulți și lucrează la construcția casei celei mari, aflată într-unul din colțurile din Madison Square. Va fi și cea mai importantă din oraș. Tudor.

– Tudor?

– Da. Stil Tudor în întregime și tot materialul trebuie să vină din Anglia.

Nu prea înțelegea ce spune fiindcă se gândea la arhitectul de adineauri, care-i vorbise într-un fel atât de straniu, ținându-l cu privirea lui adâncă. Poate că Francis Brooks avea să lucreze împreună cu el, și-atunci...

Băiatul deveni vorbăreț și din nou Elizabeth începu să observe jocul buzelor lui, ce se despărțeau și se lipeau întruna.

Cedând unei porniri subite de-a spune ceva, fata lăsa să-i scape o frază ce trăda o mare nevinovăție:

– Găsesc că ai o gură frumoasă.

El se opri brusc și o privi scandalizat – Elizabeth își dădu numaidecât seama de grozăvia observației; decădea în ochii lui. Râzând nervos în hohote, exclamă:

– Am spus și eu așa. Ai o gură ca toată lumea.

Fața tânărului Brooks se făcu stacojie și chiar și Elizabeth simți dogoarea sângelui ce-i urca în obraji. Tăcură amândoi. Printr-un gest ce părea a-i fi familiar, băiatul își puse amândouă mâinile pe masă, asemeni unor unelte nefolosite, și din nou Elizabeth remarcă lungimea armonioasă a degetelor, finețea încheieturilor ce ieșeau din mâneci. Nu erau mâinile unui om de rând, cum spuneau cei din jurul ei. Ridicând capul, văzu că băiatul n-o slăbește din ochi și, în privirea aceea în care miopia punea un soi de ceață, i se păru că ghicește o mustrare.

– Mr. Brooks, îl rugă, nu lua seama la ce-am spus.

Cu blândețe, îi răspunse:

– Domnișoară, deseori lumea râde de gura mea prea mare.

- Oh, nu asta am vrut să spun! protestă. Iartă-mă dacă te-am jignit. Rămase o clipă cu gura întredeschisă, apoi rosti cu glas scăzut:
- Domnișoară, dacă cei de-aici v-ar auzi...
- Ei și?
- N-ar înțelege... Cu deosebirea dintre noi...

Brusc, i se făcu rușine, rușine pentru ea însăși, rușine pentru societate, rușine pentru tot, încât răspunse cu însuflețire:

- Eu nu fac nicio deosebire, Mr. Brooks.

Băiatul zâmbi, iar fața i se luminează toată și, spre consternarea Elizabethei, își puse lornionul pe nasul lui drăguț.

În chiar clipa aceea, la celălalt capăt al mesei avu loc o izbitură ușoară ce atrase toate privirile. Maiorul Crawford, cu destulă bruschete, își lua rămas bun de la toți cei de față, fără a rosti vreun cuvânt. Scaunul, împins prea tare, se răsturnase în spatele lui și zăcea ca o victimă a nemulțumirii sale. După ce se războise cu Charlie Jones, nu putuse desluși dacă se alesese ori nu cu un afront, deoarece nu gândea repede și, cu un pas marțial, se îndrepta spre ușă ca să-și verse mânia în stradă.

Charlie Jones îl privi senin cum părăsește sufrageria.

- Viteazul maior Crawford, spuse cu glas tare, se va număra printre primii care să-și găurească pieptul pentru Sud, dacă va fi război.

- Dar nu va fi niciun război, declară mătușa Emma pe un ton fără replică.

În atmosfera de optimism favorizată de șampanie, afirmația aceasta avu asupra comesenilor efectul unei semnături în josul unui tratat de pace și se înălțară câteva exclamații sobre de „urraa!” Ce-ar fi putut la fel de bine să salute și apariția deserturilor, pe care servitorii le aduceau într-o adevărată procesiune pe trei platouri grele de metal pictat.

Venea mai întâi Panteonul din Roma din înghețată multicoloră. Pilaștri din vanilie și ziduri din căpșuni susțineau greutatea unui dom din fistic, în timp ce ușa ce se deschidea sub peristil lăsa să se întrezărească grămezi de bunătăți sub formă de smaralde, rubine și topaze. Rămurișuri de anghelică înconjurau oroarea asta monumentală ce stârni o stupoare generală, iar din partea celor tineri, furia abia stăpânită izvorâtă din dorința unei demolări lacome.

Urma îndeaproape un munte de fursecuri fine ca niște frunze moarte și de-o diversitate de forme uimitoare, cu colțurile răsucite.

De cum a fost aşezat acest panteon pe masă, Charlie Jones anunţă că invitaţii se vor servi singuri şi porunci negrilor să plece.

– Îi tratezi ca pe nişte copii, îi spuse unchiul Josh.

– Nu-i auzi ce chiote scot în faţa acestui panteon caraghios? Crezi că astea sunt glasuri de oameni în toată firea? Nu-i bârfesc pentru că sunt veseli, dar fapt e că ducem lipsă de oameni în toată firea. Înghetata asta uriaşă şi, între noi fie spus, hidoasă, o să mă ajute să le vâr pe gât şi unele adevăruri nişeluş cam amare.

– Doar nu vrei să le vorbeşti de război?

– Ce război? Nu e niciun război, de luni de zile ne apropiem doar de primejdia unui război. Şi ce face Sudul aflat în primejdie de război? Dansează.

– În acest refuz al fricii eu unul văd curaj.

– Oh, cât despre curaj, Sudul nu duce lipsă de el, nu are decât curaj, şi încă mult, dar în ceea ce priveşte politica, e departe de-a fi adult.

– Asta înţelegi tu prin *lipsă* de oameni în toată firea? Dar crezi că Nordul e adult?

– Niciun popor nu e adult cu adevărat. Dar chiar dacă nu e, Nordul are uzine şi o industrie care creşte îngrijorător. Câte uzine are Sudul?

– Niciuna, din câte ştiu. Şi totuşi, în lipsă de oameni în toată firea, avem oameni mari. Clay e un politician de anvergură. Negociază cu Nordul, propune concesii de ambele părţi; dacă obţine ceea ce el numeşte uniunea inimilor, pacea va fi salvată. Formula asta a uniunii inimilor ți se pare naivă, dar Clay nu e un naiv, ci mizează pe cartea sentimentului, ceea ce, în America, e aproape totdeauna un atu foarte mare.

– Calhoun nu credea deloc în uniunea inimilor. Şi Calhoun era omul Sudului.

– Mă tem să nu-i fi purtat ghinion. Cu numele ăsta al lui, care aduce cu o chemare de sălbăticiuni, ar fi fost în stare să ne azvârle în cel mai primejdios dintre conflicte.

– Nu l-ai văzut în viaţa ta!

– Nu, şi nici n-aveam chef să-l văd. Elocinţa lui a tăiat America în două, cu mult mai mult decât linia lui Mason şi Dixon.

– În timp ce noi trăncănim despre lucrurile astea sinistre, dragă Josh, văd colo o îmbulzeală gata să se prefacă în răzmeriţă, panteonul e pe punctul de-a cădea în mâinile barbarilor sau, dacă preferi, ale invitaţilor noştri.

Într-adevăr, într-o pornire generală, comesenii, uitând de bunele maniere, se înghesuiau împrejurul templului multicolor, nu fără a se îmbrânci un pic, cu râsete și mii de proteste. Ținând câte o farfurie în mână, atacau cu lingurița pilaștri și ziduri ca să-și ia victorioși partea de desert, pe care se duceau s-o savureze ceva mai departe, după ce înfulecau în treacăt vreun fursec. Tinerii militari se remarcă prin îndrăzneală, dar nici doamnele nu duceau lipsă de inițiativă; uitându-și lăncezelile, se organizaseră de la sine într-un soi de batalion ce împungea cu coatele, și numai datorită strădaniilor lor cupola de fistic se prăbuși. Au fost aclamate, musafirii bătând cu lingurița în farfurioare.

– Pe vremea mea, spuse răsând Emma, căreia i se dăduse o porție dublă de înghețată de căpșuni și fursecuri cu zecile, asemenea năvală ar fi fost socotită un scandal, dar din copilăria mea încoace lumea se îndreaptă spre pierzanie!

În timpul asta, străbunicile, care nu erau date uitării, râdeau cu lacrimi între două lingurițe de înghețată, nepărând cătuși de puțin scandalizate.

– Iată, îi spuse Charlie Jones unchiului Josh, cel mai bun moment ca să-i fac să înghită hapul care să le limpezească ideile și, în același timp, s-o instruiesc pe Elizabeth.

– Dar o să provoci consternare!

– Consternare? Tare aș vrea să fie așa timp de-o secundă, dar mă tem că nici bubuitul unui tun n-ar putea-o face, dimpotrivă, i-ar exalta. Elizabeth!

Elizabeth nu-l auzi. Toată atenția ei era îndreptată asupra arhitectului, pe care în sfârșit îl descoperise. Acesta, deplasându-se întruna, aproape că dăduse ocol mesei și în clipa aceea o ținuta cu privirea lui adâncă pe o fată foarte drăguță, ocupată, ca și el, să mănânce înghețată, în timp ce-l privea la fel de adânc, iar farfurioarele li se atingeau. Nu era prea departe de Elizabeth, iar ea contempla cu melancolie ceea ce i se părea a fi o trădare.

– Elizabeth! o strigă din nou Charlie Jones.

Înălță spre el o față de martir.

– Ce-i cu tine, fetițo, nu-ți iei desertul?

Clătină din cap.

– Nu mi-e foame, spuse.

– O, dar înghețata se mănâncă fără să-ți fie foame, mă rog, cum poștești. Suntem în țara libertății.

Și-atunci, ridicând glasul ca un profesor, încât să fie auzit de toți, anunță:

– Iar acum o să încerc să te instruiesc, fără a te plictisi, în legătură cu neînțelegerea noastră actuală cu Nordul.

– Mi s-a mai explicat, spuse ea blând. Am mai fost instruită.

– În linii mari, sunt sigur, dar tocmai amănunțele sunt interesante. Ai să vezi, o să ai surprize. Pentru început, știi unde se află Mexicul? Tăcere.

– Ei bine, Mexicul se află în America Centrală, între America de Nord și America de Sud. Vezi cam cum?

Elizabeth o vedea mai cu seamă pe fata cea drăguță care nu voia să-și termine înghețata, luând câte o fărâmișă, ca să nu piardă nimic din privirea fascinată a partenerului. Încântătoare, neîndoielnic, cu buclele ei negre mângâiate de un reflex roșcat. Minunatele ei pupile de un albastru întunecat păreau să soarbă tot ceea ce ochii un pic cam ficși ai admiratorului îi spuneau despre frumusețea ei fără seamăn în tot Sudul.

„Adineauri, se gândea mica englezoaică, mie îmi spunea asta.“

– Fostă provincie spaniolă, continua Charlie Jones, Mexicul își cucerește în cele din urmă independența. Încă de pe timpul dominației spaniole, Texasul sclavagist atrăgea imigranți din sud-vest, iar când țara a fost liberă, mișcarea asta s-a accentuat. Nou-veniții erau cât se poate de bine primiți de către țara unde lipsea mâna de lucru. Mă urmărești, Elizabeth?

– Ca și cum aș fi în Texas cu dumneavoastră, Mr. Jones.

Impertinența îi scăpă fără să vrea. În tulburarea ei, se întoarse spre Francis Brooks, vecinul din dreapta, pe care-l uitase cumva.

Acesta sta drept și tăcut după scurta convorbire avută cu micuța aristocrată englezoaică. Poate că încerca să reducă „diferența“ dintre fată și el.

– Mr. Brooks, îl întrebă ea, știi cumva când o să înceapă balul?

Din politețe, băiatul își luă lornionul, așa cum își ridică pălăria când îi vorbești unei doamne.

– Cred că în curând, domnișoară. Am auzit pe cineva zicând că muzicanții cer bere, deoarece așteaptă de mult și le e cald.

Râseră discret amândoi, ceea ce-i apropie.

– Ai să dansezi, Mr. Brooks?

– Da, dacă găsesc... Oh! Domnișoară, ați consimți să-mi acordați primul vals?

Spuse toate astea bâlbâindu-se puțin, apoi își mușcă buzele.

Ca la bal, ideile începură să valseze nebunește în capul Elizabethiei. Dacă dansa, nu era în pericol să i se vadă „indescriptibili” confecționați de mâna maternă? Dintr-odată, ar fi ajuns de râsul tuturor în seara aceea. Și-apoi, să dansezi cu un partener care poartă lornion...

Nu avu timp să răspundă, vocea lui Charlie Jones o scoase din încurcătură:

– Elizabeth, strigă el, am impresia că de la o vreme atenția *dumitale* se îndepărtează de Texas.

– Oh, Mr. Jones, iată-mă din nou acolo, alături de dumneavoastră.

În clipa aceea, Francis Brooks își puse repede lornionul și privi drept în fața lui.

– Continui, rosti Charlie Jones cu putere; în 1830, nu erau mai puțin de douăzeci de mii, încât guvernul Mexicului se alarmează. Ca să pună capăt imigrației, începe prin a abolii sclavia, ceea ce-i ruina pe coloniștii stabiliți în Texas de mai bine de zece ani. Au avut loc mișcări și, în cele din urmă, în 1835, izbucnește războiul. Episodul cel mai marcant a fost bătălia de la Alamo.

Numele acela rostit ca un strigăt îi făcu să tresară pe meseni, cărora le era gândul la cu totul altceva, și, într-un singur glas, exclamară răsunător:

– Urraa pentru Alamo!

Trezită din visările ei sentimentale, Elizabeth înălță spre unchiul Josh o față înspăimântată:

– Ce se întâmplă?

– Elizabeth, mugi Charlie Jones, la Alamo, o sută optzeci și trei de texani au ținut piept timp de două săptămâni la patru mii de mexicani. Sosesc întăririle și forțele mexicane suportă una din cele mai grele înfrângeri. Mexicul e silit să acorde Texasului independența. Iar acesta cere Statelor Unite să-l primească în Uniune. Îți vine să crezi una ca asta? Statele Unite refuză.

– De ce?

– Parcă se știe exact? Fără îndoială că nu dorea un conflict cu Mexicul. Era în 1837.

– Charlie, făcu unchiul Josh. Muzicanții așteaptă și-și pierd răbdarea. N-auzi cum își acordează instrumentele?

– Ei bine, dacă va fi nevoie, își vor acorda instrumentele după glasul trâmbiței de la Judecata de Apoi. Continui.

Între timp, șoapte întretăiate de râsete înăbușite continuau să se audă în jurul mesei, dar comensarii începeau să ciulească urechea. Rămășițele pantconului de înghețată zăceau într-o baltă căpșunie care nu mai interesa pe nimeni.

– În sfârșit, în 1845, Texasul este acceptat, după cum dorea. Mexicul contestă delimitarea frontierelor. Războiul izbucnește cât se poate de firesc după înfruntarea de opinii ce urmează. Ar fi putut fi evitat, dar Sudul o voia, iar spiritul războinic molipsise până și statul Massachusetts, din Nord. Elizabeth, Washingtonul însă prezenta lucrurile în felul lui. Nu era câtuși de puțin vorba de o invazie...

– Poate că nu, observă foarte tare unul dintre musafiri, dar semăna al naibii de bine cu invazia.

– ...ci mai curând, continuă oratorul, cu o simplă ocupare militară a teritoriilor contestate. De la primele înfruntări, americanii au fost învinși și un vânt de mânie începu să sufle în țara întreagă: sânge american cursese pe pământ american. Furia războinică se dezlănțuie. Armata americană, mai puțin numeroasă decât cea a inamicului, repurtează nu mai puțin de șapte victorii memorabile, iar Mexicul e ocupat. Dintr-un foc, Statele Unite iau adversarului, în plus față de Texas, Arizona și New Mexico și, mai importantă decât tot restul, California. Drept compensație, au cumpărat aceste teritorii sau, mai curând, au silit Mexicul să le vândă.

– Cumpărate și vândute cu sânge, declară aceeași persoană care mai adineauri insistase asupra termenului de invazie.

Era un domn scund, cu părul înspicat, cu fața suptă și ochi mici de un negru intens. Îmbrăcat cu deosebită căutare, care-i dădea un aer clerical, sta cu atât mai țeapăn cu cât băuse ceva cam mult și-și supraveghea rostirea.

– Sângele, vorbe el, curge în râuri nesecate de-a lungul frontierelor, mânjește tratatele de pace veșnic provizorii, plătește datoriile de război...

– Spală injuriile aduse onoarei, interveni un elev-ofițer pe scurt.

– ...cu excepția cazurilor când sunt de neșters, cum am avut prilejul să văd, și atunci tot spălatul duelurilor nu șterge nimic.

Bombându-și pieptul cât putu de tare, militarul se strădui să ia un ton arogant, dar degeaba se încrunta și vorbea tare, fața lui își păstra trăsăturile copilărești ce dăunau efectului voit.

– Domnule, văd că nu gândiți ca toată lumea și că sunteți împotriva...

Un glas tăios retează din scurt discursul acesta ce se anunța vehement:

– Elev Butts, potolește-te. Știi cu cine vorbești? Cel mai bun lucru pe care-l poți face acum e să taci. Șeful dumatăle te poartă s-o faci, cu insistență.

Elevul Butts se întoarce, văzu ca într-o străfulgerare fața mândră a căpitanului și tăcu.

– Charlie, îi șopti unchiul Josh vecinului său rămas imperturbabil, nu pigulești îndeajuns lista invitațiilor: soldățul ăsta de două parale...

– ...s-a strecurat aici alături de camarazii lui, dar n-o să mai vină, pentru că nu știe să bea ca un gentleman. Cât despre bunul profesor Horatio Brixton Bragg, e ceva mai trăsnet în seara asta ca de obicei, pentru că șampania îl face să spună tot ce are pe suflet, dar e gloria micului lui colegiu și sunt câteva persoane care îl ascultă.

– Bine, dar, pentru Dumnezeu, scurtează-o, scurtează-o și tu.

– Înțeles. În ianuarie 1848, pacea a fost semnată între Mexic și Statele Unite, continuă Charlie Jones ceva mai tare. Dar, la 14 ianuarie a aceluiași an, înainte de semnarea tratatului de pace, o lovitură de teatru avusese loc. Un anume Marshall, săpând la Colonna, în California, descoperise aur. S-a descoperit și ceva mai departe, apoi mai peste tot, iar știrea asta își începu numaidecât fulgerătoarea călătorie în jurul lumii. Din toate colțurile Americii și din toate țările Europei, emigranții se năpustesc asupra Californiei. E faimoasă...

– Goană după aur! urlă invitații. Știm cu toții asta, Charlie Jones.

– Perfect. La finele anului '49, coloniștii din California erau în număr de optzeci de mii. Așa cum Franța a avut „pașoptiștii ei”, America avea „pașnoviștii”^{*}. În acest timp, Congresul se pomeneste în fața problemei admiterii Californiei în Uniune. Sudul insistă să fie admisă ca stat al Sudului, ceea ce păru rezonabil. Cei optzeci de mii de californieni doresc cu ardoare intrarea în Uniune, dar cu o condiție: să nu-i fie îngăduit niciunui negru să locuiască acolo, fie liber, fie sclav. Sudul, care vedea California drept stat *sclavagist*, se socotește păgubit și cere o compensație. Favorabil intrării Californiei în Uniune, Congresul oferă în chip de despăgubire să-i împiedice pe sclavii fugiți să se refugieze în Nord și chiar să-i trimită îndărăt în Sud stăpânilor lor.

* Forty-niners (nota ed. franceze)

– Propunere derizorie, exclamă un domn cu păr alb ciufulit și cu glas profund, de orator. Vă închipuiți că Nordul n-o să înapoieze picior de sclav fugit.

Spre mirarea tuturor, Elizabeth rosti cât putu de tare:

– Dar acolo, în Nord, vor fi liberi.

Oratorul se întoarse încet pe călcăie în direcția fetei:

– Drăguța mea domnișoară, vor fi liberi, într-adevăr. Liberi să muncească pentru yankei, care-i vor pune să sfarme pietre ca să-și câștige existența, liberi să se îmbolnăvească de plămâni datorită climei aspre. Mulți vor muri. Unii, mai fericiți, vor fugi și se vor întoarce plângând de bucurie la vechii lor stăpâni. Ceea ce s-a și întâmplat cu unul dintre sclavii lui Mr. Hargrove. S-a întors, preafericit să-și regăsească iarăși coliba însorită și un stăpân bun, căruia nici măcar nu i-a trecut prin gând să-l certe.

La numele de Hargrove, Elizabeth păli.

– În sfârșit, în acest punct ne aflăm, reluă Charlie Jones, dar simplific groaznic. Mr. Clay e de părere să acceptăm acest compromis al cărui autor este. El crede și predică așa-numita uniune a inimilor, împăcarea, în timp ce marele nostru Calhoun niciodată n-a crezut în uniunea inimilor, declarându-se pentru metoda forte. De altfel, Nordul, dezlănțuit împotriva sclavagiștilor, nu vrea cu niciun preț să-i înapoieze pe fugari, nici să li se interzică negrilor accesul în Statele din Nord. Aici am ajuns. Nu trebuie să uităm că, până nu demult, pe treptele Capitoliului din Washington se vindeau și se cumpărau sclavi. Confuzia ideilor e extrem de mare, însă pericolul de război e prezent, și Calhoun, continuând să susțină că Sudul e o națiune, iar Nordul o alta, a împins spiritele spre hotărâri irevocabile.

– Urree! A văzut lucrurile așa cum sunt. Ce avem noi comun cu Nordul? exclamă musafirii.

– Nu mare lucru, poate, spuse Charlie Jones cu putere, dar vă dați seama în ce măsură depindem de el?

– Ce tot spui acolo, Charlie? răzni oratorul cu părul zbârlit. Suntem una dintre națiunile cele mai bogate din lume. Bumbacul nostru ne asigură resurse nepuizabile. Toate țările mari cumpără bumbac de la noi.

– Atenție. Stocul de bumbac al Angliei nu-i departe de-a atinge plinul. Pe de altă parte, gândiți-vă la amănuntul ăsta pitoresc: de la jucărioara pe care-o primește copilul din Sud și până la giulgiul care-l va înveli într-o bună zi, totul, mă auziți, totul e furnizat de către Nord.

– Nu și moda, în orice caz! strigă o doamnă. Elegantele din New York sunt împopoțonate ca niște slujnice în zi de sărbătoare. Parisul continuă să ne procure ceea ce ne e de trebuință. Nordul înseamnă vulgaritatea parvenitului.

– Nu totdeauna, protestă Charlie Jones, și nu peste tot. Cunosce Nordul, doamnă. E pe cale să devină o națiune puternică și industrializată.

– Nu ne e frică de Nord, țipă o doamnă ridicându-se în picioare.

Era o foarte frumoasă roșcată, îmbrăcată într-o rochie de tafta în ape schimbătoare, dominate de reflexe verzui și, printr-un gest instinctiv, își înălță spre tavan două brațe minunate, carmoase și puternice.

Efectul fu electric. Dintr-un salt, bărbații săriră în picioare și începură să urle cu sălbăticie ceva ce aducea cu strigătul vânătorilor: „Șo pe el!”

Strigăt repede acoperit de un bubuit victorios, ce răsună ca o chemare la arme, ca să se destrame aproape numaidecât și să se piardă într-un ciclon de blândețe amoroasă și de irezistibile vârtejuri. Ușile de la sala de bal se deschiseră cât erau de mari și valsul năvăli în întreaga casă. Venit de la Viena, după ce triumfase în toate marile capitale europene, era unul din ultimele succese ale lui Lanner, evocând balul de la curtea imperială a Habsburgilor, fastul și strălucirile ei războinice alternând cu galeșe răsfățuri.

În sufragerie, scaunele se răsturnară în jurul mesei, mâinile se înmănușară ca prin farmec și, fără un cuvânt, fără o umbră de incertitudine, musafirii se năpustiră la chemarea magică, hăpăiți și aspirați parcă de atotputernicul curent. În beția generală, orice femeie era frumoasă, orice bărbat devenea chipeș.

Elizabeth nu stătu mult pe gânduri. Înainte chiar de a-și fi putut da ea seama, brațul lui Francis Brooks îi înlănțuia mijlocul și văzu cum printr-un gest lornionul îi sare de la ochi, apoi cum saltă vesel în aer prins de cordeluța neagră.

– Dar nu știi să valsezi! se văicări ea.

Respirația băiatului îi atinse fața și-i simți gura lângă ureche:

– Nu trebuie să știi să valsezi ca să poți valsa!

Nu se zbatu. Într-un soi de iureș, se lăsă dusă. Picioarele păreau a-i fugi sub ea și, cu de la sine putere, se lăsau pătrunse de cadența aeriană ce-o ridica de la pământ.

Ajunsă în sala de bal, văzu pe o estradă vreo douăzeci de muzicanți cu instrumentele în acțiune, corzi, clarinete, timpane, gitară, fagot, chimvale. Arcușul viorii părea regele petrecerii. Mănuit deasupra fraților lui, părea să zboare pe corzi și cânta uneori ca o voce de fată îndrăgostită, în timp ce contrabașii mormăiau.

Cu ochii pe jumătate închiși, ca să nu se uite la partener, Elizabeth se lăsa pradă beției clipei. Descoperea deliciile învățatului, ce nu pretindea niciun fel de pricepere, deoarece băiatul lua asupra-i totul. Era de ajuns ca ea să-și pună mâna în mâna lui și să urmeze mișcarea de balans a capului său. Fără a avea eleganța dansatorilor experți, nu-i lipsea nici grația înăscută, nici, mai cu seamă, o ușurință surprinzătoare ce-l făcea uneori să execute salturi prin aer. Elizabeth simțea că e fericit, dar o stingherea faptul că încerca întruna să-și apropie fața de fața ei, ca pentru a o adulmece, încât își întorcea capul într-o parte și-ntr-alta, apoi dintr-odată își dădu seama că, fără ochelari, băiatul nu vedea aproape nimic și că încerca să-i deslușească trăsăturile.

În vârtejul amplu al dansului, observă că erau priviți în trecere cu oarecare mirare și-și închipui că lipsa ei de experiență stârnește zâmbete, așa că la început nu dădu niciun fel de atenție faptului. Era cât se poate de mulțumită. Fără îndoială că Francis Brooks o strângea un pic cam tare, se gândi, dansează ca un băiat simplu, dar, deodată, înțelese totul. Ceea ce el numea „diferență“ se vedea. Și, dintr-odată, toată bucuria îi pieri. Roși de rușine: dansând cu ea, tânărul acela de obârșie modestă o declasa. Simți un val de mânie năpădindu-i inima și, în loc să-și ferească fața atunci când băiatul se apleca spre ea, luă hotărârea să-l privească drept în ochi și să-i zâmbească. Să fi luat gestul drept o invitație? Zâmbi la rândul lui și, dintr-odată, își apropie gura de micuța ei ureche arzând încă de indignare:

– Miss Elizabeth, rosti, îmi îngăduiți să vă spun ceva?

Valsul îi ducea spre unul din colțurile sălii și, printre modulațiile prelungi ale viorii, îl auzea destul de bine. Instinctiv, clătină din cap.

– Mr. Brooks, cred că ar fi mai bine să nu-mi vorbești aici.

– Dacă nu v-o spun acum, n-am să îndrăznesc niciodată să v-o spun, iar dacă nu v-o spun, mor. Vă iubesc, Elizabeth.

– Oh! Ți-am interzis doar!

– Nu puteți împiedica un bărbat să vă iubească, Elizabeth.

– Te implor, taci.

Dar el continua să insiste într-o șoaptă plină de vehemență abia conținută:

– Ba da, Elizabeth, vă încredințez, din clipa-n care v-am văzut la masă...

În momentul acela, un tânăr de-o eleganță căutată, cu dantelă la manșete și cu gâtul strâns într-o eșarfă de mătase neagră, ce-i scotea în evidență albeața feței, se ivi pe neașteptate lângă ei și se înclină în fața Elizabeth. Frumusețea lui orgolioasă amintea de portretele din secolul al XVIII-lea în care se împăunează aristocrația engleză: aceeași mărginire, aceeași semeție.

– Domnișoară, spuse, am să vă comunic ceva urgent. Valsul continuă, vreți să-mi acordați onoarea de a-l sfârși cu mine?

Cu fața împurpurată, Francis Brooks făcu gestul de a apuca mâna fetei.

– Domnule, spuse intrusul cu o voce tăioasă, lăsați-ne singuri, vă rog. Dacă aveți nevoie de-o explicație, vă voi da-o cu prisosință sub copacii din cimitirul colonial, mă voi afla curând acolo, în zori, și voi fi poate uimit zărindu-vă, dar nu cred.

– Nu pe el o să-l găsești acolo, ci pe mine, Mr. Hudson, spuse atunci altcineva. Fapta dumitale e inadmisibilă. Desconsideri Sudul în ochii a două persoane cât se poate de nevinovate.

Vocea aceea oarecum înăbușită dar cu un timbru perfect aparținea unui bărbat înalt, a cărui față energică purta podoaba unor micuți favoriți negri, asemeni unor virgule, sub pomeții ieșiți în afară. Fracul deosebit de strâns pe talie te făcea să ghicești un trup viguros și suplu. Din ochii lui cenușii îl fulgeră pe Mr. Hudson cu o privire ce părea să-l micșoreze și așteptă.

– Așadar, voi avea de rezolvat două cazuri, maior Burton, făcu Mr. Hudson cu voce liniștită. Vor fi duse la capăt unul după altul, iar primul din ele cu acest... domn al cărui nume nu-l cunosc.

– Eroare, Mr. Hudson, replică maiorul Burton pe un ton încă și mai liniștit, în virtutea dreptului de primogenitură, deoarece e limpede că eu sunt cel mai vârstnic dintre voi doi, revendic primul tur, astfel încât, afară de cazul când m-aș înșela cumplit de tare, Mr. Brooks nu va avea de ce să se deranjeze.

Mr. Hudson făcu un gest disprețuitor din cap.

– Sunt de acord să vă cedez primul tur, maior Burton.

Tot timpul cât țină acest salt de falsă curtenie, Elizabeth se sprijini ușor de brațul lui Francis Brooks, care rămânea mut și năuc. Cu privirea lui ce mergea de la un interlocutor la altul, încerca să citească pe trăsăturile lor ceva ce-i scăpa, dar simțea nedeslușit că de moartea lui era vorba în spusele lor, fără a putea descâlci motivul, iar sângele îi pierise din obraji. La fel de lividă ca și el, fata se întreba dacă n-o să se facă de rușine prăbușindu-se leșinată, dar simțul ereditar al ironiei îi veni în ajutor: era primul ei duel; cum se cuvenea să te porți în asemenea împrejurare? În orice caz, trebuia evitată orice emoție ridicolă. Maiorul Burton o scoase cu abilitate din încurcătură:

– Mr. Brooks, spuse el, te socot un băiat plin de onoare, pe care discuția de față nu-l privește, orice-ar crede Mr. Hudson. Fii bun, rogu-te, și condu-o pe Miss Elizabeth la locul dumisale.

Muzica mieuna drăgăstos de la o vreme, vestind că e pe moarte, dar dintr-odată făcu surpriza să învie, plină de-o vigoare marțială și, în bubuitul acela de chimvale, Elizabeth exclamă cu vocea ei limpede:

– Pot foarte bine să ajung la locul meu și singură, dar dacă-i face plăcere lui Mr. Brooks, e liber să mă însoțească.

Zicând acestea, plecă, urmată de Francis Brooks care, ncîndrăznind să-i ofere brațul, mergea docil după ea.

Maiorul Burton și Mr. Hudson ieșiră din sala de bal și pătrunseră într-o micuță încăpere alăturată ce slujea drept vestiar, iar acolo, într-un decor de pardesie, de șaluri, de pălării, de jobene stivuite, începură să răcnească pentru a domina gloriosul tapaj al valsului ce răzbătea puternic prin ușa închisă.

– Mr. Hudson, ai fost cât pe ce să provoci un scandal în plină petrecere, pretind să-mi explici de ce.

– E foarte simplu. Acest Francis Brooks este fiul unui alb sărac, plaga societății noastre. Prezența lui la bal e un scandal și un afront.

– Mr. Hudson, motivul invocat de dumneata e nedemn și îl consider dezonorant. Fixează dumneata însuși ora și locul exact al întâlnirii noastre.

– Maior Burton, e aproape de miezul nopții. La ora trei și jumătate dimineață, o să mă găsești sub ultimii copaci din cimitirul colonial, împreună cu martorii mei.

– Mă voi afla acolo împreună cu propriii mei martori.

După ce conveniră asupra felului în care avea să decurgă duelul, un singur foc de pistol tras de la o distanță de douăzeci de pași, ieșiră în stradă prin ușa de la grădină și se despărțiră, în timp ce în sală răsunau sprintare primele măsuri ale cadrilului.

Întoarsă la locul ei, lângă unchiul Josh, care nu se dusese să danseze, Elizabeth stătea nemișcată și părea atentă la fluxul și refluxul dansului, dar mintea îi era în altă parte, în timp ce inima încă îi mai bătea de-o emoție pe care nu izbutea să și-o domolească. Unchiul Josh se aplecă spre ea:

– Ați plecat prea devreme, tu și cu Francis. Mai urmează galopul final, care-i cel mai amuzant.

Fata îi zâmbi și-i spuse:

– Obosită, unchiule Josh.

– Vrei să fii condusă în camera ta?

– Nu, mulțumesc.

Simțind că Francis Brooks o privește, întoarse capul spre el și văzu groaza întipărită pe fața lui, ale cărei trăsături păreau să fi încremenit, precum cele ale unei statui. Elizabeth tresări și, instinctiv, își așează mâna foarte aproape de mâna lui. Băiatul n-o văzu. Era limpede că nu vedea nimic.

– Mr. Brooks... spuse.

Niciun răspuns. Se aplecă puțin spre el.

– Nădăjduiesc că nu ți-e teamă.

Cuvântul teamă, pe care-l auzi, îl scoase brusc din tăcere.

– Teamă! exclamă cu o voce înăbușită. Nu înțelegeți, Elizabeth.

Omul ăsta m-a insultat.

Indignarea puse stăpânire pe Elizabeth ca un fel de milă violentă și, în zgomotul asurzitor al orchestrei, ridică vocea și-i spuse:

– E nebun, nu avea dreptul...

– De ce să n-aibă dreptul, Elizabeth? Ce l-ar fi împiedicat?

Acum, mânia îi schimba trăsăturile, încât miopul timid se prefăcea într-un tânăr răscolit de indignare.

– Spuneți-mi, ce anume l-ar fi putut împiedica, Elizabeth?

Luată din scurt, fata răspunse pe nerăsuflate:

– Nu avea dreptul să danseze cu mine în timp ce noi dansam împreună.

– Nu despre asta e vorba. Eu nu aveam dreptul să mă aflu aici. Mr. Jones mi-a recomandat să nu dansez, dar voiam atât de mult... Elizabeth. Ar fi trebuit să nu uit de diferență...

– Oh! exclamă fata, dar ți-am spus că între noi nu există așa ceva.

– Pentru omul ăsta, există.

– E o rușine. Ai auzit ce-a spus maiorul Burton.

– Perfect, dar omul acela care m-a provocat nu avea dreptul să-o facă – știu eu de ce – și tocmai asta nu vrei să mi-o mărturisești: din cauza diferenței dintre noi, și totuși m-a provocat.

– Și atunci, ce-ai să faci, Francis Brooks?

– Nu știu. Adio, Elizabeth.

Înainte ca ea să-i fi putut răspunde, plecă de la locul lui și ajunse la ușă, dibuind întrucâtva, ca un orb.

Inima fetei se strânse. Muzica făcea să-i zvâcnească tâmpilele cu o regularitate de nesuportat și-și duse mâinile la cap.

– Ce s-a întâmplat? întrebă unchiul Josh deodată. Nu te simți bine?

– Pur și simplu mi s-a făcut somn, și știu să ajung la camera mea de una singură. Nu, te rog, unchiule Josh.

Dar el se ridicase în picioare și o luă de mână ca să-o ducă până la ușă.

Vreo doi-trei negri se aflau acolo, ascultând, privind galopul. Cu ochii strălucitori și dinții albi dezvăluiți de-un zâmbet larg, se dădură brusc în lături când se ivi unchiul Josh.

– Unul dintre voi să-o conducă pe Miss Elizabeth la camera ei, le porunci.

Capitolul XXV

Lampa de ulei răspândea o lumină slabă, ce lăsa în semiîntuneric cea mai mare parte din cameră. Doar măsuța, acoperită cu un covor de India, și balansoarul cel mare se vedeau, ca pe scena unui teatru. Pusă la vedere, alături de lampă, o Biblie.

Servitorul propuse să dea lampa mai mare, dar Elizabeth nu voi. Din fotoliul-balansoar în care se cuibărise, extenuată, se uita la negrul acela bătrân în livrea lui stacojie. Părul creț îi încărunțea și umbla cu o încetineală plină de prudență, mutând un scaun lângă perete ori

trăgând puțin perdelele la fereastră, gesturi aproape inutile, ce trădau dorința de-a vorbi.

– Don'soa'ă Lisbeth, rosti în cele din urmă foarte încet, pot să vă spun ceva?

Sta într-un colț al camerei unde abia îl vedea, iar vocea aceea ce ajungea până la ea din întuneric o făcu să aibă o senzație de nesiguranță. Fără să-și dea seama de ce se teme, prefera ca omul cel negru să nu se afle acolo. Departe, într-o altă aripă a casei, zgomotul orchestrei se auzea înăbușit de distanță și tocmai din acest motiv, întrucâtva sinistru.

– Ce vrei? întrebă brusc.

– Don'soa'a Lisbeth e foa'te palidă. Eu pot să mă duc după...

– Ba nu. N-am nevoie de nimic. Poți să pleci.

– P'ea bine. Noapte bună, don'soa'ă Lisbeth.

Pe când se îndrepta spre ușă, trecu pe lângă ea, iar fata se feri puțin. După oarecare șovăială, servitorul se opri la doi pași în spatele fotoliului, iar ei i se făcu teamă.

– Hai, du-te, îi spuse, vreau să fiu singură.

– Da, don'soa'ă Lisbeth.

Îl auzi depărtându-se, apoi punând mâna pe para de la ușă. Acolo, din nou se opri și spuse cu glas scăzut:

– Mr. Hudson a înt'ebat unde e don'soa'a Lisbeth când ea a plecat din sufrage'ie.

– Mr. Hudson? Nu trebuie să i se spună unde sunt.

– Nimeni n-a spus nimic.

– Bine. Acum du-te. Mulțumesc.

Servitorul dispăru, iar fata se sculă și închise ușa cu cheia. Măsura asta de precauție o miră chiar și pe ea, dar nu voia să-și mărturisească faptul că Mr. Hudson o speriasc. Nu-l putea suferi. În ciuda profilului lui frumos și a eleganței întregii lui persoane, ghicea în el o brutalitate funciară și nu-i putea ierta umilința nefericitului Francis Brooks, incapabil să se apere.

Începu să se gândească la acesta din urmă și-și punea întrebări contradictorii. Când își apropia fața de a ei, ca să vadă mai bine, semăna cu un înger orb. În momentele acelea se simțea răscolită și nu-și explica de ce, pentru că, firește, nu era îndrăgostită. Și mai era și lornionul acela caraghios care făcea ca situația să fie absurdă, și-apoi

ea niciodată nu s-a socotit îndrăgostită de nimeni. Și totuși, atunci când Francis Brooks o antrenase împreună cu el în vârtejurile valsului, simțise ce înseamnă amețeala fericirii, dar era de la sine înțeles că nu era îndrăgostită, și și-o spunea la nesfârșit ca să se încredințeze de acest lucru.

Jos, balul era pe sfârșite, musafirii plecau în mare hărmălaie de râsete și complimente. Pentru Charlie Jones, seara fusese o strălucită reușită și nu regreta decât că tânăra lui compatrioată dispăruse, dar unchiul Josh îl încredință că urcase să se culce. Dinspre partea asta, niciun motiv de îngrijorare.

Niciun motiv de îngrijorare și totuși... Roțile ultimelor trăsură încă mai răsunau pe pavelele străzii, când Charlie Jones și unchiul Josh se închiseră în salonașul ce dădea spre grădină.

Sub aparența de om distrat și uneori visător, unchiul Josh ascundea o fire curioasă. Puțin dăruit pentru dans, nu voise să se lase în seama vârtejului colectiv, preferând să observe de la distanță toate micile peripeții ale balului, și nu-i scăpă că patru persoane se retrăseseră deoparte la un moment dat și oftă după binoclul lui de teatru, atât de util într-o împrejurare ca asta.

O bănuială îl încercă. Aplecându-se spre Charlie Jones, îl întrebă:

– I-ai îngăduit lui Francis Brooks să valseze cu Elizabeth? ..

– I-am recomandat să stea deoparte. E în sala de bal?

– Presupun.

– Credeam că nu vrei să-ți părăsești locul ca să veghezi asupra ordinii.

– Veghez mai cu seamă asupra mătușii Emma, căreia îi iau întruna cupa de șampanie din mână.

– Cât de vicleni sunt amândoi! Dar n-am inima să-i tulbur dacă se distrează, deși Francis nu mi-a dat ascultare.

– O să vedem ce spune. Văd patru persoane care se duc undeva.

– Înaintea galopului? Cam repede.

– Îți dai seama că a trecut de miezul nopții?

Aerul nopții se răcorise când Elizabeth se dezbracă, rochia cea drăguță mai întâi, un pic cam mototolită, apoi „indescriptibili” de care-i era rușine, drepti, largi, tiviti cu un volan serios, fără dantelă. Oare nu i se văzuseră? Acum îi era indiferent. Totul îi era indiferent.

De-ai fi spus că groaznica scenă a provocării la duel ar fi schimbat pentru ea toată înfățișarea vieții, ca într-un caleidoscop uriaș. În plină petrecere, se ivea dintr-odată fața chinuită a lui Francis Brooks, asemănătoare celei a unui om ce-ar fi fost pălmuit, dar el nu fusese pălmuit. Ci mai rău. Vocea aspră și precisă a lui Mr. Hudson izbise cu rigoarea atroce a unei cravașe. Și cuvintele acelea ucigătoare el nu era în stare să le spele...

În cămașa de noapte albă ce-i cădea până-n călcâie, se duse și se sprijini în coate la fereastră. Nicicând nu mai văzuse atâtea stele pe cer. Cu capul dat pe spate, le privea până la amețală, smulsă din ea însăși de imensitate, și strânse în mâini bara de sprijin. Gânduri stranii îi treceau prin minte. Ce însemna viața ei sub puzderia aceea înspăimântătoare de astre? Balul, întreaga petrecere, orchestra, fețele oamenilor, totul era ridicol și mai cu seamă ireal, dar în parcul colonial doi bărbați aveau să se bată, poate să și moară, și asta peste câteva ore. Nu-i venea să creadă, nu suporta ideea că Francis Brooks putea fi ucis, dar prodigioasa scânteiere spunea altceva, de neînțeles.

Nu mai voia să doarmă. O adevărată fascinație se ascundea în profunzimea tăcerii. De multă vreme, orice zgomot încetase în oraș. Doar un câine lătra undeva foarte departe. Deodată, simți cum i se moaie picioarele și se duse la fotoliul-balansoar, își dădu drumul în el și-l puse în mișcare cu o ușoară lovitură de călcâi.

Legănatul o mai liniști și somnul se pregătea s-o învăluie încet, îngreuindu-i pleoapele, când văzu o hârtie albă ieșind dintre paginile aurite pe margini ale Bibliei de lângă ea. Trăgând-o din carte, recunoscuse scrisul mare și poruncitor al mătușii Emma: „Ți-ai lăsat Biblia la Dimwood. Ți-am trimis Biblia mea. Citește capitolele unde ai rămas: Matei III, de la un capăt la altul, și primul din Isaia, de la versetul 18: «Când păcatele îți vor fi roșii ca purpura, le voi înălbi precum zăpada», până la sfârșit. Am să te întreb. Noapte bună. E.”

„Nu, se gândi, n-am putere, dar am să-mi fac rugăciunea.”

Cu glas scăzut, începu: „Tatăl nostru”, când îi veni gândul că Francis Brooks avea să fie ucis și exclamă cu glas tare:

– Oh! nu! Nu îngerul orb! Împiedică-i, Doamne! Aranjează totul!

În timp ce-și ascundea fața în mâini, auzi un zgomot de trăsură în stradă și se sculă din fotoliul-balansoar ca să alerge la fereastră. Mai întâi nu văzu nimic, umbra unui sicomor ascundea strada în dreptul grădinii, dar auzi voci înăbușite, cineva poruncea nerăbdător:

– Repede! Sunt grăbit.

Aplecându-se ca să vadă mai bine, deosebi capul unei iepe negre, apoi scârțâitul unei trăsuri ce se apleca în partea scării, sub pasul vizitiului ce-și lua locul. Aproape numaidecât pocni biciul și, țâșnind din umbră, o cabrioletă cu roți mari, galbene, se repezi în lumina strălucitoare a lunii. Elizabeth abia putu recunoaște silueta lui William Hargrove și pe cea a lui Azor, care-și mâna calul la galop pe străzile pustii.

Târându-se până la pat, se azvârli pe burtă. Perna îi înăbuși strigătul de jale:

– Și eu care credeam că a murit!

Capitolul XXVI

Cimitirul colonial era un parc brăzdat de alei unde cei mai frumoși arbori din Savannah aruncau o umbră veșnic mișcătoare pe aleile de cărămidă roz. Sicomori, catalpe, stejari-plută, purtau cu toții în frunzișul lor strame de mușchi cenușiu, asemănătoare unor lungi văluri zdrențuite, pe care le clătina până și cea mai ușoară pală de vânt. Venită din insula Barbada* și purtată de vânt, vegetația aceasta aproape impalpabilă aducea până și în cel mai tonic peisaj o notă de melancolie, al cărei farmec straniu influența în cele din urmă imaginația. Puteai mult și bine s-o smulgi din profunzimile verzi, ea se întorcea ca o obsesie.

La ora patru dimineața se luminase de ziuă, dar orașul încă mai dormea, iar cimitirul era pustiu. Raze de soare mângâiau lespezile răzlețite ici-colo prin iarbă, iar curioșii puteau citi pe ele numele unor soldați morți în timpul Războiului de Independență, dar și pe cele ale unor dueliști pe care o lovitură de sabie sau un glonte de pistol îi culcase sub acele umbrare romantice.

Mr. Hudson sosi primul în tovărășia celor doi martori ai lui, pe care-i luase în pripă pe când se pregăteau să se culce. Încât aceștia aveau amândoi întipărit pe față un aer de gravitate morocănoasă. Țânțos, ca să-și pună în valoare subțirimea taliei, cu zâmbetul pe buze,

* Cea mai mică insulă din arhipelagul Antilelor (n.t.)

Hudson se prefăcea a fi nespus de mulțumit, și-și pusese pălăria într-un unghi nițeluș cam bătăios, așa cum i se părea că se cade. Purta mănuși gris-perle, iar într-una din mâini ținea o cravașă cu care-și lovea ușor pulpa piciorului. Venind la mică distanță după el, maiorul Burton avea cu totul altă înfățișare. Cu zece ani mai în vârstă decât adversarul său, oboseala îi pecetluia trăsăturile, iar fața lui liniștită era cea a unui om care se duce la un spectacol plicticos. Martorii lui, care se vedea bine că sunt militari în civil, păstrau o tăcere adâncă. După ce se salutară, așa cum cerea uzanța, unul dintre martorii lui Hudson aminti cele cuvenite: distanța de douăzeci de pași, un singur foc de pistol tras de adversari în același timp.

Rămânea să se măsoare distanța, când un incident întrerupse operația. Galopul unui cal răzbătu de pe aleea ce mărginea cimitirul, iar Charlie Jones se ivi pe iapa lui murgă, vestită pentru escapadele nebunești pe care le făcea împreună cu stăpânul ei.

Îmbrăcat în negru din creștet până-n tălpi, sări jos cu sprinteneala unui tânăr și exclamă:

– Toate scuzele mele, *gentlemen!* Nu vă răpesc decât o clipă.

De cum îl văzu, Mr. Hudson se schimbă la față și, printr-un gest instinctiv, își duse mâna la pălărie, apoi dădu drumul cravașei, care-i căzu la picioare.

Întorcându-se mai întâi spre maiorul Burton, Charlie Jones îi zise:

– Comandante, am fost informat de diferendul dintre dumneata și Mr. Hudson de către Francis Brooks, care nu va întârzia să sosească. Doar vederea lui slabă explică încetineala cu care se îndreaptă spre acest loc. Ba mi se pare că-l și văd, alergând cu răsuflarea tăiată și potrivitându-și lomionul.

– Și totuși, i-am spus că prezența lui aici e de prisos.

– Lui însă i s-a părut indispensabilă. Francis Brooks e un om de onoare, la fel ca noi toți. Mr. Hudson, adăugă apoi pe neașteptate, dacă împrejurările o vor îngădui, vreau să-ți spun două cuvinte, după ce te vei fi explicat cu maiorul Burton.

Mr. Hudson încuviință din cap.

În clipa aceea se ivi Francis Brooks, ștergându-și fruntea și străduindu-se să spună ceva fără a izbuti. Părul lui negru era zburlit, iar în mână ținea o pălărie-burlan ce se vedea bine că e prea mare pentru cineva de înălțimea lui. Își vârî batista în buzunar și, așa cum te

descoperi din politețe, își luă lornionul de la ochi, apoi se înclină. Totul în atitudinea lui trăda o emoție violentă, strunită cu mare greutate.

– Vino-ți în fire, îi spuse Charlie Jones, stai fără să te miști lângă mine și uită-te, uită-te bine.

Tânărul se apropie cât putu de mult de Charlie Jones și nu se mai clinti, dar fața îi șiroia de sudoare, iar ochii se plimbau cu spaimă când la unul, când la altul dintre adversari.

Fiecare dintre ei, cu haina scoasă și arma în mână, aștepta să i se dea semnalul, exclamația obișnuită. Într-o tăcere aproape insuportabilă, chemările păsărilor răsunau din toate colțurile cimitirului, iar cântecele li se încrucișau într-un soi de întrecere ironică și batjocoritoare.

– Domnilor, sunteți gata?

Se scurseră câteva secunde ce părură nesfârșite.

Fără lornion, Francis Brooks nu putea vedea bine nimic, încât își întindea înainte o față fără privire, iar inima îi zvâcnea de să-i spargă pieptul.

– Foc! Unu... doi ... trei.

Un glonte şuieră pe la urechea dreaptă a maiorului, dar nu se clinti, în timp ce un strigăt ușor ieși din gura lui Mr. Hudson.

Cei de față se repeziră în jurul lor.

– Mr. Hudson e atât de neîndemânatic, încât a fost cât pe ce să mă ucidă, zise maiorul zâmbind, dar, ori mă înșel eu tare, ori n-o să mai valseze tot sezonul.

Într-adevăr, Mr. Hudson avea brațul străbătut de un glonte ceva mai jos de umăr.

După ce rănitului i se dădură primele îngrijiri, adversarii fură întrebați dacă doresc să se împace. Maiorul înălță din umeri.

– Nicio obiecție, zise cu o voce indiferentă, dar băiatul n-o să vrea. E un turbat. A ochit capul, așa cum avea dreptul s-o facă. Dacă va fi război, o să facă minuni cu baioneta, după cum va fi și un îndrăgostit înfocat, dar niciodată n-o să ajungă un șef.

Ca și cum i-ar fi auzit cuvintele, Mr. Hudson îi aruncă o privire furioasă, ce spunea „nu“ oricărei speranțe de împăcare.

Urmat de Francis Brooks, care nu se dezlipea de el, Charlie Jones se apropie de rănit. I se pansa rana. Pe un ton plin de bunăvoință, îl întreabă dacă-l doare.

– Suportabil, răspunse Mr. Hudson cu un zâmbet silit.

– Glontele a străbătut brațul și a sfâșiat un mușchi, zise doctorul care se ocupa de rănit. Cel puțin trei luni va avea nevoie de-o eșarfă.

– Un braț purtat în eșarfă! Dar asta îți va câștiga stima întregului oraș Savannah, zise vesel Charlie Jones. S-a întocmit un proces verbal despre întâlnirea ce-a avut loc. Onoarea e salvată. Se propune ca împăcarea să pună punctul final acestei afaceri. Ce spui de asta?

Tânărul clătină din cap ca pentru a spune „nu”. Atunci Charlie Jones făcu gestul acela care-l caracteriza și care îi uimea pe prietenii lui. Într-un fel ce nu putea fi descris, începu să-și schimbe înfățișarea. Spatele îi păru dintr-odată mai lat, toată statura lui se îndreptă în așa fel încât părea să fi crescut, iar fața i se păru mai gravă.

– Hudson, spuse, într-o bună zi am să găsesc prilejul să-ți vorbesc mai pe larg. În dimineața asta nu-ți cer decât să te gândești la vremea când lucrezi în birourile mele. Ești liber să procedezi cum îți place, dar eu să fiu în locul dumitale, n-aș refuza mâna foarte onorabilă care se întinde spre dumneata.

Cei doi bărbați se priviră o clipă, fiecare dintre ei încercând să ghicească ce ascundea celălalt în adâncul inimii. Mr. Hudson spuse în cele din urmă cu o voce înăbușită:

– Nu vă voi putea răspunde decât când vom fi singuri.

Charlie Jones se întoarse numaidecât spre martori:

– Domnilor, pot să vă rog să vă îndepărtați câteva minute? Doctore, primele îngrijiri sunt îndestulătoare pentru ca și dumneata...

– Da, dar aș fi mai liniștit dacă Mr. Hudson ar putea sta așezat. Durerea poate fi foarte puternică.

– Oh! Dar pot foarte bine să stau în picioare.

– Să fie adusă banca aceea pe care-o văd pe alee, porunci Charlie Jones. Francis Brooks, du-te și dumneata împreună cu ceilalți. Dar ce ascunzi acolo, sub pulpana fracului?

Francis Brooks roși și îngăimă:

– Mai târziu, vă rog, Mr. Jones.

– Bine. Acum du-te.

Sub un stejar, unde adiau stramele veșnicei perdele de mușchi, fu instalată una din băncile pe care se odihneau cei ce se plimbau.

Se așezară.

– Hudson, spuse Charlie Jones, un simplu gest poate schimba soarta unui om. Dacă strângi mâna lui Burton, te vei bucura de întreaga

stimă a celor din Savannah și-ți vei întări poziția, care nu-ți va aduce decât bine. Trebuie să mă explic mai pe larg?

– Sir, ar trebui să mă înțelegeți. I-am cerut lui Miss Elizabeth să danseze cu mine deoarece o vedeam la brațul unui om pe care nu-l socotesc la locul lui printre noi.

– Cred că-ți dai seama că persoanele care se învăteau valsând în jurul vostru au auzit tot ce s-a spus. După trei minute, întreg balul știa. Să sfârșim odată, Hudson. De trei ori ai operat pe vremuri speculații în mod nechipzuit și de trei ori te-am salvat de la ruina totală. Aveai mobilele sechestrare, casa vândută și te pândeau închisoarea datormicilor. Adevărat?

Hudson pâli, dar nu răspunse.

– Bine, făcu Charlie Jones, după pățania asta te-ai pierdut în turma jalnică a albilor săraci. Aveai toate titlurile de cuviință.

– Mr. Jones, vă rog.

– Subiectul nu-i plăcut, recunosc, dar trebuie să ajungem la cazul lui Francis Brooks. Băiat al unui alb sărac, luat sub ocrotirea mea, și-a făcut studiile, iar azi se numără printre cei mai buni arhitecți ai mei. Miop ca o cârțiță, iese din încurcătură cu un întreg sistem de lupe și izbutește să-și facă meseria cu strălucire. Nu crezi că merită să fie admirat?

– Nu sunt judecător – și-apoi...

– ...și-apoi ai vrea să mă auzi odată trăgând concluzia. Dacă te atingi de Francis Brooks, o să ai în mine un dușman tenace câte zile oi avea eu. Totdeauna mă voi afla de-a curmezișul planurilor dumitale. Mai e nevoie să-ți amintesc că, nefiind înrudit cu niciuna din marile familii din Savannah, e mai bine să fii prudent dacă vrei – hm, cum să zic? – să urci?

Mr. Hudson avu o tresărire de revoltă.

– Mr. Jones, nu credeți că am vorbit destul despre subiectul ăsta? Vine o vreme când nu mai poți răbda să fii umilit.

– Și atunci e clipa hotărârilor înțelepte. De pildă, în cazul dumitale, să-i dai mâna maiorului Burton. Martorii dumitale te așteaptă, împreună cu cei ai maiorului.

– Cu tot respectul ce vi se datorează, vă rog să țineți seama că exercitați asupra mea o presiune nedreaptă. Există un cuvânt precis pentru aceasta.

– Nu fi prost, Hudson. Ești cât se poate de liber să procedezi cum îți place. Atâta doar că te-am avertizat de pericolul care te paște.

Cu o voce tremurând de indignare, Mr. Hudson răspunse:

– Ce altceva aș putea face decât să vă dau ascultare? Mă voi duce, deci, cu turbarea în suflet.

– Cu turbarea în suflet, repetă filozofic Charlie Jones, ridicându-se. Te simți în stare să mergi singur? Pot să te ajut?

Mr. Hudson îi aruncă o privire indignată.

– Glumiți, spuse.

Cu mâna stângă se sprijini de bancă și se ridică în picioare. Doctorul, care stătea mai la o parte cu grupul martorilor, alergă numaidecât spre el.

– Te însoțesc, Mr. Hudson. E indispensabil. Te doare?

Mr. Hudson întoarse spre el o față ca varul. Toată neînsemnătatea frumuseții lui se ivi, luminată de data asta de focul mâniei.

– Am dureri, într-adevăr, șopti cu dinții strânși.

– E cât se poate de firesc, dar va trece.

– Niciodată. Dar lăsați-mă, vă rog. Frumos mi-ar sta dacă ar trebui să fiu ajutat pentru câțiva pași acolo. De altfel, mi se vine în întâmpinare.

Formalitățile se făcură, după cum era obiceiul, lângă mormântul aflat la nivelul pământului al unui băiat de douăzeci și trei de ani, care se uitase chiorăș la un ofițer, pe stradă, în timpul frumoaselor zile ale revoluției. Maiorul întinse mâna cu un zâmbet întrucâtva indulgent. Mână ce fu mai curând atinsă decât strânsă de către Mr. Hudson, a cărui privire furioasă ochea mai bine decât o făcuse cu câteva clipe în urmă mâna lui dreaptă.

În acest timp, Charlie Jones îi făcea semn lui Francis Brooks să vină să-i vorbească. Trecu o vreme, fără ca acesta să bage de seamă. I se îndreptă atenția în direcția cea bună și, lormionul intrând în funcțiune, alergă.

– Francis, îi spuse Charlie Jones numaidecât, arată-mi ce ascunzi sub frac.

Tânărul deznodă o trăistuță legată de curea și scoase din ea coșcogeamite pistolul de pe vremuri. Patul, din aramă, era încrustat cu fildeș, iar țeava de o lungime neobișnuită.

Charlie Jones luă obiectul în mâinile lui.

– Atenție, e încărcat! exclamă Francis Brooks.

– Și-l trambalezi într-un săculeț agățat de curea?

– E pistolul bunicului, de pe vremea când se bătea pentru Independență.

– I-ar sta bine într-un muzeu. Dar mai întâi să-l golim de pulbere.

Un gest de-al lui Francis Brooks îl opri:

– Dar se află aici ca să-mi apere onoarea.

Charlie Jones îl învălui într-un zâmbet afectuos în timp ce golea pistolul.

– Onoarea dumitale nu-i întinată, dragul meu Francis. Și niciodată nu vei fi nevoit s-o aperi cu arma în mână dacă izbutesc ca duelurile să fie interzise. Hai cu mine.

Îl luă familiar de braț și se plimbară amândoi pe sub copaci. Focurile de pistol atrăseseră lumea, încât Charlie Jones era salutat aproape la fiecare pas. Însoțitorul lui își luase în stăpânire pistolul, acum gol, și-l vârâse în săculeț, dar asta nu însemna că se simțea mai puțin important alături de Mr. Jones, și invulnerabil. Deoarece îi fusese teamă, iar coșmarul lua sfârșit în lumina blândă a dimineții ce se cernea prin frunziș, mângâind lungile lespezi gânditoare, presărate ici, colo, fără o ordine anume.

Charlie Jones se opri în fața uneia dintre ele.

– Aici odihnește un tânăr de douăzeci și trei de ani, mort de pe urma sabiei unui camarad care ținea la el. O insolență săvârșită din proastă dispoziție ori din joacă, ce contează, era un afront. Un afront! Era cuvântul ce se auzea neîncetat. Și-atunci săbiile se încrucișau. Colo, alt mormânt. Datează din 1820 sau 22, încă și mai tragic. E al unui mare doctor din părțile astea, provocat de un tânăr smintit, care era îndrăgostit de nevasta lui. Până nu demult, aproape toți băieții din Savannah purtau la ei pistol sau cuțit. Dumneata, dumneata să nu te lași provocat de nimeni. Infirmitatea vederii dumitale îți interzice să te bați. Dar să lăsăm asta. Vezi ce frumoasă e viața în dimineața asta. Nici când parcul n-a fost umbrat cu o mai mare delicatețe. Plutește în aer o îmbiere la fericire. Am să mă întorc la mine acasă, pe iapa mea murgă. Pe curând, Francis, ne întâlnim la șantier.

Plecă numaidecât, îndreptându-se cu pași mari spre iapa care-l aștepta lângă un servitor.

În clipa când se pregătea să pună piciorul în scară, vocea lui Francis Brooks ajunse până la el, subțire și un pic gătită:

– Mr. Jones, credeți că va fi război?

Charlie Jones se așeză confortabil în șa și răspunse:

– Poate că da, dacă politicienii își pierd capul, și nu, dacă îl ascultăm pe Mr. Clay.

Apoi, lovindu-și iapa cu nuielușa, porni la galop.

Francis Brooks, cu mâinile întinse înainte ca un orb, încerca să fugă după el strigând:

– Mr. Clay! Mr. Clay!

În noaptea aceea, Elizabeth aproape că nu închise ochii. De cum ațipea, teama o trezea din somn, urmărind-o până și-n vis. Se făcea că din nou sta aplecată la fereastră și-l privea pe Mr. Hargrove din spate, cum se urcă în cabrioletă. Noaptea rămânea tăcută și calul galopa cu nădejde, dar ea continua să vadă spatele lui Mr. Hargrove, înfășurat în mantie, căci nimic din toate acelea nu mișcau. Cuprinsă de spaimă, azvârli cuvertura de pe ea și începu să meargă desculță prin cameră.

Pe masă, lampa se stinsese, iar Biblia, deschisă la capitolul al VIII-lea din Isaia, aștepta. Paginile luceau slab în lumina lunii. Le atinse cu mâna, nehotărâtă.

Cu o violență subită, întâmplările din timpul balului îi veniră în minte, încât, de emoție, trebui să se sprijine de masă. În jurul ei se aflau cei trei bărbați, cel care tăcea, ceilalți doi care schimbau cuvinte pline de mânie, pe care ea nu le înțelegea. Simți cum îi zvâcnește inima în piept.

Cât să fi fost ceasul? Când se va crăpa de ziuă, se vor duce să se bată, iar unul dintre ei va fi rănit, poate chiar mort. Să fie cu putință? În clipele de deznădejde, se încredința pe sine că numai ceea ce putea vedea și atinge era adevărat. Pereții, mobilele din jur, camera în întregime ei, toate astea o linișteau, domolindu-i cumva tulburarea, dar, fără a îndrăzni să și-o mărturisească, ceea ce-o frământa cel mai mult era soarta lui Francis Brooks. Tremura pentru el fiindcă între cei doi bărbați furioși el părea ca un copil pierdut. În unele clipe, stângăcia atitudinii, ca și o anume neîndemânare a întregii lui persoane îl făceau caraghios, dar într-un fel ce nu putea fi suportat, deoarece era ca o insultă adusă unei ființe vulnerabile și cu totul lipsită de apărare.

Pe cămin, o micuță pendulă elvețiană împetrișată toată cu albăstrele și nu-mă-uita arăta ora trei. Elizabeth putu ști numai atingând acele cu degetele, deoarece afară cerul încă nu se luminase. Nu voia să se culce la loc de teama altor coșmaruri. Din nou, ca să-și treacă timpul, începu să se plimbe printre mobile. Ziua va aduce vești. Zadarnic încerca să-și imagineze cimitirul colonial pe care și-l închipuia plin de palmieri aplecați spre morminte. Să te bați într-un cimitir...

Îi veni în gând să tragă de cordonul brodat și s-o cheme pe Nora, servitoarea negresă, care-ar fi umplut lampa. Nu îndrăzni sau nu voi. Se îndreptă totuși spre ușă, lângă care se afla cordonul clopoțelului și-l apucă în mână, ispitită în ciuda șovăielilor, când privirea îi căzu, aproape de picioarele ei, pe un pătrat de hârtie albă...

O scrisoare strecurată pe sub ușă... O luă, o răsuci. Plicul era lipit. Cum să citești numele de pe el pe întuneric? Pe cât se pare, scrisoarea îi era adresată ei. Își aminti de bătrânul servitor negru, care se tot foise prin cameră după bal, spunându-i lucruri atât de stranii, și se pomeni rostind cu glas tare numele de Hudson. Dacă era din partea lui, ce dezamăgire... Îl disprețuia pe omul acela care-l insultase pe Francis Brooks. Și totuși, să primești o scrisoare era un eveniment. În toată viața ei nu primise decât patru scrisori: de la bunica, de la bătrânul ei tutore, de la tatăl ei aflat în călătorie și de la o colegă răutăcioasă care-i scrisese ca din partea unui admirator închipuit. Elizabeth, la doisprezece ani, plânse de ciudă, dar de data asta simțea că-i vorba despre altceva.

Deodată, răsuci cheia în broască și deschise ușa. Cum de nu se gândise mai înainte? O lampă micuță ardea toată noaptea pe scară, răspândind exact atâta lumină cât să poți vedea treptele. Micuțul obiect din bronz copiat după lămpile romane era alcătuit dintr-un fitil pus în ulei și așezat într-o nișă, la picioarele unui Hermes din marmură.

Cu vederea desăvârșită a celor șaisprezece ani, Elizabeth putu descifra un scris mare și neregulat, citind cele ce urmează în picioare, pe una din trepte, și sprijinindu-se de balustradă:

Elizabeth, dacă pot îndrăzni a vă spune astfel, la ce bun să vă scriu scrisoarea asta pe care un negru o va strecura sub ușă? Când peste câteva ore o veți citi, eu poate voi fi mort. În noaptea asta, la bal, am

făcut cea mai mare prostie din viața mea, insultând un biet băiat care nu se putea bate cu mine, fiindu-mi inferior, dar eram nebun de furie văzându-vă la brațul lui, pe dumneavoastră, pe care v-am privit tot timpul banchetului, pe dumneavoastră, pe care vă iubesc la disperare, pentru că sunteți aceea pe care o aștept din primii ani ai tinereții. Cât de frumoasă sunteți, Elizabeth... Oare o știți? Aveți vârsta Julietei. Elizabeth, sunteți frumoasă...

Își luă privirea de pe scrisoare. Șocată de o asemenea frază, simți ceva clătinându-se în ea. Niciodată vreun băiat nu-i vorbise astfel; printr-un soi de dedublare magică, se văzu în fraza lui Hudson ca într-o oglindă, se văzu frumoasă, nespus de frumoasă, cu părul ei de aur răspândit pe albul cămășii de noapte și cu obrajii îmbujorați de aerul curat al pajiștilor englezești, și încetă să-l mai urască pe omul acela.

Adversarul meu e unul dintre cei mai buni ochitori din țară. Eu însumi am dat dovadă că știu să mănuiesc pistolul. Am de gând să-i ținesc capul, deoarece nu mai pot trăi dacă nu reduc la tăcere gura ce-a rostit jignirile. Astfel, onoarea va rămâne nepătată și nu va mai fi nicio rușine să vin să vă mărturisesc iarăși iubirea...

De data asta, scrisoarea îi căzu din mâini și fata nu voi să creadă ceea ce totuși era atât de limpede. Să-l ia în căsătorie pe Mr. Hudson? Luă scrisoarea și-o vârî în plic, apoi se duse la ea în cameră, închizând ușa cu cheia, la fel de grăbită ca și atunci când ieșise.

Fața lui Mr. Hudson i se ivi brusc în fața ochilor, ca într-o halucinație. Netedă și lipsită de peri, îi inspira o repulsie pe care nu și-o explica. Oare un bărbat putea fi neasemuit de frumos? O anume perfecțiune a trăsăturilor ar fi stârmit mai curând plictisul decât dragostea. Și-apoi, nici nu era vorba de dragoste și încă și mai puțin de căsătorie. Să trăiești alături de un model pentru o clasă de desen!

Azvrli scrisoarea într-un sertar, cu nerăbdarea unei persoane prea adulate, dar în străfundul ființei ei își dădea seama că joacă prost teatru. Doi oameni urma să se bată în duel pentru ea. Avea de ce să-și dea importanță.

Zorii se iveau îndărătul acoperișurilor. O lumină cenușie, îndoielnică, năvălea în cameră. Aplecându-se pe fereastră, Elizabeth se

uită la tufişuri cum se conturează încet din masa de întuneric, apoi la marginile muşcatelor roz.

Deodată, se duse să ia scrisoarea şi aşteptă să se facă lumină de-a binelea ca să citească sfârşitul. Poate că în chiar clipa când ea avea să-şi arunce ochii pe ultimele rânduri, el se va prăbuşi mort, lovit de un glonte în frunte. În romane erau asemenea coincidenţe zguduitoare...

La primele raze ale zilei putu, în sfârşit, citi aceste cuvinte:

Iertaţi-mă că vă scriu asemenea lucruri extravagante. Nu uit că încă mai sunteţi o foarte tânără lady şi poate că n-aţi auzit niciodată un bărbat vorbindu-vă cum o fac eu acum. Dar poate că un bărbat care va trece pe lângă moarte are dreptul să sară peste convenienţe. De va fi să mă prăbuşesc în curând, măcar să simt beţia acestei mărturisiri.

Nefericitul dumneavoastră Philip

Încruntându-se, reciti ultimele rânduri fără a fi sigură că le-a înţeles. În ciuda puţinei simpatii ce i-o inspira Mr. Hudson, începea să-l vadă sub altă lumină. Scrisoarea lui o înspăimântă. O iubea. Nu-şi putu înăbuşi un simţământ de milă faţă de el şi, în acelaşi timp, faţă de ea însăşi. Atât de tânăr şi în viaţa lui se şi ivise nenorocirea... Foarte romantică, situaţia...

Acum nu mai putea aştepta. Voia să ştie cum se va sfârşi totul, dacă cei doi se aflau în clipa aceea faţă în faţă. Ieşindu-şi întrucâtva din minţi, ţinea scrisoarea în mână când, într-o tresărire de bun simţ, i se păru că o vede pe maică-sa azvârlind peste cele scrise cea mai britanică privire cu putinţă, în timp ce glasul ei îi spunea: „Prostuţo, ţine-ţi cumpătul, nu te umple de ridicol“.

Fără să şovăie de data asta, trase de cordonul soneriei. Timp de zece minute, niciun răspuns. De-ai fi zis că tăcerea, scandalizată, îşi strângea unde în jurul acelei sonerii nelalocul ei ce trezea oamenii cu noaptea în cap.

În sfârşit, în mare lipăială de papuci târşiţi, Nora îşi făcu apariţia, cu părul strâns în grabă, cu ochii clipind de somn.

– Bună dimineaţa, don'soa'a Lisbeth. Don'soa'a Lisbeth nu bine?

– Ba da, Nora. Bună dimineaţa, cât e ceasul?

– Nu ştiu. Soa'ele a 'ăsă'it. Poate că în cu'ând o să fie pat'u.

– Ora patru! Oh! Nora, sunt îngrijorată. La ora patru, doi gentlemen se bat în cimitirul...

– În cimiti'ul colonial? Tot acolo, în fiecă'e săptămână. G'oaznic, don'soa'ă Lisbeth.

– Nora, nădăduiesc că nu se vor ucide.

Nora făcu atunci gestul acela care o intriga pe Elizabeth. Părea că-și înfășoară partea de sus a trupului cu un văl invizibil, ce se încheia pe umeri.

Elizabeth o privi.

– Ce faci acolo, Nora?

– O 'ugăciune, don'soa'ă Lisbeth, pent'u cei doi gentlemen.

– Foarte bine, zise Elizabeth, prea stingherită pentru a întreba mai mult.

Făcu câțiva pași spre fereastră.

– Tare aș vrea să se sfârșească odată, Nora. Ține mult un duel?

– Nu știu. Niciodată nu v'ut să văd. Don'soa'ă Lisbeth, No'a o să a'anjeze aște'nutul, iar tu o să do'mi.

– În niciun caz. Coboară storul. Soarele începe să strălucească.

Nora dădu ascultare, iar pânza portocalie cufundă camera într-un semiîntuneric aurit.

Femeia aceea rotofeie nu avusese timp să-și pună un șorț alb peste rochia neagră și umbla de colo-colo prin cameră, încercând să facă ordine și adunând lenjeria de corp pe care Elizabeth o azvârlise la întâmplare. De fapt, era curioasă să știe de ce micuța lady englezoaică se interesa de duelul acela; nu îndrăznea să spună nimic, dar spera să audă un oftat trist ce-ar fi îndreptățit o încercare de-a fi mângâiată, încât își deplasa de colo-colo formele greoaie, făcând să scârțâie nemilos podeaua sub greutatea ei.

În timpul ăsta, Elizabeth tăcea și se plimba prin cameră, evitând să treacă prea aproape de Nora, a cărei prezență o stingherea întrucâtva acum. În fața portretului lui Charlie Jones, se opri și înălță spre el, o dată mai mult, o lungă privire duioasă plină de reproșuri. De ce nu rămăsese așa cum era atunci, în plină strălucire a tinereții? De ce oamenii se schimbă?

În clipa aceea, vocea Norei o făcu să tresară ușor, ca și cum ar fi prins-o făcând ceva rău.

– Ah! Don'soa'ă Lisbeth, tu p'ivești la domnul?

– Da, Nora. Și ce dacă?

– Masa Cha'lie o să-l ia de-acolo.

– O să-l ia! Și de ce?

– Masa Cha'lie v'ea came'a ta mai veselă.

– Camera mea. Dar e foarte bine așa cum e.

– Masa Cha'lie spune pent'u o micuță lady flo'ile sunt mai fumoase.

– Un tablou cu flori! Dar nu vreau.

– Mai d'ăguță came'a ta așa, cu flo'i.

– Bine, Nora. Acum lasă-mă.

– Don'soa'a Lisbeth nici acum nu-i mulțumită de No'a?...
În fața tristeții acelei fețe negre, Elizabeth șovăi, apoi un strigăt îi

scăpă de pe buze:

– Oh! Nora, mi-e teamă!

Timid, Nora veni spre ea.

– Don'soa'ă Lisbeth, nu-i nicio p'imejdie pent'u Mr. Hudson. Tu, tu n-ai fică pent'u el.

– De unde știi?

– No'a a ce'ut pent'u el.

– Vrei să spui că te-ai rugat?

– Da, don'soa'ă. Don'soa'a Lisbeth amo'ezată?

– Taci, Nora. Nu-i deloc vorba despre asta.

– Ie'ta'e, don'soa'ă Lisbeth.

– Nu poți înțelege. N-am dormit. Nu mă pot obișnui cu ținutul ăsta... dar n-ar trebui să-ți spun toate astea. Toată lumea e drăguță cu mine.

Deodată, își dădu seama că vorbește ca o fetiță și că o lua pe Nora drept bunică. Totuși, continuă:

– Cred că n-am să mai vin niciodată în camera asta. Să nu spui la nimeni, Nora. Îmi făgăduiești?

– Nu, don'soa'ă Lisbeth, niciodată la nimeni, la nimeni.

– Niciodată n-am să fiu fericită aici. Du-te și vezi dacă au sosit vești. Dacă Mr. Hudson a murit, am să plec... sau dacă Francis Brooks...

– Mr. B'ooks, don'soa'ă Lisbeth?

– Mi-e teamă să nu fie ucis în duel. Nu vreau să i se întâmple ceva rău.

– Mr. B'ooks, oh, nu!

– Ce vrei să spui?

– Nimeni nu se atinge de Mr. B'ooks, don'soa'ă Lisbeth. Mr. B'ooks nu poate să se ape'e.

– Mr. Hudson l-a insultat de față cu mine, Nora.

Nora o privi pe Elizabeth în tăcere. Cu gura deschisă, părea gata să spună ceva, dar se vedea bine că nu îndrăznește. Lacrimile îi străluceau în ochi.

– Găsești că e ceva grav? întrebă fata în cele din urmă.

Nora dădu din cap. După o clipă, șopti:

– Mr. Hudson nu calitate.

Cuvintele o uluiră pe Elizabeth. Nu-i fu greu deloc să înțeleagă că Nora se îndoia că Mr. Hudson ar fi de neam bun, dar cum de știa asta? Ea însăși simțise acest lucru numaidecât.

– Nu trebuie să vorbești așa, Nora, dar cine ți-a spus?

– Toți neg'ii știu dacă cineva calitate.

Și, aproape numaidecât, adăugă:

– Masa Cha'lie ține mult la Mr. B'ooks.

– Și eu la fel, Nora.

– Toată lumea, don'soa'ă Lisbeth.

– Acum, coboară repede. Trebuie să se fi terminat și o să afli vești. Sunt tare îngrijorată, Nora. Oh! Soarele pătrunde peste tot. Trage storul până jos. Toată lumina asta... E prea multă lumină pentru o zi ca asta.

Și spuse cuvintele ce urmară pătrunsă de spaimă:

– O lumină aducătoare de nenorocire.

– Don'soa'ă Lisbeth, nu-i nicio neno'oci'e.

– Da cum de știi?

– No'a știe, don'soa'ă Lisbeth.

Era o asemenea siguranță în vocea ei, încât deveni din ce în ce mai misterioasă în ochii Elizabeth, ca și toți negrii aceia pe care-i cunoștea atât de puțin. Își aminti că o înspăimântau pe mama ei, căreia nu-i era teamă de nimic.

– Deschide *Biblia* care-i pe masă, spuse dintr-odată. *Sfânta Biblie* ne-o va spune.

La ceasul acela de spaimă, vechiul instinct protestant se trezea în ea: să întrebe *Scriptura*, deschizând-o la întâmplare și punând degetul pe un pasaj la nimereală, dar în cazul acesta Nora avu o comportare ce-o descumpăni.

– *Biblia*, don'soa'ă Lisbeth?

– Da, de pe masă.

Fără tragere de inimă, Nora se apropie de măsuță, dar se vedea limpede că n-are niciun chef să atingă cartea cea neagră. S-ar fi zis că vede în ea un obiect primejdios.

– Deschide.

Cele două mâini negre deschiseră *Biblia* cam pe la mijloc și se retraseră repede. Elizabeth se apropie cu prudență. Operația căpăta un aspect vrăjitoresc.

– Acum, închide ochii și pune degetul la întâmplare pe o pagină.

Urmă o șovăială mult mai lungă, încât porunca trebui repetată.

– Fă ce-ți spun, Nora. De ce te temi?

În realitate, ei înseși îi era teamă, teamă de carte, teamă că o silea să răspundă, de ceea ce avea să spună.

Închizând ochii, Nora lăsa să planeze deasupra cărții o mână înspăimântată, apoi în sfârșit puse vârful degetului pe una din pagini.

– Bine, zise Elizabeth. Ce citești acolo?

Tăcere.

– Fă ce-ți spun, Nora.

Încă o tăcere, și mai lungă de astă dată.

– Don'soa'ă Lisbeth, No'a nu știe citească.

Și-și retrase mâna.

– Oh! exclamă Elizabeth, nu trebuia să-ți iei mâna! Arată-mi unde era.

– Da' nu știu.

– Trebuie să-ți amintești, Nora, acolo e răspunsul.

Nora era năucită de-a binelea.

– Aici, c'ed.

Cu o curiozitate lacomă, Elizabeth se aplecă peste carte și citi: „Să nu umblați cu înșelăciune față de voi înșivă. Nimeni nu ia numele Domnului în deșert“.

– Nu-i asta! strigă. Te-ai înșelat, Nora. Țasta nu-i un răspuns. Trebuie să fi fost în altă parte. Du-te, Nora.

Nora se îndreptă legănându-se spre ușă și dispăru fără un cuvânt. Rămasă singură, Elizabeth închise cartea și rosti cu glas tare, cu voce liniștită:

– Nu acolo era, vezi bine.

Dar sudoarea îi îmbrobonase fruntea.

Se duse și se întinse pe pat, așteptând, cu capul zvâcnindu-i.

Capitolul XXVII

Puțin înainte de micul dejun, înprospătată de un somn târziu, dar reparator, și printr-o baie prelungită cât mai mult, coborî la parter. Într-una din noile ei rochii de vară, de un galben șters, în dimineața aceea Elizabeth își recăpătase înfățișarea obișnuită, care mira pe toată lumea prin rozul aprins al obrazilor. Nezărind pe nimeni în vestibul, se îndrepta spre grădină, când Charlie Jones veni spre ea, îmbrăcat tot în alb, cu zâmbetul pe buze și o gardenie la butonieră. Era ca învăluit într-un nor de apă de colonie. Izbucnind tare în răs, o apucă pe Elizabeth în brațe.

– Un mic duel fără urmări! exclamă el. Niciun mort, doar o rană la brațul lui Hudson, care n-o să poată valsa tot sezonul. Spera să-l trimită pe Burton pe lumea cealaltă și a fost cât pe ce să izbutească. E judecat cu asprime. Nu e un gentleman. Nădăjduiesc că nu-ți contrariez părerile...

– Oh, nu!

– Hai să dăm un tur prin grădină până la micul dejun.

Se plimbară câteva minute pe marile alei cu nisip ce înconjurau peluzele, pe sub sicomori. Elizabeth rupse în trecere o crenguță de iasomie și-o mirosea din când în când.

– Acum, când doi bărbați s-au bătut pentru tine în duel, spuse Charlie Jones vesel, nu mai ești o fetiță drăgălașă, ci o încântătoare tânără lady. Simți diferența?

– Perfect.

– Nu exclud ideea că acest Mr. Hudson să se fi îndrăgostit de tine, ba mi se pare aproape sigur. Mă înșel oare? Dar sunt indiscret.

– Cătuși de puțin, dar cum să fii sigur de sinceritatea unui om pe care nu-l cunoști?

– La naiba! Te-ai maturizat peste noapte! Ai început să dai răspunsuri de om mare.

– Se prea poate, într-adevăr, să mă fi maturizat, după cum spui, unchiule Charlie. Acum pot ști dacă Francis Brooks e teafăr?

– Teafăr, nici vorbă! Eram și eu acolo. Hudson a spus, pe cât se pare, că-l va învăța minte, biciuindu-l de îndată ce mâna dreaptă i-o va îngădui.

Oprindu-se brusc, Elizabeth aruncă crenguța de iasomie la picioarele ei.

– Îl urăsc pe omul ăsta, spuse.

Erau persoane lipsă la micul dejun. Mai întâi, mătușa Emma. Unchiul Josh, așezându-se lângă Charlie, îi spuse destul de tare:

– În noaptea asta, a avut o mare criză de conștiință. Și-acum mai e în pat cu o batistă muiată în gheață pe frunte și geme de ți se rupe inima.

– Un grăunte de calomel o s-o pună pe picioare, făcu unchiul Charlie pe un ton ușor batjocoritor. Am să urc s-o văd numaidecât. Billy nu-i aici?

– Billy s-a dus la el în cameră destul de devreme, puțin înainte de miezul nopții, când balul era în toi.

– Poate s-o fi plictisit.

– Da' de unde! A valsat ca un nebun, i s-a făcut rău și-a dispărut pe nepusă masă. Beat de somn, desigur, a ajuns la el în cameră ajutat de un servitor...

– Care l-a ajutat să se vâre în pat, presupun.

– Nu tocmai. Billy l-a pus să coboare piroga atârnată de tavan și s-a azvârlit în ea așa îmbrăcat cum era. Și doarme și-acum. E un mare visător. Dus de apele noroioase ale râului Savannah, pe lângă marginea pădurilor tenebroase, călătorește spre o lume ideală, unde totul e îngăduit, unde până și cele mai seducătoare persoane...

– Oprește-te, Josh. Am să dau poruncile care trebuie și câteva picături de apă rece îl vor aduce la realitate.

Îi făcu semn unui servitor și-i șopti câteva cuvinte. Gura negrului se deschise într-un zâmbet larg, până la urechi, și dispăru în clipa când Elizabeth intră în sufragerie și-și ocupă locul obișnuit.

– Îmi cer scuze, spuse, trecând prin dreptul unei oglinzi, mi-am dat seama că am părul răvășit.

– Răvășeala asta mi se părea a fi un efect al artei, spuse Charlie Jones, de care nu ai nevoie și, pentru că mătușa Emma nu e lângă noi în dimineața asta, așază-te lângă mine.

Elizabeth se mulțumi să zâmbească și, fără un cuvânt, se așeză lângă Charlie Jones.

– Admiră, îi spuse acesta, ordinea. Vezi colo sufrageria cea mare și, ceva mai departe, sala de bal. Nici urmă de banchet, nici urnă de rotirile ample ale valsatorilor. Totul trece; nimic nu rămâne de pe urma unei petreceri.

– Nimic, în afară de amintirea unui duel cu pistolul într-un cimitir, zise Elizabeth cu o voce blândă.

Unchiul Josh și Charlie Jones schimbă o privire mirată.

– Poți, într-adevăr, să vezi lucrurile sub aspectul ăsta, spuse Charlie Jones, dar un asemenea duel se uită repede. Și acum, o ceașcă bună de ceai tare o să ne dezmeticească pe toți. Ești de acord, Elizabeth?

– Perfect, numai că eu vreau ceai negru.

– De culoarea ceainicului?

– Bineînțeles.

Agresiv britanic, trona, într-adevăr, în mijlocul mesei, un ceainic uriaș care reflecta în pântecu-i de o negreală absolută cele trei persoane stând în jurul lui.

Numai unchiul Josh refuză, preferând cuminte un suc de fructe în locul unei băuturi pe care o considera ucigătoare.

Un servitor aduse pe o tavă un ziar proaspăt sosit de la Washington. Charlie Jones îl desfăcu și-l azvârli aproape numaidecât într-o parte.

– Toombs continuă să vocifereze împotriva încercărilor lui Clay de-a potoli lucrurile. Mă tem ca într-o bună zi să nu meargă prea departe, și-atunci...

– Și-atunci? întrebă Elizabeth.

– Și atunci predicatorii din Nord se vor înfierbânta și se vor întrece care mai de care să găsească în sfintele *Scripturi* cele mai întemeiate motive de-a ne cuceri.

– Îți închipui cumva că predicatorii noștri rămân datori în materie de docte citate biblice cu care să lustruiește baionetele soldaților noștri?

– Care soldați? Noi n-avem armată.

– Dar armatele se improvizează, dragul meu Charlie, din clipa primelor proclamații eroice făcute de civili din înaltul tribunelor.

– În ciuda a tot și toate, ar însemna totuși înfrângerea statelor din Sud, Josh, teoria liberei cărmuii a fiecărui stat de către el însuși are putere de lege.

– Din cauza asta, Carolina de Sud a fost cât pe ce să se separe de Uniune acum zece ani, când și-a închipuit că Nordul încearcă s-o domine. Secesiunea plutește în aer, o respirăm.

– Lasă, Josh, fii liniștit. Te-ai emoționat ca un pastor care predică.

– A cui e vina? Și-apoi, degeaba ești tu englez, în taină te numeri printre cei mai înflăcărați sudiști.

– Josh, dacă o apucăm pe terenul ăsta, o să înpăimântăm pe cineva.

Elizabeth își puse ceașca pe masă.

– Dacă vrei să spunei că pe mine, mă cunoașteți prea puțin. Nu știu ce-i aceea teamă.

– Bravo, Elizabeth! exclamă unchiul Charlie. Ca să ne primenim ideile, o să ne ducem în trăsură până la șantierul de unde o să răsară într-o bună zi casa mea cea nouă.

– Într-o bună zi? întrebă unchiul Josh... Nu știi data?

– Pentru că vreau să fie foarte frumoasă, foarte spațioasă și foarte împodobită, peste zece ani.

– Zece ani! Unde o să ne aflăm noi peste zece ani?

– Aici, în pace. Ceea ce va să însemne cât de puțin cred în eventualitatea unui război.

– Charlie, îți dai seama cât de des revine cuvântul război printre noi, în legătură cu orice?

– Să-l ocolim; o amendă celui care-ar aduce vorba de război.

– Așa că, zise Elizabeth, pe care discuția asta o plictisea, spuneți-mi mai bine de ce în Sud nu se aud mierlele cântând? Nu trăiesc prin părțile astea? Am ascultat cântecul păsărilor foarte devreme în dimineața asta și-am vrut să aud mierla – dar zadarnic.

– E trist s-o recunoaștem, răspunse Charlie. Am observat și eu lucrul ăsta, ca și tine, când am sosit aici în 1830. În Statele Unite nu sunt mierle.

– Vai, unchiule Charlie, nu există cântec de pasăre mai vesel, mai fericit, mai variat...

– Mai optimist, adăugă Joshua. Le-am auzit cântând la Paris. Îi dăruiau curaj până și celui mai necăjit dintre oameni. Oh! Parisul! Mi-am petrecut acolo trei luni în tinerețea mea. Câte amintiri! Câte amintiri încântătoare!

Charlie Jones îi reteză elanul:

– Josh, nu începe iar! O să-mi povestești toate astea când om fi singuri. Elizabeth, vrei să-ți torn ceai?

– Mulțumesc, unchiule Charlie, am terminat.

– Foarte bine. De vreme ce toți am terminat de mâncat, îmi propun să mă duc să văd cum îi merge mătușii Emma. Pe tine, Josh, te sfătuiesc să te duci să faci același lucru în privința lui Billy. Elizabeth...

– Urc la mine în cameră, zise fata, fără să dea nicio explicație.

Mutrișoara ei hotărâtă îl făcu pe Charlie Jones să zâmbească.

„De când e aici, e și mai englezoaică“, își zise în sinea lui și se înclină.

Elizabeth avea motive întemeiate să urce la ea în cameră. Își amintise de scrisoarea lui Mr. Hudson și se întreba unde o lăsase.

O clipă mai târziu, se repezea la ea în cameră. Patul fusese făcut, totul era în ordine și constată că portretul lui Charlie Jones era la locul lui, dar pentru moment doar scrisoarea lui Mr. Hudson conta. Ideea că putuse fi găsită și citită era de neîndurat. Un bărbat nu scrie asemenea lucruri fără să fi primit măcar umbra unei încurajări, o privire, un zâmbet, o strângere de mână.

Pierzându-și capul, alergă în toate părțile, deschise sertare, se uită pe sub mobile, își desfăcu patul, azvârlind așternutul grămadă pe covorul ale cărui margini fură ridicate și, deodată, exclamă:

– Nora!

Cum de nu se gândise mai devreme? Nora dereticase prin cameră, văzuse scrisoarea și o luase. Cu ce scop? Toate negresele astea bătrâne erau și un pic vrăjitoare, aveau legături cu diavolul... Ori poate luase scrisoarea ca să i-o arate lui Charlie Jones din răutate.

Trase de cordonul soneriei și, așezându-se în fotoliul-balansoar, făcu o sforțare să rămână calmă. Trebuia să-i vorbească în așa fel groaznicei bătrâne, încât s-o înghețe de spaimă. Și-atunci o să afle. Ochii îi căzură pe cartea cea neagră, sfânta Biblie, căreia nu avea dreptul să-i pună întrebări. Și iată că acum Dumnezeu o pedepsea, dar pentru ce anume? Nu făcuse nimic rău. Omul acela îi scrisese o misivă amoroasă. Ar fi trebuit s-o rupă în mii de bucățele. Lângă măsută se afla un coș de hârtii. Gol. Cartea o înspăimânta acum, avusese îndrăzneala să-i smulgă răspunsul cu de-a sila, poruncindu-i unei servitoare să-i pună întrebări. „Să nu luați numele Domnului în deșert“, răspunsese cartea.

În spatele ei, ușa se deschise.

– Nora! zise Elizabeth.

– Da, don'soa'ă Lisbeth.

– Vino aici.

De cum rosti aceste cuvinte, văzu o linie albă ce întrerupea paginile cărții celei negre. Legată după moda veche, cartea era

prevăzută cu margini mari, răsfrânte, menite să protejeze auriul cel prețios și care ascundeau un pic linia aceea, la drept vorbind, la fel de subțire ca un fir.

Cu un gest repezit, deschise Biblia și scoase scrisoarea. Stăpânindu-și un strigăt de groază, se uita la Nora, care stătea în fața ei cu mâinile atârându-i și spaima întipărită pe chip.

– Don'soa'a Lisbeth nu mulțumită? șopti ea.

Urmă o tăcere grea.

– Ba nu, spuse Elizabeth în cele din urmă. Atâta doar că am dat peste scrisoarea asta în *Biblie*. Nu se pune nimic într-o *Biblie*. Nu știi? Nu ți s-a spus niciodată?

– Nu, don'soa'ă Lisbeth.

– Unde ai găsit-o?

– Aici, pe jos.

Și arată cu degetul covorul, aproape de picioarele Elizabeth.

– Bine. Asta-i tot ce voiam să știu. Ba nu, spune-mi de ce n-ai dat portretul jos de pe perete?

– L-am văzut pe Masa Cha'lie când a venit în dimineața asta, i-am spus că Miss Lisbeth v'ea să țină po'tetul și el a spus: „Bine, lasă-l”.

– O, Nora, nu trebuia să aduci vorba despre asta. Dar la urma urmelor, atâta pagubă.

– Masa Cha'lie foa'te mulțumit.

– Bine. Mi-am răvășit patul. Să-l faci la loc puțin mai târziu. Acum poți pleca.

Nora nu se clintea, de parcă ar fi așteptat ceva. Stând împotriva luminii, părea și mai neagră ca de obicei și de-o urâtenie încă și mai accentuată, dar de câteva clipe Elizabeth o vedea altfel. „Îi e teamă de mine, care n-am decât șaisprezece ani, iar ea are pe puțin șaiszeci, se gândi. Ce ciudat... E groaznică la vedere, dar pare atât de cinstită și de bună.”

– Nora, i se adresă cu un zâmbet, de ce mai stai?

– Don'soa'a Lisbeth nu mulțumită de mine?

Și-atunci, aceste cuvinte pe care nu și le putu reține îi ieșiră din gură:

– Nora, niciodată nu trebuie să mă întrebi dacă sunt mulțumită de tine. Totdeauna sunt mulțumită de tine.

Bătrâna își împreună mâinile la pieptul ei generos și păru gata să spună ceva, dar Elizabeth reteză cu anticipație ceea ce părea a vesti o efuziune.

– Nu, spuse, vreau ca acum să pleci. Sunt foarte mulțumită. Du-te, hai, du-te repede.

De data asta a fost rândul Norei să zâmbească, și zâmbi arătându-și toți dinții, apoi se îndreptă spre ușă fără un cuvânt.

„Încă un pic și-i dădeau lacrimile, își șopti fata când rămase singură. Ridicoll!,

Luă scrisoarea și, cu violență aproape, o scoase din plic, o despături și o citi, apoi o lăsă deschisă pe genunchi, privind-o năucită. Trebuia bineînțeles s-o distrugă, de vreme ce nu-l iubea pe cel care o scrisese.

El însă era îndrăgostit, se umilea în fața ei, recunoștea că greșise insultându-l pe bietul Francis Brooks, dar, mai târziu, după duel, nu spusese oare că-și făgăduiește să-i pună pielea-n băț? Din cauza asta îl disprețuia și hotărî să rupă scrisoarea. Un om care mințea. Nu era un gentleman.

Își închipuia oare că gentlemanii nu mint niciodată? El însă nu mințea așternând în scris paginile acelea. Cât ar fi dorit să nu le fi primit niciodată, nici să le fi citit! În ce încurcătură o punea scrisoarea aceea... Și totuși, era o scrisoare de dragoste. Prima ei scrisoare de dragoste. Stătu mult s-o privească. Mai târziu, va mai primi și altele, poate, dar asta tot prima va rămâne, pentru totdeauna.

Încet, cu părere de rău parcă, o puse la loc în plic, apoi se duse să caute în adâncul unui dulap o trusă de călătorie dintr-o piele uzată, amintire de familie pe care mama ei i-o încredințase la plecarea din Anglia. Pe dinafară se prezenta ca o valijoară prevăzută cu mânere și apărută de-o încuietoare. Înăuntru străluceau flacoane cu dop de metal. O oglindă se afla într-un buzunar, sub capac, și acolo strecură scrisoarea, de unde nimănui nu i-ar fi trecut prin minte s-o ia.

În felul ăsta, ar fi avut timp să cugete la ceva atât de nou pentru ea, adică la soarta hărăzită scrisorilor de dragoste. Pentru moment, se vedea scăpată de întrebarea asta grea, și era de ajuns.

În salon, unde coborî peste câteva minute, îl găsi pe Charlie Jones citind ziarul.

– Elizabeth, exclamă el, cum faci de ești așa de roz și de odihnită după o noapte plină de-atâtea peripeții? Oh! Miraculoasă tinerețe! Dar stai jos. Vreau să-ți dau vești despre mătușa Emma, pentru că simt că arzi de nerăbdare să le afli.

Ironia ultimelor cuvinte o făcu să zâmbească.

– Potrivit, zise fata.

– Ei da, totul e cât se poate de bine. Îl bănuiesc pe Josh că i-a dat un strop de laudanum. O s-o vezi la prânz, din nou domolită.

– Și cu conștiința împăcată, nădăjduiesc.

– Totul ne îndreptățește s-o presupunem. Nu știe nimic despre duel și, bineînțeles, nici nu trebuie să afle vreodată.

– Mai bine așa.

– Mă găsești citind ziarul, ocupație întristătoare. Nordul întreg își asmute focul indignării împotriva sclaviei.

– Unchiule Charlie, nu mă pot împiedica să cred că are dreptate.

– Încântătoare Elizabeth, o bună parte din Sud gândește ca și tine, în principiu, deoarece munca negrilor ne este impusă de climă, dar e adevărat blestem. Nordul a făcut ca și noi negoț cu sclavi, până când a constatat că sunt uciși de clima de-acolo. Și-atunci ni i-a vândut ieftin pe cei care supraviețuiseră. Recunosc că argumentul lor are pondere. Le îngăduie să-și strângă rândurile în ura față de noi, în timp ce ei au conștiința curată, numai că eu contez pe Clay, care să facă în așa fel încât să fie acceptat un compromis, de cumva Toombs va voi să-și țină gura. Dar să lăsăm astea, Elizabeth, subiectul devine plicticos.

– Și totuși, e interesant.

– Din păcate, vom avea prea des ocazia să-l punem pe tapet. Vrei acum să te duc în cabrioletă până la Madison Square, ca să-ți arăt șantierul casei mele, care începe să se înalțe din pământ?

– Cu plăcere, răspunse fata politicos.

– Cred că o să te amuze și, dacă avem timp, ne vom duce să-i dăm bună ziua reverendului Elliott, episcopul din Savannah, care și-a exprimat dorința să te vadă.

Elizabeth tresări.

– Un episcop! exclamă ea. Dar n-am vorbit niciodată cu un episcop.

– Păi, atunci, asta o să fie primul, spuse Charlie Jones râzând. Toate lucrurile au un început. Dar episcopul asta n-are nimic înspăimântător și e de o curtenie minunată.

– Anglican?

– Episcopalian. E anglicanismul care se poartă la americani, Biserica cea mai aristocratică, cea mai elegantă.

– Da?

– Așa cum îți spun. Cu același rang, biserica prezbiteriană, mai puțin fastuoasă dar bine văzută, cea de care țin și eu, cu toate că sunt înclinat s-o uit – pentru că am idei bizare. Pe urmă vine biserica metodistă, fondată de acel adorabil original pe nume Wesley. A fost alungat din Savannah în 1735, pentru că refuzase s-o împărtășească pe o doamnă care nu voia să-l ia de bărbat.

– Găsesc că-i prea de tot, spuse Elizabeth râzând.

– Oh! Nu te atinge de Wesley, e un om de-o mare sfințenie.

– Bine. Până acum sunt trei biserici.

– Coborând, mai e și biserica baptistă, mai simplă. Cea pe care-o preferă negrii.

– Avem și noi toate astea, în afară de negri – dar ce te face să râzi, unchiule Charlie?

– Mă gândesc la legământul generalului Oglethorpe, care a avut totuși de-a face și cu catolici!

– Și cu catolici? Mama le spune idolatri.

– Se află peste tot și nu sunt idolatri. Cunosc unii care sunt niște oameni minunați. Scumpa ta mamă are ideile generației ei, un pic cam rigoriste.

Elizabeth își aminti de mătușa Laura și tăcu.

– Vrei să plecăm acum? întrebă Charlie Jones.

Elizabeth se ridică.

– Sunt gata.

Pe când ieșeau din cameră, îl văzură pe Josh venind repede spre ei, în vestibul.

– Vă anunț, le spuse, că mătușa Emma, înzdrăvenită de-a binelea și într-o dispoziție austeră, iese de la ea din cameră îmbrăcată în negru și se îndreaptă spre excelentul mic dejun care o așteaptă în sufragerie.

– Elizabeth, spuse unchiul Charlie în franceză, *filons!*

– Poftim?

– Iartă-mă, amintire din viața mea pariziană. Și înseamnă: s-o ștergem numaidecât de-aici.

– Pierdeți timpul, zise Josh, mătușa Emma merge încet, dar sosește precum destinul, și plină de morală.

– O luăm prin grădină. O să-și bea ceaiul alături de Billy.

– Nici pomeneală. Billy a poruncit să i se aducă la el în cameră micul dejun, care nu-i mic decât cu numele.

– Să admirăm felul în care totul reîntră în ordine pe lumea asta. Elizabeth, o să găsești lângă intrare un morman de pălării cu boruri mari și evantaie din frunze de palmier. Ia ce-ți trebuie. Soarele o să fie nemilos. Eu unul dau fuga să poruncesc să iasă cabrioleta. Te găsesc în fața casei.

Dispăru, iar Elizabeth alergă spre micul vestiar, unde alege o pălărie mare cu panglici lungi și verzi, deoarece începea să se teamă pentru tenul ei de trandafir în fața palorii frumuseților din Sud.

O clipă mai târziu, se afla în stradă și urca în eleganta cabrioletă neagră. Stând lângă Charlie Jones, care avea pe cap o minunată panama, se simțea fericită de parcă ar fi pornit într-o escapadă. Veselia compatriotului ei o făcea să uite spaimele de peste noapte și scoase exclamații pline de admirație în fața șirurilor de case din cărămidă de un roșu stins, pe care sicomorii își aruncau umbra veșnic uimitoare. Cu ferestrele lor înalte și liniile de-o mare simplitate, vechile locuințe păstrau demnitatea întrucâtva severă a primilor colonizatori. Pentru prima oară, Elizabeth intuitiv sufletele Sudului, ce se împotriva oricărei încercări de-a fi definit, pentru totdeauna de neînțeles lumii din afară. Încercă o emoție stranie, la fel de bruscă precum un elan de iubire, dar nedeslușită.

Trapul din ce în ce mai rapid al calului trăda nerăbdarea lui Charlie Jones. În fiecare dimineață se grăbea spre șantierul din Madison Square, ca la o întâlnire amoroasă, căci puține plăceri îi dăruiau tot pe-atâta bucurie ca fiorul de orgoliu ce-l resimțea când își vedea opera prin privirea nouă a unui vizitator neștiutor.

Madison Square se număra printre piețele cele mai spațioase din oraș și cele mai generos umbrite. Stejarii-plută făceau din ea locul preferat al hoinarilor și-al doamnelor ieșite la plimbare spre seară, sub minusculele și-aproape inutilele lor umbrele.

De un an și jumătate însă, un întreg colț din piață aparținea unui soi de citadelă cu eșafodaje ca niște foișoare și o împrejmuire din lemn de pin, prevăzută cu o poartă ce nu se deschidea curioșilor.

Gardul acela de o culoare roz întunecat, înălțat cu o vădită grijă pentru frumos și solid, stârnea mai întâi atenția, apoi o curiozitate de neînfrănat. Lumea se întreba ce comori puteau ascunde scândurile cele înalte atât de desăvârșit tăiate și potrivite, încât nici cea mai îngustă crăpătură nu-ți îngăduia să arunci o privire înăuntrul acelei mari împrejurări pătrate.

Cabrioleta se opri în fața porții de lemn masiv și, sărind jos cu sprinteneala unui tânăr, Charlie Jones îi întinse mâna Elizabethei, ca s-o ajute să coboare. Toate acestea se petrecură cu o mare repeziciune și, după ce vîrî cheia în broască, poarta se deschise, iar un negru îmbrăcat în haine de pânză se ivi numaidecât. Pe cât se pare, își aștepta stăpînul, căci îl salută pe Charlie Jones și se duse să ia calul de căpăstru.

Du-te și așteaptă la umbră cu cabrioleta și nu răspunde la nicio întrebare. Ține minte. Ți-o interzic.

– Da, Masa Cha'lie.

Aflat încă pe pragul porții, Charlie Jones își luă un aer grav și-i adresă fetei un mic discurs:

– Elizabeth, părăsești pentru o clipă America și te afli în Anglia. Asta ți-o mărturisesc doar ție, pentru că ești englezoaică. N-o să vezi din casa mea decât partea de jos, dar am trecut de mult de temelie și de partea de deasupra ei. Trei din ferestrele de la parter au și fost puse la locul lor. Pardoseala întreagă va veni ceva mai târziu, dar un colț e gata. Pe terenul ăsta cumpărat la un preț amețitor, restitui Coroanei o părțică din Colonia ei, rămasă cel mai îndelung credincioasă în războiul acela nenorocit de pe urma căruia a pierdut un continent întreg. Mă crezi nebun?

– Unchiule Charlie, sunt întrebări la care nu se cuvine să răspunzi, dar îmi stârmești dorința de-a trece pragul acestei porți.

O privi fără a spune nimic un scurt moment, apoi continuă:

– Foarte bine. Îi vorbesc unei femei inteligente. Construiesc ceea ce Franța vechiului regim numea *une folie*. Cea de față va fi *une folie* Tudor.

– Tudor!

– Da, și va fi înconjurată de palmieri și de bananieri. Acum, chiar că mă crezi nebun.

– Da, încuviință fata rîzînd, dar să intrăm odată, pentru Dumnezeu!

– Urmează-mă.

Intră, apoi o lăsă pe fată să intre, după care închise poarta răsucind cheia de două ori cu un gest energic.

Soarele cădea drept pe șantier, ca o cataractă, și la început Elizabeth nu văzu nimic. Coborîndu-și pe frunte borul pălăriei, își feri ochii cu evantaiul. Deodată, simți așezându-i-se pe brațul stîng mîna mare și mătăsoasă a lui Charlie Jones.

– Dă-mi voie să te conduc spre un colț mare și umbros, care-o să ne slujească drept refugiu.

Vocca lui nu mai era cea de-acum o clipă, hotărâtă și ușor didactică. Acum, cuvintele îi ieșeau din gură cu blândețea unei mângâieri.

Făcură vreo zece-doisprezece pași și ajunseră într-un colț al șantierului unde soarele nu răzbătea.

– Uită-te, îi spuse. Optzeci de lucrători muncesc între zidurile astea de dimineață până seara, împărțiți în mici echipe care fac cu schimbul.

Văzu într-adevăr oameni îmbrăcați în haine de pânză de o albeață orbitoare și purtând pălării mari de pai, sub care capul dispărea ca sub o streășină.

În unghiul opus, se înălța un eșafodaj, la poalele căruia se îngrămădeau lădoaie uriașe din lemn, încinse cu fâșii metalice. Una dintre ele, care tocmai era deschisă cu grijă, se afla sub supravegherea unui bărbat îmbrăcat în negru, pe care Elizabeth îl recunoscuse fără greutate, în ciuda pălăriei de panama ce-l ascundea până la umeri.

– Îl vezi pe partenerul tău de dans de astă-noapte, îi spuse Charlie Jones. Știe cât se poate de bine că te afli aici, dar îl cunosc, nu îndrăznește să ți se înfățișeze din cauza lornionului, de care se rușinează.

– Lornionul nu-i o piedică pentru ca ceilalți să-l iubească.

– De ce nu-i aici, să te audă... Te adoră.

– Dar eu nu cer atât de mult, vai!

– Aici e toată mica lui dramă. Mi-a spus-o adineauri și suferă în clipa de față sub frumoasa lui panama.

– Unchiule Charlie, îmi pare rău, dar dragostea nu se comandă.

– Știu și eu asta, închipuie-ți, și n-aș vrea pentru nimic în lume să te văd ajungând soția lui Francis Brooks, dar nu vrei să poruncesc să ți se aducă o bancă aici? Ești obosită?

– Deloc. Ce-i așa de prețios în lăzile astea, de se deschid cu atâta grijă?

– Cărămizi venite din Anglia pe nave de mărfuri. Călătoria e lungă, dar conținutul lăzilor e pentru mine neprețuit. Fiecare din cărămizile astea sosește învelită de mai multe ori în hârtie de mătase.

Ridicându-și borul pălăriei, Elizabeth se uită la Charlie Jones, care nici nu clinti.

– Vorbești serios? îl întrebă.

– Întrebă-l pe Francis dacă sunt serios când aflu că vreuna din cărămizi s-a spart. Groaza pune atunci stăpânire pe șantier, cu toate că furia mea nu-i decât verbală. Vezi tu, vreau ca totul în casa asta să fie desăvârșit de frumos și totul, până la ultima bucățiță de lemn, de metal ori de sticlă, să-mi fie furnizat de țara natală.

– Chiar și sticla?

– Firește. Pentru ca lumina să pătrundă în fiecare încăpere trecând prin geamuri de-acolo. Știu ce gândești. N-ai decât, fetiță dragă. Francezii spun: nebun ca un englez. Ai în fața ta un englez. Începi să înțelegi acum?

– Evidența faptelor face ca întrebarea să fie de prisos.

– Excelent. Continui: va veni ziua când casa asta va fi un refugiu. Nu mă întreba nici cum, nici de ce. Nu știu nimic, dar sunt sigur de asta.

Pe toată suprafața solului, alcătuind pătrate și dreptunghiuri, ziduri scunde trasau planul parterului.

– Intrarea va fi lungă, împodobită cu statui și terminată printr-o scară răsucită, explică Charlie Jones. Realizezi cum va fi?

– Ca și cum aș urca-o.

– O legendă absurdă susține că, în chiar locul ăsta, înainte vreme, se urca pe o scară de frânghie până la o spânzurătoare.

– Interesant.

– Îți spun asta acum, pe loc, înainte de-a o auzi șușotindu-ți-o la ureche. Ai avea fiorii tradiționali.

– Te înșeli, unchiule Charlie, nu mă înfior eu pentru atât de puțin lucru.

– Minunat. Salonul care se deschide la dreapta e uriaș, cu stucaturi de-a lungul cornișelor.

Și făcu un gest larg, pentru a desemna în spațiu stucaturile invizibile.

– Stucaturi aduse din Italia, pe nave de mărfuri, făcu Elizabeth malițioasă.

– Pardon, eroare grosolană. Făcute la fața locului de către meșteri englezi și în cel mai pur stil Grinling Gibbons*. La celălalt capăt al parterului, sufrageria.

* *Grinling Gibbons* (1648-1721), cioplitor în lemn și sculptor englez (n.l.)

– Vastă, presupun.

– Nouă eroare, mică. Nu pot suferi banchetele care stârnesc elocința. Hai să plecăm, Elizabeth. E cald și avem de făcut o vizită. Vrei să-i spun lui Francis să vină să te salute? O să-și scoată lornionul mai întâi.

– Bietul Francis, nu vreau să-l fac să sufere. Cu ochii lui firușoși de un albastru ca violeta, o să le facă pe-o mulțime de femei să se îndrăgostească de el.

– N-are ochi urâți, într-adevăr, și sunt speranțe să fie vindecat de miopie, dar până una-alta, miopia complică totul, și va mai dura. Stă cu spatele la noi. *Filons*.

Capitolul XXVIII

Când se aflu din nou în cabrioletă, Charlie Jones își mână roibu la trap spre Monterey Square, unde episcopul Elliott locuia într-o casă mare, de pe timpul lui Oglethorpe, foarte admirată pentru simplitatea elegantă a fațadei. Înalte și înguste, ferestrele se grupau la stânga și la dreapta unei uși vopsite în negru, ea singură reprezentând o capodoperă a ornamentării clasice, cu frontonul ei ușor, triunghiular, susținut de false coloane grecești. În mijlocul canatului strălucea un ciocan greu de aramă.

– Tu, care ești o bună protestantă, spuse Charlie Jones în timp ce se apropiau de palatul episcopal, vei fi având întrebări de pus în legătură cu instituția noastră specială care te revoltă. Eminența sa are răspuns la tot.

Pentru o clipă, Elizabeth păru înnebunită.

– Sper că n-o să-mi vorbească despre teologie?

– E mult prea bine crescut pentru a face așa ceva. Nu te teme. E un bătrân gentleman de o curtenie desăvârșită.

Un servitor de culoare, purtând livrea neagră, le deschise ușa și-i duse în bibliotecă, aflată într-unul din colțurile de la parter.

Episcopul îi primi cu o cordialitate fermecătoare. Înalt, suplu, îmbrăcat în negru, purta la piept o cruce de metal, prinsă de un lanț. Acest amănunt o izbi cel dintâi pe fată, lăsând-o fără grai câteva clipe: niciun însemn de felul acesta nu figura în religia ei de zi cu zi și fu întrucâtva șocată, dar fața frumoasă, roză și cu trăsături regulate care se apleca spre ea o liniști un pic. Elizabeth zâmbi. Episcopul își întrebă

vizitatorii dacă doresc o băutură răcoritoare, dar vocea lui Charlie Jones refuză politicos.

În toate părțile, rafturi cu cărți urcau până la tavan, vorbind despre o știință necuprinsă ce-o înlemni pe Elizabeth. Apoi fata își întoarse privirile la fereastra ce dădea spre sicomorii zvelți din Monterey Square. Și văzu trecând doamne, vorbărețe și fericite, libere... Cât de mult regreta că nu se numără printre ele... Primul episcop cu care dădea ochii în viața ei îi făcea teamă...

Se așezară. Știrile politice fură mai întâi trecute repede în revistă cu calm. Charlie Jones aproba strădaniile lui Clay de-a salva pacea, iar reverendul Elliott nu putea, bineînțeles, decât să binecuvânteze asemenea intenții lăudabile. Și totuși, era pentru maniera forte, preconizată odinioară de Calhoun. Ajunși aici, cei doi se extaziară asupra tenacității bătrânului luptător care, prea bolnav fiind pentru a se putea duce la Senat, trimisese în locul lui pe altcineva, cu însărcinarea de a-i citi discursul. Ca și cum ar fi putut fi înlocuit omul cu privirea de vultur și cu părul veșnic vâlvoi din cauza mâniei. Totuși, discursul său produsese efectul scontat dar, de la moartea lui, negocierile băteau pasul pe loc. Schimbul acesta de vederi păstra pentru Elizabeth un mister lipsit de farmec, deși, mai liniștită acum, îl cerceta din priviri pe reverendul Elliott, găsindu-l în cele din urmă destul de frumos, în ciuda şuvițelor lungi de păr alb ce-i ascundeau urechile. Și-l închipui ceva mai tânăr. Ochii de un albastru adânc, care ascundeau, desigur, abisuri de erudiție, nu erau lipsiți de blândețe, nu doar de acea amabilitate în acord cu funcția lui, ci o anume duiosie omenească ce-ar fi putut ajunge departe. Strălucea paradisul în ochii aceia, ca și credința și marile virtuți, adăugă fata în sinea ei, ca să fie mândră de protestantismul ei, la fel și dragostea, dragostea cea încercată de orice om, trebuie s-o fi cunoscut și el pe când era tânăr...

Cât puteau să sporovăiască cei doi! Poate că, la urma urmei, va renunța să mai pună întrebări despre instituția aceea specială. Uite-i că s-au și ridicat în picioare, ca pentru a pune capăt vizitei, încât se ridică și ea dintr-un salt. Dar iată-i că vorbesc despre ea! Charlie Jones îi explică reverendului că descinde dintr-o veche familie din comitatul Kent și că străvechiul lor castel, cu toate că ajunsese în alte mâini, tot mai păstra deasupra portalului armoariile de pe timpul lui Henric al VI-lea. Eminența Sa își îndreptă privirile spre ea cu o ușoară înclinare

a capului însoțită de un zâmbet aprobator, iar ea se simți cum nu se poate mai fericită, când izbucni ca o lovitură de trăsnet comentariul de necrezut al lui Charlie Jones.

– Și cu toate acestea, e aboliționistă.

– Aboliționistă! exclamă Eminența Sa.

Se aplecă spre tânăra aboliționistă cu un minunat zâmbet, iar crucea aurită, îndepărtându-se puțin de pieptul lui, luci în gol.

– Copilă dragă, îți închipui că ești singura aboliționistă din Sudul nostru? În adâncul inimii sunt și eu ca și dumneata.

Fascinată și încântată, Elizabeth își simți tot sufletul topindu-i-se sub efectul acestor cuvinte și se pierdu în tot albastrul ce se revărsa peste ea din pupilele nemșcate.

– Sclavia e un flagel de care Sudul nu-i vinovat, făcu Charlie Jones cu o voce hotărâtă.

– Oare nu știi, continuă episcopul fără a o slăbi din ochi pe Elizabeth, redevenită fetiță, sau ai uitat că Abraham, Isaac și Iacov aveau sclavi?

Numele magice ale sfinților patriarhi o treziră dintr-odată pe zeloasa cititoare a *Bibliei*.

– Cucernicia Voastră, în Scriptură nu-i vorba decât de servitori.

– Tot așa le spunem și noi, făcură ochii albaștri.

Elizabeth tresări, primind acest răspuns neașteptat.

– Numai că... zise ea curajos.

– Numai că instituția noastră specială care ne este impusă durează de-atât de multă vreme, încât ai crede-o inclusă undeva în planul dumnezeiesc al mântuirii...

– Oh! făcu Elizabeth.

– ...până la noi ordine, rectifică Charlie Jones.

– E de presupus, într-adevăr, admise prelatul, că, odată cu noile idei, va fi dispărut peste douăzeci de ani.

– Noi vedem lucrurile rezolvându-se la fel ca în Rusia cu robii, spuse Charlie Jones.

Elizabeth tăcu, pe când cei doi puneau capăt întrevederii schimbând cu jovialitate politejurile de uzanță. Credincioasă educației primite, fata schiță reverența tradițională. În clipa aceea, mâna episcopului se așează pe creștetul ei și, cu o voce plină de afecțiune, o binecuvântă. Cuprinsă de stinghereală, Elizabeth nu putu decât să îngaime:

– Mulțumesc, Cucernicia Voastră.

În cabrioletă, își mișcă evantaiul cu o urmă de enervare, ceea ce o reazează printre adulți.

– Mare și nobilă prezență acest episcop al Georgiei, spuse Charlie Jones. Și întreg farmecul anglican.

– Poate că da, unchiule Charlie, dar nu sunt de părerea dumitale.

– N-ai fi englezoaică dacă ai avea aceeași părere.

– Episcopul e pur și simplu de acord cu toată lumea. Planul lui dumnezeiesc nu m-a convins. Eu sunt împotriva sclaviei.

– Minunat. Și eu la fel. Dacă servitorii mei vor să se ducă în Nord, sunt liberi s-o facă. Le-am și spus-o, dar nu sunt chiar așa de proști! Trăiesc foarte bine în casa mea. Și-apoi, eu nu sunt proprietar de plantație. Am birourile mele din port. Vând bumbac Europei întregi, Elizabeth. Sunt negustor.

– Negustor!

– Da, negustor. Te șochează? Ești dezamăgită? Nu există alt termen, toate afacerile ne aparțin. Cântărind bine lucrurile, soarta orașului e în mâinile noastre. Pe timp de criză financiară, căci există și așa ceva, are loc o adevărată năvală spre banca mea, vreau să spun cea pe care am fondat-o aici.

– Nu știam, spuse Elizabeth cu o nuanță de admirație, pe care o socotea pretinsă de politețe.

– Nu e rău s-o știi, continuă Charlie Jones, și asta nu ca să mă pun prostește în valoare, ci pentru că odată cu bogăția am dobândit un simț al responsabilității uriaș, și în acest punct ne întâlnim tu și cu mine.

– Cum adică?

– Pe lista indignărilor tale figurează, cred, disprețul înaltei societăți pentru albi săraci.

– Figurează, și încă la loc de cinst.

– Duelul din dimineața asta – primul tău duel – e o ilustrație flagrantă a acestui lucru. Dacă ai fi îndrăgostită de Francis Brooks, te-ai căsătorit cu el?

– Îndrăgostită... dar nu sunt cu adevărat îndrăgostită de nimeni.

– Încă de nimeni, dar băieții noștri din Sud sunt uneori foarte seducători.

– Întâi de toate, că nici nu știu dacă am chef să mă mărit.

– Lasă asta. Știi vreo națiune mai exasperantă decât cea engleză?

– Da, toate celelalte.

Charlie Jones izbucni în râs.

– Află, micuță englezoaică exasperantă, ce anume a lăsat moștenire aristocrația noastră Sudului, instalându-se aici: mărginirea, îngâmfarea ei condescendentă, pe care o face să treacă drept politețe, gustul pentru lux și pentru etalarea acestui lux...

– ...și eleganța, și bravura ei nebunească, refuzul de-a accepta înfrângerea, fermitatea de granit în fața nenorocirii...

– ...privirea disprețuitoare pe care o aruncă mizeriei, deoarece mizeria înscamnă eșecul, iar ea-l adoră pe Mammon, zeul bogăției și al reușitei, ipocrizia ei, a cărei faimă aproape că s-a răspândit în lumea întreagă...

– Unchiule Charlie! răcni Elizabeth.

– Liniștește-te, sosim. Adaug că atunci când Europa s-a văzut dominată de un tiran, Anglia, cu stupida încăpățănare ce-i stă în obicei, s-a găsit să spună „nu” vreme de zece ani și până la urmă l-a zdrobit.

Elizabeth îi aruncă o privire strălucind de-o bucurie triumfătoare.

– Napoleon Bonaparte, șopti ea.

– Încetișor, fetișo. E numele celui mai mare om al timpurilor noastre. Dar Anglia n-a fost niciodată un inamic generos, e un lux pe care nu și-l poate oferi. Când adversarul a încăput pe mâinile ei, l-a trimis să moară pe o insulă uitată de Dumnezeu, și-odată aflat acolo, a început să-l admire. Și-o mai face și-acum. Putem fi respectați, dar niciodată nu vom fi iubiți – în afară de persoana unor indivizi izolați și de un farmec irezistibil...

– Ca dumneata, unchiule Charlie, exclamă Elizabeth, amintindu-și de portretul de la ea din cameră.

– Asta voiam și eu să spun! zise Charlie Jones râzând.

Opri calul în fața marelui sicomor care umbrea cu frunzișul lui intrarea casei sale:

– Vezi tu, continuă el pe un ton serios, umilința celui care era numit Căpcăunul corsican a fost să fie bătut de către un soldat lipsit de geniu.

– Ducele de fier, un mare englez totuși.

– Eroare, scumpă Elizabeth, un irlandez, dar n-are a face. Adineauri, am văzut felul în care-l priveai pe reverendul Elliott, ochi în ochi, nu spune nu, nimic nu-mi scapă.

– Dar nici nu spun, zise Elizabeth sâcâită.

– Ceea ce căutai în ochii lui albaștri e Anglia ta.

– Și ce-i cu asta?

– În cazul de față, te rog să mă înțelegi așa cum trebuie, te-ai înșelat.

– Cum vrei să înțeleg un lucru atât de straniu?

– Ai dreptate. Poate ți se pare deplasat că-ți spun asemenea lucruri aici, în stradă. Mă las dus de unul din acele impulsuri bruște, cărora cred că e bine să le dau ascultare. Iubesc Sudul, de vreme ce am hotărât să trăiesc aici. Poartă în el toate elementele unei mari națiuni, deosebită de Nord.

Elizabeth își trase pe frunte borul pălăriei de paie, străduindu-se să se pună la adăpost de lumina de la miezul zilei.

– Nu-i pentru prima oară când aud spunându-se asta, zise ea nerăbdător.

– Din nenorocire, continuă Charlie Jones, Sudul trăiește într-o lume aflată în afara timpului actual. Nordul se transformă și se modernizează. Sudul nu se clintește. Trecutul din care face propriul lui prezent îi convine. Bumbacul îi asigură bogăția. Nu vrea să vadă că Nordul își sporește puterea din an în an în mod alarmant.

– Dar aud spunându-se că Sudul e îngrijorat.

– Îngrijorat ori ba, e hotărât să țină piept acestui vecin periculos. Își pune încrederea în bumbacul de care Nordul, ca și străinătatea, au nevoie. Nordul construiește uzine. În Sud n-ai să găsești niciuna.

– Nu văd de ce ar izbucni un război din cauza asta.

– Ar putea fi evitat dacă Sudul face concesii, dar nu vrea să dea impresia că se lasă intimidat. E în joc amorul lui propriu, ceea ce riscă să-l azvârle într-o aventură de temut, al cărei sfârșit nimeni nu-l poate prevedea.

– Atunci, războiul e inevitabil.

– Nu foarte curând, pentru că nici Nordul n-are chef să se expună unei încercări atât de costisitoare. Convingerea mea e că un aranjament mai mult sau mai puțin solid va fi găsit ca să ieșim cu fața curată. Crezi oare că aş construi o casă dacă aş fi convins că țara se află în ajunul unui conflict?

– Sinceră să fiu, dacă aş putea, m-aş întoarce în Anglia.

– Ți-e teamă?

– O, nu! exclamă fata furioasă și stingherită. Spun asta pentru că mi-e dor de țară.

– Mă întorc la cele de mai înainte. Anglia ta nu se află în inima Sudului, ci în Virginia. O s-o găsești acolo, liniștită și verde, cu pajiștile, pădurile și casele ei mari de țară, unde totul e orânduit pentru ca viața să fie fericită. Dar te simți rău la soare. Hai să stăm jos în grădină. Vreau să-ți mai spun încă ceva.

Atinse calul cu biciul și cabrioleta începu să dea ocol casei. Un servitor veni să ia murgul de căpăstru. O clipă mai târziu, Elizabeth sta

așezată alături de Charlie Jones sub o boltă de verdeață, unde își scoase pălăria cu un oftat de ușurare. În jurul ei, ramurile copacilor cădeau până la pământ, alcătuind o perdea de verdeață ce dădea acelui refugiu răcoarea unei pivnițe.

– Mărturisesc, unchiule Charlie, spuse fata zâmbind, că mă simt mai bine aici, ascultându-te, decât adineauri în stradă.

– Reproșuri! exclamă Charlie Jones râzând. Le merit, trebuie să mă ia omul așa cum sunt. Dispoziția de moment o ia înaintea politeții. Ascultă. Îți vorbeam despre Virginia. Chiar numai numele ei și are pentru mine o sonoritate magică. E statul care a dat Americii cei mai mari oameni. A fost numit Virginia în cinstea reginei-fecioare, marea Elizabeth. Acolo te vei crede acasă. Am construit o casă unde am să te duc într-o bună zi și din care n-ai să mai vrei să pleci. Băiatul meu acolo își petrece vacanțele.

– Băiatul dumitale! Nu știam că...

– Am impresia că nu ți s-a spus mai nimic despre mine. Am fost căsătorit și sunt văduv de doi ani.

Auzind cuvântul „văduv“, Elizabeth resimți un asemenea șoc, de parcă draperii negre s-ar fi desfășurat jur împrejurul lui Charlie Jones.

– Nu-ți lua aerul ăsta îngrozit, zise el oarecum trist. Îmi iubeam soția, și din cauza doliului n-am deschis balul aseară. Poate că te-ai întrebat...

– Nu.

– Prin căsătoria asta, sunt înrudit cu toate familiile din Sud.

– Toate familiile? Vrei să spui cele mai bune?

– Să spunem cele influente. N-am morbul nobiliar. În sfârșit, sper să mă recăsătoresc în anul care vine.

Șovăi o clipă, apoi continuă:

– Băiatul meu are optsprezece ani împliniți. Studiază la Universitatea din Virginia, unde se duc toți fiii de gentlemen din Sud. Asta-i. Ți-am spus aproape tot. Rămâne esențialul, care-i cel mai jenant. În două cuvinte, când mama ta, aflată în dificultăți financiare, a făcut apel la prietenul meu Hargrove, motivul a fost o legătură de rudenie dintre el și tatăl tău.

– Știu toate astea.

– Dacă prin absurd mi s-ar fi adresat mie, nu te-ai afla la Dimwood, ci aici sau în Virginia și, cred, ceva mai fericită. Am să încerc să fac în așa fel încât să ai o viață plăcută.

– Îți mulțumesc, unchiule Charlie. Sunt nerăbdătoare s-o văd pe mama.

Din nou Charlie Jones șovăi și o privi cu seriozitate.

– Te înțeleg, Elizabeth. Mama ta e o femeie admirabilă. Acum, putem intra în casă. Prânzim peste o oră.

Și, printr-un gest neașteptat, se aplecă spre fată și-și puse buzele pe fruntea ei.

– Rămâi cu noi, îi spuse.

Elizabeth nu răspunse.

Capitolul XXIX

Despărțindu-se de Charlie Jones în vestibul, Elizabeth urcă numaidecât la ea în cameră. Totul era într-o ordine desăvârșită și o privire i-a fost de ajuns ca să-și dea seama ca portretul nu se clintise de la locul lui. Sună.

Soarele nu mai bătea în cameră, iar storurile pe jumătate trase împlânzeau violența luminii, dar niciun suflu nu clintea vălurile lungi de muselină ale perdelelor.

Elizabeth se spăla din belșug cu apă pe față și pe mâini, când Nora se ivi, în sfârșit, în târșăit de papuci și cu sufletul la gură.

– Don'soa'ă Lisbeth, vin de la bucătă'ie, nu pot u'ca 'epede.

– Foarte bine, Nora, zise fata ștergându-se. Ascultă, Mr. Charlie ți-a spus că portretul lui trebuie pus la el în cameră, iar aici, în locul lui, un tablou cu flori, nu-i așa?

– Da, don'soa'ă, da' dacă don'soa'a Lisbeth v'ea po'tetul...

– Trebuie să faci ce ți-a spus. Ici portretul și-o să pui cc-o vrca el. Ia-l chiar acum.

– Bine, don'soa'ă Lisbeth.

Dădu ascultare, desprinzând portretul cu multă băgare de seamă, apoi se îndreptă încet spre ușa pe care Elizabeth avu grijă s-o deschidă cât era de mare. Pe prag, bătrâna se opri:

– Don'soa'ă Lisbeth, nu mulțumită'? întrebă cu o voce plângăreață.

– Nora, ți-am interzis să mă mai întrebi asta. Odată pentru totdeauna, află că niciodată n-am să fiu nemulțumită de tine, așa că du portretul și fii atentă cum cobori.

Un pic îngrijorată, urmări din ochi călătoria portretului până în josul scărilor, apoi închise ușa.

Privirea i se întoarse spre perete, unde portretul nu se mai afla, și se uită la locul rămas gol.

„Văduv, își spuse, și tatăl unui băiat de optsprezece ani. Într-un cuvânt, un domn bătrân. În tinerețe, trebuie să se fi socotit frumos, de vreme ce-a pus să fie pictat.”

Și câteva minute visă la transformările nedrepte pe care le aduce vârsta, apoi hotărî să-și schimbe rochia pentru prânz și o alese pe cea pe care o socotea cea mai frumoasă, cu toate că i se părea cam țișătoare: verde, de culoarea apei, cu panglici liliachii. I se păru o îndrăzneală amuzantă din partea ei și avu impresia că devine astfel o altă persoană.

În clipa când se admira în fața oglinzii, înfoid ușor cu mâna cutele țesăturii ușoare, cineva bătu la ușă și, fără a aștepta răspuns, mătușa Emma intră, îmbrăcată cu o rochie de culoare brun-roșcat, garnisită cu panglici negre.

Ajunsă în mijlocul camerei, se opri și rămase tăcută.

– Pot să te întreb, zise în cele din urmă pe tonul cel mai grav cu putință, de unde ai toaleta asta nemaipomenită?

– N-are nimic nemaipomenit, răspunse hotărât Elizabeth. Unchiul Josh mi-a oferit-o ieri, și așa e moda la Savannah.

Mătușa Emma se încruntă.

– Încep să am îndoieli asupra modei din orașul ăsta. E de-a dreptul lipsită de seriozitate.

– Fetele de vârsta mea poartă adesea culori și mai aprinse.

Mătușa Emma își înălță capul, dându-l ușor pe spate:

– Dacă ai fi fata mea, ți-aș cere să pui o rochie mai discretă. Mă întreb ce-ar zice mama ta dacă...

Deodată se întrerupse și spuse ceva mai calm:

– Am trecut doar ca să-mi iau *Biblia*. Ai citit, sper, capitolele pe care ți le-am însemnat.

– Nu pe-acelea, ci altceva, din Sfântul Pavel.

– Sfântul Pavel, bine. Trebuia mai întâi să citești Evanghelia, dar să vedem ce anume din Sfântul Pavel.

– Din epistola către Galateni.

– O alegere neașteptată.

– O inspirație subită, făcu Elizabeth, într-o sforțare oarecum frenetică de-a spune adevărul fără să se trădeze.

– Nu sunt împotriva acestor momente de inspirație, mi se întâmplă și mie să am. Și ce spunea Sfântul Pavel?

– Ceva care m-a frapat. „Să nu luați numele Domnului în deșert.”

Mătușa Emma închise ochii și spuse cu glas înăbușit:

– Adevărat. Uitasem de versetul ăsta. Totdeauna m-a înspăimântat.

Pe neașteptate, sângele îi pieri de pe față, devenind lividă.

Elizabeth făcu un pas spre ea, apucând-o de mână.

– Ce ai, mătușă Emma? Cum de te poate înspăimânta un asemenea verset? Nu dumitale ți se adresează.

– Ba da, tu nu poți înțelege, ești prea tânără.

Spunând acestea, păru dintr-odată mult mai bătrână. Înduioșată, Elizabeth o duse până la fotoliul-balansoar, în care mătușa Emma se prăbuși. Greutatea ei puse numaidecât mobila în mișcare și, ironie a situației, o legănă vesel înainte și înapoi, ca o plecare în călătorie.

„O nouă criză de conștiință, se gândi fata, neputându-și reține un zâmbet, n-o să mai prânzim pe ziua de azi.”

– Mătușă Emma, Sfântul Pavel le scria unor oameni simpli, cărora trebuia să le vorbească aspru.

Mătușa Emma scoase o batistă din buzunar și oftă:

– Nu spune prostii. *Biblia* vorbește totdeauna fiecăruia dintre noi. Oprește balansoarul ăsta.

Cineva bătu la ușă. Un servitor anunță că prânzul avea să fie servit peste câteva minute.

– Să coborâm, spuse mătușa Emma, ștergându-și firuntea pe care strălucea sudoarea și, pe un ton hotărât ce-o surprinse pe Elizabeth, declară: Cred că m-aș simți mai bine la Dimwood decât aici. Am să-i spun chiar acum asta lui Joshua (îi spunea astfel numai în împrejurări cât se poate de serioase). Nădăjduiesc că ești de acord să te întorci acolo. Cugetând bine, Savannah nu-i un oraș pentru tine.

– Nu știu ce înțelegi printr-un oraș pentru mine, mătușă Emma, dar aș fi fericită s-o văd din nou pe mama.

La aceste cuvinte, mătușa Emma îi aruncă o privire furișă.

– Ajută-mă să mă ridic, spuse.

În sufrageria cufundată în semiîntuneric, Charlie Jones și unchiul Josh vorbeau cu aprindere și tăcură când se ivi mătușa Emma, urmată de Elizabeth. Ghemuit într-un colț, un băietan îmbrăcat în alb trăgea de funia unui panca, iar pătratul cel mare de pânză vântura aerul jilav cu un soi de geamăt.

– V-am făcut să așteptați, zise mătușa Emma, părând preocupată.

Vorbeam cu Elizabeth despre întoarcerea noastră la Dimwood.

– Așa de repede? exclamă Charlie Jones.

La rândul lui, Billy protestă vehement:

– Abia am sosit și plecăm.

– Taci din gură. Nu plecăm nici azi, nici mâine, ci poimâine.

– O vizită tare scurtă, dar Dimwood nu-i departe, iar aici sunteți la voi acasă, și casa mea vă așteaptă.

– Te plictisești la Dimwood și te amuzi la Savannah, mormăi Billy.

– Preferăm să nu știm ce înțelegi tu prin a te amuza, zise unchiul Josh sarcastic, nici ce-ai făcut în orele cât ai dispărut misterios.

– Lasă-l în pace, Josh, zise Charlie Jones. O dată în viață are omul cincisprezece ani.

– Șaisprezece în curând, preciză Billy.

Cei doi bărbați schimbă o privire ca și când ar fi socotit ceva în minte.

– Emma, să mai stăm până sâmbătă, zise unchiul Josh. Asta îi va îngădui Elizabeth să meargă în vizită la câțiva dintre prietenii noștri. Mulți din Savannah vor s-o cunoască.

– Sau poate ai putea tu pleca împreună cu Emma, zise Charlie Jones, apoi aș însoți-o chiar eu pe Elizabeth la Dimwood, o zi-două mai târziu.

– Și cu mine! răcni Billy.

Dar mătușa Emma se dovedi a fi de neclintit:

– Elizabeth se întoarce odată cu mine și cu Billy. Copiii au văzut destul la Savannah cu ocazia vizitei ăsteia.

– Mămico! imploră Billy.

– Taci din gură. Elizabeth, ești de acord, sper.

– Mărturisesc că mi-ar părea bine s-o văd pe mama.

Se lăsă o scurtă tăcere, în care timp panca își făcu auzită scurta jelanie.

– Ei bine, e trist, dar ne-am înțeles... zise Charlie Jones. Hai să prânzim.

Un vâl de tristețe învăluie comesenii, în ciuda strădaniilor gazdei de-a înviora conversația. Unchiul Josh era îngrijorat. Mătușa Emma, cu deosebire pornită pe făcut morală, înghițea cu un aer dezaprobator tartină după tartină de *toast*-uri și roind de marmeladă. Până și Billy, de obicei atât de vorbăreț, nu deschidea gura decât pentru a face să dispară ca prin farmec o duzină întreagă de clătite plutind în sirop de arjar-dulce.

Elizabeth ocolea ceaiul și tăcea mîlc, în timp ce se uita la băiețașul negru. Cu un gest automat, acesta trăgea de funia ventilatorului, dar căldura aerului îl făcea să picotească și veni clipa când panca rămase nemișcată.

Punându-și tartina pe-o farfurioară, mătușa Emma proferă pe-o voce înăbușită:

– Mă sufoc.

– Hm, băiatul a adormit, zise Charlie Jones, așa că o să-l trezim.

– Un pahar de apă zvârlit drept în față, că doar n-o să moară din asta, declară mătușa Emma.

– Propunere adoptată, zise Charlie Jones cu un zâmbet larg, dar vom îndulci stilul.

Și, muindu-și degetele într-o cană cu apă, azvârli câteva picături pe fața negrului. Acesta deschise niște ochi speriați, dar, văzându-și stăpânul zâmbind, îi răspunse prin zâmbetul strălucitor al tinereții.

– Îmi pa'e 'ău, Mas' Cha'lie, bălmăji, trăgând de funie din toate puterile.

– În locul dumitale, zise mătușa Emma, l-aș vinde pe leneșul ăsta, l-aș face să coboare pe Mississippi, ar găsi cine să-l cumpere.

– Emma, sări Josh, pentru numele lui Dumnezeu, unde ți-e mintea? Nu-ți dai seama că cei de-alături te-aud? Nu-i momentul să vorbești așa.

– Liniștești-vă, zise Charlie Jones. N-am nici cea mai mică intenție să-l vând pe Noe, nici pe vreun altul dintre servitorii noștri. Noe, nu-ți mai lua mutra asta de animal hăituit și pune panca în mișcare.

Cu scârțâitul ei trist, mașinăria începu să miște aerul, dar toată lumea terminase de mâncat, iar mătușa Emma anunță că se duce să se odihnească la ea în cameră.

După ce plecă, cei doi bărbați se priviră clătînând din cap. Elizabeth se uită la ei de parcă ar fi așteptat o explicație. Nimic până atunci n-o tulburase atât de adânc ca atitudinea mătușii Emma. Nu simțea față de ea decât indiferență și, uneori, o anume milă, când o credea nefericită, dar dintr-odată începu să-i fie groază de ea.

Văzând nedumerirea de pe fața fetei, Charlie Jones îi spuse lui Noe că poate pleca, apoi, întorcându-se spre Billy, îi propuse să ia calul înșeuat și să exploreze împrejurimile. Plimbarea era prevăzută, iar la grajd se dăduseră porunci anume. Propunerea fu primită bucuros și băiatul se făcu nevăzut, nu fără o ultimă privire spre ce mai rămăsese din clătitele cu sirop de arțar-dulce.

– Iată un suflet lipsit de zbucium, zise unchiul Josh după ce Billy dispăru.

– Nu înțeleg cum de Emma a putut zămisli o ființă atât de simplă. Emma e o făptură tare chinuită.

– Charlie, să lăsăm ca lucrurile să se aranjeze de la sine. Elizabeth, cred că nu te-ai lăsat impresionată de discuția asta un pic cam absurdă în legătură cu panca.

– Impresionată? Nu, dar am aflat ceea ce nu știam.

– Ascultă. Mătușa Emma vorbește așa cum se vorbea în tinerețea ei. Dar acum, nimeni n-ar mai vorbi cu atâta neomenie prin părțile noastre.

Și adăugă, coborând puțin vocea:

– Nu că ne-am teme de o revoltă a negrilor.

– Nu va fi nicio revoltă a negrilor, afirmă Charlie Jones.

– Firește, Charlie, dar e una din imposibilitățile pe care niciodată nu izbutești să ți le alungi din minte și care te urmăresc. Cuvintele pe care tocmai le-ai rostit se pot auzi în fiecare zi: „Nu va fi nicio revoltă a negrilor, nu va fi nicio revoltă a negrilor“. Suntem siguri de asta și, în același timp, simțim nevoia să ne spunem întruna că suntem siguri.

– Josh, te urmăresc amintirile din Santo-Domingo.

– La Santo-Domingo lucrurile stăteau cu totul altfel. Negrii aveau un șef.

– Nu văd un Toussaint-Louverture răsărind din pământ pe-aici, dar o s-o înspăimântăm pe Elizabeth cu discuțiile noastre sinistre. Hai să plecăm din sufrageria asta zăpușitoare.

Elizabeth regreta că nimeni nu-i spusese nimic despre rochia ei verde cu panglici liliachii.

Capitolul XXX

Căldura nu împiedică diversele activități cerute de apropiata plecare. Unchiul Josh luă în grija lui cadourile de toate felurile pe care servitorii de la Dimwood erau încredințați că le vor primi. Plecă în cabrioletă, urmat de căruța pentru cumpărături mari, și nu se întoarse decât peste trei ceasuri bune, exasperat, dar mulțumit că scăpase de o corvoadă pe care o socotea ucigătoare.

Mult mai plăcut își petrecu dimineața Elizabeth, pe care Charlie Jones o duse în caleașcă pe marile bulevarde umbrite. Nu fără tact și cu mult spirit, o instrui asupra Sudului ideal și a Sudului real pe tânăra lui compatriotă, uneori năvălășă. Se lăsa, într-adevăr, greu de îndoctrinat, în ciuda farmecului educatorului, deoarece ținea la obiecțiile ei ca la o comoară, dar își dovedea nedemn slăbiciunea în fața elementului masculin.

După-amiaza târziu, spre seară, a fost dedicată unor vizite în cartierul rezidențial, unde se aflau casele cele mai elegante din oraș. Toate vedeau un aer de familie în construcția fațadei și a ornamentelor de la uși.

Elizabeth se văzu primită cu încântătoare cordialitate a Sudului. Era îndreptățită să-și închipuie că a câștigat toate prietenii cu puțință, deși partea întrucâtva prefăcută a complimentelor și a bune dispoziții îi scăpa. Se străduiră toți ca tânăra englezoaică să se simtă ca la ea acasă în lumea aceea atât de închisă totuși și năzuroasă la culme.

În fața acelor femei în rochii gris-perle și a bărbaților îmbrăcați în negru, cu gâtul înfășurat până la urechi în eșarfele lor albe, avu impresia că își calcă toți pe inimă, afișând în locul unei seriozități ce le sta în fire o amabilitate ce urma regulile severe ale unei politeți tradiționale. Și, cuprinsă de îngrijorare, se întrebă dacă în rochia ei verde cu panglici liliachii nu părea o țarancă în haine de duminică. Părerea necruțătoare a mătușii Emma îi veni în minte. Și se neliniști, nedându-și încă seama de seducția ce emana din toată făptura ei, de vocea cântătoare și limpede, plină de ecoul țării natale. O găsiră fermecătoare.

Ziua următoare a fost agitată. Plecarea iminentă îi frământa pe toți, ca și cum ar fi fost vorba de pregătirile pentru un tur al lumii. Billy ușura operațiile prin veșnica lui absență. Era bănuیت că dă târcoale pe lângă magazinul domnișoarei Clémentine. În veșnicul lui du-te-vino, pândea o posibilă apariție a lui Dorcas, atât de seducătoarea mulătră care lucra în atelierul firmei *Capriciile Parisului*, iar timpul trecea.

În casa lui Charlie Jones, hainele călătorilor umpleau valizele. Mai trebuiră adăugate valize și pentru cumpărăturile Elizabethiei. Nora primi această însărcinare, dar păstră în sertare rochiile, eșarfele și „inexprimabilii” pe care tânăra domnișoară avea să le găsească la viitoarea ei ședere acolo. Pentru că toată lumea era încredințată că avea să locuiască la Savannah o bună parte din an, toată lumea în afară de principala interesată, care-și punea nenumărate întrebări.

Cu puțin înaintea cinei, Billy își făcu apariția, cu un aer sălbatic, iar felul în care-și zugrăvi escapada prin păduri stârni cel mai viu interes, mai ales din partea lui Charlie Jones, care știa că pădurile acelea sunt de nepătruns, „dar, șopti el încă o dată la urechea unchiului Josh, o dată în viață are omul cincisprezece ani”.

Ziua ce urmă se vesti călduroasă, încât plecarea fu amânată pentru ora patru după-amiază. Fiecare se descurcă cum putu pentru a umple

acel timp inutil, plin de-o nesfârșită așteptare. Revenindu-și din criza ei puternică de conștiință, mătușa Emma îi mărturisi confidențial unchiului Josh că se simte fericită să părăsească orașul acela imoral și-și umplu timpul liber forțat scriindu-le prietenelor.

Ca și în ajun, Billy dispăru fără să precizeze în vreun fel ținta plimbării lui, în timp ce unchiul Charlie o învăță pe Elizabeth să joace șah. Fata se pasionă numaidecât, iar adversarul ei, generos, o lăsa să câștige prima partidă.

În timp ce-i dezvăluia vicleșugurile săltărețe ale calului și atotputernicia reginei, îi dădea sfaturi înțelepte, pe care ea le asculta din politețe.

– La Dimwood, ai face bine dacă i-ai lăsa pe ceilalți să vorbească fără să participe la discuții. Se vorbește mult prea mult în Sud. Vei avea parte, mă tem, de clipe grele, poate chiar penibile.

– Penibile? Întrebă fata îngrijorată.

– După cum vei avea parte și de clipe delicioase. Așa e făcută viața, din hopuri. Balurile nu vor lipsi de cum va începe sezonul rece. Băieții îți vor face curte. Să nu faci prostia să crezi un singur cuvânt din cele ce-ți vor spune. În locul tău, mi-aș muta nebunul în linie dreaptă, la două pătrățele de regină, așa, ca să-i fac în necaz. Ea e țănoșă și fricoasă și n-o să se clinească. De cumva soarta îți dă vreo lovitură cruntă, să-ți amintești că eu sunt tot timpul aici, în calitate de cel mai bun dintre prietenii tăi, și că odaia ta te așteaptă. Înaintez stângaci cu regele meu. Cu tura ta, îi dai șah, e pierdut. Șah mat. Dar iată că e anunțat prânzul.

– Așa de repede?

– Șahul e curată magie. Nu face să treacă timpul, ci-l distruge, îl nimicește. E foarte practic.

Trecând prin salon, se opri în fața mătușii Emma, care tresări și ridică spre el o față năucită.

– Mătușă Emma, îi spuse Charlie Jones, trebuie să lași pana. Prânzim. Josh, lasă-ți ziarul. Pe legea mea, parcă picați din nori cu toții. Nu l-ați auzit pe Jeremie când a anunțat masa? Unde-i Billy?

– În spatele dumitale, unchiule Charlie.

Acolo era, într-adevăr, cu fața cam roșie și picături de sudoare îi broboneau fruntea.

– În clipa asta am sosit, zise, și am fost...

– Nu te-am întrebat unde-ai fost. Să nu mai așteptăm.

În semiîntunericul din sufrageria cea mare, unde argintăria strălucea pe fața de masă albă, Noe, chircit, trăgea viguros de funia pancăi, iar zbaterea pânzei îi dădea iluzia unei adieri răcoroase, dar masa a fost lipsită de însuflețire. Era mult prea cald ca să poți mânca și chiar să poți vorbi. Doar Billy își păstra nobilul apetit și făcu o tentativă zadarnică să înfățișeze ceea ce văzuse în dimineața aceea. I se impuse tăcere, iar el se consolă cu un munte de creveți și, pentru că era ultimul servit dintre comeseni, cu tot ce rămăsese dintr-un parfait de cafea, din care nu lăasă decât o dără, din politețe.

Siesta, declarată obligatorie, se prelungi cu o jumătate de oră, ceea ce întârzie cu tot atât plecarea. Unchiul Charlie trebui să-i scuture ușor pe cei care dormeau pe canapelele din salon și vestibul. Billy se dovedi cel mai îndărătnic dintre protestatari; încât unchiul Charlie se văzu nevoit să răstoarne canapeaua cu o mână energică. Stând pe jos, băiatul se frecă la ochi, dar nu îndrăzni să cârtească. Îndrăzni însă să-și exprime o dorință:

– Unchiule Charlie, lasă-mă să-mi iau piroga.

– Nici pomeneală. Sus, băiete!

Billy sări dintr-un salt.

– Ar putea fi legată de căruța cu daruri...

– Billy, o să-ți găsești piroga, cum îi spui tu, tot aici, la mine în casă, când o să mai vii la Savannah, dar e piroga lui Ned. Și-acum, pregătește-te. Trăsurile sunt în fața casei și așteaptă de-o jumătate de oră. De data asta o să stai în trăsură lângă mătușa Emma.

– Oh! Unchiule Charlie! protestă Billy cu un aer de martir.

– Niciun „Oh! unchiule Charlie“. Călătorești lângă mama ta.

Călătorii se instalau, când, în ultima clipă, se ivi Elizabeth, urmată de Noe. Băiatul ducea încă o valiză, căreia izbutiră să-i facă loc în trăsură unde se instalară unchiul Joshua și micuța englezăică.

– Îmi cer scuze, spuse aceasta cam stingherită. Sunt eșarfe, mănuși și tot felul de nimicuri pentru mămica.

Unchiul Josh nu răspunse numaidecât.

– Dar e normal, zise în cele din urmă, e cât se poate de normal.

Umbrelele de soare se deschiseră, bicele pocniră, iar trăsurile porniră la trap, în timp ce unchiul Charlie își flutura mâna și, în spatele lui, toți negrii din casă, sub arșița unui soare necruțător.

3

Singurătate

Capitolul XXXI

Păsările cântau înnebunite, luându-și rămas bun de la ziuă.

De-a lungul râului verde-închis ce mărginea pădurea de pini, Mr. Stoddard se plimba în tovărășia lui Miss Pringle. Mergeau agale și duși pe gânduri, fără ca niciunul dintre ei să rostească o vorbă. Odată cu împușnarea luminii se potolea și strigătul greierilor, iar când soarele se apropia de scăpătat, arborii răspândeau în aerul calduș mireasma lor pătrunzătoare.

Miss Pringle rupse cea dintâi tăcerea.

– Îmi pare rău să vă văd întristat fie și oricât de puțin, dar ar fi trebuit să știți că nu e cu puțință.

– Știu lucrul acesta de foarte multă vreme, Miss Pringle. Vocația dumneavoastră de misionară vă atrage spre Africa, pe când propria mea vocație mă reține aici.

În timp ce mergea, Miss Pringle își ținea capul puțin aplecat, ca pentru a cugeta. Rochia ei din bumbac cenușiu-deschis îi cădea până-n călcâie, nelăsând să se vadă aproape nimic din brațele-i de-o rotunjime admirabilă. După cum pieptul era acoperit de cutele unei eșarfe ușoare. Toată prudența aceasta nu reușea să ascundă grația feței, nici minunata profunzime a ochilor negri.

Așteptă o clipă, apoi adăugă:

– Cred că n-o să mă mărit niciodată.

– Credeți, ați spus?

Poate că întrebarea îi displăcu datorită insistenței pe care și-o închipuia că o ascunde.

– Cinstit vorbind, ideea asta nu mi-a venit până acum.

Mai făcură câțiva pași, apoi schimbă vorba.

– Dacă mergem mai departe, spuse Miss Pringle, ne vom pomeni curând pe aleea cea mare, iar acolo riscăm să-i vedem îndreptându-se spre noi pe cei plecați.

– V-ar plăcea să-i întâmpinăm?

– Nu noi se cade să-i întâmpinăm, și-apoi, la drept vorbind, n-am niciun chef să-i pun la curent cu noutățile.

– Nici eu, trebuie s-o recunosc. Prea multe lucruri s-au petrecut aici în lipsa lor.

– Ar fi trebuit să fi sosit, se înserează. Vreți să ne îndreptăm iarăși spre pădure?

Din nou o luară de-a lungul râului, a cărui răcoare urca până la ei și, în lumina aurie a apusului, fața lui Miss Pringle îi părea încă și mai frumoasă însoțitorului ei, care se simți ispitit să i-o spună, dar se înfrână cuminte. Îi plăcea cum, sub povara grea a cocului negru ce-i ascundea ceafa, își da uneori capul pe spate, ceea ce semăna cu o sfidare.

– Voi rămâne până spre iarnă. Mi se va găsi o înlocuitoare fără nicio greutate.

– Nu sunt prea sigur.

– S-ar putea ca atunci să vă aflați singur cu cei care cu îndărătnicie mai sunt încă numiți copii. Vegheați asupra nou-venitei. Cred că e în primejdie.

– Elizabeth? Mă uimiți.

– Știu eu ce spun. Există în jurul ei un fel de agitație, o curiozitate de care își dă seama. Nu mai e la fel de nevinovată ca în clipa sosirii ei aici.

– Influențe rele?

– Nu vreau să numesc pe nimeni, dar fiți mai atent. După părerea mea, ar fi făcut mai bine să rămână acolo, la ea acasă, în siguranță.

– Doar n-o să-mi spuneți că vă temeți de război?

– Există și pericolul ăsta. Tocmai voiam să pomenesc și de el. Războiul e sigur.

– Oh! Dar știți la fel de bine ca și mine că se are în vedere un acord.

– Acolo unde au ajuns lucrurile, un acord definitiv nu mai e cu putință.

– Nu asta-i și părerea lui Mr. Clay.

– Mr. Clay al dumneavoastră poate că e un mare om, dar e întâi de toate un visător. Ați uitat de dejunul la care toți ai mesei – în afară de dumneavoastră și de mine – au salutat cu vociferări perspectiva unei secesiuni?

– Eu sunt din Sud, Miss Pringle, dar mărturisesc că în dimineața aceea mi-a fost rușine pentru ei. Noi, cei din Virginia, suntem mai domoli, avem nevoie să cumpănim.

– Cei de-aici nu cumpănesc. Sunt cuprinși de-o surescitare generală.

– Mai puțin generală decât vă închipuiți.

– Și totuși, un curent belicos străbate inima Sudului în care ne aflăm. Le ia mințile până și unor oameni care nici măcar nu bănuiesc ce-ar însemna un război cu Nordul.

– Ați observat că mătușa Laura a rămas liniștită.

– Mătușa Laura e altfel decât ceilalți și e o ființă de neînțeles. Dar mătușa Emma, de obicei de-o placiditate...

– Bovină, Miss Pringle, ăsta-i cuvântul pe care buzele dumneavoastră șovăie să-l rostească.

– Ei bine, bovină, da. Și ceilalți – îl exclud pe smintitul de Billy și pe copii, care nici măcar nu cunosc înțelesul cuvântului secesiune, dar cuvântul ăsta are un sunet magic pentru biete lor capete, ca șuieratul unui piton...

– Scuzați-mă, Miss Pringle, dar cred că pitonul nu șuieră.

– Aha! Văd că și dumneavoastră sunteți pornit pe gâlceavă, gata să vă războiți.

– Nu cu dumneavoastră, Miss Pringle!

Era cât pe ce să spună: „Adorabilă Miss Pringle, ce bine vă stă când sunteți furioasă!”, dar printr-o sfortare a voinței, se înfrână.

– Ajunge, spuse ea cu răceală. Ne oprim aici. Eu sunt din Nord, din Philadelphia, dumneavoastră din Sud. Am păreri mele. Păstrați-vă propriile dumneavoastră idei.

– Dar, dragă Miss Pringle, totdeauna ne-am înțeles bine până acum. Nu puneți o frontieră între noi. Nu suntem în război. Observația mea în legătură cu pitonul v-a dispăcut. O retrag cu atât mai bucuros cu cât n-am văzut în viața mea un piton. Dar dumneavoastră?

Luată din scurt, răspunse:

– Sigur că nu. Ce întrebare deplasată...

– Nu-i așa? Și nici nu sunteți în pericol să întâlniți vreunul pe-aici. Ulii au devorat cele mai multe dintre reptilele primejdioase. Dar s-a cam întunecat. Apusul nu ține mult prin părțile astea, încât noaptea cade ca o cortină. Mi se pare că zăresc lanterne pe alea cea mare.

Cuvintele acestea, rostite cu o voce blândă, contrastau cu accentul nazal și articularea mai precisă a lui Miss Pringle.

– Nu vă înșelați. Număr pe puțin șase.

– Nu credeți că ar fi înțelept ca dumneavoastră să vă duceți în camera dumneavoastră, iar eu în camera mea? Prevăd că vor avea loc explicații penibile. Dacă vor avea nevoie de mine, știu unde să mă găsească.

– Mă retrag și eu la mine în cameră, ca și dumneavoastră.

– Acum, aproape că nu se mai vede deloc. Îmi îngăduiți să vă ofer mâna, ca să străbatem bucata asta de drum prin întuneric?

– M-aș mulțumi, dacă vreți, să mă sprijin de brațul dumneavoastră.

Conversația asta un pic cam țeapănă îi duse până pe peluza ce-i despărțea de casă. Una după alta, ferestrele cele înalte se luminau,

prefăcând clădirea într-o lanternă uriașă. Dar trei ferestre de la etajul întâi rămaseră cufundate în întuneric.

– Să evităm veranda cea mare, spuse Miss Pringle cu voce ceva mai joasă, ca și cum s-ar fi temut să fie auzită. Acolo vor răsună cele dintâi exclamații și strigăte.

– Întru totul de acord, i se răspunse pe același ton conspirativ. Vom intra pe scara servitorilor; aceștia, fiți sigură, se și află acolo, pândind căruța cu cadouri.

Râseră amândoi discret. Complicitatea asta îi apropia întrucâtva, după diferendul de mai înainte.

La câțiva pași de verandă, ridicându-și capetele, rămaseră o clipă neclintii, cu privirile ținute asupra celor trei ferestre.

– La ce vă gândiți? întrebă Miss Pringle în cele din urmă cu glas scăzut.

Pe același ton, i se răspunse:

– Fără îndoială că la aceleași lucruri ca și dumneavoastră, Miss Pringle, dar nu judec pe nimeni.

– Altcineva va judeca, spuse Miss Pringle sentențios. Dar aud zgomot pe alea cea mare. Să intrăm înăuntru.

Capitolul XXXII

De cum se opriră în fața verandei, trăsurile au fost înconjurată de negri purtând în mână câte un sfeșnic. Strălucirea luminilor pe livrelele lor roșii și pe fireturile aurii dădea un aer sărbătoresc acelei sosiri în plină noapte. Elizabeth, ca și Billy, sări sprinten jos, dar mătușa Emma, care dormise tot timpul drumului, pretinse că-i frântă de oboseală și trebui ajutată să coboare din trăsură. Petrecându-i un braț pe după mijloc, unchiul Josh o sprijini până la treptele verandei, unde apelă la ajutorul viguros al lui Jonas, ca mătușa Emma să le poată urca. Ajunsă sus, scoase un oftat tragic și spuse cu o voce stinsă că a ucis-o călătoria aceea. Fu condusă în camera ei și acolo ceru un flacon din acel minunat laudanum care o readusese la viață în casa unchiului Charlie și căruia până atunci nu-i experimentase efectele. Fu culcată, alintată și curând ațipi, fericită să se simtă departe de lume și de zbuciumul ei zadarnic.

Tainic indignat împotriva acestei lașități, deoarece îi cunoștea motivul, unchiul Josh porni în căutarea lui William Hargrove, dar nimeni nu-i putu spune unde se afla stăpânul de la Dimwood. Se întorsese în ajun, apoi dispăruse din nou.

Doar Mildred și Hilda apărură deodată, fugite dintr-un coridor întunecos, speriate, semănând cu niște drăgălașe sălbăticiuni ieșite din adâncul pădurii. Făcură amândouă câțiva pași spre Elizabeth, dar n-o sărutară.

Mica englezoaică începu să râdă:

– Ce s-a întâmplat? le întrebă ea. Vă uitați la mine de parcă aș fi o fantomă... sau o ciumată!

– Ba deloc, exclamă Hilda.

– Ne bucurăm așa de mult să te vedem...

Afirmația lui Mildred răsună în gol.

– S-ar zice că vă înspăimânt.

În clipa aceea, cineva din spatele ei îi atinse mâna. Era Susanna cea cu părul de jais, cu ochi frumoși și negri, Susanna cea tăcută, care nu vorbise mai mult cu Elizabeth decât o singură dată, în cea dintâi dimineață a sosirii acesteia la Dimwood. Abia cu ceva mai mare decât Elizabeth, se vedea de pe acum femeia care avea să fie mai târziu, blândă și liniștită, cu un zâmbet ușor ironic.

– Rochia azurie, spuse ea.

– Oh! dragă Susanna, n-am uitat-o... Croitoreasa din Savannah a împachetat-o, e în valiză.

Se lăsă o tăcere scurtă. Deodată, Susanna făcu un pas spre ea și o strânse cu disperare în brațe. Lacrimi îi curgeau din ochi, scaldând obrazul Elizabethci, prea mirată ca să se zbată.

Peste umărul Susannei, le putu vedea pe Mildred și pe Hilda fugind pe coridor și se simți cuprinsă de groază.

– Toată lumea fuge! exclamă ea. Ce se întâmplă?

Susanna lăsă dintr-odată să-i cadă brațele și se șterse la ochi cu eșarfa, apoi, pe un ton ce se silea să fie calm, spuse:

– Să nu dormi acolo sus în noaptea asta.

– S-a întâmplat ceva. Mămica e bolnavă și nu mi-ați spus. Vreau să urc s-o văd.

– Ascultă, Elizabeth, nu-i bolnavă...

Elizabeth alergă până la scară, dar Susanna o apucă de braț.

– Urc și eu cu tine. Trebuie să mă ascuți. Mama ta i-a dat lui Betty o scrisoare pentru tine.

Elizabeth, care încerca să se smulgă, se opri brusc:

– O scrisoare de la mămica... Betty... Nu înțeleg... Mă sperii.

Apucând-o de braț cu de-a sila, Susanna urcă împreună cu ea treptele scării celei mari unde, în nișa lui, zeul grec, impasibil, contempla scena aceasta cu ochii lui orbi. Elizabeth încerca să-și smulgă brațul pe care Susanna îl ținea încheștat în mâna ei. Deodată, răsună un strigăt cumplit:

– A murit și nimeni nu vrea să-mi spună!

– Îți jur că n-a murit. Liniștește-te, pentru Dumnezeu!

O ușă se deschise la primul etaj. Betty se ivi și-și deschise brațele.

– Don'soa'ă Lisbeth!

– Aprinde lampa în camera domnișoarei Elizabeth, strigă Susanna.

Nu fără a-l chema pe Dumnezeu în ajutor, Betty se cufundă în întuneric, iar strigătele ei pioase o îngroziră pe fată:

– Acum sunt sigură, gema aceasta. Susanna, nu te mai agăța de mine. Mi-ai ascuns totul, toată lumea m-a mințit.

În timp ce fetele continuau să urce împreună, dar într-un soi de luptă care le încetinea mersul, blândă și liniștită, o lumină începu să strălucească în cameră, prin ușa deschisă. În clipa aceea, un gând mai cumplit decât toate sfășie inima fetei: mama ei înnebunise. De mai multe ori, Elizabeth avusese impresia că mintea acesteia se rătăcea: moartea soțului, mizeria și exilul în țara asta care nu-i plăcea, toate astea fuseseră de ajuns pentru a-i lua mințile. Iar acum era ținută într-o cameră întunecoasă, până avea să fie dusă în altă parte...

Încetând să se mai împotrivescă, își întoarse spre Susanna fața răvășită.

– Stai lângă mine, vrei? Sunt îngrijorată și nefericită.

– Dar nu e cazul să-ți fie teamă. Hai...

Urcară repede până în capătul scării.

În camera Elizabeth, lampa cu petrol reda lucrurilor înfățișarea lor liniștitoare. Toate erau la locul lor. Mobilele de mahon luceau discret, în timp ce afară cântecul lichid al broaștelor părea să se confunde cu tăcerea.

Stând pe un scaun, Betty plângea cu capul plecat, iar între genunchii ei larg desfăcuți un plic alb se vedea în poala rochiei negre. Când fetele intrară, luă plicul și se ridică.

– Don'soa'ă Lisbeth, șopti ea, cu scrisoarea în mână.

Susanna interveni:

– Da, e o scrisoare, o scrisoare pentru tine, Elizabeth. Ai să vezi, mămica ta îți explică totul. Ne-a pus pe toți să jurăm pe *Biblie* că nu-ți

vom spune nimic, nici aici, la Dimwood, și nici la Savannah, nimeni nu trebuia să-ți spună nimic. Ne-a cerut, ne-a cerut acest lucru.

Încerca să zâmbească în timp ce vorbea cu o volubilitate frenetică, de parcă ar fi vrut să amețească nenorocirea și s-o nimicească dinainte, dar Elizabeth n-o mai asculta.

Fără o vorbă, apucă scrisoarea și se îndreptă spre camera mamei ei, ușa însă nu se deschise.

– Deschideți, spuse, întorcându-se spre Susanna și Betty.

Izbită în plină față de lumina lămpii, Elizabeth părea mărită de umbra din spate ce urca până în tavan și, pe fața ei, dintr-odată palidă, trăsăturile se aspreau.

Susanna o privea, uluită de transformarea aceea, în timp ce Betty căuta într-un sertar cheia, pe care i-o întinse tremurând acelei don'soa'e Lisbeth pe care n-o mai recunoștea.

Aproape numaidecât, Susanna se află lângă ea.

– Lasă-mă, Susanna, vreau să rămân singură. Betty, poți pleca.

Tonul autoritar al vocii o făcu pe Susanna să se dea la o parte, apoi să iasă din cameră împreună cu servitoarea scăldată în lacrimi. Elizabeth răsuci cheia în ușă.

Când ușa se deschise, înaintă prin întuneric și simți că încăperea e goală. Rămase o bucată bună de vreme ținută locului în camera aceea părăsită ce nu-i vorbea decât de absență și-i spunea ceea ce nimeni nu voise să-i spună. Un miros slab de laudanum îi stârnea amintirile.

După vreo zece minute, se întoarse la ea în cameră și luă lampa, ducând-o în camera mamei ei și punând-o pe măsura de la căpătâiul patului celui mare, cu coloane. I se părea că la lumina aceea o prezență se încropea, ținând-o ostatică. Așezându-se pe pat, deschise scrisoarea pe care continua s-o țină în mână și o citi:

Fiica mea,

Eu plec. Nu plânge prea mult, nu plânge deloc. Am vărsat toate lacrimile cu puțință. Plecarea mea îți va simplifica viața și mie la fel. Dacă ești pe-atât de inteligentă pe cât cred, vei fi până la urmă fericită. Te vei obișnui cu aristocrația aceasta care, nemaiaivând nici titlurile, nici pământurile de pe vremuri, s-a refugiat într-o izolare bănuitoare. Și-a păstrat întreaga noblete, dar e ca și când n-ar mai ști

să se slujească de ea. O nobilime ieșită din emigranți, ținând la obiceiuri astăzi învechite și practicând o curtenie ce nu mai e întru totul a noastră. Laura Hargrove, cu care am vorbit, m-a luminat în privința acestor particularități. Ca și în Anglia, nici aici nu se admite să pui întrebări, dar știi asta. Lăsăm obiceiul ăsta pe seama celor de pe continent, care nu știu să trăiască. Cu toate că e de religie „romană”, Laura Hargrove merită încrederea noastră, dar o încredere prudentă. Nu există niciun mijloc să afli vreodată ce e în mintea unui catolic exaltat, nici ce gând ascuns de convertire zace acolo. Te vei apăra citind cu credință Biblia. Cu aceste rezerve, vei afla în Laura Hargrove o femeie cu inima largă și cu bun simț. A suferit mult. Să nu uiți niciodată că ești englezoaică. După cum, totdeauna să încerci să fii omenoasă. Lumea socoate că e un lucru mai presus de noi, dar nu sunt întru totul de părerea asta, și-apoi, ce însemnătate are ce crede lumea?

Trecând la lucruri cu totul materiale, să nu ai nicio grijă în privința mamei tale. Charlie Jones, pe care l-am cunoscut în tinerețe, în timpul unei șederi de-a lui în Anglia, și se dovedea aproape prea atent față de persoana mea, Charlie Jones, așadar, a dat dovadă de-o generozitate fără margini. O sumă considerabilă îmi este pusă la dispoziție într-o bancă din Londra. Cheltuielile premergătoare au fost acoperite mai mult decât generos de către William Hargrove, care n-a vrut să rămână mai prejos în materie de dărnicie sudistă. Gata să recunosc în totul mâna Domnului, am prinit fără umbră de remușcare. În numele aceluiasi principiu, nu pot decât să te sfătuiesc să procedezi în același fel, dar cu tact, de vreme ce acum ești adoptată de colonia noastră pierdută.

La timpul convenit, vei afla vești despre mine. Niciodată n-am încurajat efuziunile. Află numai că te-am iubit totdeauna așa cum o mamă se cade a-și iubi fiica, poate chiar mai zelos în cazul meu.

Laura Escridge

Elizabeth își petrecu o bună parte din noapte în camera mamei ei. Stând în fotoliul-balansoar, se legăna întruna, ceea ce-o ajuta să se gândească și, printr-un efort de imaginație, încerca să-și închipuie mersul vieții fără mama ei. Din când în când, ațipea. De mai multe ori ai casei intrară în cameră fără ca ea să-și dea seama. Laura, apoi unchiul Josh. Nici unul, nici celălalt nu voia să-o trezească și ieșiră numaidecât de-acolo.

În zori, trezită din amorțeală de cântecul păsărilor, se duse în camera ei și se dezbracă, apoi se vâri în așternut. Acolo, cu capul sub cuvertură, izbucni deodată într-un plâns care-o zgâlțâi câteva minute și așa, plângând, adormi.

Cu puțin înainte de ora nouă dimineața, i se bătu în ușă pentru micul dejun. Își făcu toaleta în mare grabă și coborî în clipa când fiecare se așeza la locul lui.

A fost întrebată dacă dormise bine, iar răspunsul veni numaidecât, cu un zâmbet:

– Minunat.

O ureche fină ar fi prins, mai ușor decât răsuflarea, un oftat de ușurare aproape general. Billy, nefiind la curent cu nimic, nu oftă decât după sosirea clătitelor în sirop de arțar-dulce.

Viața își relua cursul obișnuit. William Hargrove, ridicându-se în picioare, aduse mai întâi mulțumită Domnului pentru întoarcerea cu bine a călătorilor, cerând binecuvântarea pentru toți cei de față, ca și pentru toți lucrătorii de pe plantație, apoi pentru națiunea întreagă și mai cu seamă pentru Sud, pentru statul Georgia și, printr-un prestigios *diminuendo*, pentru îndrăgitul Dimwood.

Ca într-un vis, Elizabeth se uita la omul acela pe care îl crezuse mort și care o privise îndelung pe când o credea adormită în casa lui Charlie Jones. Îl luase atunci drept o fantomă și, cu toate că mai pe urmă îl văzuse plecând în cabrioletă, prima impresie de supranatural se amesteca în mod straniu cu evidența realității. O noapte de gânduri negre și un somn prea scurt dădeau frâu liber înclinării de-a lua realitatea drept un fenomen halucinant. Nimic nu era adevărat, totul se ascundea îndărătul unor aparențe. Ceea ce era important se petrecea înlăuntrul ei. Ce rădăcini îndepărtate avea refuzul acesta straniu? Un rest de oboseală îl putea explica în dimineața aceea. Ar fi voit din răspuțeri să poată nega certitudinile ce-o făceau să sufere, să nege prezența persoanelor din jurul ei, să nege plantația și Sudul în întregime, să nege călătoria pe mare și, printr-un elan al întregii ei ființe, să se pomenească pe pământul englez.

Stând lângă ea, mătușa Laura n-o slăbea din ochi și, văzând-o mai gânditoare ca de obicei, îi spuse cu glas scăzut:

– Tatăl meu a poruncit să se pregătească pentru tine o cameră mult mai plăcută, la parter, mai răcoroasă pe timp de vară.

Elizabeth o privi cu indiferență.

– Voi fi vecină cu tine, adăugă mătușa Laura.

Un zâmbet oarecum mecanic întâmpină vestea și scurtul dialog luă sfârșit, dar mâna mătușii Laura se așează pentru o clipă pe cea a fetei, într-un gest de afecțiune tăcută.

Își băură amândouă ceaiul în tăcere. În jurul lor se vorbea cu o moderație neobișnuită, ca pentru a respecta durerea Elizabethei, însă puțin câte puțin conversația se însufleși. Unchiul Josh laudă frumusețea primăverii pe marile bulevarde din Savannah, grădinile încântătoare și vizita interesantă la Mademoiselle Clémentine de la *Capriciile Parisului*, ceea ce-l făcu pe Billy să ofteze zgomotos, în timp ce Mildred și Hilda își întindeau spre vorbitor fețele strălucind de lăcomie. Văzându-și urmărite spusele cu o atenție atât de măgulitoare, unchiul Josh se apucă să descrie banchetul, apoi năvala spre sala de bal, când o tuse poruncitoare frânse elanul narativ și mătușa Emma, cu sprâncenele ridicate, o arătă printr-un semn din cap pe micuța englezoaică, aparent indiferentă.

Atenția acestora se îndrepta pe furiș spre William Hargrove, care evita s-o privească. Părea încă și mai îngrijorat ca de obicei, iar uneori schimba câteva cuvinte pe șoptite cu nora lui, Augusta, așezată la dreapta sa. Nici ea nu părea mai fericită decât el, astfel încât în colțul acela al mesei domnea proasta dispoziție până în clipa când Joshua se opri brusc din vorbit.

În tăcerea grea ce se lăsă, se auzi vocea gravă a lui Douglas:

– În timp ce la Savannah lumea petrece și dansează, lucrurile par să se strice în Nord. Acordul propus de Clay e aspru criticat ca fiind mult prea favorabil Sudului. Totul e pus din nou sub semnul întrebării, iar pacea pare a fi în pericol.

La aceste cuvinte, Elizabeth simți cum i se pune un nod în gât. Avea impresia că o realitate căreia nu-i mai putea nega existența se înălța în fața ei, asemeni unui zid de granit. Cum de putuse mama ei să n-o ia cu ea? Întrebarea îi revenea în minte cu o insistență diabolică. Niciodată până atunci nu luase în serios problemele dintre Nord și Sud, pentru că nu pricepea nimic din ele. Și iată că, deși repetată cu aceleași cuvinte, amenințarea căpăta consistență. Cuvinte rostite de milioane de ori creau războiul.

Pentru prima oară i se făcu frică, o frică animalică, instinctivă, pe care-o simțea în măruntaie, și picături de sudoare i se prelinseră pe

frunte până la aripile nărilor. Fără a deschide gura, se întoarse spre mătușa Laura și-i atinse mâna.

Răspunsul la gestul ei fu imediat: mătușa Laura își înăbuși un strigăt și se ridică:

– Hai cu mine, Elizabeth. Ești albă ca varul.

Fără să șovăie, fata se ridică și ieșiră amândouă din sufragerie, unde primul efect al surprizei fu tăcerea stuporii. Nimeni nu se clinti până în clipa când Elizabeth și Laura dispărură, iar atunci limbile începură iar să melițe și exclamații în gura mare să străbată prin aer. Apoi veni rândul întrebărilor și al răspunsurilor explicative. Fu invocată oboseala călătoriei, căldura.

– Șocul camerei goale, decretă unchiul Josh.

Numai William Hargrove rămânea neclintit, ca împietrit de groază, cu ochii țintuiți pe ușa rămasă larg deschisă. Cine ar fi știut să citească în privirea aceea ar fi descifrat cu limpezime întrebarea chinuitoare: „O să-și poată veni în fire?”

Cei doi frați se întâlniră sub copacii de pe aleea cea mare. Unchiul Josh privea situația cu calm.

– Hotărârea, spuse el, a trebuit să fie luată dintr-odată. Laura nu a așteptat nici măcar un răspuns la scrisorile ei. Și-apoi, la ce i-ar fi slujit răspunsul? A plecat cu tot ceea ce avea nevoie și chiar mai mult.

– Și cu toate acestea, să sosească acolo singură, va fi greu.

– Singură! Niciodată nu ești singur când ai avere.

Se plimbară mult timp în tăcere, cugetarea asta stârnind în ei ecouri nesfârșite.

Capitolul XXXIII

Camera în care a fost dusă o făcu pe Elizabeth să zâmbescă, în ciuda durerii ce-o mai resimțea. Totul părea să fi fost în așa fel potrivit, într-adevăr, încât să-i facă viața plăcută și mai cu seamă calmă și liniștită. O anume naivitate fericită călăuzise alegerea mijloacelor folosite. Pereții zugrăviți într-un galben-palid erau împodobiți cu priveliști din Italia, acuarele mari, opere ale unei mâini răbdătoare și zeloase, ce nu uitase niciun norișor pe cerul azuriu, nici bănuiala unui fum ieșind din craterul Vezuviului. Perdele de mătase de culoarea curcubeului drapau două ferestre înalte, după moda franțuzească, ce

dădeau spre porticul adăpostit de soare de către veranda sub care se întindea pe toată lungimea ei. Era de-ajuns să faci câțiva pași până la balustradă ca să respiri miresma magnoliilor.

– Camera asta va fi a ta, spuse mătușa Laura. E camera pentru prieteni. Tatăl meu vrea ca de-acum înainte să fie a ta. Ți place?

Elizabeth făcu semn că da. Doar vederea magnoliei și-i dăruia iarăși vocea, așa cum ar fi făcut un prieten pierdut și regăsit.

– Te simți mai bine? Vrei să te odihnești pe pat?

– Mulțumesc, nu, șopti fata.

Și, cu o voce mai hotărâtă, adăugă:

– Mă simt bine.

– Încă nu arăți bine, dar va veni și asta. Camera asta e mai veselă decât cealaltă. V-am instalat acolo pentru că cele două încăperi comunicau, dar erau un pic cam austere. Uită-te la scrinul ăsta micuț. Nu-i așa că-i drăguț? E din lemn de camfor și vine din...

Se opri. Simți că prin valul acela de cuvinte spera să abată atenția fetei de la gândurile ei chinuitoare și, fără să-și dea seama, vorbise prea mult.

Traversară camera. Așezată între cele două ferestre, micuța mobilă era de-o eleganță nespuse de rafinată, numai linii sinuoase împodobite cu ornamente lucrate cu o migală maniacă: flori și fructe, frunze cățărându-se și coborând în toate direcțiile.

Curiozitatea firească a Elizabethei se trezi dintr-odată și cercetă scrinul cu priviri atente ce păsură s-o stingherească pe mătușa Laura.

– Se află aici mai curând ca să amuze ochiul decât ca să-ți scrii scrisorile pe el, zise ea râzând ușor. E ceea ce se numește stilul rococo, dar dacă vrei unul mai comod, mai serios...

– Nu, e nostim... de unde vine?

– De departe... din colonii.

– Din colonii?

– Am să-ți explic altă dată. E un pic cam complicat, iar mămica ta trebuie să-ți fi spus că niciodată nu trebuie să pui întrebări.

Dintr-odată, obrazii fetei se înviorară.

– Iartă-mă, mătușă Laura.

– Ți înțeleg foarte bine curiozitatea. Micuțul scrin e atât de straniu... Mă întreb uneori dacă e foarte frumos ori de nu cumva e groaznic. L-am primit în dar când aveam vârsta ta și de-atunci nu m-a mai părăsit. A făcut călătorii mari.

Spunând acestea, păru atât de gânditoare și de tristă, încât Elizabeth simți nevoia s-o smulgă din brusca ei visare.

– Eu una îl găsesc foarte drăguț.

– Ei bine, ți-l dăruiesc. De obicei stă în camera mea, dar într-un anume fel voi fi bucuroasă să nu-l mai am tot timpul sub ochi.

Elizabeth îi mulțumi și se uită la scrin cu și mai mare interes, știind că e al ei.

Mătușa Laura zâmbi și adăugă cu un aer misterios:

– Are un secret.

– Un secret!

– Să-l descoperi tu singură. Acuma plec. Trebuie să dau o raită pe la locuințele negrilor. Într-o bună zi am să te iau cu mine. Astăzi vreau să mă încredințez dacă nu s-au făcut greșeli la împărțirea cadourilor. Negrii ăștia sunt ca niște copii. Înainte de-a pleca, un cuvânt asupra celor ce s-au spus astăzi la masă. Nădăjduiesc că nu te-au îngrijorat. Din când în când, ca să pară serioși, ai casei se joacă de-a frica.

O lucire de speranță luminează ochii fetei.

– Crezi, mătușă?

– N-o să fie niciun război. Și-acum mă duc. Odihnește-te. Nu te lăsa năpădită de „copii“.

După ce dispăru, Elizabeth rămase o clipă descumpănită. Fără îndoielă, mătușa Laura o liniștise prin siguranța răspicată a spuselor ei: câteva cuvinte fuseseră de ajuns pentru a îndepărta coșmarul războiului. Cât de misterioasă rămânea femeia aceasta... Cuvintele mamei ei îi veniră în minte. Încredere, dar o încredere prudentă. De ce prudentă? Și darul aceluia scrin micuț, ce generozitate încântătoare... Trebuie să fi ținut Laura Hargrove la mobila aceea de o grație atât de încântătoare! Fata încă mai avea în urechi vocea ei blândă și rapidă, ca atunci când iei o hotărâre bruscă, pe neașteptate, ca să sfârșești odată pentru totdeauna.

Dintr-odată se năpusti spre scrin, plină de o curiozitate frenetică. O să-i smulgă ea secretul. Poate că era vorba de vreun sertăraș minuscul, ascuns sub contorsionările ghirlandelor de firunze. Sau, în fundul unui sertar ce se vedea, un altul, ce se deschidea printr-o apăsare. Sau altceva, în vreunul din picioare, o scobitură, o canelură conținând un arc. Delicatele ei mâini albe alergau de sus în jos pe mobila cea vicleană și, exasperată, își mușca limba când, deodată, Hilda și Mildred dădură buzna în cameră râzând în hohote.

Intraseră prin portic și alergară spre Elizabeth.

– Nu-ți bate atâta capul cu nenorocita asta de mobilă, îi zise Mildred sărutând-o. Nu merită. Doar mătușa Laura îi cunoaște secretul.

Hilda o strânse și ea în brațe, poate ceva cam tare, deoarece Elizabeth se căzni s-o dea la o parte.

– Nu-ți pare bine că ne vezi, Elizabeth? Ești o rea că te-ai dus acolo fără noi, dar nouă ne-a fost dor de tine. Putem să ne așezăm?

Fără a aștepta să li se îngăduie, se instalară pe o canapea scundă, presărată cu pernuțe de mătase.

Stând în picioare în fața lor, s-ar fi zis că Elizabeth nu știa cum să le vorbească. Poate că purtarea lor o mira.

– Stai jos! îi zise Mildred.

Fără un cuvânt, Elizabeth luă un scaun drept și se așeză în fața celor două copile, care exclamară:

– Între noi două, ce naiba!

– Doar n-o să stai așa, ca un judecător, zise Hilda.

– Găsesc că arăți mai bine decât adineauri, făcu Mildred. La micul dejun, erai albă ca varul. Hai, vino... Uite, îți facem loc.

– Mulțumesc, mă simt bine aici.

– O speriem.

– Taci din gură, Mildred! Elizabeth e englezoaică și-i stă bine așa cum e.

– Când o să fii cu adevărat din Sud, o să ai mai multă... mai multă...

– ...dezinvoltură, sugeră Elizabeth, săcăită.

– Oh! ce bine vorbește, mai bine decât noi, exclamă Mildred.

Hilda își luă un aer serios.

– De-ai ști ce s-a întâmplat aici în lipsa ta... Voi ați plecat dimineața, iar după-amiaza, târziu, tânărul Armstrong a sosit în cabrioletă cu o doamnă.

– Încântătoare.

– Nu știu cum de-ai izbutit tu s-o găsești încântătoare, cu voaleta aceea deasă și albă ce-i acoperea fața.

– Se putea ghici, și o rochie albă toată, dar de-o eleganță, de-un șic... Sper că mi-ai adus înapoi rochia albastră.

– Bineînțeles, mai e încă în bagajele mele.

– Îmi place la nebunie rochia asta a ta, verde cu panglici liliachii.

– Da? Voiam să-mi pun alta pe drum, dar am plecat așa de repede! Cred că-i șifonată.

– Cătuși de puțin. Cred că nu ne-ai uitat, cu siguranță că ai câte ceva pentru noi în bagajele tale.

– Da. Nu. O să luați ce-o să vreți, dar nu înțeleg nimic din ce spuneți.

– Mildred asta vorbește întruna. Ascultă, Mildred, lasă-mă pe mine să povestesc.

– O, n-ai decât, Hilda, n-ai decât.

– Tânărul Armstrong a cerut...

Mildred nu-și putu ține limba:

...să-l vadă pe bunicul!

– Ba deloc. L-a întrebat pe un negru dacă bunicul e aici.

– E același lucru.

– Ba deloc.

Elizabeth se ridică în picioare și-și apropie scaunul.

– Mr. Hargrove? întrebă ea.

– Da. Pari mirată.

– Nu era aici.

– Întocmai. Asta voia și tânărul Armstrong să știe.

– Dar unde era?

Hilda își luă un aer grav, iar ochii ei mari și negri o ținură pe mica englezoaică.

– Iată o întrebare care nu se pune niciodată la Dimwood. S-a întors aici după dejun, acum trei zile, asta-i tot ce-ți pot spune. Nu te sfătuiesc să-l întrebi unde a fost.

Elizabeth era cât pe ce să spună că știa perfect unde fusese, dar socoti că-i mai înțelept să tacă.

– Ei, și ce s-a întâmplat cu tânărul Armstrong? întrebă ea.

– Ia te uită, te interesează? zise Mildred malițios.

– Cătuși de puțin, dar aveți de gând să spuneți odată ce-ați început, ori nu?

– Ei bine, tânărul Armstrong a dat încet ocol casei în cabrioletă, împreună cu doamna aceea. S-au dus până la grădină. El arăta cu nuielușa...

– Totdeauna are o nuielușă, zise Mildred.

– ...cu nuielușa îi arăta doamnei în alb ferestrele, veranda, porticul, și vorbea, vorbea.

– Explica.

– Taci, Mildred. Nu puteam auzi ce spunea. Nimeni n-a ieșit din casă să vorbească cu el...

– E urât de moarte, zise Mildred.

- ...nimeni n-a ieșit, dar toți pândeau la ferestre...
- ...ascunși îndărătul perdelelor.
- Da, îndărătul perdelelor – ah, Mildred, cât de săcâitoare poți fi!
- Nu înțeleg de ce vă era așa de teamă de el, o întrerupse Elizabeth.
- Nu de teamă-i vorba. E ceva mai complicat. Tatăl lui, care încă mai trăiește, a vândut bunicului proprietatea Dimwood.
- Lui Mr. Hargrove?
- Păi, da. Elizabeth, când o să pricepi o dată că bunicul nostru e William Hargrove? Iartă-mă dacă-mi pierd nițel răbdarea, dar Mildred mă enervează cu întreruperile ei.
- Bine, bine, Hilda, n-am să mai fac, dar când te-apuci să vorbești ca o directoare de pension...
- Încetează, Mildred, ori plec. Bătrânul Armstrong a vândut, prin urmare, proprietatea condiționat. Când se va scurge timpul prevăzut, proprietatea revine familiei Armstrong, dacă vor fi în măsură s-o răscumpere.
- N-au para chioară, zise Mildred.
- În clipa aceea, ai casei va trebui să negocieze cu cei din familia Armstrong. Dacă părinții noștri nu vor mai fi aici, nouă ne va reveni îndatorirea, frați, surori, veri, să discutăm cu tânărul Armstrong ori cu descendenții lui.
- E încă mult până atunci, sunteți liniștiți în privința asta, nu?
- Sper, dar tânărul Armstrong dă târcoale casei de parcă ar fi de pe-acum a lui. E de-o insolență... Uneori vine în vizită. O vizită de vecin, cum îi spune el. Fugim cu toții, în afară de bunicul. Pentru că tânărul Armstrong are mare nevoie de bani.
- Doar nu vrei să-mi spui că vine să împrumute bani de la bunicul tău! Asta ar fi culmea!
- Nu. Vine ca să mai vândă o sfoară de pământ din marginea domeniului Dimwood. Ceea ce nouă ne sporește proprietatea, în timp ce tânărul Armstrong își spune, desigur, că totul va fi al lui la vremea cuvenită. Un monstru, tânărul Armstrong.
- Îi spui întruna tânărul Armstrong. Câți ani are?
- O, tânăr e un fel de-a spune...
- E bătrân, sări Mildred. Douăzeci și doi de ani!
- Cum arată?
- Într-un glas, fetele răspunseră:
- Groaznic!
- Și pe lângă toate astea, adăugă Mildred, mai are și faima de seducător.

– Unele femei dau dovadă de-un prost gust... zise Hilda. Dar mai e și persoana asta în alb. Cine e? Îi arăta casa de parcă într-o bună zi ar fi urmat să locuiască aici, împreună cu el.

– Au dat târcoale multă vreme. Îi vedeam foarte bine de la fereastra noastră, nu-i așa, Hilda?

– Când treceau pe partea noastră, ne ascundeam după storul coborât. Printre șipci se vede bine. Și-atunci, în clipa când se însera...

– Miss Llewelyn a ieșit dintr-odată și s-a dus la alea cea mare și și s-a postat acolo, la poalele unui sicomor.

– N-o pot suferi pe femeia asta, exclamă Mildred. Mă înspăimântă.

– Nimeni n-o poate suferi.

– De ce? întrebă Elizabeth. Nici mama n-o agreea și refuza să-i vorbească.

– La Dimwood, doar bunicul vorbește cu ea. Deseori se închid amândoi în bibliotecă și vorbesc. Niciodată nu vom ști ce-și spun, dar li se întâmplă să ridice tonul.

– Dacă am putea asculta... zise Mildred.

Răspunsul veni numaidecât, usturător:

– Numai negrii ascultă pe la uși, iar dacă bunicul l-ar prinde pe vreunul, ar fi în stare să-l vândă.

Mildred roși, iar ca să-și ascundă rușinea, adăugă nerăbdătoare:

– Zi mai departe: ai lăsat-o pe Miss Llewelyn la poalele sicomorului. În nesuferita ei rochie cenușie...

– Sta acolo, dreaptă, masivă, cu părul ridicat tot în creștet. Trăsura lor tocmai trecuse de verandă, când au zărit-o pe femeia aceea groaznică. Ea a făcut un pas spre ei, iar doamna în alb a țipat, în timp ce Armstrong-fiul a început să mâne calul la galop, lovindu-l cu biciul. Au trecut pe lângă ea ca săgeata. Miss Llewelyn a mai privit o vreme pe alee, apoi s-a întors în casă.

– Și pe urmă? întrebă Elizabeth.

– Pe urmă, nimic. În seara aceea, la cină, aproape că nici nu s-a vorbit. Tu, Mildred, ai spus că l-ai văzut pe tânărul Armstrong cu o doamnă, dar ți s-a spus să taci.

– Mă întreb cu ce drept, exclamă Mildred. Toată lumea îi văzuse.

– Toată lumea, în afară de mătușa Augusta, care dormea.

– Doarme tot timpul.

– Era la ea în cameră, iar unchiul Douglas n-a vrut s-o trezească.

– Bineînțeles, el m-a repezit. E aspru unchiul Douglas. Mătușa

Augusta a pus întrebări. El i-a răspuns să nu țină seama de ce zic eu, că spun cai verzi pe pereți. Iar ea mi-a aruncat o privire cumplită.

– O, Mildred, mititica de tine, ce obositoare ești cu ranchiunele tale.

– Bine, Hilda. Tăcere. Nimeni n-a văzut nimic. În orice caz, mătușa Laura avea ochii roșii, dar ce roșii...

– Și pe urmă?

– Pe urmă, nimic. Îmi țin gura. Misterele din Dimwood. Tac ca mormântul.

Elizabeth, care era numai ochi și urechi, schiță un zâmbet:

– Îmi pare rău că Mildred nu poate spune mai multe. Bănuiesc că știe lucruri interesante.

Hilda se ridică în picioare.

– Ți s-a spus tot ce-i de știut, draga mea Elizabeth. E minunat că ne aflăm din nou împreună cu tine, dar acum trebuie să plecăm. Dacă mătușa Laura ne-ar găsi aici, n-ar fi deloc mulțumită.

– Da? Și de ce, mă rog?

Dintr-un salt, Mildred se ridică și ea și, imitând aerul grav al Hildei, zise:

– De ce? De ce? Elizabeth, la Dimwood cuvântul ăsta nu e cunoscut. Niciodată nu trebuie să pui întrebări.

Hilda o apucă de braț.

– Hai să plecăm, scorie. Mătușa Laura poate răsări dintr-o clipă într-alta. Elizabeth, te iubim și ești încântătoare, dar nu merită osteneala să te îmbraci la Dimwood ca pentru bal!

Se și aflau sub portic, când Mildred strigă:

– Dar vor fi și baluri!

Capitolul XXXIV

Liniștea de la Dimwood contrasta puternic cu agitația vieții de zi cu zi de la Savannah. Elizabeth își dădu repede seama că plictisul se instalase pentru totdeauna pe plantație. Doar mesele spărgeau acea veșnică monotonie. Nicio aluzie nu se făcea la evenimentele ce avuseseră loc în lipsa Elizabeth și pe care ea nu le afla decât cu încetul. Între breakfast* și prânz, ca și între prânz și cină, nu aveai nimic de făcut, absolut nimic.

* Micul dejun (engl.)

Prin mătușa Laura, Elizabeth a fost întrebată dacă nu vrea să urmeze cursul pasionant al lui Mr. Stoddard despre revoluția americană de la 1776, dar ea a refuzat cu o răceală cât se poate de britanică.

Odată potolită emoția întoarcerii și cea datorată știrii fantastice despre tânărul Armstrong și doamna în alb, toate își recăpătau aspectul lor obișnuit. Mătușa Emma, înseninată iar, părea să-și fi regăsit ceva din tinerețea pierdută la Savannah în crize de conștiință. Smaralde și diamante îi împodobeau iarăși mâinile grăsuțe, ceea ce în cazul ei era semnul unei liniști sufletești desăvârșite. La masă, bărbații schimbau păreri despre dezbaterile politice de la Washington. Elizabeth nu asculta.

Se obișnuia cu camera ei, al cărei farmec o cucerea. De-ar fi fost numai magnoliile, și ar fi împăcat-o cu țara aceea plină încă de mister, dar suferea prea mult de pe urma absenței mamei ei, ca să caute tovărășia „copiilor” și, din discreție, era lăsată în pace. Hilda și Mildred nu mai îndrăzneau să năvălească la ea, ca în prima zi. Cineva le-o interzisese, iar mica englezoaică nu-și manifesta nicio dorință să le vadă. Instinctiv, se fieea de cele cărora li se spunea „nedespărțitele”.

Ca să-și uite tristețea, se cufunda în cititul romanelor pe care le găsea în biblioteca din salon. *Ultimele zile ale orașului Pompei* îi stârnea cel mai viu interes, fără a-și da prea bine seama, și, ajutată și de căldură, se lăsă pradă lăncezelii din Sud, prelungindu-și odihna de după-amiază într-un balansoar din trestie împletită, în stil colonial.

Uneori, dar niciodată prea des, primea vizita mătușii Laura. Se anunța totdeauna strigând-o pe Elizabeth și nu intra decât după ce i se răspundea. De obicei, rămânea în picioare, ca pentru a da de înțeles că vizita îi va fi scurtă.

– Vin să te văd în calitate de vecină, spunea cu vocea aceea blândă și aparte a femeilor din Sud. Nădăjduiesc că totul e în ordine.

În rochia ei de bumbac mov, ce-i cădea până-n călcâie, umbla de colo-colo cu grația unei fete.

– Să nu șovăi să-i dai porunci lui Betty. E cât se poate de ascultătoare, dar nu face nimic din capul ei, n-ar pune mâna nici pe-o cârpă să șteargă praful dacă nu i s-ar spune. Toți negrii sunt la fel. Niște copii.

– E foarte de treabă.

– Bineînțeles, o cunosc. Acum e încântată pentru că i s-a adus de la Savannah o fustă roșie la care râvnea, o oroare, dar trebuie să le îndeplinim plăcerile astea neînsemnate ca să fie mulțumiți de noi. E foarte important! adăugă râzând ușor.

Când se ducea până în fundul camerei, la cea de-a doua fereastră, care nu se deschidea decât până la jumătate, când se întorcea până la scaunul-balansoar în care Elizabeth citea și, din politețe, dădea să se ridice, dar de fiecare dată mătușa Laura o oprea printr-un gest:

– Nu te deranja, doar treceam.

Cuvintele astea, rostite destul de des, îi pricinuiau fetei o ușoară indispoziție. O intuiție fugară o făcea să-și spună întruna: era supravegheată cu discreție.

– Citești un roman? Și eu citeam la vârsta ta, pe când mă aflam acolo.

– Acolo, mătușă Laura?

– Da, am să-ți povestesc toate astea altă dată. M-am născut în Virginia. Tata ne-a dus departe când aveam zece ani, dar niciodată n-am uitat locurile natale. O să fii și tu dusă într-o bună zi pe-acolo, dar uite că sporovăiesc. Sper că nimeni nu te deranjează. Vreau să fii lăsată în pace – pentru moment.

Se opri în fața Elizabethei și o privi cu ochii ei mari, negri și nemișcați, care dădeau întregii fețe o frumusețe tragică.

– Dacă ai nevoie de mine, sunt alături.

Și, fără zgomot, la fel cum venise, ieși din cameră.

Elizabeth nu știa ce să creadă despre mătușa Laura. Mama îi spusese că poate avea încredere în ea, cu toate că era catolică, dar o anume rezervă se impunea, și-și amintea de tonul autoritar al mătușii Laura în legătură cu oamenii cenușii pe care Elizabeth era sigură că-i văzuse în Pădurea blestemată, în timp ce doamna aceasta catolică tăgăduia ca asemenea lucru să fi fost cu putință. Cum ar fi putut uita? Toate cuvintele ei bune și privirile adânci nu puteau închide această rană din amor propriu.

La masă, i se vorbea nu ca unei persoane bolnave, ci ca unei convalescente. Firește, niciodată numele lui Mrs. Escridge nu era rostit, de parcă niciodată n-ar fi călcat pe la Dimwood. Elizabeth ar fi voit mult să fie ținută la curent. Mama ei trebuie să se fi dus la New York. Pornise acum pe mare? Când avea să ajungă acolo? O urmărea, era alături de ea, vedea coamele de spumă la pupa vasului, golurile dintre valuri ce-ți dădeau greață și urcușul brusc ce făcea să-ți sară inima din loc, dar îi plăcea violența aceea a apei și mirosul ei puternic.

Stând lângă ea, Minnie îi întrerupea cu abilitate visarea. Pentru Elizabeth, fata aceasta care nu vorbea niciodată dobânda, datorită

acestei tăceri, un fel de mister liniștitor. În pupilele ei negre strălucea o veselie domoală, o fire pătimasă ce lumina o fețișoară cu ten întunecat, poate din cauza unei sensibilități a ficatului. Cocul greu, castaniu cu reflexe roșcate îi ascundea ceafa, dând întregii ei fizionomii un aspect romantic, dar farmecul fetei venea neîndoielnic de la irezistibilul zâmbet ce-i descoperea dinții, a căror albeață era la fel de curată ca a orezului aburind adus în fiecare zi la masa lui William Hargrove.

În dimineața aceea, când micul dejun era pe sfârșite, o luă la o parte pe Elizabeth, spunându-i:

– Dacă n-ai altceva mai bun de făcut, vino să te plimbi cu mine de-a lungul râului. Soarele încă nu bate pe-acolo, dar ia-ți pălăria de soare.

În fața mângâierii surâzătoare a privirii ei, Elizabeth nu putu zice nu și, o clipă mai târziu, umblau amândouă pe drumul ce mărginea apa cea întunecoasă și tăcută. Era locul preferat de plimbare a lui Miss Pringle și Mr. Stoddard, când se ciondăneau pe inserat. Între Elizabeth și Minnie însă, nicio neînțelegere nu se putea ivi; veșnica bună dispoziție a acesteia din urmă era de-a dreptul dezarmantă.

– Timpul trece groaznic de repede, zise fata. Nu-i mult de când ți-am adus rochia azurie, iar clipa asta pare atât de departe acum...

– Prima mea zi la Dimwood, prima dimineață. Nu mă prea prăpădeam după rochia aceea azurie.

– Mildred ține la ea ca regina Angliei la rochia din ziua încoronării. De mai multe ori i-a cerut-o Susannei. Îmi place mai mult cea în care ești astăzi: alb și verde-palid. De la *Capriciile Parisului*?

– Nu. Unchiul Josh a ales-o la magazinul cel mare de pe bulevard...

– Știu, foarte bune mărfuri, *bon chic*. Elizabeth, pun prinsoare că tu nici măcar nu știi cine sunt eu. Să nu spui că știi. Și nu care cumva să-mi spui mătușă Minnie! Pentru că sunt bătrână, știi, am douăzeci de ani!

Răseră amândouă.

– La Dimwood, continuă Minnie, am impresia că nu sunt chiar de-a casei. E un pic cam complicat. Orfană.

– Orfană!

– Ca în melodrame. Tata a murit când eu aveam șapte ani, iar sora mea Hilda șase luni. Era mezinul familiei Hargrove. Ucis în duel.

Cuvântul o făcu să tresară pe Elizabeth.

– La Savannah, pe cât mi-am dat seama, nu se vorbește decât de dueluri.

– O, acum sunt cu mult mai puține! A fost înființată o societate pentru interzicerea duelurilor. Dar asta n-o să mi-l dea înapoi pe tata, pe care-l adoram.

Și, câteva minute, merseară în tăcere pe cărarea căptușită cu iarbă. Cântecul păsărilor ajungea până la ele din adâncul pădurii, de dincolo de râu. Elizabeth își jurase să nu mai pună niciodată întrebări, cu toate că avea capul plin de ele, dar Minnie, ca pentru a-i potoli setea de a afla mai multe, începu iar să vorbească:

– Mama a murit la câteva luni după tata.

Și, pe un ton straniu în care se ghicea instinctul pudorii, adăugă:

– Îl iubea prea mult.

Plimbarea continuă până la marginea pădurii unde se ascundeau grădinile misterioase, pline de amintiri pentru mica englezoaică. Nu rostiră niciun cuvânt o bucată bună de vreme. Mergeau încet, cu capul plecat, absorbite – și una, și cealaltă – în propriile gânduri.

Soarele ajunsese până la sicomorii cei mari, când Minnie păru a ieși dintr-un vis și spuse deodată:

– Am mers cam prea departe. Pune-ți pălăria și să ne întoarcem, vrei?

Apoi începu să râdă vesel:

– Am impresia că ne-am spus o groază de lucruri fără să deschidem gura de-o bucată de vreme.

– Poate, zise Elizabeth, prinsă asupra faptului, de parcă i s-ar fi furat o taină.

– O, nu lua cuvintele mele în serios! Vorbesc uneori ca o zăpăcită. O să trecem peste peluză. Greierii se pun pe cântat, o să fie cald.

Își deschise umbreluța atârnată de braț și curând călcau în picioare iarba cea deasă pe care vara încă n-o îngălbenise. Deodată, în tăcerea frumoasă a dimineții, scârțâitul greierilor se înălță în jurul lor ca un zid impalpabil și sonor.

– Ascultă, zise Minnie. Nu ți-am spus nimic despre sora mea Hilda. Ținem cu toții mult la ea. A crescut cumva la voia-ntâmplării... vreau să spun că, neavând părinți care să se ocupe de ea, s-o urmărească, a rămas un pic cam sălbatică, draga și mititica de ea, oh! cum să-ți spun? e o fetiță încântătoare, delicioasă chiar, dar... secretoasă, misterioasă. În sfârșit, e bine așa cum e, dar nu-ți pleca urechea prea mult la ce spune. Înțelege?

– Cred că da.

– Sper.

Cu un oftat de ușurare, Minnie îi adresează un ultim zâmbet Elizabeth, unul din acele zâmbete pline de vrajă, care, după părerea ei, aranjau totul. Lângă magnolie, în josul porticului, se despărțiră.

Elizabeth se duse la ea în cameră. Spre marea ei mirare, dădu acolo peste Hilda, într-o rochie mov, culcată pe canapea, cu fața îngropată într-o pernă. De cum auzi pașii micii englezoaice, Hilda sări în picioare. Lacrimi îi scăldau obrazii.

– Elizabeth, protestă ea cu glas scăzut, nu știu ce ți s-a spus despre mine. Nu trebuie să-i crezi pe ceilalți. Oare înspăimânt eu pe cineva?

Într-o străfulgerare, Elizabeth intuitivă că avea să urmeze o scenă obositoare, ce-ar fi silit-o, nu știa cum, să mintă.

– Dar nu mă înspăimânți deloc! Și-apoi, nu mi s-a spus nimic rău despre tine.

– Atunci, de ce nu mai vrei să dai ochii cu mine? Nu mă iubești?

Stingeritoare întrebare! Elizabeth simți că se află în fața unei ființe pe care n-o cunoaște, și totuși îi răsări în minte, ca o imagine cu bună știință uitată, fața Hildei din spatele ferestrei, îmbătrânită de supărare, din dimineața plecării la Savannah. Iar acum arăta tot la fel, tristețea îi mărea ochii negri, care spuneau tot ceea ce ea nu putea spune.

Câteva minute în șir Elizabeth rămase năucită.

– Niciodată n-am spus asta, șopti ea.

– Atunci... Ascultă, nu sunt o fată rea, ceea ce se numește o fată rea, am măcar dreptul să-ți spun că ești drăguță, nu? N-o să mă chinui, Elizabeth, nu-i așa?

– Vai, Hilda, nu înțeleg ce vrei să spui, dar cred că ar fi mai bine să vorbim despre altceva.

Hilda sta cu spatele spre fereastră, când deodată groaza puse stăpânire pe Elizabeth: statura înaltă a mătușii Laura se profila sub portic. Nemișcată și, pe cât se părea, atentă, dar poate că se afla un pic cam departe ca să audă niște cuvinte rostite cu voce înăbușită de durere.

Tuși ușor și, din doi-trei pași, se află în cameră. Hilda se albi la față.

– Întrerup o conversație confidențială și-mi pare rău, spuse ea vesel.

În rochia lungă de bumbac alb cu dungi cenușii, își păstra eleganța firească, iar bandourile părului negru împlânzeau frumusețea cam austeră a feței. În toată persoana ei exista ceva liniștitor.

– Hilda, drăguța mea, spuse cu un zâmbet, mi se pare că uităm cele

convenite împreună – și tainice – adăugă cu un fals aer misterios. E cazul să le amintesc de față cu Elizabeth... ori nu?

Cu un semn din cap, Hilda dădu de înțeles că putea.

Mătușa Laura scoase o batistă dintr-o geantă micuță din piele albă și începu să tamponeze ușor fața rugătoare ce se înălța spre ea:

– Nu plânge, fetiță dragă, n-ai făcut nimic rău, dar prefer să te plimbi cu Elizabeth pe alea cea mare decât s-o vezi aici, la ea în cameră, înțelegi? Elizabeth, ești de acord?

Hilda înțelegea, Elizabeth era de acord.

– Într-o zi, am să vă iau pe amândouă să dăm o raită în trăsură, vreți? Trebuie să-i arătăm împrejurimile Elizabethiei, nu-i așa?

Și aici căpătă un răspuns afirmativ, deși resemnat.

– Iar acum, conchise mătușa Laura, luând-o cu delicatețe pe Hilda de mână, o iau la mine în cameră pe fermecătoarea mea nepoată, unde o să putem sta de vorbă ca două prietene bune. Pe curând, Elizabeth.

Pe când ieșeau din cameră pe ușa ce da spre portic, Hilda își întoarse capul spre Elizabeth, aruncându-i o privire disperată.

Rămasă singură, fata se așeză în balansoar și încercă să se liniștească, reluând *Ultimele zile ale orașului Pompei*, dar nu trecură nici trei minute și interesanta reconstituire istorică fu azvârlită în tavan. Rareori se întâmpla ca Elizabeth să cedeze unor asemenea puternice accese de furie, dar, pe de-o parte, ceea ce în sinea ei nimea smiorcăielile Hildei o agasaseră, pentru că nu le vedea motivul profund; pe de altă parte, i se părea că descoperă în mătușa Laura o femeie de-o cruzime morală cu atât mai revoltătoare cu cât se ascundea sub o blândețe bisericască. Catolică fățarnică! S-o ia pe Hilda la ea în cameră sub pretextul unei conversații între două bune prietene... Oricât de puțin ar fi fost la curent cu infamiile lumii, Elizabeth se aștepta să urmeze o corecție magistrală, însoțită de strigăte – ca în Anglia –, dar nu auzi decât vocea mătușii Laura, într-o neîntreruptă șoaptă de cuvinte și, dintr-odată, niște mici hohote de plâns înfundate, spasmodice.

Trecură câteva zile fără ca Elizabeth să mai primească vizita mătușii Laura. Aceasta, prea isteasă pentru a nu simți existența unei neînțelegeri între ea și mica ei vecină, prefera să lase să se aștearnă timpul înainte de-a completa o educație morală în care presimțea lacune stranii.

La masă, stând una lângă alta, abia dacă schimbau câteva cuvinte de-o banalitate crasă, dar zâmbetele înfloreau aproape neîntrerupt pe fața mătușii Laura. Părea limpede că Elizabeth nu mai avea strop de încredere în ea. Recucerirea străinei pretindea o răbdare îngerească.

Timpul se scurgea la Dimwood cu o încetineală ce te făcea să crezi că un mecanism iscusit întârzia cu bună știință mersul pendulelor. Într-unul din colțurile salonului mare, una din acele venerabile mașinării numite pendulă, de pe vremea bunicii, se înălța aproape până la linia ferestrelor și se rotunjea ca un contrabas. Dăinuind de un secol întreg, bătuse toate orele Războiului de Independență și mai era și azi împodobită cu blazonul regal al Angliei, din lemn aurit. Acum măsura plictisul după-amiezilor nesfârșite, deoarece nu era nimic de făcut în nobila reședință colonială a lui William Hargrove între prânzul de la miezul zilei și cina de la apus. De zeci de ori, de dimineața până seara, Elizabeth venea să vadă poziția limbilor și să arunce o privire plină de ură spre balansierul greu, al cărui tic-tac lent și profund părea a voi să-i liniștească bătăile inimii; iar copila își amintea de strigătul mamei ei: „Oare timpul n-o să se sfârșească niciodată?..

Primăvara abia dacă ținuse trei săptămâni, că vara se și instala în țărâitul ascuțit al greierilor. Trebuia să aștepti cele dintâi adieri ale vântului ce se pornea la apusul soarelui, ca să te poți răcori pe alea cea mare, atunci când din arbori se înălța timidul orăcăit al buratecilor. Unul din obiceiurile de la Dimwood era ca plimbarea copiilor să aibă loc fără a fi însoțiți de adulți. Veșnic absent, Billy le lăsa pe fete cu sporovăiala și micile lor taine. Din motive cum nu se poate mai personale, prefera să se distreze aiurea, Tapageur fiind cu acest prilej complicele escapadelor lui.

În seara aceea, Elizabeth și Susanna se pomeniră mai întâi mergând încet prin semiîntuneric, când Minnie le ajunse din urmă. Toate trei în rochii albe, păreau minuscule la poalele stejarilor uriași ce mărgineau alea. Pentru Elizabeth era ora cea mai îndelung așteptată din tot cuprinsul zilei; își părăsea atunci rezerva ce-i stătea în fire și începea să se destăinuie.

– Îmi place să mă plimb cu voi, spuse. De ce sunt lăsată singură cât e ziua de mare?

– E o idee de-a mătușii Laura, zise Minnie.

Și adăugă:

– Crede că trebuie să fii lăsată în pace din cauza...

– Știu, din cauza absenței mamei, dar nu sunt un bebeluș. Mai e și altceva la mijloc.

– Altceva? se miră Minnie. Eu nu știu. Susanna, tu ai vreo idee?

– Nu, habar n-am.

Tăcură un minut-două în timp ce mergeau. Ai fi zis că ezită să tulbure cu vorbele lor soiul acela de cântec fluid și îndărătnic ce le însoțea la fiecare pas.

– Curând o să vedem răsărind stelele, luna se înalță, zise Minnie pe un ton ceva mai jos, în armonie cu noaptea și copacii.

Instinctiv, Elizabeth începu și ea să vorbească mai puțin tare:

– Mildred și Hilda n-au putut veni cu noi?

– Au pornit în explorare, făcu Susanna râzând ușor. Sunt încredințate că există unghere la Dimwood pe care nimeni încă nu le-a descoperit, mistere de dezvăluit.

– Nu le e teamă?

– De ce le-ar fi? întrebă Minnie. Nu mai sunt indieni prin împrejurimi.

– Șerpi care cad din copaci...

Susanna și Minnie izbucniră în râs.

– S-a sfârșit cu ei. Uliii i-au mâncat pe toți.

– Da, mi-au povestit... M-au dus să văd grădina de lângă locul unde au fost măcelăriți seminolii.

– N-ar fi trebuit, spuse Minnie. Bunicului nu prea-i place să umblăm pe-acolo...

– Din cauza lui Jonathan Armstrong, făcu Susanna.

– Susanna, să nu vorbim despre asta, spuse Minnie.

– Dar mătușa Emma a povestit întâmplarea de față cu Elizabeth.

– Îmi plac la nebunie întâmplările de felul ăsta, zise aceasta, presupun că Jonathan Armstrong e cel care s-a ridicat de la masă și nu s-a mai întors niciodată, nu-i așa?

– Nu, spuse Minnie, Jonathan Armstrong e cel care a fost văzut mai zilele trecute la Dimwood, dar mătușa Emma a povestit totul anapoda. Nimeni nu știe exact ce s-a întâmplat.

– Souligou știe, șopti Susanna îngândurată.

– O știu pe Souligou, spuse Elizabeth, am văzut-o când a venit să-mi scurteze rochia azurie. A fost foarte drăguță cu mine.

Susanna oftă.

– Rochia aceea azurie pe care ți-am adus-o în prima zi... Ar fi

trebuit s-o auzi văicărindu-se pe Mildred: „Frumusețea mea de rochie azurie, stricată de Souligou...”

– Găsesc că Souligou e amuzantă, continuă Elizabeth. Îmi vorbește în franceză.

– Ferește-te de Souligou, spuse Minnie.

– De ce?

Minnie șovăi o clipă.

– Așa, spuse râzând. Mă face să mă simt prost, asta-i tot. E stranie.

– Trebuie să vină zilele astea să cârpească rufăria, zise Susanna. Elizabeth, dacă ai ceva de cârpit – și dacă Souligou nu-ți inspiră teamă...

– Nu mi-e teamă de nimeni. Am să văd dacă dau peste ceva...

Și, în mintea ei, golea toate sertarele, totdeauna găsești câte ceva acolo...

– Când vine?

– Nu dă de veste și deodată te pomenești cu ea. Betty o să te anunțe. Dar ia seama la poveștile lui Souligou, dacă vrei să dormi noaptea.

Vocea un pic târăgănată a Susannei sporea misterul celor spuse și-o sâcăi pe Minnie:

– Să nu ne mai jucăm de-a cine tremură mai tare. Uitați-vă mai bine la primele stele, colo, între copaci.

Toate trei își dădură capul pe spate. Printr-o spărtură prelungă în frunziș, scliffea o bucată de cer întunecat din care se lăsa tăcerea.

Rămaseră o clipă fără să spună o vorbă, nemișcate și vrăjite, apoi una dintre ele șopti:

– Tot privind așa, amețești.

– Simți că se-nvâрте lumea cu tine.

– Ar trebui să mergem mai departe, spuse Minnie, pe drumul care mărginește aleea, e acolo un loc de unde se vede tot cerul. Se înalță luna.

O lumină albă alinia la pământ trunchiurile stejarilor în umbre uriașe, asemănătoare unei procesiuni solemne într-un peisaj palid. În depărtare, dincolo de pajiștile decolorate, Pădurea blestemată etala o masă informă de tenebre.

Minnie le luă pe fete de mână și începură să meargă foarte repede pe sub copaci, apoi de-a lungul drumului năpădit de iarbă, alergând aproape și cuprinse de-o veselie copilărească, pe care nu și-o explicau.

Brusc, se opriră. Luna plină părea să umple tot cerul și le izbi prin forța stranie ce emana din ea. Fără să spună nimic, o priviră ca și cum ar fi văzut-o pentru întâia oară, dar oricât ar fi privit-o, tot nemaivăzut

li se părea globul acela de lumină ce răspândea unde de singurătate. Minnie, la fel ca Elizabeth și ca Susanna, nu simțea nicio nevoie să tulbure vraja de nespus a acelor minute. Înceau nedeșluit bucuria întrucâtva înfricoșătoare de-a se afla dintr-odată duse într-o altă lume. Farmecul trebuia destrămat cu blândețe.

– O s-o salutăm, spuse Minnie cu o voce ce aducea a șoaptă.

– Luna plină se salută de pe o ridicătură, zise Susanna.

– O ridicătură? Unde vrei să găsești așa ceva la Dimwood? Dar e aici, foarte aproape, o bancă lungă de piatră, pe care ne-am putea urca. Elizabeth se eliberă cea dintâi de atmosfera aceea plină de vrajă.

– Tot auzindu-vă șușotind așa, ai zice că suntem într-o catedrală, spuse cu vocea ei precisă, dar cred că banca nu-i o idee rea. Sper că luna va înțelege.

– Adevărat, zise Minnie pe un ton ce redevenise normal, suntem cam deplasate, dar e amuzant.

– O să ne poarte noroc, spuse Susanna.

Și, râzând, începură s-alerge, fericite să se simtă trăind.

Banca de piatră le aștepta un pic mai departe. Mâncată de ploile unui întreg secol și pe jumătate acoperită de mușchi, li se păru cu atât mai romantică celor trei fete îmbătate de lumina supranaturală ce le învăluia. Cuprinse de un răs nebun, de școlărițe, urcară pe bancă și stătură așa în picioare, ținându-se de mână, cu Minnie la mijloc. În rochiile lor albe, păreau muiate în argint.

– Și-acum? întrebă Susanna.

– Acum, spuse Minnie, trebuie să ne înclinăm de trei ori în același timp și cât se poate de serioase.

– Dacă râdem, o să creadă că ne batem joc de ea, spuse Susanna, și asta o să ne aducă nenoroc.

Străduindu-se să-și înăbușe o veselie nervoasă, se aplecară o dată, apoi încă o dată, și deodată deveniră mai grave, ca și cum ar fi crezut cu adevărat în realitatea acelei închinăciuni stranie. Fiecare ascundea în adâncul ființei ei o taină de dragoste. La cea de-a treia plecăciune, Susanna își pierdu echilibrul și căzu înainte, trăgându-le pe cele două soațe. Împreună, se rostogoliră prin iarbă și frunze uscate și, cuprinse de-o criză de răs nestăpânit, scoaseră în noapte strigăte din care bucuria piera sacadat. Elizabeth și lui Minnie le trebui un timp până să-și dea seama că Susanna plânge în hohote.

Capitolul XXXV

În noaptea aceea, Elizabeth dormi adânc și se trezi devreme. Prima ei grijă a fost s-o sune pe Betty. Aceasta se ivi neîntârziat, iar zâmbetul ei făcu să piară din mintea fetei toate umbrele serii sub clar de lună ce-o pusese pe gânduri, încât fața aceea neagră, împlânzită de bunătate, îi dăruî liniștea sufletească.

– Betty, când domnișoara Souligou o să vină să coasă și să cârpească, să mă anunți numaidecât.

Zâmbetul obișnuit al lui Betty se accentuă aproape până la urechi.

– Don'soa'a Souligou e aici de la o'a șapte dimineață, da' luc'ează în'taltă came'ă, de la etajul doi.

– Unde? Să-mi arăți și mie. Să-i spui că o să urc s-o văd după-masă. Și, cu un aer nespun de vinovat, adăugă:

– Una din rochiile mele de vară mi se pare cam lungă, vreau s-o scurtez un pic. Înțelegi? Cam de două degete.

Betty dădu din cap în semn că înțelesese, dar continua să tacă. Rotofeie și masivă în rochia ei neagră ce-i ajungea până la pulpe, stătea ținută locului, părând că se gândește. Măinile ei mari de culoarea bronzului stăteau puse peste șorțul alb ca pentru a-l turti.

– De ce nu spui nimic, Betty, nu-ți place domnișoara Souligou?

Betty zâmbi din nou, uitându-se la Elizabeth.

– Betty place pe toată lumea la Dimwood.

Cuvintele acelea atât de simple o impresionară pe fată, de parcă ar fi ascuns ceva ce-i scăpa. „Se simte obligată să spună că ține la toată lumea, se gândi ea. E un răspuns de sclav.“ Totuși, insistă:

– E drăguță, nu-i așa? Nu găsești că-i drăguță?

Ochii ei negri o priviră și atâtea lucruri se citeau în ei, încât Elizabeth regretă întrebarea. Răspunsul veni după multă vreme:

– Cu mine da, da' mai bine e să nu vezi.

Tonul hotărât și liniștit al acestor cuvinte atât de curiozitatea fetei în asemenea măsură, încât îi veni s-o zgâlțâie pe femeia aceea placidă care știa atâtea lucruri, în timp ce ei, Elizabeth, îi părea rău că nu le știe. Erau clipe când Dimwood o înspăimânta.

Blândețea lui Betty o liniști și, mai mult chiar decât blândețea ei, o afecțiune firească ce te făcea să crezi că, într-adevăr, iubea pe toată lumea. Era nedrept să-i mai pună întrebări.

Ca într-o străfulgerare, se văzu în fața acestei femei care aștepta răbdătoare o poruncă, un cuvânt. Scena devenea dintr-odată stranie: în încăperea aceea cu mobile din lemn prețios de culoarea mierii, cu ferestre înalte prin care lumina cernută pătrundea fără violență și cu un soi de umilință, o fată, ea însăși, Elizabeth, într-o cămașă de noapte ce-i acoperea picioarele și, așa îmbrăcată cum era, foarte frumoasă, fără doar și poate, după cum i-o spunea o oglindă mare, într-o ramă aurită, frumoasă cu cosițele-i bălaie, răvășite, încadrându-i fața roză – și, la doi pași mai încolo, bătrâna slujnică greoaie, cu fața de-o urâțenie jalnică și într-un contrast cât se poate de violent cu eleganța decorului. Numai că Betty era plină de-o dragoste nemărginită. Și, dintr-odată, Elizabeth se simți nevrednică în fața ei.

Capitolul XXXVI

Momentul cel mai potrivit ca să se ducă s-o vadă pe domnișoara Souligou era, după părerea lui Betty, pe la mijlocul după-amiezii. Croitoreasa ar fi isprăvit atunci o bună parte din lucru, iar dacă Elizabeth voia să stea de vorbă cu ea despre scurtatul rochiei, n-ar fi fost în pericol să fie deranjate. Betty bănuia că rochia aceea nu-i decât un pretext și că tânăra străină voia mai cu seamă s-o tragă de limbă pe bătrâna croitoreasă. Ei nu-i era pe plac, se temea de ce-i mai rău, dar ceda din afecțiune.

Într-o încăpere de la ultimul etaj, ce slujea drept atelier, domnișoara Souligou fusese instalată la o masă lungă, pe care se îngrămădea toată rufăria de cârpit a casei. Te ducea cu gândul la acele povești cu zâne în care prințesa captivă nu și-ar fi dobândit libertatea decât după ce-ar fi săvârșit o muncă ce era, omenește vorbind, cu neputință de îndeplinit. În cazul de față, victima nu avea nimic dintr-o prințesă și se bucura de-o libertate totală de mișcare, în schimb grămada de haine, de lenjerie, de batiste, de prosoape, de cârpe și de baticuri avea proporții descurajatoare. Croitoresei i se acorda însă întreg timpul pe care-l socotea de trebuință și era plătită cu o generozitate ce-ar fi retezat orice obiecție. Și trebuie spus că bătrâna avea o adevărată slăbiciune pentru minunații dolari din aur.

Betty o condusesese pe Elizabeth de-a lungul unui coridor, până la piciorul unei scări abrupte ce ducea la atelierul-lenjerie, fără ca ea

însăși să urce. Cugetul o mustra adânc de-a o fi îndreptat pe domnișoara străină pe o cale primejdioasă pentru mântuirea ei. Într-atât de mare era spaima pe care i-o inspira croitoreasa. Totuși, n-avea curajul să-i spună „nu“ don'soa'ei Lisbeth și, lăsând-o acolo, fugi îndărăt.

Urcând cele cincisprezece trepte cu o sprinteneală de panteră, Elizabeth se pomeni la înălțimea podului și nu-i fu greu să afle încotro să se îndrepte. Vocea spartă pe care o recunoscuseră numaidecât o călăuzi cu multă precizie:

– Drept înainte, domnișoară Elizabeth. Faci zece pași și te afli pe domeniul Joséphinei Souligou, văduvă Trottereau.

În semiîntinericul de pe coridor, Elizabeth, apucând-o la stânga ori la dreapta, ar fi orbecăit printr-un labirint de coridoare prost luminate, pe când așa, din față îi venea un mănunchi de lumină de la o ușă întredeschisă și, stând cu spatele la ușă, croitoreasa nu-și manifesta prezența decât prin cele două colțuri bățăioase ale baticului de culoare indigo, ce se înălțau deasupra spătarului unui jilț comod, căptușit cu catifea roșie.

– Cum de știați că sunt eu? întrebă Elizabeth râzând.

– La naiba, doar te așteptam.

– Betty v-a dat de știre?

– Hai, termină cu întrebările și vino de stai jos. Betty nu mi-a dat de știre. Dar parcă aveam nevoie de ea ca să știu că o să vii? Îți închipui că nu te cunosc? la scaunul de colo.

Cu toate că nu era obișnuită să i se poruncească, Elizabeth ascultă numaidecât și se așeză pe un scaun, alături de Joséphine Souligou, a cărei față putu s-o cerceteze pe îndelete. Ochii negri, ce nu stăteau locului o clipă, însuflețeau cu o viață neliniștitoare masca aceea brună pe care timpul scrijelise brazde în toate direcțiile. Fin și ascuțit, nasul înainta, pornit parcă în căutarea a ceva, a unei monede de aur, a unui parfum, a unei miresme, a viitorului. Dinții, încă tineri, se arătau uneori cu prilejul vreunui zâmbet ce păstra un farmec neașteptat.

– După ce-o să termini cu inspectatul meu, zise, să-mi spui ce vânt te-aduce aici, la mine. Nu, lasă povestea cu rochia de scurtat, pe care, de altminteri, ai și uitat să mi-o aduci. Te-ai tulburat, ai?

– Ba nu.

– Ba da. Fă o sforțare și spune adevărul.

– Totdeauna spun adevărul.

– Bravo. Îmi place ca oamenii să se răzvrătească, dar află că Betty a încălcat poruncile aducându-te aici. Mătușa Laura, cum îi spunei voi, a oprit-o.

– De ce?

– Du-te de-o întreabă. Prin urmare, o să avem o conversație interzisă. Poate fi pasionant. Să începem. Încăperea asta primejdioasă în care te afli e domeniul meu. Nefiind o sclavă și neaparținând nimănui, am dreptul la considerație. Jițul ăsta, care a apucat zile mai bune, e totuși impunător. Ai casei vor să mă simt bine, pentru că m-am priceput să fac în așa fel încât să nu se poată lipsi de mine. Lărgesc costume, pe care hrana aleasă le-a făcut prea strâmte, și cârpesc, cârpesc, cârpesc. Nu mai lipsește decât coada măturii ca să completeze imaginea pe care lumea și-o face despre mine. Muntele ăsta de rufărie o să mă țină aici încă patru zile. Nu regret. Josh Hargrove nu se zgârcește. Tatăl lui nu mă poate suferi. Îi tulbur conștiința, predispusă la chinuire. Știu prea multe despre familie, pricepi? Micuță Elizabeth, iată-te cu-adevărat adoptată de Sud, vărâtă până-n gât în aristocrația de pe coastă. Dar educația ta abia de-acum începe. Va trebui să fii strunită.

Dintr-un salt, Elizabeth fu în picioare.

– Să fiu strunită?

– Liniștește-te. Tinerii frumoși din Sud o vor face ei înșiși, cu zâmbete numai bune să-ți sucească capul. Ai vreun drăguț?

– Un drăguț?

– Oh! un amoretz, un cavalier dacă preferi, se cheamă un drăguț și se colecționează. Și-acum, uită-te în jur. Odaia merită osteneala.

Atelierul, într-adevăr, oferea particularități stranii. Cu un tavan atât de scund, încât un om înalt ar fi fost nevoit să se aplece, de-ar fi stat în picioare, uimea în schimb prin lărgimea și lungimea lui neobișnuite. Masa de lucru, uriașă, ocupa partea din mijloc și era înconjurată de douăsprezece scaune cu spătare înalte și înguste, după moda olandeză a secolului trecut, și întreg acel ansamblu răspândea un soi de demnitate ce te ducea cu gândul la o adunare de persoane importante, strânse laolaltă ca să discute politică ori numai ca să ia parte la un banchet. Într-un fel ciudat, mari porțiuni de întuneric instalate prin colțuri țineau locul jilțurilor și canapelelor absente, mobilând în felul lor golurile în care ochiul nu stăruia. Nimic surprinzător că lumina prilejuia asemenea impresii, deoarece ferestrele nu erau decât niște

deschizături lungi și înguste, înșiruite jur împrejurul încăperii, asemeni unor pleoape pe jumătate închise, ce nu lăsau să cadă decât cu zgârcenie lumina pe dușumeaua vopsită în negru.

– Straniu atelierul meu, nu găsești? întrebă croitoreasa. Abia vezi să coși când vremea e frumoasă. În schimb, e un loc minunat, de unde poți observa ce se întâmplă pe plantație...

Râse batjocoritor și preciză:

– Ca să spionezi. E una din numeroasele enigme de la Dimwood. Sunt nopți când încăperea asta e plină de lume, dar destul despre asemenea lucruri care ating supranaturalul. Te interesează supranaturalul?

– Dacă prin asta înțelegeți strigoii...

– Să zicem...

– Păi, sinceră să fiu, da.

– Am o colecție unică, dar să lăsăm asta pentru când s-o-nnopta. Dă-mi cămașa aceea.

Elizabeth ajunse, în vârful grămezii de rufărie, la o cămașă largă, din pânză fină, împodobită lângă guler cu două litere minuscule de culoare roșie, asemeni unei picături de sânge. Nu se putu împiedica să nu-și plece capul ca să le descifreze.

– W.H., micuță curioasă, zise domnișoara Souligou. Nici nu-ți închipui cum poate să arate în neglijența asta sever.

– Doar n-o fi Mr. Hargrove!

– Ba da. De ce mutrișoara asta speriată? L-ai lua drept un demnitar ecleziastic, doar crucea îi mai lipsește. Încă bărbat firimos, totuși. Nu găsești?

– Nu.

– Hei, glumesc și eu acolo, dar n-ar trebui. Cum de-o fi izbutit să-și sfășie mâneca? Dar pesemne că te întrebi cum de l-am putut vedea eu în cămașă de noapte? Într-o seară deosebit de călduroasă, treceam pe sub portic, trăgând în piept mireasma de jacaranda. El lăsase întredeschise obloanele de la fereastra lui și, ca o umbră, am dispărut în întuneric, dar l-am văzut.

– Mi-ar plăcea să-mi vorbești despre altceva, domnișoară Souligou...

– Spune-mi Souligou, scurt, așa cum fac uneori cei de la Dimwood. La rândul meu, am să-ți spun Elizabeth. N-are omul nevoie să te privească mult ca să-și dea seama că ai calitate. Așa vorbesc

negrii. Știu din instinct și pe loc ce-i de soi și ce nu. Generații de servitute i-au învățat barem atâta lucru. Dacă nu ești de soi, te disprețuiesc, iar disprețul negrilor e înspăimântător. Greu de înțeles.

– Da. Nu. Nu prea mă interesează.

– Poate că te-ar fi interesat dacă l-ai fi văzut, cum l-am văzut eu, pe tânărul Armstrong în ziua când ai plecat la Savannah.

– Tânărul Armstrong...

– Da, mititico. Tânărul Armstrong, cel pe care femeile nu-l pot suferi, dar după care se uită de li se scurg ochii. Tânărul Armstrong are calitate.

– Mi-e indiferent.

– Ești ca și mine. Distincțiile astea sunt caraghioase. Eu una am sânge creol în vine și fac cât toate „soiurile” astea arogante, dar în cele din urmă, uite că ajungi să te cam iei după alții. Când l-am văzut pe tânărul Armstrong, mi-am zis fără voia mea că licheaua asta are o ținută cum numai un aristocrat poate avea, cu șalele lui bine cambrate...

– Nu găsiți că vorba asta – „aristocrat” – are ceva nesuferit dacă e folosită întruna?

– Dezlănțuie revoluțiile și e pe cale să ne pregătească un război de toată frumusețea...

– Domnișoară Souligou!

– Souligou, la porunca matală, mititico. Liniștește-te, războiul n-o să izbucnească așa curând, dar amenințarea lui stă pe capul nostru, ca un nor mare și negru care nu vrea să se clintească. De ani de zile trăim în umbra unei catastrofe, așa că te obișnuiești până la urmă, lumea dansează, bea, se amorezează. Tânărul Armstrong, poți fi sigură, se gândește mai mult la dragostele lui decât la război. E o pușlama pe cinste și, în ciuda feței lui mici și răutăcioase, un animal superb. Să fugi de el.

– E chiar atât de primejdios?

Souligou își luă ochii de pe lucru și o privi pe Elizabeth cu atenție.

– Elizabeth, întrebă ea, crezi în diavol?

– Firește, de vreme ce e în *Biblie*.

– Eu una n-am nevoie să caut în *Biblie*. Mi-e de ajuns să văd fața omului ăstuia ca să cred.

Fata tăcu.

– În orice caz, urmă croitoreasa, văd că nu ești dintre cele care o iau la fugă în fața bărbaților, dar atenție.

– N-am fugit din fața nimănui.

– Neștiutoareo, ne jucăm de-a v-ați ascunselea. Mătușa Laura știe ea ce știe de face întruna vizite scurte pe la tine prin cameră.

– De unde știți?

Croitoreasa se lăsă pe spate ca să râdă în voie.

– Știi toate astea pentru că negrii au limbi de vorbit, iar Souligou urechi de auzit.

– Uneori o urăsc pe mătușa Laura.

– Rău faci. Poate că e cugetul cel mai drept din toată plantația.

– O catolică!

– Să lăsăm asta și să fim serioase. Ai observat ferestrele astea de-aici, înguste și prelungi? Pe mine mă duc cu gândul la cineva care și-ar miji ochii ca să poată vedea mai bine în depărtare. Datorită formei lor am putut urmări mișcările împrejurul casei ale tânărului Armstrong și ale însoțitoarei lui îmbrăcată în alb. Mergeau la pas amândoi – ea în cabrioleta ei elegantă și galbenă, la care era înhămat un cal bălțat, tare liniștit, el pe roibul lui cu o minunăție de coadă neagră, stufoasă, crupa nobilă și lucitoare, capul fin și mândru – și arătându-i cu capătul cravașei toate aripile casei, aplecându-se spre drăguța lui și dându-i toate lămuririle trebuitoare. Treceam de la o fereastră la alta ca să văd așa cum trebuie și să mi se întipărească totul în minte. Pot spune că în clipele acelea pătimeașe mi se părea că întorc paginile unui roman, și nicicând băiatul ăsta nu mi s-a părut mai vrednic de ură, nici – trebuie s-o spun – mai interesant la vedere. Îmbrăcat cu o mare căutare, în ciuda unor greutăți bănești ajunse de pomină, avea bustul ca turnat într-o haină scurtă de tot, de un roșu aprins, picioarele în niște pantaloni albi, strânși, iar cizmele erau dintr-o piele roșcată, că l-ai fi putut lua drept un tânăr lord pomind la vânătoare de vulpi, cu părul în vânt, fața mică și de-o urâtenie ce vrăjește, făcându-le să leșine pe cucoanele simțitoare. Și, vezi tu, toată obrăznicia lui – și trupească, și sufletească – se vădea în felul țațoș cum își ținea șalele.

– Așa cum mi-l descrieți, zise Elizabeth, n-am niciun chef să dau ochii cu el, dar din câte mi-ați povestit până acum, nu prea văd cum arăta doamna din cabrioletă. Ai zice că-i o nălucă.

Și de data asta croitoreasa se lăsă pradă unei crize de veselie, iar dinții albi, de-o albeață ce te pune pe gânduri, străluciră în lumina amurgului.

– Mă faci să râd, mititico. O nălucă, năluca doamnei albe, numai asta mai lipsea ca să desăvârșească legenda plantației Dimwood. Dar să

nu te înșeli. Doamna albă în cauză e o femeie în carne și oase, și încă o făptură de toată frumusețea sub vălurile ce-o înfășurau. Unde locuiește? Altundeva, pentru că totdeauna e altundeva, fie în Nord, fie în Sud, dar totdeauna înconjurată de lux. Bărbați s-au ruinat pentru ea, iar tânărul Armstrong e pe cale să le urmeze pilda, și e legat de ea printr-o patimă animalică și, atâta vreme cât el o să aibă bani, ea se va lăsa iubită...

– Va să zică, e bogat?

– Da de unde! Dar știe să facă rost de ce are nevoie, iar casa asta în care ne aflăm socoate că într-o bună zi i-o va putea dăruia și că va trăi aici alături de ea. De asta a venit mai deunăzi după-amiază împreună cu ea, ca să poată admira viitorul lor cuib de dragoste.

– E nebun?

– Nu chiar cum îți închipui tu. Pentru că, vezi, casa e veche și bine alcătuită. Aparținea familiei Armstrong, de la care William Hargrove a cumpărat-o când a venit din Jamaica și încerca să se stabilească în Sud. Bunicul tânărului Armstrong își pierduse toată averea în speculații ruinătoare, încât domeniul Dimwood era de vânzare, dar din cauza faimei lui rele nu găsea cumpărător. Lui Hargrove puțin i-a păsat. Rău a făcut – sau poate că nu știa totul.

– Nu știa tot, dar ce anume?

– Ajungem și-acolo. Bănuiești că adulmecase el ceva, dar e câinos în afaceri. În orice caz, a priceput repede că are în fața lui un om în pragul deznădejdiei, așa că a profitat. Cei din familia Armstrong sunt cunoscuți pentru ghinionul care-i urmărește din generație în generație. Se dădeau pe mâna diavolului ca s-o scoată la capăt, dar diavolul e și el tot câinos în afaceri și disprețuiește prada prea ușoară. Nu-l interesează cu adevărat decât sufletele care nu vor să se lase pe mâna lui.

– De ce vorbești iar de diavol?

– Pentru că e tare amestecat în treburile de la Dimwood.

– Crezi că o să mă sperii, Souligou?

– Deloc, dar prea sunt mulți antilezi printre negri. Unul dintre ei a venit de-acolo cu William Hargrove, a fost o greșală, dar să lăsăm asta. Să ne întoarcem la Harold Armstrong, care și-a vândut plantația la un preț mult sub valoarea ei adevărată, însă destul de mare ca să-i dea iluzia că e bogat. A vândut-o pe timp de douăzeci și cinci de ani. După vechea uzanță englezească, ce mai era în vigoare aici în 1826 și care stă și-acum în picioare, într-atât Georgia e încă o provincie engleză. Ceea ce înseamnă că în 1852...

- Harold Armstrong reia în stăpânire Dimwood și vine aici ca la el acasă. Cunosce legea asta. Doi ani, e mult.
- O, mititico, doi ani e ca mâine. Bătrânul Harold Armstrong e măcinat de-o viață trăită fără cumpătare în toate felurile. Rămân moștenitorii lui. Doi dintre ei nici nu mai sunt pe lumea asta. Ultimul nu-i altul decât Jonathan, pe care nu vrei să-l vezi, și e mult mai bine așa.
- Dacă lucrurile iau o întorsătură rea, o să mă adăpostesc la Savannah. Charlie Jones speră să locuiesc acolo.
- Croitoreasa își luă un aer visător și rămase tăcută. O firavă rază de soare străbătea semiîntunericul și puneă o baltă de soare pe dușumeaua neagră, iar grămada uriașă de rufărie din mijlocul mesei nu era decât un morman alburiu în care nimic nu se mai deosebea, numai cămașa mare de noapte a lui William Hargrove se întindea între Elizabeth și Souligou, asemeni unui câmp de zăpadă. Brusc, croitoreasa își veni în fire.
- Doar n-o să-mi scot ochii ca să dreg ruptura asta de neînțeles... Savannah! zise ea. Te văd destul de bine acolo. Necazul e că până la urmă prinzi drag de Dimwood, și chiar destul de repede.
- Nu-i deloc cazul meu. Dar vorbeai de Jonathan și de cei doi frați ai lui care nu mai sunt. Mătușa Emma ne-a povestit întâmplarea înfircicoșătoare cu doi dintre proprietarii de la Dimwood care au dispărut misterios. Despre tată n-a pomenit nimic.
- Mătușa Emma povestește totul anapoda, pentru că ai casei n-au găsit cu cale să-i spună adevărul gol-goluț. Nevricioasă cum e, ar fi putut foarte bine să plece de la Dimwood pentru totdeauna. Ești în stare să ascuți dezvăluirea celor petrecute aici, chiar de-ar fi ca minunatele tale cosițe bălaie să ți se ridice în vârful capului?
- Mă iei drept o fricoasă, Souligou?
- Nu mai e nevoie să-ți atrag atenția că nu e cazul să spui altora nimic din cele ce-o să-ți povestesc. Ți-ar aduce nenoroc. M-ai auzit?
- Privirea Elizabethei vorbea de la sine.
- Fillette*, începu domnișoara Souligou, îți spun așa, pe franțuzește, pentru că asta ești pentru mine. Când o să ți se facă teamă, să mă oprești.
- Hai, spune, zise Elizabeth, simțindu-se plăcut înfiorată.
- Află, prin urmare, că locuința a fost totdeauna a celor din familia Armstrong înainte de sosirea lui William Hargrove. Se pare că a costat

* Fetița (franc.)

o groază de bani. Englezii au clădit-o, și știau cum se înalță o casă. A văzut grozăviile din timpul revoluției de la 1776 și, peste tot împrejurul ei, au avut loc bătălii. Trebuie să mai știi că și indieni au fost uciși cu duiumul pe-aici. Ține minte asta.

– Mulți indieni...

– Da, mai curând fiare, indieni din golfuri, cum li se spunea. Îți scalpau un om așa cum ai descoji o piersică.

– Bine, Souligou, dar e înfiorător.

– Să mă opresc?

– O, nu, te implor!

– Afară de asta, totul era liniștit la Dimwood pe la 1800. Plantația număra sute de negri care dădeau în brânci pe ogoarele de bumbac, sub supravegherea unui vechil înarmat cu un bici.

– Groaznic, exclamă Elizabeth.

– Liniștește-te. Biciul era doar așa, ca să înfricoșeze, glasul și privirile vechilului ajungeau. În societatea bună de-atunci, ca și în cea de-acum, un plantator care-și bătea sclavii nu era primit. Dar vechilul era o fiară. A murit otrăvit mai târziu.

– A, interesant!

– Și asta încă nu-i nimic, *fillette*. La 1800, bunicului Armstrong, văduv de trei ani, îi plăcea mai mult să citească decât să se ocupe de plantație. Nu putea suferi cifrele și lăsa în grija lui Silas, vechilul, toate cele. Toți cei din neamul Armstrong aveau faimă de oameni învățați. Poate chiar prea mult. Ești învățat, pe urmă devii peste măsură de curios tot citind așa. Vrei să știi prea multe despre lucruri ce-ar trebui lăsate-n legea lor.

– Care, de pildă?

– Nu mă întrerupe așa de des. O să afli tot. Și Silas ăsta cam măsluia socotelile, dar nu fără pricepere. Bătrânul Armstrong nu era el omul care să pună la inimă atâta lucru. Zic bătrânul Armstrong ca să-l deosebesc de fiu-său, dar avea cincizeci de ani și se chema Walter. Băiatul lui, Harold, avea douăzeci și cinci, în același an 1800. Mă urmărești?

– Da, parcă văd că o să ne rătăcim prin genealogii.

– Nerăbdătoare! Simți nevoia s-auzi lucruri cutremurătoare numai decît, în timp ce nici măcar nu știi dacă le poți îndura. Dar am să încerc să merg mai repede. Harold îi făcea curte unei fete de pe-o plantație vecină, Emily Thornton, care l-a făcut să-și piardă mințile atît cît trebuia, după socoteala ei, cu toate că era ne bună după el.

– Era drăguță?

– Încântătoare. Avea nouăsprezece ani, iar acum, *fillette*, vezi de pricepe ce spun. Într-o bună zi, îndrăgostitul, amorezul, cum se spune, îl vesti pe Walter Armstrong că trebuie s-o ia de nevastă pe Emily neîntârziat și cât mai grabnic. Era însărcinată. Înțelegi ce spun?

– Cred că da. De obicei, căsătoria e la început.

– *Fillette*, căsătoria a avut loc, iar copilul s-a născut la Dimwood, șapte luni mai târziu, după călătoria de nuntă în Cuba. Walter Armstrong a făcut o criză de furie, pe urmă a avut o criză de apoplexie la Dimwood. A rămas în viață, dar nu mai era zdravăn. Cei din partea locului și-au ținut gura. Lumea ghicea, dar tăcea, pe la spate însă, limbile se dezlegau.

– De ce atâta mister? Nu înțeleg.

– La naiba! Ești mai neștiutoare decât credeam. Mama ta nu te-a învățat nimic. La urma urmei, un copil se poate naște și la șapte luni. Dar să trecem peste asta. Copilul, un băiat, a primit numele de Malcolm. N-a fost botezat.

– De ce?

– Du-te de-i întreabă. Sunt protestanți care nu cred în botez. Mama lui se prăpădea după el. Și bătrânul Walter la fel. Când vedea bebelușul, dădea în mintea copiilor. Numai Harold, tatăl, nu-l iubea pe noul venit. Copiii îl plictiseau. Era ciudat în tot felul lui de-a fi. Găsind că Dimwood e trist, pofta la cină pe proprietarii marilor plantații vecine. Lumea venea la el pentru că la masă se dădeau bucate alese, dar mai cu seamă vinurile erau de soi, pe cât se pare.

– Era un motiv ca lumea să vină?

Croitoreasa se aplecă înainte, apoi se dădu înapoi, ca și cum râsul ar fi făcut-o să se clatine, dar râsul ei semăna cu cotcodăcitul unei găini și era lipsit de veselie... Pe un ton batjocoritor, răspunse:

– Află, *fillette*, că e de-ajuns să atârni un ciolan deasupra ușii ca musafirii să dea năvală. Iar dacă mai fluturi și-o sticlă bună, nu mai scapi de ei.

– Nu-i frumos ce-mi spui, Souligou.

– Nu, nu-i frumos, dar va trebui să te obișnuiești. Într-o bună zi însă, se întâmplă ceva. Invitațiile au fost refuzate; politicos, firește. Pe urmă altele, pe ici, pe colo, apoi toate. Nu din cauza familiei Armstrong. Altceva era la mijloc.

– Altceva? O, Souligou, nu te opri.

– Mă opresc pentru că a jungem la ceva mai serios. Despre casă era vorba.

– Dar lumea nu aflase?

– Destul de puțin. Trebuie știut că bunicul Walter nu primise niciodată prea mult, ceea ce se cheamă a primi. Fiul lui, Harold, se pricepea să facă pe marele senior, dar mai cu seamă încântătoarea lui nevastă, Emily, strălucea. Era isteată, amuza. Și-apoi, tot bucatele momeau. Se mânca așa cum se mănâncă la curtea unui rege.

– Și-atunci?

– Și-atunci, așa cum ți-am spus, casa era la mijloc. Casa nu era pe plac. Flori cu duiumul în toate camerele, candelabrele aprinse toate, o mică orchestră cânta în surdină în tot timpul dineului, o conversație însuflețită, încântătoare, doamnele îmbrăcate minunat, pe scurt, viața de petreceri a aristocraților. Oaspeții petreceau o vreme pe cinste, se ghiftuiau și beau peste măsură – pe urmă nu mai veneau.

– Dar de ce, Souligou, de ce?

– Era ceva care deranja, care înspăimânta.

– Înspăimânta? Aici, în casa asta?

– Da, mititico. Chiar aici.

În clipa aceea, afară răsună un mic clopot, care bătu de vreo cinci-șase ori rar, dar poruncitor. Elizabeth o privi pe croitoreasă cu un aer speriat.

– Doar nu bate de cină?

– Nu, nu încă. E clopotul care le poruncește servitorilor să se pregătească să pună masa și să-și îmbrace livrelele. Nu prea cunoști zgomotele casei. Ne mai rămâne încă o jumătate de oră bună. Să continui?

– O, dar te rog!

– Casa asta, vezi tu, e așezată rău. A fost clădită pe un colț de pământ unde prea au fost măcelăriți mulți seminoli. Seminolii sunt la fel de sălbatici ca și indienii din golfuri, dar, ce mai, erau la ei acasă, iar pământul e pur și simplu blestemat cale de patru leghe jur împrejur. E un loc în pădure, foarte aproape de-aici, unde pot fi auziți într-anumite ceasuri din noapte. Un zgomot surd se înalță din pământ, strigăte.

Micuța englezoaică îngheță de spaimă și șopti:

– Știu, nu departe de râu, acolo unde sunt multe flori...

– Da, dar cum de știi? E oprit să te duci într-acolo, *fillette*.

– Hilda și cu Mildred m-au dus.

– Nedespărțite. Să n-ai încredere în ele, pricepi? Înțelegi ce vreau să spun?

– Da... Nu...

– Să trecem. Harold Armstrong era un om ciudat, ca toți bărbații din familia lui. În casa cea frumoasă, unde aproape nimeni nu mai punea piciorul acum, se plictisea de moarte, cu atât mai mult cu cât soția lui, la un an după primul copil, i-a mai dăruit încă unul, pe Hamish. După ce-o adorase pe Emily, începu s-o urască. Poate din cauza copiilor. Strigătele lor îl făceau să turbeze. Ar fi voit să plece de la Dimwood, dar ce să faci cu plantația? Îl plictisea de moarte și vedea că merge prost, dar încă mai aducea bani, și-apoi casa îl reținea. Când băieții au fost destul de mari, i-a trimis în școli particulare, apoi la Universitate, departe, foarte departe, în Virginia. Emily, care continua să-l iubească, suferea văzându-l cum se schimbă. Tatăl lui, bătrânul Walter, îi arătase cărți care te învățau cum să vorbești cu morții.

Elizabeth nu-și putu stăpâni un strigăt:

– Nu-i cu puțință!

– Ba da, mititico, e cu puțință și sunt o groază de oameni care-și dau osteneala s-o facă. Iar dacă nu izbutesc, înseamnă că nu sunt dăruiți. Harold era dăruit. Se ducea noaptea în partea grădinii unde v-ați dus voi cu Hilda. Și-și petrecea ceasuri întregi ascultând. Un sclav bătrân, venit din Antile, îl însoțea. Și amândoi prindeau sunete, cuvinte pe care nu le înțelegeau, glasuri care chemau.

– Souligou, niciodată n-am să mai calc pe-acolo.

– Fără îndoială că o să fii mai liniștită în casă, ori pe lângă casă, cu toate că... Plimbă-te mai curând cu mătușa Laura, iar dacă vrei să termin de povestit înainte de prima bătaie a clopotului pentru cină, lasă-mă să vorbesc fără să mă mai întrerupi. Nici Harold, nici negrul lui nu cunoșteau graiul seminolilor, dar înțelegeau că pieile-roșii care muriseră voiau să le spună ceva. Un bob zăbavă, *fillette*, nu tremura prea repede. Îți povestesc ce mi s-a povestit. Anii trecură. Malcolm, băiatul lui Harold, s-a întors din Virginia în 1821. Fusese alungat de la Universitate. De ce, nu știu să-ți spun. Era un suflet blestemat. O ghiceai dintr-o aruncătură de ochi. Asta am văzut-o chiar eu.

– Cum arăta?

– Curioaso! Frumos, cu o privire care te îngheța. Privirea lui Jonathan.

– Oh, niciodată să nu-l văd în ochi pe omul ăsta!

– Nu fi chiar așa de sigură. Dacă mai deunăzi a dat pe-aici, n-a făcut-o numai ca să-i arate casa drăguței lui, ci și pentru că spera să te vadă pe tine. Continui ori mă opresc?

– Continuă.

– Când și-a văzut băiatul, pe Malcolm, Emily a crezut că o să-și iasă din minți de bucurie. Se agăța de el așa cum naufragiatul se agăța de colacul de salvare. Nu îndrăznea să-l privească în ochi, dar îl iubea din inimă. Îi dezvălui plăcerile noptatice ale tatălui lui. Altminteri, toată lumea știa. Băiatul s-a dus singur în pădurea indienilor. Și-acolo nu i-a fost greu să se facă înțeles. Pentru că, dacă cineva era dăruit, el era acela. Izbînd în pămînt, a inventat un soi de vorbire. Curînd i se răspunse. Nu mă întreba ce anume. Băiatul închipui tot felul de lucruri. Când niște ceremonii tainice, când o judecată la care erau osândiți morții, albi, se înțelege. Într-atît de mult credea în toate astea, că s-a smintit. Morții cei vinovați trebuia să mai moară o dată.

– Soulighou, e groaznic ce spui.

– Voi ai grozăvii, nu-i așa? Îți ajunge?

– Dă-i înainte.

– Tatălui i s-a făcut frică. Fiului nu. Era încredințat că indienii îl socot prieten și că-l poftesc să vină la ei, adică să coboare, cum zicea el, să coboare sub pămînt ca să vadă.

– Era nebun.

– De legat. Într-o noapte, i-a spus tatălui că indienii l-au chemat în pădurea fără frunze, în pădurea cu perdele de mușchi, în sfîrșit, în Pădurea blestemată. Harold încercă să-l oprească, dar zadarnic. Dacă voia să coboare, trebuia să treacă prin Pădurea blestemată. Îi spunea tatălui: „Nu-i auzi? Strigă că mă așteaptă”. Harold l-a apucat în brațe. Malcolm l-a azvîrlit la pămînt și-a încălecat pe iapa lui cea neagră. Dobitocul a pornit în goana mare, ca și cum zece tăuni l-ar fi înțepat deodată. Fără s-o mîne într-acolo, iapa o apucă singură spre pădure, și-ai casei auziră strigătele lui Malcolm, care de data asta erau strigăte de groază. Bătrînul Harold a povestit totul, multă vreme mai pe urmă. Iapa cea neagră a gonit pînă la pădure și mult mai încolo. A doua zi, Malcolm a fost găsit țepăn, dar la un metru de pămînt, la capătul unei crengi groase a unui dintre copacii cei bătrîni.

Elizabeth scoase un strigăt:

– S-a spînzurat!

– O, nu el și-a dat osteneala. Ștreangul îl aștepta, gata pregătit cu un nod indian, așa se pare.

Fără un cuvînt, Elizabeth se sculă de pe scaun cu fața albă ca varul.

– Souligou... șopti în cele din urmă.

Răspunsul veni, calm și ușor batjocoritor:

– Degeaba suntem englezoaică, tot ne-am înfricoșat, după câte-mi dau seama. Stai jos, aproape c-am terminat.

Elizabeth se așează numaidecât.

– Când află vestea, Emily muri pe loc. O lăsase inima. Harold avea nervii mai tari. Își îngropă soția și băiatul într-un cimitir îndepărtat. Moartea lui Malcolm a trecut drept sinucidere. Lumea a vorbit, se întreba vrute și nevrute. N-a trecut mult și negrii au început să-l vadă pe Malcolm. *Mergera*, adică apărea, și asta peste tot, în Pădurea blestemată, pe lângă casă, și chiar și în casă. Albii nu-l vedeau, negrii tremurau și gemeau îngroziți. Firește, câteva persoane crezură că-i o îndatorire din partea lor să-l viziteze pe Harold, dar răceala acestuia nu încuraja condoleanțele. A venit însă și o femeie, de neam englez, ca tine: Ivy. El nu mai era în prima tinerețe, dar s-au mai văzut de câteva ori. Ca toți cei din neamul Armstrong, Harold atrăgea femeile. După câteva săptămâni, ea simți că e îndrăgostită. El avea nevoie de tovarășia unei femei și, peste un an, căsătoria a avut loc, aproape în taină, în prezența bunicului Walter și a celuiilalt fiu al lui Harold, pe nume Hamish, care se întorsese de la Universitate cu diplomă și tichia lui pătrată. O să mă întrebi cum arăta Hamish.

– Ba nu, răspunse Elizabeth oarecum jignită.

– Și totuși, o să afli. O față serioasă, cu ochelari.

Amintirea îngerului orb trecu prin mintea fetei ca o rază de lumină în povestea aceea tristă.

– Aparent un băiat bun, zâmbitor, dar tăcut. Cam straniu și cât se poate de ascuns. Dar școlit, firește. Voia să fie arhitect și mai întâi a pus să se repare câteva încăperi din casă care aveau nevoie să fie renovate. Lucrările înaintau, când lui Hamish păru să nu-i mai pese de locuința cea frumoasă, apoi începu s-o urască, de parcă ar fi fost o persoană. Se vedea limpede că vrea să plece. Era pentru prima oară când cineva din familia lui voia să părăsească plantația Dimwood. Simțea poate că, dacă ar fi rămas mai mult, n-ar mai fi plecat niciodată. Pentru că până la urmă casa asta te vrăjește.

– Nu și pe mine, spuse fata cu vioiciune. Aș pleca de la Dimwood fără nicio părere de rău.

– Încă nu ești aici de prea multă vreme. Dar peste vreun an, doi, o să

fii ostatică. Dar ascultă ce-a mai urmat. La Dimwood începea să se înfiripe o viață normală. Harold și Ivy se înțelegeau bine. Ea era gravidă.

– Gravidă?

– Doamne, mititico, oare trebuie să te învăț eu de toate? Aștepta un copil și era în luna a opta. Atunci s-a petrecut evenimentul. Într-o seară, pe când se aflau toți trei la cină... Zic trei, pentru că bunicul Walter cina de unul singur la el în cameră.

– Găsesc că-i neomenos.

– Așa voia el. O dădacă negresă, cumsecade, îi dădea să mănânce. În sfârșit, toți trei în sufragerie...

– Cea în care luăm noi cina? întrebă Elizabeth cu îngrijorare, deoarece își închipuia că știe ce-o să urmeze.

– Cea în care o să cinați în seara asta, da, domnișoară. Un bătrân servitor intră, cu genunchii tremurând de groază, și vesti că un gentleman îmbrăcat în negru din creștet până-n tălpi așteaptă în anticameră.

Harold lăasă să treacă o clipă, apoi se ridică și ieși să vadă cine e.

– O, n-ar fi trebuit. Mătușa Emma, care ne-a povestit toate astea, a spus că diavolul aștepta în anticameră.

– Mătușa Emma vede diavolul peste tot, pentru că se teme că ajunge în infern dacă nu-i cuminte, când de fapt ar trebui să-l vadă în șampanie. Nu diavolul era. Harold s-a întors și-a spus râzând că nu-i nimeni, în afară de servitorul cel bătrân, ascuns într-un colț și cu mâinile puse pe ochi. La rândul lui, Hamish se ridică și el. Vedeniile negrilor îl scoteau din sărite. O să-i arate el ăstuia. Servitorul a povestit totul. Hamish îi trase o palmă, zicându-i: „Nerodule, n-ai văzut nimic.

– L-am văzut pe Masa Malcolm, cu ochi de je'atic. – Ești beat. Mă duc să mă plimb călare, ca să iau aer.“ Și nu s-a mai întors.

– Souligou, e înfiorător. Nu crezi că fratele lui a venit după el?

– Și unde să-l ducă?

– Acolo unde-i pe veci.

– Ar fi interesant, numai că eu cred doar atât: că, având buzunarul doldora de bancnote, banii pentru lucrări, o sumă frumușică, pentru că, chiar dacă sunt strămtorați, oamenii ăștia din Sud nu se zgârcesc... N-au deloc măsura banului deoarece au prea mulți... Unde-am rămas?

– La Hamish, care nu s-a mai întors niciodată.

– Foarte adevărat. A fost căutat în toate colțișoarele statului, apoi mai departe. Pierdere de timp. Poliția și-a oferit serviciile, copoi i-au

căutat urma. Cu neputință să-l găsești în America. Eu una îl văd mai curând în Europa, poate că la Paris, așa sper, pe bulevarde...

Rosti cuvântul din urmă cu emfază, ca și cum ar fi fost vorba de Paradis.

– De ce pe bulevarde?

– Ah, nu cunoști Parisul. Am stat o bucată de vreme acolo, pe vremea când mai eram încă alături de venerabilul meu soț, căpitanul Trottereau. Și-acum mă mai visez acolo, dar să trecem. La Dimwood, dispariția lui Hamish îi dădu o lovitură atât de grea nefericitei Ivy, încât a născut un băiat înainte de soroc și-apoi a murit, în 1827. Băiatul nu-i altul decât Jonathan, cel care a venit să dea târcoale pe-aici cu adorata lui înveșmântată-n alb.

Tăcu.

– Asta-i tot?

– Pe legea mea, da. Restul trebuie să-ți fi fost povestit. Mr. Hargrove a sosit aici în 1827. Pe-atunci, bunicul Walter era un bătrân neputincios, iar Harold trăia singur, ca un sălbatic, cu una din acele dădace negre, care-ar fi în stare să-și dea viața pentru stăpânul lor.

Tăcu din nou, părând că se gândește. Pe nesimțite, ziua se împuțina și peste tot în jurul casei păsările se porniră să cânte din răspuțeri, ca un frenetic rămas-bun adresat luminii. Tristețea năpădi dintr-odată inima Elizabethei. În cântecul acela asurzitor și minunat pe care-l pândea în fiecare seară auzea o chemare a țării natale, de-a cărei pierdere nu se mângâia și pe care acest ciripit obsedant o făcea nemilos de prezentă.

Vocea domnișoarei Souligou o ajută să coboare din nori numaidecât.

– Asta-i tot pentru astăzi. Nădăjduiesc că ești mulțumită și că te-au trecut fiorii așa cum se cuvine. Nu te-apuca să-l vezi pe Malcolm, cel cu ochi de jeratic. Ar fi culmea.

– Niciodată până acum n-am văzut o fantomă, dar Anglia e plină de ele, zise fata într-o tresărire de vanitate patriotică.

– Oho! Îți închipui cumva că noi n-avem fantome pe-aici, prin America? De-ar putea fi numărate, ar face încă o dată pe-atât numărul populației. Dar fără îndoială că ești curioasă să știi ce s-a ales de Harold, tatăl lui Jonathan.

Elizabeth nu era deloc curioasă. Fiul lui îi trezea interesul, fără voia ei.

– Da, bineînțeles, spuse fără convingere.

– Harold totdeauna băuse, dar după moartea lui Ivy a început să bea pe-ntrecute. Ca să nu audă țipetele lui Jonathan, l-a dat la o casă a

copilului. Silas, vechilul, se afla tot acolo, abia atins de ani, vajnic și pungaș ca în vremurile bune de pe timpul bunicului Walter. Nu se știe cum de lui Harold i-a venit ideea să-și vâre nasul în socotelile lui și-a înțeles. Și-atunci, cum se spune în Franța, *il le remercia**.

– *Le remercia?*

– Am să-ți traduc. Mai întâi și-a rupt bastonul de spinarea lui, apoi l-a apucat de picioare și l-a azvârlit pe fereastră de la etajul întâi. Asta se petrecea în 1827. Anul când Mr. Hargrove a venit să locuiască aici. Urmarea o știi.

– Și Jonathan?

Croitoreasa o privi mijindu-și ochii, ca pentru a-și ascuți și mai mult privirea de obsidian.

– Păzea, mititico. Lupul te pândește. Și tocmai așa îl și cheamă, Jonathan, și e înșuflețit de-o dorință aprinsă de-a te cunoaște.

– O, dar eu nu vreau să-l văd! Voiam numai să știu ce s-a întâmplat cu el, zise Elizabeth cu obrazii în flăcări.

– Bine, bine. Jonathan a crescut mai întâi într-o mică lume de angelice doici negre și de bebeluși albi. Apoi a încăput pe mâna școlii, care nu l-a învățat nimic. În cele din urmă, a eșuat pe o modestă plantație de-a tatălui lui, la zece mile de-aici, Old Creek. La Dimwood e urât, iar ai casei se tem de vizitele lui. Vine din când în când, așa cum ți s-a explicat, să-i vândă lui Hargrove câte-o sfoară de pământ, ca să aibă din ce trăi, din ce bea și-așa mai departe. Ai înțeles cum vine treaba.

– Da, dar nu vreau să-l văd pe Jonathan.

– Înțeleaptă hotărâre. Și acum, treburile serioase.

Deschizând un sertar, scoase din el un set de cărți mult mai lungi decât cele obișnuite, le bătu și le așeză ca un evantai pe masă, dar cu fața în jos.

– Tarotul, zise. Știi ce-i asta? Nu? Nu știi nimic. Ia o carte.

– Dar nu-i oprit?

– Oprit! Oprit de cine?

Elizabeth nu îndrăzni să spună: „de sfânta *Biblie*“, încât mâna ei rătăci îndelung, nesigură, deasupra acelor cartonașe pe care o îndelungă folosință le cam înslinoșase. În cele din urmă, luă unul la întâmplare. Croitoreasa îl întoarse cu o mână iute:

– Măscăriciul, zise.

Un desen cam stângaci dădea, într-adevăr, la iveală un om jucându-se cu niște păhăruțe de metal.

* Amulșumi cuiva, în sensul de a renunța la serviciile lui (într-un limbaj extrem de elegant) (n.t.)

– Măscăriciul. Poate fi de bine, după cum poate să nu fie.

– De ce?

– Ar fi prea multe de explicat. Depinde de ce-o să urmeze. Așa că mai ia o carte.

Cu o mână nesigură, o mână ce se simțea vinovată, Elizabeth luă o carte.

– Amorezul, vesti Souligou. Ar putea merge de n-ar fi măscăriciul.

Mă sâcăie măscăriciul ăsta al tău.

– N-ar putea fi schimbat, înlocuit?

Croitoreasa își înalță privirea și din nou ochii cei negri se cufundară în cei albaștri.

– Și destinul, *fillette*? Poți înlocui destinul? Ei hai, nu-ți lua nutrișoara asta înspăimântată. Credeam că o englezoaică nu se teme de nimic. Încă o carte, ultima.

Elizabeth trase o carte, care a fost întoarsă încet. Se lăsă tăcerea. În încăperea aceea mare, unde ziua era pe sfârșite, vocea fetei se înalță ca un strigăt de pasăre:

– Nu-i de bine? Spune-mi, chiar dacă nu-i de bine!

– Nu pot, dar tot crezi un pic în ele, nu-i așa?

– Nu! exclamă Elizabeth, mâniaasă de-a fi căzut în cursă. Nu cred, pentru că-i diavolul.

– Ah, mititico, prea mergi departe. Nu trebuie să insulti tarotul. Cărților nu le place asta. Cărților dragi, nu luați aminte la nevinovata asta. Dar am să-ți dau un sfat, Elizabeth: nu vorbi cu Miss Llewelyn.

Pronunța Liouline, dar fata nu zâmbi.

– N-am niciun chef să stau de vorbă cu ea.

– Nici cu Jonathan.

Afară, un clopot răsună foarte aproape de casă.

– E prima bătaie pentru cină, explică Souligou. Ai timp să te pregătești. Dă de câteva ori cu pieptenele prin părul tău frumos. Cât despre rest, curaj! Totul o să fie bine dacă-mi dai ascultare.

Fără o vorbă, Elizabeth se sculă și ieși.

În timp ce cobora scara îngustă și aproape dreaptă, vocea un pic ironică a croitoresei îi strigă:

– Altfădată, barem să-i mulțumești văduvei Trottereau, născută Souligou, care ține mult la tine, chiar și-așa!

– Oh, iertare și mulțumesc! strigă Elizabeth.

Dar ușa podului, trântită cu putere, îi reteză cuvintele de cum deschise gura.

Jos, clopotul bătu din nou.

Capitolul XXXVII

Așa cum prevăzuse Souligou, Elizabeth se duse să se pieptene la ea în cameră, dar era prea tulburată ca să-i fie gândul la ce face, și pieptenele trecu la nesfârșit prin părul ei des, de culoarea aurului palid, încât i se păru că nu se mai poate opri, și-atunci își dădu seama că tremură.

– Destinul, șopti ea. Ce-o fi vrând Souligou să spună cu cărțile astea îngrozitoare? Nu vreau s-o mai văd.

La masă, se așeză alături de Susanna, care-i adresă ca de obicei zâmbetul ei frumos și puțin melancolic. Elizabeth nu-i dădu nicio atenție, deoarece privirea foarte atentă a mătușii Laura o cerceta, plină de întrebări. Nici nu era nevoie de mai mult ca să se simtă vinovată și încă și mai nefericită. Întoarse capul spre Billy, care-i șoptea lucruri încălcate și deplasate.

– Nici că te mai vede omul. Unde te-ascunzi, răutăcioaso? Ce drăguță ești în seara asta...

– Billy, te poftesc să taci numaidecât, îi porunci mătușa Emma. Bunicul tău se roagă la Dumnezeu.

William Hargrove, într-adevăr, chema binecuvântarea Celui de Sus asupra persoanelor prezente și asupra țării, pe un ton de o fervoare neobișnuită. Fără să vrea, poate, semăna spaima, cerând pacea pentru toate statele Uniunii. Pe fața lui îngrijorată străluceau picături de sudoare, iar vocea îi devenea din ce în ce mai înăbușită.

După ce tăcu și se așeză, fiul lui, Joshua, îl întrebă:

– Tată, ai mai aflat ceva?

– Nu, dar fac greșeala să cred în presimțiri. E o slăbiciune de-a mea și greșesc procedând astfel. Ar trebui să ne păstrăm intuițiile pentru noi înșine.

Urmă o tăcere prelungă. Nimeni nu mișca și, țepeni în livrelele lor de bumbac cu fireturi aurii, negrii căscau niște ochi enormi.

Deodată, Elizabeth, nemișcată ca toți ceilalți, fu cuprinsă de-un fel de groază auzindu-l pe Mr. Hargrove adresându-i-se, el, care de două săptămâni nu-i spusese un cuvânt.

– Elizabeth, rosti cu mare greutate, ca și cum numele i s-ar fi oprit în gât, apoi tăcu.

– Tată, interveni Douglas, ai aflat ceva? Ești emoționat, vino-ți în fire.

Mr. Hargrove făcu un gest din mână, ca pentru a-și îndepărta fiul, și continuă cu o voce ceva mai fermă:

– Când ai sosit la noi, Elizabeth, cu câteva zile mai înainte, pe 31 martie, Calhoun a murit*.

Cuvintele îi răsunară ca un dangăt de îngropăciune, și din nou se întrerupse, apoi repetă rar, ca pentru a se încredința pe sine însuși de cele ce spune:

– Calhoun a murit.

Și încă o dată tăcu.

– O s-o sperii pe mica noastră verișoară, zise Joshua.

– Ba nu, spuse Mr. Hargrove, Elizabeth nu știe cine era Calhoun. Calhoun însemna Sudul. Ne apăra în Congres cu un curaj care stârnea admirația adversarilor noștri. L-am văzut pe omul acesta pe-o stradă din Savannah. Înalt și slab, cu trăsături ascuțite și o privire pe care n-o puteai înfrunta, de pasăre de pradă, ochii lui teribili, de un albastru adânc, dăruiau feței emaciate o frumusețe magnifică. Părul des și încâlcit îi sporea înfățișarea stranie. Nu-l puteai uita. Îți făcea impresia că vezi pe unul din marii vizionari din Vechiul Testament, un profet.

Rostise cuvintele pe un ton atât de înfrigurat, încât Douglas socoti nimerit să vorbească la rândul lui, cu calm.

– Ai surprins bine toate astea, tată, dar ai mai putea să adaugi că, deși avea o funcție mare în stat, ducea un trai cât se poate de modest.

– Ceea ce voia, continuă Mr. Hargrove, era ca Sudul să fie egal în drepturi cu Nordul, cu Nordul cel puternic și mult mai populat. Cu acest preț trebuia înfăptuită Uniunea.

De la o vreme, Elizabeth nu-i mai urmărea pe interlocutori, dar băgă de seamă că încep să vorbească foarte repede. O văzu pe mătușa Augusta făcând semn servitorilor, care acoperiră platourile cu mâncare și le duseră din nou la bucătărie. „Ce să fie? se întrebă fata îngrijorată. Să se fi întâmplat vreo nenorocire?”

Deodată, vocea plată și precisă a mătușii Emma își croi drum printre vocile masculine:

– Cred că ar trebui să ne gândim la altceva decât la absența lui Calhoun, e mai bine de-o lună de când a murit.

– Taci, Emma, zise Joshua, lasă-l pe tata să vorbească. Și-ntâi de toate, că nu te pricepi deloc la politică.

– Ceea ce pricep foarte bine e că ne aflăm aici ca să cinăm și că nu cinăm.

* Vezi aluzia anterioară (n.t.).

– Bravo! exclamă Billy.

– Tu, zise unchiul Joshua, încă un cuvânt și-o să cinez pe peluză.

William Hargrove părea a nu auzi nimic din aceste conflicte marginale, nici din cuvintele fiilor lui. Cu o voce acum puternică, dar straniu de monotonă, continuă să vorbească:

– Ne-am bătut cu Mexicul în 48, i-am luat California, avem dreptul la California, dar oamenii de la Washington n-o acceptă decât fără sclavi. Cădem în cursa propriei noastre victorii, ne-a fost furată.

– Tată, îi spuse Douglas, apucându-l de mână, descoperitorii de aur, „pașnoviștii“, faimoșii *squatters* din California nu vor niciun negru la ei, fie liberi, fie sclavi. E dreptul lor.

– Ce drept? Calhoun numea asta obrăznicie grosolană.

– N-avem încotro și trebuie să acceptăm, zise Douglas cu un oftat, dacă vrem pacea. Henry Clay, care ne apără, e pentru un compromis. Compromisul înseamnă pacea.

– Pacea, în rușine și umilință.

– Cătuși de puțin. Pacea în uniunea inimilor.

William Hargrove izbucni:

– Cum de puteți crede în scormelile astea? Calhoun nu credea în uniunea inimilor. Astea sunt visurile lui Henry Clay. Clay e un om mare, dar un visător. Iar în politică nimic nu-i mai periculos decât visătorii.

– Dar ni se oferă compensații! exclamă Joshua. Nordul se angajează să ne trimită îndărăt sclavii fugiți.

– Oh, ce mai prostie! ripostă William Hargrove. Chiar credeți că o să ni-i dea îndărăt pe nefericiții ăștia de negri, cu haita de aboliționiști care asmut opinia publică?

Din nou, mătușa Emma se amestecă în învălmășeală:

– Regret că nu cinăm, dar sunt fericită că servitorii stau la bucătărie și nu vă aud.

Dintr-odată, Douglas izbucni într-un râs batjocoritor:

– Și unde mai pui că sclavagismul prosperă în statul Columbia, unde se află Washingtonul, iar vânzarea sclavilor se face, unde credeți? Chiar pe treptele Capitoliului.

În clipa aceea, tânărul Fred, care nu spunea niciodată niciun cuvânt, se amestecă și el în discuție, molipsit de emoția celor vârstnici. Fața lui, de obicei gânditoare, se înflăcăără dintr-odată:

– Și totuși, e adevărat! Lumea uită, mai cu seamă ei, care țin întruna predici, că pastorii lor vor rămâne la ei acasă, alături de *Bibliile* și papucii lor, în timp ce, dacă va fi război, noi vom porni la luptă.

– Plec împreună cu tine! strigă Billy. Vom fi primii, chiar din prima zi.

Îleșindu-și dintr-odată din fire, Billy se ridicase în picioare și-și împinsese scaunul îndărăt, părănd gata să țină un discurs. Tot aurul roșcat al părului îi ardea în răvășeala șuvițelor. Lângă el, Joshua îl silea să se așeze.

– Sudul întreg va porni ca un singur om, proclamă Douglas. Tineri și bătrâni, bogați și săraci. Mobilizarea generală se va face de la sine.

Negrii, care soseau cu platourile, făcură cale-ntoarsă, înapăimânțați, spre bucătării, în timp ce mătușa Emma, cu ochii închiși și capul dat pe spate, implora, gemând, să i se aducă laudandum.

Elizabeth, năucită de strigătele și agitația generală, își rotea ochii în toate părțile, ca pentru a încerca să înțeleagă, și o văzu pe mătușa Laura făcând misteriosul semn al crucii.

În sfârșit, William Hargrove se ridică în picioare, cu amândouă mâinile sprijinite de masă. Brăzdată de favoriții cărunți, fața de o paloare cadaverică era descompusă de groază. Pe cât se vede, nu prevăzuse efectul catastrofal al elogiului pe care-l făcuse lui Calhoun.

– Ascultați-mă, spunea, ascultați-mă, pentru Dumnezeu!

Ceva din atitudinea și din toată persoana lui îi dădea aspectul tulburător al unei apariții, și se făcu tăcere.

– Uitați, zise cu o voce înăbușită, uitați că în 1832 Carolina de Sud s-a revoltat din cauza unui tarif impus de Nord. Generalul Andrew Jackson, președintele Statelor Unite, a trimis trupe și vase la Charleston, iar Carolina de Sud a fost nevoită să se supună. Proclamase secesiunea, iar Sudul n-a urmat-o.

Se lăsă o tăcere grea, apoi William Hargrove continuă:

– Fără armată, fără armament, fără o singură uzină în tot Sudul, cum ne-am fi putut bate?

– Un popor care se revoltă găsește totdeauna tot ce trebuie, replică Fred. William Hargrove întoarse capul spre el și-l privi o clipă.

– Gândește-te bine înainte de-a vorbi așa, spuse. Superioritatea Nordului e zdrobitoare. Suntem unu contra trei.

– Și totuși, cred că am dreptate, bunicule.

– Faptele sunt fapte, Fred. La 1 februarie 1833, Sudul a trebuit să se plece în fața forței. Și-apoi, să riști viitorul unei națiuni pentru o problemă de impozit... Deoarece suntem o națiune.

Din nou Douglas îi luă mâna.

– Tată, îi spuse el blând, dumneata ești englez.

– Ai dreptate, dar copiii mei sunt fii ai Sudului. Sunt și eu de partea Sudului.

Băieții strigară: „Bravo!” și se produse un fel de vânzoleală de jur împrejurul mesei. Ochii lui William Hargrove pădură că se ațintesc într-un punct din fundul sălii și rămase tăcut. Joshua luă cuvântul.

– E limpede că ne îndreptăm spre un compromis. Nu avem noroc cu președinții noștri. Generalul Andrew Jackson a recurs la forță. De ce și de data asta trebuie ca președintele să fie un militar? Cel de astăzi a făcut războiul cu Mexicul, Zacharie Taylor. Găsește compromisul acceptabil.

– Când o să terminăm să tot dăm înapoi?

– Încă n-a sosit momentul, făcu Douglas pe un ton limpede.

Auzise William Hargrove aceste cuvinte? Păru deodată că iese dintr-un vis și începu iar să vorbească, oprindu-se la fiecare frază, ca și cum și-ar fi smuls cuvintele din inimă.

– Știu cum a sfârșit Calhoun. S-a luptat pentru noi ca nimeni altul. A crezut că poate ține piept, dar noi, acum, știm adevărul. Calhoun nu vedea viitorul Sudului... Calhoun, continuă el, ultima oară când a fost văzut în Senat era pe moarte și atât de slăbit, încât a trebuit să roage pe unul dintre confrății lui mai tineri să-i citească discursul în locul lui. Textul era de-o luciditate teribilă, într-un suprem efort de-a dezvălui capcana secretă a unui compromis posibil.

– Capcană, tată? întrebă Joshua.

– Vedea limpede, răspunse William Hargrove fără a-l privi pe cel care-l întrerupsese, apoi continuă cu o voce care uneori se gătuia: Calhoun asculta nemișcat. Pe masca aceea de-o urâțenie magnifică, ochii lui de un albastru adânc păreau a se cufunda în neant cu un nesfârșit strigăt de deznădejde și de durere. Cât se poate de potrivit Secesiunii, voia pățimaș Uniunea, dacă Georgia și fiecare din statele Sudului își păstrau integritatea și dreptul absolut de-a se cârmui după legile tradițiilor lui. Nordul contesta principiul acesta. Pentru Sud, a ceda asupra compromisului în fața unui adversar atât de puternic însemna a pierde dinainte. Din concesie în concesie, s-ar fi ajuns la o supunere totală și abjectă în favoarea puterii centrale. Sudul n-ar mai fi existat ca națiune. Pe măsură ce împuternicitul lui înainta cu lectura paginilor ce erau mai cu seamă un apel la reconciliere, o rugămintă

stăruitoare la adresa guvernului de a pune capăt primejdioasei campanii aboliționiste, tragedia săpa noi brazde pe fața răvășită a lui Calhoun. Simțea cu putere că destinul vorbea în tăcerea prea atentă a auditorilor. Punerea lui în gardă era zadarnică. Partida era jucată. Era admirat curajul celui bătut. Iar el a privit pentru ultima oară adunarea aceea de oameni în negru care-aveau să-i înmormânteze țara, apoi s-a întors acasă și a murit.

După ce termină de vorbit, William Hargrove rămase nemișcat și cu privirea tot îndreptată la ușa deschisă spre vestibul, ca și cum ar fi așteptat apariția cuiva. După cele ce cuvântase și care răspândiseră consternarea, tăcerea lui de-acum era insuportabilă. Deodată, unchiul Josh se sculă și spuse cu o voce hotărâtă:

– Tată, toți suntem de părerea dumitale, dar dacă marele nostru Calhoun nu mai e aici, înseamnă că asta a fost voia Providenței. Vom ieși din impas și ne vom îndrepta spre pace. Până atunci, sunt de părere să cinăm.

– O cină încălzită... exclamă mătușa Augusta. Ar fi pentru prima oară în viața mea. Pe cuvântul meu, începem să trăim ca niște săraci. Mai curând moartea.

– Liniștește-te, Augusta, și lasă-mă să vorbesc. Propun să luăm o cină rece. Se găsește tot ce trebuie ca să fie delicioasă, iar cina asta va avea loc la răcoare, pe peluza cea mare, sub stele, și va fi stropită de șampanie. Tată, sunt sigur că ești de acord, nu?

William Hargrove nu răspunse.

– Cine tace consimte, spuse Douglas dintr-odată pe un ton jovial. Josh, ai o idee strașnică. Noe, îi porunci el unui negru, spune să fie scoasă o masă lungă în fața casei. O față mare de masă și douăsprezece scaune de răchită. Pentru început, pepene galben. Un jambon de Virginia. Patru salatiere mari cu salate combinate, tortul care se făcuse pentru seara asta, fructe la discreție, în sfârșit, înghețate și prăjituri. Du-te repede, fără o vorbă. N-am comandat nimic imposibil, dar nu vreau să aștept. Așa că, repede, scaunele de pai, cu fața spre alea cea mare. Hai, hai, repede!

– Nu uita de șampanie, îi strigă unchiul Josh lui Noe, care dispăruse înnebunit și alerga spre bucătărie.

Poruncile pe care le ducea în capul lui cărunț răsunau cu totul altfel decât cele ce erau rostite cu o voce de-o blândețe aproape părintească de către William Hargrove când se adresa servitorilor. Masa Douglas

însă, vorbea de pe acum ca un stăpân nerăbdător, moștenitorul plantației. Deși mai puțin sever, Masa Joshua cerea și el o supunere fără crâcnire.

În sufragerie, o vociferare aprobatoare întâmpina hotărârea luată și aproape toți se sculară, în afară de William Hargrove la un capăt al mesei și, la celălalt capăt, Elizabeth, care-l privea îngrijorată pe bărbatul cu favoriți cărunți, în timp ce acesta rămânea neclintit. De câteva clipe, într-adevăr, fata se întreba dacă n-o să moară. Nu văzuse decât un singur mort în toată viața: pe tatăl ei, iar acum i se părea că Mr. Hargrove semăna cu un mort.

Picioarele scaunelor împinse îndărăt răcăiau marmura, iar cei mici se și înghesuiau vesel spre ușă. Neîndoielnic, la fel de tulburați ca și Elizabeth, Josh și Douglas îi vorbeau tatălui lor. Zadarnic. Fața lui de-o paloare cenușie nu părea să exprime nicio emoție, iar trăsăturile înăsprite încremeniseră, deși respirația i se auzea, scurtă și greoaie.

Cei doi frați schimbă o privire și voia să-l ducă de câte-un braț. Simțiră atunci din parte-i o împotrivire a întregului trup.

– O să te ajutăm să ieși, tată, spuse Joshua. Aerul de-afară o să-ți facă bine, aici e prea cald.

Se scurseră câteva secunde, apoi, într-o șoaptă răgușită, le răspunse:

– Lăsați-mă.

Din nou cei doi schimbă o privire, ca pentru a se întreba asupra celor ce erau de făcut.

– O să-și revină, spuse Josh încet. Oboseala și emoția sunt de vină.

– Du-te afară, îl îndemnă Douglas la fel de încet. Stau puțin aici cu el.

În clipa aceea, mătușa Laura se apropie și zise:

– Nu, eu.

Uluiți, Josh și Douglas rămaseră fără glas. Atunci, Laura se aplecă spre William Hargrove. Fața ei lungă și puțin tristă aproape că atingea fața omului nemișcat și, ca o rugămintă, șopti:

– Tată!

El tresări, păru a-și aduna toate puterile printr-un efort al voinței și spuse:

– Pleacă de-aici!

Dintr-odată, Laura își duse amândouă mâinile la ochi, fără a rosti un cuvânt.

Elizabeth se ridică și fugi.

Capitolul XXXVIII

Pe treptele verandei, se opri o clipă. Inima îi bătea atât de tare, încât trebui să se sprijine de balustradă, dar, în tulburarea ei, simți mirosul magnoliei, ce-o îmbăta ca-n seara sosirii ei la Dimwood. Făcu o efortare să-și redobândească liniștea și totul părea a voi s-o ajute, atât răcoarea aerului nopții, pe care-o simțea pe obraji, cât și cântecul blând și neîntrerupt al broscuțelor din copaci. Închise ochii.

Din tot ce auzise la masă, aproape nimic nu i se păruse de înțeles și, încă și mai puțin decât spusele lui William Hargrove, scena scurtă și violentă ce-i urmasa. Imaginea deznădejdiei mătușii Laura o obseda întruna, la fel de limpede ca într-un coșmar, la fel de alarmantă. Să vezi o persoană procedând într-un fel ce nu-i stătea deloc în fire o răscolea pe fată, ca un scandal în același timp misterios și teribil, căruia nu trebuia să-i cunoști dedesubturile.

Lăsând să se scurgă vreo două-trei minute, se mai liniști, apoi făcu câțiva pași pe peluză. Mirosul pământului și al ierbii i se păru la fel de minunat ca și în îndepărtata ei Anglie, încât până la urmă o liniști de tot. În depărtare, văzu servitorii care așezau o masă lungă, acoperită cu alb. Jur împrejur, la mică distanță, comesenii alungați de la cina din sufragerie de fantoma lui Calhoun se plimbau sporovăind, dar sunetul vocilor se pierdea în noaptea necuprinsă.

Gândul că trebuia să se alăture acelui grup o scârbea. Dintr-odată se revolta, poate din cauza mătușii Laura. Ținea și nu ținea la ea, rând pe rând. În seara aceea se simțea straniu de aproape de ea – dar parcă știa mare lucru din încâlcitele lor povești de familie? Simțind o sfârșeală bruscă, se lăsă jos pe pământ, oboseală a trupului și oboseală a sufletului. Refuza să se vadă înghițită de Sud.

Culcată pe spate și cu ochii larg deschiși, lăsă să-i rătăcească privirea printre miile de stele din adâncul cerului întunecat. N-ar fi fost în stare să spună ce simte. Nu existau cuvinte pentru asta. Într-un preafericit vertij, avea impresia că e dusă spre nenumăratele constelații, ca și cum pământul s-ar fi ridicat sub ea datorită unei misterioase respirații. Gândi nedeslușit: „Fericirea... Să nu mișc, să nu mă împotrivesc...” Toate punctele acelea străluceau, spuneau ceva într-un limbaj necunoscut și cu o încetineală de nespus, la fel de nesfârșită ca niște ani nesfârșiți... dar era timpul? Bolta întregă se

apleca spre ea ca s-o înșface și s-o nimicească într-un soi de strivire blândă, cc-ar fi răpit-o lumii și spaimelor lumii.

Odată cu pacea ce se înstăpânea în ea, somnul o cuprindea puțin câte puțin, când auzi vocea mângâietoare a lui Betty:

– Don'soa'ă Lisbeth, sunteți căutată peste tot. Nu vă duceți să supați împ'eună cu ceilalți?

Elizabeth se sculă. În întuneric, recunoscuse șorțul alb.

– Tu ești, Betty?

– Da, don'soa'ă Lisbeth, t'ebuie să vă duceți să supați.

– O, Betty, n-am niciun chef, mă simțeam așa de bine!

– Am să vă ajut, don'soa'ă Lisbeth.

– Da ce-ți trece prin cap?

Se ridică dintr-odată, iar Betty începu să-i înfoaie rochia.

– O 'ochie așa de d'ăguță și bojită, asta-i sigu', se văita ea, trăgând de cute.

– Lasă, o să am câte-o să poftesc, zise fata nerăbdătoare, apoi nu se putu împiedica să nu-și spună: „ia te uită, vorbesc ca bogații...”

Gândul ăsta o tulbură și adăugă cu glas tare:

– Îți mulțumesc, Betty, totdeauna ești drăguță cu mine. Du-te în casă și culcă-te.

– Don'soa'a Lisbeth e mulțumită?

– Foarte mulțumită.

Betty îi ură noapte bună și plecă. Dar încă nu dispăruse cu totul în întuneric, când fata o chemă înapoi:

– Spune-mi, Betty, mătușa Laura e acolo, împreună cu toți ceilalți?

– Nu, don'soa'ă Lisbeth. Don'soa'a Lau'a e în came'a ei.

Elizabeth fu cât pe ce să-i pună o întrebare, dar se opri.

– Bine, Betty, acum poți să te duci. Noapte bună.

Rămasă singură, începu să se îndrepte încet spre luminile ce se vedeau înspre alea cea mare. Mătușa Laura, în rochia ei cenușie, nu-i ieșea din minte, iar vocea aspră și ritoasă a lui Mr. Hargrove îi răsuna în urechi cu o îndărătnicie de neclintit. Își jura, de va fi fost de față, să se scuze și să se retragă și ca în camera ei. Gândul că lui îi datora totul la Dimwood o scotea din fire. De ce trebuia ca pâinea cea de toate zilele, cerută dimineața și seara, să-i fie dată de mâna acestui om pe care nu-l putea suferi? Încercă să se convingă că ar fi fost mai bine să-i scrie unchiului Charlie, care era atât de generos și de bun... „Cerșesc”, gândi cu tristețe.

În timp ce se apropia, vocea amabilă a unchiului Josh o întâmpină de departe:

– Ai apărut! Hai repede, nu te mai așteptam decât pe tine.

Susanna sări de la locul ei și alergă spre Elizabeth.

– Să te așezi lângă mine, îi zise, luându-i mâna.

Orbită puțin de strălucirea lămpilor, se lăsă dusă. Masa era pusă cu luxul obișnuit. Pe fața de masă de un alb ce-ți lua ochii străluceau paharele cele de preț și argintăria masivă. Între ostentația asta și măreția tăcută a nopții contrastul era straniu.

Aruncă o privire de la dreapta la stânga.

– Nu, răspunse Douglas la întrebarea ei mută. Tata nu e împreună cu noi în seara asta. E obosit...

– ...dar se simte foarte bine, indispoziția de-adineauri a fost de scurtă durată, adăugă unchiul Josh. Îți mulțumesc pentru grija ta.

De mirare, deschise gura, dar unchiul Josh nu-i lăsă timp să vorbească; spuse mai departe:

– Micul diferend dintre tata și mătușa Laura, la care ai asistat un pic mai înainte, nu-i decât o neînțelegere lipsită de însemnătate, are loc periodic. Nimica toată. Sper să-ți placă pepenii noștri galbeni.

Elizabeth își coborî ochii spre felia de pepene din farfuria ei și nu spuse nimic.

Între timp, unchiul Josh continua să stea în picioare și să vorbească pe un ton de veselie liniștită și cu o ușurință ce făcea din el providența banchetelor:

– Găsesc că-i minunat, spuse, ca, departe de zbuciumul lumii, să ne putem aduna în inima dragei noastre plantații într-o noapte ca asta, de-o transparență dumnezeiască, așa cum am făcut-o dintotdeauna.

– De când tata a cumpărat Dimwood, preciză Douglas.

– Sudul se bucură de pace, continuă oratorul, nimic nu ne poate tulbura, binecuvântările de sus se revarsă peste capetele noastre, dacă pot spune așa (și arată spre stele), în timp ce roadele pământului își revarsă belșugul asupra noastră, fără a mai pune la socoteală alt fel de prosperități, mai umile.

– Vrei să spui bumbacul pe de-o parte și dolarii pe de altă parte, făcu Douglas.

– Îmi sabotezi discursul.

– Ba deloc. Traduc pe măsură ce vorbești, pentru ca toți să înțeleagă și să poată savura finețurile elocinței tale. Dă-i înainte.

– Am terminat. Nu va fi război.

– Fără a vrea să întinez memoria unui mare om și, de vreme ce tata nu-i aici, John C. Calhoun ne-ar fi azvârlit spre războiul de care se tot vorbește de treizeci de ani. Nu suporta niciun fel de compromis.

– Cere Nordului lucruri rezonabile. Să pună capăt campaniei aboliționiste...

– Ca și cum ai cere s-astupi gura lupilor care urlă. Lupii sunt predicatorii lor de duminică.

– Dar ai noștri! exclamă unchiul Josh. Să fim cinstiți.

– Ai lor sunt mai de temut. Niște preasfinte personaje care n-au pereche când e vorba să înțească străvechile flăcări ale Infernului. Și predicatorii noștri sunt la fel de periculoși, cu Constituția pe care-o flutură ca pe Tablele Legii. Și au dreptate până-n pânzele albe. Constituția îngăduie și apără sclavia, îngăduie și apără dreptul fiecărui stat de-a se cârmui singur, admite, fără a binecuvânta, Secesiunea.

– Din cauza asta, continuă Douglas, care se înfierbânta, reverenții din Nord afirmă despre Constituție că e un pact cu diavolul și o înțelegere cu Infernul.

– Și-atunci ce mai așteptăm, sări Billy cu gura plină de jambon.

– Îți poruncesc să taci, îl potoli Douglas. Vorbești ca unul din agitatorii ăia care ar trebui băgați la zdup. Nimeni nu vrea război.

– Nimeni, zise unchiul Josh la rândul lui. Cel mult dacă există pericol de război, iar Mr. Clay va aranja toate astea. Calhoun era un mare om, Henry Clay e un mare politician.

– Înzeștrat cu toată suplețea unei reptile, adăugă Fred pe un ton caustic.

– Ai înnebunit? exclamă mătușa Augusta. Clay, crainicul Sudului. Ne faci de rușine.

– Sunt de părere să nu mai vorbim despre un război care nu există și să cinăm, spuse unchiul Josh. Eu nici nu m-am atins încă de pepene, iar voi ați ajuns la jambon. Elizabeth, făruria ta e goală, vreau să văd numaidecât în ea o felie generoasă de jambon de Virginia. Uite, îți pun chiar eu.

– Mulțumesc, nu mi-e foame.

Unchiul Josh, cu un cuțit lung în mână, îi zâmbi adânc și încurajator.

– Doar să guști, atâta tot.

– Hai, o îndemnă și Billy, gustă numai și-ai să vezi.

De cealaltă parte a mesei, își întindea spre ea capul ciufulit, iar ochii albaștri străluceau de lăcomie pe fața lui de un roz aprins.

– Jambonul nostru vine, bineînțeles, de la Smithfield, începui unchiul Josh, făcând să lunece încetișor tăișul ascuțit al oțelului în carnea de un roz delicat. Într-o bună zi, o să te ducem acolo. Orașelul nu prezintă niciun fel de interes, dar pe o pajiște se înalță un hangar uriaș. Intri, te crezi într-o capelă, și la început nu vezi nimic în întinericul acela aproape religios. Deodată, ridici capul și zărești o mie de jamboane atârnate de grinzi...

– Alegi unul, îl aduci și iată-l pe masă, zise Douglas. Josh, descrierile tale sunt prea amănunțite. Scurtează-le, pentru numele lui Dumnezeu. Ai face mai bine să-i vorbești Elizabethiei despre casa cea mare din lemn pe care o s-o vadă odată și-odată în Virginia, la Prince William County.

– Casa viselor... Pentru nimic în lume, după ce-o s-o vadă, n-o să mai vrea să plece de-acolo, și-o s-o pierdem. Casa viselor îmi amintește de Paradis.

– Pari să ai amintiri pătimase de pe urma șederii tale în Paradis, zise mătușa Augusta cu mare interes. Putem ști și noi când ai trecut ultima oară pe-acolo?

Mătușa Emma zâmbi cu înțeles. Liniștită în ceea ce privește viitorul Sudului, își reluase aerul morocănos ce-i era obișnuit atunci când conștiința îi dădea pace, iar zâmbetul ei trăda faptul că în materie de religie se considera specialistă, dar tăcu.

Unchiul Josh continuă cu un zâmbet:

– Trec peste glumele voastre și beau pentru reușita lui Mr. Clay. Câteva pahare se ridicară automat. Vocea severă a lui Fred se făcu auzită:

– Ai putea adăuga la urarea dumitale pieirea Nordului în persoana lui Mr. Webster.

– Mr. Webster nu-i un om de care să poți scăpa printr-o înghițitură de șampanie, zise Douglas cu gravitate. E crainicul cauzei naționale, cu alte cuvinte, al Uniunii. Un mare personaj, imbatabil în materie de dialectică. Calhoun știa el ce știa și nu se temea de el, Clay însă cunoaște arta de-a se eschiva, dar să rămână cu fața curată, și tocmai datorită acestui lucru vom avea pacea.

– Va dăruia Nordului câțiva ani de care are nevoie ca să-și sporească puterea.

– Doamne, Fred, exclamă unchiul Douglas, de unde-ți vin ideile astea?

– Tată, urmăresc știrile și cuget la ele.

– Orice mai bine decât războiul, drăguțule, declară mătușa Augusta.
– O pace rușinoasă nu prețuiește nimic, continuă Fred, de netulburat. Acum, am putea câștiga războiul. Peste cincisprezece ani, nu mai sunt sigur.

– Douglas, Joshua, spuneți-i să tacă, imploră mătușa Augusta.
Billy țâșni de pe scaun.
– Nu, strigă el. Are dreptate. Sunt gata să mă înrolez.
– Oh, tu, zise Douglas, îți făgăduiesc să avem o explicație ca de la bărbat la bărbat, pe care o s-o ții minte.

– Biciul, propuse vocea răspicată a mătușii Augusta.
– În loc să ne ciondănim, zise Josh, am face mai bine să ne ocupăm de Emma, care a leșinat.

În asemenea caz, știau cu toții ce-i de făcut. Susanna alergă după săruri, în timp ce Douglas pălmuia fața iubită a nevestei lui cu o energie ce te făcea să bănuiești o răfuială misterioasă.

Servitorii, speriați, umpleau cupele de șampanie și duceau îndărăt jambonul, al cărui os se vedea aproape în toată lungimea, deoarece emoția comensurilor nu le știrbea cu nimic apetitul, în afară de Elizabeth, care nu mânca.

Între timp, mătușa Emma își venea în fire și, în ploaia de palme, implora cerul cu o voce sfârșită.

Unchiul Josh înălță dintr-odată brațele:

– Și unde mai pui, exclamă el, că din nordul până-n sudul Statelor Unite, scene de felul ăsta poate că au loc în chiar clipa asta în legătură cu pacea.

– Asta pentru că Sudul refuză să se lase tras pe sfoară, iar Nordul găsește că ni se oferă condiții prea blânde, zise Fred. Trebuie să le-o scoatem pe nas cât nu e prea târziu.

– Cât nu e prea târziu! sări Billy. Fred, sunt alături de tine.

– Oh! Doar n-o luăm iar de la capăt, zise unchiul Josh pe un ton amenințător. Mă întreb ce-o fi crezând despre noi verișoara din Anglia. Stă dreaptă ca un judecător. Trebuie să încerci să ne înțelegi, Elizabeth dragă, trecem prin momente grele.

– Dar nu judec pe nimeni, zise fata politicos. Atâta doar că nu prea prind șirul la ceea ce spuneți.

– Am să-ți explic eu totul, zise Billy cu foc.

Brusc, se făcu tăcere. Dincolo de aleea cea mare se înălță în noaptea înstelată un cântec de-o blândețe plină de vrajă. Atât de

limpezi erau acele voci de bărbați și de femei, încât cuvintele ajungeau deslușit până la micul grup al celor deveniți atenți pe peluza din fața casei: sclavii povesteau în felul lor tristețea ce sălășluia în ei.

Jalnica și afectuoasa melodie o izbi pe mica englezoaică, străduindu-se să-i prindă sensul. Deslușea cuvintele:

*Dere was an old Nigga.**

După ce vocile încetară, se lăsă o pauză, ca să dispară emoția. Mătușa Emma își suflă discret nasul, iar servitorii în livrelele lor roșii se smiorcăiau, așezând salatierele de argint. Unchiul Josh, adresându-se Elizabethei, explică sensul cuvintelor:

– E vorba despre un negru bătrân, bun și harnic, moș Ned. Moș Ned a murit demult. Nu mai avea păr alb pe creștet, nu mai avea putere în mâini, nu mai avea vedere, nu mai avea dinți, iar turta de porumb ce-i era pusă dinainte, n-avea încotro și trebuia s-o lase. Când a murit, stăpânul a fost tare necăjit, lacrimile îi curgeau șiroaie din ochi. Stăpânei i-a pierit sângele din obraz și s-a-ntristat că n-o să-l mai vadă nicicând pe moș Ned. Pentru el, s-a isprăvit cu lopata și cu săpăliga. S-a isprăvit cu muncile cele grele pentru bietul moș Ned, s-a dus și el unde se duc toți negrii de treabă.

– Foarte impresionant, zise Fred. Cuvinte și muzică de un alb din Pittsburg, Massachusetts, care se îmbogățește. Acest Foster e foarte înzestrat în arta de-a storce lacrimi, ceea ce oferă garanția succesului baladelor populare.

– Se prea poate, dar preluate de negri și cântate cu fervoare.

Urmă atunci ceva straniu. S-ar fi zis că nimeni nu mai avea chef de vorbă și că tot ce era de spus fusese spus. Poate că simțeau cu toții o inexplicabilă prezență, fără formă, fără chip, la fel de necuprinsă ca și noaptea.

Supeul se termină în tăcere.

* Era un bătrân negru (n. ed. fr.)

4

Jonathan

Capitolul XXXIX

În noaptea aceea, Elizabeth nu putu să doarmă. Pentru prima dată cunoscuse spaimele insomniei. Avea sentimentul că rătăcește printr-o țară necunoscută, unde primejdia o aștepta la fiecare pas.

Puțin înaintea zorilor, se sculă, aprinse lampa și începu să scrie. Mâna îi alerga de la sine pe hârtia de scris. Dar trebui s-o ia de la capăt de mai multe ori. Când era prea amănunțit, deoarece se apuca să povestească toată istoria ei de când sosise pe plantație, când frazele i se păreau prea scurte, prea retezate. În cele din urmă, așternu aceste câteva rânduri:

Dragă unchiule Charlie, nu știu cum să-ți explic ce se petrece cu mine. Prea sunt nefericită la Dimwood. Mi-ai spus că aş putea veni să te văd. Trebuie să vii să mă iei. Niciodată n-aș fi în stare să-i spun lui Mr. Hargrove că vreau să plec. Mă gândesc la dumneata, la lucrurile pe care mi le-ai spus.

Aici, o mare incertitudine. Nu știa cum să termine. Un sfert de oră se scurse, un sfert de oră plin de deznădejde, deoarece cuvântul pe care nu-l găsea era ca un obstacol de netrecut. Se sculă și se duse să se uite în oglindă. În lumina molcomă a lămpii, părul îi strălucea glorios în jurul feței supte de oboșală. Își fixă atenția asupra ochilor albaștri, ce-i trimiteau îndărăt privirea nemișcată în care nu citea decât un lucru venit din străfundul ființei ei: teama.

Ce să facă acum în camera asta care părea că o așteaptă, că o pândește? Ce putea face cu trupul ei? Ce putea face cu ea însăși? Să se vâre în pat, iar acolo să stea cu ochii deschiși? Să îndrăznească să iasă pe verandă?

Nu îndrăznea, deoarece tot timpul ardea o lumină mică în camera mătușii Laura, iar aceasta ar fi putut-o vedea, ar fi putut ieși dintr-odată și ar fi început s-o întrebe. Într-o zi, în timp ce trecea, zărise prin fereastra întredeschisă o cruce neagră pe perete, deasupra capului, și fugise.

Aerul răcoros îi mângâia fața. În pădure, orăcăitul broaștelor, liniștit și timid, încetase.

Se îndreptă spre masă și-și aruncă o privire pe scrisoare, socotind-o stângace: „Nu seamănă cu o scrisoare“, se gândi ea. Cuprinsă brusc de nerăbdare, o semnă, totuși, cu numele mic, omițând orice formulă de politețe, fie și cea mai simplă. Așa cum era, scrisoarea fu vârată într-un plic, iar adresa scrisă cu o mână hotărâtă, aproape furioasă, deoarece se săturase de ezitățile ei. Într-un anume fel, se săturase și de ea însăși. Scrisoarea va pleca în curând, cu poșta de la ora unsprezece. După ce

luă hotărârea asta, simți că i s-a luat o piatră de pe inimă și, dintr-un salt, se vârî în pat. Păsările se pomiră să cânte, dar ea nu le auzi.

Zgomotul apei calde turnate de Betty în vană o trezi. Imediat, se gândi la scrisoarea ei. Cel mai simplu era să i-o înmâneze lui Betty, care i-ar fi dat-o curierului. Putea conta pe ea. Dar mai întâi trebuia să lipească plicul rămas deschis anume, ca să-i îngăduie să mai citească scrisoarea încă o dată. Să se încredințeze că, într-adevăr, era așa cum trebuie. Tatăl ei, un om maniac de scrupulos, o învățase asta.

În cămașa de noapte și cu părul desfăcut pe umeri, scoase așadar scrisoarea din plic și o reciti grijuliu. „E o prostie, se gândi. E o chemare în ajutor și o implorare. Și întâi de toate, nu-i datată.”

Vocea îngrijorată a lui Betty o chemă în baie:

- Don'soa'ă Lisbeth, apa o să se 'ăcească dacă nu veniți.
- Vin îndată.

Luă pana și scrisc: „10 mai 1850”; ceea ce, în orice caz, părea mai serios, mai normal...

„Și acum, îi șopti o voce lăuntrică, lipește plicul și dă drumul scrisorii chiar în dimineața asta.”

Elizabeth cunoștea foarte bine vocea aceea tainică poruncitoare, deoarece o auzise din copilărie. „Am înțeles”, șopti cu glas scăzut, și se duse să-și facă toaleta.

Betty, care dispăruse, se întoarse în clipa când fata se îmbăia și alese ea însăși rochia pe care don'soa'a Lisbeth s-o poarte în ziua aceea. Era ca un soi de ritual, pe care Elizabeth îl accepta din afecțiune pentru bătrâna slujitoare. Aceasta se învârtea prin cameră ca o albină gigantică, deschidea sertarele, scotocea prin dulap.

O rochie de bumbac, albastră ca brebenocul, îi fu impusă Elizabeth, cu toate că ea ar fi preferat să se îmbrace în alb, dar se lăsă convinsă ca de obicei și nu protestă deloc când Betty îngenunche în fața ei să o încălze cu niște pantofi de culoarea albastrelei, pe care fata îi soțotea tipători. Printr-o ciudățenie a firii ei atât de sălbatic independentă, îi plăcea să cedeze în fața tiraniei acestei negrese cu inimă de aur.

– Don'soa'a Lisbeth mai fumoasă decât celelalte, spunea Betty în timp ce-o încălța, decât toate don'soa'ele de la Dimwood. Toată lumea spune că don'soa'a Lisbeth e cea mai fumoasă.

Fata asculta distrată sporovăiala aceea ca de copil, când vocea pe care o auzise o clipă mai înainte îi spuse insistent:

„Scrisoarea, dă-i scrisoarea.“

Scrisoarea se afla la îndemână, pe masă, lângă ea. O luă fără un cuvânt și-o strecură în crăpătura sertarului, pe care nici măcar nu fu nevoie să-l deschidă.

După cinci minute, își ocupa locul în sufragerie, unde oamenii și lucrurile aveau în toate privințele aspectul lor obișnuit, ca și la micul dejun din dimineața trecută, deoarece nimic nu schimba nimic la Dimwood. Supeul sub stele se destrăma, ca un vis întrucâtva absurd. În dimineața aceea, totul se întorcea la adevăr. Mr. Hargrove se scula ca să rostească rugăciunile obișnuite. Vocea lui înăbușită implora atât de trist pacea, încât te puteai întreba de nu cumva luptele începuseră la hotare... În ciuda firacului său negru și a manșetelor albe, te ducea cu gândul la un cerșetor la colț de stradă. Elizabeth avu intuiția că se schimbase ceva în el. Fără îndoială că nu dormise. Înduioșată, hotărî să amâne pentru a doua zi trimiterea scrisorii către unchiul Charlie.

După ce termină cu rugăciunile, iar servitorii începură să toarne în cești ceaiul și cafeaua, unchiul Josh se ridică la rându-i și începu să vorbească pe un ton vesel, ce contrasta cu șoaptele pioase ale tatălui său.

– Prieteni, spuse, telegraful ne vestește că șansele de pace cu Nordul se precizează. Marele nostru om, Henry Clay, se adresează Congresului pentru a face o declarație de o importanță capitală. De acord cu Douglas, cer îngăduința tatălui nostru să dăm un bal. Nu un mare bal, ci așa, ceva pentru a mai însufleți puțin scurgerea timpului la Dimwood. Totdeauna se află prin împrejurimi tineri ofițeri care nu cer decât atât, să vină să danseze la Dimwood cu fete drăguțe. Ce părere ai, tată?

William Hargrove se încruntă:

– Câtă vreme știrea nu-i confirmată, mai bine să nu ne veselim. În privința asta, sunt superstițios.

– Bine, o să așteptăm ziarul de mâine, dar încă de pe-acum putem alcătui lista invitaților și să dăm de știre micii noastre orchestre: vioară, violoncel, tobă și trompetă.

– Și încă o tobă mai mare, adăugă Billy, de vreme ce vor veni și militari. Va fi ceva mai marțial.

– Și un flaut, propuse mătușa Emma cu un glas îngeresc, deoarece se însuflețea aflând că pacea se confirmă.

– O să aveți toate astea, spuse unchiul Josh, apoi continuă: Flori din belșug, două bufete veșnic alimentate, deoarece armata are un nobil apetit. Vreau să fie cumva evenimentul sezonului, pentru vecinătate, pentru că Dimwood ajunge posac. Ești mulțumită, Elizabeth?

Fata tresări, ca și cum ar fi trezit-o din somn.

– Foarte mulțumită.

– Oarecum pentru tine fac toate astea, spuse unchiul Josh. Nu putem rivaliza cu magnificența de la Savannah, dar nu mai vreau să văd tineretul căscând de plictis la Dimwood. Vreau să se distreze și să fie fericit.

Un murmur aprobator întâmpină aceste plăcute dispoziții, William Hargrove privi în sus, ca pentru a lua tavanul drept martor al nebuniei oamenilor, iar dejunul începu cu obișnuitele nimicuri ale conversației. Numai Fred rămânea posomorât, iar mica englezoaică descumpănită.

„Scrisoarea mea...“, se gândi ea.

Poate că făcuse bine nedându-i-o lui Betty. Să danseze cu militari, poate chiar să și valseze cu militari... Se socoti frivolă și făcu un efort ca să se gândească la altceva, apoi, întorcându-se spre Susanna, o întrebă:

– Ce-i aceea „Casa viselor“, despre care a vorbit unchiul Josh ieri seară?

– N-am văzut-o niciodată, spuse Susanna cu tristețe. E departe, acolo în nord, în Virginia. Se pare că cei de-acolo sunt foarte fericiți – mai fericiți decât la Dimwood. Mr. Jones ne-a făgăduit să ne ducă și pe noi, dar cred c-a uitat.

„Pe mine m-ar fi dus, se gândi Elizabeth. Am să-i trimit scrisoarea după bal. – Acum, făcu vocea lăuntrică, acum.“

Elizabeth clătină din cap cu nerăbdare și-i zâmbi lui Billy care, de cealaltă parte a mesei, îi spunea ceva ce ea nu auzea.

– Ești surdă? strigă băiatul. Îți zic că nu-ți stă rău în bleu-ciel, dar te plac mai mult în mov. Bleu-ciel e o culoare de fetiță cuminte, care se întoarce de la lecția de catehism.

Furioasă, fata se întoarse iar la Susanna:

– Mai spune-mi ceva despre „Casa viselor“, o rugă, spune-mi ceva, orice-ar fi. Billy mă calcă pe nervi.

Asta n-o împiedică, în cursul dimineții, să ia hotărârea de a-și schimba rochia, punându-și una de culoarea piersicii, împodobită cu panglici de culoarea levănțicăi.

Capitolul XL

Unchiul Josh întâmpină toate greutatea din lume ca să alcătuiască o listă de *ladies* și *gentlemen* susceptibili de-a primi o invitație, deoarece Dimwood tot mai păstra o reputație supărătoare, dar, pe de altă parte, un bal în casa familiei Hargrove era lucru rar. Curiozitatea putea avea partea ei în atragerea invitaților, cu toate că mai era încă ceva despre care nimeni nu sufla o vorbă, deoarece oamenii nu uitau: cele mai fastuoase bufete din împrejurimi. În orice caz, familia nu trebuia expusă afrontului unui refuz, fie chiar și din partea unei singure persoane. Unchiul Josh era hotărât să facă totul din belșug, fără să se zgârcească.

Toată lumea îl aprobă vesel, în afară de Mr. Hargrove, care se mulțumi să-și dea consimțământul dând din cap.

Mai întâi a fost degajată sala de bal, ticsită de mobile de când nu mai servea pentru dans, iar în vestibul au fost așezate trei mese lungi, acoperite cu fețe de masă din damasc scrobite.

Plutea în aer un fel de surescitare. „Copiii” alergau în toate părțile, încurcându-i pe servitori, și chiar și cei vârstnici se fățiau de colo-colo fără rost, împiedicându-se unii de alții, cerându-și scuze și râzând. Ieșeau într-adevăr cu toții din toropeala lor obișnuită, îmbătați de perspectiva unui eveniment, o petrecere, un bal ce-avea să le alunge plictisul.

Așteptarea aceea veselă ascundea totuși o teamă nemărturisită: dacă, din nefericire, ziarul de-a doua zi nu confirma prea marca lor speranță... Ce sfâșiere ar fi fost să pună iar mobilele la loc, să strângă fețele de masă, să dea jos decorul, un decor atât de drăguț...

Fără să vrea, Elizabeth se simțea molipsită de emoția generală, prefăcându-se că nu aude ricanările lui Fred, veșnic credincios rolului lui de cobe. Zvelt și de-o eleganță desăvârșită în fracul lui negru, păstra în orice anotimp o eșarfă de mătase albă iscusit răsucită pe după gât și innodată sub fața lui frumoasă cu ochi luminoși. Era un bărbat în toată puterea cuvântului și mica englezoaică se pomenea întruna cu el în calea ei, ca din întâmplare.

– Așadar, și tu? șopti în timp ce trecea pe lângă ea.

– Nu știu ce vrei să spui.

– Nimic, dacă nu înțelegi, zise el cu un aer straniu de drăguț.

Fata îi întoarse spatele și urcă la ea în cameră. În limbajul lui criptic, Fred, ca și ceilalți, se purta cu ea, gândea Elizabeth, ca și cum ar fi fost o fetiță. Fără să aștepte, își puse rochia de culoarea piersicii și coborî.

De data asta, Billy o pândeă, în același timp mucalit și galant, în josul scării. Nimeni nu-și făcea de lucru, pentru moment, prin partea aceea.

– N-am niciun chef să vorbesc cu tine, zise fata. Lasă-mă să trec, Billy.

Într-adevăr, băiatul îi aținea calea, ținând când la dreapta, când la stânga.

– Ce urâcioasă ești! îi zise cu un zâmbet de căpcăun. Dar rochia asta îți stă de minune și, cu cât ești mai răutăcioasă, cu atât are omul chef să te sărute.

Se apropie de ea și, înfricoșată, fata îl palmui.

Billy nici nu se clinti.

– Dacă asta îți face plăcere, zise băiatul zâmbind.

– Lasă-mă ori strig.

– Bine, Miss Escridge, glăsui el pe un ton ceremonios și, înclinându-se, adăugă: Dacă Miss Escridge vrea să rămână singură, singură cuc, o s-o lăsăm să stea liniștită în colțul ei.

Și se dădu la o parte. Fata alergă în căutarea Susannei, căreia începuse să i se destăinuie, și o găsi în sufragerie. Fără nicio explicație, îi făcu semn s-o urmeze și se duse împreună cu ea sub portic.

– Ce ai? o întreabă Susanna luându-i mâna. Pari răscolită.

– Se poate, zise Elizabeth, trăgându-și mâna încetișor, apoi adăugă pe un ton repezit: Nu mai vreau să-i vorbesc niciodată lui Billy, nici ca el să-mi vorbească, niciodată, niciodată.

– N-am să-ți pun întrebări, dar cred că faci bine că-l eviți, pe el și pe toți băieții.

– De ce pe toți băieții?

– Bine, atunci mai ales pe el. Se știe foarte bine că aleargă după negre prin labirint. Iar ele sunt periculoase.

– Periculoase? Nu înțeleg.

– Bolnave. Deseori. Așa se spune, nici eu nu știu mai multe. Tatăl lui o să-l trimită într-o școală militară la anul, ca să-l strunească. N-o să putem... Să n-ai încredere în el.

– Nu prea văd ce vrei să spui. Dacă nu trebuie să am încredere în nimeni la Dimwood...

– Billy ar putea să se îmbolnăvească și el.

– O, dar eu nu vreau ca Billy să fie bolnav! exclamă Elizabeth. Nu vreau să i se întâmple nimic rău...

– Să nu-mi spui că ești îndrăgostită!

– N-am spus asta. Prefer să vorbim despre altceva. Avem noutăți?

– Noutăți? Unde ți-e mintea? N-o să știm nimic înainte de sosirea ziarului. Toată lumea așteaptă.

– Așteaptă? Ce așteaptă? Că doar nu războiul?

– Da de unde! Tăticu spune că n-o să fie război, dar am vrea să fim siguri, înțelegi?

– Nu e sigur că n-o să fie război? Tot ce spui mă înspăimântă...

Oftă din adânc.

– Nici măcar n-ai băgat de seamă că mi-am schimbat rochia...

Susanna trebui să se extazieze ca să se facă iertată.

– Și panglicile astea de culoarea levănțicăi... Am văzut totul, doar îți închipui, de cum ai venit să mă cauți, biata și draga de tine...

Auzindu-i cuvintele, Elizabeth fu cât pe ce să i se arunce de gât. Instinctiv, se opri. Era primul cuvânt drăgăstos ce i se spunea la Dimwood. Nici măcar îndrăzneța Hilda nu și-ar fi îngăduit asemenea libertate de limbaj. Dar cum Elizabeth se temea de efuziuni, se mărgini să atingă pe furiș fața Susannei, fără a bănui nepotrivirea enormă a celui gest nevinovat, deoarece n-ar fi putut atâța mai bine o patimă născândă:

– Susanna, spuse ea simplu, trebuie să ne întoarcem înăuntru. Ceilalți o să se întrebe ce facem aici. Mătușa Laura e în stare să ne pună întrebări.

Susanna o urmă trist pe Elizabeth.

– O, mătușa Laura nu-i nici rea, nici curioasă, spuse ea.

– Am impresia că ne spionează.

– Nu cred. N-o cunoști bine. E misterioasă. Îți amintești de ziua când tânărul Armstrong a venit să dea târcoale casei împreună cu doamna în alb... Dar tu nu erai aici.

– Nu. Să mai stăm puțin sub porțic.

– Te interesează?

– Da, puțin, mărturisesc.

– Și pe mine. Poate nu din aceleași motive ca pe tine.

– Nu prea înțeleg, dar spune.

Ai fi zis că Susanna simte dintr-odată o plăcere stranie s-o tachineze pe naiva Elizabeth.

– Ei bine, în ziua aceea eram la mine în cameră, am văzut totul de la fereastră și știi cine se afla alături de mine?

– Cum ai vrea să știu? Te implor, spune mai departe.

– Ador nerăbdarea ta! Și eu sunt nerăbdătoare și sufăr din cauza asta. În sfârșit, mătușa Laura era. Venise așa cum vine câteodată să vadă dacă totul e în ordine...

– Vine și la mine, foarte des.

– Când cei doi au sosit, el călare, ea în cabrioletă, mătușa Laura s-a repezit la fereastră să privească. N-am văzut niciodată pe nimeni privind așa, stătea în picioare, țeapănă și-atât de nemișcată de te înspăimânta de-a binelea.

– Și pe urmă?

– A așteptat ca ei să dea ocol casei și să se ivească din nou, de data asta foarte aproape. Îi vedeam la fel de bine cum te văd și cum mă vezi. În clipa aceea, fără un strigăt, mătușa Laura s-a prăbușit pe spate, țeapănă ca o scândură. Eram înnebunită de teamă. Am alergat prin casă, am dat peste unchiul Douglas pe un coridor. Și a venit și el. Eu o credeam moartă, dar el a adus-o în simțiri și mi-a spus să ies din cameră.

– Și pe urmă?

– Pe urmă nimic. Toată lumea de la Dimwood a aflat până la urmă, în afară de voi, cei care erați la Savannah, tu, Billy, unchiul Josh și mătușa Emma... și bunicul, care a venit cu o zi înaintea voastră, dar prea târziu. Unchiul Douglas ne-a pus să promitem că n-o să spunem nimic la nimeni, dar, după cum vezi, nu mi-am ținut făgăduiala față de tine...

Și adăugă cu un oftat adânc:

– Din slăbiciune.

Chiar lângă cele două fete, magnolia înmiresma aerul, răspândind în jur parfumul-i de-o dulceață senzuală, un pic cam greoi. Elizabeth privi fața îndurerată a Susannei și presimți că un nou elan dragăstos amenința să izbucnească. Pe un ton înțepat, declară:

– O promisiune e o promisiune, dar n-ai jurat pe *Biblie*.

– O, făcu Susanna scandalizată, în Sud, o promisiune e o promisiune, Elizabeth.

– Ca peste tot, spuse Elizabeth. Sudul n-a inventat nimic.

Enervată de prostia ei, plecă re pede.

– N-avem timp să discutăm, Susanna. Mă duc în casă. Mai stai aici un pic. E mai bine să nu intrăm amândouă deodată.

– De ce?

Dar Elizabeth se și alăturase celor vârstnici, în sala de bal. Era atât de nemulțumită că păruse prost crescută, atât de nemulțumită de fraza ei nedemnă în legătură cu *Biblia*, încât hotărî ca pe viitor să evite orice discuție cu Susanna.

Unchiul Josh le explica servitorilor cum să spele pardoseala de marmură și cum să ceruiască parchetul, și-l voia ceruit la culme.

– Dar o să alunece dansatorii, zise unchiul Douglas.
– Asta și vreau. Să fie ca niște patinatori pe gheață. Micuțele scaune de bal, roșii, rânduite de-a lungul pereților, pentru mame.
– Mamele, cu veșnica lor problemă, șopti mătușa Emma.
– Nu începe iar, sări unchiul Douglas. Fetele vor fi aranjate toate la casele lor. Unde instalezi orchestra, Josh?

– În salonul de-alături, cu toate ușile larg deschise, firește. Îi mai adaug și vechiul nostru pian. Un acordor trebuie să vină în după-amiaza asta.

– Îi urez mult curaj acordorului tău, zise mătușa Augusta. Dar ai grijă de toate, văd, Josh. Continui să crezi în Compromis?

Elizabeth fugi. Cuvântul ăsta era de-ajuns ca să stârmească în ea toată îngrijorarea. Zadarnic susținea că o englezoaică nu se teme de nimic, brava, se temea și ea ca toată lumea.

Refugiindu-se în cameră, se azvârli în scaunul balansoar ca să cugete. Betty, care termina de făcut curățenie, plimba în tăcere cărpa peste mobile, apoi întârzie lângă ușă, oftând întruna.

– Dă-mi un evantai, spuse Elizabeth, iar dacă ai terminat, lasă-mă singură.

Betty îi întinse unul din acele evantaie din frunză de palmier din care se găseau prin toate camerele la Dimwood. Ușor ca un fulg, grațiosul obiect își dădea iluzia unui strop de răcoare, iar fata îl mișca încet, spre față, când vocea lăuntrică o opri:

„Scrisoarea, dă-i-o lui Betty. – Absurd, se gândi Elizabeth. Cu toate pregătirile astea pentru petrecere, e prea târziu.“

– Betty, spuse cu glas tare, de ce pari așa de necăjită? Pentru că mi-am schimbat rochia?

Betty încuviință dând din cap.

– Nu-ți place rochia mea de culoarea piersicii? Nu la fel de mult ca și cea albastră, nu-i așa? Țin foarte mult la tine, Betty, dar, vezi tu, trebuie să mă lași să fac cum îmi place mie.

În șorțul ei alb, negresa își păstra demnitatea ce i-o dădea vârsta și, fără un cuvânt, se înclină și ieși. O nelămurită stare de indispoziție puse stăpânire pe față.

„Că doar n-o să-mi cer iertare de la ea, își spuse. Mai curând față de Susanna ar trebui s-o fac... Ah, n-au decât s-aștepte! Ai zice că fac toate dinadins, ca să-mi dea mie muștrări de conștiință. Și scrisoarea,

scrisoarea mea prostească... Ce bine-am făcut că n-am trimis-o!... Frumos mi-ar fi stat să-l chem în ajutor pe unchiul Charlie, când ei se pregătesc să dea un bal..."

Scrisoarea cu pricina continua să stea în sertar. O scoase de-acolo și se duse s-o ascundă în adâncul trusei de toaletă, lângă scrisoarea de dragoste a nesuferitului personaj ce-o scrisese. Îl disprețuia, dar scrisoarea lui rămânea ceea ce era, o scrisoare de dragoste, prima, singura până acum, nu avea curajul s-o rupă. Cealaltă scrisoare aștepta clipe mai potrivite ca să poată pleca.

La prânz, ai casei căzură de acord să nu vorbească despre politică, pentru a nu strica plăcerile mesei, dar nu trecură nici cinci minute și nu se mai vorbea decât despre Compromis și despre șansele de pace. Era departe ziua când aceleași persoane, într-o criză de exaltare nebună, aclamau secesiunea. Zvonurile care circulau acum te lăsau să prevezi un acord. Liniștiți, comesenii își ofereau plăcerea de a-l sfâșia în bucăți: asta însemna că onoarea Sudului era împrăscată cu noroi, ba, mai mult, Compromisul însemna o escrocherie politică. Calhoun avea de ce să se răsucescă în mormânt.

Elizabeth, cuprinsă iar de deznădejde, se întoarse spre vecina ei, Susanna, care se prefăcea că n-o vede și privea drept înainte. Elizabeth nu se adresă decât profilului ei:

- Susanna, vreau să-ți spun ceva.
- Iar ceva jignitor? întrebă profilul.
- Deloc, se văicări Elizabeth, dimpotrivă, trebuie să mă înțelegi pentru cele petrecute mai înainte: mă simt cumplit de singură în Sudul vostru...

- Atunci, trebuia să pleci împreună cu mama ta, răspunse profilul.
- Oh! ești aspră. Dacă ai fi în locul meu, te-ai chinui și tu ca și mine. Niciun răspuns. Gălăgia discuțiilor le acoperea cuvintele. Și, cuprinsă de-o violență subită, Elizabeth rosti cu glas limpede și repezit:

- Adineauri, în legătură cu promisiunea și jurământul pe *Biblie*, am fost josnică.

Spusele ei avură efectul unui șoc electric asupra atât de emotivei Susanna. Întoarse brusc spre vecina ei o față radioasă pe care șiroiau lacrimi.

- O, nu! spuse cu o voce găuită. O, nu!...
- Elizabeth o răsplăti cu un zâmbet irezistibil. Și totul fu spus.

Capitolul XLI

După-amiaza a fost mohorâtă. Aerul era încărcat. Turbulenței verbale de la prânz îi urmasse o dorință aproape unanimă de-a trage un somn odihnitor în vreun ungher liniștit. Până și Billy, atât de viteaz, căzu pradă ispitei de-a se duce să sforăie pe una din canapelele din salonul mare.

Ziarul nu sosea decât la ora șase, iar până atunci nu era nimic de făcut la Dimwood. Doamnele se retraseră în camerele lor. Elizabeth făcu la fel, după ce-i dăruî Susannei o ușoară strângere de mână pentru a o mângâia de ceea ce era de nemângâiat.

Instalându-se în balansoar, închise ochii și voi să doarmă, dar sporovăiala politică făcuse să-i piară pofta de mâncare, abia dacă se atinsese de bucate. Nu simțea în niciun fel nevoia odihnei de după-amiază. Deschise *Ultimele zile ale orașului Pompei*, dar închise cartea la loc aproape numaidecât. Povestea aceea de dragoste sub amenințarea unei catastrofe o scotea din fire.

Pentru a nu știu câta oară, rescrise iar în minte scrisoarea către unchiul Charlie. Firește, balul complica lucrurile, dar cum ar fi putut o petrecere dată de familia Hargrove să rivalizeze cu nebunia amețitoare și luxoasă de la Savannah? De pe acum vedea cu blazare modestele distracții ce se pregăteau la Dimwood. Zadarnic se agățau mulțime de ghirlande, se lărgeau camerele golindu-se de mobilele masive, tot ar fi lipsit splendoarea largimii, galeria pentru muzicanți, banchetul. Singurul atu serios pentru seara balului: prezența armatei în uniformă, militarii...

Părăsindu-și dintr-odată visarea, fata categorisi părerile acelea drept vulgare, dar zilele petrecute la Savannah trezeau în ea gustul instinctiv pentru lux, pentru o viață strălucitoare și agitată. Era încă prea aproape amintirea străzilor înghețate ale Londrei, a pensiunii mizerabile unde tremurase de frig noaptea, alături de o mamă tăcută și disperată.

Se duse să se plimbe puțin pe sub portic. Cerul se înnoua fără a aduce nicio răcoare, iar țărâitul monoton al greierilor sfâșia liniștea pădurii. Zgomotul acesta continuu avea până la urmă ceva îndărătnic și malefic. Zadarnic își făcea Elizabeth vânt peste față și pe lângă gât cu evantaiul, tot transpira. Întorcându-se în cameră, trase obloanele la fereastră, cufundând încăperea în semiîntuneric.

Căldura îi usca gura. Sună. Betty intră aproape numaidecât, ca și cum ar fi așteptat la ușă, și părea îngrijorată.

- Adă-mi apă rece de tot, Betty, mor de sete.
- Da, don'soa'ă Lisbeth, făcu Betty bălbăindu-se.
- Dar ce ai? S-a întâmplat ceva?
- Nu, don'soa'ă Lisbeth. Mă întoc numaidecât.

Se întoarse, într-adevăr, în mai puțin de cinci minute, aducând o carafă cu apă și o cupă cu bucățele de gheață pe un platou de argint, pe care le puse în mijlocul mesei. Voi să vorbească, dar spaima îi căsca ochii și rămase nemișcată și fără grai, cu mâinile mari și negre lipite de șorțul alb.

- Arăți de parcă ai fi văzut o stafie, zise Elizabeth râzând. Biata mea Betty, fă o sforțare și spune-mi despre ce-i vorba.

- Dacă vine cineva, don'soa'ă Lisbeth, să nu deschideți...

- Nu înțeleg nimic din ce-mi spui, Betty. Aici nu vine nimeni în afară de tine și de mătușa Laura. Ți-a spus cineva ceva?

- Nu, don'soa'ă Lisbeth, da' mi-e fică, lui Betty îi e fică...

- Frică de război.

- O, don'soa'ă Lisbeth, n-am spus de 'ăzboi.

- Dacă nu vrei să vorbești, pleacă de-aici, Betty. O să mă sperii și pe mine cu aerele tale misterioase.

Betty o privi muștrător și ieși din cameră. Părându-i rău și simțindu-se curioasă, Elizabeth se luă după ea în vârful picioarelor pe coridor. O văzu acoperindu-și fața cu șorțul, ceea ce la negri era semn de mare suferință.

Nemairezistând, fata alergă după ea și-i apucă mâna. Șorțul căzu dintr-odată, iar Betty scoase un răcnet de animal prins în cursă.

- Ajunge, spuse Elizabeth cu asprime. Sunt foarte nemulțumită.

Și, pe un ton amenințător, pe care nu și-l cunoștea, adăugă:

- Dacă știi ceva și nu vrei să spui, Dumnezeu o să te pedepsească.

Cuvintele îi ieșiră din gură de parcă le rostise altcineva și fu aproape la fel de mirată ca și Betty care, înlemnită de groază, se sprijini de perete.

- Souligou, șopti ea, Souligou.

- Domnișoara Souligou, o corectă Elizabeth, și ce-i cu ea?

- Don'soa'a Souligou a văzut ceva în căți și i-a spus lui Ne'on...

- Dar spune odată, Betty, ce-a văzut în căți?

- Casa plină de soldați.

Elizabeth se prefăcu a râde, dar râsul ei suna fals.

- Biata mea Betty, domnișoara Souligou a văzut balul.

– Balul, don'soa'ă Lisbeth?

– Păi da, balul, doar știi foarte bine că la Dimwood va avea loc un bal. Doar voi știți totul, ascultați peste tot. N-aveți nevoie de viziunile domnișoarei Souligou ca să știți că o să aibă loc un bal...

Vorbea repede, mult prea repede, ca dusă de valul propriilor ei cuvinte.

– Don'soa'a Souligou n-a pomenit de bal, zise Betty. A spus: „Savannah, don'soa'a Lisbeth pleacă la Savannah“.

Din nou, Elizabeth își simți gâtulejul uscat, dar de data asta de năvala bruscă a spaimei.

– Betty, spuse ea în cele din urmă, vreau să știu adevărul; ai răscolit prin sertarele mele și ai văzut scrisoarea, apoi ai luat-o. Dacă ai furat scrisoarea asta, te iert, n-am să spun nimic, dar vreau să știu.

Auzindu-i cuvintele, fața lui Betty se transformă brusc. S-ar fi spus că întreaga ei persoană se schimba și că devenea o altă femeie. Imensele pupile negre se afundară drept în ochii deschiși ai tinerei englezoaice și, cu o voce gravă, spuse rar:

– Betty nu fu'ă.

În fața acelei priviri pe care n-o putea înfrunța, fata se simți cuprinsă de amețală și crezu că o să leșine. Abia avu timpul să rostească dintr-o suflare un cuvânt ce-i țâșnea din inimă:

– Iartă-mă, Betty.

Alergând în camera ei, se încuie și o auzi pe Susanna strigând-o de-afară:

– Vino repede, Elizabeth. Avem noutăți.

Încă amețită, ajunsese până în baie clătînându-se.

Aplecată deasupra ligheanului, încercă să vomite, dar nu putu...

Câteva minute mai târziu, mătușa Laura intră la ea și o găsi întinsă pe pat:

– Ce ai, Elizabeth? Nu te simți bine?

– Obosită, asta-i tot, spuse fata ridicându-se.

– Ești foarte palidă. E pentru prima oară când văd că arăți rău.

Elizabeth ezită înainte de-a răspunde. Cele povestite de Susanna în legătură cu mătușa Laura îi veniră în minte, la fel și amintirea momentului penibil când William Hargrove o alungase din sufragerie. Cum de putea părea atât de senină?

Găsi puterea să zâmbească și spuse:

– Mătușă Laura, niciodată n-o să mă obișnuiesc în Sud.

– Încă nu-l cunoști bine, dar până la urmă o să-ți fie drag, ca nouă tuturor. De cumva căldura îți face rău... O să se stărnească furtuna la noapte și-o să ne-aducă răcoare.

Cu un aer degajat, zise dintr-odată:

– Mi s-a părut că te-aud vorbind cu Betty pe coridor, chiar lângă camera mea. Nădăjduiesc că e ascultătoare și respectuoasă față de tine.

Elizabeth răspunse pe negândite:

– Betty se poartă foarte bine, iar eu sunt mulțumită de ea.

– Toată lumea ține la ea. Vezi tu, e important să rămâi în relații amicale cu negrii. Așteaptă mult de la noi și, în taina inimii lor, ne judecă.

Rostite cu blândețe, cuvintele acelea o făcură pe Elizabeth atentă. Bănuî că, fără a asculta pe la uși, femeia aceea atât de misterioasă în simplitatea ei pur și simplu auzise ceea ce vorbise ea cu Betty.

– Știu, răspunse resemnată.

– Ei bine, hai să mergem în salon, unde suntem așteptate. Tata vrea să fim cu toții de față.

În salon, într-adevăr, toată lumea era adunată, ca pentru o ceremonie religioasă. Storurile trase împlânzeau lumina, sporind și mai mult această impresie. La o parte față de stăpânii lor, servitorii stăteau lângă ușă și, printre ei, Elizabeth o văzu pe Betty. Li se încrucișară privirile. Un zâmbet larg și afectuos lumină chipul slujnicei, iar Elizabeth, ceva mai discret, îi zâmbi și ea.

Unchiul Douglas desfăcu un ziar și anunță cu o voce potrivită unui asemenea moment:

– Prieteni, cred că ne putem bucura, deși fără aclamații și strigăte de bucurie. Marele nostru Henry Clay a făcut să triumfe ceea ce el cu atâta noblețe numește uniunea inimilor. Ca urmare a discursului lui, se pare, se are în vedere perfectarea unui acord între noi și frații noștri din Nord.

Cuvântul *frați* fu întâmpinat cu bombăneli din partea bărbaților și numaidecât țistuieli se auziră din grupul doamnelor.

– Vecinii noștri din Nord, reluă unchiul Douglas cu hotărâre. Accesul Californiei în rândurile Uniunii se va face în calitate de stat liber.

Bombăneli înfundate și alte țistuieli disperate din partea doamnelor.

– Pe de altă parte, guvernul de la Washington se angajează să convingă pe negrii fugiți din Sud să se întoarcă pe plantațiile lor. Acestea sunt, pe scurt, condițiile principale ale acordului. Pacea, atât de mult amenințată, astăzi este sigură.

O tăcere grea întâmpină afirmația. Pe un ton ceva mai solemn, unchiul Douglas continuă:

– Ziarul din Savannah nu relatează aceste știri decât în mare. Cel de mâine va reproduce în întregime hotărâtorul discurs al lui Mr. Clay. Las acum cuvântul șefului familiei noastre, care va cere pentru noi întreaga binecuvântare a Ființei supreme.

Rezervată marilor evenimente, denumirea aceasta rar folosită te lăsa să prevezi o redutabilă mostră de elocință. Încât mirarea celor de față fu nespusă când William Hargrove înaintă până în mijlocul încăperii și, cu o voce aproape copilărească în simplitatea ei, începu:

– Tatăl nostru carele ești în ceruri...

Se produse atunci fenomenul de nedescris al unui curent emoțional ce străbătea întreaga asistență cu forța unui uragan. Fără s-o știe, aceea mică turmă omenească realiza pentru o clipă uniunea inimilor, fenomen la care un politician visa pentru întreaga națiune.

Ziua se împușina repede și picături de ploaie se azeau căzând pe acoperișul porticului atunci când se rosti *amin*-ul final.

Aproape în întuneric și pe tăcute, se despărțiră cu toții. Nimeni nu simțea dorința să vorbească. Sentimentul confuz al unei înfrângeri viitoare plana peste vestea aceea de pace. Servitorii aduceau sfeșnice, însoțindu-și stăpânii, care păreau a nu ști încotro să se îndrepte, iar descumpănirea aceea tăcută avea în ea ceva funebru.

Vocea limpede și tăioasă a tânărului Fred se auzi atunci în răpăiala ploii ce se năpustise asupra casei.

– Și uite-așa pierzi un război fără să tragi un singur glonte.

Nicio voce nu se înălță ca să-l contrazică.

Capitolul XLII

În noaptea aceea, furtuna își înteeți puterea, iar fulgerele brăzdară întruna cerul, înscriind pe el într-un limbaj indescifrabil viitorul țării. Cel puțin așa credeau sufletele superstițioase, mai cu seamă negrii, care se ascundeau de preferință pe sub mobile la fiecare detunătură.

În fumoar, bărbații au discutat sobru după cină, cu obloanele trase. În ciuda vârstei lui necoapte, lui Fred i se îngăduia să stea alături de cei vârstnici. Părerile lui îi surprindeau uneori, nu fără a le părea interesante.

– Unchiule Douglas, spuse băiatul, cu tot respectul cuvenit, am

impresia că ai înlănzit adevărul atunci când ai spus că Nordul va apela la convingere pentru a-i trimite îndărăt pe negrii fugiți din Sud.

– Ai dreptate, dar trebuia să fac așa în prezența servitorilor. Nordul se angajează să-i trimită înapoi cu forța.

– Și voi vă închipuiți că într-adevăr o s-o facă?

– Nu, dar prezintă lucrul ăsta ca pe o compensație în locul Californiei ce ne e luată.

– Un premiu de consolare, o coroană de hârtie aurită pe fruntea unei păci provizorii. Am fost păcăliți și umpluți de ridicol în ochii lumii.

– Te înșeli. Lumea aplaudă și așa fi tare mirat dacă *squatters*-ii Californiei nu-și vor sărbători curând victoria...

– Putem conta pe zece ani de pace, spuse unchiul Douglas.

– Zece ani! E ceva, exclamă unchiul Josh.

– Nordul are, într-adevăr, nevoie de ei ca să-și întărească poziția, spuse Fred, și să pună la cale o fărădelege ca la carte.

– Ar trebui să te informezi. Poporul din Nord n-are niciun chef să pornească un război. Ceea ce vrea e să muncească și să se îmbogățească. Unchiul Charlie, care cunoaște bine Nordul, o să-ți spună că nu trebuie să confunzi elocința pastorilor aboliționisti cu dorința de liniște a băcanului din colț.

– Foarte bine, Douglas, spuse unchiul Josh, dar să lăsăm politica și să vorbim un pic despre noi. Chiar în dimineața asta, am trimis patru călăreți ca să ducă invitații la zece dintre vecinii noștri.

– Asta face zece familii, zise unchiul Douglas. Ai riscat mult.

– Am pariat pe șansă, și-apoi, eram sigur de reușita Compromisului.

– Trebuie să pui la socoteală pe puțin patru zile ca să primești răspunsurile.

– Bune ori rele, șopti William Hargrove.

Cuibărit mai la o parte într-un fotoliu mare, cu sprijinitori pentru cap, tăcea și părea pierdut în gândurile lui.

– Liniștește-te, tată, spuse Joshua. Toți oamenii ăștia mor de plictiseală în singurătatea de pe plantațiile lor. Niciunul nu va lipsi la apel.

– Cu toate astea, ar fi trebuit să ne consultăm, spuse William Hargrove.

Cuvintele astea fură rostite cu vocea tristă a unui om învins. Pe cât se părea, victoria lui Henry Clay îl doborâse. Fiecare din observațiile nepotului său îl făcea să dea din cap în semn de aprobare.

– Zece ani de pace, tată, gândește-te la asta, făcu Joshua în chip de răspuns.

– Da, băiete, mă gândesc și-mi aduc aminte de ultimele cuvinte ale lui Calhoun, aflat pe moarte: „Sud, biet Sud...”

– Sunt cuvintele unui mare patriot dezamăgit, care pierduse simțul realității.

– Sunt cuvintele unui clarvăzător, spuse Fred. Dar nu ei vor voi să se bată, ci noi.

– O, Fred, gemu unchiul Josh, și, pe un ton jovial, spuse dintr-odată: Sunt de părere că, pentru a ne primeni ideile, să terminăm scara asta un pic cam serioasă cu un ultim pahar din acel excelent Porto, care ne vine de-atât de departe.

Propunerea fu primită, iar sticla de Porto, după ce făcuse ocolul Capului, făcu ocolul mesei. Numai William Hargrove se abținu:

– Mie unul, spuse atât de încet, încât abia fu auzit, nu-mi dă inima ghes. Joshua, care sta în picioare, se aplecă puțin spre el:

– Tată, îi spuse blând, pacea e aici, ne îndreptăm spre zile mai bune.

Cuvintele lui nu stârniră aprobarea nimănui. În ciuda strădaniilor unchiului Josh, o tristețe apăsătoare stăruia asupra tuturor celor de față. Mai trecu puțin, apoi, unul după altul, plecară cu toții de-acolo. Paharele, abia atinse, rămăseseră pe masă.

Era clipa așteptată de negri îndărătul ușilor.

Capitolul XLIII

Răspunsurile la invitații veniră mai repede decât prevăzuse unchiul Josh și, așa cum spera, toate fuseseră primite în formulele statornicitei și neclintitei politeți a Sudului, cu excepția unei singure familii, care declina marea cinste de-a etc., etc., drept urmare a unui doliu prea recent.

Amenințarea de război odată dispărută, la Fort Pulaski plouă cu permisi, încât tinerii ofițeri obținură tot ce poșteau.

Avalanșa de răspunsuri favorabile îi făcu pe cei de la Dimwood să-și cam piardă capul – la început. Doamnele mai cu seamă, de îndată ce a fost vorba să aleagă flori, deveniră agresive și, după cum o apuca cheful pe una sau pe alta, straturile cu flori erau devastate. Unchiul Josh, care se ocupa cu aranjatul camerelor, de zeci de ori porunci să se mute mobilele, până obținu efectul voit. La rândul lor, fetele își schimbau rochiile de dimineața până seara, fără să izbutească a ști dacă

sunt mai drăguțe așa ori altminteri. Era, într-adevăr, primul lor mare bal la Dimwood. Până atunci nu luaseră parte decât la niște țopăieli neînsemnate. Și cel puțin două domnișoare se gândeau, fără a îndrăzni să spună cu glas tare: „Bărbați, vor veni bărbați aici...”

Întrucâtva blazată după experiența ei de la Savannah, Elizabeth sta deoparte, gândindu-se nu mai puțin și ea la militari. În timpul petrecerii date de unchiul Charlie, veniseră cu duiumul. Unii dintre ei nu arătau rău deloc, dar se dovedea pretențioasă. În timp ce se dădea în vânt după uniforme, știa să-i prețuiască și pe civili, dar atât unii, cât și ceilalți trebuia să fie desăvârșiți. Până și personajul vrednic de dispreț care-i scrisese o scrisoare de dragoste exercita, în ciuda a tot și a toate, un farmec primejdios. Îl prefera totuși pe micul arhitect, care n-avea decât să-și ia lornionul ca s-o seducă cu frumusețea lui de inger orb.

Cât despre toaleta ce-avea s-o poarte în timpul balului, înclina pentru o rochie albă și foarte simplă, nu prea lungă, fără panglici, fără flori, fără nimic. Și totuși, avea să-i ceară sfatul lui Betty, cu care se împăcase. Iar Betty încuviință:

– Don'soa'a Lisbeth nu nevoie de podoabe. Don'soa'a Lisbeth totdeauna cea mai frumoasă.

Naivitatea acestui compliment măguli orgoliul fetei, dar îi veni o idee nefericită.

– Îți mulțumesc, Betty. Nimic, nimic și iar nimic e tot ce-i mai bun, și totuși, dacă Miss Susanna sau Miss Minnie mi-ar împrumuta un ineluş cu un mic safir... Îmi plac atât de mult safirele, iar ele au atâtea inele...

Fără să știe, provoca binecunoscutul conflict existent în familiile din Sud dintre servitoarea negresă și tânăra stăpână albă. Una din două trebuia să cedeze.

– Nu, spuse Betty, don'soa'a Lisbeth încă p'ea tânăăă pent'u bijute'ii.

– Prea tânăăă! Şaisprezece ani!

Pe un ton hotărât, Betty insistă:

– Nu, don'soa'ă Lisbeth, bijute'iile sunt pent'u mai tâ'ziu.

Apoi adăugă:

– Tebuie să ascuți Betty. Betty știe.

Din nou privirea i se așinti în ochii fetei, o privire în același timp rugătoare și imperioasă.

Elizabeth nu răspunse.

– Betty știe, spuse încă o dată negresa pe un ton mai blând.

În clipa aceea, un gând trecu prin mintea fetei. În ochii cărei ființe de

pe lumea asta va vedea mai multă dragoste și, mai cu seamă, mai multă bunătate decât în pupilele acelea mari, noptatece? Își înfrână emoția și se mulțumi să zâmbescă, dar, în adâncul ei înseși, presimți că pe viitor nu va mai comanda ea. Se va putea preface, poate, dar asta ar fi tot.

Încă trei zile se mai scuseră în pregătiri înfrigurate. Bărbații își păstrau capul, dar de multă vreme doamnele și „copiii” și-l pierduseră, iar certurile urmau după împăcări sfâșietoare. Cele mai de preț bijuterii ieșeau la iveală din cutiuțele lor.

În ajun, unchiul Josh făcu un fel de inspecție generală și se declară aproape în întregime mulțumit. Camerele de la parter aveau un aer impunător. Din fericire, furtuna cea mare de mai deunăzi răcorise aerul. Puteau deci exista speranțe că totul va merge bine. Mai rămânea de așteptat o noapte și-o zi. Părea mult. Li se recomandă calmul tinerelor persoane surescitate, iar doamnelor, seninătatea pretinsă de rangul lor în lume, dar până și unchiul Josh nu se simțea prea liniștit. Nu uita că asupra plantației Dimwood domnea o umbră. Dispariția misterioasă a celor doi frați Armstrong făcea acum parte din folclorul local. Era o prostie dar, în sfârșit, invitațiile familiei Hargrove fiind primite toate, puteai presupune că, în orice caz, tânăra generație nu se mai lăsa intimidată de poveștile astea băbești și că amintirea unei seri vesele în casa familiei Hargrove avea să șteargă tristul renume al casei Dimwood. Recurse totuși la câteva înghițituri bune de somnifer înainte de a se culca, fără să bănuiască faptul că toți cei vârstnici de la Dimwood își luau exact aceeași precauție. Mătușa Emma oricum ar fi apelat la laudandum pentru a-și fortifica seninătatea personală.

Elizabeth se despărți foarte devreme de verișoarele ei, care-ar fi voit să trăncănească împreună cu ea până-n zori. Prefera să fie singură și să viseze în voie la surprizele firumoase ce-o așteptau, poate, deoarece știa că, pentru toate fetele, rostul unui bal era să-și găsească cu prilejul lui un *drăguț* dacă, din nefericire, încă nu aveau. Înnebunită de curiozitate, dar nelăsând să se vadă nimic, socotea că șanse de reușită arc. Ceea ce-și dorea din răspuțeri – dar cum să mărturisești una ca asta, și cui? – era să se îndrăgostească la nebunie. Se lăsă pradă deliciilor de a-și imagina idealul amoros. În uniformă, pe cât posibil. „Fort Pulaski”, își spunea numele ăsta pe șoptite.

O scurtă vizită a mătușii Laura întrerupse aceste meditații. Strecurându-se ca o umbră în veșnica ei rochie cenușiu-deschis cu dungi

albe, veni să-i ureze noapte bună cu blândețea-i obișnuită, punându-i câteva din acele neînsemnate și discrete întrebări care o tulburau totdeauna pe tânăra englezoaică: își citise *Biblia*, de pildă, deoarece strania catolică o voia protestantă fidelă. „Să n-ai încredere, îi spusese mama ei, nu se știe niciodată ce gând ascuns le umblă prin minte...”

– Nu încă, dar am să citesc înainte de culcare.

– Foarte bine, și unde ai rămas?

– Acolo unde Ieremia îl blestemă pe Moab. Sunt trei pagini.

– Le știu foarte bine. O adevărată avalanșă, nu-i așa a? Dar de-o măreție și de-o diversitate extraordinară. Și încă un capitol din *Evangheliile*. O să adormi pe el – din cauza zilei de mâine.

– De mâine?

– Da, a balului de mâine. Dușmanul nostru al tuturor n-a fost poftit, dar de venit tot o să vină.

– Adică dia...

– Chiar așa. Diavolul, Elizabeth. Bine ai făcut că ai plecat de lângă verișoarele tale, care or să trângănească până la miezul nopții, în loc să se odihnească. Din cauza balului ăstuia... Tu ești mai înțeleaptă, nu-ți umblă mintea prea mult la el, nădăjduiesc.

– Prea mult, nu cred, dar de gândit mă gândesc.

– Nimica toată, știi, zgomot, agitație...

– Știu, am fost la bal la Savannah.

– Bineînțeles. Și ți-a plăcut?

– La început, da, pe urmă, mai puțin...

– Înțeleg, e așa de obositor, am trecut și eu prin toate astea când eram tânără. Te sfătuiesc să nu iei în serios ce-ți vor spune băieții. Nici ei nu cred nimic din tot ce le iese din gură.

– Știu.

– Mai ales complimentele!

– Știu, mătușă Laura.

– Știi multe lucruri pentru vârsta pe care-o ai... dar sunt liniștită în privința ta. Pe mine n-o să mă vezi la bal, în schimb o să mă gândesc la tine tot timpul cât o să țină.

Elizabeth o privi cu stupoare.

– Tot timpul... mulțumesc, mătușă Laura.

Și mătușă Laura îi zâmbi atunci cu zâmbetul acela misterios ce trezea neîncrederea în inima fetei.

– Noapte bună, Elizabeth.

– Noapte bună, mătușă Laura.

Dar mătușa Laura dispăruse. Elizabeth abia de avu timp să-i vadă silueta înaltă și elegantă pe sub portic, plutirea rochiei ei cenușiu-deschis.

Ce voia să spună cu „o să mă gândesc la tine“? Și încă tot timpul balului? Precizarea din urmă era mai curând stingheritoare, ca avertismentul unei supravegheri din umbră. Erau clipe când femeia aceasta o călca pe nervi. Și în mintea ei îi vedea iarăși fața frumoasă și serioasă, profunzimea privirii ce n-o slăbise o clipă cât stătuseră de vorbă. Se ducea și ea la bal când era tânără. Stranie mărturisire, ce nu se potrivea deloc cu ideea pe care Elizabeth și-o făcuse despre ea. Mătușa Laura... Laura, și-atât, pregătindu-se să danseze...

Înălță din umeri și începu să se dezbrace. Cântecul timid și continuu al broșcuțelor răsuna întruna. Cu zgomotul acela cumva melancolic, Elizabeth se obișnuise și-l aștepta, după îndelungul țărâit agresiv al greierilor.

În cămașă acum, ezita să se vâre în pat, neavând niciun chef să doarmă. În dulap avea o mulțime de halate. Îl luă pe cel mai simplu, din mătase albă, apoi se duse să se uite în oglindă. Albul îi venea bine, dar se întrebă pentru a suta oară dacă era la fel de drăguță ca și celelalte fete, cele de la Dimwood și, mai ales, cele din Savannah. I se spusese că avea să se facă și mai frumoasă cu timpul. Trebuia să aștepte luni și luni de zile? Când o să aibă și ea un *drăguț*? La lumina lămpii cu ulei, aurul din păr ardea ca o flacără, cu un fel de bogăție ce-o liniștea un pic, dar nimeni nu se afla acolo, s-o admire... Oftă.

În cele din urmă, și cu părere de rău parcă, stinse lampa și se culcă. Pe întuneric, voi să-și continue gândurile, dar adormi aproape numaidecât.

Capitolul XLIV

Ziua următoare se vesti plină de agitație. Niciun alt cuvânt n-ar fi zugrăvit mai bine nebunia ce-i cuprinsese pe toți. Doamne, fete și băieți intrau și ieșeau din camere, îmbulzindu-se ca într-un joc de nebuni. Toți voiau să vadă dacă era ceva nou în felul cum se împodobiseră camerele, iar negrii, stingheriți în treaba lor, fugeau până la urmă, ducându-se să se văicărească în fumoar, unde William Hargrove ținea sfat cu cei doi fii ai lui.

Trebui ca unchiul Josh, care dirija operațiile, să dea dovadă de autoritate. După ce strânse pe toată lumea sub portic, le sfătui pe

doamne să exploreze împrejurimile în trăsură sau să se ducă să admire natura pe alea cea mare. Cât despre fete și băieți, li se porunci să se împrăștiie care încotro, pe jos sau călare, după pofta fiecăruia.

Miss Pringle și Mr. Stoddard ceruseră îngăduința – ce le-a fost grabnic acordată – să ia o cabrioletă și să se ducă să vadă la Macon opera *Joseph* de Méhul.

Numai Elizabethei i se îngădui să-și petreacă timpul în camera ei, după cum ceruse. Mătușa Laura făcu la fel, încât tot vecine rămaseră, ca de obicei.

Socotind mica lui orchestră cam prea țărănească pentru o ocazie pe care-o voia memorabilă, unchiul Josh o concedie, nu fără a o răsplăti generos, și aduse grabnic o orchestră de profesioniști de la Savannah. Mulți dintre cei care-o alcătuiau își ilustraseră măiestria în casa unchiului Charlie și știau cu toții pe de rost ultimele valsuri de Lanner, care făceau furori la Viena, la Paris și la Londra. Sosiseră în cursul nopții și fuseseră găzduiți în casa administratorului, care încercase să protesteze, dar unchiul Josh îi închisese gura cu aur.

În sfârșit, pe înserat, invitații începură să sosească. Trăsuri și cabriolete se rânduiau în spatele casei, în timp ce doamnele în toalete deschise își făceau intrarea prin ușa cea mare, aflată la același nivel cu parcul. Cu crinolinelor lor înfioate, înaintau ca niște flori gigantice, amestecate cu fraturile negre ale bărbaților, de o sobrietate ca de corbi. Întâmpinați de către toți cei din familia Hargrove cu exclamațiile de rigoare, din grupul întreg se înălța un soi de larmă confuză, care, de departe, te ducea cu gândul la zgomotul ce l-ar fi putut face o colivie de *bon ton*.

Grijulii față de buna-cuviință, tinerii ofițeri cedară primul loc celui val de eleganță civilă și se iviră în salon cu-atât mai mare strălucire. Prestigiul uniformelor bine croite și al galoanelor aurii pe postavul bleumarin exercita clasicele ravagii și faptul că trecuseră – fie și puțin – prin amenințarea războiului adăuga prestanței lor acea umbră de eroism atât de drag celor ce nu vor fi puși niciodată în situația de a se bate.

Invitații au fost primiți într-un uriaș salon rotund, ce nu mai era folosit de ani de zile, în lipsă de petreceri de răsunet. Verde și auriu, oferea pilda acelei simplități armonioase, aflată la mare cinste în Anglia lui George al II-lea. Banchete capitonate dădeau ocol încăperii, dar nimănui nu-i trecea încă prin minte să stea jos. Tinere ori nu, toate femeile purtau pe mâini și pe piept smaralde, safire și rubine ce-ar fi stârnit jindul tuturor curților Europei. Elizabeth, a cărei persoană nu

era împodobită cu niciun giuvaier, se lăsă orbită cu naivitate, ca și la Savannah, de acea etalare a bogăției pe care, la urma urmei, o găsea straniu de tipătoare. Se simțea pierdută în mulțimea aceea și se juca de-a v-ați ascunselea cu unchiul Josh, care o căuta ca s-o prezinte. O venerabilă bătrână doamnă, pe-al cărei piept veșted șiroiau diamantele, izbuti s-o țină o clipă pe loc, dar mica englezoaică reuși să fugă și, căutând-o pe Minnie, dădu peste Susanna, căreia îi spuse:

– Fii drăguță, nu vreau să stau aici, du-mă afară. Nu sunt îmbrăcată cum trebuie.

– Ești fermecătoare, eu sunt nefericită, mi-e groază să dansez... mai ales cu soldați.

Mai mulți sublocotenenți începură să le dea târcoale. Unul dintre ei mai cu seamă voi să se apropie de Elizabeth. Ochii lui mari și foarte depărtați unul de altul îi dădeau înfățișarea unui școlar în vacanță și zâmbea cu o drăgălășenie irezistibilă, care-o făcu pe fată să-l privească. Începu să clatine din cap și spuse, bâlbâindu-se de emoție:

– Regret... Cred că ghicesc... dar nu dansez.

Și, zâmbind la rândul ei, se întoarse și căută mâna Susannei:

– Hai să plecăm, vrei?

Dar Susanna nu răspunse.

O femeie tânără, de-o frumusețe delicată, veni lângă Elizabeth și i se adresă cu un zâmbet:

– Scuzați-mă că vă întrerup, dar deliciosul dumneavoastră accent englezesc e de vină. Ar fi prea indiscret să vă întreb dacă sunteți cumva Miss Escridge?

Spunând acestea, își luă un fals aer misterios, ca și cum ar fi dezvăluit un secret. Părul negru îi cădea în bucle ușoare în jurul feței, accentuând albeața pielii. Printre genele lungi, ochii de culoarea violetei căutau privirea Elizabeth, care-și ținea capul puțin plecat, într-o criză subită de timiditate. Vocea ce i se adresa nu era lipsită de un farmec aparte, blând și fragil în același timp, ca și cum ar fi trebuit să se spargă dintr-odată; la fel trăsăturile feței, de-o finețe nespusă, trădau o sănătate șubredă. Îmbrăcată și ea tot într-o rochie albă, abia bătând în bleu palid, avea drept singură podoabă un minunat safir ce scânteia pe un piept cu generozitate decoltat, după moda de la Paris.

– Sunt într-adevăr Miss Escridge, spuse în cele din urmă fata, cu resemnare.

– Iar eu, Jennie Boulton, spuse vesel doamna cu ochi de viorea. Fratele meu e pe undeva prin mulțime. Sper că n-o să refuzați să dansați cu el.

– Oh, dansez atât de prost...

Nici una, nici cealaltă nu vedeau fața de martir cu care Susanna o privea pe Jennie Boulton. Aceasta își dădu seama din întâmplare, pe când se uita în dreapta și-n stânga, să vadă unde i se afla fratele.

– Oh! Susanna, spuse ea distrat, bună seara, Susanna. Ce minunată toaletă mov... Vă părăsesc pe amândouă. Țin cu tot dinadinsul să-l cunoașteți pe fratele meu, Miss Escridge. E pentru prima oară când vine la Dimwood și se află, fără îndoială, în coșmarul prezentărilor. Mă întorc numaidecât. Nu fugiți, pentru numele lui Dumnezeu. A auzit vorbindu-se despre dumneavoastră, Elizabeth, și vrea cu tot dinadinsul să vă cunoască.

Și dispăru numaidecât, ca o umbră. Susanna o apucă de mână pe Elizabeth.

– Ai văzut? o întrebă cu o voce răgușită din cauza supărării. Abia dacă s-a uitat la mine...

– Ei și? Nu înțeleg...

– Oh! tu nu înțelegi nimic, dar nimic... Am să încerc să plec, prea mă simt rău.

Nici nu terminase bine de spus aceste cuvinte, când unchiul Josh se ivi în fața celor două fete.

– Nu stați aici, într-un colț, le spuse el, repede în mijlocul salonului! Elizabeth, lumea vrea să te cunoască. Susanna, de ce faci mutra asta? Pentru voi toate se dă petrecerea asta.

Susanna își privi tatăl cu un aer disperat.

– Nu mi-e bine...

Dar vocea îi fu acoperită de-o bubuitură de trăsnet. În încăperea alăturată izbucni un zgomot armonios ce vestea deschiderea balului. Unchiul Josh le luă pe Elizabeth și pe Susanna de câte-o mână și le duse acolo unde orice sporovăială încetase, iar militarii se înclinau stângaci în fața doamnelor, alegerea partenerelor făcându-se într-o confuzie plăcută. Aproape la fel de mulți civili cât și ofițeri rivalizau în ceea ce privește grația și înfățișarea chipeșă, iar tânăra englezoaică, strecurându-se dintr-un grup într-altul, începu să-l caute pe sublocotenentul ei de adineauri. Avu neplăcerea să-l vadă însoțind o femeie între două vârste, cu profil de împărăteasă, somptuos împodobită cu smaralde. Un micuț locotenent mustăcios încercă s-o urmărească pe fugară. Fata străbătu salonul întreg

și dintr-odată se opri brusc în fața unui ofițer înalt, de care se sprijinea una dintre cele mai drăguțe fete din câte s-ar fi putut vedea, cu părul blond, de-un auriu palid, ridicat deasupra capului, ca o coroană, cu ochii de un albastru întunecat pe jumătate închiși, ca și cum s-ar fi aflat în sânul fericirii, în timp ce cucerirea ei, înclinându-i-se în față din când în când, plimba în jurul lui o privire plină de curiozitate nerăbdătoare. Chipul său i se păru Elizabethei de-o noblețe intimidantă, nu atât datorită trăsăturilor de o regularitate desăvârșită, cât ochilor albaștri, în care se citca o putere de dominație aproape regească. Mergea fără grabă, cu acea mândrie caracteristică unui ofițer, nu fără o suplețe disprețuitoare. O văzu pe Elizabeth împietrită în fața lui și, amuzat, o întrebă cu o voce limpede și călduroasă:

– Domnișoară, pareți a căuta pe cineva. Pot să vă fiu de folos în explorările dumneavoastră?

Mica englezoaică își clătină capul speriată și fugi.

– Cine e? o întrebă ofițerul pe frumusețea blondă care se sprijinea fără sfială de umărul lui.

– Habar n-am, n-am văzut-o niciodată.

Muzica devenea mai blândă, mai mângâietoare, după moda vieneză, cu acea undă de melancolie ce predispune la sentiment.

Două trepte despărteau salonul de sala cea mare, unde trei mese lungi, cu fețe de masă albe, ofereau vederii tot ceea ce foamea și lăcomia puteau visa mai ispititor, dar invitații se grăbeau pe nesimțite ca să prindă primele măsuri ale valsului și ar fi părut ridicol să se oprească.

Cu totul fără voia ei, Elizabeth se simțea dusă de mulțimea de care încerca să fugă și, deodată, un braț muscular o apucă de mijloc. Se văzu prada unui ofițer fercheș care-și ridicase sprâncenele, ca și cum ar fi fost cuprins de-o nespusă mirare.

– Uimitor, nu găsiți? Nu vă știu numele și nici dumneavoastră nu-l știți pe-al meu și iată-ne dansând amândoi.

Avea o față drăgălașă și impertinentă, iar fata nu putu decât să zâmbească.

– Sunteți foarte sigur pe dumneavoastră, îi zise Elizabeth.

– Nu-i așa? Toată lumea mi-o spune. E un cusur tare urât, de care sper să nu mă lecuiesc niciodată.

Orchestra le reteză trâncăneala, acordurile valsului se înălțară dintr-odată, ale valsului suveran, iar o amețală plăcută puse stăpânire

pe perechi. Nu era impetuosul vârtej pe care Elizabeth îl cunoscuse la Savannah, unde șampania își făcuse efectul asupra dansatorilor înainte de-a fi schițat vreun pas. În salonul cel mare de la Dimwood, băutura n-o luase încă înaintea bunelor maniere, dar beția își croia drum cu o plăcută viclenie. Doamnele abia dacă atingeau pământul, lunecau în abis, urcau iarăși deasupra, cu creștele ușoare, cădeau din nou, plutind într-un total abandon de sine.

Ținute, datorită vârstei lor, departe de aceste distracții voluptuoase, mamele, cu bonejică de dantelă și rochii de tafta de culoare închisă, se îndreptară cu un pas demn și sigur spre bufet. Priviră la început cele trei mese cu anume dezaprobare. Familia Hargrove să fi fost în măsură să suporte povara unei asemenea cheltuieli? Cuvântul extravaganță le pluti pe buze, apoi gustară discret sendviș după sendviș. Li se oferă câte-un pahar de Chateau-Talbot pe care nu-l refuzară. Appetitul croindu-și drum, se lăsară ispitite de trădătoarele tartine cu zmeură și de alte asemenea dulciuri de-o varietate uimitoare. După cum observă cu finețe una dintre doamne, se prevăzuse totul pentru toate gusturile, iar într-aceasta admirația lor se dovedi neprecupețită. Curând, vreo douăsprezece farfurii se goliră și-au fost numaidecât înlocuite, „ca prin farmec, zău așa“, declară o venerabilă străbunică ale cărei mâini tremurau.

Tot timpul cât ținu valsul, își refăcură forțele după ceea ce numeau „oboseala călătoriei“ și, ca să nu fie prinse asupra faptului, se retraseră înaintea ultimelor măsuri, repliindu-se pe îndelete în salonul rotund, unde se așezară pe banchetele capitonate, începând să se răcorească cu evantaiele și să schimbe impresii.

– Firește, spuse una dintre ele, ștergându-se în colțul gurii cu o batistuță fină, cheltuiala e mare, dar familia are fete de măritat și, dacă măcar una din patru se mărită, faptul ar îndreptăți cheltuiala.

– Vedeți patru? întrebă o bătrânică zâmbitoare, a cărei față se afunda în adâncimile unei uriașe bonete cu volănașe de dantelă, eu una am numărat cinci, dacă o punem la socoteală și pe misterioasa englezoaică, la care toți băieții ăștia își sulesc capetele uitându-se.

Conversația se însufleși dintr-odată, devenind generală.

– Blonda cea micuță nu-i din familie.

– Ar fi nostim s-o vedem luând premiul.

– Despre ce premiu vorbiți? În afară de cei doi băieți ai mei, nu văd decât niște sclivisiți fără avere...

– ...dar de neam bun. Bătrânul Hargrove s-ar pomeni în situația de a rotunji dota, iar fericitul câștigător, când se va pomeni în viața civilă, se va vedea pus în fața groazniciei obligații de-a munci.

– Să muncească! Chiar credeți? Dacă muncești, înseamnă că-ți pierzi rangul.

– Eroare. Poate deveni avocat sau profesor fără să-și piardă rangul.

– Se prea poate, dar la ce soluții deznădăjduite trebuie să recurgă biata noastră aristocrație... Să muncească...

– Nu pot numi scivisit personajul ăsta impozant cu privire atât de mândră.

– Locotenentul Boulton? Nou-venit la Dimwood, dar binecunoscut la Savannah. E prada visată. Bogat și, probabil, cu sânge regesc în vine...

– Printr-o mezialianță, scheunară mai multe voci.

– Asta-i bună! E un Tudor! N-ați observat că lumea se dă instinctiv la o parte din calea lui?

– Nu-i chiar așa de tânăr Tudorul dumneavoastră. Douăzeci și cinci de ani băuți pe multe.

– Mai încet, doamnelor! Suntem auzite; iată-i că s-au dus cu toții la bufet. Cu ce lăcomie nestăpânită năruie piramidele de sendvișuri!

– Unde sunt bunele maniere de-odinioară?

– Chiar așa. Am fi fost biciuite pentru asemenea lăcomie.

La bufet, unde totul fusese aranjat ca mai înainte, domnea o învălmășeală politicoasă, gata să se prefacă în îmbulzeală. Cupe de șampanie erau oferite bărbaților, dar și doamnelor, dacă voiau. Niciuna nu refuza și curând veselia deveni exuberantă, în timp ce platourile se goleau cu o repeziciune ce ținea de miracol. Foarte riguroasa bună-cuviință, ce rezistase languroaselor clătinări ale valsului, ceda acum în fața familiarităților zise periculoase și unele perechi se îndepărtau de bufet pentru a-și spune prin colțuri tot felul de lucruri interesante.

Dominând cu un cap mulțimea invitaților, locotenentul Boulton făcea elogiul șampaniei, venită drept din cramele de la Reims, și cerea insistent să fie prezentat misterioasei Elizabeth. Accasta îndrăznise să evadeze de câteva ori, având-o drept complice pe Susanna, dar unchiul Josh, care era atent la tot, le adusese aproape cu de-a sila prin preajma bufetului.

Elizabeth, roșind, se ivi în fața locotenentului Boulton, care se înclină și, spre mirarea persoanelor de față, nu găsi să-i spună decât

cuvintele cele mai banale. Abia de se uită la ea, că privirile-i rătăciră într-altă parte, apoi îi căzură drept asupra nefericitei Susanna, care murea de timiditate, își pleca ochii, își întorcea capul, încerca zadarnic să se ascundă în spatele Elizabethei. Palidă de emoție, se sprijinea ușor de mica englezoaică, iar lacrimile, gata să-i țâșnească din ochi, sporeau strălucirea pupilelor mari și tragice...

Cu un sentiment de oroare, îl văzu făcând un pas spre ea pe bărbatul acela de-o virilitate imperioasă, apoi înclinându-se foarte mult și, cu o voce respectuoasă, prezentându-se:

– Locotenent Boulton.

Fata încercă să zâmbească, neștiind ce să răspundă. Atât de tulburată era, încât aproape că nu mai știa nici cum o cheamă.

– Îmi veți face cinstea să-mi acordați valsul următor?

Susanna șopti că dansează tare prost, iar el se prefăcu a nu auzi:

– Mulțumesc, spuse.

Apoi se aplecă ceva mai mult spre ea și, ca într-un coșmar, fata nu văzu decât albastrul deschis al ochilor lui, în care strălucea o afecțiune lacomă.

O clipă mai târziu, orchestra ataca viguros o temă fanfaron cu ritm îndrăcit. Lăsând deoparte ultimele scrupule datorită îndrăznelii pe care le-o insufla șampania, doamnele se dăruiau cu ochii aproape închiși acestei răpiri neprevăzute. Locotenentul Boulton își luă ca pe-un fulg victima, al cărei cap se ciocnea de umerii pătrați ai răpitorului. Susanna nici nu-și dădea seama în ce măsură deznădejdea o înfrumuseța. O paloare sîdefie dădea feței ei delicatețea unei camee prețioase, dar, între genele lungi, ochii păreau gata să se dea peste cap, așa încât partenerul își închipui că vede în ei mărturisirea unei iubiri pătimăse, în timp ce fata se afla în pragul leșinului.

Accelerando, muzica anunța furia unui galop de să-ți pierzi răsuflarea, ca să lunece numaidecât într-un ralanti mângâietor. Era clipa marilor îndrăzneli sentimentale și a bătăilor puternice de inimă. Tați și mame ale unor familii numeroase – mai e nevoie s-o spunem? – își puneau speranțe în aceste capcane aparent pline de nevinovăție. Dar reveriile acestea nu durau și valsul se sfârșea cu jovialitate, în sfânta bucurie de toate zilele.

Atunci, locotenentul Boulton, nu fără strângeri de mână și oftaturi scoase din rărunchi, plecă de lângă Susanna, care aproape că nu se mai

ținea pe picioare. Boulton o dădu în grija Elizabethei, care, adulmecând ceva supărător, își croise drum până la ea.

– Ce-i cu tine? o întrebă, călăuzind-o spre unul din colțurile bufetului. Ești albă ca varul.

– Nu-l pot suferi pe omul ăsta, nu vreau să-l mai văd. Unde e?

– Nu știu, s-a dus până în fundul sălii și a dispărut.

Elizabeth îi găsi un loc să se-așeze și-i dădu un pahar cu oranjadă, dar Susanna nici nu voi să se-atingă de el.

– Mi-e teamă, spuse, aș vrea să mor.

Ultimul vals fu scurt. Dulceag și lent la început, devenea din ce în ce mai alintător, ca apoi să se grăbească puțin câte puțin spre o concluzie pătimașă și răsunătoare, ce-i poftea diplomatic pe invitați să iasă pe ușă afară.

Lumea remarcă absența locotenentului Boulton. Absența Susannei trecu însă neobservată. Numai Elizabeth știa că se dusesese să se închidă la ea în cameră, ca un animal hăituit. Urmară clipe lungi de nedumerire în sălile de recepție. Cum să-ți iei rămas bun de la gazde dacă nu erau acolo? Dar unde erau? Cum să treacă peste ceremonialul plecării, plin de mulțumiri și-o groază de politețuri? Musafirii se duseră la vestiar, se pregătiră și așteptară. Bărbații în picioare, cu pălăriile de mătase în mână, femeile cu mantiile de tafta neagră sau cenușie.

Încântătoarea Miss Jennie Boulton găsi prilejul să se apropie de Elizabeth și, luându-i amândouă mâinile într-ale ei, îi spuse misterios la ureche într-o adiere de parfum:

– Consolează-te, micuță fermecătoare, viața e plină de decepții, dar nu vei duce lipsă de *drăguți*.

După ce șopti aceste cuvinte sibilinice, dispăru ca o zână.

Pentru a nu le face să-și piardă răbdarea pe toate acele persoane intrigate și sporovăitoare, dirijorul orchestrei avu fericita idee să-i pună pe muzicanți să interpreteze, fără voci, serenada în surdină la *Răpirea din Serai*, a cărei magie își făcu efectul pe dată. Mozart le închise gura la toți și, după ce bucata se termină, cineva spuse: „Încă o dată!” Orchestra o luă de la capăt și din nou urechile se ciuliră să prindă șoapta ce nu vorbea decât de evadare și de libertate când, deodată, răsună un strigăt îndepărtat și parcă înăbușit.

Capitolul XLV

Cuprinsă de-o spaimă subită, Elizabeth ieși din sală. Tremura pentru Susanna și se întreba ce-ar trebui să facă. Ceva o reținu să urce la primul etaj. Un instinct cu mult mai puternic o călăuzi spre portic.

Străbătând vestibulul, ajunsese în micul antreu, apoi împinse ușa, cu sentimentul că iese dintr-o temniță. Închise ochii o clipă și inspiră aerul răcoros în care plutea mireasma pinilor și parfumul florilor ce înconjurau casa. Cântecul broscuțelor adâncea mai curând tăcerea nopții decât o tulbura. Câteva secunde simți prezența fugară a unei fericiri inexplicabile. Deodată, se simți smulsă de pe lume și dusă într-un loc unde pacea n-avea niciodată sfârșit și, după ce-și veni în fire, deoarece bucuria aceea misterioasă se sfârși repede, avu impresia că sufletul i se apleca sub povara unei tristeți adânci. Simți dorința să se ducă să regăsească ceva din bucuria dispărută lângă magnolia ce-o întâmpinase în prima seară în susul treptelor, încât făcu vreo câțiva pași în direcția aceea, apoi, brusc, se opri.

Cineva se afla acolo, sprijinit de balustradă, chiar lângă magnolie. Un bărbat. Înalt, îmbrăcat într-o culoare închisă pe care o deosebea cu greu, ținea în mână o cravașă cu care se bătea peste cizme. Când se ivi Elizabeth, se înclină ușor, apoi spuse cu glas scăzut:

– Nu te teme, Miss Escribble.

Fata păru că vrea să se retragă. El continua să se plesnească peste cizme cu cravașa.

– Sunt Jonathan, spuse pe un ton firesc, aproape indiferent. Asta îți spune ceva?

– Nu știu, îngăimă fata. Ba da, cred că da, dar acum trebuie să mă întorc înăuntru, scuzați-mă.

– Voi aștepta, spuse bărbatul.

Dintr-un scrupul de politețe, lăsă ușa întredeschisă și fugi. Jonathan... Cel cu care familia nu voia să dea ochi, cel care dăduse ocol casei... Hotărî să nu spună nimic la nimeni și alergă spre vestibul.

Spre marea ei mirare, era gol. Toată lumea se retrăsese în sala de bal și, în încăperea alăturată, cu ușile larg deschise, unchiul Josh vorbea ceva. Orchestra se retrăsese, lăsându-i locul, iar el vorbea tare, pe un ton pe jumătate grav, pe jumătate jovial. Lângă el se aflau William Hargrove, mătușa Augusta și unchiul Douglas. Mai era și

mătușa Emma, stând pe un scaun, și Susanna, și ea tot așezată și ținându-și capul puțin aplecat pe umăr. În sfârșit, în spatele ei, în picioare, dominând adunarea, ca un monarh, locotenentul Boulton.

Grupul acela în întregimea lui stârnea un soi de proastă dispoziție, atât datorită seriozității lui, cât și imobilității absolute, cu excepția unchiului Josh, care părea agitat. Jaboul lui de dantelă albă contrasta cu severitatea costumului negru de-o eleganță căutată, și, în ciuda zâmbetelor de circumstanță, era foarte palid.

– Încă o dată, spunea el, îi rugăm pe scumpii noștri invitați să ne ierte absența, care trebuie să li se fi părut inexplicabilă (aici un ușor râs forțat). Să admirăm încântătoarele viclenii ale vieții noastre omenești. O fericire tainică se urzea sub ochii noștri, iar noi n-aveam nici urmă de bănuială.

Aici, din nou un râset, la fel de puțin firesc ca și cel de mai înainte, apoi, pe un ton vesel, continuă:

– Am onoarea și nespusa plăcere de a vă anunța logodna dragei mele fiice Susanna cu locotenentul Boulton, din regimentul al 20-lea de artilerie grea.

Un răsunător „Ah“ se înalță spre tavan, apoi strigăte de „bravo“ și „vivat“ răsunară.

– Propun, strigă unchiul Josh, să bem în sănătatea fericiților logodnici.

Urmă o forfotă de petrecere într-un zumzet uriaș de exclamații și comentarii. Cei din familia Hargrove coborâră în sală și un nou reflux se produse spre vestibulul cu cele trei bufete miraculoase ale lui. Șampania curse din nou; în confuzia generală, grupul familial, asaltat din toate părțile, se dislocă. O clipă, Susanna, de-o paloare înfricoșătoare, stătu sub aripa galonată a învingătorului ei, în timp ce cupele se ridicau toate deodată în jurul lor, iar un „urra!“ asurzitor făcea să vibreze aerul devenit înăbușitor.

Militarii se duseră cu toții să-l ia cu asalt pe victoriosul lor frate de arme, în timp ce doamnele și civilii se năpusteau spre preafericita aleasă, care îngăima cu voce strângulată cuvinte fără șir. Se îmbulzeau cu toții într-o dezordine plăcută, din care purtările alese fugiseră. Se strânsură mâini și se depuseră săruturi pe buze care nu se așteptau să fie sărutate.

Atunci izbuti Susanna să se strecoare prin mulțime până la micul salon al vestiarului, unde Elizabeth, care o pândeă, i se alătură cu sprinteneala felină a tinereții.

Susanna închise ușa și se azvârli, hohotind, în brațele micii englezoaice.

– E nedrept, gemea fata.

– Dar de ce ți-ai dat consimțământul?

– Nici nu știi cum a fost. Tăticu s-a purtat groaznic. A venit să mă ia de la mine din cameră. A intrat cu forța. Mi-a spus că pentru toată familia e un noroc neașteptat, că îmi poruncește să spun „da”, că a nu da ascultare unui tată înseamnă a nu da ascultare lui Dumnezeu, iar a nu da ascultare lui Dumnezeu înseamnă Infernul, și mi-a fost teamă... Niciodată nu l-am văzut așa... Era roșu la față, am crezut că o să mă omoare...

Nu avu timp să spună mai multe. O mână energică deschise ușa.

Era unchiul Douglas. Părea răscolit și, aplecându-se spre Susanna, o sărută.

– Fetiță dragă, fii înțeleghătoare, doar fericirea ta o vrem.

În spatele lui se ivi unchiul Josh. Jaboul i se strâmbase, fruntea și obrazii i se coloraseră într-un roz aprins. Pe un ton în același timp profund și hotărât, spuse:

– Susanna, într-o bună zi o să-i mulțumești în genunchi Providenței de ceea ce face pentru mântuirea ta. Vino imediat cu mine și du-te la logodnicul tău, care te caută peste tot. Poartă-te ca o doamnă din Sud.

Și, apucând-o de mână, o trase după el, în timp ce fata aruncă o ultimă privire de jale spre Elizabeth, împietrită.

Se făcuse târziu, iar în vestibul ordinea începuse întrucâtva să se restabilească. În grupuri mici de câte doi sau trei, invitații își luau rămas bun de la familia Hargrove, potopind-o cu complimente pe cea care devenise regina balului, Susanna, și care aproape că amușise de groază și făcea eforturi eroice să-și joace așa cum trebuie rolul de doamnă a Sudului, pe când natura ei profundă ar fi îndemnat-o să urle de moarte.

Fața aceea cutremurată de durere îl intrigă în cele din urmă pe locotenentul Boulton.

– Scumpa noastră Susanna e atât de sensibilă, îi tot spunea unchiul Josh, orice emoție o face să plângă, așa că marea surpriză din seara asta, înțelegeți?

Locotenentul Boulton protestă că înțelege de minune și zâmbi cu aerul omului care nu înțelege nimic.

Cu totul și cu totul fără voia lui, unchiul Josh își luă aerul fals al unui jucător stângaci care pentru prima oară trișează la cărți.

– Se întâmplă, explica el, ca preaplinul de fericire să te facă să plângi. S-au văzut asemenea cazuri.

Boulton încuviință din cap, plăcut măgulit în vanitatea lui de bărbat.

– Fiica dumneavoastră știe să iubească pățimaș, zise cu convingere.

După ce plecară și ultimii invitați, ușile cele mari de la parter au fost închise, iar cei din familia Hargrove, căscând un pic, se strânseseră în salonul rotund, unde se prăbușiră pe banchete. Numai mătușa Emma rămase în picioare: simțindu-se inspirată, voi să spună ceva mareț. În foșnet de taftale brun-roșcate, însoțite de considerații pioase, se îndreptă spre Susanna, cea cu inima zdrobită:

– Susanna, spuse, Cerul...

Dintr-un salt, Susanna fu în picioare:

– O, mătușă Emma, protestă ea energic, fie-ți milă! Mor de oboseală și mă duc la culcare.

Rostise cuvintele pe un ton atât de hotărât, încât nimeni nu se clinti și, cu pas sprinten, fata ieși din cameră.

Se lăsă un moment de stupoare, apoi William Hargrove îl opri printr-un gest pe Josh, care se pregătea să se ducă după ea:

– Trebuie s-o lași în pace, spuse el trist, e nefericită.

– Dar vreau să știu, exclamă unchiul Josh, vreau să înțeleg.

– Nu încerca, fata suferă, are dreptul la liniște.

– Cea mai bună partidă din toată Georgia! exclamă unchiul Josh. Nici nu speram noi în așa noroc. Dacă s-ar fi îndrăgostit de vreun terchea-berchea fără niciun viitor, cum sunt atâția pe-aici...

– Fii fără teamă în privința asta. Și-apoi, a spus „da“, nu ți-e de-ajuns?

– Dar, tată, o logodnă poate fi ruptă.

– Josh, spuse William Hargrove cu blândețe, du-te la culcare.

În clipa aceea, un servitor în livrea roșie anunță că Mr. Jonathan Armstrong dorea să-și prezinte respectele lui Masa William.

Stăpânul plantației Dimwood și Douglas se ridicară amândoi dintr-un salt. Josh era în picioare și cei trei bărbați se priviră cu aceeași expresie de îngrijorare.

– Nu-l putem face să aștepte, e dintr-o familie mult mai veche decât a noastră, spuse Douglas.

– Sunt silit să-l primesc, spuse William Hargrove, dar unde? Toate camerele au fost date peste cap cu pregătirile pentru bal. Atâta pagubă.

Și adresându-se servitorului, îi spuse:

– Poftește-l în sala de bal.

Omul ăsta aduce nenoroc, comentă mătușa Emma după ce servitorul plecă. Nu vreau să-l văd.

– N-ai să-l vezi, spuse William Hargrove. Am să-l duc la mine în birou. Josh și Douglas, veniți cu mine. Motivul vizitei lui e cât se poate de limpede. Încearcă să ne ruineze înainte de scadența din '52. N-o să izbutească.

– Charlie Jones n-ar îngădui-o niciodată, spuse unchiul Josh.

În timp ce vorbeau, se îndreptau spre vestibul... Elizabeth, care nu se clintise de la începutul acelei convorbiri, îi urmări din priviri cu o curiozitate atât de lăcomă, încât avu impresia că-și părăsește trupul și că merge alături de ei; se scurseră câteva secunde, apoi îl văzu pătrunzând în vestibul pe bărbatul care-i vorbise sub portic.

Subțire și înalt, purta o haină de culoare închisă și pantaloni din piele de căprioară. Cravașa îi atârna de încheietura mâinii. Un păr des și negru îi scotea în evidență paloarea feței, ale cărei trăsături nu le putu distinge, dar nu-i păru frumoasă. Fu nespus de dezamăgită. Asta n-o împiedică să admire grația lipsită de afectare a mersului lui. Îl salută pe William Hargrove cu o plecăciune adâncă, o plecăciune din inimă, își spuse tânăra englezoaică.

Cei patru bărbați se aflau în biroul lui William Hargrove, încăperea aceea pe care Elizabeth n-o văzuse decât o dată și pe care spera să n-o mai vadă vreodată.

Pe masa plină de hârtii și de cărți, o lampă mare, cu ulei, răspândea o lumină liniștită. Șirurile lungi de volume legate-n scoarțe vechi acopereau aproape în întregime pereții, iar auriul titlurilor lucea blând pe pielea de culoare închisă. Decorul acela studios îndemna la liniște. Poate că din cauza asta niciunul dintre interlocutori nu ridica vocea. Cei de față erau așezați pe scaune din lemn negru, ale căror spătare mari, sculptate, vorbeau mai mult de Anglia secolului trecut decât de Lumea Nouă. Totul evoca puternic o civilizație apusă, iar convorbirea pe cale să se desfășoare n-avea să spulbere cu nimic această impresie.

Într-o atitudine ușor nonșalantă, Jonathan Armstrong se exprima cu o încetineală disprețuitoare. Un fel de a fi de nedefinit, pe care americanii îl desemnau printr-un cuvânt franțuzesc, îi caracteriza

comportarea: une hauteur*, nedespărțită de o politețe studiată. Pe locul unde sta, semiîntunericul atenua defectele feței lui mici și voluntare. Un nas gingaș, modelat cu fințe, și o gură cu buze pline, puțin batjocoritoare, i-ar fi putut dăruia oarecare frumusețe dacă ansamblul trăsăturilor n-ar fi fost atât de înghesuit. Ochii însă, de un albastru cenușiu, răscumpărau totul prin splendoarea privirii.

– Îngăduiți-mi să vă amintesc, Sir, spunea el, că nimic din învoiala noastră nu vă silește să-mi înmânați această sumă, dacă o socotiți prea mare. N-am învățat niciodată să mă târguiesc. Dacă vreți, îmi pot retrage oferta.

– Puteți s-o mențineți sau s-o retrageți, după cum doriți, răspunse William Hargrove. Dacă o mențineți, suma vă va fi vărsată de către banca din Macon, în douăzeci și patru de ore. Sunt gata să vă semnez pe loc hâtiile necesare, dar vă vorbesc în interesul dumneavoastră.

– Hotărârea mea e definitivă, Sir. Sunt sensibil la sfaturile bune, dar, zău așa, n-am ce face cu ele.

– Bine. Vă voi cere să vă depuneți semnătura, pentru ratificarea hotărârii judecătorești, dar vă atrag totuși atenția: mi-ați cedat rând pe rând bălțile, pădurea numită *Pădurea blestemată*, apoi cele treizeci de hectare cultivate cu bumbac. Vă rămâne aleea cea mare, terenul cuprins între casă și râu, până la liziera pădurii numită *Pădurea indienilor*, în sfârșit, cea mai frumoasă podoabă a plantației, grădinile numite *Labirintul*. O casă fără grădini...

– Asta-i treaba mea, Mr. Hargrove. Sunteți sau nu sunteți dispus să cumpărați *Labirintul*? Nu vă vorbesc în calitate de solicitant, ci de viitor ocupant al casei în care ne aflăm.

Fără a da atenție acestei observații, William Hargrove scoase din buzunar o legătură de chei, pe care i-o întinse lui Douglas. Acesta, de cealaltă parte a mesei, deschise un sertar, de unde scoase un dosar voluminos, pe care-l puse în fața lui. Hârtii și cărți au fost date la o parte pentru a-i face loc. Mai întâi s-a despăturit un plan al întregii plantații *Dimwood*. O linie groasă, trasă cu cerneală roșie și purtând semnătura lui Jonathan Armstrong și data la care avusese loc tranzacția, tăia fiecare porțiune din acel teritoriu revândut lui William Hargrove. Niciun discurs n-ar fi înfățișat mai bine decăderea unei familii. Cei patru bărbați, stând în picioare lângă masă, priveau în

* O semeție (fr.)

tăcere desenul acela mare, liniat în toate sensurile cu roșu. În sfârșit, fără un cuvânt, William Hargrove puse degetul pe dreptunghiul unde figura Labirintul.

– Ei bine, făcu Jonathan Armstrong pe un ton indiferent, văd. Ce mai așteptăm ca să încheiem afacerea?

– V-ați gândit bine? întrebă William Hargrove.

– Sir, sunt cât se poate de hotărât și nu facem decât să pierdem timpul.

William Hargrove deschise un alt sertar și scoase din el un impozant portofel roșu-închis din piele, de unde luă un cec de format mare, împodobit cu litere cursive englezești. Cei doi fii ai săi și Jonathan se dădură la o parte, iar el se așeză ca să scrie.

– Aștept, spuse răbdător.

Vocea înceată și indiferentă a lui Jonathan Armstrong rosti cifra:

– O mie.

Pe minunata hârtie de zdrențe, pana de gâscă scrise cifrele în litere, iar scârțâitul ei ușor păru să umple tăcerea, apoi cecul, datat și semnat cum se cuvine, îi fu întins lui Jonathan Armstrong, care-l luă înclinându-se. O pană de gâscă nou-nouță îi fu dată și, după ce-o muie în cerneală roșie, acesta semnă cu un scris înalt și orgolios dreptunghiul ce fusese tăiat printr-o linie.

Două semnături au fost apoi depuse pe un act notarial scos ca prin minune din portofelul cel mare și roșu din piele. Punctul final al acestei întrevederi se termină fără ceremonie. Stăpânul plantației Dimwood îl conduse pe Jonathan Armstrong până la portic, unde își urară unul altuia noapte bună, după care William Hargrove intră în casă.

Jonathan Armstrong coborî scările porticului și ajunse lângă magnolia a cărei mireasmă îmbălsăma aerul nemișcat. Acolo se opri și așteptă.

Capitolul XLVI

Întors în bibliotecă, William Hargrove își găsi fiii îngrijorați.

– I-ai dat o sumă considerabilă, tată, spuse Douglas.

– Poate că da, dar mă așteptam la mult mai mult. Totul rămâne încă bine echilibrat și el e cel care pierde partida. Nu va accepta niciodată să locuiască într-o casă al cărei teren nu-i mai aparține. Nici ea. Femeia asta l-a scos din minți de-a binelea.

Tăcu și se așeză la masa presărată de hârtii răvășite.

– Mi-e milă de Jonathan, spuse. Vanitatea lui mă scoate din sărite, dar nu-i om rău.

– Tată, spuse Joshua, ești obosit, trebuie să te odihnești.

– Adevărat, dar nu mă pot împiedica să nu mă gândesc la ea. Mi-ar fi fost de-ajuns zece minute ca să aranjez totul, să dreg totul. Și unde mai pui că a fost aici, iar Miss Llewelyn nu s-a priceput s-o oprească...

– N-avea cum, spuse Douglas. Dacă e o persoană pe lume pe care Annabel nu vrea s-o vadă, asta-i veșta – ceea ce vrea însă e casa asta.

– Oh! dar i-aș fi dat-o! exclamă William Hargrove. S-ar fi măritat, ar fi pătruns în lumea bună.

La aceste cuvinte, Joshua și Douglas protestară, vorbind într-un glas:

– Nici pomeneală! Gândește-te la ce spui, tată.

– Știu, știu, dar e de-o frumusețe fără margini și o femeie minunată, rafinată.

– Nu suntem în Europa, zise Douglas, nici în Nord. Aici, în Sud, niciodată.

– Prea neîndurătoare sunt conveniențele, gemu William Hargrove, cu toții suntem prea neîndurători.

– Să nu ne văităm, zise Joshua. Cu ea, am fi riscat un scandal, un scandal ridicol. Și-apoi, să trăim aici, împreună cu ea, asta nu. Niciunul dintre noi n-ar suporta una ca asta, în afară de...

– Destul! exclamă dintr-odată William Hargrove. Mă faceți să mă chinui fără rost. Voi n-aveți aceleași motive ca mine să țineți la femeia asta.

– Iartă-ne, tată, spuse Joshua, și să ne bucurăm mai curând de logodna Susannei cu locotenentul Boulton. Căsătoria o va salva.

În clipa aceea, cineva trecu pe sub portic. Lampa de pe masă lăsa să scape prin despărțiturile storurilor o lumină slabă și, timp de câteva secunde, se văzu trecând o siluetă.

– Prea vorbim tare, zise Joshua cu glas scăzut, ne-ar putea auzi cineva.

– Nu poate fi decât Miss Llewelyn, spuse William Hargrove, femeia asta ascultă și spionează.

Douglas se apropie de fereastră și întredeschise puțin storurile. Văzu o femei depărtându-se ca o umbră.

– E Laura, spuse în șoaptă.

William Hargrove tresări.

– Lăsați-mă singur, le ceru el.

Depart de-acolo, la celălalt capăt al verandei, Elizabeth umbla de colo-colo la ea în cameră, fără să se poată hotărî să se dezbrace și să se culce. După zgomotul balului, al orchestrei, al sporovăielii invitaților, cântecul lichid al broscuțelor părea a-i spune cu insistență ceva de neînțeles, încât îl asculta fără voia ei, deoarece i se părea că atunci inima i se despovărează, dar se simțea dezamăgită. Se duse de mai multe ori să se privească în oglinda de deasupra căminului, ca să vadă dacă e pe-atât de drăguță pe cât i se spunea uneori. Se urcă chiar pe un scaun, ca să se vadă mai bine pe de-a-ntregul. Ar fi putut, de pildă, să rivalizeze cu Miss Jennie Boulton? Iar oglinda îi spunea limpede: „Da și nu“. Oftă.

În materie de *drăguți*, nu putuse mobiliza decât pe micul sublocotenent, care, de altfel, după un tur de vals, o părăsise pentru a-și duce aiurea zâmbetele și complimentele; pe când ea era însetată de complimente, de duioșie și pur și simplu de dragoste, dar nu și-o mărturisea. Susanna, în schimb, cucerise pe militarul cel mai admirat, dar câte lacrimi o costa victoria ei! Aici, mister. Elizabeth nu înțelegea bine. Fără să încerce nici urmă de atracție față de o persoană atât de infatuată, pricepea prea bine că, pentru părinții fetelor de măritat, locotenentul era prada râvnită, pe când Susanna nu-l voia. Cu toate astea, era chipeș și, de vreme ce tot trebuie să te măriți... Ea însăși tremura la gândul să nu rămână fată bătrână, dar visa la o căsătorie ideală cu o ființă care să fie, în același timp, un tânăr încântător și un înger. Și totuși, locotenentul Boulton nu era respingător, ca să îndreptățească repulsia logodnicei lui...

Pentru ea, străina, cea care venea din altă parte, fusese o seară întrucâtva umilitoare, la urma urmei. Simțea bine că era lăsată la o parte și că de ea nu se interesa nimeni. Nimeni, în afară de nefastul Jonathan Armstrong, timp de două minute, în întunecimea porticului. De departe, îi zărise fața stranie. Instinctiv, și-l scotea din minte dar, cu un soi de îndărătnicie perversă, el se-ntorcea întruna.

„Nu te teme, Miss Escridge...”

I se părea că aude sunetul acestei voci abia perceptibile în singurătatea camerei ei, o voce respectuoasă și în același timp batjocoritoare. Și pe urmă:

„Sunt Jonathan Armstrong...”

Foarte aproape de magnolie, magnolia ei, căreia uneori îi vorbea în taină, și asta la mai puțin de cincisprezece pași de camera ei. În sfârșit, aceste ultime cuvinte ce nu păreau să însemne nimic:

„Voi aștepta“.

O cuprinse o dorință absurdă să se ducă până la portic, acolo unde avusese loc neînsemnatul dialog. Capriciu de fetiță, își spuse, pentru a-și bate joc de ea însăși și a înlătura unele scrupule nedesluite. Curioasă, da, știa că e o fire curioasă – ei și?

Încetișor, dădu storurile la o parte și îndrăzni să-și arunce o privire spre camera vecinei ei, mătușa Laura. Nicio lumină. Fără îndoială că dormea.

Era oare interzis să te răcorești în galerie, chiar dacă era atât de târziu? Se strecură afară în vârful picioarelor, îndreptându-se spre magnolie.

Bineînțeles, nu era nimeni. Lumina lunii cădea pe arbore, cizelând fiecare floare, făcând să lucească lungile frunze negre. Elizabeth se apropie de masa aceea mare și înmiresmată. Nemișcată, cu ochii închiși, se dăruia pe de-a-ntregul magiei aceluiași parfum în care se amesteca fericire și tristețe când, deodată, o voce făcu să-i bată inima... Nu era decât o șoptă ce urca de jos, dar ea o auzi:

– Nu te teme, Miss Escribge.

Cuprinsă de spaimă, îi veni să fugă, și totuși nu se clinti. Întocmai aceleași cuvinte, cum oare să nu le fi recunoscut!

– N-ai a te teme de nimic, continuă vocea. Jonathan îți vorbește. Vino mai aproape și apleacă-te. Vreau să-ți spun ceva.

Își veni în fire și șopti:

– Eu, însă, n-am nimic să-ți spun, Mr. Armstrong. Iartă-mă, dar plec.

– Spune-mi Jonathan și nu pleca. Am să rămân unde sunt, n-am să te ating, nu-ți cer decât să te-ai apropii ca să te văd. De ce refuzi?

Nu răspunse, șovăi, apoi, ca un animal fascinat, înaintă, se plecă puțin înainte, cu obrazul mângâiat de florile albe. La mai puțin de doi metri sub balustradă, capul lui Jonathan se înălța spre ea, dar rămânea pe jumătate în întuneric.

Cu o mână, tânărul îndepărtă frunzișul, iar lumina lunii îl izbi nemilos în plină față.

Fata îl privi și rămase fără grai. Ca și cum i-ar fi citit gândurile, el zâmbi și zise:

– Nu sunt frumos, nu-i așa?

– N-am spus asta, se apără fata cu aprindere.

– Eu, însă, o spun. Dar nu ne jucăm de-a Romeo și Julieta, cu toate că luna, balconul și întreg decorul sunt potrivite. Mărturisește că am o față caraghioasă, care nu-ți place.

– Nu mărturisesc nimic, n-am nimic de mărturisit, zise din ce în ce mai tulburată, deoarece vocea lui, la început ironică, devenea de-o încetineală aproape plângăreață.

– Hai, apleacă-te puțin într-o parte, spre mine. Vreau să te văd timp de-un minut, e tot ce-ți cer, nu e nimic rău în asta.

– Un minut și plec.

– Firește, voi rămâne pe locul unde sunt, îți făgăduiesc. De ce te temi?

În timp ce vorbea, își ținea pleoapele pe jumătate închise, ca și cum strălucirea luminii nocturne l-ar fi orbit. Asta și toate cuvintele lui rostite în șoaptă o nelinișteau cel mai mult pe Elizabeth, dar în același timp o țintuiau locului. O curiozitate smintită pentru tot ce avea să-i spună pusese stăpânire pe ea. Făcu un pas într-o parte și, la rândul ei, dădu în lături frunzele ce-o ascundeau.

– Elizabeth, îi spuse.

Fata își întinse puțin capul. Privirile li se încrucișară, iar Elizabeth se simți pierdută. Din adâncul acelor ochi de culoare deschisă urca o chemare de-o forță irezistibilă.

Fata se gândi nedeslușit la sufletele în suferință, pradă abisului amețitor ce le desprinde de viață.

Cu o voce atât de joasă, încât semăna cu o răsuflare, spuse:

– Ascultă-mă, Elizabeth.

În ciuda spaimei ce-i puneă un nod în gât, admiră minunăția acelor pupile, în același timp palide și luminoase, dar în care nu se citea decât o neliniște de moarte.

– Te-am văzut mai adineauri printr-o ușă întredeschisă. Nevinovăția dumată – e de-ajuns o privire pentru a-i ghici prezența tulburătoare și minunată. Din cauza asta ești în primejdie.

– În primejdie? De ce?

Jonathan își înălță capul ceva mai sus.

– Va veni o zi când mă vei căuta, Elizabeth, și n-o să mă găsești.

– De ce spui toate astea?...

– Nu sunt aici ca să te-nvăț ce-i dragostea. N-o să mă iubești decât atunci când voi fi departe. Acum nu mă iubești.

– N-am spus nimic, șopti fata, nu înțeleg...
– Nu poți înțelege. Să n-ai încredere în toți băieții ăștia și în polite-
tea lor de conveniență. Vorbesc de dragoste fără să știc ce înscamnă.
Așteaptă. Plec, Elizabeth.

Cuvintele scăpară de pe buzele fetei, fără a le putea opri.

– Oh! Dar de ce?

– N-aș putea îndura să te aud rostind un cuvânt de care mă tem.

– Dar n-am deloc de gând să-ți fac rău.

– Rostește-mi doar numele și-l voi lua cu mine ca pe un talisman.

Spune: „Jonathan“.

Cu inima zvâcnindu-i, șovăi, apoi șopti blând:

– Jonathan.

– Elizabeth, totdeauna voi auzi sunetul acestei voci rostindu-mi
numele în miezul nopții de mai. Iar acum, rostește cuvintele ce vor fi
ca un tăiș, de vreme ce trebuie pus capăt la ceea ce nu se poate împlini.

– De ce vorbești așa? Mă sperii...

– Hai, spune doar atât: „Jonathan, niciodată n-o să te pot iubi“.

– Nu-mi place ceea ce spui, n-am să rostesc cuvintele acestea.

– De ce, Elizabeth?

– Nu știu de ce, dar nu pot. Adio, Jonathan.

Spunând cuvintele din urmă tare, ca pe un strigăt, fugi până la ea
în cameră. Și-acolo, se prăbuși așa îmbrăcată cum era pe pat, cu fața
cufundată în pernă, ca să-și înăbușe hohotele de plâns, și deodată, așa
cum ai leșina, căzu în prăpastia unui somn fără vise.

Capitolul XLVII

Zilele ce urmară aduseră la Dimwood liniștea obișnuită, ce putea
lua chiar aparența fericirii. Fără a fi oficial proclamată, departe de asta,
pacea părea la fel de sigură ca și răsăritul soarelui atunci când cerul
începe să se albească în spatele colinelor; discuțiile asupra unui acord
definitiv se vesteau îndelungi și aprinse. Irascibilul general Zacharie
Taylor nu era favorabil acestei înțelegeri care purta numele – fie și
oricât de puțin dubitativ – de Compromis. În calitate de președinte,
opinia lui atârna greu în balanță, dar țara voia pacea, iar Senatul, care
avea cuvântul lui de spus, înțelegea perfect vocea aceea imperioasă.

Timpul de după petreceri e totdeauna însoțit de-o umbră de frustrare. Ai casei se amuzaseră într-atât, încât dintr-odată plictisul vieții la țară își redobândea atotputernicia. Valsul, muzica, șampania – la toate li se simțea groaznic lipsa. În casă domnea ordinea. Saloanele și vestibulul nu-și aminteau de nimic. Toți căscau și sufcreau ca și-nainte, fiecare închis în mica lui tragedie personală și secretă.

Susanna nu voia să vorbească cu nimeni și-și plimba deznădejdea în singurătate, de-a lungul râului, până la marginea pădurii indienilor. Uneori se aventura destul de departe sub frunzișul întunecos al acestui loc renumit prin faima lui malefică, unde din când în când răsună țipătul ca un răs tulburător al vreunei păsări, iar fata își dorea ca o moarte năprasnică să vină s-o scape de ea însăși. Suferea mai cu seamă de pe urma dezinvolturii cu care familia dispunea de persoana și de libertatea ei, așa cum ar fi făcut cu un animal. Trebuia să aparțină unui bărbat deoarece așa voia tatăl ei. Și, înaintând ceva mai mult în întunericul acelei păduri interzise, spera nebunește ca vreun seminol ce-ar mai fi supraviețuit să-i străpungă inima cu o săgeată de cremene, fie și numai pentru a cufunda familia în chinurile conștiințelor împovărate. În cele din urmă, se întorcea pentru cină.

Trecând prin sfâșierile sufletului aflat la prima lui dragoste, Elizabeth se refugia și ea în singurătate, dar alese drept loc al suferinței camera ei, fără a lăsa să se vadă nimic. Acolo se afla câmpul de bătaie între speranța tremurătoare și deznădejdea absolută. Se apăra rău. Ce faci în asemenea cazuri cu propriul tău trup?

Strania întrebare i se înfățișa cu o insistență ce devenea o adevărată obsesie. Nu plângea, ci pur și simplu ar fi vrut să nu mai existe. Jonathan n-avea să se mai întoarcă, își închipuia că e sigură de asta și, de vreme ce nu exista Jonathan, ar fi trebuit să nu existe nici Elizabeth, dar trupul se afla acolo, cu capul Elizabethei, brațele și picioarele Elizabethei, pieptul și sânii Elizabethei, și toate acelea erau ea, ființă inutilă. Zadarnic umbla în toate părțile prin cameră, pentru prima oară în viață dorea, cu o dorință soră cu moartea, prezența unui bărbat, Jonathan. Chiar dacă-i rostea numele în șoaptă – asta nu-l aducea acolo. Nu găsea nimic altceva ca să se poată apăra. Când se afla lângă ea în frunzișul magnoliei, i-ar fi putut spune că-l iubește, dar nu-și dăduse seama de asta decât prea târziu, atunci când, ca o nebună, i-a spus adio. Acum s-a terminat. Avea senzația că se azvârlise în ochii lui,

că se azvârlise în adâncul ochilor lui ca într-un lac. Ar fi trebuit să coboare curajos până la el. Lașă, fusese lașă. Toate întrebările acelea absurde pe care el i le punea nu însemnau decât un singur lucru. Trupul i-o spunea. Așa că *adio, Jonathan* era o prostie. De mai multe ori, noaptea, se duse pe locul unde stătuse el, ca să vadă ce? Ca să vadă dacă mai era acolo? „Neroado“, își spunea. Și totuși, se ducea, se apleca în frunziș și, întinzându-și brațul, mâna ei căuta în gol fața ce nu mai era acolo. Să-i atingă fața cu degetul... Ar fi putut-o face. Doar fața conta, trupul însemna prezența, nu-și închipuia nimic altceva mai precis, în afară de brațele ce-ar fi strâns-o la pieptul lui, nu știa, nici nu simțea încă altceva. Jonathan vorbise, bătându-și joc de Romeo și Julieta, dar pentru ea asta era, citise piesa lui Shakespeare în ediția epurată care circula prin familii. Julieta nu fugise, dar ca și Julieta, Elizabeth își păstra dragostea tainică, deși apărea la toate mesele. Nimeni nu știa.

Într-o zi totuși, spre seară, mătușa Laura veni s-o vadă. Gravă și zămbitoare în același timp, ca totdeauna, și ca totdeauna la fel de grațioasă în rochia ei albă și cenușie.

O pofti pe Elizabeth să stea lângă ea pe canapea și-i luă mâinile într-ale ei, cu afecțiune.

– Elizabeth, îi spuse ea, se întâmplă ceva cu tine. Înțelegi ce vreau să spun?

– Nu.

– Mă așteptam la răspunsul ăsta. Orice întrebare e indiscretă, dar țin mult la tine și văd bine că mănânci din ce în ce mai puțin.

– E prea cald, spuse fata cam cu prea multă vioiciune, ca pentru a se apăra.

– E-adevărat, dar nu mai vorbești deloc în timpul meselor, deși știu că totdeauna ai fost un pic cam tăcută...

– Așa e, mătușă Laura. Și dumneata la fel, mi se pare.

Lovitura era directă, iar mătușa Laura nu răspunse pe loc.

– Așa sunt, într-adevăr, de ani în șir, și tocmai de asta și sunt, fără îndoială, singura persoană în măsură să te înțeleagă. Nu te simți bine la Dimwood.

– Adevărat.

– N-am să-ți pun nicio întrebare. Ce rost ar avea? E limpede că se întâmplă ceva.

Ultimele cuvinte o făcură pe Elizabeth să roșească și rosti pe tonul ei englezesc, cât se poate de precis:

– Cu tot respectul pe care ți-l datorez, mătușă Laura, nu-ți ascund că mă simt la fel de stânjenită, de parcă aș fi supusă unui interogatoriu. Nu știu cum faci de pui întrebări fără să pari a le pune.

Pentru prima oară îi vorbea mătușii Laura cu o sinceritate brutală. Cuvintele mamei ei o obsedau: „Catolică, să n-ai încredere“.

Fără să se clinească, mătușa Laura păli și continuă cu un zâmbet:

– Îți înțeleg iritarea, dragă Elizabeth. Nu ai a te teme de nimic din partea mea, dar pentru mine e limpede: ești îndrăgostită.

Elizabeth sări în picioare:

– Mătușă Laura, spuse cu ochii strălucindu-i de mânie, nu înțeleg cu ce drept îmi vorbești așa.

Răspunsul veni pe un ton calm, dar de-o tristețe care o ului pe fată:

– Pentru că și eu am fost îndrăgostită la vârsta ta și nu mi-am mai venit niciodată în fire. Chiar și astăzi, acum, când îți vorbesc, simt că rana e tot aici și că nu se închide. Poate că e o mare bucurie sau o mare nenorocire să te îndrăgostești, dar nu ne e dat să alegem, vezi tu, e un mister.

O asemenea noblețe era zugrăvită pe chipul ei în timp ce rostea aceste cuvinte, încât Elizabeth se rușină:

– Nu știam, spuse în cele din urmă. Îmi pare rău că ți-am vorbit așa, mătușă Laura.

– Nicio scuză, Elizabeth, ai reacționat ca o englezoaică. Poate că și eu aș fi făcut la fel în locul tău. Suntem cu toții englezi în colțul ăsta de lume. Tocmai asta Nordul n-o să înțeleagă niciodată. Vino să stai jos.

Cu inima zvâcnindu-i, Elizabeth se așeză la locul ei și, din nou, mătușa Laura îi zâmbi:

– Nu care cumva să-ți închipui că mă străduiesc să aflu ceea ce nu se cuvine să aflu. Dacă ești îndrăgostită, fii atentă. Erau mai mulți tineri care-ar fi putut dansa cu tine în seara aceea.

– Unul singur, un sublocotenent micuț, lipsit de interes.

– Îmi pare rău. Toți sunt de familie destul de bună. Dar dacă e vorba de cineva care se afla aici și nu dansa, tremur pentru tine, și când zic asta, am zis totul. Ești în primejdie, Elizabeth, dacă e vorba de bărbatul la care mă gândesc. Dar, la urma urmelor, poate că nu ești îndrăgostită.

– Ba da, din păcate! oftă Elizabeth.

– Te simți în stare să pleci de la Dimwood și să petreci câteva luni la Savannah, acasă la unchiul Charlie? Aș putea aranja eu totul.

– Nu merită osteneala, n-o să mai vină, sunt sigură.

– Cunosce eu omul. Dacă ne gândim la aceeași persoană, e mai bine să știi că e îndrăgostit la nebunie de doamna...

Șovăi o clipă și închise ochii.

– ...o doamnă pe care n-ai văzut-o și care a venit aici într-o zi, împreună cu el, în cabrioletă, în timp ce tu mai erai la Savannah.

– Doamna în alb?

– Ți s-a spus... Degeaba te-ai gândi la el, Elizabeth. Se distrează să te facă să suferi, dar nu pe tine te iubește. Roagă-te cerului să nu mai vină. N-am dreptul să știu mai multe, dar o să mă gândesc la tine în noaptea asta.

Era gata să se ridice, când Elizabeth spuse pe un ton timid, ce nu-i stătea în fire:

– Doamna în alb trebuie să fie nemaipomenit de frumoasă, ca s-o iubească atâta.

– Nemaipomenit de frumoasă, da, spuse mătușa Laura, așezându-se la loc.

Urmă o scurtă tăcere, în timp ce fiecare dintre ele se pierdea în propriile gânduri. Elizabeth simți întreaga duritate a umilinței pe care-o chemase ea însăși. Mătușa Laura părea a privi în gol o față invizibilă.

– O femeie minunată, spuse pe șoptite, ca și cum și-ar fi vorbit sieși. Voaleta pe care o poartă ca să-și mențină tenul i-a făcut pe oameni s-o socoată o persoană misterioasă, dar e absurd. La fel și mânușile lungi și albe, ca să-și apere de soare mâinile ei frumoase. Totul în ea e atât de delicat... De-ai putea-o vedea, te-ai îndrăgosti pur și simplu. Așa li se întâmplă tuturor, fără să vrea, dar e greu să ajungi la ea.

Niciodată Elizabeth n-o mai văzuse pe mătușa Laura vorbind cu o duioșie atât de pătimasă și se simți șocată, de parcă ar fi pătruns o taină pe care n-ar fi trebuit s-o știe. La sfârșit, întrucâtva săcăită, spuse cu sălbăticie:

– Dacă e atât de frumoasă, presupun că e măritată.

– Nu.

– Bărbatul care a venit cu ea în cabrioletă se va căsători cu ea?

– Oh! nici gând.

Acel „nici gând“ atât de categoric aprinse o luminiță de speranță în ochii tinerei englezoaice.

– Dacă am înțeles eu bine, el e îndrăgostit de ea, dar ea nu e îndrăgostită de el.

– Cam așa ceva.

– Atunci, poate că va lua în căsătorie pe altcineva, nu? întrebă cu naivitate.

Gândul i se citea atât de limpede în priviri, încât mătușa Laura se aplecă spre ea și o sărută.

– Fetiță dragă, oare de-a ce ne jucăm noi acum? De un sfert de oră îmi vorbești despre un bărbat căruia nu vrei să-i spui pe nume, în timp ce eu, care te-ascult de un sfert de oră, văd chipul lui Jonathan Armstrong. Nu te întreb dacă despre el este vorba, dar dacă da, temete și fugi de el. Nu-ți poate aduce decât nenorocire. Nu vreau să te necăjesc, dar nici să-ți ascund adevărul nu pot, iar adevărul e uneori greu de îndurat.

Cuvintele acelea, rostite cu o voce nespus de blândă, sfâșiară inima fetei, care era cât pe ce să izbucnească în plâns. Se stăpâni însă și, pentru că mătușa Laura se ridică în picioare, se ridică și ea.

– În clipa asta, spuse mătușa Laura, nu mă poți suferi și ai pică pe mine.

– Nu, spuse Elizabeth cu răceală.

– Ba da, dar ascultă. Dacă atunci când aveam vârsta ta, cineva mi-ar fi vorbit așa cum ți-am vorbit eu în seara asta, soarta mea ar fi fost alta, dar nimeni n-a făcut-o, încât ai în fața ta cea mai nefericită dintre femei.

Spusese cuvintele acelea cu un soi de calm cumplit și întreaga ei persoană păru să capete o majestate ce-o separa de restul lumii.

Răscolită, fata nu putu decât să șoptească:

– Mătușă Laura...

– Bine, spuse aceasta din urmă ca pentru a reteza orice efuziune, noapte bună și amintește-ți ce ți-am spus... Am să încerc să dorm puțin, dar am să mă gândesc și la tine.

Și, fără să mai adauge nimic, o sărută pe Elizabeth și dispăru.

Rămasă singură, Elizabeth se dezbracă, suflă în lampă și se culcă, dar prea multe gânduri contradictorii se ciocneau în mintea ei ca să poată dormi. Emoția, uimirea, iritarea stârnită de fraza misterioasă privind intenția de-a se gândi la ea, toate acestea o răscoleau neplăcut. Cu o forță irezistibilă, numele lui Jonathan începea iarăși să fie rostit de buzele ei într-o șoptă ce semăna a chemare. Lunecă în somn și

visul puse stăpânire pe ea cu o tărie halucinatorie, fără putință de împotrivire. Gema și se zbătea. Încetișor, ușa de la cameră se deschise, lăsând să intre necunoscuți care se apropiau de ea și-o priveau, vorbind într-o limbă de neînțeles. Deodată, tatăl ei se aplecă deasupra-i și-i spuse: „E limba noastră. Dar voi n-o cunoașteți”. Vorbea fără să-și descleșteze dinții, iar cuvintele se desprindeau de pe fața lui împietrită, de culoarea fildeşului. Elizabeth încercă să strige și se zvârcoli în așternut. După o clipă, simți pe frunte mângâierea ușoară a unei mâini care abia dacă o atingea și, în cele din urmă, se așeză cu o delicatețe plină de precauții.

Se trezi și, în lumina revărsatului de zi, recunoscă chipul lui Betty.

– Nu fică, spuse aceasta, nu fică, don'soa'ă Lisbeth, nu-i nimic.

– O, Betty, ce faci aici?

– Betty a auzit st'igând...

– Strigând? Am strigat? Când?

– În noaptea asta, am venit...

– Unde ai dormit?

– Aici, pe jos. Nu t'ebuie să ai teamă, don'soa'ă Lisbeth.

– Pe jos, biata mea Betty. Trebuie să te duci, să te duci și să dormi.

– Nu, Betty mai 'ămâne.

Elizabeth o întrebă dacă spusese ceva prin somn, iar Betty începu să înșire ceva fără noimă, inventat de ea, ce-i slujea drept refugiu împotriva adevărilor ce nu se puteau spune. Fetei i se păru primejdios să insiste. Nu rezistă însă dorinței de a ști:

– Răspunde-mi numai la o singură întrebare: am spus numele cuiva?

– O, da, don'soa'ă Lisbeth!

– Mult? Mereu?

– Da.

– Mr. Jonathan?

Tăcere.

– N-o să spui la nimeni?

– Nu, don'soa'ă Lisbeth.

– Juri pe *Biblie*?

– Betty nu a'e *Biblie*, don'soa'ă Lisbeth.

„Ciudat, gândi Elizabeth, dar, atâta pagubă...? și cu glas tare:

– Nu-ți place Mr. Jonathan, Betty?

– Nimănui nu-i place de Mr. Jonathan la Dimwood.

– De ce, Betty? Vreau să știu.

– Cei doi fați ai lui.

– Nu înțeleg. Ce vrei să spui?

Urmă o lungă ezitare, apoi, într-o șoaptă îngrozită, veni răspunsul:

– În infen.

Cuvintele au fost urmate de un gest furiș, ce-o enervă pe Elizabeth.

Betty păru a-și înfășura fața într-un văl invizibil.

– E caraghios, Betty. Întâi și-ntâi, că nu se știe, nimeni nu știe.

– Toată lumea spune așa, don'soa'a Lisbeth.

Fără să răspundă, Elizabeth își trase cearșaful peste cap.

– Coboară storurile, spuse în cele din urmă, am să încerc să dorm.

Betty îi dădu numaidecât ascultare și, pe când cufunda camera în semiîntuneric, șopti:

– Don'soa'a Lisbeth nu fe'icită în dimineața asta din cauza...

– Din cauza a nimic, i-o reteză Elizabeth, nevoind să audă ceea ce nu dorea. Te chem eu mai târziu, acum du-te și tu să dormi.

Betty se apropie de pat și-o învălui pe fată într-o privire adâncă, plină de compătimire. Și-atunci, un colț de cearșaf se dădu la o parte, numai atât cât să se vadă un ochi albastru iritat:

– Ți-am spus să pleci, zise o voce ieșind din adâncimea pernei.

– Don'soa'a Lisbeth nu mulțumită de Betty?

– Ba da, și-ți mulțumesc că ai dormit la mine în cameră, dar vreau să fiu singură.

Cu pasul ei greoi, Betty ieși din cameră și închise ușa, șoptind ceva ce-ar fi putut fi o rugăciune.

Capitolul XLVIII

Zilele treceau cu încetineala vieții de la țară, iar plictisul se desfășura în splendoarea unei veri strălucind cu cele mai vesele culori ale ei. Nici că se putea închipui un decor mai fastuos pentru suferințele amoroase ale Elizabeth și pentru îngrijorarea mocnită a Susannei.

În fiecare săptămână, aceasta din urmă găsea sub ușa de la camera ei un bilet în care cuvinte scrise cu o mână hotărâtă fremătau de dorință și de-o înfocată sentimentalitate. Misiva sosea cu o exactitate de-a dreptul militărească, marșea dimineață, adusă de curierul de la ora opt, iar Jennifer, slujnica Susannei, strecura pe sub ușă misteriosul plic.

De cum primi cea dintâi scrisoare, Susanna se năpusti la Elizabeth în cameră și, cu fața scăldată-n lacrimi, nu-i putu spune decât un cuvânt:

– Citește.

Elizabeth se prefăcu a citi scrisoarea de la un capăt la altul și răsese stingerit, înapoiindu-i-o:

– E o scrisoare de dragoste și-atâta tot. Foarte personală.

Susanna scoase un ușor strigăt de disperare:

– Îți închipui cumva că nu-mi dau seama? Mă îngreșează scrisoarea lui.

– Crezi? N-am văzut nimic necuviincios.

– Dar tonul, Elizabeth, tonul! Și-apoi, face aluzie la gura mea.

Elizabeth se înroși toată, așezându-se pe marginea patului. Unde nu dă Dumnezeu ca Jonathan să-i scrie ei asemenea lucruri...

– la să văd, spuse.

Susanna îi dădu scrisoarea și se prăbuși în scaunul-balansoar.

O a doua lectură ceva mai atentă o făcu să descopere un temperament năvalnic. Elizabeth simți gelozia mușcându-i inima și nu-și putu reține o lacrimă de ciudă, de care-i fu rușine.

– Într-adevăr, zise cu o voce ușor tremurătoare. Merge un pic cam prea departe.

– Cam prea departe! Spune că mi-a simțit trupul lipit de al lui în timpul valsului. Întâi de toate, că oamenii bine crescuți n-au trup.

– Totuși...

– Ba nu! Nu vorbești de corpul tău, ci de persoana ta. O, Elizabeth, sunt nefericită. Ce-o să-mi facă? Răspunde, hai, zi ceva!

– Habar n-am. Ceea ce oamenii căsătoriți fac între ei.

– Lucruri groaznice.

– Bine, dar voi încă nu sunteți căsătoriți. S-ar putea ivi o piedică.

– Ce piedică? S-ar putea ca el să moară?

– Bunăoară.

– Să moară la război. Dacă ar fi război...

– Bineînțeles.

– Un război ar aranja totul. Numai de-ar fi război, Elizabeth!

– Susanna, nu știi ce spui, dar te înțeleg. Locotenentul tău nu mă mișcă nici pe mine, deloc. Și când mă gândesc că Jennie Boulton a venit să mă consoleze pentru că nu i-am plăcut fratelui ei...

– Oh! De-ai fi fost tu în locul meu! Poate că dacă te-ar vedea din nou...

– Foarte mulțumesc. Pentru nimic în lume...

– Dar se pare că are sânge regesc în vine.

– Asta nu-l face cu nimic mai atrăgător. E coșcogeamite matahala. Nu-i un bărbat, ci un monument. Mie îmi plac cei zvelți.

Se gândi la silueta elegantă a lui Jonathan, ceea ce-o făcu să-și înăbușe încă un oftat, mai adânc decât celelalte.

– Cum așa, spuse Susanna printre lacrimi, și tu ești nefericită?

Dar tânăra englezoaică își păstra secretele pentru ea și nu răspunse.

Iar jelaniile Susannei fură pe loc curmate de apariția mătușii Laura, care intră fără zgomot și zise veselă:

– Ce încântare să vă văd sporovăind, și-mi pare rău că vă întrerup, dar am de întocmit scrisori, iar drăgălașele voastre voci mă fac să nu-mi pot aduna mințile. Elizabeth, tu uiți mereu că suntem vecine, iar pe tine, dragă Susanna, te-am rugat de mai multe ori să n-o vizitezi pe Elizabeth.

– Oh! Mătușă Laura, dar sunt așa de nefericită, izbucni Susanna într-un elan spre doamna în cenușiu, care continua să zâmbescă.

– Și câte fete din Sud îți invidiază succesul, spuse mătușa Laura, conducând-o cu blândețe spre ușă. Peste un an, sau poate peste șase luni, căsătoria asta strălucită va face din tine una din reginele societății. E un hatâr nesperat...

Spusele astea o însoțiră pe logodnica înlăcrimată până ce ușa se închise după ea.

Elizabeth se întrebă ce sumbră ironie se ascundea îndărătul acelor cuvinte de mângâiere și, ca pentru a-i confirma impresia, mătușa Laura se întoarse spre ea și-i zise:

– Mă întreb uncori dacă ne aflăm pe pământ ca să fim fericite.

Scrisorile continuau să sosească marțea dimineață cu o regularitate ce făcea din viața Susannei un soi de lung coșmar. I se părea că săptămâna nu-i alcătuită decât din zilele de marți și-i dădea Elizabethi fiecare din scrisorile ei:

– Citește, îi spunea, și păstrează-le pe toate. Să-mi spui dacă e ceva nou, dacă, din fericire, s-a răzgândit și nu mă mai vrea.

La început, Elizabeth șovăia cumva; să citească o scrisoare ce nu-i era adresată... Dar, mai devreme sau mai târziu, curiozitatea tot ar fi avut câștig de cauză, încât, într-un ungher din camera ei, sorbea acele misive arzătoare, așa cum se întâmplă să sorbi un roman de dragoste

strălucit adus din condei. Până și încetinelile erau savuroase, iar anumite repetări sugerau găfăielile pasiunii. Elizabeth învăța; dar și suferea, închipuindu-și-l pe Jonathan al ei în locul acelui militar năbădăios. Locotenentul avea condei. Era neîntrecut în arta subînțelesurilor cu delicatețe ipocrite. Să vorbești despre trup însemna o încălcare a conveniențelor, își dăduse seama de asta – prea târziu – și pe viitor își supraveghea stilul. Dar era încă și mai rău. Trebuia să fii tâmpită ca să nu pricepi.

– Nicio speranță? întreba Susanna.

Într-o zi de marți, Elizabeth îi spuse:

– Tristă veste, biata mea Susanna. În scrisoarea din dimineața asta amenință cu o vizită pe timpul verii.

– Oh, nu, asta nu! N-o să fiu aici, o să fiu plecată, o să fiu bolnavă, o să fiu moartă.

Plânseră amândouă din motive diferite. Se simțiră ușurate amândouă.

Între timp, evenimentele își urmau cursul. Unchiul Josh desfăcea ziarul și citea titlurile, imprimate cu sobrietate, în majuscule mici, dar evita orice comentariu. Fără îndoială că prezența lui Fred îl stingherea. Fred vedea prea limpede. Din cauza asta nimeni nu-l întreba nimic. Iar de la o vreme nici el nu mai spunea nimic, dar până și tăcerea lui, împodobită uneori cu un zâmbet amar, pricinuia o neplăcere stranie.

Deși aproape împărtășea principiul unui compromis, Congresul se mai războia încă privitor la modalitățile aplicării lui, iar furtunile rămăneau posibile. Tot ce se putea spera era că se avea în vedere pacea, atâta tot.

După explozia de bucurie de la 6 mai, neliniștea ceda locul unui soi de neplăcere nemărturisită. Sudul era departe de a fi mulțumit de tergiversările ce aveau loc în cercurile înalte și se vesteau scindări. După ce fusese favorabil admiterii Californiei, președintele Zacharie Taylor, cu bruscheta lui milităroasă, se declara opozant. Reprezentanții Sudului, într-adevăr, protestau împotriva abolirii sclaviei în acest nou stat. La care generalul-președinte răspundea că statul California va fi un stat liber și că el, Zacharie Taylor, avea să-l spânzure cu propriile sale mâini pe cel care nu se va declara de acord cu politica lui. Față de asemenea atitudine, fluctuațiile Congresului erau de înțeles.

La Fortul Pulaski, permisiile deveneau din nou mai rare, ca în timp de criză politică. Susanna era ultima persoană de pe lume care să se plângă.

În timpul ăsta, Elizabeth nu izbutea să termine *Ultimele zile ale orașului Pompei*. Îi era gândul într-altă parte și, printr-una din ciudățeniile destinului ei, tânjea după scrisorile locotenentului Boulton. Era măcar un om credincios și puteai conta pe el. Dacă pe nefericita Susanna o făcea să turbeze, pe Elizabeth o instruia asupra violenței pe care-o poate atinge la bărbați setea de dragoste trupească și sufletească. Pur și simplu o pârguia, așa cum soarele pârguiește un fruct și, puțin câte puțin, i se substituia lui Jonathan. Cu o umilință surprinzătoare din partea unui războinic, se plângea cu timiditate de tăcerea celei dragi, cerșea un răspuns, oricât de scurt, își dădea de zeci de ori adresa caligrafiată în susul și în josul paginii. Implora un rând, un cuvânt, o foaie pe care draga ei mână să se fi așezat ca să scrie, să înjghebeze minunatele litere ale numelui ei adorat.

– Ar trebui să-i scrii, îi spuse Elizabeth într-o bună zi.

Răspunsul fu o privire indignată, apoi Susanna spuse cu o voce răgușită de mânie:

– De ce-ți bați joc de mine?

Strigătul acesta de deznădejde o făcu pe Elizabeth să tresară.

– Iartă-mă, spuse, visam. Mi se pare că nu mai trăiesc, ci doar că visez de când sunt în țara asta.

– Ce vrei să spui?

– Nu știu.

În seara aceea, Elizabeth aranjă toate scrisorile locotenentului într-o cutie și-o puse în fundul unui sertar, după ce le mai citi încă o dată. Erau șase cu totul și ar fi putut spune pe de rost pagini întregi în care răsunau sunetul și accentul unei sincerități brutale, și tocmai asta voia și ea să audă, deoarece nu se lăsa păcălită de întorsăturile de frază, în cuvintele acelea răbufnea furia unei energii frustrate de o prea lungă așteptare.

Punând cuvintele în gura lui Jonathan, fata simțea o amețală ce-o înspăimânta și-o încânta totodată. Fără să știe cum, devenea o alta. Îi trecu prin minte să-i scrie lui Boulton scrisoarea pe care acesta și-ar fi dorit-o între toate și s-o semneze cu numele Susannei. S-ar fi priceput să-l scoată din minți și să-l aducă la Dimwood în douăzeci și patru de

ore. Și cu ce s-ar fi ales din asta?... Monstruosul proiect fu dat la o parte aproape numaidecât printr-o tresărire de bun simț, dar asta n-o împiedică să sărute misivele lui, una după alta, înainte de-a face să dispară într-un colț de sertar ceea ce în minte numea comoara ei. Ar fi îndrăznit să-i scrie lui Jonathan? Dar oare ce altceva făcea de dimineața până seara în închipuire? Îndrăzneala i se oprea aici. El n-o iubea. Cuvintele lui ironice despre Romeo și Julieta o jigniseră, ca și fraza insuportabilă despre nu mai știu ce lovituri de cuțit. „Teme-te“, îi spusese mătușa Laura.

După ce închise sertarul, se așează la masă și, cu un scris conștiincios, începu o scrisoare.

Mă uiți, Jonathan...

Șterse începutul acela și-l înlocui prin cuvintele:

Jonathan, cum altfel să-ți spun? Numai numele dumitale și te aduce în singurătatea ce mă înconjoară. Mi se pare că te afli aici, când îl rostesc cu glas tare, așa cum fac acum...

În clipa aceea, cineva bătu foarte discret la ușa ei, dar era atât de târziu, încât zgomotul acela ușor se amplifică nemăsurat de mult în tăcerea adâncă, iar fata scăpă pana din mână, scoțând un ușor strigăt de spaimă. Lăsând să treacă vreo câteva secunde, întrebă șoptit:

– Tu ești, Betty?

Drept orice răspuns, ușa se deschise încetișor. Se ivi atunci o femeie cam greoaie, zâmbitoare, îmbrăcată în pânză de culoare închisă. La început, Elizabeth n-o recunoscuse, deoarece totul în ființa ei se opunea acestui lucru, apoi găsi puterea să-și vină în fire și spuse pe un ton pe care-l voia hotărât:

– Miss Llewelyn, tocmai mă pregăteam de culcare, vreau să dorm, vă rog să mă lăsați singură.

– Singură ca să termini scrisoarea asta, care trebuie să fie importantă, ca toate scrisorile ce se scriu la miezul nopții, când ai... șaisprezece ani, nu-i așa?

Zâmbetul rămânea plăcut, iar vocea surprindea prin inflexiunile ei încântătoare, contrastând cu fizicul nepoftitei. Elizabeth își aminti de ceea ce de-atâtea ori i se spusese la Dimwood: sub niciun pretext să nu-i vorbească lui Miss Llewelyn.

Scrisoarea neterminată dispăru într-un sertar și, cu un nod în gât de înspăimântată ce era, Elizabeth rosti foarte jos:

– Lăsați-mă în pace, Miss Llewelyn.

Fără să răspundă pe loc, Miss Llewelyn închise ușa încet.

– Vreau să-ți spun ceva, Elizabeth Eschridge.

Tonul era grav și confidențial.

– Iar eu, spuse Elizabeth cu aprindere, vă încredințez că nu vreau să vă spun absolut nimic.

– Va veni ziua, răspunse Miss Llewelyn, când o să vrei să-mi spui multe, iar ziua asta nu-i departe.

Și fără un cuvânt, trecu prin fața fetei și se duse să închidă fereastra ce da spre portic.

– Scuză-mă, spuse ea ceva mai tare, dar cred că vom putea trântăni mai liniștite așa, fără să fim nevoite să șușotim ca niște conspiratori.

Un zâmbet larg însoți aceste cuvinte, dând la iveală un șirag de dinți pătrați, rămași albi. Întorcându-se spre Elizabeth, se proțăpi dinaintea ei, ca pentru a se lăsa cercetată. Trunchiul ei puternic umplea pânza rochiei, iar șoldurile late sporeau impresia de soliditate masivă ce emana din toată ființa ei. Fața pătrată amintea de cea a unei țărânci. Părul negru, înspicat, era dat pe spate și strâns la ceafă într-un coc mare. Un guleraș îngust, alb, dădea ocol gâtului ei puternic. Miss Llewelyn mirosea puternic.

Un nou zâmbet, apoi continuă cu vocea ei ușor cântătoare:

– Nu-ți fie teamă de mine. Nu sunt o femeie rea.

– Nu mi-e teamă, zise Elizabeth, căreia inima continua să-i bată mai repede ca de obicei, dar... dacă vreți să-mi spuneți ceva... Mă simt obosită.

Invitația asta discretă să spele putina nu fu luată în seamă. Ca o femeie cu inima îndurerată și care s-a hotărât să-și verse năduful, Miss Llewelyn continuă:

– Eu sunt cea căreia nu i se dă bună ziua. Uneori, un semn din cap abia schițat la capătul unui culoar și la colțul unei alei, asta-i tot. Mi-e indiferent. Fără nicio pretenție nobiliară, slavă Domnului, știu o groază de lucruri pe care n-ar trebui să le știu despre toată lumea, despre Dimwood, ca și despre cele ce s-au petrecut acolo...

– Acolo? șopti Elizabeth, devenită dintr-odată curioasă.

– Da, acolo, micuță englezoaică, în focul și sângele unei frumoase nopți din Antile. Dar am spus prea multe, iar lui Miss Eschridge îi e somn.

Ironia acestor cuvinte accentua fascinantele modulații ale vocii. Elizabeth ar fi voit să-i spună să rămână, dar nu știu cum să facă, așa că tăcu.

– Înainte de-a pleca, zise Miss Llewelyn, țin să-ți spun că eu sunt din Țara Galilor. Accentul meu fără îndoială că te-a lămurit. Sper că nu ai nimic împotriva velșilor, cu toate că ești englezoaică.

– O, nu! se grăbi Elizabeth s-o liniștească, n-am nimic cu ei.

– Să fie într-un ceas bun. Pot să stau jos?

Fără să aștepte îngăduința fetei, se instalează într-un fotoliu, în timp ce Elizabeth se așeza la oarecare distanță de ea, pe un jilț.

– Nu vreau să-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala, zise Miss Llewelyn, dar noi, femeile velșe, avem haruri deosebite, presimțim, intuim etc.

Ființa din fața ei i se păru neliniștitoare Elizabethiei, care deveni și mai atentă.

În timpul asta, Miss Llewelyn se tolănea în fotoliu cu o umbră de insolență. Nu mai era aceeași persoană de adineauri.

„Vulgară“, gândi Elizabeth. Dar ceea ce o indigna era mirosul. Pentru că Miss Llewelyn mirosea. Din cauza asta Elizabeth stătea ceva mai departe de ea, și cu toate acestea, miasme apăsătoare ajungeau până la năsucul ei delicat și dezgustat. Acum era prea târziu s-o mai dai afară, și fata avu intuiția tulburătoare că femeia aceea mătăhăloasă se instalează în viața ei așa cum se instalase și în fotoliu. Și totuși, imprudentei i se spusese să nu-i vorbească niciodată... Dar, în ciuda iritării ce-o simțea în clipele de față, fata era îmboldită de-o curiozitate irezistibilă față de cele pe care intrusa avea să i le dezvăluie.

O vreme, velșa privi în jur cu micii ei ochi verzi. Cu capătul unghiei, bătea într-unul din nasturii fotoliului capitonat.

– Am venit să te pun în gardă, spuse în cele din urmă. Eu nu sunt ca domnișoara Souligou, nu dau în cărți și n-am nevoie de ajutorul lor ca să văd limpede viitorul.

Așteptă, dar cum Elizabeth nu spunea nimic, continuă:

– Bineînțeles că te-ai dus s-o vezi pe domnișoara Souligou, ca toate persoanele tinere de la Dimwood.

– Da.

– A făcut pe misterioasă. Interesantă?

– Nu mi-a spus mare lucru. Nu voia.

Miss Llewelyn zâmbi batjocoritor.

– Șmecheră bătrână. Nu știe nimic. Arată două cărți, iar pe-a treia o ascunde, cea care spune totul și pe care n-o arată.

- De ce?
- Păi, ca să te întorci. Își așteaptă micul ei suvenir.
- Micul ei suvenir?
- Da, data viitoare când o să te duci la Savannah o să te gândești la ea. Mr. Jones o să-ți explice ce trebuie să faci. O iubim cu toții pe bătrâna noastră Souligou. Iar în legătură cu asta vreau să spun că ar fi bine să-i faci o vizită lui Mr. Jones, o vizită în toată regula, de vreo trei săptămâni. O să fie fericit.
- Pentru moment, n-am niciun chef.
- Știi foarte bine, dar greșești. Fugi de la Dimwood, Elizabeth. De asta am venit, ca să-ți dau sfatul ăsta.
- De ce?
- Să-ți spun adevărul sau preferi să nu știi nimic și, cum se spune, să te îmbeți cu iluzii?
- Vreau să știu.
- Atunci, uite, zadarnic ai spera să te iubească, și știi foarte bine despre cine vorbesc. Cel mult dacă vrea să-și satisfacă un capriciu. Elizabeth se făcu roșie de mânie și se ridică în picioare.
- Nu știu câtuși de puțin despre cine vorbești.
- Iar eu, zise veșea pe un ton foarte liniștit, știu cât se poate de bine că știi. Așa că liniștește-te, și-am să-ți spun. E îndrăgostit la nebunie de doamna în alb și se ruinează pentru ea. Ei îi place luxul. Iar el își vinde pământurile ca să-i dea ce-și dorește. Iartă-mă dacă-ți spun că nu cântărești mare lucru pentru el.
- Nimic nu mă obligă să vă cred, dacă vorbim de aceeași persoană.
- Bine. Știi ce-i aceea o toană? Nu? O să te învețe el. Ai să suferi mult, Elizabeth. Îl știu pe Jonathan. E un om fără inimă. N-ai să-l reții.
- Ca și cum numele acela rostit cu glas tare ar fi transformat-o dintr-odată, Elizabeth spuse cu vocea înăbușită de emoție:
- O să vedem, Miss Llewelyn.

Capitolul XLIX

Vara se instalează sălbatic odată cu nemilosul țărâit al greierilor. Toată lumea tânjea după clipa când apunea soarele și după abia simțita adiere răcoroasă venită de departe. Elizabeth se chinuia mai mult decât toți ceilalți, din zi în zi mai uluită și mai indignată de întoarcerea acelei

călduri ce aducea cu un blestem al cerului. Încă de la șapte dimineața storurile erau trase ca să păstreze ca pe-o comoară răcoarea din zori, dar acrul închis devenea de nerespirat de cum se făcea după-amiază. Singura scăpare erau băuturile răcoritoare de la gheață, servite la parterul cufundat în întuneric, unde se auzea torsul ventilatoarelor, care vânturau o căldură jilavă. Ai casei se târau dintr-un colț într-altul, ținând în mână un evantai din firunză de palmier, iar când tânăra englezoaică întreba de ce americanii nu avuseseră bunul simț să se stabilească în coloniile unde temperatura trecea drept ceva mai îndurătoare, doar o privire plină de ură ținea loc de răspuns, deoarece firile se înăcreau. Negrii îmbrăcați în haine ușoare de bumbac aduceau pahare cu *mint julep*, care-ți îngăduiau să rezisti.

Elizabeth se refugie la ea în cameră și, smulgându-și hainele, își puse o cămașă de noapte. O clipă o ispiti gândul să stea goală, dar ceva în ea i-o interzicea, și-apoi, groaza unci apariții subite a mătușii Laura o făcu să renunțe la indecența asta neasemuită, deoarece chiar și atunci când făcea baie păstra virginala cămașă. Iar acum se mulțumea să-i fluture cutele, ca să-și răcorească trupul.

Într-o dimineață ce se vestea nu mai puțin toridă decât celelalte, avu surpriza s-o vadă intrând la ea pe Betty, care avea în mână o minunată ramură de orhidee, ale cărei flori, în număr de vreo douăzeci, larg deschise, păreau niște ochi mari întorși spre Elizabeth ca s-o privească și să-i spună ceva. O ulcică de nuielă plină cu pământ conținea ramura cu rădăcină cu tot, îngăduindu-i să trăiască.

Fără un cuvânt, Betty puse planta pe o măsuță și se pregătea să iasă, când fata, uluită, o opri:

– Betty, ce te-a apucat? Vrei să-mi spui de unde sunt orhideele astea?

– Don'soa'ă Lisbeth, un băietan neg'u le-a adus chia' acum și mi-a spus că sunt pent'u tine.

– Un negru? Ce negru?

– Nu știu. Nu mi-a spus al cui e.

Felul ăsta de a vorbi, atât de obișnuit totuși, o șocă pe Elizabeth, dar nu la asta îi era gândul.

– Răspunde, Betty. Cine l-a trimis?

– Băiatul n-a v'ut să spună și a fugit.

– Bine, Betty, dar sunt milioane de orhidee prin grădini și prin păduri. Ce însermnă asta?

Pentru prima oară, fața lui Betty rămase gravă.

– Betty nu știe, don'soa'ă Lisbeth, Betty nu știe nimic.

După ce Betty plecă, Elizabeth se uită la ramura de orhidee. Tot privind-o pătrunzător, orice plantă devine până la urmă o persoană, și atunci începu un soi de dialog mut:

„– Ce cauți aici la mine în cameră?

– Să-ți aduc omagii, să-ți spun ceea ce, din lipsă de îndrăzneală, nu ți-a fost spus.

– Ai venit să-ți bați joc de mine, ești frumoasă, dar banală, poți fi văzută pe toate drumurile, în cantități uriașe.

– Am fost aleasă dintre toate celelalte, cu dragoste.

– Mincinoaso.

– Dragoste, dragoste, Elizabeth, dragoste.“

Trase de cordonul soneriei și Betty se întoarse, cu fața la fel de gravă, la fel de îngrijorată.

– Ia floarea asta de pe masă și pune-o într-un colț.

De data asta, Betty zâmbi și duse orhideea într-un colț al camerei, unde nu era în bătaia privirii.

– Așa e bine, don'soa'ă Lisbeth, spuse înainte de-a ieși. Nu t'ebuie să vezi floa'ea.

Într-adevăr, fata n-o mai vedea, dar se gândea la ea fără să vrea și i se părea că în ungherul lor întunecat florile vigilente șopteau întruna: „Din dragoste, Elizabeth, din dragoste.“

În aceeași seară, primi vizita mătușii Laura. Cu blândețea ei obișnuită, îi vorbi de întâmplările de peste zi. În ciuda căldurii, Mr. Hargrove primise vizite de politețe de la câțiva dintre invitații de la bal. Veneau cam vreo doi-trei pe zi, târziu, la lăsarea serii, iar Mr. Hargrove era încântat. Era dată uitării umbra malefică ce învăluise până atunci frumoasa reședință Dimwood. Cât despre valul acela de căldură copleșitoare, avca să înceteze peste trei zile. Se prevedea o furtună pe cînste.

După obiceiul ei, se plimbă discret prin cameră ca să se încredințeze, după cum spunea, că Betty deretică așa cum trebuie. O clipă păru să viseze în fața ramurii de orhidee, dar nu făcu niciun comentariu.

– Apropo, nu ți-am spus că în seara balului, acum două săptămâni, i-am scris cu de la mine putere unchiului Charlie, sfătuiindu-l să te

invite la el o vreme. Aici, în afară de bal, un eveniment atât de rar, cred că te plictisești. O, știu! Ești prea bine crescută ca să recunoști una ca asta...

– Dar nu vreau să mă duc la Savannah, protestă Elizabeth cât se poate de spontan.

De ce? N-ar fi știut s-o spună foarte precis, mai cu seamă mătușii Laura. Aceasta nu răspunse pe loc. În rochia cenușie ce plutea elegant în jurul ei, mătușa Laura își continuă mica ei plimbare de inspecție și, dintr-odată, spuse:

– Dacă vrei să-ți împodobești camera cu flori, Betty o să-ți facă niște buchete minunate. Are un gust de-o mare delicatețe. Florile dau viață unei încăperi.

– Mulțumesc, mătușă Laura, dar niciodată n-am cerut să-mi fie împodobită camera cu flori.

– Știu, știu. Ramura asta de orhidee e cam caraghioasă, aduce aproape a batjocură, zic „aproape“, dar te poți întreba dacă e sau nu așa. Călătoria ta la Savannah e, așadar, fixată pe marșea viitoare, peste cinci zile...

– Fixată! Dar eu n-am fost întrebată...

– Draga mea, tata găsește că am avut o idee minunată. O să-l necăjești tare rău dacă refuzi, fără să mai vorbim de unchiul Charlie, care te-așteaptă nerăbdător. Gândește-te la ce-au făcut, atât unul, cât și celălalt, ca să te simți fericită de când ai venit în țara asta...

Elizabeth nu găsea niciun răspuns, dar îi aruncă mătușii Laura o privire plină de indignare. Erau zile când se simțea ispitită să i se încredințeze pe de-a-ntregul acestei femei, iar altele în care n-o putea suferi. Catolica o spionase, i se păru limpede, știa totul, iar Betty trebuie să fi vorbit, negrii erau și ei la curent cu tot.

– N-am să mă duc, spuse în cele din urmă.

Mătușa Laura îi zâmbi dulce și afectuos.

– Ba da, mititică dragă, și o să fii încântată. De data asta o să te însoțească mătușa Augusta și, în chip de cavalier servant, Fred.

– A, nu! exclamă Elizabeth.

– Un pic cam serios, poate? Ei bine, atunci o să i-l adăugăm și pe Billy, care, oricum, o să facă un târăboi pe cinste dacă am încerca să-l ținem aici. Sper să se poarte ca un gentleman.

– Dar, mătușă Laura...

– Noapte bună, mititico dragă, hai, culcă-te repede, am stat prea mult.

Și zicând acestea, se îndreptă spre ușa-fereastră, iar rochia îi plutea largă în jur, ca și cum înăuntrul acelor metri de bumbac cenușiu n-ar fi existat niciun trup.

Misterioasă, mătușa Laura.

Rămasă singură și pierzându-și cu desăvârșire controlul nervilor, Elizabeth începu să bată din picioare de furie în fața oglinzii: „Te-ai lăsat dusă! îi tot spunea fetei din fața ei, roșie de mânie. Jonathan, ce aștepti? Măcar tu nu mă trăda!”

Adormi cu mare greutate și regretă că folosința laudanumului îi era interzisă din cauza vârstei. Numai cei mari aveau dreptul la micuțul flacon din dulapul camerei de baie. Și-n bezna cea mai adâncă, i se păru că vede fața lui Jonathan, ochii lui în care se citea o rugă pe care ea n-o înțelesese decât prea târziu, așa cum totul fusese înțeles de ea prea târziu, iar cuvintele ei „Adio, Jonathan”, strigătul acela romantic nu însemna nimic din ceea ce ar fi vrut ea.

„Dimpotrivă!” îi mărturisea peimei, printr-un soi de urlet înăbușit.

Ce era de făcut? El avea să vină și n-ar fi găsit-o. Elizabeth știa prea bine că se cădea să-i dea ascultare lui Mr. Hargrove. Îi era pe veci obligată, ruda săracă din partea căreia aștepta o supunere plină de îndatorință.

Îi veni ideea s-o întrebe pe Souligou. Prin ce farmece, poate, ar fi fost cu putință să-l facă să se întoarcă... Având această firavă speranță în suflet, lunecă în abis, până la vacarmul dezlănțuit al păsărilor, care-i strigau că lumea e minunată.

Capitolul L

O vizită stranie avea să tulbure placiditatea adormită a după-amiezilor de la Dimwood... Pe la ora cinci, o cabrioletă elegantă de culoare galbenă se opri în fața casei și, peste o clipă, un servitor veni să-l anunțe pe Mr. Hargrove că Mr. Robert Toombs îi cere îngăduința să-i prezinte respectele sale și că-l așteaptă sub portic.

Mr. Hargrove, care se afla în fumoar, împreună cu fiul lui, Douglas, se ridică brusc în picioare și se sprijini de-o masă ca să nu cadă:

– Omul cel mai primejdios din Sud... Nu-l putem primi.

– Tată, n-ai încotro, uiți că e membru al comisiei reprezentanților țării. Jeremy, condu-l pe Mr. Toombs în salon.

– Omul ăsta înseamnă războiul.

Pe când spunea aceste cuvinte, se albi la față, iar fiului său îi fu rușine pentru el.

– Vino-ți în fire, îi spuse autoritar. Totul va decurge cât se poate de bine. Am să-i spun lui Josh să le dea liber la toți servitorii până la ora opt. Nu-i nevoie să audă și ei. Hai!

Trecură repede prin vestibul și-l găsiră pe Robert Toombs așteptându-i în picioare în mijlocul salonului. Îmbrăcat cu vădită căutare, purta un costum negru ce-i puneă în evidență talia, ca și admirabilele proporții ale întregii sale persoane.

Era de-o frumusețe agresivă, ceea ce-i atrăsese porecla de Apolo, situație caraghioasă de la care-l salvau ochii întunecoși, unde străfulgera o inteligență redutabilă, și gura vădit batjocoritoare. De o politețe afabilă atunci când găsea cu cale, răcnea alteori cu o energie ajunsă proverbială.

După ce se înclină în fața lui William Hargrove și a fiului său, se scuză pentru că picase așa, nepoftit, după cum spuse.

– Sunt în drum spre Savannah, unde trebuie să-l vizitez pe prietenul meu Mr. Charles Jones, care mă găzduiește pentru festivitățile din 4 iulie. Îl cunoașteți, mi se pare.

– Cât se poate de bine, spuse Douglas. E el un supus al reginei Victoria, dar e credincios prieten al Sudului.

– Știu, făcu Robert Toombs cu un zâmbet. Ironia situației nu-mi scapă. Mi se cere să celebrez sărbătoarea Independenței în Jasper Square. Fără îndoială că Charlie Jones nu va participa.

– Are destul haz ca să-și înfrunte ambasada și să se așeze chiar lângă dumneavoastră, în timp ce vă veți ține discursul.

Observația asta a lui Douglas îi făcu pe toți să izbucnească în râs, ceea ce ușură întrevederea. Un servitor aduse pe o tavă patru *julep*-uri în pahare mari, în care gheața pisată era împodobită cu câte o frunză de mentă ca o cocardă.

În clipa aceea se ivi Joshua, iar prezentările se făcură în stilul înflorit al Sudului. După care conversația lunecă irezistibil spre politica zilei. William Hargrove își regăsise întreaga siguranță de sine:

– Mr. Toombs, spuse, pe vremuri erați favorabil Compromisului, dar mi se pare că la ora asta nu mai sunteți.

Robert Toombs își puse grijuliu paharul pe masă și, printr-un gest, unchiul Josh îi dădu de înțeles servitorului să plece. Vocea liniștită și aproape confidențială a călătorului îi răspunse lui William Hargrove:

– Puteți fi sigur de asta. Găseam cât se poate de firească intrarea în Uniune a Californiei în calitate de stat liber, dar când reprezentanții Sudului mi-au amintit cu vehemență că la origine era un stat sclavagist și că era important pentru interesele Sudului ca tot așa să și rămână...

Își luă paharul și sorbi discret din pai, apoi își termină fraza pe un ton încă și mai confidențial decât înainte:

– Ei bine, gentlemen, atunci m-am răzgândit.

Dintr-odată, o flacără începu să lucească în adâncul ochilor lui și, cu un gest sigur, își vârî degetele în chica neagră, cârlionțată, în așa fel încât să semene în ele prăpădul adus de furtună. Puternică și furioasă, vocea îi răsună deodată în salon:

– Spunem întruna că sclavia e un flagel de care nu suntem vinovați. Foarte bine, gentlemen. Asta ne liniștește un pic protestul conștiinței. Din nefericire pentru confortul nostru moral, vocea asta nu poate fi redusă la tăcere, deoarece vine din tăcere și e făcută din tăcere. Proorocul Ilie a auzit-o pe muntele Horeb. S-a stârnit uraganul. Dar vocea era mai puternică decât uraganul. Apoi pământul a prins să se cutremure, iar vocea era mai puternică decât cutremurul de pământ. Un flagel de care nu suntem vinovați. Așa să fie. Dar atunci cine ne împiedică să scăpăm de el?

Nimănui nu-i trecea prin minte să răspundă. Stând între cei doi fii care schimbau între ei priviri pline de consternare, William Hargrove se uita cu niște ochi de animal prins în cursă.

Oratorul lăsa să se scurgă câteva secunde, apoi din nou tunetul bubui sub aurării:

– Cu ce drept smulgem din patria lor bărbați și femei care au un trup și un suflet ca și noi, sub motiv că au pielea neagră, iar noi avem nevoie de ei ca să-i punem să lucreze pe plantațiile noastre?

Aici Douglas interveni cu o voce uscată, răspicată:

– Nu noi îi capturăm pe negri. Ci îi cumpărăm la prețul care ni se cere.

– Ca pe niște vite, la drept vorbind.

– Comparația e inexactă, spuse Josh, nu ne purtăm cu ei ca și cu niște vite.

– În această privință vă dau dreptate. Vitele nu au suflet. Nu luăm în considerație violența pe care o săvârșim asupra sufletului negrilor, lipsindu-i de libertatea de acțiune. Pentru asta va trebui să dăm socoteală.

La rândul lui, William Hargrove își adună puterile ca să spună ceva și găsi aceste cuvinte, rostite cu o voce tremurătoare:

– Mr. Toombs, elocința dumneavoastră ar putea stârni invidia unui predicator din Nord.

– A făcut mulți predicatori în întreg Sudul. Cât despre Nord, să-l lăsăm să se zbată cu răspunderile lui morale, care sunt mari, iar noi să ne vedem de propriile noastre răspunderi.

Apoi începu iar să tune:

– Pretindem că avem mâinile curate deoarece operația necurată care le-a murdărit am lăsat-o pe seama altora. Nobila Anglie nu s-ar înjosi să hăituie ea însăși vânatul pe Coasta-de-Fildeș. Ci așteaptă ca indigenii de-acolo să captureze pentru ea bărbați, femei și copii incapabili să fugă, e bogată, plătește bine, își ia marfa, iar corăbiile ticsite de negri înnebuniți de spaimă se năpustesc ca vântul spre porturile americane, unde își plasează marfa la preț bun. Profitul e uriaș, după cum o mărturisește splendoarea marilor reședințe din patria noastră mumă.

În clipa aceea, ușa se întredeschise, iar Fred se strecură înauntru și se așeză în spatele pianului.

– Dar s-o amintim pe principala noastră furnizoare, cea căreia îi rostesc numele cu regret, deoarece îi datorăm în parte independența noastră: Franța Revoluției, care la început a interzis sclavia, iar mai târziu a închis ochii asupra activității intense a negustorilor ei de sclavi. Aurul a curs în lăzile de bani. Dacă prosperitatea e o dovadă a binecuvântării Celui de Sus, n-am nimic de spus. Porturile Rochefort, La Rochelle, Bordeaux răspund în locul meu, la fel și Liverpool etc., etc.

În focul clocinței, șuvițele scurte ale părului participau cu de la sine putere, iar cravata de mătase neagră îi însemna gâtul ca o semnătură furioasă.

– Cât despre noi, oameni ai Sudului, o educație ancestrală și o îndelungată obișnuință a sclaviei au amorțit în noi simțul nedreptății majore ce stă la baza acestei instituții. Acceptăm sclavia ca pe o

temelie a societății noastre. Va trebui ca într-un viitor apropiat să o smulgem de-acolo și simțim lucrul ăsta până în străfundul ființei noastre...

– Până în străfundul ființei noastre! clamă dintr-odată și Fred, ridicându-se din spatele pianului și venind în mijlocul salonului. Mr. Toombs, de știut o știm cu toții, dar n-o și vrem cu toții.

Pe fața lui delicată, crispată de emoție, ochii de culoare deschisă aveau o asemenea strălucire, încât părea un altul. Cu pumnii strânși, strigă:

– Dacă nu punem capăt acestei sclavii blestemată, Nordul va lua asupra-și să ne scape el de sclavie.

Vocea lui ascutită părea a se lupta cu furtuna, și într-aseamenea măsură dădea impresia că poartă o bătălie, încât ți se părea că-i și vezi trupul subțire și fermecător harnașat în uniformă...

– Compromisul nu-i poate înșela decât pe cei săraci cu duhul, continuă băiatul, în ciuda gesturilor disperate ale lui William Hargrove, cei zece ani de pace ce ni-i făgăduiește credeți că-i vor folosi citind Biblia ori să-și pună în mișcare uzinele și să fabrice tunuri, pentru că ei au uzine, în timp ce noi... Mr. Toombs!

De la o vreme, Robert Toombs îl cerceta cu o uimire plină de admirație. Cu vocea lui profundă, ce umplea încăperea, rosti aceste cuvinte bubuitoare:

– Tinere, dacă n-o să fii ucis în război, vei ajunge un al doilea Calhoun. Felul în care Nordul înțelege să pună capăt sclaviei e să cotopească Sudul, iar atunci, ia aminte ce spun, va fi zadarnic să se mai decreteze mobilizarea generală: se va face de la sine și dintr-odată.

Douglas se ridică în picioare, încercând să-și spună părerea, degeaba însă, cei doi interlocutori își luau vorba din gură unul altuia, iar dezlănțuirea aceea oratorică aducea a hărmălaie. Ușa se deschise din nou și se ivi Billy.

Cu obraji în flăcări, auzise ultimele cuvinte ale fratelui lui și credea că secesiunea bate la ușă.

– Plec cu tine! exclamă el. La cavalerie. Mă înrolez mâine. Cu sabia goală pe Tapageur, le arătăm noi lor!

Înțelegându-se dintr-o privire, Douglas și Joshua săriră la el să-l potolească.

– Stai liniștit, îi strigă tatăl lui, ori te dau afară.

Billy se zbătea între cei doi bărbați.

– Am tot dreptul! răcnea băiatul. Am tot dreptul, împlinesc curând șaisprezece ani.

– Nu fi prost, îi spuse unchiul Josh, zgâlțâindu-l, nu-i vorba de nicio secesiune și de niciun război. Avem înaintea noastră zece ani de pace.

– Încă un cuvânt și zbori pe ușă afară, zise Douglas, zgâlțâindu-l și el din toate puterile.

Furios la culme, Billy se smulse din strânsoare și alergă să se pună la adăpost în spatele pianului. Din acel loc întărit, pe care era cât se poate de hotărât să-l apere, își înfruntă tatăl și unchiul cu ochii lui de un albastru arzător.

– Ba rămân! le strigă.

Cei doi bărbați ridicară din umeri. Joshua își astupă urechile.

– Și unde mai pui că peste tot s-ar întâmpla așa dacă ar fi război, gemea el.

Tot tărăboiul acela le atrase una după alta pe doamnele cărora le fusese întreruptă siesta și, întâi de toate, pe cele mai tinere locuitoare de la Dimwood. Mildred, speriată, căutând din ochi o față pe care n-o vedea, apoi Minnie și deodată Elizabeth, ieșită din visele ei și cuprinsă de febra curiozității, cu privirile deosebit de atente, și în sfârșit doamnele, care păreau scandalizate de gălăgia aceea, dar încântate în taină. Mătușii Emma însă i se muiară genunchii după câteva clipe, încât trebui să fie trasă până la o canapea, unde se simți comod ca să poată simula pierderea cunoștinței.

– Familia mea, zise William Hargrove, adresându-se lui Robert Toombs.

Și-și însoți această scurtă prezentare lăsând să-i cadă amândouă brațele.

Fără ca nimeni să bage de seamă, ușa se deschise încă o dată și mătușa Laura începu să rățăcească asemeni unei fantome până în fundul camerei. Fața ei, de-o paloare alarmantă, ar fi fost de ajuns pentru a atrage atenția dacă, în acel soi de nebunie colectivă, cineva ar fi fost în stare s-o privească pe femeia aceea îngrijorată. Izbuti s-o găsească pe Mildred, care se ascundea într-un colț și plângea fără rușine, ca o fetiță. Mătușa Laura o apucă de mână:

– Termină cu plânsul și spune-mi unde-i Susanna.

Mildred înălță spre ea o față aproape desfigurată de lacrimi.

- Dar nu știu, o caut peste tot, cred că a plecat.
- A plecat! Ce vrei să spui cu asta? Când a plecat?
- Când tata le-a dat liber la toți negrii până la ora opt. Atunci a fugit. Am alergat după ea, dar mi-a strigat s-o las în pace. Nu știu ce are.
- Încotro se ducea? Spune, Mildred, e important.
- Habar n-am, credeam că o să vină și ea aici când s-au auzit strigăte. Cuprinsă de-o energie subită, mătușa Laura își croi drum până la unchiul Josh, pe care-l trase de mânecă până se întoarse spre ea.
- Josh, îi spuse ea cu glas tare, Susanna a dispărut.
- A dispărut? Ce tot spui, Laura? Fără îndoială că stă bosumflată la ea în cameră, așa cum face mereu de când cu balul.
- Nu-i nicăieri în casă.
- Atunci s-o fi plimbând pe sub sălcii, ca o Ofelie. Laura, ascultă ce spune omul ăsta, e însăși vocea Sudului.
- Josh, e vorba despre fata ta.
- Laura, ți-ai pierdut mințile. Unde-ai vrea să fie, dacă nu e la Dimwood?
- Nu știu, dar de o oră nu mai e aici.
- Și ce-ai vrea să faci? Să trimit negrii peste tot s-o caute?
- Laura nu putu răspunde. Vocea uscată și puternică a lui Douglas răsună deodată cu energia unui om scos din fire:
- Dar, Robert Toombs, știți foarte bine că prin țară anumiți plantatori își eliberează negrii. A devenit o modă, ca în Rusia, unde robii sunt încetul cu încetul eliberați, însă nefericiții noștri de negri ce-ați vrea să facă dacă noi le dăm drumul? Sunt ca niște copii care contează pe noi. Dacă vor să fugă de la Dimwood, n-au decât. Și ei știu asta. Unul dintre ei a fugit în Nord. A fost întâmpinat ca un frate și pus numaidecât la muncă... Frigul a fost cât pe ce să-l ucidă. S-a întors. Cine le va da hrana pe care le-o dăm noi? Cine-i va îngriji dacă se îmbolnăvesc? Cine se va ocupa de veșnica lor progenitură, care sporește întruna? Nordul? Să fim serioși. Nordul îi întâmpină pe fugari ca pe niște frați și-i pune să lucreze în uzine. După câteva luni, asprimea climei îi îmbolnăvește și se întorc tot la noi. Și în ce stare! Se întorc ca să fie îngrijiți.
- Se întorc pentru că William Hargrove are faima că-i omenos și bun. Ba da, ba da, toată lumea o știe. Dar se află printre plantatori și niște brute...

– Aceia sunt izgoniți din societate, strigă Joshua, și trăiesc cu spaima ca negrii lor să nu le reteze capul, așa cum s-a întâmplat în Antile. Întrebați-l pe tata.

William Hargrove se pregătea să răspundă, când un tânăr negru se repezi în încăpere și se îndreptă spre stăpânul de la Dimwood, însoțit de protestele indignate ale tuturor celor pe care-i împingea fără nicio considerație.

– Ești nebun? îl repezi Joshua. Doar ți s-a spus să nu urci până la ora opt. Ce-i cu hârtia asta?

Negrul, într-adevăr, ținea în mână o foaie de hârtie, pe care i-o întinse fără o vorbă lui William Hargrove. Fața băiatului își schimbase culoarea din negru în acea culoare ciudată ce-ar putea fi numită cenușiu spaimei, iar dinții îi clănțneau.

William Hargrove luă hârtia, își aruncă ochii pe ea și i-o întinse lui Douglas:

– Nu înțeleg, spuse cu glas slab.

Douglas citi aceste cuvinte, scrise cu o mână grăbită și stângace: „Prea nefericită. Susanna“.

Îi trecu hârtia lui Joshua și-l apucă pe negru cu amândouă mâinile, ca și cum s-ar fi temut să nu fugă.

– Nu-ți fie teamă, îi spuse. Nimeni n-o să-ți facă niciun rău. Spune-mi ce-i cu hârtia asta și unde-ai găsit-o.

Robert Toombs se apropie și el de băiatul îngrozit:

– N-ai a te teme de nimic, zise cu o voce ca un bubuit de tunet, pe care nu izbutea să și-o îmblânzească, într-atât focul întrecerii oratorice îl ma stăpânea încă. Te afli aici alături de prieteni ai rasei tale. Vorbește, ți-o cer.

– Acolo, făcu băiatul cu o voce gătuită.

Arăta nedeslușit spre ușă.

– Unde? Dar spune odată, unde? strigă Joshua.

– La 'ău, Mas' Joshua.

– Ei și? Oh! dar vorbește, băiatule!

Băiatul rostogoli niște ochi enormi.

– Pe ia'bă, la ma'ginea apei, pălă'ia ma'e a don'soa'ei Susanna și hă'tia pe pălă'ie și o piat'ă pe hă'tie.

Cuvintele astea rostite într-un găfăit ca de animal căzură într-o tăcere îngrozită. Două dintre doamnele de față leșinară aproape în

același timp. Un urlet ascuțit veni dintr-unul din colțurile salonului. Mildred își făcu auzit glasul:

– Susanna s-a înecat!

În hărmălaia sinistră ce urmă, unchiul Douglas, care nu-și pierduse capul, îl luă pe băietanul negru de mână și-și croi drum spre ușă:

– Hai să mă duci acolo, îi spuse printre dinți.

William Hargrove se prăbuși pe un scaun:

– Oare cu ce i-am greșit lui Dumnezeu, de mă pedepsește astfel? gemu.

Joshua îl bătu pe umăr:

– Tată, ne așteptăm ca dumneata să dai pildă de curaj. Nu sta așa. Ridică-te.

Robert Toombs veni și se înclină în fața stăpânului plantației cu înțepeneala unui om îmbrăcat în armură:

– Sir, dacă vă pot fi de folos în asemenea împrejurări dureroase, vă rog să vedeți în mine pe slujitorul dumneavoastră.

Joshua făcu un pas spre el și spuse cu blândețe:

– Sunteți un mare om, Mr. Toombs, dar nu-mi puteți reda fiica.

Din nou Robert Toombs se îndoi din șale, apoi Joshua îl însoți până la ușa ce da spre verandă. Ispita de-a cizela o frază frumoasă fu atât de puternică, încât oratorul nu rezistă:

– Mr. Hargrove, spuse domolind vocea cea mai celebră din tot Sudul, dacă Providența a găsit cu cale de-a scurta o biată viață omenească, din motive pe care nu le cunoaștem, nu putem decât să tăcem pe vecie, dar uniunea inimilor, despre care s-a vorbit atât de mult zilele acestea, nu-i doar o imagine deșartă.

Și, apucând mâna inertă a lui Joshua, o strânse cu putere. Joshua nu răspunse și-l privi cum coboară treptele porticului.

– Susanna, spuse cu voce înceată, ca și când ai trezi pe cineva care doarme adânc și pe care te temi să nu-l sperii. Susanna...

Așteptă îndelung, neputându-se hotări să intre.

Brotăceii țeseau în copaci cântecul lor crepuscular cu o indiferență liniștită. Simți urcând spre el mireasma greoaie a caprifoiului și a gardeniilor ce năpădeau porticul și, în acea vrajă a zilei ce asfințea, avu sentimentul că întreaga lui viață se clatină și că se năruie în el ideea ce și-o făcea despre sine. Fața implorând a Susannei se ivea ca într-o halucinație de fiecare dată când închidea ochii, și-și auzea propria voce

rostind cuvintele de neispășit: „Căsătorindu-te cu omul acesta, dai posibilitatea familiei tale să ocupe primul loc în societate... Nu ai dreptul să refuzi...?”

Din piept îi ieși un geamăt ce aducea a horcăit și-și ascunse fața în mâini, când, foarte aproape de el, un pas ușor îl făcu să tresară. Era Elizabeth. Prea emoționată ca să vorbească deslușit, fata spuse:

– Am ieșit din salon când au început să vorbească despre război, nu vreau să văd războiul.

– N-o să fie război, Elizabeth. Ce faci aici?

– M-am ascuns la mine în cameră, m-am întâlnit cu Susanna, care mi-a strigat: „N-o să mă mai vezi“. O! Unchiule Josh, nu trebuie silită să se mărite... A fugit...

– Elizabeth, te implor, taci din gură.

– Dar spun adevărul. Când negrii au plecat, Susanna a fugit...

– Elizabeth, să nu mai spui cuvintele astea. Sunt foarte nefericit.

Acum lasă-mă, du-te la tine în cameră, am să-ți explic mai târziu.

Deodată, fata îl apucă de braț și începu să vorbească așa cum nu mai făcuse niciodată în viața ei; avu impresia stranie că altcineva vorbește în locul ei:

– Unchiule Josh, trebuie să-ți fie milă de ea, înțelegeți, trebuie, trebuie...

Întorcându-se în salon, îl găsi pe jumătate gol.

Cât timp lipsise, într-adevăr, cei de față, cuprinși de-o panică instinctivă, se repeziseră spre ieșirea din vestibul. Aproapetoată lumea fusese apucată de-o teamă supranaturală de-a nu vedea adus în mijlocul încăperii trupul fetei șiroind de apă, cu alge amestecate prin păr.

Mătușa Augusta, a cărei mască aducea cu albul auster al marmurii, rămăsese întinsă pe covor. Gura deschisă, ca pentru a lăsa să iasă strigătul mamei, nu știrbea cu nimic noblețea acelei fețe orgolioase. Între timp, mătușa Laura venise pe tăcute și ingenunchease lângă ea, ferindu-se s-o pălmuiască. Dimpotrivă, după ce-i strecură o permiță sub cap, îi frecă încetișor fruntea și obraji.

– Bunicule, zise dintr-odată Fred, nu-ți pierde speranța. Bărți vor căuta pe rău. Se va face tot ce-i de trebuință.

În clipa aceea, un fel de schelălăit plângăreț rupse tăcerea.

– Biata Susanna, o iubeam atât de mult cu toții.

Jelania venea din partea lui Billy, căruia o emoție târzie îi juca feste, făcându-i sinistru de comic acest discurs funebru.

Atunci, vocea lui William Hargrove, răgușită de durere, reteză orice efuziune:

– E vina mea, aș fi putut împiedica totul. Știam că e o eroare, un abuz.

Fred îl întrerupsese pe un ton autoritar:

– Sir, îmi îngădui să-mi spun părerea despre toată povestea asta cu înecul? Îmi îngădui?

– Ce altceva mai cumplit ne poți spune decât adevărul? gemu William Hargrove.

– Asta: că eu unul nu cred.

– Ești nebun? Și hârtia cu scrisul Susannei?...

– Am ascultat ce-au spus toți cei de-aici, dar o cunosc pe Susanna. E o fricoasă.

– O fricoasă împinsă de deznădejde poate foarte bine să se arunce în apă.

– Se prea poate, dar dacă e ceva ce-o înspăimântă și mai mult pe Susanna decât apa neagră a râului, acela e aligatorul care a fost văzut trecând săptămâna trecută și care poate că nu-i singur. Hârtia pe care a lăsat-o nu-i decât o minciună, cu scopul să câștige timp, ca să dispară pe drum. Billy, în loc să plângi ca o Precistă îndurerată, dă fuga la grajd și numără caii. Dacă sunt toți, vă îngădui bucuros să mă socotiți prost câte zile oi avea.

După o clipă de uimire, Billy ieși din colțul cu pianul și se năpusti spre ușă, fără să mai ceară nicio explicație, în timp ce mătușa Laura, ridicând-o pe mătușa Augusta, o ajuta să se așeze într-un fotoliu.

– Ce se întâmplă? întrebă aceasta. Unde-au plecat cu toții?

– Nu pune întrebări, mătușă, îi spuse Fred, și stai liniștită dacă poți. Nu-i nimic grav.

– Fred, întrebă William Hargrove, ce te face să vorbești așa?

– Bunul simț, bunicule. Vă spun că Susanna nu-i moartă. Aveți răbdare până se întoarce Billy.

– În locul tău, zise mătușa Laura, care până atunci nu spusese nimic, mi-ar fi teamă să dau speranțe, fără să fiu sigură de ceea ce susțin. Întorsătura pe care ar lua-o lucrurile ar fi atroce.

– Mătușă Laura, nu-ți cer să crezi într-o minune, făc doar apel la rațiunea dumitale.

– Bine, răspunse mătușa Laura, dar mai înțelept ar fi să faci apel la Dumnezeu.

– Nu înțeleg nimic din ce spuneiți, exclamă mătușa Augusta sâcâită. Vocea lui William Hargrove se înălță, de data asta cu forța unei indignări abia contenite:

– E vorba nici mai mult, nici mai puțin decât de fata ta, despre care încă nu știm dacă-i vie ori moartă. Ai și uitat-o oare, nu-ți amintești cum plângea, când vă ruga pe tine și pe Josh să n-o siliți să se mărite cu locotenentul Boulton? Toți suntem vinovați, iar tu, mama ei, la fel ca noi toți...

Mânia și teama împurpură obrazii Augustei.

– Plec, spuse ea.

– ...vinovată la fel ca noi toți, de nu cumva chiar mai mult, continuă William Hargrove, ieșindu-și din fire. Unde era inima ta de mamă când îți respingeai fata? Ai atras asupra noastră mânia Cerului.

– Tată, cuvintele dumitale sunt de neîndurat și n-am să stau un minut mai mult în camera asta. Fred, boneta mea.

Când leșinase, boneta îi căzuse de pe cap mătușii Augusta. Fred o găsi fără greutate sub un fotoliu, abia un pic mototolită. Doar panglicile lungi de dantelă albă se boțiseră puțin, în schimb volănașele de pânză scrobită își păstrau neștirbită eleganța lor austeră. Cu mâinile tremurătoare de mânie, mătușa Augusta își așeză la loc pe creștet obiectul acela monumental și aruncă spre socrul ei o privire furioasă.

– Auzindu-te, s-ar zice că am luat-o de mână și am împins-o în apă pe nefericita copilă pe care am adus-o pe lume. Or, niciodată până acum nu s-a văzut o fată măritată împotriva voinței ei categorice. Legile ar apăra-o până la picioarele altarului. Așa că voi dormi în noaptea asta cu inima zdrobită, dar cu conștiința liniștită.

Regăsise, pentru a rosti cuvintele acestea, calmul straniu și binecunoscut al oamenilor de teatru, care trec de la o emoție la alta printr-un soi de transformare lăuntrică. O sinceritate totală li se comunică prin forța de convingere a textului pe care-l recită. În clipele aceleauimitoare, mătușa Augusta se simțea dusă de frazele ce-i ieșeau din gură și, în rochia ei lungă de tafta brun-roșcată, semăna cu o statuie, înălțată cumva și de fastuoasa ei bonetă.

– Ai citit vreodată, continuă ea, în *Biblia* aceea ce-ți este atât de dragă, cum ne e la toți, un singur verset care să îndreptățească asasinarea unui suflet lipsit de experiență de către fanatismul unui tată ce l-ar ucide nu o dată, ci în fiecare zi a vieții lui, impunându-i tirania voinței sale?

Se opri dintr-odată, sleită de efort, și se dădu îndărăt spre ușă, văzând fața socrului ei albindu-se ca varul, precum a cuiva rănit de moarte.

Încă și mai stranie fu atitudinea mătușii Laura. Când se făcu aluzie la *Biblie* și la violența adusă unui suflet, zi de zi, de către cruzimea paternă, femeia aceea de obicei atât de ștearsă veni cu hotărâre și se postă în fața lui William Hargrove, ținându-l în tăcere cu ochii ei mari și nemișcați. Acesta încercă să-i înfrunte privirea de neîndurat, apoi întoarse brusc capul.

– Pleacă, spuse cu o voce înăbușită.

Laura nu se clinti... Continuând să-și țină capul întors, tatăl continuă:

– Nu vreau să te văd, îți poruncesc să pleci.

Și deodată strigă:

– Plecați de-aici amândouă, vreau să fiu singur.

Se ridicase în picioare ca să spună aceste cuvinte, dar, asemeni unui om cuprins de amețeală, pipăi aerul din fața lui ca un orb, căutând în gol un punct de sprijin, să nu cadă.

Fred alergă spre el, ajutându-l să se așeze, în timp ce mătușa Laura și mătușa Augusta se îndreptau spre ușă.

Nu trebuiră s-o deschidă. Billy intră, cu părul vâlvoi și fața răvășită.

– Tata a plecat cu barca împreună cu unchiul Josh, administratorul și doisprezece negri, și ei tot în bărci, ca să cerceteze râul în toate direcțiile.

– Câți cai sunt în grajduri? întrebă Fred.

– Toți. Niciunul nu lipsește. Dinspre partea asta, nicio speranță.

William Hargrove îi aruncă o privire mânioasă lui Fred, care rămase imperturbabil:

– Vezi și tu cât prețuiesc raționamentele și intuițiile tale, prostule. Și unde mai pui că mă agățam de siguranța cu care explicai tu totul. A murit, Susanna a murit.

Mătușa Laura își făcu semnul crucii și ieși din cameră, urmată de mătușa Augusta, care mergea șovăind, și deodată se opri. Vocea imperioasă a lui Fred răsună, sfășiiind tăcerea:

– Dacă vă spun că nu-i moartă! A putut să fugă pe jos.

– Taci din gură, Fred, strigă William Hargrove, Susanna a murit.

Augusta sta neclintită lângă ușă și, după o ezitare, ieși la rândul ei, mergând cu o încetineală majestuoasă. Prin ușa lăsată deschisă se putea vedea îndepărtându-se pe verandă silueta ei înaltă și disprețuitoare, ce se contopea puțin câte puțin cu înserarea, când deodată un strigăt răgușit, atroce, asemeni unui urlet de fiară, sfâșie tăcerea, făcându-i să tresară pe cei rămași în salon. Se priviră între ei fără o vorbă, dar vădit cutremurați de oroare și compătimire.

Capitolul LI

Cina de la ora obișnuită a fost, cum era și de așteptat, lugubră. Ai casei încercau totuși mulțumirea de nemărturisit de-a se mai afla în viață, în vreme ce moartea trecuse pe-acolo. În limbajul de *bon ton* se chema nepoftita cea cu coasa, iar adierea coasei ei şuierase pe deasupra tuturor celor aflați la cină, care, în sinea lor, simțeau nevoia să se strângă unul lângă altul.

William Hargrove trebui să ia asupra-și rostirea rugăciunilor ce se așteptau din partea lui, dar într-atât de mare îi era emoția, că nu putu glăsuși decât aceste cuvinte, care spuneau totul:

– Doamne, șopti el, fie-ți milă de chinul nostru. Amin.

Nici mătușa Augusta, nici mătușa Laura nu erau de față, la fel și biata Mildred, veșnic nemângâiată. Mătușa Emma, care-și venise în fire de pe urma multelor ei sincope, porunci să-i fie adusă în cameră o cină confortabilă. Bărbații, prezenți cu toții, manifestară semnele unei dureri corecte, fără nicio legătură cu foamea cea firească, pe care calitatea sănătoasă și aleasă a bucătăriei de la Dimwood veni s-o ostoiască.

Minnie sosi cu întârziere și cu ochii roșii, dar își ocupă locul alături de Fred și se purtă demn. La stânga ei, Billy făcea cinste pe tăcute clătitelor de porumb. În sfârșit, chiar la capătul mesei, Hilda, cuminte și tăcută, cu privirea fixă, nu se atingea de niciun fel de mâncare și, printr-un fenomen ciudat, părea să se fi făcut mică de tot.

La dreapta ei, într-o neclintire de statuie ce făcea din ea o absentă, Elizabeth își domolea tumultul gândurilor și refuza, ca și vecina ei, orice mâncare. Vedea în închipuire când fața chinuită a Susannei, când cea a lui Jonathan, prin frunzișul porticului și albeața florilor de

magnolii. Nimic nu-i putea scoate din minte că aparițiile acelea halucinante făceau parte din viața reală, pe când cina aceea sinistră nu era nimic altceva decât un coșmar.

Unchiul Douglas rupse cel dintâi tăcerea, la desert, cu o voce ușor doctorală:

– Îmi cer iertare că abordez subiectul ce ne preocupă atât de dureros, dar pentru că ne aflăm aici aproape toți...

Și repetă:

– ...Aproape toți...

Apoi continuă după o scurtă pauză:

– ...În sfârșit, nu știu care erau convingerile religioase ale acestei biete copile...

– Credincioasă, e de la sine înțeles, șopti William Hargrove, dar nu cunoaștem opiniile religioase ale generației care urmează după cea a părinților...

– Susanna citea *Biblia*, interveni atunci Joshua cu blândețe și fermitate. Mama ei veghea ca lucrurile să se petreacă astfel. Ca și noi, se ducea la biserică de marile sărbători, ceea ce era de ajuns. Noi, în familie, niciodată n-am exagerat formele de pietate exterioară.

Se opri o clipă, apoi continuă:

– Membră a Bisericii Anglicane...

Cuvintele acestea pârură a-i pecetlui limita eforturilor.

Tăcu, iar unchiul Douglas vorbi în locul lui. Fără a-și da, poate, seama, luă tonul clerului acestei Biserici ce trecea drept cea a aristocrației.

– Se impune o ceremonie funebră în catedrală. De mare clasă, se înțelege. Draperii cernite, copii de cor în mici sutane negre și stihare albe.

Cu tonul lui scurt și precis, Fred retează elanul acela:

– Și o să economisiți banii de sicriu, de vreme ce n-aveți de pus nimic înăuntru.

– Fred, ieși afară, îi spuse tatăl lui.

– Te rog să mă ierți, Sir. Cer îngăduința să rămân.

– Bine, dar încă un cuvânt și te gonesc, îl avertiză tatăl cu un soi de șuierat furios.

Lăsă să se scurgă câteva secunde, pentru a regăsi tonul pe care-l socotea potrivit, apoi continuă pe îndelete:

– Organistul cel mai renumit din Savannah, Mr. George Wilkinson Howard, va găsi, dacă pot spune așa, culoarea spirituală a reculegerii indispensabile.

Din nou făcu o pauză, apoi, zâmbind înduioșat, adăugă cu o voce suavă pe care nimeni nu i-o știa:

– Cred că biata micuță ar fi mulțumită.

O explozie neașteptată întâmpină cuvintele acestea. Elizabeth sări în picioare și începu deodată să strige cu o voce gătuită:

– Dar nu-i adevărat! Măine e marți și o nouă scrisoare de-a locotenentului Boulton va sosi, ca de obicei, pentru Susanna, iar ea mi-o va da s-o citesc și s-o pun alături de celelalte, și o să plângă, și n-o să fie niciun fel de draperii negre la biserică și...

Se înroșise toată și-și duse mâinile la gât, ca și cum s-ar fi sufocat. Unchiul Josh, care se ridicase repede, alergă la ea și-o țină în brațele lui, pe când era gata să cadă.

– Fetiță dragă, liniștește-te, îi spuse sărutând-o, am să te duc în camera ta și, dacă vrei, am să rămân alături de tine.

Elizabeth se așeză la loc aproape numaidecât și se desprinsă din brațele lui printr-un efort al întregii ei voințe.

– Spune-mi că n-a murit, se rugă.

– Elizabeth, îi răspunse aproape încet, ca și cum ar fi vorbit unei bolnave, Elizabeth, ascultă, trebuie să te obișnuiești cu gândul ăsta. Trebuie să-ți fie milă. Chiar tu mi-ai spus-o.

Cuvintele acestea se făcură auzite într-o tăcere cumplită.

Unchiul Josh se sprijini de spătarul scaunului. Rămas fără grai, ca sub impresia primului șoc, zadarnic mai căuta ceva de spus.

Minnie se ridică și veni la el.

– Fă ceva, Minnie, șopti Elizabeth. Simt că aș vrea să mor.

Fără o vorbă, Minnie o apucă de braț și o scoase din sufragerie. Pradă unei uluii îndurerate, micuța englezoaică nu rezistă.

– Moartă, spuse de mai multe ori. Nu-i adevărat.

Profitând de emoția generală, Hilda se luă după ele și fugi ca un micuț animal terorizat. Printre bărbații rămași singuri se lăsă mai întâi o tăcere stingheritoare. William Hargrove și cei doi fii ai lui, îmbrăcați în negru ca de obicei, păreau în mare doliu, ca și cum îmbrăcăminte lor ar fi hotărât să vorbească pe limba ei și să ia parte la tragedie, în timp ce Billy, în jachetă scurtă de culoare albastru-închis cu nasturi de aramă, se vedea singur în fața unei salate din cozi de raci și de pere avocado, din care mânca pe ascuns, prefăcându-se a urmări ceea ce se spunea în jurul lui. Între două înghițituri grăbite, fața lui roză lua un aer de atenție îngrijorată. Nici urmă de ipocrizie nu se afla, de altfel, în

purtările acelea furișe, deoarece dispariția verișoarei lui îl îndurera până-n adâncul sufletului, dar pofta lui sănătoasă de mâncare înfrunta orice suferință.

Joshua se așezase la locul lui, lângă tatăl său, iar Douglas tuși ușor, pentru a anunța că va vorbi încă o dată:

– Mi se pare, spuse cu gravitate, că știrea ar trebui – vai! – comunicată familiilor din vecinătate și mai cu seamă presei în termeni de-o mare prudență și într-un stil bine cântărit, care să astupe gura clevetirilor. Nădăjduiesc că sunt înțeles...

– Oarecum, spuse Fred cu sobrietate, închis și el în singurătatea lui, dar o singurătate austeră, dată de înfățișarea lui glacială și sceptică, precum și de brațele încrucișate la piept peste haina de culoare cenușie. O cravată bufantă, grijulu înnodată sub bărbie, abia de izbutea să-l situeze în statul acela din Sud vestit pentru eleganța lui.

O privire furioasă îi veni dinspre tatăl lui, care continuă:

– Văd lucrurile cam în felul următor: multiubita noastră Susanna stă pe malul acestui râu frumos ce-i este atât de drag. E un pic cam obosită, se uită la apa care curge, se apleacă înainte. O amețelă bruscă, și cade în apa râului, se zbate, dar curentul o duce cu sine până la vărsarea în fluviul Ogeechee, și atunci... Vi se pare acceptabil?

William Hargrove și unchiul Josh dădură din cap. Li se părea acceptabil.

– Ce martor a văzut lucrurile astea? întrebă Fred.

– Fred, ține minte ce-ți spun. Într-un caz ca ăsta, probabilitățile sunt atât de puternice, încât se lipsesc de martori.

– Dar e hârtia aceea stranie și fraza atât de grăitoare.

– Nimeni n-o s-o vadă vreodată. Negrul care a adus-o nu știe să citească. Versiunea propusă de mine va trece drept adevărată. Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât mă conving de adevărul ei.

– Ce-i adevărul? întrebă Fred.

Unchiul Douglas se ridică în picioare dintr-un salt și strigă:

– Fred, mă faci să-mi fie rușine. Ceea ce spui n-are nicio noimă.

– Tată, n-am făcut decât să citez una din frazele cele mai cunoscute din *Biblie*.

– Îți închipui cumva că noi n-o știm? Ce legătură are asta cu dispariția Susannei?

– Are, pentru că vă înșelați asupra adevărului. Susanna nu-i moartă.

– O să-ți pară rău de prostiile astea când o să-l auzi pe episcopul din Savannah spunându-i adio în numele nostru și al tuturor micuței defuncte. Ne cunoaște familia, ține la noi, n-o să refuze.

– Ei bine, tată, în ziua aceea o să-ți cer iertare pentru temeritatea mea încăpățânată și voi păstra undeva în adâncul minții nu știu ce speranță de a mă întâlni față în față cu vara mea.

– N-o s-o mai vezi niciodată pe lumea asta, spuse unchiul Josh plecându-și capul.

Fred se sculă și, înclinându-se într-un fel oarecum ceremonios, spuse liniștit:

– Vă cer îngăduința să mă retrag, urându-vă, în ciuda împrejurărilor, o noapte de odihnă. Prezența mea printre voi nu poate fi decât obiectul unui veșnic dezacord, îmi pare rău.

După ce-și rosti micul discurs cu o politețe rece, părăsi încăperea mergând cu pași repezi, după obiceiul lui, ceea ce te ducea cu gândul la precizia pașilor unui soldat.

– Băiatul ăsta seamănă dihonă, spuse unchiul Douglas cu tristețe. Știu că e inteligent, dar mărturisesc că o să mă simt fericit după ce-o să-l văd plecând la Universitate.

Se înnopta. De-o bună bucată de vreme, stăpânul plantației îi trimisese pe servitori la culcare. Sfeșnicele de pe masă puneau pe pereți umbre mari ce-i încurajau pe cei patru comeseni întârziați, iar tăcerea devenise atât de adâncă, încât nimeni nu voia s-o rupă. În sfârșit, William Hargrove spuse cu glas slab:

– S-a sfârșit. Micuța s-a refugiat în moarte și a năruit lumea noastră. Niciodată nu vom mai spune aceleași lucruri, pentru că niciodată nu vom mai fi aceiași. Știm cu toții ceea ce ar fi fost mai bine să nu știm până la sfârșit. Dimwood ne va privi ca pe niște străini. Când Jonathan va veni să-și ceară casa, am să i-o dau.

Dus de un val de cuvinte pe care nu-l mai stăpânea, părea a fi pradă unei inspirații ce răbufnea din părțile cele mai tainice ale unei conștiințe chinuite.

După o vreme, fiii lui îl luară încetișor pe după umeri și-l duseră cu ei. El li se lăsă în voie, fără a înceta să vorbească, dar din ce în ce mai încet, ca într-o îndelungă șoaptă a unei rugăciuni nedeslușite.

Billy, îngrozit, ieși pe furiș în urma lor.

Se stârni furtună în cursul nopții, fără să cadă nicio picătură de ploaie, dar îndepărtă căldura apăsătoare din ajun. Dimineața se vesti printr-o răcoare ce-ar fi părut delicioasă în alte împrejurări. La ora ce trebuia să fie totdeauna aceeași, micul dejun fu servit și aceleași persoane, în afară de una, se iviră în jurul mesei. Nimeni nu rostea vreun cuvânt și fiecare față rămânea închisă, iar ochii tăceau, ca și gura. Te-ai fi putut crede, văzându-le, la o stranie adunare de morți, gesturile simple pe care le făceau ca să înghită hrana nu schimbau întru nimic impresia aceasta, pentru că, la drept vorbind, trăsăturile lor încremenite și privirile goale păreau a le respinge din lumea celor vii.

William Hargrove stătea pe locul lui obișnuit, dar zadarnic așteptară cei de față binecuvântările la care el ținea atât de mult. Favoriții săi prelungi ce se împreunau cu tufișul mustății scoteau în evidență paloarea galbenă a pielii, în timp ce niște cearcăne de un negru violaceu mărturiseau o noapte de nemiloasă insomnie. Unchiul Josh se străduia să-l convingă să mănânce, fără a izbuti. Reuși în cele din urmă să-l facă să apuce o ceașcă mare de ceai, iar tatăl lui o duse la gură nu fără un ușor tremur al brațului.

Și lucrul ce era de temut se întâmplă. Dintr-odată, degetele lui William Hargrove dădură drumul toartei de la ceașcă, ce căzu în farfurioară și se sparse cu un zgomot care păru uriaș. Pe fața de masă albă, lichidul de un galben lăptos se răspândi în toate părțile.

Un servitor se repezi ca să dregă acel neînsemnat dezastru, dar niciunul dintre comeseni nu se clinti. Negrul făcea cele cuvenite. Era mai bine să te prefaci că n-ai văzut nimic și să nu agravezi umilirea capului de familie printr-un zel nelalocul lui. De altfel, William Hargrove însuși părea să nu-și dea seama de accidentul acela. În mai puțin de trei minute, totul era în ordine, în timp ce niște șervețele mari, albe, de damasc, acopereau urmele aceluia supărător și neînsemnat accident, al cărui aspect sinistru nu le scăpă lui Joshua și lui Douglas, care schimbară o privire îngrijorată.

Tatăl lor începu deodată să mormăie cuvinte aproape ininteligibile.

– Spune ceva, făcu unchiul Josh. Tu-l auzi?

– Da, dar nu înțeleg. Mi s-a părut că a spus: „Dimwood“.

De bine, de rău, micul dejun luă sfârșit, iar unchiul Douglas, care-și păstra sângele rece, spuse cu o liniște prefăcută:

– Propun să ne strângem cu toții în salon ca să vedem ce trebuie făcut în legătură cu evenimentul de ieri.

Nicio obiecție. Cuprinse de un fel de apatie generală, persoanele de față, care de obicei erau atât de vorbărețe, îl urmară în tăcere pe bărbatul acela hotărât, al cărui calm le liniștea.

Se aflau acum în salonul cel mare, unde avusese loc balul, dar de-abia se instalaseră în fotolii, că mătușa Augusta căzu într-o parte, fără să i se audă glasul. Trebui să fie întinsă pe o canapea și să i se dea să miroasă săruri în mai multe rânduri, dar nu-și reveni în simțiri decât cu greu și rămase în aceeași poziție, cu pemiță sub cap și cu ochii închiși.

Josh și Douglas își duseră tatăl la o berjeră comodă, din care ar fi putut observa tot ceea ce se petrecea în jur, de l-ar fi îndrăgostit curiozitatea. Dar privirea lui stinsă trăda o secătuire a sufletului și a trupului ce-l făcea incapabil de un efort de atenție. Din gură, trecând prin hățișul mustății, îi ieșeau sunete nearticulate, în care puteai uneori recunoaște frânturi de frază monotone. La un moment dat, celor doi frați li se păru a desluși numele de Laura.

Acum toată familia aștepta. Stând în jilțuri tapisate cu catifea roșie, aveau cu toții privirile ațintite spre stăpânul plantației Dimwood, cu o curiozitate plină de spaimă, ca și cum acesta s-ar fi pregătit să anunțe o nouă nenorocire ce i-ar fi lovit pe toți, deoarece resimțeau cu toții teama unui pericol iminent.

Singur Fred rămânea impasibil, într-un costum de un cenușiu-închis, pe care o cravată neagră îl făcea și mai sever. Cu bună știință se așezase alături de Billy, gata să-l liniștească cu o ploaie de ghionți, de cumva fratele lui mai mic s-ar fi apucat să vorbească, dar băiatul, de obicei turbulent, părea cumișit de tăcerea apăsătoare și de consternarea ce se citea pe toate fețele. Mătușa Emma, stând la dreapta lui Fred, se smiorcăia discret când și când, dar fără a face vreo sincopă de data asta.

Minnie se așezase lângă mătușa Laura, care-o ținea afectuos de mână și nu se clintea.

Cât despre fete, „copiii“, se așezară la rând pe scaunele cele mari, nemișcate, zdrobite de tristețe în drăgălașele lor rochii de bumbac roz, alb și liliachiu.

Deodată, privirea lui William Hargrove se opri asupra mătușii Augusta, care continua să stea întinsă ca o moartă pe o canapea, îmbrăcată într-o rochie de saten negru ale cărei cute lungi și drepte

luceau în lumina fericită a dimineții. Dintr-un motiv pe care-l ținea secret, dar care putea fi ghicit, stăruia îndelung asupra acelei femei culcate și șopti ceva. În adâncul ochilor lui o luminiță începea să trăiască.

- A spus „biata“, șopti unchiul Douglas.
- N-am auzit nimic, cred că nu mai înțeleg nimic.
- Ba da, Josh. Mai e o speranță.

În timp ce spunea aceste cuvinte, ușa se dădu în lături fără zgomot și Susanna se duse să se așeze lângă o măsuță pe care se afla deschis un album de gravuri în oțel reprezentând câteva din minunile artistice ale Europei. Începu să dea paginile atât de firesc, încât un nesfârșit minut nimeni nu-i remarcă prezența, deși o vedeau cu toții.

Mătușa Emma, cea dintâi, scoase un țipăt puternic și răgușit și căzu în brațele lui Fred, care-o ridică cu mâna lui de fier.

- O apariție! strigă ea. Se răzbună, o cunosc eu, oh!
- Taci din gură, mamă. Susanna n-a fost niciodată moartă.

Susanna înălță capul.

- Ce se întâmplă? întrebă. Nu înțeleg.

– Nu mai juca teatru, spuse băiatul cu asprime. Ridică-te de-acolo și vino-ncoace.

Susanna ascultă și plecă de lângă măsuță, însoțită de-o hărmălaie în care stupoarea amestecată cu spaima și râsete nebune de-o veselie dementială aruncau note discordante. Bărbații se dovedeau cei mai lași, fetele se strângeau unele într-altele, dar când Susanna ajunsese în mijlocul salonului, mama ei, trezită, se năpusti asupra ei ca o fiară:

– Obrăznicătură ce ești, îi strigă într-un potop de lacrimi întretăiate de un râs isteric, de ce ne-ai jucat farsa asta?

- Farsă? Ce farsă? făcu Susanna zbătându-se.

Unchiul Josh veni atunci lângă ea:

– Fetița tatei, îngăimă el, nu-ți aduc nicio mustrare, dar spune: de ce?

– Ei da, de ce? întrebă și unchiul Douglas, cu o umbră de săcâială în voce. Nici nu-ți dai seama cât rău ai făcut.

- Mămico, lasă-mă în pace, gema Susanna. Ce rău am făcut?

– Unde te-ai ascuns? întrebă Fred pe tonul unui judecător de instrucție.

- Să mă ascund? Dar n-am plecat din casă.

Acum, luată din scurt de familie, Susannei i se făcu frică.

– Lăsați-mă-n pace, striga fata, n-am făcut nimic.

Mătușa Augusta se ridică brusc și plecă de lângă ea.

– Să-mi spui adevărul, i se adresează cu o voce redevenită autoritară.

Acum mama ta îți vorbește. Vreau să știu ce înseamnă hârtia aceea pusă pe pălăria ta de paie la malul apei.

– Hârtia... repetă vinovata.

– Da, făcu mătușa Augusta, bătând din picior cu furie, hârtia aceea.

– Am păstrat-o, spuse unchiul Josh, înghițându-și lacrimile.

Și, ținând portofelul în mână, scoase din el o hârtie grijuliu împăturită în patru.

– După cum vezi, am păstrat-o, uite-o. Ei?

O transformare bruscă păru să aibă loc în Susanna. Cu un aer hotărât, spuse doar atât:

– Ei, și ce spune hârtia voastră?

– Impertinently! exclamă deodată mătușa Emma. Ați auzit-o? Hârtia voastră!

Unchiul Josh se întoarse spre ea:

– Emma, te rog, lasă-ne. Am crezut că Susanna s-a înecat, dar ea e aici, în viață.

– Da, pleacă de-aici, pentru numele lui Dumnezeu, spuse mătușa Augusta. E vorba despre fata mea, nu a ta.

Unchiul Josh ridică glasul:

– Îți citesc biletul, de vreme ce mi-o ceri: „Prea nefericită“. Semnat: „Susanna“.

– Pus pe pălăria de paie, cu o piatră pe el, ca să nu-l zboare vântul, adăugă Fred pe un ton sarcastic.

– Tăcere, Fred, spuse unchiul Josh. Susanna, ce voiai să spui cu asta?

– Că eram prea nefericită din cauza logodnei mele cu locotenentul acela.

– Și scriind cuvintele astea, ne-ai dat de înțeles că ai de gând să te îneci.

– Unde anume am spus eu în biletul ăsta că am de gând să mă înec? Fred izbucni în râs:

– Jos pălăria, ne-ai dus. Nu te credeam atât de isteasă.

Unchiul Josh și mătușa Augusta se priviră.

– Trebuie să recunoaștem că are dreptate, zise unchiul Josh.

Rupând hârtia, o azvârli bucuroși în aer.

– Vreți să poruncesc să se aducă șampanie? întrebă Fred.

Și, fără să aștepte, deschise ușa și fu cât pe ce să-l răstoarne pe un servitor negru care stătea cu urechea lipită de canat. Acesta făcu un soi de salt pe loc și bălmăji:

– Da, Masa F'ed, da...

– Nerodule, dă fuga la bucătărie și spune să se aducă numaidecât șampanie pentru toată lumea. Repede! Mai repede!

În salon, veselia lui Fred împrășteie spaima, lăsând loc unei larme de râsete și exclamații. Toți voiau s-o sărute pe Susanna, pe care părinții ei trebuiau s-o pună la adăpost îndărătul măsuței, unde o apărară cu persoanele lor. Ca de obicei, unchiul Douglas luă cuvântul cu hotărâre:

– O s-o speriați cu strigătele voastre. Tăceți odată, pentru Dumnezeu! Important e că-i vie și nevătămată. O să se liniștească și o să ne spună firimos ce anume vrea și de ce a dispărut. Nu-i așa, Susanna?

Tăcură toți, ținându-și gura de data asta din cauza unei curiozități lacome. Și-atunci se înălță glasul limpede și hotărât al fetei, care sta în picioare, cu amândouă mâinile puse pe masuță:

– Nu vreau să mă mărit cu locotenentul Boulton.

– Înțeles, zise tatăl ei. Logodna va fi ruptă. Augusta, ești de acord? Ruptă.

– Ruptă, spuse și mătușa Augusta. Ești mulțumită, scorpie?

– Fericită, mămico, fericită, se auzi vocea fetei, de-o blândețe îngerească.

– Va avea loc un moment drăguț, spuse Fred, când poșta de la ora unsprezece va aduce obișnuitul răvaș dulce. Bietul om, sub chipiul lui galonat cu aur, încă își mai face vise roz.

– Fred, ține-ți gura ori ieși afară, zise unchiul Josh. Susanna, fetiță dragă, acum poți să ne spui la cine te-ai ascuns. Nu va fi niciun fel de pedeapsă, dar vreau să știu.

– Mi-am dat cuvântul de onoare să nu spun la nimeni, protestă Susanna, în afară de bunicul sau de mătușa Laura.

La aceste cuvinte, toate privirile se întoarseră spre fundul salonului, unde mătușa Laura, neclintită, sta în picioare lângă tatăl ei. Niciodată până atunci fața acestei femei de-o seninătate profundă nu

oferise privirilor curioase imaginea unei anxietăți atât de nemi-loase. Spuse cu o voce ce se străduia să fie limpede, dar care i se oprea în gâtleej:

– Susanna, știu despre cine vorbești și îți interzic să dezvălui ceva. Îți interzic în numele meu și al tatălui meu.

În acest timp, William Hargrove, din adâncul confortabilului său fotoliu, urmărea totul cu o atenție uneori distrată, ca și cum ar fi asistat la un spectacol al cărui înțeles îi scăpa când și când. Fraze scurte fără șir îi ieșeau din gură, iar mătușa Laura se apleca spre el ca să încerce să le prindă înțelesul, dar de fiecare dată se ridica deznădăjduită. Când îi impuse tăcere Susannei în numele ei și al tatălui ei, se aplecă ceva mai jos spre William Hargrove și-i spuse ceva la ureche. El o ascultă, apoi clătină vesel din cap ca pentru a spune nu, fericit, pe cât se părea, să-i facă pe voie.

– Tatăl meu, ca și mine, se împotrivește să numești persoana care te-a găzduit.

Mătușa Laura șovăi o clipă, apoi făcu o efortare să zâmbească.

– Bunicul ține mult la tine, Susanna. Vrei să vii să-i vorbești draguț? Cu siguranță că o să-i facă bine, pentru că s-a necăjit, vezi tu, din cauza ta.

Susanna își întrebă din priviri tatăl și mama.

– Nu se poate refuza, șopti unchiul Josh. Poate că Laura are dreptate, cine știe?

– Du-te, îi spuse Augusta fetei. Și încearcă să nu spui prostii.

Mătușa Emma, Fred, Billy, Mildred se dădură cu toții la o parte, la fel și Elizabeth, care avu timp să-i șoptească Susannei la ureche:

– O să vrea să te sărute. Fii atentă, înțeapă!

Un pic emoționată, Susanna străbătu distanța ce-o despărțea de stăpânul de la Dimwood și-i făcu o *curtsey*, micuța reverență ce se obișnuia, în timp ce fața lui William Hargrove se lumina de un zâmbet plăcut. Aplecându-se puțin spre fată, o întrebă cu o voce blândă și cu un aer amuzat:

– Micuță domnișoară, cine ești dumneata?

Capitolul LII

Salutată de-o vreme minunată, ziua următoare căpătă aspectul unei sărbători. Printr-una din acele ironii obișnuite în viață, ai fi spus că natura ia asupra-și să celebreze zorii unei existențe noi în destinul plantației Dimwood. În aerul de-o prospețime îmbătătoare, inima fremăta, iar florile păreau să se fi înmulțit nemăsurat de mult peste noapte, răspândind miresme ametoare.

Micul dejun avu loc la ora obișnuită a dimineții, dar William Hargrove nu se ivi. Se odihnea la el în cameră, și unchiul Douglas anunță știrea, în calitate de cap al familiei. Locul tatălui lui rămase gol. Se vorbi puțin. Programul de peste zi fusese pus la punct din ajun, nu fără dificultate. Trebuia cu orice preț ca William Hargrove să fie înconjurat de un zid de tăcere. Mătușa Laura n-avea să se ducă la Savannah, ceea ce trezi în sufletul Elizabethhei speranța tainică, numaidecât dezamăgită, de a-l vedea pe Jonathan, deoarece hotărârea mătușii Laura nu amâna călătoria nici măcar cu o singură zi. În privința asta, hotărârea era de neclintit. Atâta doar că mătușa Emma avea s-o înlocuiască pe lângă unchiul Charlie, având în grijă supravegherea micuței englezoaice și a foarte vinovatei și foarte plinei de căință Susanna. Într-o scrisoare de douăsprezece pagini mari, ce-o costase somnul, enigmatică fiică a lui William Hargrove spunea tot ce era de spus. Unchiul Josh rămânea acasă cu soția lui, după cum nici unchiul Douglas n-avea să se clintească de la Dimwood.

Problema băieților era ceva mai spinoasă. Fred a fost ales ca fiind cel mai serios, avea să-i slujească Elizabethhei drept aghiotant, în timp ce Billy fu înlăturat cu convingere. Dar începu dintr-odată să se văicărească atât de tare, încât cei mari cedară din slăbiciune. Clocotitorul tânăr, veșnic gata să dea o bătălie amoroasă, ca și una pe câmpul de luptă, nu putea uita deliciile marelui oraș, nici pe drăguța Dorcas, cu farmecele-i cafenii. Ai casei, ca să fie siguri că va sta liniștit, îi fixară locul în aceeași trăsură cu mama sa, lângă Susanna cea cuminte și cu ochii aplecați, dar grijuliu păzită.

Contrar celor ce-ar fi fost de temut, atmosfera din dimineața aceea nu avea în ea nimic funebru. William Hargrove se lăsa hrănit cu docilitate de către mâna fiicei lui, Laura, și zâmbea rotindu-și ochii în jur, admirându-și camera și găsind că totul e drăguț.

Unchiul Douglas luase asupra-și să scrie scrisoarea ce-i anunța locotenentului Boulton ruperea logodnei. De o curtenie desăvârșită, cele scrise îl loviră totuși puternic în amorul propriu, ca și în amor. Scrisorile pe care i le trimisese Susannei au fost grijuliu împachetate și înmânate celui interesat, ale cărui răgete răsunară curând prin toată cazarma.

Puțin înainte de ora zece, călătorii urcară în cele două trăsură trase de câte patru cai ce-i așteptau în fața casei. Ca în cele mai frumoase zile ale lui, purtându-și livrea elegantă de culoare cenușiu-deschis cu fireturi aurii, Azor trona pe capra primei trăsură, cea de-a doua fiindu-i încredințată lui Bathazar, unul dintre negrii cei mai destoinici și mai decorativi.

Mătușa Emma, Susanna și Billy urcară mai întâi, apoi, în cea de-a doua trăsură, Elizabeth și cu Fred. Unchiul Josh veni să le ureze drum bun, de parcă ar fi plecat într-o expediție îndepărtată și, îndărătul lui, în partea de jos a porticului, cele trei veșnic neglijate, Minnie, Hilda și Mildred, își fluturau trist mâna. În clipa când se trântiră portierele, Josh veni foarte aproape de cele două calești, întâi de una, apoi de cealaltă, ca și cum n-ar fi voit să le vadă plecând. De când cu nenorocirea din ajun, simțea o pornire de afecțiune pentru ai săi. Poate că niciodată nu-și dăduse seama că în clipa aceea cât îi erau de dragi. Încerca cu naivitate să-i oprească, liniștindu-i și liniștindu-se pe sine.

– Tatei îi e mai bine, îi spuse Emmei și copiilor. O să se însănătoșească, o să vedeți.

Mătușa Emma își înălță privirea la cer, sub umbrele liliachie.

– Roagă-te pentru el, spuse unchiul Josh.

Trecând la cea de-a doua trăsură, se sprijini de marginea portierei. O oboseală adâncă îi răvășea trăsăturile, punându-i, ca înnegrite cu cărbunele, cearcăne sub ochi.

– De ce plecați cu toții? Totul o să se aranjeze, și-apoi, fiți atenți, am citit în ziarul de dimineața asta că, în fine, Compromisul e pe cale să izbutească. Pacea e aproape. Încă mai putem fi fericiți la Dimwood, de vreme ce tatei îi merge mai bine.

– Unchiule Josh, spuse Fred, știi doar bine că altele sunt motivele care impun călătoria asta, iar când păcii i se dă numele de compromis, înseamnă că-i bolnavă rău.

Unchiul Josh făcu un gest nedeșluit și-i mai privi o dată pe călători înainte de-a se îndepărta. După câțiva pași se întoarse, cu deznădejdea în priviri.

– Nu stați prea mult acolo, le zise el.

Vocea i se pierdu în zgomotul roților și cel al pocniturilor de bici ce răpăiau ca niște pistoale.

Curând, Dimwood dispăru din privirile celor cinci persoane, dintre care niciuna nu avea chef de vorbă și se cufunda puțin câte puțin în visele ei, când la capătul nesfârșitei alei de stejari se ivi un călăreț.

Purtat de un minunat cal negru al cărui păr lucea ca jaisul, galopa în goana mare spre Dimwood. Când se află în dreptul primei trăsurii, își încetini goana și aruncă o privire curioasă înăuntru. Cu o grație desăvârșită, își întoarse calul, punându-l să descrie o curbă magistrală, și se pomeni alături de călătorii uluiți. Mâna înmănușată în negru apucă panama cu boruri largi, plimbându-l în aer într-un somptuos salut. Era Jonathan. Elizabeth simți că amețește, deoarece minunații ochi cenușii pe care-i vedea în vis stăteau ținându-i asupra ei cu o insistență imperioasă. Părul negru îi cădea în bucle de-a lungul obrazilor, accentuându-i paloarea feței. Cu rapidă și infailibilă ei privire feminină, Elizabeth i se păru că-i mai frumos ca în povești, iar când îi zâmbi i se păru că o să leșine, dar el își luase privirile de la ea, uitându-se la Fred, nu fără un oarecare respect.

– Am aflat, spuse, că Mr. Hargrove nu se simte bine și mă grăbeam spre Dimwood să aflu vești despre sănătatea lui.

– Te poți cruța de osteneala asta, răspunse Fred cu autoritate. Bunicul s-a însănătoșit, altminteri m-aș afla lângă el, acasă.

– Mă voi duce totuși să-i prezint respectele mele.

– Și de osteneala asta ai putea să te cruți. E cât se poate de ocupat în dimineața asta.

– În acest caz, îmi voi mărgini plimbarea la această nobilă și venerabilă alee de stejari, ce-mi va fi veșnic dragă. Domnule, sluga dumitale.

Cuvintele din urmă fură rostite pe un ton de politețe ironică, ale cărei subînțelesuri erau atât de limpezi, încât pe Fred îl cuprinse o dorință furioasă de a-l pălmui pe insolent. Dar nu avu când. Descriind o nouă voltă, și mai îndrăznească decât prima, Jonathan își înălță calul în două picioare, înfigându-i pintenii în coaste, apoi se năpusti pe alee, după un ultim salut cu pălăria cea mare.

Trecură câteva clipe. Trăsura o pornise în goana mare ca să-și ajungă din urmă soața, ce i-o luase înainte. Vocea uscată a lui Fred declară:

– Omul ăsta e o secătură. Speră să tragă folos de pe urma situației. Bani, bani și iar bani, niciodată nu se satură de bani.

Ghemuită într-un colț al trăsurii, Elizabeth încerca să urmărească monologul acela indignat al cărui înțeles precis îi scăpa. Totul începu să se învârtă în jurul ei. Chipul lui Jonathan îi apărură în frunzișul magnoliei, cu ochii plini de-o foame devoratoare, ca dintr-odată să călărească pe lângă trăsură, căutând-o ca pe-o pradă, cu privirea aceea smintită ce-o smulgea din ea însăși și-o azvârlea spre el. Un joc dureros al memoriei ei surescită o făcu să-i revadă părul buclat revărsându-se până pe reverele costumului din piele de căprioară, apoi mâinile înmănușate în piele neagră ce le dădea un aer necrușător. Printr-un capriciu de neînțeles al firii ei răscolite, magnificul trup al calului scaldat în sudoare evocă în ea imaginea unei goliciuni violente, făcând-o să se cutremure de oroare. La un moment dat, pierdu simțul realității, nemaștiind unde se află.

Ridicând glasul, Fred îi spuse cu jovialitate:

– Cred că ai moțait un pic, Elizabeth, monotonia peisajului te îndeamnă la somn, dar, dacă-ți arunci o privire spre stânga, ai să vezi un ogor de bumbac pe care-l închiriasem și care acum e al nostru, deoarece l-am cumpărat, mi-a spus tata, nu mai demult decât acum zece zile. În seara balului, preciză băiatul, dar povestea asta e lipsită de interes pentru tine. Hai, uită-te, mai curând.

...În seara balului... Ca un automat, fata își întoarse privirea spre stânga. Plante pline de frunze verzi se întindeau până departe, în șiruri paralele, interminabile. Sub verdeța aceea răsăreau ici și colo pete albe. În seara balului... Din nou simți cum o cuprinde amețea, dar se stăpâni.

– Nicio legătură cu Anglia cea verde, continuă vocea un pic cam sarcastică a lui Fred. Încă nu-i prea drăguț. Va trebui așteptat înfloritul din august, explozia din septembrie, numai că, vezi tu, planta asta ne îngăduie să prosperăm. Europa întreagă are nevoie de bumbacul nostru, la fel și Nordul. Și tocmai de asta tolerează în secret munca negrilor, deși pe față o blestemă, ca să-și liniștească conștiința.

Deoarece Nordul se prăpădește după morală, iar ceea ce-l sâcăie e faptul că sclavia e îngăduită de sacrosancta Constituție, pe care el n-o poate suferi...

Elizabeth nu mai asculta. Spusele acelea, înăbușite de zgomotul roților și tropotul cailor, le știa ea prea bine. Doar numele lui Jonathan precumpănea în întreg acel vălmășag de argumente.

„N-o să pot iubi niciodată pe nimeni altcineva, își spuse ea deznădăjduită. Jonathan a luat dintr-odată tot ce inima mea era în stare să dea.“

CUPRINS

Dimwood	5
Savannah	137
Singurătate	265
Jonathan	327

Julien Green (n. 1900 – m. 1998) a fost membru al mai multor academii din întreaga lume: al Academiei din Bavaria (în 1950), al celei din Mayence, din Mannheim, al Academiei regale din Belgia și al Academiei Statelor Unite (în 1972). Ales membru al Academiei franceze la 3 iunie 1971, a demisionat în 1996, dar nimeni nu a fost numit în fotoliul 22 decât după decesul său.

Alte lucrări:

Léviathan, 1929 (roman)

Epavele, 1932 (roman)

Moïra, 1950 (roman)

Noaptea fantomelor, 1976 (basme pentru copii)

Premii:

Premiul literar Prince Pierre de Monaco (1951)

Marele premiu național pentru Litere (1966)

Marele premiu pentru Literatură
al Academiei franceze (1970)

Premiul universităților germanice (1973)

Marele premiu pentru literatură al Poloniei (1988)

Prix Cavour, marele premiu pentru literatură (1991)

ISBN (10): 973-21-0758-8

ISBN (13): 978-973-21-0758-4

